Ernest Hemingway

Προλετάριοι όλων τῶν χωρῶν, ἑνωθεῖτε!

ΛΕΝΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΠΛΗΡΗΣ ΕΚΔΟΣΗ

32

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΡΩΣΙΚΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ
ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΗΣΗ ΕΓΙΝΑΝ ΑΠΟ ΟΜΑΔΑ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΡΞΙΣΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Θ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΡΩΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΕΓΙΝΕ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

ПОЛНОЕ СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ

ИЗДАНИЕ ПЯТОЕ

ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА · 1977

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ-ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΣΕ

Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΤΟΜΟΣ

32

Μάης - Ἰούλης 1917

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ»
ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στόν τριακοστό δεύτερο τόμο τῶν Ἁπάντων τοῦ Β.Ι. Λένιν ἔχουν περιληφθεῖ ἔργα πού γράφτηκαν τό Μάη-Ἰούνη τοῦ 1917 ἀπό τήν VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) μέχρι τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη. Τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων, ἐξοπλισμένο μέ τίς ἀποφάσεις τῆς συνδιάσκεψης τοῦ Ἀπρίλη, πού τά σχέδιά τους ἐπεξεργάστηκε ὁ Λένιν, χάραξε τή γραμμή προετοιμασίας τῆς πάλης τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς γιά τό δεύτερο, τό σοσιαλιστικό στάδιο τῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, γιά τή δημιουργία πολιτικοῦ στρατοῦ τῆς ἐπανάστασης.

Ἡ πολιτική κατάσταση στή χώρα τόν καιρό αὐτό χαρακτηριζόταν ἀπό τήν παραπέρα ἐπαναστατικοποίηση τῶν μαζῶν. Ἡ ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση δέν μποροῦσε καί δέν ἤθελε νά λύσει οὔτε ἕνα ἀπό τά ζητήματα πού πρόβαλε ἡ ἐπανάσταση, δέν μποροῦσε νά δόσει στό λαό οὔτε εἰρήνη, οὔτε ψωμί, οὔτε γῆ, δέν ἦταν σέ θέση νά βρεῖ διέξοδο ἀπό τή συνεχῶς ὀγκούμενη οἰκονομική χρεοκοπία. Χαρακτηριστικό γνώρισμα τῆς περιόδου αὐτῆς ἦταν ἡ ὀξυμένη πάλη γιά νά κερδηθοῦν οἱ μάζες ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους, ἀπό τή μιά μεριά, καί τά ἀστικά καί μικροαστικά κόμματα, ἀπό τήν ἄλλη. Βασικό περιεχόμενο τῆς πάλης αὐτῆς ἦταν τό ζήτημα τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Τό λενινιστικό σύνθημα «Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ!», πού πρόβαλε τό Μπολσεβίκικο κόμμα, σήμαινε τήν περίοδο αὐτή γραμμή γιά τή βαθμιαία εἰρηνική μετεξέλιξη τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης σέ ἐπανάσταση σοσιαλιστική καί τήν ἐγκαθίδρυση τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου. «Ἡ Ρωσία — τόνιζε ὁ Β.Ι. Λένιν — βρίσκεται σήμερα πλησιέστερα ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη

χώρα στήν ἔναρξη μιᾶς τέτιας ἐπανάστασης. Μόνο στή Ρωσία εἶναι δυνατό τό ἄμεσο, εἰρηνικό, χωρίς ἐξέγερση πέρασμα τῆς ἐξουσίας σέ ἕτοιμους θεσμούς, στά Σοβιέτ, γιατί οἱ καπιταλιστές δέν θά μπορέσουν νά προβάλουν ἀντίσταση στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν» (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 304).

Τό καθῆκον τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων ἦταν νά ἑνώσει στήν πάλη γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση σέ ἕνα ἰσχυρό ἐπαναστατικό χείμαρο τό πανδημοκρατικό κίνημα γιά τήν εἰρήνη, τήν πάλη τῶν ἀγροτῶν γιά τή γῆ, καί τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα τῶν καταπιεζομένων λαῶν γιά ἐθνική ἀπελευθέρωση. Ξεκινώντας ἀπ' αὐτό, οἱ κομματικές ὀργανώσεις ἀνάπτυξαν πολιτική καί ὀργανωτική δουλιά στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, στά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν καί στίς στρατιωτικές ἐπιτροπές, στίς φαμπρικο-εργοστασιακές ἐπιτροπές καί στά συνδικάτα κτλ. Στήν πορεία τῆς ταξικῆς πάλης τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων ἐπιδίωκε νά περάσει ὁλόκληρη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ μέ σκοπό, ξεσκεπάζοντας στά μάτια τῶν μαζῶν τόν ἀντιλαϊκό χαρακτήρα τῆς πολιτικῆς τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, νά κατακτήσει τήν πλειοψηφία στά Σοβιέτ καί νά ἀλλάξει τήν πολιτική τους.

Τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων στά τέλη τοῦ Ἀπρίλη – ἀρχές Μάη εἶχε 80 χιλιάδες μέλη ἑνωμένα σέ 78 ὀργανώσεις. Σέ σύγκριση μέ τό γενικό ἀριθμό τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ρωσίας τό Κόμμα ἀποτελοῦσε ἕνα ὄχι καί μεγάλο, ὅμως ἀτσαλωμένο στίς ταξικές μάχες στρατό δραστήριων ἀγωνιστῶν γιά τόν κομμουνισμό. Στήν πορεία τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης τό Κόμμα συμπλήρωνε καθημερινά τίς γραμμές του μέ νέες χιλιάδες ἀπό τούς πιό δραστήριους, τούς πιό συνειδητούς, τούς πιό ἀφοσιωμένους ἐκπροσώπους τῶν ἐργατῶν, τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ναυτῶν. Τόν Ἰούλη (πρίν τό VI συνέδριο) ὁ ἀριθμός τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος ἔφτασε τίς 240 χιλιάδες μέλη, ἑνωμένα σέ 162 ὀργανώσεις.

Τά ἔργα πού περιέχει ὁ τριακοστός δεύτερος τόμος φανερώνουν τόν τεράστιο ρόλο τοῦ Λένιν στόν καθορισμό τῆς τακτικῆς τοῦ Κόμματος, στήν κατάκτηση τῶν μαζῶν μέ τό μέρος τῶν μπολσεβίκων. Ὁ Λένιν ἦταν στό κέντρο τῆς πολύπλευρης δράσης τοῦ κόμματος καί τῆς Κεντρικῆς του Ἐπιτροπῆς. Ἦταν στενά συνδεμένος μέ τίς τοπικές κομματικές ὀργανώσεις, ἔδινε λεπτομερεῖς ὁδηγίες στούς ἀντιπροσώπους τους, συζητοῦσε μέ τούς ἐργάτες, τούς στρατιῶτες, τούς ἀγρότες. Στά ἄρθρα πού

ἔγραφε ὁ Λένιν σχεδόν καθημερινά στήν «Πράβντα», στίς εἰσηγήσεις του καί στίς ὁμιλίες του, οἱ ἐργαζόμενες μάζες ἔβρισκαν ἀπαντήσεις σέ ὅλα τά ζητήματα πού τούς ἀπασχολοῦσαν· οἱ ἐργασίες τοῦ Λένιν ἀποκάλυπταν τό νόημα τῶν πολιτικῶν γεγονότων καί τά σχέδια τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ, ὑπόδειχναν στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τό δρόμο πρός τή νίκη κατά τοῦ καπιταλισμοῦ. Τά ἔργα τοῦ τόμου εἶναι διαποτισμένα μέ τή βασική ἰδέα ὅτι στή Ρωσία μπορεῖ καί πρέπει νά νικήσει ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

Μεγάλο μέρος στόν τόμο κατέχουν οἱ ἐργασίες πού ἀπόβλεπαν στό ξεσκέπασμα τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ χαρακτήρα τοῦ πολέμου, τῆς ἀντιλαϊκῆς οὐσίας τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τῶν ἀστικῶν κομμάτων, πού μέ κάθε τρόπο παράτειναν τόν πόλεμο, καθώς ἐπίσης καί τῶν μικροαστικῶν κομμάτων τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων πού βοηθοῦσαν τήν Προσωρινή κυβέρνηση καί τά ἀστικά κόμματα στήν ἐξαπάτηση τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Στίς ἐργασίες: «Τά μυστικά τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς», «Ἕνα ἀπό τά μυστικά σύμφωνα», διάλεξη «Πόλεμος καί ἐπανάσταση», «Λόγος γιά τόν πόλεμο» στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί σέ ἄλλα, ὁ Λένιν δείχνει ὅτι ὁ ἰμπεριαλιστικός χαρακτήρας τοῦ πολέμου, πού συνεχίζει νά διεξάγει ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, δέν ἄλλαξε. Στό ἄρθρο του ««Κρίση ἐξουσίας»» ὁ Λένιν ἔγραφε: «Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση εἶναι κυβέρνηση καπιταλιστῶν. Δέν μπορεῖ νά παραιτηθεῖ ἀπό τήν ἐπιδίωξη κατακτήσεων (προσαρτήσεων), δέν μπορεῖ νά τερματίσει τό ληστρικό πόλεμο μέ δημοκρατική εἰρήνη, δέν μπορεῖ νά μήν περιφρουρεῖ τά κέρδη τῆς τάξης της (δηλαδή τῆς τάξης τῶν καπιταλιστῶν), δέν μπορεῖ νά μήν περιφρουρεῖ τή γῆ τῶν τσιφλικάδων» (σελ. 2).

Ὁ Λένιν ἔδειξε ὅτι ἡ ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση εἶναι ἐξαρτημένη ἀπό τούς ρώσους καί τούς ἀγγλογάλλους ἰμπεριαλιστές καί εἶναι ἕτοιμη χάρη τοῦ πλουτισμοῦ της νά σκοτώσει ἑκατομμύρια ρώσους στρατιῶτες. Μέ συγκεκριμένα παραδείγματα καί στοιχεῖα ὁ Λένιν ξεσκέπαζε τήν κατακτητική, ἐπιθετική πολιτική τῶν δυό ἐχθρικῶν ἰμπεριαλιστικῶν συνασπισμῶν: τοῦ αὐστρογερμανικοῦ καί τοῦ ἀγγλο-γαλλο-αμερικανικοῦ. Ἀπό τότε ἀκόμη ὁ Λένιν ἀποκάλυψε τίς ἐπιδιώξεις τοῦ ἀμερικανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ γιά τήν παγκόσμια κυριαρχία. Μιλώντας στή διάλεξή του «Πόλεμος καί ἐπανάσταση» μπροστά σέ πολλές χιλιάδες ἀκροατές, ὁ Λένιν εἶπε ὅτι στόν καπιταλιστικό κόσμο «ἡ δύναμη καθορίζεται σύμφωνα μέ τόν ἀριθμό τῶν τραπεζῶν,

ἐκεῖ ἡ δύναμη καθορίζεται ἔτσι ὅπως τήν καθόρισε ἕνα ὄργανο τῶν ἀμερικανῶν δισεκατομμυριούχων, μέ καθαρά ἀμερικανική εἰλικρίνεια καί καθαρά ἀμερικανικό κυνισμό. Τό ὄργανο αὐτό εἶχε δηλώσει: «Στήν Εὐρώπη διεξάγεται πόλεμος γιά τήν παγκόσμια κυριαρχία. Γιά νά κυριαρχεῖ κανείς πάνω στόν κόσμο, χρειάζονται δυό πράγματα: δολλάρια καί τράπεζες. Δολλάρια ἔχουμε, τράπεζες θά φτιάξουμε καί θά κυριαρχήσουμε πάνω στόν κόσμο»» (σελ. 84). Καί σήμερα ὁ ἀμερικανικός ἰμπεριαλισμός συνεχίζει ἀνοιχτά καί κυνικά τήν προσπάθεια νά πετύχει τόν ἴδιο αὐτό σκοπό. Ὅμως, ἄν καί οἱ ΕΠΑ εἶναι ἡ κύρια οἰκονομική, χρηματιστική καί στρατιωτική δύναμη ἀνάμεσα στίς καπιταλιστικές χῶρες, «ἡ ζωή δείχνει ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀβάσιμες οἱ ἀξιώσεις τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ τῶν ΕΠΑ γιά παγκόσμια κυριαρχία» («Πρόγραμμα τοῦ ΚΚΣΕ», ρωσ. ἔκδ. 1961, σελ. 31).

Ὁ Λένιν τόνιζε ὅτι ἡ μοναδική δυνατή διέξοδος ἀπό τόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο εἶναι ἡ ἐπαναστατική πάλη γιά τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό τήν ἐργατική τάξη καί τή φτωχή ἀγροτιά μέσω τῶν Σοβιέτ. Νά ἀνατραπεῖ ἡ ἐξουσία τῆς ἀστικῆς τάξης στή Ρωσία, νά ἐγκαθιδρυθεῖ ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί νά δοθεῖ πρακτικό παράδειγμα στούς ἐργάτες τῶν ἄλλων χωρῶν — νά σέ τί συνίσταται ἡ οὐσία τῆς πάλης τῶν ρώσων ἐργατῶν γιά τήν εἰρήνη. Ἡ πάλη γιά τήν ἐπαναστατική ἔξοδο ἀπό τόν πόλεμο, ἡ ἔκκληση πρός τή διεθνή ἐργατική τάξη νά ὑποστηρίξει τό ἐπαναστατικό ξεκίνημα τῶν ρώσων ἐργατῶν περνοῦν σάν κόκκινη κλωστή μέσα ἀπ' ὅλα τά ἔργα τοῦ τόμου. Τό παράδειγμα τῶν ρώσων ἐργατῶν, ἔγραφε ὁ Λένιν, θά τό ἀκολουθήσουν ἀναπόφευκτα οἱ ἐργάτες καί οἱ ἐργαζόμενοι ἄλλων χωρῶν. Τεράστια σημασία ἔδινε ὁ Λένιν στή δουλιά τῆς προπαγάνδας ἀνάμεσα στούς στρατιῶτες, στήν ὀργάνωση τῆς συναδέλφωσης στό μέτωπο, γιά νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἐπαναστατικῶν διαθέσεων σέ ὅλες τίς χῶρες.

Σπουδαιότατο προπαγανδιστικό ρόλο γιά τήν κινητοποίηση τῶν μαζῶν ἔπαιξαν τά ἄρθρα τοῦ Λένιν, πού ἦταν ἀφιερωμένα στήν ἐξήγηση τῆς μπολσεβίκικης πολιτικῆς στό ἀγροτικό ζήτημα: «Ἀνοιχτό γράμμα πρός τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν», «Γιά τήν «αὐθαίρετη κατάληψη» τῆς γῆς» καί τό σχέδιο ἀπόφασης καί ὁ λόγος πάνω στό ἀγροτικό ζήτημα στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν καί ἄλλα.

Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση δέν ἤθελε νά λύσει τό ἀγροτικό ζήτημα καί, ἐξαπατώντας τίς μάζες τῆς ἀγροτιᾶς, τό ἀνέβαλε

μέχρι τή σύγκληση Συντακτικῆς Συνέλευσης. Τήν ἄνοιξη καί τό καλοκαίρι τοῦ 1917 ἀναπτύσσεται γοργά στή χώρα τό ἀγροτικό κίνημα. Παρά τίς ἀπειλές τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης πού πέρασαν σέ ἀνοιχτή κατάπνιξη «τῶν ἀγροτικῶν ταραχῶν», οἱ ἀγρότες καταλάμβαναν καί ἔσπερναν τά ἀκαλλιέργητα χωράφια τῶν τσιφλικάδων, ἀρνοῦνταν νά πληρώσουν τά ἀκριβά ἐνοίκια κ.ἄ. Σύμφωνα μέ τίς ἐπίσημες πληροφορίες, τό Μάη ἔγιναν 259 καί τόν Ἰούνη 577 ἀγροτικές κινητοποιήσεις. Τόν Ἰούλη τό ἀγροτικό κίνημα ἀγκάλιασε 43 κυβερνεῖα.

Τό μπολσεβίκικο ἀγροτικό πρόγραμμα, πού ἐπεξεργάστηκε ὁ Λένιν πολύ πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη, προϋπόθετε πρίν ἀπ' ὅλα τήν ἐθνικοποίηση τῆς γῆς σάν μέτρο πού διευκόλυνε τή μετεξέλιξη τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης σέ ἐπανάσταση σοσιαλιστική. Στά ἔργα του πού εἶναι ἀφιερωμένα στό ἀγροτικό ζήτημα, ὁ Λένιν ἐξηγεῖ τήν ἀναγκαιότητα τῆς ἐθνικοποίησης τῆς γῆς. Μόνο μέ τόν ὅρο τῆς ἐξάλειψης τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς, ἔλεγε ὁ Λένιν στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, «θά ἔχει γίνει ἕνα βῆμα πρός τό πλησίασμα ἑνός καλύτερου μέλλοντος, τοῦ σοσιαλιστικοῦ» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 185). Ἡ τακτική τῶν μπολσεβίκων σχετικά μέ τό ἀγροτικό κίνημα οἰκοδομοῦνταν μέ βάση τόν ὑπολογισμό τῶν ἄμεσων πρακτικῶν ἀναγκῶν τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν — τῆς φτωχολογιᾶς καί τῶν ἀγροτῶν προλετάριων. Ὁ Λένιν πρόβαλε τό αἴτημα τῆς ἄμεσης ὀργανωμένης κατάληψης ἀπό τούς ἀγρότες τῆς τσιφλικάδικης, τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί τῆς ἄλλης γῆς, χωρίς νά περιμένουν τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης γιά νά σπαρθεῖ ἡ γῆ αὐτή τήν ἄνοιξη κιόλας τοῦ 1917. Οἱ μπολσεβίκοι συμβούλευαν τούς ἀγρότες νά καταλάβουν τή γῆ ὀργανωμένα, μέσω τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, νά μήν ἐπιτρέπουν τή φθορά τῆς περιουσίας καί νά φροντίζουν γιά τήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων.

Ὁ Λένιν θεωροῦσε ὅτι ἡ πάλη γιά τό σοσιαλισμό ἀπαιτεῖ τή δημιουργία σταθερῆς συμμαχίας τῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, πού εἶναι ἡ πιό σίγουρη ἐγγύηση σωστῆς λύσης τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος, ἀποτελεσματικῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐπανάστασης στό χωριό. «Δίχως τή συμμαχία αὐτή — τόνιζε ὁ Λένιν — εἶναι ἀδύνατο νά νικήσουμε τούς καπιταλιστές. Καί ἄν δέν τούς νικήσουμε, κανένα πέρασμα τῆς γῆς στά χέρια τοῦ λαοῦ δέν θά λυτρώσει τό λαό ἀπό τήν ἀθλιότητα» (σελ. 44). Στό ἄρθρο του «Γιά τήν ἀνάγκη νά ἱδρυθεῖ ἕνωση ἐργατῶν γῆς τῆς Ρωσίας» ὁ

Λένιν ἐπέστησε τήν προσοχή τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων στό ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο νά δημιουργηθεῖ μαζική ἐπαγγελματική ἕνωση ἀπό τούς προλετάριους τῶν χωριῶν καί νά ἀσχοληθεῖ πιό πολύ μέ τήν πολιτική τους διαφώτιση, ἐξηγώντας ὅτι τά συμφέροντά τους εἶναι ἀσυμβίβαστα μέ τά συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης τοῦ χωριοῦ καί ὑποδείχνοντας σ' αὐτούς τό μοναδικό δρόμο, τό δρόμο τῆς πάλης γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Πείθοντας τήν ἐργαζόμενη ἀγροτιά καί πρίν ἀπόλα τούς προλετάριους καί μισοπρολετάριους ἀγρότες ὅτι καί ἡ διανομή ἀκόμη τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων στίς συνθῆκες τοῦ καπιταλισμοῦ δέν τούς σώζει ἀπό τήν ἐξαθλίωση καί τήν ἐκμετάλλευση, ὁ Λένιν ἔγραφε ὅτι δέν εἶναι δυνατό νά ὀργανωθεῖ νοικοκυριό χωρίς ἐργαλεῖα, σπόρους, χωρίς ἕνα ἀπόθεμα προϊόντων, χωρίς λεπτά. Νά στηριχτεῖ κανείς στίς ὑποσχέσεις γιά βοήθεια, θά ἦταν ἀσυγχώρητη ἀνοησία. Ποῦ βρίσκεται ἡ διέξοδος; Ἡ διέξοδος — τόνιζε ὁ Λένιν — βρίσκεται στήν πάλη κατά τοῦ καπιταλισμοῦ, στή συνένωση, στήν κοινωνική καλλιέργεια τῆς γῆς, στή συλλογική διεξαγωγή τῆς οἰκονομίας. «Ἂν ἐξακολουθήσουμε νά παραμένουμε στά μικρά νοικοκυριά, ἔστω καί σάν ἐλεύθεροι πολίτες σέ ἐλεύθερη γῆ, θά μᾶς ἀπειλεῖ ὁπωσδήποτε ἀναπόφευκτος χαμός...» (σελ. 188). Καθοδηγούμενο ἀπό τή διδασκαλία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τό Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης ἀναδιοργάνωσε ριζικά τήν ἀγροτική οἰκονομία, ἔφερε σέ ἐπαφή τά ἑκατομμύρια τῶν ἀγροτῶν μέ τή σοσιαλιστική οἰκοδόμηση, στήν πορεία τῆς ὁποίας μεταβλήθηκε ὄχι μόνο τό οἰκονομικό σύστημα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἀλλά καί ἡ ψυχολογία τοῦ ἀγρότη-ἀτομικοῦ ἰδιοκτήτη. Ἡ βιομηχανία μαζί μέ τήν ἀγροτική οἰκονομία τῆς ΕΣΣΔ ἀποτελοῦν τήν ἰσχυρή σοσιαλιστική οἰκονομία, πού δέν γνωρίζει κρίσεις καί τραναγμούς.

Σοβαρή σημασία γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, ἐκτός ἀπό τό ἀγροτικό κίνημα, εἶχε τό γοργά ἀναπτυσσόμενο ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα στή Φιλλανδία, τήν Οὐκρανία, τή Λεττονία, τή Λιθουανία, τή Λευκορωσία, τήν Ἐσθονία καί σέ ἄλλες ἐθνικές περιοχές, πού οἱ λαοί τους σύνδεσαν τίς ἐλπίδες τους γιά ἀπελευθέρωση ἀπό τήν ἐθνική καταπίεση μέ τή νίκη τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη. Ὅμως ἡ Προσωρινή κυβέρνηση στό ἐθνικό ζήτημα συνέχιζε τήν παλιά ἀποικιακή πολιτική τοῦ τσαρισμοῦ. Τεράστιο ρόλο στήν κατάκτηση τῶν λαϊκῶν μαζῶν τῶν ἐθνικῶν περιοχῶν μέ τό μέρος τῆς ἐπανάστασης, στή διεθνιστική διαπαιδαγώγηση τῶν ἐργα-

ζομένων μαζῶν ὅλων τῶν ἐθνοτήτων, ἔπαιξαν τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Φιλλανδία καί Ρωσία», «Ἡ ἐξωτερική πολιτική τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης», «Ἡ Οὐκρανία καί ἡ ἥττα τῶν κυβερνώντων κομμάτων τῆς Ρωσίας» καί ἄλλες ἐργασίες, πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στόν τόμο. Σ' αὐτά ὁ Λένιν ἐξηγεῖ τό ἐθνικό πρόγραμμα τῶν μπολσεβίκων καί ξεσκεπάζει ἐπίσης τή μεγαλοκρατική πολιτική τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τοῦ ἐσερομενσεβίκικου συνασπισμοῦ.

Τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων, πιστό στόν προλεταριακό διεθνισμό, ἀναγνώριζε καί ὑπεράσπιζε τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ ἀπό τή Ρωσία τῶν καταπιεζόμενων ἀπό τόν τσαρισμό ἐθνοτήτων, παλεύοντας γιά μιά ἐλεύθερη συμμαχία ὅλων τῶν ἐλεύθερων λαῶν μέ τό ρωσικό λαό. Ὁ τσαρισμός μέ τή μεγαλοκρατική πολιτική του, τόνιζε ὁ Λένιν, ἔκανε τό πᾶν γιά νά βάλει τούς λαούς τῆς Ρωσίας νά τσακωθοῦν, γιά νά χωρίσει ἀκόμη καί τέτιους συγγενικούς «καί ὡς πρός τή γλώσσα, καί ὡς πρός τόν τόπο διαμονῆς, τό χαρακτήρα καί τήν ἱστορία τους» λαούς, ὅπως ὁ ρωσικός καί ὁ οὐκρανικός (σελ. 342). Γιά νά εἶναι σταθερή ἡ συμμαχία τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας εἶναι ἀπαραίτητο, ἔγραφε ὁ Λένιν, ἡ συμμαχία αὐτή νά εἶναι ἐθελοντική, ὁ ρῶσος ἐργάτης, χωρίς νά ἔχει ἐμπιστοσύνη σέ τίποτε καί οὔτε γιά μιά στιγμή, οὔτε στή δική του, οὔτε στήν ξένη ἀστική τάξη, νά κηρύσσεται ὑπέρ τοῦ δικαιώματος ἀποχωρισμοῦ, χωρίς νά ἐπιβάλλει στούς λαούς τή φιλία του, ἀλλά κατακτῶντας την μέ τή συμπεριφορά του σάν ἴσος πρός ἴσον, σάν σέ σύμμαχο καί ἀδελφό στήν πάλη γιά τό σοσιαλισμό. Οἱ μπολσεβίκοι κατακτοῦσαν τή συμπάθεια καί τήν ἀνοιχτή ὑποστήριξη τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῶν ἐθνικῶν περιοχῶν, ξεσκεπάζοντας τήν πολιτική τῶν ἀστικοεθνικιστικῶν κομμάτων, πού προσπάθησαν νά ἐκμεταλλευτοῦν τό σύνθημα τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν λαῶν γιά τά δικά τους ἰδιοτελῆ ταξικά συμφέροντα. Τό Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, παίρνοντας τήν ἐξουσία στή χώρα, ἔλυσε τό ἐξαιρετικά πολύπλοκο καθῆκον τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων ἀνάμεσα στίς ἐθνότητες. Ἡ Σοβιετική Ἕνωση ἔγινε μιά ἀδελφική οἰκογένεια λαῶν, μιά χώρα φιλίας καί ἄνθισης τῶν ἐθνοτήτων. «Μετά τή νίκη τοῦ κομμουνισμοῦ στήν ΕΣΣΔ — ἀναφέρεται στό πρόγραμμα τοῦ ΚΚΣΕ, πού ψηφίστηκε ἀπό τό XXII συνέδριο — θά γίνει ἀκόμη πιό μεγάλη προσέγγιση τῶν ἐθνοτήτων, θά μεγαλώσει ἡ οἰκονομική καί ἰδεολογική τους κοινότητα, θά ἀναπτυχθοῦν τά κοινά κομμουνιστικά γνωρίσματα τοῦ πνευματικοῦ τους κόσμου».

Τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων, χαράζοντας γραμμή γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, συγκέντρωσε τήν κύρια προσοχή στήν πολιτική διαφώτιση καί τήν ὀργάνωση τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς Ρωσίας, μέ σκοπό νά τήν προετοιμάσει γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς ἱστορικῆς ἀποστολῆς στήν πάλη κατά τοῦ καπιταλισμοῦ, γιά τήν κατάκτηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Σπουδαιότατη θέση στόν τόμο κατέχουν τά ἄρθρα πού εἶναι ἀφιερωμένα στήν καθοδήγηση τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, πού τήν περίοδο αὐτή εἶχε πάρει μεγάλη ἔκταση.

Ὁ Λένιν καλοῦσε τήν ἐργατική τάξη νά συμμετάσχει δραστήρια καί ἔμπρακτα στήν πάλη κατά τοῦ ἐπερχόμενου οἰκονομικοῦ χάους καί τῆς πείνας, νά δυναμώσει τίς οἰκονομικές καί πολιτικές θέσεις της. Ὁ Λένιν τόνιζε ὅτι τά βήματα πού πλησιάζουν τήν ἐργατική τάξη πρός τό σοσιαλισμό πρέπει νά εἶναι: ἡ καθιέρωση ἐργατικοῦ ἐλέγχου πάνω στήν παραγωγή καί τή διανομή, πάνω στίς τράπεζες, τά τράστ καί τά καρτέλ, ἡ γνωστοποίηση στό λαό τῶν ποσῶν τῶν πολεμικῶν ὑπερκερδῶν, ἡ δημιουργία ἐργατικῆς πολιτοφυλακῆς, ἡ καθιέρωση γενικῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας κ.ἄ. Στά ἄρθρα πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στόν τόμο: «Μᾶς ἀπειλεῖ οἰκονομική καταστροφή», «Πρέπει νά ξεσκεπάζουμε τούς καπιταλιστές», «Ἀπόφαση γιά τά οἰκονομικά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος» καί σέ ἄλλα, ὁ Λένιν ἀναπτύσσει τή σκέψη ὅτι ἀποτελεσματική πάλη κατά τοῦ αὐξανόμενου οἰκονομικοῦ χάους καί τῆς πείνας, τοῦ σαμποτάζ καί τῶν προκλητικά ὑψηλῶν πολεμικῶν κερδῶν τῶν καπιταλιστῶν πού περιφρονοῦν τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ, εἶναι δυνατή μόνο μέ τήν ἐφαρμογή ἐπαναστατικῶν μέτρων. Αὐτό δέν ἀποτελεῖ ἀκόμη σοσιαλισμό, προειδοποιοῦσε ὁ Λένιν, ὅμως θά εἶναι τέτια βήματα, πού θά ὁδηγήσουν τήν ἐργατική τάξη στό σοσιαλισμό.

Ἀνάμεσα στά πρώτιστα καί ἐπείγοντα βήματα πρός τό σοσιαλισμό ὁ Λένιν σημείωνε τή συνένωση ὅλων τῶν τραπεζῶν σέ μιά ἑνιαία ἐθνική τράπεζα καί τήν καθιέρωση πάνω σ' αὐτή ἐλέγχου ἀπομέρους τῶν Σοβιέτ, τήν καθιέρωση ἐλέγχου τῶν Σοβιέτ πάνω στά μεγαλύτερα μονοπώλια, τήν ἐφαρμογή προοδευτικῆς φορολογίας τῶν ἐσόδων καί τῶν περιουσιῶν τῶν μεγάλων καπιταλιστῶν. Ἀπαντώντας στίς συκοφαντικές ἐπιθέσεις τῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων πού ἔγραφαν ὅτι τό προλεταριάτο σκοπεύει νά «ξεγυμνώσει» ὅλους τούς καπιταλιστές, ὁ Λένιν τόνιζε ὅτι τό προλεταριάτο δέν βάζει ἕναν τέτιο σκοπό. Γιά μᾶς βασικό εἶναι, ἔλεγε ὁ Λένιν, νά καταλάβουμε τό κύριο φρούριο τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου — τίς τράπεζες, ἐνῶ ὁρισμένους καπιταλιστές

τό προλεταριάτο ἐνδιαφέρεται νά τούς βάλει στήν ὑπηρεσία του, κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν. Στό ἄρθρο του «Πῶς προσπαθοῦν νά φοβίσουν τό λαό οἱ καπιταλιστές» ὁ Λένιν ἔγραφε ὅτι γιά τό εἰρηνικό καί βαθμιαῖο πέρασμα στό σοσιαλισμό εἶναι ἀρκετό νά ἀπαλλοτριωθοῦν οἱ μεγαλύτεροι καπιταλιστές, οἱ τραπεζικοί καί ἐμποροβιομηχανικοί μεγαλοεπιχειρηματίες, εἶναι ἀρκετό νά στερηθοῦν τῆς ἰδιοκτησίας πάνω στά μέσα παραγωγῆς μερικές ἑκατοντάδες, τό πολύ-πολύ μιά-δυό χιλιάδες ἑκατομμυριοῦχοι. Ἔτσι, ἡ λενινιστική τακτική τῆς εἰρηνικῆς ἀνάπτυξης τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης πρόβλεπε τή στέρηση τῶν μέσων παραγωγῆς τῶν μεγιστάνων τοῦ κεφαλαίου καί τή βαθμιαία συμμετοχή τῶν καπιταλιστῶν στήν ὠφέλιμη γιά τήν κοινωνία ἐργασία κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν Σοβιέτ. Ἡ ἀναγκαιότητα τῶν ἐπαναστατικῶν μέτρων στήν πάλη κατά τοῦ οἰκονομικοῦ χάους ὑπαγορευόταν ἀπό τίς συνθῆκες τῆς κατάστασης πού εἶχε πραγματικά διαμορφωθεῖ, ἡ ὁποία ἔβαζε τό ζήτημα ἔτσι: ἡ καθιέρωση ἐργατικοῦ ἐλέγχου πάνω στήν παραγωγή καί τή διανομή, στίς τράπεζες καί τά τράστ, ἡ ἐξαφάνιση δεκάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων. Ταυτόχρονα ἡ πάλη τῶν μπολσεβίκων γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο ἦταν συστατικό μέρος τῆς γενικῆς πάλης πού ἀφοροῦσε τήν προετοιμασία τῆς ἐργατικῆς τάξης γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί τή σοσιαλιστική οἰκοδόμηση.

Τά ἔργα πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στόν τριακοστό δεύτερο τόμο δείχνουν πῶς ὁ Λένιν χαιρέτισε καί ἐνθάρυνε τό ἐπαναστατικό ξεκίνημα τῶν ἐργατῶν, τήν πρωτοβουλία τους καί τήν ἐπαναστατική αὐτοτελή δράση τους γιά τή δημιουργία συνδικάτων, καί τήν ὀργάνωση ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, οἱ ὁποῖες ἐφάρμοσαν αὐτόβουλα τό 8ωρο, πῆραν στά χέρια τους τή διεύθυνση τῶν ἐπιχειρήσεων, ὅταν δέν ὑπῆρχαν οἱ ἰδιοκτῆτες τους, φρόντιζαν γιά τά καύσιμα καί τίς πρῶτες ὕλες, ἐπενέβαιναν στίς ὑποθέσεις μίσθωσης καί ἀπολύσεων.

Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι ἐμπόδιζαν τήν καθιέρωση τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου. Στά λόγια ἔδιναν «ὑπέρμετρες ὑποσχέσεις» στούς ἐργάτες — νά πάρουν 100 στά ἑκατό ἀπό τά κέρδη τῶν καπιταλιστῶν — ἐνῶ στήν πράξη μετάτρεπαν τόν ἔλεγχο σέ μορφή κρατικοῦ ἐλέγχου μέ τή συμμετοχή τοῦ ἀστικοῦ κοινοῦ. Σέ μιά σειρά ἄρθρα τοῦ τόμου: «Ταξική συνεργασία μέ τό κεφάλαιο ἤ ταξική πάλη ἐνάντια στό κεφάλαιο;», «Ἀναπόφευκτη καταστροφή καί ὑπέρμετρες ὑποσχέσεις», «Μικροαστική θέση στό ζήτημα τοῦ οἰκονομικοῦ χάους» καί σέ ἄλλα ὁ Λένιν ξεσκέπαζε τούς ἐσερομενσεβίκους συμβιβαστές στό ζήτημα τοῦ ἐλέγ-

χου, εἰρωνευόταν τήν προσπάθειά τους νά παρουσιάσουν τόν ἐργατικό ἔλεγχο σάν συνδικαλισμό.

Ἐκτός ἀπό τό αἴτημα τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου, τῆς γενικῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας, ὁ Λένιν πρόβαλε καί τό αἴτημα τῆς ὀργάνωσης ἐργατικῆς πολιτοφυλακῆς. Στηριζόμενη στή δύναμη αὐτή, ἡ ἐργατική τάξη μποροῦσε νά ἐφαρμόσει τά ἐπαναστατικά της μέτρα πάλης κατά τοῦ οἰκονομικοῦ χάους, νά ἀντισταθεῖ στίς ἀπόπειρες τῆς ἀντεπανάστασης νά παλινορθώσει τόν τσαρισμό, καί, τό σπουδαιότερο, μποροῦσε νά δόσει στά Σοβιέτ μιά πραγματική πολιτική δύναμη στήν πάλη γιά τούς σοσιαλιστικούς μετασχηματισμούς· «χωρίς ὀργάνωση τῶν μαζῶν — ἔγραφε ὁ Λένιν — δέν μπορεῖ κανείς σέ καμιά περίπτωση οὔτε νά ἐφαρμόσει τήν ἀπόλυτα ἀπαραίτητη γενική ὑποχρεωτική ἐργασία, οὔτε νά πραγματοποιήσει ἕναν κάπως σοβαρό ἔλεγχο στίς τράπεζες, στά καπιταλιστικά συνδικάτα, στήν παραγωγή καί στή διανομή τῶν προϊόντων. Γι' αὐτό πρέπει νά ἀρχίσουμε — καί νά ἀρχίσουμε ἀμέσως — ἀπό τήν ἐργατική πολιτοφυλακή...» (110-111).

Ἄμεσος καί κύριος ταξικός ἀντίπαλος τοῦ προλεταριάτου τῆς Ρωσίας κατά τήν προετοιμασία τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ἦταν ἡ ἀστική τάξη καί τά πολιτικά της κόμματα — πρίν ἀπόλα οἱ καντέτοι πού ἔγιναν κυβερνητικό κόμμα. Σέ πολλά ἄρθρα πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στόν τόμο, ὁ Λένιν ξεσκεπάζει τά ἀντεπαναστατικά σχέδια τῶν ἀστικῶν κομμάτων γιά τήν κατάπνιξη τῆς ἐπανάστασης — «Ἀπό ποιά ταξική πηγή ἔρχονται καί «θά ἔλθουν» οἱ Καβενιάκ;» κ.ἄ. Στήν ἐφαρμογή τῆς πολιτικῆς τους τά ἀστικά κόμματα στηρίζονταν στήν ὑποστήριξη τῶν μικροαστικῶν κομμάτων τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων πού ἀρνοῦνταν τή δυνατότητα νίκης τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, καί ἔβλεπαν σάν καθῆκον τους μόνο τό στέριωμα τῶν κατακτήσεων τῆς ἀστικῆς ἐπανάστασης, νά βάλουν «τάξη» στή χώρα καί στό στρατό, νά φέρουν ὡς τήν τελική νίκη τόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο. Ἡ ἀντισοσιαλιστική αὐτή θέση ὁδήγησε τά κόμματα αὐτά στή συμμαχία μέ τούς καντέτους, στήν προσχώρησή τους στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ, στήν ἀπώλεια τῆς ἐπιροῆς τους στίς μάζες καί ἀργότερα καί στή δική τους πολιτική ἐξαφάνιση.

Τό Μάη-Ἰούλη τοῦ 1917 τό Μπολσεβίκικο κόμμα, μέ σκοπό τήν ἀπομόνωση τοῦ ἐσερομενσεβίκικου συνασπισμοῦ, τήν ἐπαναστατική διαπαιδαγώγηση καί ὀργάνωση τῶν μαζῶν, ὀργάνωσε μιά σειρά πολιτικές καμπάνιες, συνδεμένες μέ τήν πάλη κατά τοῦ πολεμικοῦ δανείου καί τῆς δημιουργίας κυβέρνησης συνασπισμοῦ, ἀπ' ἀφορμή τήν ἐκλογή Δημοτικῶν συμβουλίων τῶν συ-

νοικιῶν τῆς Πετρούπολης, καί τήν προετοιμασία ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση τῆς ἐπίθεσης τοῦ Ἰούνη στό μέτωπο. Τίς καμπάνιες αὐτές τίς καθοδηγοῦσε ἰδεολογικά ὁ Λένιν. Τά ἄρθρα του πού δημοσιεύονται σέ τοῦτο τόν τόμο, συγκέντρωναν τήν προσοχή τῶν μπολσεβίκων στά σπουδαιότερα, τά πιό φλέγοντα ζητήματα τῆς τρέχουσας πολιτικῆς.

Ὁ Λένιν ἀνάπτυξε ἕνα θαρραλέο μπολσεβίκικο πρόγραμμα πάλης γιά τό σοσιαλιστικό μετασχηματισμό τῆς Ρωσίας στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, στίς ἐργασίες τοῦ ὁποίου πῆρε δραστήριο μέρος. Ὁ Λένιν ἐκφώνησε δυό μεγάλους λόγους: γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση στίς 4 (17) τοῦ Ἰούνη καί γιά τόν πόλεμο στίς 9 (22) τοῦ Ἰούνη, πού προξένησαν τεράστια ἐντύπωση ὄχι μόνο στούς ἀντιπροσώπους τοῦ συνεδρίου, ἀλλά καί στίς ἐπαναστατικές μάζες ὅλης τῆς Ρωσίας. Σ' αὐτούς τούς λόγους καί σέ ἄλλες ἐργασίες του ὁ Λένιν ἐξηγεῖ τό ρόλο καί τή σημασία τῶν Σοβιέτ σάν νέων ὀργάνων ἐξουσίας πού δημιούργησαν οἱ ἴδιες οἱ ἐπαναστατικές μάζες. Ἡ ὕπαρξη στή Ρωσία τῶν Σοβιέτ διευκόλυνε ἀπροσμέτρητα τή μετεξέλιξη τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης σέ ἐπανάσταση σοσιαλιστική. Χωρίς τά Σοβιέτ, ἔλεγε ὁ Λένιν «δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει νίκη τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης μέ τήν ἔννοια τῆς νίκης ἐνάντια στούς τσιφλικάδες, μέ τήν ἔννοια τῆς νίκης ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό. Χωρίς αὐτή τήν ἐξουσία οὔτε λόγος μπορεῖ νά γίνει ὅτι θά κερδίσουμε ἐμεῖς μόνοι μιά τέτια νίκη...» (σελ. 265). Ὁ Λένιν προειδοποιοῦσε ὅτι τά Σοβιέτ δέν μποροῦν νά ὑπάρχουν γιά πολύ καιρό δίπλα στήν Προσωρινή ἀστική κυβέρνηση. Ἤ θά διαλυθοῦν ἀπό τούς ἀντεπαναστάτες στρατηγούς καί θά πεθάνουν ἄδοξα, ἤ πρέπει νά πάρουν τήν ἐξουσία στά χέρια τους.

Ἀπαντώντας στά λόγια ἑνός ἀπό τούς ἡγέτες τῶν μενσεβίκων — τοῦ Τσερετέλι ὅτι σήμερα δέν ὑπάρχει στή Ρωσία κόμμα πού θά ἐπιδίωκε νά πάρει ὅλη τήν ἐξουσία στά χέρια του, ὁ Λένιν εἶπε τό περίφημο: «Ὑπάρχει!» καί ἀπό τό βῆμα τοῦ συνεδρίου δήλωσε ὅτι τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων κάθε στιγμή «εἶναι ἕτοιμο νά πάρει ὅλη τήν ἐξουσία» (σελ. 267). Τά λόγια αὐτά τοῦ Λένιν προκάλεσαν τούς μοχθηρούς χλευασμούς τοῦ ἀστικοῦ Τύπου, πού δέν πίστευε ὅτι οἱ ἐργάτες καί οἱ ἐργαζόμενοι ἀγρότες θά ἀνταπεξέλθουν στό δύσκολο καθῆκον τῆς διακυβέρνησης τοῦ κράτους. Οἱ νίκες τοῦ σοβιετικοῦ λαοῦ στήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ κομμουνισμοῦ, οἱ ἐπιτυχίες στήν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας, τῆς ἐπιστήμης καί τοῦ πολιτισμοῦ ἀπόδειξαν

πειστικά ὅτι ἡ ἐργατική τάξη, παίρνοντας τήν ἐξουσία στά χέρια της, εἶναι ἱκανή νά διευθύνει τό κράτος καλύτερα ἀπό τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές.

Στόν τόμο ἔχουν συμπεριληφθεῖ τά «Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ Προγράμματος τοῦ Κόμματος» πού ἑτοιμάστηκαν σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί δημοσιεύτηκαν ἀπό τόν Λένιν μέ ἐντολή τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος τόν Ἰούνη τοῦ 1917. Ἡ ἐργασία αὐτή ἔχει τεράστια θεωρητική σημασία· σ' αὐτή φωτίζονται θεμελιώδη ζητήματα τῆς πολιτικῆς τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος, δίνεται χαρακτηρισμός στόν ἰμπεριαλισμό, καθορίζεται ἡ πολιτική μορφή τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου — ἡ δημοκρατία τῶν Σοβιέτ. «Τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου — ἔγραφε ὁ Λένιν — δέν μπορεῖ νά περιοριστεῖ στήν ἀστική-κοινοβουλευτική ρεπουμπλικανική δημοκρατία... Τό Κόμμα παλεύει γιά μιά πιό δημοκρατική προλεταριακή-ἀγροτική δημοκρατία...» (σελ. 141). Ἡ ζωή ἐπιβεβαίωσε πέρα γιά πέρα τή λενινιστική ἀνάλυση τῆς ἐποχῆς τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ σάν ἐποχῆς προλεταριακῶν ἐπαναστάσεων. Ὁ ἰμπεριαλισμός δέν ἄλλαξε τή φύση του καί σήμερα ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἐμπόδιο στήν πρόοδο τῆς ἀνθρωπότητας. Νά γιατί στό πρόγραμμα τοῦ ΚΚΣΕ, πού ψηφίστηκε ἀπό τό XXII συνέδριο, ἐπαναλαμβάνονται οἱ βασικές λενινιστικές θέσεις χαρακτηρισμοῦ τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Σάν τόν πιό σπουδαῖο ὅρο διεξαγωγῆς τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ὁ Λένιν πρόβαλε τήν ἑνότητα τῶν ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐργατῶν ὅλου τοῦ κόσμου, τήν ἀποφασιστική πάλη κατά τοῦ ὀπορτουνισμοῦ, τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ καί τοῦ κεντρισμοῦ, μέ τό χαρακτηρισμό τῶν ὁποίων ὁ Λένιν πρότεινε νά συμπληρωθεῖ τό σχέδιο τοῦ νέου προγράμματος. Ἡ πάλη κατά τοῦ ὀπορτουνισμοῦ ἀποτέλεσε ἐγγύηση τῆς σταθερῆς νίκης τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ κατά τοῦ σοσιαλδημοκρατισμοῦ, κύρια σημαία τοῦ ὁποίου σήμερα ἔγινε ὁ ἀντικομμουνισμός πού ὁδήγησε τούς δεξιούς σοσιαλιστές σέ ἰδεολογικο-πολιτικό ἀδιέξοδο. *«Ἡ νέα ἱστορική ἐποχή ἔφερε πραγματικό θρίαμβο στήν ἐπαναστατική κοσμοθεωρία τοῦ προλεταριάτου.* Ὁ μαρξισμός-λενινισμός κατάκτησε τά μυαλά τῆς πρωτοπόρας ἀνθρωπότητας» («Πρόγραμμα τοῦ ΚΚΣΕ», ρωσ. ἔκδ. 1961, σελ. 51).

Στά «Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ Προγράμματος τοῦ κόμματος» ὁ Λένιν ἔγραψε νέα τμήματα, νέα οἰκονομικά καί πολιτικά αἰτήματα σέ ἀντικατάσταση αὐτῶν πού πάλιωσαν, τά

ἐφοδίασε μέ τίς ἀπαραίτητες παρατηρήσεις. Στόν πρόλογο τῶν «Ὑλικῶν» ὁ Λένιν ἐφιστοῦσε τήν προσοχή στό ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο νά προσελκύσουμε ὅσο μποροῦμε πιό μεγάλο ἀριθμό μελῶν τοῦ Κόμματος νά πάρουν δραστήριο μέρος στήν ἐπεξεργασία τοῦ νέου προγράμματος τοῦ Κόμματος. Ὁ Λένιν ὑπολόγιζε ὅτι τό νέο πρόγραμμα θά ψηφιστεῖ στό ἐπικείμενο VI συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Ὅμως, ἐξαιτίας τῆς δύσκολης κατάστασης πού διαμορφώθηκε μετά τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη, τό VI συνέδριο πού γινόταν κάτω ἀπό μισοπαράνομες συνθῆκες, δέν μπόρεσε νά ἀσχοληθεῖ μέ τό ζήτημα αὐτό. Οἱ σπουδαιότερες θεωρητικές θέσεις πού ἐπεξεργάστηκε ὁ Λένιν στά «Ὑλικά» μπῆκαν στό δεύτερο πρόγραμμα τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος, πού ψηφίστηκε στό VIII συνέδριο τό 1919.

Μιά σειρά ἄρθρα πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ σέ τοῦτο τόν τόμο εἶναι ἀφιερωμένα στό ξεσκέπασμα τῆς συκοφαντικῆς καμπάνιας κατά τοῦ Λένιν καί τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος, πού ξεσήκωσε, ἰδιαίτερα ὕστερα ἀπό τίς ἡμέρες τοῦ Ἰούλη, ὅλος ὁ ἀστικός καί μικροαστικός Τύπος. Τά ἄρθρα «Τό χιλιοστό πρῶτο ψέμα τῶν καπιταλιστῶν», «Σιχαμερές συκοφαντίες τῶν μαύρων ἐφημερίδων καί τοῦ Ἀλέξινσκι», «Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς παρουσίασης τῶν μπολσεβίκων ἡγετῶν στό δικαστήριο» καί μερικά ἄλλα δείχνουν πόσο δύσκολη ἦταν ἡ κατάσταση ἐκείνη, μέσα στήν ὁποία οἱ μπολσεβίκοι ἦταν ἀναγκασμένοι νά παλέψουν γιά τή νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία. Οἱ συκοφαντίες κατά τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων ἀπομέρους τοῦ ἀστικοῦ καί μικροαστικοῦ Τύπου, ἄρχισαν ἀπό τίς πρῶτες κιόλας μέρες τῆς ἐπανάστασης. «Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἀγώνας — ἔγραφε ὁ Λένιν — πού οἱ ἰμπεριαλιστές καί οἱ σαϊντεμανικοί διεξήγαγαν ἐνάντια στόν Λῆμπκνεχτ καί τόν Φ. Ἄντλερ (τό Κεντρικό Ὄργανο τῶν γερμανῶν «σοσιαλιστῶν» τούς εἶχε χαρακτηρίσει καί τούς δυό «τρελούς», ἀφήνουμε πιά τόν ἀστικό Τύπο, ὁ ὁποῖος χαρακτήριζε τούς συντρόφους αὐτούς ἁπλούστατα «προδότες», πού δουλεύουν γιά λογαριασμό τῆς Ἀγγλίας)» (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 332-333). Μέ τό δυνάμωμα τῆς μπολσεβίκικης ἐπιροῆς στίς μάζες, δυνάμωνε καί ἡ συκοφαντική καμπάνια κατά τοῦ Κόμματος. Οἱ πιό σιχαμερές ἐπινοήσεις καί τά πιό πρόστυχα ψέματα χρησιμοποιήθηκαν ἀπό τόν ἀστικό καί σέ συνέχεια ἀπό τόν ἐσερομενσεβίκικο Τύπο πρίν ἀπόλα κατά τοῦ Λένιν. Ὅμως οἱ μάζες τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν κατάλαβαν τίς αἰτίες τῆς συκοφαντίας αὐτῆς πού ὑπηρετοῦσε τά ταξικά συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης.

Ἡ προπαγανδιστική δουλιά καί ἡ ἴδια ἡ πείρα τῶν μαζῶν ἔφεραν στούς μπολσεβίκους μιά θαυμάσια νίκη. Στίς 18 τοῦ Ἰούνη (1 τοῦ Ἰούλη) 500 περίπου χιλιάδες ἐργάτες καί στρατιῶτες τῆς πρωτεύουσας κατέβηκαν σέ διαδήλωση κάτω ἀπό τά μπολσεβίκικα συνθήματα: «Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ!», «Κάτω οἱ 10 καπιταλιστές-ὑπουργοί» καί ἄλλα. Ἡ διαδήλωση τοῦ Ἰούνη, ἔγραφε ὁ Λένιν, «σκόρπισε μέσα σέ λίγες ὧρες, σάν μιά χούφτα σκόνη, τά κούφια λόγια γιά τούς μπολσεβίκους συνωμότες καί ἔδειξε μέ ἀναμφισβήτητη παραστατικότητα ὅτι ἡ ἐμπροσθοφυλακή τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῆς Ρωσίας, τό βιομηχανικό προλεταριάτο τῆς πρωτεύουσας καί τά στρατεύματά της εἶναι στή συντριπτική τους πλειοψηφία ὑπέρ τῶν συνθημάτων πού ὑποστήριζε πάντα τό Κόμμα μας» (σελ. 360). Ἡ διαδήλωση τοῦ Ἰούνη ἦταν μιά τεράστια νίκη τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων στό ἔργο τῆς δημιουργίας τοῦ στρατοῦ τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Ὁ Λένιν ἐξέταζε προσεκτικά καί μέ ὀξυδέρκεια τά γεγονότα, ἔκανε βαθιά ἀνάλυσή τους, κατηύθυνε μέ σταθερό χέρι τήν πάλη τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων, χωρίς νά ἐπιτρέπει οὔτε νά μένει πίσω ἀπό τά γεγονότα, οὔτε νά τά ξεπερνᾶ. Σέ μιά σειρά ἔργα πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ σέ τοῦτο τόν τόμο: «Λόγος στή συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στίς 11 (24) τοῦ Ἰούνη 1917, ἀπ' ἀφορμή τήν ἀναστολή τῆς διαδήλωσης», «Στή στροφή» καί σέ ἄλλα, ὁ Λένιν συμβουλεύει νά συγκεντρωθοῦν οἱ δυνάμεις, νά μή γίνει βιαστικά ἡ τελική ἐκδήλωση, νά ἐπιδειχτεῖ μάξιμουμ σταθερότητας καί αὐτοκυριαρχίας καί νά μήν παρασυρθοῦμε σέ προβοκάτσια καί δόσουμε ἔτσι πρόωρη καί γι' αὐτό ἀσύμφορη μάχη.

Ὁ τόμος τελειώνει μέ τά ἄρθρα πού περιέχουν χαρακτηρισμό γιά τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη στήν Πετρούπολη — «Σέ τί μποροῦσαν νά ὑπολογίζουν οἱ καντέτοι, ἀποχωρώντας ἀπό τήν κυβέρνηση;», «Τρεῖς κρίσεις» κ.ἄ. Ἡ διαδήλωση τοῦ Ἰούλη ἄρχισε αὐθόρμητα σάν μιά πρώτη ἀπάντηση τῶν μαζῶν στίς πρῶτες πληροφορίες πού πῆραν στήν Πετρούπολη γιά τήν ἥττα τῆς ἐπίθεσης στό μέτωπο· οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἐργάτες τῆς Πετρούπολης ἀπαίτησαν τήν ἀνατροπή τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Οἱ μπολσεβίκοι, ξέροντας ὅτι ὁ στρατός καί οἱ ἐπαρχίες δέν εἶναι ἀκόμη σέ θέση νά ὑποστηρίξουν τήν πρωτεύουσα, προειδοποιοῦσαν ὅτι εἶναι πρόωρη ἡ ἔνοπλη ἐκδήλωση. Μπαίνοντας ἐπικεφαλῆς τοῦ κινήματος, οἱ μπολσεβίκοι φρόντισαν νά προσδόσουν σ' αὐτό εἰρηνικό χαρακτήρα. Παρόλα αὐτά ἡ ἀντεπανά-

σταση μέ τή σύμπραξη τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων κάλεσε ἀπό τό μέτωπο ἀντιδραστικά στρατιωτικά τμήματα καί ἔκανε χρήση τῶν ὅπλων. Ἀνοίχτηκε πῦρ κατά τῶν διαδηλωτῶν, οἱ μπολσεβίκοι κατηγορήθηκαν γιά ἀπόπειρα πραξικοπήματος, ἄρχισαν διώξεις, οἱ ἐφημερίδες τους κλείστηκαν. Χαρακτηρίζοντας τά γεγονότα τοῦ Ἰούνη καί Ἰούλη ὁ Λένιν, τόνιζε ὅτι ὡς πρός τή μορφή τους ἦταν μιά ἀντικυβερνητική διαδήλωση, πού ἡ δύναμή της συνεχῶς αὐξανόταν. Ὅμως αὐτές ἦταν ὄχι ἁπλές διαδηλώσεις, ἀλλά κάτι τό πολύ περισσότερο ἀπό διαδήλωση, καί κάτι τό λιγότερο ἀπό ἐπανάσταση· αὐτό ἦταν μιά ἔκρηξη τῆς ἐπανάστασης καί τῆς ἀντεπανάστασης μαζί. Ἡ ἀντικειμενική κατάσταση στή χώρα εἶναι τέτια, τόνιζε προφητικά ὁ Λένιν, πού παρόμοιες κρίσεις θά ἐπαναληφθοῦν, ἄν ὄχι ὡς πρός τή μορφή, ὅμως ὡς πρός τό περιεχόμενό τους, γιατί εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νά πραγματοποιηθοῦν τά καθήκοντα τῆς ἐπανάστασης χωρίς ἀποφασιστικά μέτρα κατά τῆς ἀστικῆς τάξης, τά ὁποῖα μπορεῖ νά τά ἐφαρμόσει μόνο τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο σέ συμμαχία μέ τή φτωχή ἀγροτιά.

Τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη ἄλλαξαν ριζικά τήν πολιτική κατάσταση στή χώρα: τά Σοβιέτ, προδομένα ἀπό τήν ἐσερομενσεβίκικη πλειοψηφία, ἔχασαν τήν ἐξουσία, ἡ ἀντεπανάσταση νίκησε προσωρινά, ἡ δυαδική ἐξουσία τέλειωσε πρός ὄφελος τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἡ δυνατότητα εἰρηνικῆς κατάκτησης τῆς ἐξουσίας ἀπό τό προλεταριάτο μέσω τῶν Σοβιέτ ἐξαφανίστηκε. Τήν τύχη τῆς ἐπανάστασης, τήν τύχη τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου ἔπρεπε νά τήν ἀποφασίσει ἡ νικηφόρα ἔνοπλη ἐξέγερση, γιά τήν προετοιμασία τῆς ὁποίας ὁ Λένιν κάλεσε τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων.

* * *

Στόν τριακοστό δεύτερο τόμο δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά σάν ἄρθρα τοῦ Λένιν τά ἄρθρα: «Σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τοῦ Γκρίμμ» καί «Αἶσχος!», πού δημοσιεύτηκαν στήν «Πράβντα» τό 1917 χωρίς ὑπογραφή, καί ἡ «Προσθήκη στό ἄρθρο τῆς Ν.Κ. Κρούπσκαγια «Μιά μικρή σελίδα ἀπό τήν ἱστορία τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας»».

Στόν τόμο μπῆκαν οἱ παρακάτω ἐργασίες πού γιά πρώτη φορά ἔχουν συμπεριληφθεῖ στά Ἅπαντα: «Μιά ἀτέλειωτη αὐτοβιογραφία», «Εἰσήγηση γιά τά συμπεράσματα τῆς VII Πανρωσικῆς

συνδιάσκεψης (τοῦ ᾽Απρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) σέ συγκέντρωση τῆς ὀργάνωσης τῆς Πετρούπολης στίς 8 (21) τοῦ Μάη 1917», «Κατηγορηματική δήλωση σχετικά μέ τήν ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Βπεριόντ»», πού ἔγινε στή συνεδρίαση τῆς ᾽Επιτροπῆς πόλης Πετρούπολης στίς 30 τοῦ Μάη (12 τοῦ ᾽Ιούνη), «Λόγος στή συνεδρίαση τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων τοῦ I Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν στίς 31 τοῦ Μάη (13 τοῦ ᾽Ιούνη) 1917», «Εἰσήγηση γιά τήν τρέχουσα στιγμή στήν Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων τοῦ μετώπου καί τῶν μετόπισθεν τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στίς 20 τοῦ ᾽Ιούνη (3 τοῦ ᾽Ιούλη) 1917». Τό βασικό περιεχόμενο αὐτῶν τῶν ντοκουμέντων εἶναι ἡ ἀνάλυση στίς μάζες τῆς πολιτικῆς τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος πάνω στά θεμελιακά ζητήματα τῆς ἐπανάστασης: γιά τόν πόλεμο καί τήν εἰρήνη, τό ἀγροτικό καί ἄλλα. «᾽Εμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι — ἔλεγε ὁ Λένιν — πρέπει ὑπομονητικά, ὅμως ἐπίμονα νά ἐξηγοῦμε στούς ἐργάτες καί στούς ἀγρότες τίς ἀπόψεις μας... ὁ καθένας πρέπει νά γίνει ἀπόλα: καί ἀγκιτάτορας, καί προπαγανδιστής, καί οἰκοδόμος τοῦ Κόμματός μας. Μόνο ἔτσι θά καταφέρουμε νά καταλάβει ὁ λαός τή διδασκαλία μας, νά μπορέσει νά μελετήσει τήν πείρα του καί νά πάρει πραγματικά τήν ἐξουσία στά χέρια του» (σελ. 51).

Στό τμῆμα «Προπαρασκευαστικά ὑλικά» ἔχουν συμπεριληφθεῖ τά παρακάτω ντοκουμέντα: «Θέσεις ἀπ᾽ ἀφορμή τή διακήρυξη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης», «Σχετικά μέ τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ», «Σχέδιο εἰσήγησης γιά τά συμπεράσματα τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ ᾽Απρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) σέ συγκέντρωση τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης στίς 8 (21) τοῦ Μάη 1917», «Σχέδιο ἀπόφασης γιά τά οἰκονομικά μέτρα πάλης κατά τοῦ οἰκονομικοῦ χάους», «Σχέδιο ἀπόφασης τῆς σύσκεψης τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀχτιδικῶν ἐπιτροπῶν καί τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων τῆς Πετρούπολης μαζί μέ ἀντιπροσώπους τῆς ΚΕ καί τῆς ΕΠ στίς 10 (23) τοῦ ᾽Ιούνη 1917». Ὅλα αὐτά τά ντοκουμέντα, ἐκτός ἀπό τά δυό πρῶτα, δημοσιεύονται ἐπίσης γιά πρώτη φορά στά Ἅπαντα τοῦ Β. Ι. Λένιν.

Τό ᾽Ινστιτοῦτο μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ
τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ

«ΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ»

Ὅλη ἡ Ρωσία θυμᾶται ἀκόμη τίς μέρες τῆς 19-21 τοῦ Ἀπρίλη, ὅταν στούς δρόμους τῆς Πετρούπολης ἦταν ἕτοιμος νά ξεσπάσει ὁ ἐμφύλιος *πόλεμος*[1].

Στίς 21 τοῦ Ἀπρίλη ἡ Προσωρινή κυβέρνηση[2] ἔγραψε ἕνα νέο τάχα καθησυχαστικό χαρτάκι[3], ὅπου «διευκρίνισε» τή λη-στρική της διακοίνωση τῆς 18 τοῦ Ἀπρίλη.

Ὕστερα ἀπ' αὐτό ἡ πλειοψηφία τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν[4] ἀποφάσισε νά θεωρήσει ὅτι «τό ἐπεισόδιο ἔληξε».

Πέρασαν ἄλλες δυό μέρες καί βγῆκε στήν ἐπιφάνεια τό ζήτημα τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ. Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή δι-αιρέθηκε σχεδόν σέ δυό ἴσα μέρη: 23 ἐνάντια στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ, 22 ὑπέρ. Τό ἐπεισόδιο ἀποδείχτηκε ὅτι «ἔληξε» μόνο στά χαρτιά[5].

Καί νά πού πέρασαν ἀκόμη δυό μέρες καί ἔχουμε νέο «ἐπεισό-διο». Ὁ ὑπουργός Στρατιωτικῶν, ὁ Γκουτσκόφ, ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, ὑπέβαλε παραίτηση. Λένε πώς ἡ παραίτηση ὁλόκληρης τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ἔχει τάχα ἀποφασιστεῖ (τή στιγμή πού γράφουμε αὐτές τίς γραμμές δέν ξέρουμε ἀκόμη ἄν εἶναι ἀλήθεια ὅτι παραιτήθηκε ὁλόκληρη ἡ κυβέρνηση). Δημιουργήθηκε πάλι «ἐπεισόδιο», καί μάλιστα τέτιο πού μπροστά του θά ὠχριάσουν ὅλα τά προηγούμενα «ἐπει-σόδια».

Πῶς προκαλοῦνται λοιπόν τόσο πολλά «ἐπεισόδια»; Δέν ὑπάρχει ἄραγε ἐδῶ κάποια βασική αἰτία πού γεννάει ἀναπόφευ-κτα τό ἕνα «ἐπεισόδιο» πίσω ἀπό τό ἄλλο;

Τέτια αἰτία *ὑπάρχει*. Εἶναι ἡ λεγόμενη δυαδική ἐξουσία, εἶναι ἡ ἀσταθής ἰσοροπία πού προέκυψε σάν ἀποτέλεσμα τῆς συμφωνίας ἀνάμεσα στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί στήν Προσωρινή κυβέρνηση.

Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση εἶναι κυβέρνηση καπιταλιστῶν. Δέν μπορεῖ νά παραιτηθεῖ ἀπό τήν ἐπιδίωξη κατακτήσεων (προσαρτήσεων), δέν μπορεῖ νά τερματίσει τό ληστρικό πόλεμο μέ δημοκρατική εἰρήνη, δέν μπορεῖ νά μήν περιφρουρεῖ τά κέρδη τῆς τάξης της (δηλαδή τῆς τάξης τῶν καπιταλιστῶν), δέν μπορεῖ νά μήν περιφρουρεῖ τή γῆ τῶν τσιφλικάδων.

Τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ἐκπροσωπεῖ ἄλλες τάξεις. Ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν πού ἀνήκουν στό Σοβιέτ δέν θέλουν τό ληστρικό πόλεμο, δέν ἔχουν συμφέρον ἀπό τά κέρδη τῶν καπιταλιστῶν καί τή διατήρηση τῶν προνομίων τῶν τσιφλικάδων. Ταυτόχρονα ὅμως δείχνουν ἀκόμη ἐμπιστοσύνη στήν Προσωρινή κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν, θέλουν συμφωνίες μαζί της, θέλουν νά βρίσκονται μαζί της σέ ἐπαφή.

Τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν εἶναι τά ἴδια ἔμβρυο ἐξουσίας. Πλάι στήν Προσωρινή κυβέρνηση, τά Σοβιέτ προσπαθοῦν κι' αὐτά σέ μερικά ζητήματα νά ἀσκήσουν τήν ἐξουσία τους. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι ἕνα μπέρδεμα ἐξουσιῶν, ἤ αὐτό πού ὀνομάζουν σήμερα «κρίση ἐξουσίας».

Αὐτό δέν μπορεῖ νά κρατησει πολύ. Μιά τέτια κατάσταση πραγμάτων θά προκαλεῖ κάθε μέρα κι' ἕνα νέο «ἐπεισόδιο» καί θά δημιουργεῖ νέες περιπλοκές. Εἶναι εὔκολο νά γράψεις πάνω σ' ἕνα χαρτάκι: τό ἐπεισόδιο ἔληξε. Στή ζωντανή ὅμως πραγματικότητα αὐτά τά ἐπεισόδια δέν θά ἐκλείψουν. Κι' αὐτό, γιά τόν ἁπλούστατο λόγο ὅτι αὐτά δέν εἶναι καθόλου «ἐπεισόδια», δέν εἶναι συμπτώσεις, δέν εἶναι ψιλοπράματα. Εἶναι οἱ ἐξωτερικές ἐκδηλώσεις μιᾶς βαθιᾶς ἐσωτερικῆς κρίσης. Εἶναι ἀποτελέσματα τοῦ ἀδιεξόδου ὅπου μπλέχτηκε ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα. Δέν ὑπάρχει κι' οὔτε μπορεῖ νά ὑπάρξει διέξοδος ἀπό τό ληστρικό πόλεμο, ἄν δέν ἐφαρμοστοῦν τά μέτρα πού προτείνουν οἱ σοσιαλιστές-διεθνιστές.

Τρεῖς τρόποι προτείνονται τώρα στό ρωσικό λαό γιά νά λυθεῖ ἡ «κρίση ἐξουσίας». Μερικοί λένε: ἀφῆστε τα ὅλα ὅπως ἦταν, δεῖξτε ἀκόμη περισσότερη ἐμπιστοσύνη στήν Προσωρινή κυβέρνηση. Πιθανό νά ἀπειλοῦν μέ παραίτηση, ἀκριβῶς γιά νά ἀναγκάσουν τό Σοβιέτ νά πεῖ: παρέχουμε ἀκόμη μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη. Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ἐπιδιώκει νά ἀρχίσουν νά τήν παρακαλοῦν: ἐλᾶτε νά διαφεντεύετε — χωρίς ἐσᾶς τί θά γίνουμε...

Ἄλλος τρόπος: κυβέρνηση συνασπισμοῦ. Ἄς μοιραστοῦμε τά ὑπουργικά χαρτοφυλάκια μέ τόν Μιλιουκόφ καί Σία, ἄς βάλουμε

στήν κυβέρνηση μερικούς δικούς μας ἀνθρώπους, καί τότε πιά θά ἀλλάξει ἡ μουσική.

Τόν τρίτο τρόπο τόν προτείνουμε ἐμεῖς: ἀλλαγή ὅλης τῆς πολιτικῆς τῶν Σοβιέτ, ἄρνηση ἐμπιστοσύνης στούς καπιταλιστές καί *πέρασμα ὅλης τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν*. Ἡ ἀλλαγή *προσώπων* δέν πρόκειται νά φέρει κανένα ἀποτέλεσμα, πρέπει νά ἀλλάξει *ἡ πολιτική*. Πρέπει ἡ ἐξουσία νά περάσει σέ ἄλλη τάξη. Μιά κυβέρνηση τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν θά ἔχει τήν ἐμπιστοσύνη ὅλου τοῦ κόσμου, γιατί ὁ καθένας καταλαβαίνει ὅτι ὁ ἐργάτης καί ὁ φτωχός ἀγρότης δέν θέλει νά ληστέψει κανέναν. Μόνο αὐτό μπορεῖ νά ἐπιταχύνει τό τέλος τοῦ πολέμου, μόνο αὐτό μπορεῖ νά μᾶς διευκολύνει νά ἀντιμετωπίσουμε τό οἰκονομικό χάος.

Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν! Καμιά ἐμπιστοσύνη στήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν!

Τό κάθε «ἐπεισόδιο», ἡ κάθε μέρα, ἡ κάθε ὥρα θά ἐπιβεβαιώνουν *τήν ὀρθότητα* αὐτοῦ τοῦ συνθήματος.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 46,
15 (2) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΦΙΛΛΑΝΔΙΑ ΚΑΙ ΡΩΣΙΑ

Τό ζήτημα τῆς στάσης τῆς Φιλλανδίας ἀπέναντι στή Ρωσία ἔγινε φλέγον. Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση *δέν κατόρθωσε* νά ἱκανοποιήσει τό φιλλανδικό λαό, πού *γιά τήν ὥρα* δέν ζητάει *ἀκόμη* ἀποχωρισμό, παρά μόνο πλατιά αὐτονομία.

Τή μή δημοκρατική, τήν πολιτική προσαρτήσεων τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης τή διατύπωσε καί τήν «ὑπερασπίστηκε» αὐτές τίς μέρες ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα»[6]. Καί τό ἔκανε αὐτό ἔτσι, πού θά ἦταν ἀδύνατο «νά χαντακώσει» κανείς ἀποτελεσματικότερα τόν πελάτη της. Τό ζήτημα αὐτό εἶναι πραγματικά θεμελιακό, παγκρατικό, καί ἐπιβάλλεται νά τό προσέξουμε ἰδιαίτερα.

«Ἡ Ὀργανωτική Ἐπιτροπή θεωρεῖ — γράφει ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», ἀρ. φύλ. 42 — ὅτι τό ζήτημα τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων ἀνάμεσα στή Φιλλανδία καί στό κράτος τῆς Ρωσίας στό σύνολό του μπορεῖ καί πρέπει νά λυθεῖ μόνο μέ συμφωνία ἀνάμεσα στή Φιλλανδική Δίαιτα καί στή Συντακτική Συνέλευση. Καί ὡς τότε οἱ σ.σ. φιλλανδοί» (ἡ Ὀργανωτική Ἐπιτροπή συζήτησε μέ φιλλανδούς σοσιαλδημοκράτες) «πρέπει νά θυμοῦνται ὅτι, ἄν τυχόν στή Φιλλανδία δυνάμωναν οἱ χωριστές τάσεις, αὐτό θά μποροῦσε νά δυναμώσει τίς συγκεντρωτικές τάσεις τῆς ρωσικῆς ἀστικῆς τάξης».

Αὐτή ἡ ἄποψη εἶναι ἄποψη τῶν καπιταλιστῶν, τῆς ἀστικῆς τάξης, τῶν καντέτων[7], καί σέ καμιά περίπτωση τοῦ προλεταριάτου. Τό πρόγραμμα τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος, καί συγκεκριμένα τήν 9η παράγραφό του, πού ἀναγνωρίζει τό δικαίωμα τῆς αὐτοδιάθεσης σέ ὅλα τά ἔθνη πού περιλαβαίνει τό κράτος, οἱ μενσεβίκοι σοσιαλδημοκράτες τό πέταξαν στά σκουπίδια. Στήν πραγματικότητα ἀπαρνήθηκαν αὐτό τό πρόγραμμα, περνώντας οὐσιαστικά μέ τό μέρος τῆς ἀστικῆς τάξης, ὅπως καί στό ζήτημα τῆς ἀντικατάστασης τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἀπό τό σύνολο τοῦ ἔνοπλου λαοῦ κτλ.

Οἱ καπιταλιστές, ἡ ἀστική τάξη, μαζί καί τό Κόμμα τῶν καντέ-

των, ποτέ δέν ἀναγνώριζαν τήν πολιτική αὐτοδιάθεση τῶν ἐθνῶν, δηλαδή *τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ* τους ἀπό τή Ρωσία.

Τό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα στό πρόγραμμά του, πού ψηφίστηκε τό 1903, *ἀναγνώρισε* αὐτό τό δικαίωμα μέ τήν § 9 τοῦ προγράμματος[8].

Ἄν ἡ Ὀργανωτική Ἐπιτροπή[9] «παρέπεμψε» τούς φιλλανδούς σοσιαλδημοκράτες σέ μιά «συμφωνία» τῆς Φιλλανδικῆς Δίαιτας μέ τή Συντακτική Συνέλευση, αὐτό σημαίνει ἀκριβῶς πέρασμα, στό συγκεκριμένο αὐτό ζήτημα, μέ τό μέρος τῆς ἀστικῆς τάξης. Γιά νά πειστεῖ κανείς ἐντελῶς γι' αὐτό, φτάνει νά ἀντιπαραβάλει καθαρά τή στάση *ὅλων* τῶν κυριότερων τάξεων καί κομμάτων.

Ὁ τσάρος, οἱ δεξιοί, οἱ μοναρχικοί δέν εἶναι ὑπέρ τῆς συμφωνίας τῆς Δίαιτας μέ τή Συντακτική Συνέλευση, ἀλλά ὑπέρ τῆς ἀνοιχτῆς ὑποταγῆς τῆς Φιλλανδίας στό ρωσικό λαό. Ἡ δημοκρατική ἀστική τάξη εἶναι ὑπέρ τῆς *συμφωνίας* τῆς Φιλλανδικῆς Δίαιτας μέ τή Συντακτική Συνέλευση. Τό συνειδητό προλεταριάτο καί οἱ σοσιαλδημοκράτες, *πιστοί* στό πρόγραμμά τους, εἶναι ὑπέρ τῆς *ἐλευθερίας ἀποχωρισμοῦ* τῆς Φιλλανδίας, ὅπως καί ὅλων τῶν μή ἰσότιμων λαῶν, ἀπό τή Ρωσία. Αὐτή εἶναι ἡ ἀδιαφιλονίκητη, ξεκάθαρη καί ἀκριβής εἰκόνα. Μέ τό σύνθημα τῆς «συμφωνίας» πού δέν δίνει ἀπολύτως καμιά λύση — γιατί, τί πρέπει νά γίνει, ἄν *δέν* ἐπιτευχθεῖ συμφωνία; — ἡ ἀστική τάξη ἐφαρμόζει τήν ἴδια ἀκριβῶς, τσαρική, πολιτική καθυπόταξης, ἀσκεῖ τήν ἴδια πολιτική προσαρτήσεων.

Διότι τή Φιλλανδία τήν προσάρτησαν οἱ ρῶσοι τσάροι ὕστερα ἀπό συναλλαγές μέ τό στραγγαλιστή τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης, τόν Ναπολέοντα, κ.ο.κ. Ἄν πραγματικά εἴμαστε ἐνάντια στίς προσαρτήσεις, τότε ὀφείλουμε νά ποῦμε: *ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ γιά τή Φιλλανδία!* Ὅταν αὐτό θά τό ἔχουμε πεῖ καί πραγματοποιήσει, *τότε* — καί μόνο τότε! — ἡ «συμφωνία» μέ τή Φιλλανδία θά εἶναι πραγματικά προαιρετική καί ἐλεύθερη, πραγματική συμφωνία καί ὄχι ἀπάτη.

Μόνο ἴσοι μεταξύ τους μποροῦν νά κλείνουν συμφωνίες. Γιά νά εἶναι ἡ συμφωνία πραγματική συμφωνία καί ὄχι φραστική κάλυψη τῆς καθυπόταξης πρέπει νά εἶναι πραγματικά ἰσότιμα *καί τά δυό* μέρη, δηλαδή νά ἔχουν τό δικαίωμα νά *μή* συμφωνήσουν καί ἡ Ρωσία *καί ἡ Φιλλανδία*. Αὐτό εἶναι ὁλοκάθαρο, σάν τήν ἀνέφελη μέρα.

Καί μόνο «ἡ ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ» τό ἐκφράζει αὐτό: μόνο μιά Φιλλανδία ἐλεύθερη νά ἀποχωριστεῖ εἶναι πραγματικά σέ θέση νά ἔλθει σέ «συμφωνία» μέ τή Ρωσία πάνω στό ζήτημα ἄν

πρέπει νά ἀποχωριστεῖ. Ὅποιος φλυαρεῖ γιά «συμφωνία» *χωρίς* αὐτό τόν ὅρο, χωρίς τήν ἀναγνώριση τῆς ἐλευθερίας ἀποχωρισμοῦ, αὐτός ἐξαπατᾶ τόν ἑαυτό του καί τό λαό.

Ἡ Ὀργανωτική Ἐπιτροπή ἔπρεπε νά πεῖ ξεκάθαρα στούς φιλλανδούς,ἄν ἀναγνωρίζει ἤ ὄχι τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ. Αὐτή ὅμως σκέπασε τό ζήτημα σάν τούς καντέτους κι' ἔτσι ἀπαρνήθηκε τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ. Ἔπρεπε νά ἐπιτεθεῖ ἐνάντια στή ρωσική ἀστική τάξη γιά τήν ἄρνησή της νά ἀναγνωρίσει στά καταπιεζόμενα ἔθνη τό δικαίωμα ἀποχωρισμοῦ, ἄρνηση πού *ἰσοδυναμεῖ μέ πολιτική προσάρτησης*. Κι' ἀντί γι' αὐτό, ἡ Ὀργανωτική Ἐπιτροπή ἐπιτίθεται ἐνάντια στούς φιλλανδούς, προειδοποιώντας τους ὅτι οἱ «χωριστές» (θά ἔπρεπε νά λεχθεῖ: χωριστικές) τάσεις θά δυναμώσουν τίς συγκεντρωτικές τάσεις!! Ἡ Ὀργανωτική Ἐπιτροπή,μέ ἄλλα λόγια,ἀπειλεῖ τούς φιλλανδούς μέ δυνάμωμα τῆς μεγαλορωσικῆς ἀστικῆς τάξης πού εἶναι ὑπέρ τῶν προσαρτήσεων, αὐτό ἀκριβῶς ἔκαναν πάντοτε οἱ καντέτοι, κάτω ἀπό αὐτήν ἀκριβῶς τή σημαία οἱ Ροντίτσεφ καί Σία ἐφαρμόζουν τή *δική τους* πολιτική προσαρτήσεων.

Νά μιά παραστατική πρακτική ἐξήγηση τοῦ ζητήματος τῶν προσαρτήσεων, γιά τίς ὁποῖες σήμερα μιλᾶνε «ὅλοι», χωρίς νά τολμοῦν νά βάλουν τό ζήτημα ἀνοιχτά καί μέ ἀκρίβεια. *Ὅποιος εἶναι ἐνάντια στήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ, αὐτός εἶναι ὑπέρ τῶν προσαρτήσεων*.

Οἱ τσάροι ἐφάρμοζαν τήν πολιτική τῶν προσαρτήσεων ὠμά, ἀνταλλάσσοντας τόν ἕνα λαό μέ τόν ἄλλο ὕστερα ἀπό συμφωνία μέ τούς ἄλλους μονάρχες (διαμελισμός τῆς Πολωνίας, συναλλαγή μέ τόν Ναπολέοντα γιά τή Φιλλανδία κ.ο.κ.), ὅπως οἱ τσιφλικάδες ἀντάλλασσαν μεταξύ τους τούς δουλοπάροικους ἀγρότες. Ἡ ἀστική τάξη, ὅταν γίνεται δημοκρατική, ἐφαρμόζει *τήν ἴδια ἀκριβῶς* πολιτική προσαρτήσεων πιό λεπτά, πιό σκεπασμένα, *ὑπόσχεται* «συμφωνία», *ἀφαιρεῖ ὅμως* τή μόνη πραγματική ἐγγύηση γιά μιά ἀληθινή ἰσοτιμία στή συμφωνία, καί συγκεκριμένα: τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ. Ἡ Ὀργανωτική Ἐπιτροπή σέρνεται στήν οὐρά τῆς ἀστικῆς τάξης, περνώντας στήν πράξη μέ τό μέρος της. (Γι' αὐτό εἶχε ἀπόλυτα δίκιο ἡ «Μπιρζιόβκα»[10], πού ἀναδημοσίευσε ὅ,τι οὐσιῶδες ὑπῆρχε στό ἄρθρο τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» καί ἐπαίνεσε τήν ἀπάντηση τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς στούς φιλλανδούς,ὀνομάζοντας τήν ἀπάντηση αὐτή «μάθημα ρωσικῆς δημοκρατίας» στούς φιλλανδούς». Ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» πῆρε ἄξια αὐτό τό φιλί τῆς «Μπιρζιόβκα».)

Τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου (οἱ μπολσεβίκοι) ἐπικύρωσε ἀκόμη μιά φορά στή συνδιάσκεψή του, στήν ἀπόφαση γιά τό ἐθνικό ζήτημα, τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ[11].

Ἡ διάταξη τῶν τάξεων καί τῶν κομμάτων εἶναι ξεκάθαρη.

Οἱ μικροαστοί ἀφήνονται νά τρομάζουν ἀπό τό φάσμα τῆς τρομαγμένης ἀστικῆς τάξης — ἐδῶ βρίσκεται ὅλη ἡ οὐσία τῆς πολιτικῆς τῶν μενσεβίκων σοσιαλδημοκρατῶν καί τῶν ἐσέρων. Αὐτοί «φοβοῦνται» τόν ἀποχωρισμό. Οἱ συνειδητοί προλετάριοι *δέν* τόν φοβοῦνται. Καί ἡ Νορβηγία καί ἡ Σουηδία βγῆκαν κερδισμένες, ὅταν ἡ Νορβηγία ἀποχωρίστηκε ἐλεύθερα ἀπό τή Σουηδία τό 1905: κέρδισε ἡ ἐμπιστοσύνη ἀνάμεσα στά δυό ἔθνη, κέρδισε ἡ ἐθελοντική προσέγγισή τους, ἐξαφανίστηκαν οἱ ἀνόητες καί ἐπιζήμιες προστριβές, δυνάμωσε ἡ οἰκονομική καί πολιτική, πολιτιστική καί βιοτική ἀμοιβαία *ἕλξη* τους, ἐνισχύθηκε ἡ ἀδελφική συμμαχία ἀνάμεσα στούς ἐργάτες τῶν δυό χωρῶν.

Σύντροφοι ἐργάτες καί ἀγρότες! Μήν παρασύρεστε ἀπό τήν πολιτική τῶν προσαρτήσεων τῶν ρώσων καπιταλιστῶν, τοῦ Γκουτσκόφ, τοῦ Μιλιουκόφ, τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ἀπέναντι στή Φιλλανδία, τήν Κουρλανδία, τήν Οὐκρανία κτλ.! Μή φοβᾶστε νά ἀναγνωρίσετε τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ ὅλων αὐτῶν τῶν ἐθνῶν. Δέν πρέπει νά τραβᾶμε μέ τή βία τούς ἄλλους λαούς σέ ἕνωση μέ τούς μεγαλορώσους, ἀλλά μόνο μέ τήν πραγματικά προαιρετική, πραγματικά ἐλεύθερη συμφωνία, πού εἶναι *ἀδύνατη* χωρίς τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ.

Ὅσο πιό ἐλεύθερη θά εἶναι ἡ Ρωσία, ὅσο πιό ἀποφασιστικά θά ἀναγνωρίσει ἡ δημοκρατία μας τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ στά μή μεγαλορωσικά ἔθνη, τόσο πιό δυνατά *θά τείνουν* γιά ἕνωση μαζί μας τά ἄλλα ἔθνη, τόσο λιγότερες θά εἶναι οἱ προστριβές, τόσο πιό σπάνιες θά εἶναι οἱ περιπτώσεις πραγματικοῦ ἀποχωρισμοῦ, τόσο πιό σύντομη θά εἶναι ἡ διάρκεια τοῦ ἀποχωρισμοῦ ὁρισμένων ἐθνῶν, τόσο πιό στενή καί πιό στέρεη θά εἶναι — σέ τελευταία ἀνάλυση — ἡ ἀδελφική ἕνωση τῆς προλεταριακῆς - ἀγροτικῆς δημοκρατίας τῆς Ρωσίας μέ τίς δημοκρατίες ὁποιουδήποτε ἄλλου ἔθνους.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 46,
15 (2) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Χτές οἱ ἀστικές ἐφημερίδες δημοσίευσαν πάλι ἀνακριβεῖς πληροφορίες ὅτι ὑποσχέθηκα νά μιλήσω στούς ἀντιπροσώπους τοῦ μετώπου [12] τήν Κυριακή, 30 τοῦ Ἀπρίλη. Τέτιες ὑποσχέσεις *δέν* ἔδοσα. Λόγω ἀρρώστιας *δέν μπορῶ* νά κάνω ὁμιλία. Παρακαλῶ νά πιστεύετε *μόνο* στίς πληροφορίες τῆς «Πράβντα»[13] καί μόνο σέ δηλώσεις ὑπογραμμένες ἀπό μένα τόν ἴδιο: διαφορετικά δέν εἶμαι σέ θέση νά ἀντιμετωπίσω τίς ἀναλήθειες, τίς ἀνακρίβειες καί τίς τσαπατσουλιές.

Ν. Λένιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 46,
15 (2) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Россійская Соціалъ-Демократическая Рабочая Партія.

ПРАВДА

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

ОРГАНЪ
Центральнаго Комитета
•
Петербургскаго Комитета
Р. С.-Д. Р. П.

Среда, 16-го Мая (3 мая ст. ст.) 1917 г. ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА. Цѣна № 6 коп. № 47.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА: 12 мѣс—16 руб.; 6 мѣс.—8 р. 25 к.; 3 мѣс.—4 р. 25 к. 1 мѣс.—1 р. 50 к. При коллективной подпискѣ 5% скидки. Перемѣна адреса 25 коп.

Адресъ Конторы и Редакціи: Петроградъ, Мойка, 32.
Контора открыта ежедневно кромѣ праздниковъ отъ 10 до 4 час. дня, пріемъ подписки и пожертвованій до 6 час. вечера.
Редакція открыта отъ 4 до 7 час.
Телефоны: Редакціи 193-41, 137-06. Конторы 160-18.

Каждая партійная организація должна организовать широкое распространеніе своего центральнаго органа—„Правды".

Каждый членъ партіи долженъ стать подписчикомъ „Правды".

Каждый членъ партіи долженъ организовать коллективную подписку на „Правду".

Защита империализма, прикрытая добровольными фразами.

Именно такое ограждение Исп. Комитета Петрогр. Совѣта Раб. и Солд. Деп. отъ социалистовъ войны стран извлеченное сегодня въ газетахъ Союз противъ империалистическихъ заговоровъ Сегодня, но вѣдь это сказано не объ одной какой-нибудь фразѣ, которая спасетъ.

„Временное Правительство революціонной Россіи усвоило эту платформу" (именно платформу мира безъ аннексій и контрибуцій на основѣ самоопредѣленія народовъ).

Вотъ въ этой фразѣ вся суть. И эта фраза есть защита русскаго империализма, его прикрытіе и прикрашиваніе. Ибо не имѣетъ ваше Временное Правительство не только не „усвоило" платформы мира безъ аннексій, а всѣми силами отвергаетъ ее вопреки ясно и точно выраженной воли народа.

Наше Временное Правительство „дипломатически" заявило объ отказѣ отъ аннексій—совершенно такъ же, какъ англійское правительство Ллойдъ-Джорджа, французское Рибо и Бетманъ-Гольвегъ. На словахъ объ отказѣ отъ аннексій. На дѣлѣ оба продолжаютъ политику аннексій, насильственно удерживая, германское капиталистическое правительство — Бельгію, часть Франціи, Сербію, Черногорію, Румынію, Сольмъ, датскіе округа. Дальше и пр.: русское капиталистическое правительство — часть Галиціи, турецкую Армению, Финляндію, Украину и пр. Англійское капиталистическое правительство отъ завоеванія англосаксонское правительство въ мірѣ, ибо оно насильственно удерживаетъ наибольшее количество народностей въ составѣ англійской имперіи Индію (300 милліоновъ), Ирландію и пр., турецкую Месопотамію, нѣмецкія колоніи въ Африкѣ и т. д.

Воззваніе Исп. Комитета приноситъ всякій вредъ дѣлу революціи и дѣлу пролетаріата, ибо говоритъ прекрасными добровольными словами истину объ аннексіяхъ, но 1-хъ, воззваніе не отличаетъ отказа отъ аннексій на словахъ (въ этомъ смыслѣ всѣ безъ исключенія капиталистическія правительства мира „усвоили" себѣ „платформу мира безъ аннексій") отъ отказа отъ аннексій на дѣлѣ (въ этомъ смыслѣ ни одно капиталистическое правительство въ мірѣ не отказалось отъ аннексій). Во 2-хъ, воззваніе прекрасивляетъ — несправедливо, несознательно, вопреки истинѣ—русское Временное Правительство капиталистовъ, тогда какъ оно ничуть не лучше (а, вѣроятно, но хуже) другихъ капиталистическихъ правительствъ.

Прикрывать империалистическую политику добровольными словами—самый вредный и самый опасный путь для дѣла пролетаріата, для дѣла трудящихся массъ. Правда, какъ бы она горька ни была, надо смотрѣть прямо въ лицо Политика, не удовлетворяющая этому условію, есть гибельная политика.

Правда по вопросу объ аннексіяхъ, состоитъ именно въ томъ, что всѣ капиталистическія правительства, русское Врем. Пр-во въ томъ числѣ, обманываютъ народъ вслѣдствіе объ отказѣ отъ аннексій, но дѣлаютъ продолжаютъ политику аннексій. Всякій грамотный человѣкъ легко можетъ эту правду, если захочетъ составить полный списокъ аннексій хотя бы трехъ странъ: Германіи, Россіи и Англіи.

Попробуйте-ка господа!

Кто не видитъ этого, тотъ неизбѣжно обманетъ свое правительство, народъ другихъ, тотъ за дѣло пролетаріата въ защитника империализма.

Въ заключеніе отмѣтимъ, что воззваніе тоже содержитъ въ себѣ „зерно дѣла", именно увѣреніе, что „какими бы ни были результаты, развернувшія сознательныхъ къ теченію грозу эту войны, ни одна фракція пролетаріата не должна отказываться отъ участія въ общей борьбѣ за миръ".

Это тоже, къ сожалѣнію, совѣтъ пустой, совѣтъ безсодержательное добренькое слово. И Церетели и Шейдеманъ увѣряютъ, что они оба „борются за миръ" и притомъ „миръ безъ аннексій". Не это ли не видитъ, что они оба не дѣлаютъ защиты своимъ империалистическое правительство капиталистовъ? Какая же польза будетъ для дѣла рабочихъ массъ, если имъ будутъ говорить изъ словесную правду, заглушенную этой вереницей Церетели и Шейдеманомъ на сторону сторонъ капиталистовъ? Неужели не ясно, что такое затушевываніе правды равносильно прикрашиванію империализма и его защитникамъ?

Подлый документъ.

Воззваніе Петрогр. Совѣта Р. и С. Деп. къ арміи, напечатанное вчера въ газетахъ, окончательно всякій переходъ вождей Совѣта, кадетовъ и меньшевиковъ, на сторону русскаго империалистическаго буржуазіи.

Сбивчивость мысли въ этомъ воззваніи крайне поразительна. Только люди, совсѣмъ слабовольные своей волею „революціонной" фразой, могутъ не замѣчать этого.

—„Война не нужна была трудящимъ народу! Не ею ее начали. Затѣяло ее царя и капиталисты всѣхъ странъ"...

Правильно. Вотъ это такъ. Я могу сказать „долгъ и воинскій, что русскіе рабочіе и крестьяне Германіи и Австро-Венгріи", что это тоже отъ всей души признаютъ, ибо это признаніе звучитъ

Но какъ не можно, рядомъ съ этой несомнѣнной правдой, говорить слѣдующую вопіющую неправду.

„Вы (русскіе солдаты) защищаете грудью царя, не Протопоповыхъ и Распутиныхъ, не богачей помѣщиковъ и капиталистовъ".

Сосчитаемъ наши слова—явная, вопіющая неправда.

Ибо если война „не ваша" трудовому народу, если войну эту затѣяли не только царь, но и капиталисты всѣхъ странъ" (какъ признано въ воззваніи Совѣта съ полнѣйшей опредѣленностью), то очевидно, что, пока любой изъ народовъ въ этой войнѣ терпитъ у себя правительство капиталистовъ, онъ „защищаетъ" именно капиталистовъ.

Одно изъ двухъ или въ этой войнѣ „защищаетъ" только австро-германскіе капиталисты. Если народническіе и меньшевистскіе вожди Петрогр. Совѣта думаютъ такъ, то они вполнѣ солидаризуются съ Милюковымъ, съ русскимъ Шейдеманомъ. Тогда надо вычеркнуть, какъ неправду, слова, что войну „затѣяли" „капиталисты всѣхъ странъ". Тогда надо выкинуть, какъ неправду, лозунгъ „миръ безъ аннексій", ибо тогда правильнымъ лозунгомъ для такой политики будетъ: у нѣмцевъ отнять нѣмецкое, венгерское, а англичанамъ и русскимъ сохранить (и упрочить) ихъ англо-русскія, аннексіи.

Или эту войну затѣяли дѣйствительно „капиталисты всѣхъ странъ". Если народническіе и меньшевистскіе вожди Совѣта не отрекаются отъ этой несомнѣнной правды, тогда нельзя терпѣть такой защитительной неправды, будто русскіе солдаты, пока они терпятъ правительство капиталистовъ „не" защищаютъ капиталистовъ.

Тогда надо сказать правду и русскимъ (а не только австро-германскимъ) солдатамъ, говорящимъ-солдатамъ, пока мы съ вами терпимъ у себя правительство капиталистовъ, пока тайные договоры царя считаются святыми, мы ведемъ именно империалистическую, захватную войну, мы „защищаемъ" грабительскіе договоры, заключенные бывшимъ царемъ Николаемъ съ англо-французскими капиталистами.

Это—горькая правда. Но это правда. Народу надо говорить правду. Только тогда у него раскроются глаза и онъ научится бороться противъ неправды.

Посмотрите на вопросъ съ другой стороны—и вы еще разъ убѣдитесь въ полной несознательности воззванія Совѣта. Оно зоветъ „къ возстанію" рабочихъ и крестьянъ Германіи. Покорно. Къ возстанію противъ кого? Только-ли противъ Вильгельма?

Но если бы Вильгельма замѣнили нѣмецкіе Гучковы и Милюковы, т. е. представители классовъ нѣмецкихъ капиталистовъ, то развѣ отъ этого могъ бы измѣниться захватный характеръ войны со стороны Германіи? Ясно, что нѣтъ. Кто всѣ знаютъ—и воззваніе Совѣта признаетъ—что война „затѣяли царь и капиталисты всѣхъ странъ". Слѣдовательно, свергнувъ царя, если власть перешла въ капиталистовъ, развѣ самаго ея характеръ войны не измѣнится. Англіи, Франціи, Бельгіи, Сербіи и пр. не перестанутъ быть защитницей отъ силы Вильгельма нѣмецкіе, — совершенно такъ же, какъ защитницей Хивы, Бухары, Англіи, Финляндіи, Украйны и пр. не перестанутъ быть защитницей отъ силы Вильгельма русскіе капиталисты, русскіе капиталисты.

Допустимъ другое и совершенно невѣроятное предположеніе, именно, что воззваніе Совѣта можетъ германскихъ рабочихъ и крестьянъ къ возстанію не только противъ Вильгельма, но и противъ германскихъ капиталистовъ. Тогда мы отвѣтимъ, призывомъ, обратно сравнительно Петрогр. Совѣта. Не такъ—а

граждане Черновъ, Чхеидзе, Церетели—согласованно ли это, разумно ли это, достойно ли это: брать министровъ въ составъ капиталистовъ, а своимъ поддерживать правительство капиталистовъ у себя дома?

Неужели вы не боитесь, любезные сограждане что нѣмецкіе рабочіе обвинятъ васъ въ несправедливости и лжи (чего боже упаси) въ индифферентизмѣ?

Неужели вы не боитесь, что нѣмецкіе рабочіе скажутъ: у насъ еще не вспыхнула революція, мы еще не дошли до того, чтобы наши Совѣты Р. и С. Д. открыто встали противъ о власти съ капиталистами. Вы-же, русскіе братья, уже дошли до этого отчего вы сами проповѣдуете „возстаніе" (вѣдь гачеизъ, кровавая, трудная). а сами мирно не берете власти отъ Львова и К°, заявляющихъ о готовности уйти? Вы совѣтуете на революцію въ Россіи, но сѣдь вы, граждане Черновъ, Чхеидзе, Церетели, учились соціализму и знаете хорошо что, революціонная власть остается у власти капиталистовъ. Не получается ли тройной неправды, когда вы во имя русской революціи, данной власть русскихъ капиталистовъ—империалистамъ требуете отъ нихъ, нѣмецкихъ, революціи противъ капиталистовъ—империалистовъ? Не выходитъ ли у васъ „интернаціональная на языкѣ", „революціонная на языкѣ"? — для нѣмецкой революціи противъ капиталистовъ, а для русскихъ (которая за нашими тоже революція въ Россіи) согласіе съ капиталистами?

Черновъ, Чхеидзе, Церетели окончательно сговорились съ защитой русскаго империализма.

Это—печальный фактъ во фактъ.

Программа капиталистовъ и ихъ слугъ.

Съ апрѣля до нашихъ русскихъ революціонныхъ и англійскіе капиталисты требуютъ „пустить кровь" русскимъ социалистамъ, которые оказались. Русскіе капиталисты, какъ извѣстно дня 20—21 апрѣля, совершенно согласны съ этой программой. Они готовятъ кровь для своихъ атамановъ и ихъ Львовыхъ.

И совѣты-патріоты—тѣ, кто до сихъ поръ не хочетъ слова „власть" произнести.

Послушайте-ка Эрве, члена французской „соціалистической" партіи. Корреспондентъ „Берлинеръ Тагеблатъ" по телеграфу передаетъ слѣдующее заявленіе Эрве.

„Я давно знакомъ по опыту съ психологіей массъ, особенно съ психологіей впечатлительныхъ и фанатическихъ элементовъ, всегда принадлежащихъ къ крайнему лѣвому крылу политическаго движенія. Я—старый организаторъ синдикализма и имѣю поэтому право говорить о томъ, что происходитъ въ Россіи, хотя бы намекнуть, имѣя время знакомить Къ сожалѣнію, при всемъ моемъ глубокомъ оптимизмѣ, я не могу надѣяться чтобы эти несчастные люди были доступны убѣжденіямъ, основаннымъ на доводахъ разума По моему мнѣнію, единственное средство справиться съ этимъ агрессивнымъ меньшинствомъ должно носить часто революціонный характеръ По моему, необходимо создать другое меньшинство, столь же рѣшительное и агрессивное, необходимо организовать революціонную армію для защиты Временнаго Правительства.

Конечно, я не чрезмѣрно оптимистично проповѣдываю необходимость хирургическихъ методовъ по отношенію къ нашимъ старымъ товарищамъ Но было бы еще хуже дать этому безсознательному меньшинству возможность авторизовать и погубить здѣсь русскую свободу и привести въ Россію ту-же самую необузданную германскую армію"

„Хирургическій" совѣтъ—это такой способъ дѣйствій по отношенію къ нашимъ же единомышленникамъ, который можетъ внести Эрве Временному Правительству

Эрве только повторяетъ другихъ

Ἡ πρώτη σελίδα τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 47, τῆς 16 (3) τοῦ Μάη 1917 μέ τά ἄρθρα τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ὑπεράσπιση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, καμουφλαρισμένη μέ ὡραῖες φράσεις» καί «Θλιβερό ντοκουμέντο»

Σμίκρυνση

ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ, ΚΑΜΟΥΦΛΑΡΙΣΜΕΝΗ ΜΕ ΩΡΑΙΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ

Τέτια ἀκριβῶς εἶναι ἡ ἔκκληση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν πρός τούς σοσιαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν, πού δημοσιεύτηκε σήμερα στίς ἐφημερίδες[14]. Ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό λέγονται ἕνα σωρό λόγια, ὅμως ὅλα αὐτά τά λόγια ἐξανεμίζονται ἀπό μιά μικρή φράση πού λέει:

«Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση τῆς ἐπαναστατικῆς Ρωσίας υἱοθέτησε αὐτό τό πρόγραμμα» (γιά τήν ἀκρίβεια: τό πρόγραμμα τῆς εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις καί ἀποζημιώσεις, πάνω στή βάση τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν λαῶν).

Νά, σ' αὐτή τή φράση βρίσκεται ὅλη ἡ οὐσία. Κι' αὐτή ἡ φράση ἀποτελεῖ ὑπεράσπιση τοῦ *ρωσικοῦ* ἰμπεριαλισμοῦ, ἀποτελεῖ καμουφλάρισμα καί ἐξωραϊσμό του. Γιατί στήν πραγματικότητα ἡ Προσωρινή μας κυβέρνηση ὄχι μόνο δέν «υἱοθέτησε» τό πρόγραμμα τῆς εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις, μά τό τσαλαπατᾶ κάθε μέρα καί κάθε ὥρα.

Ἡ Προσωρινή μας κυβέρνηση δήλωσε «διπλωματικά» ὅτι παραιτεῖται ἀπό τίς προσαρτήσεις — ἴδια καί ἀπαράλλακτα ὅπως καί ἡ κυβέρνηση τῶν γερμανῶν καπιταλιστῶν, οἱ ληστές Γουλιέλμος καί Μπέτμαν-Χόλβεγκ. Στά λόγια *καί οἱ δυό* κυβερνήσεις παραιτήθηκαν ἀπό τίς προσαρτήσεις. Στήν πραγματικότητα *καί οἱ δυό* συνεχίζουν τήν πολιτική τῶν προσαρτήσεων, κρατώντας μέ τή βία: ἡ γερμανική καπιταλιστική κυβέρνηση — τό Βέλγιο, ἕνα μέρος τῆς Γαλλίας, τή Σερβία, τό Μαυροβούνιο, τή Ρουμανία, τήν Πολωνία, τίς δανικές περιφέρειες, τήν Ἀλσατία κτλ.· ἡ ρωσική καπιταλιστική κυβέρνηση — ἕνα μέρος τῆς Γαλικίας, τήν τουρκική Ἀρμενία, τή Φιλλανδία, τήν Οὐκρανία κτλ. Ἡ ἀγγλική καπιταλιστική κυβέρνηση ἀκολουθεῖ τήν πιό

[3] Ἅπαντα Λένιν. Γόμος 32

ἔντονη πολιτική προσαρτήσεων ἀπ' ὅλες τίς κυβερνήσεις τοῦ κόσμου, γιατί κρατάει μέ τή βία στήν ἐπικράτεια τῆς ἀγγλικῆς αὐτοκρατορίας τούς περισσότερους λαούς: τήν Ἰνδία (300 ἑκατομμύρια), τήν Ἰρλανδία κτλ., τήν τουρκική Μεσοποταμία, τίς γερμανικές ἀποικίες στήν Ἀφρική κ.ο.κ.

Ἡ ἔκκληση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς προξενεῖ τεράστια ζημιά στήν ὑπόθεση τῆς ἐπανάστασης καί στήν ὑπόθεση τοῦ προλεταριάτου, γιατί λέει ψέματα γιά τίς προσαρτήσεις, καμουφλαρισμένα μέ τά πιό ὡραῖα λόγια. Πρῶτα-πρῶτα, ἡ ἔκκληση δέν κάνει διάκριση ἀνάμεσα στήν παραίτηση ἀπό τίς προσαρτήσεις στά λόγια (μ' αὐτή τήν ἔννοια *ὅλες* χωρίς ἐξαίρεση οἱ καπιταλιστικές κυβερνήσεις τοῦ κόσμου «υἱοθέτησαν» τό «πρόγραμμα εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις») *καί τήν παραίτηση ἀπό τίς προσαρτήσεις* στήν πράξη (μ' αὐτή τήν ἔννοια *οὔτε μιά* καπιταλιστική κυβέρνηση στόν κόσμο *δέν* παραιτήθηκε ἀπό τίς προσαρτήσεις). Δεύτερο, ἡ ἔκκληση ἐξωραΐζει — ἄδικα, ἀστήρικτα, σέ ἀντίθεση μέ τήν ἀλήθεια — τή *ρωσική* Προσωρινή κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν, ἐνῶ αὐτή δέν εἶναι καθόλου καλύτερη (καί, πιθανότατα, οὔτε χειρότερη) ἀπό τίς ἄλλες καπιταλιστικές κυβερνήσεις.

Τό νά καλύπτει κανείς τή δυσάρεστη ἀλήθεια μέ ὡραῖα λόγια εἶναι τό πιό ἐπιζήμιο καί τό πιό ἐπικίνδυνο πράγμα γιά τήν ὑπόθεση τοῦ προλεταριάτου, γιά τήν ὑπόθεση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Τήν ἀλήθεια, ὅσο πικρή κι' ἄν εἶναι, πρέπει νά τήν κοιτάζουμε κατά πρόσωπο. Πολιτική πού δέν ἐκπληρώνει αὐτό τόν ὅρο εἶναι ὀλέθρια πολιτική.

Ἡ ἀλήθεια στό ζήτημα τῶν προσαρτήσεων βρίσκεται ἀκριβῶς στό ὅτι *ὅλες* οἱ καπιταλιστικές κυβερνήσεις, μαζί καί ἡ ρωσική Προσωρινή κυβέρνηση, ἐξαπατοῦν τό λαό *μέ ὑποσχέσεις* γιά παραίτηση ἀπό τίς προσαρτήσεις, ἐνῶ *στήν πράξη* συνεχίζουν τήν πολιτική τῶν προσαρτήσεων. Κάθε ἐγγράμματος ἄνθρωπος μπορεῖ νά δεῖ εὔκολα αὐτή τήν ἀλήθεια, ἄν θελήσει νά καταρτίσει ἕναν *πλήρη κατάλογο* τῶν προσαρτήσεων π.χ. *τριῶν* χωρῶν: τῆς Γερμανίας, τῆς Ρωσίας καί τῆς Ἀγγλίας.

Γιά δοκιμάστε, κύριοι!

Ὅποιος δέν τό κάνει αὐτό, ὅποιος λαθεμένα παρουσιάζει τή *δική του* κυβέρνηση σάν λευκή περιστερά, κακολογώντας τίς ἄλλες, αὐτός στήν πράξη μεταβάλλεται σέ ὑπερασπιστή τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Κλείνοντας θά σημειώσουμε ὅτι καί τό τέλος τῆς ἔκκλησης περιέχει μιά «κουταλιά κατράμι», δηλαδή τή διαβεβαίωση πώς

«ὁποιεσδήποτε καί ἄν εἶναι οἱ διαφωνίες πού κατασπαράζουν τό σοσιαλισμό μέσα στά τρία χρόνια τοῦ πολέμου, καμιά παράταξη τοῦ προλεταριάτου δέν πρέπει νά ἀρνηθεῖ νά πάρει μέρος στόν κοινό ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη».

Κι' αὐτή, δυστυχῶς, εἶναι μιά ἐντελῶς κούφια, ἐντελῶς χωρίς περιεχόμενο ὡραία λέξη. Καί ὁ Πλεχάνοφ καί ὁ Σάιντεμαν βεβαιώνουν πώς καί οἱ δυό τους «ἀγωνίζονται γιά τήν εἰρήνη», καί μάλιστα γιά «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις». Ποιός ὅμως δέν βλέπει πώς στήν πράξη καί οἱ δυό τους ὑπερασπίζουν ὁ καθένας τή δική του ἰμπεριαλιστική κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν; Ποιό θά εἶναι τό ὄφελος γιά τήν ὑπόθεση τῶν ἐργαζόμενων τάξεων, ἄν θά τούς λέμε γλυκερές ἀναλήθειες, καλύπτοντας τό πέρασμα αὐτό τῶν Πλεχάνοφ καί τῶν Σάιντεμαν μέ τό μέρος τῶν *δικῶν τους* καπιταλιστῶν; Μήπως δέν εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι μιά τέτια ἀπόκρυψη τῆς ἀλήθειας ἰσοδυναμεῖ μέ ἐξωραϊσμό τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τῶν ὑπερασπιστῶν του;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 47,
16 (3) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΘΛΙΒΕΡΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Ἡ ἔκκληση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν πρός τό στρατό, πού δημοσιεύτηκε χθές στίς ἐφημερίδες, σημαίνει καινούργιο πέρασμα τῶν ἡγετῶν τοῦ Σοβιέτ, τῶν ναρόντνικων[15] καί τῶν μενσεβίκων, μέ τό μέρος τῆς ρωσικῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης.

Ἡ σύγχυση ἰδεῶν σ' αὐτή τήν ἔκκληση εἶναι πραγματικά καταπληκτική. Μόνο ἄνθρωποι πού παραγέμισαν τό κεφάλι τους μέ «ἐπαναστατική» φρασεολογία μποροῦν νά μήν τό βλέπουν.

«Ὁ ἐργαζόμενος λαός δέν εἶχε ἀνάγκη ἀπό τόν πόλεμο. Τόν πόλεμο δέν τόν ἄρχισε αὐτός. Τόν σκάρωσαν οἱ βασιλιάδες καί οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν...».

Σωστά. Αὐτό μάλιστα. Καί ὅταν ἡ ἔκκληση «καλεῖ σέ ἐξέγερση, σέ ἐπανάσταση τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Γερμανίας καί τῆς Αὐστροουγγαρίας», κι' αὐτό ἐμεῖς τό χαιρετίζουμε μέ ὅλη μας τήν καρδιά, γιατί εἶναι σύνθημα σωστό.

Μά πῶς εἶναι δυνατό, πλάι σ' αὐτή τήν ἀναμφισβήτητη ἀλήθεια, νά λέγεται ἡ παρακάτω *κατάφωρη ψευτιά:*

«... Σεῖς (οἱ ρῶσοι στρατιῶτες) ὑπερασπίζετε μέ τό στῆθος σας ὄχι τόν τσάρο, ὄχι τούς Πρωτοποπόφ καί τούς Ρασπούτιν, *ὄχι τούς βαθύπλουτους τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές...».*

Οἱ λέξεις πού ὑπογραμμίσαμε εἶναι μιά ὁλοφάνερη, κατάφωρη ψευτιά.

Γιατί, ἄν ὁ ἐργαζόμενος λαός «δέν ἔχει ἀνάγκη» ἀπό τόν πόλεμο, ἄν τόν πόλεμο αὐτό τόν σκάρωσαν *ὄχι μόνο* οἱ βασιλιάδες, μά καί «οἱ καπιταλιστές *ὅλων* τῶν χωρῶν» (ὅπως ἀναγνωρί-

ζεται στήν ἔκκληση τοῦ Σοβιέτ μέ ἀπόλυτη κατηγορηματικότητα), τότε εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι κάθε λαός πού στόν πόλεμο αὐτό ἀνέχεται στή χώρα του τήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν, «ὑπερασπίζει» *ἀκριβῶς* τούς καπιταλιστές.

Ἕνα ἀπό τά δυό: *εἴτε* γιά τόν πόλεμο αὐτό «φταῖνε» μόνο οἱ αὐστρογερμανοί καπιταλιστές. Κι' ἄν οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι ἡγέτες τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης σκέπτονται ἔτσι, τότε κατρακυλοῦν ὁλότελα στόν Πλεχάνοφ, τό ρῶσο Σάιντεμαν. Τότε πρέπει νά διαγραφοῦν, σάν ἀναλήθεια, οἱ λέξεις ὅτι τόν πόλεμο τόν «σκάρωσαν» «οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν». Τότε πρέπει νά ἀποριφθεῖ, σάν ἀναλήθεια, τό σύνθημα «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις», γιατί τότε τό σωστό σύνθημα γιά μιά τέτια πολιτική θά εἶναι: νά ἁρπάξουμε ἀπό τούς γερμανούς τίς δικές τους, τίς γερμανικές προσαρτήσεις, ἐνῶ οἱ ἄγγλοι καί οἱ ρῶσοι νά διατηρήσουν (καί νά πληθύνουν) τίς δικές τους, τίς ἀγγλορωσικές προσαρτήσεις.

Εἴτε τόν πόλεμο αὐτό τόν σκάρωσαν πραγματικά «οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν». Κι' ἄν οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι ἡγέτες τοῦ Σοβιέτ *δέν* ἀποκηρύσσουν αὐτή τήν ἀναμφισβήτητη ἀλήθεια, τότε δέν εἶναι δυνατό νά ἀνέχεται κανείς ἕνα τόσο ἐξοργιστικό ψέμα, ὅτι τάχα οἱ ρῶσοι στρατιῶτες «δέν» ὑπερασπίζουν τούς καπιταλιστές, ὅσο ἀνέχονται τήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν.

Τότε πρέπει νά ποῦμε τήν ἀλήθεια *καί* στούς ρώσους (κι' ὄχι μόνο στούς αὐστρογερμανούς) στρατιῶτες: σύντροφοι στρατιῶτες, ὅσο ἐμεῖς καί σεῖς ἀνεχόμαστε στή χώρα μας μιά κυβέρνηση καπιταλιστῶν, ὅσο τά μυστικά σύμφωνα τοῦ τσάρου θεωροῦνται ἱερά, ἐμεῖς διεξάγουμε ἀκριβῶς ἕναν ἱμπεριαλιστικό, ἁρπακτικό πόλεμο, *«ὑπερασπίζουμε»* τά ληστρικά σύμφωνα πού ἔκλεισε ὁ πρώην τσάρος Νικόλαος μέ τούς ἀγγλογάλλους καπιταλιστές.

Ἡ ἀλήθεια αὐτή εἶναι πικρή. Εἶναι ὅμως ἀλήθεια. Στό λαό πρέπει νά λέμε τήν ἀλήθεια. Μόνο τότε θά ἀνοίξουν τά μάτια του καί *θά μάθει* νά ἀγωνίζεται ἐνάντια στό ψέμα.

Κοιτάξτε τό ζήτημα ἀπό μιά ἄλλη πλευρά — καί θά πεισθεῖτε ἀκόμη μιά φορά ὅτι ἡ ἔκκληση τοῦ Σοβιέτ δέν λέει καθόλου τήν ἀλήθεια. Καλεῖ «σέ ἐξέγερση» τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Γερμανίας. Ὡραῖα. Σέ ἐξέγερση *ἐνάντια* σέ ποιόν; Μόνο ἐνάντια στόν Γουλιέλμο;

Κι' ἄν τόν Γουλιέλμο τόν ἀντικαταστοῦσαν οἱ γερμανοί Γκουτσκόφ καί Μιλιουκόφ, δηλαδή οἱ ἐκπρόσωποι τῆς τάξης τῶν γερμανῶν καπιταλιστῶν, μήπως ἀπ' αὐτό θά μποροῦσε νά

ἀλλάξει ὁ ἁρπακτικός χαρακτήρας τοῦ πολέμου ἀπομέρους τῆς Γερμανίας; Ὁλοφάνερα ὄχι. Γιατί ὅλοι ξέρουν — καί ἡ ἔκκληση τοῦ Σοβιέτ τό ἀναγνωρίζει — ὅτι τόν πόλεμο τόν «προκάλεσαν οἱ βασιλιάδες *καί οἱ καπιταλιστές* ὅλων τῶν χωρῶν». Συνεπῶς, ἡ ἀνατροπή τῶν βασιλιάδων, ἄν ἡ ἐξουσία περνάει στούς καπιταλιστές, δέν ἀλλάζει ἀπολύτως σέ τίποτε τό χαρακτήρα τοῦ πολέμου. Ἡ προσάρτηση τοῦ Βελγίου, τῆς Σερβίας κτλ. δέν θά πάψει νά εἶναι προσάρτηση, ἄν ὁ Γουλιέλμος ἀντικατασταθεῖ ἀπό τούς γερμανούς καντέτους, ἀκριβῶς ὅπως καί ἡ προσάρτηση τῆς Χιβά, τῆς Μπουχαρά, τῆς Ἀρμενίας, τῆς Φιλλανδίας, τῆς Οὐκρανίας κτλ. δέν ἔπαψε νά εἶναι προσάρτηση, ὅταν ὁ Νικόλαος ἀντικαταστάθηκε ἀπό τούς ρώσους καντέτους, τούς ρώσους καπιταλιστές.

Ἄς δεχτοῦμε μιά ἄλλη καί τελευταία πιθανή ὑπόθεση, δηλαδή ὅτι ἡ ἔκκληση τοῦ Σοβιέτ καλεῖ τούς γερμανούς ἐργάτες καί ἀγρότες σέ ἐξέγερση ὄχι μόνο ἐνάντια στόν Γουλιέλμο, ἀλλά καί ἐνάντια στούς γερμανούς καπιταλιστές. Τότε ἀπαντοῦμε: σωστό, καλό σύνθημα. Τό συμμεριζόμαστε ἀπόλυτα. Ἀλλά — ἀγαπητοί πολίτες Τσερνόφ, Τσχεΐτζε, Τσερετέλι — εἶναι δίκαιο, εἶναι λογικό, εἶναι ἀξιοπρεπές αὐτό, νά καλοῦμε δηλαδή τούς γερμανούς σέ ἐξέγερση ἐνάντια στούς καπιταλιστές, καί *οἱ ἴδιοι νά ὑποστηρίζουμε τήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν στό σπίτι μας;*

Μά δέν φοβᾶστε, ἀγαπητοί συμπολίτες, ὅτι οἱ γερμανοί ἐργάτες θά σᾶς κατηγορήσουν γιά ἀνειλικρίνεια κι' ἀκόμη (ὁ θεός νά φυλάξει) γιά ὑποκρισία;

Δέν φοβᾶστε μή τυχόν οἱ γερμανοί ἐργάτες ποῦν: στή χώρα μας δέν ξέσπασε ἀκόμη ἡ ἐπανάσταση, ἐμεῖς δέν φτάσαμε ἀκόμη ὥς τό σημεῖο πού τά Σοβιέτ μας τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν νά συνεννοοῦνται ἀνοιχτά μέ τούς καπιταλιστές γιά τήν ἐξουσία. Ἄν ἐσεῖς, ἀδέλφια ρῶσοι, φτάσατε κιόλας ὥς αὐτοῦ, γιατί κάνετε σέ μᾶς κήρυγμα «ἐξέγερσης» (πράγμα βαρύ, αἱματηρό, δύσκολο) καί *δέν παίρνετε* οἱ ἴδιοι *εἰρηνικά τήν ἐξουσία* ἀπό τόν Λβόφ καί Σία, πού δηλώνουν ὅτι εἶναι πρόθυμοι νά ἀποσυρθοῦν; Ἐπικαλεῖστε τήν ἐπανάσταση στή Ρωσία, ὅμως ἐσεῖς, πολίτες Τσερνόφ, Τσχεΐτζε, Τσερετέλι, σπουδάσατε σοσιαλισμό καί ξέρετε καλά ὅτι ἡ ἐπανάστασή σας *ὥς τήν ὥρα* ἔφερε στήν ἐξουσία τούς *καπιταλιστές*. Δέν εἶναι ἄραγε τριπλό τό ψέμα, ὅταν ἐσεῖς, στό ὄνομα τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, πού ἔδοσε τήν ἐξουσία στούς ρώσους καπιταλιστές-ἰμπεριαλιστές, ἀπαιτεῖτε ἀπό μᾶς, τούς γερμανούς, νά κάνουμε ἐπανάσταση ἐνάντια στούς καπιταλιστές-ἰμπεριαλιστές; Δέν δείχνετε ἄραγε μ' αὐτό «διε-

θνισμό ἐξωτερικῆς κατανάλωσης», «ἐπαναστατικότητα ἐξωτερικῆς κατανάλωσης»; — γιά τό γερμανό ἐπανάσταση ἐνάντια στούς καπιταλιστές καί γιά τούς ρώσους (παρόλο πού ἡ ἐπανάσταση κοχλάζει καί στή Ρωσία) *συμφωνία* μέ τούς καπιταλιστές;

Ὁ Τσερνόφ, ὁ Τσχεΐτζε, ὁ Τσερετέλι κατρακύλησαν ὁριστικά στήν ὑπεράσπιση τοῦ ρωσικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Αὐτό εἶναι θλιβερό γεγονός, εἶναι ὅμως γεγονός.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 47,
16 (3) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΕ ΑΣΤΙΚΑ ΦΟΒΗΤΡΑ

Οἱ ἐφημερίδες τῶν καπιταλιστῶν, μ' ἐπικεφαλῆς τή «Ρέτς»[16], κόβονται γιά νά φοβίσουν τό λαό μέ τό φάσμα τῆς «ἀναρχίας». Δέν περνάει μέρα πού ἡ «Ρέτς» νά μή ξεφωνίζει γιά ἀναρχία, νά μή παραφουσκώνει τίς εἰδήσεις καί τίς διαδόσεις γιά σποραδικές, ὁλότελα ἀσήμαντες περιπτώσεις διατάραξης τῆς τάξης, νά μή φοβίζει τό λαό μέ τό φάσμα τοῦ φοβισμένου ἀστοῦ.

Πίσω ἀπό τή «Ρέτς», πίσω ἀπ' ὅλες τίς ἐφημερίδες τῶν καπιταλιστῶν ἀκολουθοῦν οἱ ἐφημερίδες τῶν ναρόντνικων (ἀνάμεσά τους καί οἱ ἐφημερίδες τῶν σοσιαλεπαναστατῶν[17]) καί τῶν μενσεβίκων πού ἀφέθηκαν νά τρομοκρατηθοῦν. Ἡ «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν»[18] , πού οἱ ἀρχηγοί της αὐτή τή στιγμή ἀνήκουν σ' αὐτά τά κόμματα, στό σημερινό κύριο ἄρθρο της περνᾶ ὁριστικά μέ τό μέρος τῶν διαδοσιῶν τῶν «ἀστικῶν φόβων», φτάνοντας στό σημεῖο νά κάνει μιά τέτια... πῶς νά τή χαρακτηρίσουμε ἠπιότερα;.. ὁλοφάνερα παρατραβηγμένη δήλωση:

«Ὁ στρατός διαλύεται. Σέ διάφορα μέρη γίνεται κατάληψη τῆς γῆς ἀναρχικά, διαρπάζονται καί καταστρέφονται τά ζῶα καί τά σύνεργα. Μεγαλώνει ἡ αὐθαιρεσία...».

Μέ τή λέξη αὐθαιρεσία οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι, δηλαδή τά κόμματα τῶν μικροαστῶν, ἐννοοῦν ἀνάμεσα στ' ἄλλα τό ὅτι οἱ ἀγρότες παίρνουν ὅλη τή γῆ στίς ἐπαρχίες χωρίς νά περιμένουν τή Συντακτική Συνέλευση. Ἀκριβῶς αὐτό τό φόβητρο (τήν αὐθαιρεσία) πρόβαλε, ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ ὑπουργός Σινγκαριόφ στό περιβόητο τηλεγράφημά του πού εἶχε κάνει τότε τό γύρο τῶν ἐφημερίδων (βλ. «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 33)*.

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 234. Ἡ *Σύντ.*

Αὐθαιρεσία, ἀναρχία... τί φοβερά λόγια! Ἀλλά ἄς σκεφθεῖ λιγάκι ὁ ναρόντνικος ἤ ὁ μενσεβίκος, πού θέλει *νά σκέπτεται*, τό παρακάτω ζήτημα.

Πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση τή γῆ τήν εἶχαν οἱ τσιφλικάδες. Αὐτό *δέν* ὀνομαζόταν ἀναρχία. Καί ποῦ ὁδήγησε *αὐτό;* Στήν ὁλοκληρωτική χρεοκοπία, στήν «ἀναρχία» μέ τήν πιό ἀληθινή σημασία τῆς λέξης, δηλαδή στήν πλήρη καταστροφή τῆς χώρας, στήν καταστροφή καί τόν ὄλεθρο τῆς πλειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ.

Μπορεῖ νά νοηθεῖ *ἄλλη* διέξοδος ἀπό δῶ, ἐκτός ἀπό τήν πιό μεγάλη δραστηριότητα, πρωτοβουλία καί ἀποφασιστικότητα τῆς *πλειοψηφίας* τοῦ πληθυσμοῦ; Εἶναι φανερό πώς δέν μπορεῖ.

Τί συμπέρασμα βγαίνει λοιπόν;

1) Οἱ ὀπαδοί τοῦ τσάρου εἶναι ὑπέρ τῆς παντοκρατορίας τῶν τσιφλικάδων στό χωριό καί ὑπέρ τῆς διατήρησης ἀπ' αὐτούς ὅλης τῆς γῆς. *Δέν* φοβοῦνται τήν «ἀναρχία» πού προκαλεῖται πραγματικά ἀπό τό γεγονός αὐτό.

2) Ὁ καντέτος Σινγκαριόφ, σάν ἐκπρόσωπος ὅλων τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν τσιφλικάδων (ἐκτός ἀπό μιά χούφτα τσαρικούς), εἶναι ὑπέρ τῶν «Γεωργικῶν ἐπιμελητηρίων διαιτησίας πλάι στίς Ἐπιτροπές ἐπισιτισμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν γιά προαιρετική συμφωνία ἀνάμεσα στούς γεωργούς καί τούς γαιοκτήμονες» (βλ. τό τηλεγράφημά του). Οἱ μικροαστοί πολιτικοί — οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι — ἀκολουθοῦν στήν πράξη τόν Σινγκαριόφ, ὅταν συμβουλεύουν τούς ἀγρότες «νά περιμένουν» ὥς τή Συντακτική Συνέλευση καί ἀποκαλοῦν «ἀναρχία» τήν ἄμεση δήμευση τῆς γῆς ἀπό τούς ἴδιους τούς ἀγρότες ἐπιτόπου.

3) Τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου (οἱ μπολσεβίκοι) εἶναι ὑπέρ τῆς ἄμεσης κατάληψης τῆς γῆς ἐπιτόπου ἀπό τούς ἀγρότες, συνιστώντας νά γίνει ὅσο τό δυνατό πιό ὀργανωμένα. Ἐμεῖς σ' αὐτό δέν βλέπουμε «ἀναρχία», γιατί ἀκριβῶς μιά τέτια λύση καί μόνο μιά τέτια λύση εἶναι λύση *μέ βάση τήν πλειοψηφία* τοῦ τοπικοῦ πληθυσμοῦ.

Ἀπό πότε ἡ λύση μέ βάση τήν πλειοψηφία ὀνομάζεται «ἀναρχία»;; Δέν εἶναι πιό σωστό νά ὀνομάζεται ἀναρχία ἡ λύση *μέ βάση τή μειοψηφία*, πού τήν προτείνουν μέ διάφορες μορφές *καί* οἱ τσαρικοί *καί* ὁ Σινγκαριόφ;

Γιατί, ἄν ὁ Σινγκαριόφ θέλει νά ἀναγκάσει τούς ἀγρότες «νά συμφωνήσουν» «προαιρετικά» μέ τούς τσιφλικάδες, αὐτό εἶναι λύση μέ βάση τή μειοψηφία, ἐπειδή στή Ρωσία ἀναλογοῦν κατά μέσο ὅρο 300 ἀγροτικές οἰκογένειες σέ μιά οἰκογένεια μεγαλο-

τσιφλικᾶ. Ὅταν ἐγώ προτείνω σέ τριακόσιες οἰκογένειες «νά συμφωνήσουν» «προαιρετικά» μέ *μιά* οἰκογένεια μεγαλοεκμεταλλευτῆ, προτείνω μιά λύση πρός ὄφελος τῆς μειοψηφίας, μιά λύση ἀναρχική.

Ἐσεῖς, κύριοι καπιταλιστές, μέ τίς κραυγές γιά «ἀναρχία» καλύπτετε τήν ὑπεράσπιση τῶν συμφερόντων τοῦ ἑνός ἐνάντια στά συμφέροντα τῶν τριακοσίων. Νά ποιά εἶναι ἡ οὐσία.

Θά μᾶς ἀντιτείνουν: μά ἐσεῖς θέλετε νά λυθεῖ τό ζήτημα μόνο ἀπό τούς ντόπιους, χωρίς νά περιμένουν τή Συντακτική Συνέλευση. Ἐδῶ βρίσκεται ἡ ἀναρχία!

Ἀπαντοῦμε: καί ὁ Σινγκαριόφ τί θέλει; Τό ἴδιο, δηλ. λύση τοῦ ζητήματος ἀπό τούς ντόπιους (μέ «προαιρετική συμφωνία» τῶν ἀγροτῶν μέ τούς τσιφλικάδες) χωρίς ἐπίσης νά περιμένουν τή Συντακτική Συνέλευση!

Στό σημεῖο αὐτό ἀνάμεσα σέ μᾶς καί στόν Σινγκαριόφ δέν ὑπάρχει διαφορά: καί οἱ δυό εἴμαστε ὑπέρ τῆς ὁριστικῆς λύσης τοῦ ζητήματος ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση καί ὑπέρ τῆς προκαταρκτικῆς του λύσης — καί ἐφαρμογῆς στή ζωή — ἀπό τούς ντόπιους. Ἡ διαφορά ἀνάμεσα στόν Σινγκαριόφ καί σέ μᾶς εἶναι μόνο ὅτι ἐμεῖς λέμε: οἱ 300 θά ἀποφασίσουν καί ὁ 1 νά ὑποταχθεῖ· ἐνῶ ὁ Σινγκαριόφ λέει: ἄν ἀποφασίσουν οἱ 300, αὐτό θά εἶναι «αὐθαιρεσία», ἄς «συμφωνήσουν» οἱ 300 μέ τόν 1.

Πόσο χαμηλά πρέπει νά ἔχουν πέσει οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι γιά νά βοηθοῦν τούς Σινγκαριόφ καί Σία νά διαδίδουν τά ἀστικά φόβητρα.

Ὁ φόβος τοῦ λαοῦ — νά τί καθοδηγεῖ αὐτούς τούς καθοδηγητές τῶν φοβήτρων καί τῶν τρόμων.

Δέν ὑπάρχει λόγος νά φοβόμαστε τό λαό. Ἡ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν *δέν* εἶναι ἀναρχία. Μιά τέτια ἀπόφαση εἶναι ἡ μόνη δυνατή ἐγγύηση τῆς δημοκρατίας γενικά, καί ἰδιαίτερα τῆς ἐπιτυχίας στήν ἀναζήτηση τῶν μέτρων γιά τή σωτηρία ἀπό τό οἰκονομικό χάος.

Γράφτηκε στίς 3 (16) τοῦ Μάη 1917
Δημοσιεύτηκε στίς 17 (4) τοῦ Μάη 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 48

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΜΙΑ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΓΡΑΦΤΗΚΕ ΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ[19]

Σύντροφοι! Τό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν μοῦ ἔστειλε τό γράμμα σας τῆς 24 τοῦ ᾽Απρίλη 1917. Ρωτᾶτε σ᾽ αὐτό τό γράμμα «ποιά εἶναι ἡ προέλευσή μου, ποῦ ἤμουν, ἄν ἐξορίστηκα, καί γιατί; Μέ ποιό τρόπο ἐπέστρεψα στή Ρωσία καί τί ἐνέργειες ἐγώ κάνω σήμερα, δηλαδή ἄν εἶναι ὠφέλιμες (οἱ ἐνέργειες αὐτές) σέ σᾶς ἤ εἶναι ἐπιζήμιες».

᾽Απαντῶ σ᾽ ὅλα αὐτά τά ἐρωτήματα, ἐκτός ἀπό τό τελευταῖο, γιατί μόνο ἐσεῖς μπορεῖτε νά κρίνετε, ἄν εἶναι ὠφέλιμες σέ σᾶς οἱ ἐνέργειές μου ἤ ὄχι.

᾽Ονομάζομαι Βλαντίμιρ ᾽Ιλίτς Οὐλιάνοφ.

Γεννήθηκα στό Σιμπίρσκ στίς 10 τοῦ ᾽Απρίλη 1870. Τήν ἄνοιξη τοῦ 1887 ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός μου, ὁ ᾽Αλέξανδρος, ἐκτελέστηκε ἀπό τόν ᾽Αλέξανδρο Γ΄ γιά ἀπόπειρα δολοφονίας του (τήν 1 τοῦ Μάρτη 1887). Τό Δεκέμβρη τοῦ 1887 πιάστηκα γιά πρώτη φορά καί ἀποβλήθηκα ἀπό τό Πανεπιστήμιο τοῦ Καζάν γιά φοιτητικές ταραχές· μετά ἐξορίστηκα ἀπό τό Καζάν.

Τό Δεκέμβρη τοῦ 1895 πιάστηκα γιά δεύτερη φορά γιά σοσιαλδημοκρατική προπαγάνδα ἀνάμεσα στούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης...*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 4 (17) τοῦ Μάη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 16 τοῦ ᾽Απρίλη 1927 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 86

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό σημεῖο αὐτό τό χειρόγραφο διακόπτεται. *Ἡ Σύντ.*

ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ[20]

Ἡ «συμφιλιωτιστική» μηχανή δουλεύει μέ ὅλη της τήν ἔνταση. Οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι ἱδρωκοποῦν, καταρτίζοντας τόν κατάλογο τῶν ὑπουργῶν. Βρισκόμαστε στίς παραμονές σχηματισμοῦ «καινούργιας» κυβέρνησης...

Ἀλίμονο ὅμως! Τό καινούργιο σ' αὐτή θά εἶναι πολύ λίγο. Ἕνα ἐξαρτηματάκι στήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν ἀπό μικροαστούς ὑπουργούς, ναρόντνικους καί μενσεβίκους πού ἀφέθηκαν νά παρασυρθοῦν στήν ὑποστήριξη τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου.

Πιό πολλές φράσεις, νέα σπινθηροβολήματα, πλουσιοπάροχες ὑποσχέσεις, πολύς θόρυβος γιά «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις» — καί καμιά ἀπόφαση ἔστω καί νά ἀπαριθμήσουν μόνο μέ ἀκρίβεια, ἀνοιχτά, εἰλικρινά τίς *πραγματικές* προσαρτήσεις, ἄς ποῦμε, τριῶν χωρῶν: τῆς Γερμανίας, τῆς Ρωσίας καί τῆς Ἀγγλίας.

Ἡ ἐξαπάτηση τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ σας μέ τήν οὐτοπία ὅτι ἡ ἀγροτιά ὑποστηρίζει τούς καπιταλιστές (οἱ εὔποροι ἀγρότες δέν εἶναι ὁλόκληρη ἡ ἀγροτιά...), μέ τήν οὐτοπία τῆς «ἐπίθεσης» στό μέτωπο (στό ὄνομα τῆς «εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις»...) — θά κρατήσει πολύ αὐτό, πολίτες παλιοί ὑπουργοί καί πολίτες νέοι ὑπουργοί;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 49,
18 (5) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΞΕΧΑΣΑΝ ΤΟ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟ

(ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ)

Ἡ προσέγγιση τῶν ἐκλογῶν γιά τά Δημοτικά συνοικιακά συμβούλια ἔγινε ἀφορμή νά ἐμφανιστοῦν τά γεμάτα ὑποσχέσεις προγράμματα τῶν δυό μικροαστικῶν δημοκρατικῶν κομμάτων: τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων. Τά προγράμματα αὐτά εἶναι ἴδια καί ἀπαράλλακτα στό εἶδος τους μέ τά προγράμματα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀστικῶν κομμάτων, πού ἀσχολοῦνται μέ τό ψάρεμα τῆς εὔπιστης καί καθυστερημένης μάζας τῶν ἐκλογέων μικρονοικοκύρηδων κτλ. — λ.χ. τοῦ γαλλικοῦ «Ριζοσπαστικοῦ καί Ριζοσπαστικοῦ-σοσιαλιστικοῦ κόμματος»[21]. Οἱ ἴδιες πομπώδεις φράσεις, πλουσιοπάροχες ὑποσχέσεις, ἀόριστες διατυπώσεις, ἡ ἴδια ἀποσιώπηση ἤ λησμονιά τοῦ κυριότερου, δηλ. τῶν *πραγματικῶν ὅρων* πραγματοποίησης αὐτῶν τῶν ὑποσχέσεων.

Αὐτοί οἱ πραγματικοί ὅροι εἶναι τούτη τή στιγμή οἱ παρακάτω: 1) ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος· 2) ἡ ὕπαρξη τῆς κυβέρνησης τῶν καπιταλιστῶν· 3) τό ἀδύνατο τῆς λήψης σοβαρῶν μέτρων γιά τήν καλυτέρευση τῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν καί ὅλων τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν, ἄν δέν μπεῖ ἐπαναστατικά χέρι στήν «ἱερή ἀτομική ἰδιοκτησία τῶν καπιταλιστῶν»· 4) τό ἀδύνατο τῆς ἐφαρμογῆς στήν πράξη τοῦ συστήματος τῶν μεταρυθμίσεων πού ὑπόσχονται αὐτά τά κόμματα, ὅσο παραμένει τό παλιό ὄργανο καί ὁ μηχανισμός διοίκησης, ὅσο ὑπάρχει ἡ ἀστυνομία πού δέν μπορεῖ παρά νά εὐνοεῖ τούς καπιταλιστές, πού δέν μπορεῖ παρά νά βάζει χίλια δυό ἐμπόδια στήν ἐφαρμογή αὐτῶν τῶν μεταρυθμίσεων στήν πράξη.

Ἄς πάρουμε ἕνα παράδειγμα: «... ἐπιβολή τοῦ ἐνοικιοστασίου γιά τό διάστημα τοῦ πολέμου», ... «ἐπίταξη αὐτῶν τῶν ἀποθεμάτων» (δηλαδή τῶν ἀποθεμάτων εἰδῶν ἐπισιτισμοῦ τόσο στά ἐμπορικά καταστήματα, ὅσο καί στούς ἰδιῶτες) «γιά τίς κοινωνικές ἀνάγκες»,... «νά ὀργανωθοῦν δημόσια καταστήματα, ἀρτοποιεῖα, ἑστιατόρια καί μαγειρεῖα», γράφουν οἱ μενσεβίκοι... «νά δοθεῖ ἡ δέουσα προσοχή στήν ἰατρική περίθαλψη καί στήν ὑγιεινή» σιγοντάρουν οἱ ναρόντνικοι (σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες).

Ὡραιότατες εὐχές, οὔτε λόγος, μά ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ οὐσία, ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά τίς πραγματοποιήσεις, *χωρίς νά ἔλθεις σέ ρήξη* μέ τήν πολιτική ὑποστήριξης τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, μέ τήν πολιτική ὑποστήριξης τοῦ δανείου (πού συμφέρει στούς καπιταλιστές), μέ τήν πολιτική ὑποστήριξης τῆς κυβέρνησης τῶν καπιταλιστῶν, πού περιφρουρεῖ τά κέρδη τοῦ κεφαλαίου, μέ τή διατήρηση τῆς ἀστυνομίας πού θά παρεμποδίσει, θά φρενάρει, θά ἐξουδετερώσει ὁποιαδήποτε μεταρύθμιση αὐτοῦ τοῦ εἴδους, ἀκόμη κι' ἄν ἡ κυβέρνηση καί οἱ καπιταλιστές δέν στείλουν στούς μεταρυθμιστές τελεσίγραφο (κι' αὐτοί ὁπωσδήποτε θά στείλουν τελεσίγραφο μόλις θιγοῦν τά κέρδη τοῦ κεφαλαίου).

Ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ οὐσία, ὅτι δηλαδή ὅλα τά προγράμματα αὐτοῦ τοῦ εἴδους, ὅλοι αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ κατάλογοι μεγάλων μεταρυθμίσεων, ὅταν ἀγνοήσουμε τίς ἄτεγκτες καί σκληρές συνθῆκες τῆς κυριαρχίας τοῦ κεφαλαίου, εἶναι κούφια λόγια, πού στήν πράξη σημαίνουν εἴτε ἀθωότατους «εὐσεβεῖς πόθους», εἴτε χοντροκομμένη ἐξαπάτηση τῶν μαζῶν ἀπό τούς ἀστούς πολιτικάντηδες τῆς ντουζίνας.

Πρέπει νά κοιτᾶμε τήν ἀλήθεια κατά πρόσωπο. Δέν πρέπει νά τήν κρύβουμε, μά νά τή λέμε στό λαό ἀνοιχτά. Δέν πρέπει νά καλύπτουμε τήν ταξική πάλη, μά νά ἀποκαλύπτουμε τή σχέση της μέ τίς εὔηχες, εὔσχημες καί γοητευτικές «ριζοσπαστικές» μεταρυθμίσεις.

Σύντροφοι ἐργάτες καί ὅλοι οἱ πολίτες τῆς Πετρούπολης! Γιά νά ἐφαρμοστοῦν οἱ ἀπαραίτητες γιά τό λαό, ὥριμες πιά καί ἐπείγουσες μεταρυθμίσεις, γιά τίς ὁποῖες μιλοῦν οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι, πρέπει νά ξεκόψουμε ἀπό τήν πολιτική τῆς ὑποστήριξης τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου καί τῶν δανείων, ἀπό τήν πολιτική τῆς ὑποστήριξης τῆς κυβέρνησης τῶν καπιταλιστῶν, ἀπό τήν ἀρχή τοῦ ἀπαραβίαστου τῶν κερδῶν τοῦ κεφαλαίου. Γιά νά ἐφαρμοστοῦν αὐτές οἱ μεταρυθμίσεις, πρέπει *νά μήν ἀφήσουμε νά ἀνασυσταθεῖ ἡ ἀστυνομία*, πού ἀνασυσταίνεται σήμερα ἀπό τούς καντέτους, ἀλλά νά τήν ἀντικαταστήσουμε μέ μιά παλλαϊκή πολιτοφυλακή. Νά τί πρέπει νά λέει στίς ἐκλογές τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου στό λαό καί νά τό λέει *ἐνάντια* στά μικροαστικά κόμματα τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων. Νά ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία τοῦ προλεταριακοῦ «δημοτικοῦ προγράμματος» πού αὐτοί τήν κρύβουν.

Τήν πρώτη θέση σ' ὅλο αὐτό τό πρόγραμμα καί στόν πίνακα τῶν μεταρυθμίσεων, σάν βασικό ὅρο τῆς πραγματικῆς τους

ἐφαρμογῆς, πρέπει νά κατέχουν τρία βασικά, θεμελιακά σημεῖα:

1) Καμιά ὑποστήριξη στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο (οὔτε μέ τή μορφή δανείου, οὔτε γενικά μέ ὁποιαδήποτε μορφή).

2) Καμιά ὑποστήριξη στήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν.

3) Νά μήν ἀφήσουμε νά ἀνασυσταθεῖ ἡ ἀστυνομία. Ἀντικατάστασή της μέ τήν παλλαϊκή πολιτοφυλακή.

Ἄν δέν προσέξουμε κυρίως σ' αὐτά τά θεμελιακά ζητήματα, ἄν δέν ξεκαθαρίσουμε ὅτι αὐτά καθορίζουν ὅλες τίς δημοτικές μεταρυθμίσεις, τό δημοτικό πρόγραμμα μετατρέπεται ἀναπόφευκτα (στήν καλύτερη περίπτωση) σέ εὐσεβή πόθο.

Ἄς σταθοῦμε στό 3ο σημεῖο.

Σέ ὅλες τίς ἀστικές δημοκρατίες, ἀκόμη καί στίς πιό δημοκρατικές, ἡ ἀστυνομία ἀποτελεῖ τό κύριο ὄργανο καταπίεσης τῶν μαζῶν (ὅπως καί ὁ τακτικός στρατός), ἐγγύηση πού κάνει δυνατή κάθε στιγμή τήν ἐπάνοδο στή μοναρχία. Ἡ ἀστυνομία κακοποιεῖ τόν «ἁπλό λαό» στά ἀστυνομικά τμήματα καί στή Νέα Ὑόρκη, καί στή Γενεύη, καί στό Παρίσι, ἐνῶ χαρίζεται στούς καπιταλιστές εἴτε μέ τήν ἀνοιχτή ἐξαγορά (Ἀμερική κτλ.), εἴτε μέ τό σύστημα τῆς «προστασίας» καί τῶν «φροντίδων» ἀπομέρους πλούσιων προσώπων (Ἑλβετία), εἴτε καί μέ τά δυό συστήματα μαζί (Γαλλία). Ἡ ἀστυνομία, ὄντας χωρισμένη ἀπό τό λαό, ἀποτελώντας ἐπαγγελματική κάστα, συγκροτημένη ἀπό ἀνθρώπους «ξεσκολισμένους» στή βία ἐνάντια στό φτωχό πληθυσμό, ἀνθρώπους πού ἔχουν κάπως μεγαλύτερο μισθό καί τό προνόμιο τῆς «ἐξουσίας» (ἀφήνουμε πιά «τά τυχερά»), παραμένει ἀναπόφευκτα σέ ὁποιαδήποτε ἀστικοδημοκρατική δημοκρατία, ἐφόσον κυριαρχεῖ ἡ ἀστική τάξη, τό πιό πιστό της ὄργανο, στήριγμα καί φρουρός της. Μέ τή βοήθεια τῆς ἀστυνομίας *εἶναι ἀδύνατο* νά ἐφαρμοστοῦν σοβαρές καί ριζικές μεταρυθμίσεις πρός ὄφελος τῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Αὐτό εἶναι ἀντικειμενικά ἀδύνατο.

Παλλαϊκή πολιτοφυλακή στή θέση τῆς ἀστυνομίας καί τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ — νά *ὁ ὅρος* γιά τήν ἐπιτυχία τῶν δημοτικῶν μεταρυθμίσεων πρός ὄφελος τῶν ἐργαζομένων. Σέ ἐπαναστατικούς καιρούς ὁ ὅρος αὐτός εἶναι πραγματοποιήσιμος. Καί πάνω ἀπ' ὅλα αὐτός ὁ ὅρος πρέπει νά εἶναι τό κεντρικό σημεῖο ὁλόκληρου τοῦ δημοτικοῦ προγράμματος, γιατί οἱ ἄλλοι δυό θεμελιακοί ὅροι ἀναφέρονται ὄχι μόνο στό δημοτικό, ἀλλά καί στόν παγκρατικό τομέα.

Τό πῶς ἀκριβῶς θά ἀρχίσουμε τήν ὀργάνωση τῆς παλλαϊκῆς πολιτοφυλακῆς εἶναι ζήτημα τῆς πράξης. Γιά νά μποροῦν οἱ προλετάριοι καί οἱ μισοπρολετάριοι νά παίρνουν μέρος σ' αὐ-

τήν, πρέπει νά ἀναγκάσουμε τούς ἐργοδότες νά τούς πληρώνουν τά μεροκάματα γιά ὅλες τίς μέρες καί τίς ὧρες πού θά ἀπασχολοῦνται στήν ὑπηρεσία τῆς πολιτοφυλακῆς. Αὐτό εἶναι πραγματοποιήσιμο. Ἕνα ἄλλο ζήτημα: Πρέπει ἄραγε νά ὀργανώσουμε *πρῶτα* ἐργατική πολιτοφυλακή, στηριγμένη στούς ἐργάτες τῶν πιό μεγάλων ἐργοστασίων, δηλαδή στούς ἐργάτες πού εἶναι καλύτερα ὀργανωμένοι καί ἱκανοί νά παίξουν τό ρόλο τοῦ πολιτοφύλακα, ἤ νά ὀργανώσουμε *ταυτόχρονα* τή γενική ὑποχρεωτική ὑπηρεσία στήν πολιτοφυλακή ὅλων τῶν ἐνήλικων ἀνδρῶν καί γυναικῶν, πού θά ἀφιερώσουν σ' αὐτή τήν ὑπηρεσία μιά-δυό βδομάδες τό χρόνο κτλ.· τό ζήτημα αὐτό δέν ἔχει βασική σημασία. Ἂν οἱ διάφορες περιοχές ἀρχίσουν μέ διαφορετικό τρόπο, αὐτό δέν εἶναι κακό: ἡ πείρα θά εἶναι πιό πλούσια, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαμόρφωσής της θά εἶναι πιό ὁμαλή καί πιό κοντά στίς ὑποδείξεις τῆς πράξης.

Παλλαϊκή πολιτοφυλακή θά πεῖ διαπαιδαγώγηση στό πνεῦμα τῆς δημοκρατίας τῶν πραγματικῶν *μαζῶν* τοῦ πληθυσμοῦ.

Παλλαϊκή πολιτοφυλακή θά πεῖ διακυβέρνηση τῶν φτωχῶν *ὄχι μόνο* μέσω τῶν πλουσίων, ὄχι μέσω τῆς ἀστυνομίας *τους*, μά ἀπό τόν ἴδιο τό λαό, μέ ὑπεροχή τῶν φτωχῶν.

Παλλαϊκή πολιτοφυλακή θά πεῖ ὅτι ἡ ἐποπτεία (στίς φάμπρικες, στίς κατοικίες, στή διανομή τῶν προϊόντων κτλ.) *εἶναι δυνατό* νά μή μείνει στό χαρτί.

Παλλαϊκή πολιτοφυλακή θά πεῖ ὅτι ἡ διανομή τοῦ ψωμιοῦ θά γίνεται χωρίς «οὐρές», *χωρίς κανενός εἴδους* προνόμια γιά τούς πλούσιους.

Παλλαϊκή πολιτοφυλακή θά πεῖ ὅτι πολλές σοβαρές καί ριζοσπαστικές μεταρυθμίσεις, πού ἀπαρίθμησαν καί οἱ ναρόντνικοι μέ τούς μενσεβίκους, *δέν* θά μείνουν εὐσεβής πόθος.

Σύντροφοι ἐργάτες καί ἐργάτριες τῆς Πετρούπολης! Πάρτε ὅλοι μέρος στίς ἐκλογές γιά τά δημοτικά συνοικιακά συμβούλια. Ὑπερασπίστε τά συμφέροντα τοῦ φτωχοῦ πληθυσμοῦ. Ἐνάντια στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο, ἐνάντια στήν πολιτική ὑποστήριξης τῆς κυβέρνησης τῶν καπιταλιστῶν, ἐνάντια στήν ἀνασύσταση τῆς ἀστυνομίας καί ὑπέρ τῆς ἄμεσης καί ὁλοκληρωτικῆς ἀντικατάστασής της ἀπό τήν παλλαϊκή πολιτοφυλακή.

«Πράβντα» ἀρ. φύλ. 49,
18 (5) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΤΑΞΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ἤ ΤΑΞΙΚΗ ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ;

Ἔτσι ἀκριβῶς ἔχει βάλει τό ζήτημα ἡ ἱστορία, καί μάλιστα ὄχι ἡ ἱστορία γενικά, ἀλλά ἡ *σημερινή* οἰκονομική καί πολιτική ἱστορία τῆς Ρωσίας.

Οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι, ὁ Τσερνόφ καί ὁ Τσερετέλι, μετέφεραν τήν Ἐπιτροπή ἐπαφῆς[22] ἀπό τή γειτονική αἴθουσα (γειτονική μ' ἐκείνη πού συνεδρίαζαν οἱ ὑπουργοί) στήν ἴδια τήν ὑπουργική αἴθουσα. Αὐτή καί μόνο αὐτή εἶναι ἡ καθαρά πολιτική σημασία τοῦ γεγονότος: «νέα» κυβέρνηση.

Ἡ οἰκονομική ἤ ἡ ταξική σημασία του: στήν καλύτερη (γιά τή σταθερότητα τῆς κυβέρνησης καί γιά τή διατήρηση τῆς κυριαρχίας τῶν καπιταλιστῶν) περίπτωση οἱ κορυφές τῆς ἀγροτικῆς ἀστικῆς τάξης, πού ἐπικεφαλῆς της ἔχει ἀπό τό 1906 τόν Πεσεχόνοφ, καί οἱ μικροαστοί «ἡγέτες» τῶν μενσεβίκων ἐργατῶν *ὑποσχέθηκαν* στούς καπιταλιστές τήν ταξική τους συνεργασία. (Στή χειρότερη γιά τούς καπιταλιστές περίπτωση, ὅλη ἡ ἀλλαγή δέν ἔχει καμιά ταξική σημασία καί ἡ σημασία της περιορίζεται μόνο σέ πρόσωπα ἤ μόνο σέ κύκλους.)

Ἄς ὑποθέσουμε ὅτι ἡ καλύτερη αὐτή περίπτωση εἶναι γεγονός. Ἀκόμη καί μέ μιά τέτια ὑπόθεση δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει οὔτε ἴχνος ἀμφιβολίας ὅτι αὐτοί πού ὑποσχέθηκαν δέν εἶναι σέ θέση νά ἐκπληρώσουν τίς ὑποσχέσεις τους. «Ἐμεῖς θά βοηθήσουμε — σέ συμμαχία μέ τούς καπιταλιστές — νά βγεῖ ἡ χώρα ἀπό τήν κρίση, νά σωθεῖ ἀπό τήν καταστροφή, νά γλυτώσει ἀπό τόν πόλεμο» — αὐτό εἶναι τό πραγματικό νόημα τῆς εἰσόδου τῶν ἀρχηγῶν τῶν μικροαστῶν, τῶν Τσερνόφ καί τῶν Τσερετέλι στήν κυβέρνηση. Ἡ ἀπάντησή μας: ἡ βοήθειά σας δέν φτάνει. Ἡ κρίση προχώρησε πολύ περισσότερο ἀπ' ὅ,τι φαντάζεστε. Μόνο ἡ ἐπαναστατική τάξη εἶναι σέ θέση νά σώσει τή χώρα, καί μάλιστα ὄχι μόνο τή δική μας χώρα, ἐφαρμόζοντας ἐπαναστατικά μέτρα ἐνάντια στό κεφάλαιο.

4 Ἅπαντα Λένιν. Τόμος 32

Ἡ κρίση εἶναι τόσο βαθιά, τόσο πλατιά διακλαδωμένη, τόσο παγκόσμια μεγάλη, τόσο στενά συνδεμένη μέ τό κεφάλαιο, πού ἡ ταξική πάλη ἐνάντια στό κεφάλαιο πρέπει ἀναπόφευκτα νά πάρει τή μορφή πολιτικῆς κυριαρχίας τοῦ προλεταριάτου καί τῶν μισοπρολετάριων. Ἄλλιῶς διέξοδος δέν ὑπάρχει.

Θέλετε ἐπαναστατικό ἐνθουσιασμό στό στρατό, πολίτες Τσερνόφ καί Τσερετέλι; Δέν θά μπορέσετε νά τόν δημιουργήσετε, ἐπειδή ὁ ἐπαναστατικός ἐνθουσιασμός τῶν λαϊκῶν μαζῶν δέν γεννιέται ἀπό τήν ἀλλαγή τῶν «ἀρχηγῶν» στίς κυβερνήσεις, οὔτε ἀπό τά πομπώδη λόγια τῶν διακηρύξεων, οὔτε ἀπό τίς ὑποσχέσεις ὅτι θά γίνουν ἐνέργειες γιά ἀναθεώρηση τοῦ συμφώνου μέ τούς ἄγγλους καπιταλιστές, ἀλλά μόνο ἀπό τίς καθημερινές, γενικές καί χειροπιαστές ἀπό τόν καθένα ἐπιτεύξεις τῆς ἐπαναστατικῆς πολιτικῆς *ἐνάντια* στήν παντοκρατορία τοῦ κεφαλαίου, ἐνάντια στήν ἀποκόμιση ἀπομέρους του κερδῶν ἀπό τόν πόλεμο, πολιτικῆς πού στήν πράξη καλυτερεύει ριζικά τίς συνθῆκες ζωῆς τῆς μάζας τῶν φτωχῶν.

Ἀκόμη κι' ἄν δόσετε ἀμέσως ὅλη τή γῆ στό λαό, ἄν δέν παρθοῦν ἐπαναστατικά μέτρα ἐνάντια στό κεφάλαιο, αὐτό δέν εἶναι ἀρκετό γιά νά βγοῦμε ἀπό τήν κρίση.

Θέλετε ἐπίθεση, πολίτες Τσερνόφ καί Τσερετέλι; Δέν μπορεῖτε νά ξεσηκώσετε τό στρατό σέ ἐπίθεση, γιατί τώρα εἶναι ἀδύνατο νά ἐφαρμοστεῖ βία *πάνω* στό λαό. Καί χωρίς βία πάνω στό λαό, ὁ λαός δέν θά τραβήξει σέ ἐπιθετικό πόλεμο παρά μόνο γιά τά μεγάλα συμφέροντα τῆς μεγάλης ἐπανάστασης ἐνάντια στό κεφάλαιο ὅλων τῶν χωρῶν, καί μάλιστα τῆς ἐπανάστασης πού ὄχι μόνο τήν ὑπόσχονται, ὄχι μόνο τή διακηρύσσουν, ἀλλά συντελεῖται ἤδη στήν πράξη, πραγματοποιεῖται ἤδη στή ζωή ἔτσι πού νά τή βλέπουν ὅλοι καί καθένας, ἔτσι πού νά εἶναι αἰσθητή σέ ὅλους καί στόν καθένα.

Θέλετε ὀργάνωση τοῦ ἐφοδιασμοῦ, πολίτες Πεσεχόνοφ καί Σκόμπελιεφ, ἐφοδιασμό τῶν ἀγροτῶν μέ προϊόντα, τοῦ στρατοῦ μέ ψωμί καί κρέας, τῆς βιομηχανίας μέ πρῶτες ὕλες κ.ο.κ.; Θέλετε ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς καί ὡς ἕνα βαθμό καί ὀργάνωσή της;

Δέν θά μπορέσετε νά τά πετύχετε χωρίς τόν ἐπαναστατικό ἐνθουσιασμό τῶν προλεταριακῶν καί μισοπρολεταριακῶν μαζῶν, πού γεννιέται μόνο ἀπό τά ἐπαναστατικά μέτρα ἐνάντια στά προνόμια καί στά κέρδη τοῦ κεφαλαίου. Χωρίς αὐτά ὁ ἔλεγχος πού ὑποσχεθήκατε θά μείνει ἕνα νεκρό, γραφειοκρατικό-καπιταλιστικό ἡμίμετρο.

Τό πείραμα τῆς ταξικῆς συνεργασίας μέ τό κεφάλαιο γίνεται

τώρα ἀπό τούς πολίτες Τσερνόφ καί Τσερετέλι, γίνεται ἀπό ὁρισμένα στρώματα μικροαστῶν σέ καινούργια, τεράστια, πανρωσική, παγκρατική κλίμακα.

Τόσο πιό ὠφέλιμα θά εἶναι τά διδάγματα γιά τό λαό, ὅταν πεισθεῖ — κι' αὐτό, κατά τά φαινόμενα, θά γίνει γρήγορα — γιά τό ἀνεδαφικό καί μάταιο τῆς συνεργασίας αὐτῆς.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 50,
19 (6) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΣΤΑΘΕΡΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

Εἴμαστε ὑπέρ τῆς σταθερῆς ἐπαναστατικῆς ἐξουσίας. Ὅσο κι' ἄν πασχίζουν οἱ καπιταλιστές καί οἱ παρακεντέδες τους νά φωνάζουν γιά μᾶς τό ἀντίθετο, τό ψέμα τους θά μείνει ψέμα.

Μόνο πού πρέπει ἡ φράση νά μή συσκοτίζει τό μυαλό, νά μή θολώνει τή συνείδηση. Ὅταν μιλᾶνε γιά «ἐπανάσταση», γιά «ἐπαναστατικό λαό», γιά «ἐπαναστατική δημοκρατία» κτλ. στίς *ἐννιά ἀπό τίς δέκα περιπτώσεις* αὐτό εἶναι ψευτιά ἤ αὐταπάτη. Πρέπει νά ρωτᾶμε γιά *ποιᾶς τάξης* ἐπανάσταση γίνεται λόγος; γιά ἐπανάσταση *ἐνάντια σέ ποιόν;*

Ἐνάντια στόν τσαρισμό; Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη σήμερα στή Ρωσία ἡ πλειοψηφία καί τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν εἶναι ἐπαναστάτες. Ὅταν ἡ δουλιά ἔχει τελειώσει, τότε καί οἱ ἀντιδραστικοί τάσσονται ὑπέρ τῶν κατακτήσεων τῆς ἐπανάστασης. Σήμερα δέν ὑπάρχει πιό συχνή, πιό πρόστυχη καί πιό ἐπιζήμια ἐξαπάτηση τῶν μαζῶν ἀπό τήν ἐξαπάτησή τους μέ ἐπαίνους τῆς ἐπανάστασης *ἀπ' αὐτή* τήν ἄποψη.

Ἐνάντια στούς τσιφλικάδες; Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη ἡ πλειοψηφία τῶν ἀγροτῶν, ἀκόμη καί ἡ πλειοψηφία τῶν εὔπορων ἀγροτῶν, δηλαδή γενικά τά ἐννιά δέκατα ἀσφαλῶς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ρωσίας, εἶναι ἐπαναστάτες. Ἀκόμη-ἀκόμη καί ἕνα μέρος τῶν καπιταλιστῶν εἶναι ἕτοιμοι νά γίνουν ἐπαναστάτες, κάνοντας τόν παρακάτω ὑπολογισμό: τούς τσιφλικάδες ἔτσι κι' ἀλλιῶς δέν εἶναι δυνατό νά τούς σώσουμε τώρα, ἄς πᾶμε καλύτερα μέ τό μέρος τῆς ἐπανάστασης· γιά νά ὑπερασπίσουμε τό ἀπαραβίαστο τοῦ κεφαλαίου.

Ἐνάντια στούς καπιταλιστές; Αὐτό εἶναι τό κύριο ζήτημα. Ἐδῶ βρίσκεται ἡ οὐσία, γιατί δίχως ἐπανάσταση ἐνάντια στούς

καπιταλιστές, ὅλη ἡ φλυαρία γιά «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις» καί γιά γρήγορο τερματισμό τοῦ πολέμου μέ μιά τέτια εἰρήνη, εἶναι ἡ ἀφέλεια καί ἀμάθεια, ἡ κουταμάρα καί ἀπάτη. Ἂν δέν ἦταν ὁ πόλεμος, ἡ Ρωσία θά μποροῦσε νά ζήσει χρόνια, ἀκόμη καί δεκαετίες, χωρίς ἐπανάσταση ἐνάντια στούς καπιταλιστές. Στίς συνθῆκες τοῦ πολέμου αὐτό εἶναι ἀντικειμενικά ἀδύνατο: ἡ ὄλεθρος, ἡ ἐπανάσταση ἐνάντια στούς καπιταλιστές. Ἔτσι μπαίνει τό ζήτημα. Ἔτσι τό ἔθεσε ἡ ζωή.

Τήν ἐπανάσταση ἐνάντια στούς καπιταλιστές τή συμπαθεῖ στή Ρωσία ἐνστικτωδῶς, συναισθηματικά, ἀπό κλίση ἡ πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ, γιά τήν ἀκρίβεια οἱ προλετάριοι καί οἱ μισοπρολετάριοι, δηλαδή οἱ ἐργάτες καί οἱ φτωχοί ἀγρότες. Ὅμως ξεκάθαρη συνείδηση δέν ὑπάρχει ἀκόμη καί γι' αὐτό δέν ὑπάρχει καί ἀποφασιστικότητα. Ἡ ἀνάπτυξή τους εἶναι τό κύριο καθῆκον μας.

Οἱ ἀρχηγοί τῆς μικροαστικῆς μάζας — ἡ διανόηση, ἡ εὔπορη ἀγροτιά, τά τωρινά κόμματα τῶν ναρόντνικων (μαζί καί τῶν ἐσέρων) καί τῶν μενσεβίκων — *δέν τάσσονται* σήμερα ὑπέρ τῆς ἐπανάστασης ἐνάντια στούς καπιταλιστές, ἕνα μέρος τους μάλιστα εἶναι οἱ πιό ἐπικίνδυνοι γιά τό λαό ἀντίπαλοί της. Κυβέρνηση συνασπισμοῦ σημαίνει ἕνα τέτιο «πείραμα» πού θά βοηθήσει ὅλο τό λαό *νά διαλύσει* μέ μεγάλη ταχύτητα τίς αὐταπάτες τῆς μικροαστικῆς συμβιβαστικότητας μέ τούς καπιταλιστές.

Τό συμπέρασμα εἶναι ξεκάθαρο: μόνο ἡ ἐξουσία τοῦ προλεταριάτου, πού θά ὑποστηρίζεται ἀπό τούς μισοπρολετάριους, εἶναι ἱκανή νά δόσει στή χώρα μιά πραγματικά σταθερή καί πραγματικά ἐπαναστατική ἐξουσία. Καί θά εἶναι πραγματικά σταθερή, γιατί θά ἔχει μαζί της τή σίγουρη καί συνειδητή πλειοψηφία τοῦ λαοῦ. Θά εἶναι σταθερή, γιατί βάση της δέν θά εἶναι ἡ κατανάγκη ἀσταθής «συμβιβαστικότητα» τῶν καπιταλιστῶν μέ τούς μικρονοικοκυράκους, τῶν ἑκατομμυριούχων μέ τούς μικροαστούς, τῶν Κονοβάλοφ καί τῶν Σινγκάριόφ μέ τούς Τσερνόφ καί τούς Τσερετέλι.

Μόνο αὐτή θά εἶναι πραγματικά ἐπαναστατική, γιατί μόνο αὐτή εἶναι σέ θέση νά δείξει στό λαό πώς, ὅταν οἱ μάζες δοκιμάζουν τά πιό μεγάλα βάσανα, ἡ ἐξουσία δέν σταματᾶ μέ δέος μπροστά στά κέρδη τοῦ κεφαλαίου. Θά εἶναι πραγματικά ἐπαναστατική, γιατί μόνο αὐτή θά ἐμπνέει, θά ἐνθαρύνει καί θά δεκαπλασιάζει τόν ἐπαναστατικό ἐνθουσιασμό τῶν μαζῶν, ὅταν θά βλέπουν, θά νιώθουν χειροπιαστά κάθε μέρα καί κάθε ὥρα ὅτι ἡ ἐξουσία ἔχει ἐμπιστοσύνη στό λαό καί δέν τόν φοβᾶται, βοηθάει

τούς φτωχούς νά καλυτερέψουν ἀμέσως τή ζωή τους, ὑποχρεώνει τούς πλούσιους νά σηκώσουν *ἐξίσου* τό βαρύ φορτίο τῶν βασάνων τοῦ λαοῦ.

Εἴμαστε ὑπέρ τῆς σταθερῆς ἐπαναστατικῆς ἐξουσίας.

Εἴμαστε ὑπέρ τῆς μόνης δυνατῆς καί τῆς μόνης ἀναμφισβήτητα σταθερῆς ἐπαναστατικῆς ἐξουσίας.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 50,
19 (6) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΔΩΡΟ ΣΤΗ ΝΕΟΓΕΝΝΗΤΗ...
«ΝΕΑ» ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ [23]

Ἡ «Ρέτς» σέ σοβαρό (βαρύ κατά τή λαϊκή ἔκφραση) κύριο ἄρθρο γράφει:

«Ἂς ἐλπίσουμε ὅτι δέν θά ὑπάρξει ἀνάγκη μεγάλων κλονισμῶν στίς σχέσεις μας μέ τούς συμμάχους γιά νά ἀποδειχτεῖ στούς ὀπαδούς τοῦ συνθήματος «δίχως προσαρτήσεις καί ἀποζημιώσεις» (διάβαζε: στή νέα κυβέρνηση) ὅτι εἶναι πρακτικά ἀνεφάρμοστο».

Ἔχουν δίκιο λοιπόν οἱ καπιταλιστές, πού μιλᾶνε μέ τό στόμα τῆς «Ρέτς». Τό σύνθημα αὐτό πραγματικά «εἶναι πρακτικά ἀνεφάρμοστο»... χωρίς τήν πρακτική ἐφαρμογή τῆς ἐπανάστασης ἐνάντια στό κεφάλαιο!

* *
*

Ἀπό τό λόγο τοῦ Μιλιουκόφ πού δέν παραιτήθηκε, μά τόν παραίτησαν:

«Ὁποιεσδήποτε ὡραῖες διατυπώσεις φιλίας πρός τούς συμμάχους κι' ἄν γράφαμε, ἄν ὁ στρατός παραμείνει ἀδρανής, αὐτό θά εἶναι στήν πραγματικότητα προδοσία τῶν ὑποχρεώσεών μας. Καί ἀντίστροφα, ὁποιεσδήποτε φοβερές διατυπώσεις πού προδίδουν τό χρέος μας κι' ἄν γράφαμε, ἐφόσον στήν πραγματικότητα ὁ στρατός θά πολεμᾶ, αὐτό θά εἶναι ἀναμφίβολα ἔμπρακτη τήρηση τῶν ὑποχρεώσεών μας ἀπέναντι στούς συμμάχους...».

Σωστά! Νά πού καταλαβαίνει κάποτε τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης, αὐτός ὁ πολίτης Μιλιουκόφ... Πολίτες Τσερνόφ καί Τσερετέλι, εἶναι δυνατό νά μήν καταλαβαίνετε ποιό συμπέρασμα ἀπορέει ἀπό δῶ σχετικά μέ τήν *πραγματική* σας στάση ἀπέναντι στόν ἱμπεριαλιστικό πόλεμο;

* *
*

᾽Από τό λόγο τοῦ Σούλγκιν στή συνεδρίαση τῆς ἀντεπανάστασης πού ὀργανώνεται:

«Προτιμᾶμε νά εἴμαστε ζητιάνοι, ὅμως ζητιάνοι στή χώρα μας. Ἂν μπορεῖτε νά μᾶς διαφυλάξετε αὐτή τή χώρα καί νά τή σώσετε, γδύστε μας, δέν πρόκειται νά κλάψουμε γι᾽ αὐτό».

Μήν προσπαθεῖτε νά μᾶς φοβίσετε κ. Σούλγκιν! ᾽Ακόμη κι᾽ ὅταν θά βρισκόμαστε στήν ἐξουσία *ἐμεῖς*, δέν θά σᾶς «γδύσουμε», ἀλλά θά σᾶς ἐξασφαλίσουμε καλά ροῦχα καί καλή τροφή, μέ βάση μιά δουλιά ἐντελῶς σύμφωνη μέ τίς δυνάμεις σας καί συνηθισμένη σέ σᾶς! ῾Ο ἐκφοβισμός περνάει στούς Τσερνόφ καί τούς Τσερετέλι, ἐμᾶς «δέν θά μᾶς φοβίσετε»!

* *
*

᾽Από τό λόγο τοῦ Μακλάκοφ στήν ἴδια συνεδρίαση («τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας»):

«῾Η Ρωσία ἀποδείχτηκε ἀνάξια τῆς ἐλευθερίας πού κατέκτησε».

Διάβαζε: οἱ ἀγρότες καί οἱ ἐργάτες δέν ἱκανοποίησαν τούς κ.κ. Μακλάκοφ. Αὐτοί θέλουν οἱ Τσερνόφ καί Τσερετέλι «νά συμφιλιώσουν» τίς μάζες μέ τούς Μακλάκοφ. Δέν θά τά καταφέρουν!

* *
*

᾽Από τόν ἴδιο λόγο:

«Μπορεῖ κανείς νά μεμφθεῖ πολλούς, ὅμως στή Ρωσία δέν θά τά βγάλουμε πέρα οὔτε δίχως τήν ἀστική τάξη, οὔτε δίχως τό προλεταριάτο, οὔτε δίχως τά διάφορα ρεύματα, οὔτε δίχως τά διάφορα πρόσωπα».

Μᾶς συγχωρεῖτε, πολίτη Μακλάκοφ, ὅμως «ἐμεῖς» (τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου) «θά τά βγάλουμε πέρα στή Ρωσία» «δίχως τήν ἀστική τάξη». Θά ζήσετε καί θά τό δεῖτε καί θά ἀναγνωρίσετε ὅτι διαφορετικά δέν ἦταν δυνατό νά βγοῦμε ἀπό τόν ἱμπεριαλιστικό πόλεμο.

* *
*

᾽Από τόν ἴδιο λόγο:

«Βλέπουμε ἕνα σωρό κακά ἔνστικτα πού βγῆκαν στήν ἐπιφάνεια: βλέπουμε ἀπροθυμία γιά δουλιά, ἀπροθυμία νά κατανοήσουν τό χρέος τους ἀπέναντι στήν πατρίδα. Βλέπουμε πώς σέ στιγμές σκληροῦ πολέμου ἡ χώρα εἶναι μιά χώρα γιορτῶν, συλλαλητηρίων καί συζητήσεων, χώρα πού ἀρνεῖται τήν ἐξουσία καί δέν θέλει νά πειθαρχήσει σ᾽ αὐτή».

Σωστά! ῾Υπάρχουν ἕνα σωρό «κακά ἔνστικτα», ἰδιαίτερα στούς τσιφλικάδες καί στούς καπιταλιστές. ῾Υπάρχουν κακά ἔνστικτα καί στούς μικροαστούς: π.χ., τό ἔνστικτο νά συμμετέχουν στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ μέ τούς καπιταλιστές. ῾Υπάρχουν κακά ἔνστικτα καί στούς προλετάριους καί τούς μισοπρολετάριους: π.χ., ἡ ἀργή ἀπαλλαγή ἀπό τίς αὐταπάτες μικροαστικοῦ χαρακτήρα, ἡ ἀργή δημιουργία τῆς πεποίθησης ὅτι *ὅλη* τήν «ἐξουσία» πρέπει νά τήν πάρει στά χέρια της αὐτή ἀκριβῶς καί μόνο αὐτή ἡ τάξη.

* *
*

᾽Από τόν ἴδιο λόγο:

«῾Η ἐξουσία θά γίνεται ὅλο καί περισσότερο ἀριστερή, τή στιγμή πού ἡ χώρα θά τραβάει ὅλο καί περισσότερο πρός τά δεξιά».

῾Ο Μακλάκοφ ὀνομάζει «χώρα» τούς καπιταλιστές. ᾽Από τήν ἄποψη αὐτή ἔχει δίκιο. ῾Η «χώρα» ὅμως τῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, σᾶς βεβαιώνω, πολίτη, εἶναι 1000 φορές πιό ἀριστερή ἀπό τούς Τσερνόφ καί τούς Τσερετέλι, 100 φορές πιό ἀριστερή ἀπό μᾶς. Θά ζήσετε καί θά τό δεῖτε.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 50,
19 (6) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Η «ΝΕΑ» ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΕΜΕΙΝΕ ΗΔΗ ΠΙΣΩ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΖΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΑΣ

Νά ἡ ἀπόδειξη:

Ἡ βραδυνή ἐφημερίδα «Ρούσκαγια Βόλια»[24] — Ρωσική Ἐλευθερία! — τῆς 4 τοῦ Μάη γράφει γιά τίς διαθέσεις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ συγκληθέντος ἀγροτικοῦ συνεδρίου[25]:

«Ἡ κυριότερη ἀδικία πού ἔγινε τάχα στούς ἀγρότες καί γιά τήν ὁποία παραπονοῦνται οἱ ἀντιπρόσωποι, εἶναι ὅτι ἐνῶ ὅλες οἱ τάξεις γεύονται ἤδη τούς καρπούς τῆς ἐπανάστασης, μόνο οἱ ἀγρότες περιμένουν ἀκόμη ὡς τά τώρα τό μερίδιό τους. Μόνο στούς ἀγρότες προτείνουν νά περιμένουν τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης πού θά λύσει τό ζήτημα τῆς γῆς.

— Ὄχι, αὐτό δέν θά γίνει, δέν θέλουμε νά περιμένουμε, ὅπως δέν περίμεναν καί οἱ ἄλλοι. Θέλουμε τή γῆ ἀμέσως, χωρίς καθυστέρηση».

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ ρεπόρτερ τῆς «Ρούσκαγια Βόλια», ἐφημερίδας πού βρίσκεται στήν ὑπηρεσία τῶν χειρότερων καπιταλιστῶν, δέν συκοφαντεῖ τούς ἀγρότες στήν προκειμένη περίπτωση (δέν ἔχει συμφέρον νά πεῖ ψέματα), ἀλλά λέει τήν ἀλήθεια, *κάνοντας προσεκτικούς* τούς καπιταλιστές. Τήν ἀλήθεια αὐτή τήν ἐπιβεβαιώνουν *ὅλες* οἱ πληροφορίες πού φτάνουν ἀπό τό συνέδριο.

Συγκρίνετε αὐτή τήν ἀλήθεια μέ τήν § 5 τοῦ σχεδίου διακήρυξης τῆς «νέας» κυβέρνησης:

«Ἀφήνοντας τή Συντακτική Συνέλευση νά λύσει τό ζήτημα τοῦ περάσματος τῆς γῆς στά χέρια τῶν ἐργαζομένων, ἡ Προσωρινή κυβέρνηση θά πάρει... μέτρα» κτλ. (ἡ «παλιά» Προσωρινή κυβέρνηση, ἐπίσης «ἔπαιρνε μέτρα» πάντοτε...).

Ἡ «νέα» κυβέρνηση ἔμεινε ἤδη ἀπελπιστικά πίσω ἀκόμη καί ἀπό τό ἀγροτικό συνέδριο!!

Ἀναπάντεχο γιά πολλούς γεγονός, ἀλλά γεγονός.

Καί τά γεγονότα εἶναι πεισματάρικα, ὅπως λέει μιά ἀγγλική παροιμία.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 50,
19 (6) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΑΝΕ ΝΑ ΜΑΣ ΠΡΟΛΑΒΟΥΝ

Χτές, 5 τοῦ Μάη, σέ δυό μεγάλες πρωινές ἐφημερίδες, στή «Ντιέλο Ναρόντα»[26] καί στή «Ρέτς», δημοσιεύτηκε στήν πρώτη σελίδα μιά ἀνακοίνωση πού ἀναδημοσιεύτηκε τό βράδυ στή «Βετσέρνιεγε Βρέμια»[27] τῶν Γκουτσκόφ-Σουβόριν καί πού πρέπει νά τήν προσέξουμε ἰδιαίτερα.

Ἡ ἀνακοίνωση αὐτή κάνει γνωστό ὅτι στήν Πετρούπολη, «ὕστερα ἀπό συμφωνία τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν μέ τήν Ἕνωση τῶν μηχανικῶν καί μέ ἐξουσιοδότηση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης», σχηματίστηκε «Κεντρική Ἐπιτροπή γιά τήν ἀποκατάσταση καί ἐξασφάλιση τῆς κανονικῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν στίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις».

«Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή — διαβάζουμε στήν ἀνακοίνωση — θεωρεῖ κυριότερα καθήκοντά της τήν ἐπεξεργασία καί τό συντονισμό ὅλων τῶν μέτρων γιά τήν ἀποκατάσταση καί ἐξασφάλιση τῆς κανονικῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν στίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις καί τήν ὀργάνωση πάνω σέ ὅλες τίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις ἑνός μόνιμου δραστήριου *κοινωνικοῦ ἐλέγχου*».

Οἱ δυό τελευταῖες λέξεις εἶναι ὑπογραμμισμένες στήν ἀνακοίνωση.

Θυμίζουν τίς γερουσιαστικές καί λοιπές γραφειοκρατικές ἐπιτροπές τοῦ «παλιοῦ καλοῦ» τσαρικοῦ καιροῦ. Μόλις πιανόταν κάποιος παλιάνθρωπος ἀπό τούς τσαρικούς ὑπουργούς, κυβερνῆτες, ἐκπροσώπους τῶν εὐγενῶν κτλ., νά παρακλέβει, μόλις παραρεζιλευόταν σέ ὅλη τή Ρωσία καί σέ ὅλη τήν Εὐρώπη κάποιο ἵδρυμα πού ἐξαρτιόταν ἄμεσα ἤ ἔμμεσα ἀπό τήν τσαρική κυβέρνηση — ἀμέσως ἀκολουθοῦσε ἡ «καθησύχαση τῆς *κοινῆς* γνώμης» μέ τό διορισμό ἐπιτροπῆς ἀπό ἐπιφανεῖς καί ἐπιφανέστατες, ὑψηλές καί ὑψηλότατες, πλούσιες καί πλουσιότατες «προσωπικότητες».

Καί οἱ προσωπικότητες αὐτές «καθησύχαζαν» τήν κοινή γνώμη μέ τή μεγαλύτερη πάντοτε ἐπιτυχία. Ἔθαβαν — ὁπωσδή-

ποτε μέ κηδεία πρώτης τάξης — κάθε «κοινωνικό ἔλεγχο» τόσο πιό βαθιά, ὅσο πιό παχιά ἦταν τά λόγια πώς ὁ σοφός μας τσάρος θά καθησυχάσει τήν «κοινωνική συνείδηση»...

Ἔτσι γινόταν, κι' ἔτσι θά γίνεται, σοῦ ἔρχεται νά πεῖς, ὅταν διαβάζεις τή μεγαλόστομη ἀνακοίνωση γιά τή νέα Κεντρική Ἐπιτροπή.

Οἱ κ.κ. καπιταλιστές πᾶνε νά μᾶς προλάβουν. Στούς ἐργατικούς κύκλους ἀναπτύσσεται ἡ συνείδηση τῆς ἀνάγκης τοῦ *προλεταριακοῦ* ἐλέγχου πάνω στίς φάμπρικες καί στά καπιταλιστικά συνδικάτα. Καί στά «μεγαλοφυῆ» σκυλόψαρα τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου ἀπό τούς ὑπουργικούς καί παραϋπουργικούς κύκλους ἦρθε ἡ «μεγαλοφυής» ἰδέα. Πᾶμε νά τούς προλάβουμε. Θά τραβήξουμε στήν οὐρά μας τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν — αὐτό δέν εἶναι δύσκολο νά τό καταφέρουμε, ὅσο ἐπικεφαλῆς του βρίσκονται οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι. Θά σκαρώσουμε ἕνα «κοινωνικό ἔλεγχο»: αὐτό θά φαντάζει τόσο σπουδαῖο, τόσο κρατικά σοφό, τόσο ὑπουργικό, τόσο σοβαρό... κι' αὐτό θά θάψει κάθε ἔλεγχο στήν πράξη καί κάθε ἔλεγχο *προλεταριακό* τόσο σίγουρα, τόσο ἀθόρυβα... Μεγαλοφυής ἰδέα! Πλήρης «καθησύχαση» τῆς «κοινωνικῆς συνείδησης»!

— Πῶς θά συγκροτήσουμε τή νέα «Κεντρική Ἐπιτροπή»;

Ὤ, ἐννοεῖται, δημοκρατικά. Μιά καί *ὅλοι* μας εἴμαστε «ἐπαναστάτες δημοκράτες». Ἂν κανείς νομίζει ὅτι ἡ δημοκρατία ἀπαιτεῖ νά στέλνονται εἴκοσι ἀντιπρόσωποι ἀπομέρους 200000 ἐργατῶν καί ἕνας ἀντιπρόσωπος ἀπομέρους 10000 μηχανικῶν,καπιταλιστῶν κτλ. αὐτό θά ἦταν, βέβαια, «ἀναρχική» πλάνη. Ὄχι, ὁ ἀληθινός δημοκρατισμός συνίσταται στήν ἀπομίμηση τοῦ τρόπου πού σχημάτισε τή «νέα» της κυβέρνηση ἡ «ἐπαναστατική δημοκρατία»: τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες ἄς τούς «ἐκπροσωποῦν» 6 μενσεβίκοι καί ναρόντνικοι, ἐνῶ 8 καντέτοι καί ὀχτωβριστές[28] θά ἐκπροσωποῦν τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές: μήπως οἱ νεότερες στατιστικές ἔρευνες, πού βρίσκονται πρός τό τέλος τους στό νέο ὑπουργεῖο Ἐργασίας σέ συμφωνία μέ τό παλιό ὑπουργεῖο Βιομηχανίας, δέν ἀποδείχνουν πώς τήν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ρωσίας τήν ἀποτελοῦν οἱ τσιφλικάδες καί οἱ καπιταλιστές;

Θά θέλατε ἴσως νά ἀκούσετε τόν *πλήρη* κατάλογο τῶν «ἐκπροσώπων» τῶν ὀργανισμῶν πού ἑνώθηκαν στή νέα Κεντρική Ἐπιτροπή ὕστερα ἀπό συμφωνία τῆς «ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας» μέ τήν κυβέρνηση:

Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή ἀποτελέστηκε ἀπό ἐκπροσώπους: 1) τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν· 2) τῆς Προσωρινῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κρατικῆς δούμας· 3) τῆς Πανρωσικῆς ἕνωσης τῶν ζέμστβο· 4) τῆς Πανρωσικῆς ἕνωσης τῶν πόλεων· 5) τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πόλης Πετρούπολης· 6) τῆς Ἕνωσης μηχανικῶν· 7) τοῦ Σοβιέτ τῶν ἀξιωματικῶν βουλευτῶν· 8) τοῦ Συμβουλίου τῶν συνεδρίων τῶν ἐκπροσώπων τῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἐμπορίου· 9) τοῦ Συνδέσμου ἐργοστασιαρχῶν τῆς Πετρούπολης· 10) τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς πολεμικῆς βιομηχανίας· 11) τοῦ Ζεμγκόρ· 12) τῆς Ἐπιτροπῆς στρατιωτικο-τεχνικῆς βοήθειας· 13) τοῦ Ἀνεξάρτητου οἰκονομικοῦ συνδέσμου[29]...

— Αὐτό εἶναι ὅλο;

— Αὐτό.

Δέν ἀρκεῖ μήπως αὐτό γιά μιά σοβαρή καθησύχαση τῆς κοινωνικῆς συνείδησης;

—Καί ἄν μιά καί ἡ αὐτή μεγάλη τράπεζα ἤ ἕνα καί τό αὐτό συνδικάτο τῶν καπιταλιστῶν ἀντιπροσωπευτεῖ πέντε ἤ δέκα φορές σ' αὐτούς τούς δέκα ἤ δώδεκα ὀργανισμούς μέσω τῶν μετόχων τους;

— Ὤ, δέν πρέπει νά κολᾶμε στίς «λεπτομέρειες», ὅταν ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος συνίσταται στήν ἐξασφάλιση «μόνιμου δραστήριου *κοινωνικοῦ ἐλέγχου*»!

Γράφτηκε στίς 6 (19) τοῦ Μάη 1917
Δημοσιεύτηκε στίς 20 (7) τοῦ Μάη 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 51

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΠΟΥ ΕΚΛΕΓΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ[30]

(1) Ὁ βουλευτής μας πρέπει νά εἶναι ἄσπονδος ἐχθρός τοῦ σημερινοῦ ἁρπακτικοῦ, ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Τόν πόλεμο αὐτό τόν διεξάγουν οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν — καί τῆς Ρωσίας καί τῆς Γερμανίας καί τῆς Ἀγγλίας κ.ο.κ. — γιά τά κέρδη τους, γιά τό στραγγαλισμό τῶν ἀδύνατων λαῶν.

(2) Ὅσο ἐπικεφαλῆς τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ βρίσκεται μιά κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν, καμιά ὑποστήριξη σ' αὐτή τήν κυβέρνηση πού διεξάγει ἁρπακτικό πόλεμο, οὔτε καπίκι στήν κυβέρνηση αὐτή!

(3) Ὁ βουλευτής μας πρέπει νά εἶναι ὑπέρ τῆς ἄμεσης δημοσίευσης τῶν μυστικῶν ληστρικῶν συμφώνων — (γιά τό στραγγαλισμό τῆς Περσίας, γιά τό διαμελισμό τῆς Τουρκίας, τῆς Αὐστρίας κτλ.) — πού σύναψε ὁ πρώην τσάρος Νικόλαος μέ τούς καπιταλιστές τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας κ.ο.κ.

(4) Ὁ βουλευτής μας πρέπει νά εἶναι ὑπέρ τῆς ἄμεσης ἀκύρωσης ὅλων αὐτῶν τῶν συμφώνων. Ὁ ρωσικός λαός, οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες, δέν θέλουν καί δέν θά καταπιέζουν κανένα λαό· — δέν θέλουν καί δέν θά κρατοῦν μέ τή βία στά ὅρια τῆς Ρωσίας κανένα μή ρωσικό (μή μεγαλορωσικό) λαό. Λευτεριά σ' ὅλους τούς λαούς, ἀδελφική ἕνωση τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν ὅλων τῶν λαῶν!

(5) Ὁ βουλευτής μας πρέπει νά εἶναι ὑπέρ τοῦ νά προτείνει ἡ ρωσική κυβέρνηση ἀνοιχτά, ἀμέσως καί ὁπωσδήποτε χωρίς καμιά ὑπεκφυγή καί χωρίς τήν παραμικρή καθυστέρηση, εἰρήνη σέ *ὅλες* τίς ἐμπόλεμες χῶρες μέ ὅρο τήν ἀπελευθέρωση *ὅλων χωρίς καμιά ἐξαίρεση* τῶν καταπιεζόμενων ἤ χωρίς πλήρη δικαιώματα λαῶν.

Αὐτό σημαίνει: οἱ μεγαλορῶσοι δέν θά κρατοῦν μέ τή βία οὔτε τήν Πολωνία, οὔτε τήν Κουρλανδία, οὔτε τήν Οὐκρανία, οὔτε τή Φιλλανδία, οὔτε τήν Ἀρμενία καί γενικά κανένα λαό. Οἱ μεγαλορῶσοι προτείνουν σέ ὅλους τούς λαούς ἀδελφική ἕνωση καί συγκρότηση κοινοῦ κράτους μέ τήν προαιρετική συγκατάθεση κάθε λαοῦ χωριστά καί σέ καμιά περίπτωση μέ τή βία, ἄμεση ἤ ἔμμεση. Οἱ μεγαλορῶσοι, σύμφωνα μέ τούς ὅρους μιᾶς τέτιας εἰρήνης, ἀναλαβαίνουν τήν ὑποχρέωση νά ἀποσύρουν ἀμέσως τά στρατεύματα καί ἀπό τή Γαλικία, καί ἀπό τήν Ἀρμενία, καί ἀπό τήν Περσία, ἀφήνοντας τόσο τούς λαούς αὐτούς, ὅσο καί γενικά *ὅλους* τούς λαούς χωρίς ἐξαίρεση, νά ἀποφασίσουν ἀπολύτως ἐλεύθερα, ἄν θέλουν νά ζήσουν σέ χωριστό κράτος ἤ σέ ἑνωσιακό κράτος μέ ὅποιον τούς ἀρέσει.

Ἡ Γερμανία, σύμφωνα μέ τούς ὅρους μιᾶς τέτιας εἰρήνης, πρέπει νά παραιτηθεῖ ὄχι μόνο ἀπό *ὅλα*, χωρίς καμιά ἐξαίρεση, τά ἐδάφη πού ἅρπαξε μετά τό ξέσπασμα τοῦ πολέμου, ἀλλά καί ἀπό τούς λαούς πού κρατάει μέ τή βία στά ὅρια τῆς Γερμανίας: τό δανικό λαό (βόρειες περιοχές τοῦ Σλέσβιγκ), τό γαλλικό (τμῆμα τῆς Ἀλσατίας καί τῆς Λωραίνης), τόν πολωνικό (Πόζναν) κ.ο.κ. Ἡ Γερμανία πρέπει νά ἀναλάβει τήν ὑποχρέωση νά ἀποσύρει ἀμέσως, ταυτόχρονα μέ τή Ρωσία, τά στρατεύματά της ἀπό ὅλες τίς περιοχές πού ἅρπαξε καί πού ἀπαριθμήσαμε καί νά ἀφήσει κάθε λαό νά ἀποφασίσει ἐλεύθερα, μέ παλλαϊκό δημοψήφισμα, ἄν θέλει νά ζήσει σέ χωριστό κράτος ἤ σέ ἑνωσιακό κράτος *μέ ὅποιον τοῦ ἀρέσει*. Ἡ Γερμανία πρέπει νά παραιτηθεῖ ἀνεπιφύλακτα καί χωρίς ὅρους ἀπό τίς ἀποικίες της, γιατί ἀποικία θά πεῖ καταπιεζόμενος λαός.

Ἡ Ἀγγλία, σύμφωνα μέ τούς ὅρους μιᾶς τέτιας εἰρήνης, πρέπει νά παραιτηθεῖ ἀμέσως καί ἀναντίρητα ὄχι μόνο ἀπό ὅλα τά ξένα ἐδάφη πού ἅρπαξε μετά τήν ἔναρξη τοῦ πολέμου (γερμανικές ἀποικίες στήν Ἀφρική κ.ἄ. τουρκικά ἐδάφη, Μεσοποταμία κ.ἄ.), ἀλλά καί ἀπό *ὅλες τίς ἀποικίες της*. Ἡ Ἀγγλία πρέπει ἀμέσως — ὅπως καί ἡ Ρωσία, ὅπως καί ἡ Γερμανία — νά ἀποσύρει τά στρατεύματά της ἀπό ὅλα τά ἐδάφη πού ἅρπαξε, ἀπό ὅλες τίς ἀποικίες της καί ἀπό τήν Ἰρλανδία, ἀφήνοντας κάθε λαό νά ἀποφασίσει μέ ἐλεύθερο δημοψήφισμα, ἄν θέλει νά ζεῖ σέ χωριστό κράτος ἤ σέ ἑνωσιακό κράτος μέ ὅποιον τοῦ ἀρέσει.

Ἔτσι καί παραπέρα: σέ ὅλες χωρίς ἐξαίρεση τίς ἐμπόλεμες χῶρες πρέπει νά γίνει πρόταση γιά σύναψη ἄμεσης εἰρήνης μέ τέτιους, αὐστηρά καθορισμένους, ὅρους. Οἱ καπιταλιστές *ὅλων* τῶν χωρῶν δέν πρέπει νά συνεχίσουν νά ἐξαπατοῦν τό λαό,

ὑποσχόμενοι στά λόγια «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις» (δηλαδή χωρίς κατακτήσεις), κρατώντας στήν πράξη τίς *δικές τους* προσαρτήσεις καί συνεχίζοντας τόν πόλεμο γιά νά ἀποσπάσουν ἀπό τόν ἀντίπαλο τίς *«δικές του»* προσαρτήσεις.

(6) Ὁ βουλευτής μας δέν πρέπει νά δίνει καμιά ὑποστήριξη, δέν πρέπει νά ψηφίζει κανένα δάνειο, δέν πρέπει νά δίνει οὔτε μιά πεντάρα ἀπό τά χρήματα τοῦ λαοῦ *σέ καμιά* κυβέρνηση, ἄν αὐτή δέν ἀναλάβει ἐπίσημα τήν ὑποχρέωση νά προτείνει ἀμέσως σέ ὅλους τούς λαούς τέτιους ὅρους ἄμεσης εἰρήνης, καί ἄν μέσα σέ *δυό μέρες* δέν δημοσιεύσει τήν πρότασή της αὐτή γιά νά τή μάθουν ὅλοι.

(7) ...*

Γράφτηκε πρίν ἀπό τίς 7 (20) τοῦ Μάη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. IV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό σημεῖο αὐτό τό χειρόγραφο διακόπτεται. *Ἡ Σύντ.*

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

Σύντροφοι ἀγρότες βουλευτές!

Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος (μπολσεβίκων) τῆς Ρωσίας, στό ὁποῖο ἔχω τήν τιμή νά ἀνήκω, εἶχε τήν εὐχαρίστηση νά μέ ἐξουσιοδοτήσει νά ἀντιπροσωπεύσω τό Κόμμα μας στό ἀγροτικό συνέδριο. Ἐπειδή ὥς τώρα δέν εἶχα τή δυνατότητα, λόγω ἀρώστιας, νά ἐκπληρώσω αὐτή τήν ἐντολή, ἀπευθύνομαι σέ σᾶς μέ τό ἀνοιχτό αὐτό γράμμα γιά νά χαιρετίσω τήν παγκόσμια ἕνωση τῆς ἀγροτιᾶς καί νά τονίσω μέ λίγα λόγια τίς βαθιές διαφωνίες πού χωρίζουν τό Κόμμα μας ἀπό τό Κόμμα τῶν «σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν» καί τῶν «μενσεβίκων σοσιαλδημοκρατῶν».

Αὐτές οἱ βαθιές διαφωνίες ἀφοροῦν τά τρία σπουδαιότερα ζητήματα: τή γῆ, τόν πόλεμο καί τή συγκρότηση τοῦ κράτους.

Ὅλη ἡ γῆ πρέπει νά ἀνήκει στό λαό. Ὅλη ἡ γῆ τῶν τσιφλικάδων πρέπει νά περάσει, χωρίς ἐξαγορά, στούς ἀγρότες. Αὐτό εἶναι ξεκάθαρο. Ἡ συζήτηση γίνεται γιά τό ἐξῆς: πρέπει ἤ δέν πρέπει οἱ ἀγρότες νά παίρνουν ἀμέσως ἐπιτόπου ὅλη τή γῆ, χωρίς νά πληρώνουν στούς τσιφλικάδες κανένα νοίκι καί χωρίς νά περιμένουν τή Συντακτική Συνέλευση;

Τό Κόμμα μας νομίζει ὅτι πρέπει, καί συνιστᾶ στούς ἀγρότες νά παίρνουν ἀμέσως ὅλη τή γῆ, κάνοντάς το αὐτό ὅσο τό δυνατό πιό ὀργανωμένα, μή ἐπιτρέποντας μέ κανένα τρόπο τή φθορά τῆς περιουσίας καί καταβάλλοντας κάθε προσπάθεια γιά τήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς σιτηρῶν καί κρέατος, γιατί οἱ στρατιῶτες στό μέτωπο ὑποφέρουν φοβερά. Ἡ Συντακτική Συνέλευση θά καθορίσει τήν ὁριστική διάθεση τῆς γῆς, ἐνῶ ἡ προσωρινή διάθεσή της τώρα, ἀμέσως, γιά τήν ἀνοιξιάτικη σπορά, ἔτσι κι' ἀλλιῶς δέν εἶναι δυνατό νά γίνει διαφορετικά παρά ἀπό τά τοπικά ὄργανα, ἀφοῦ ἡ Προσωρινή μας κυβέρνηση, κυβέρνηση τσιφλικά-

δων καί καπιταλιστῶν, παρελκύει τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης καί ὡς τώρα δέν ἔχει ὁρίσει οὔτε τήν ἡμερομηνία τῆς σύγκλησής της.

Προσωρινά τή γῆ μποροῦν νά τή διαθέσουν μόνο τά τοπικά ὄργανα. Τά χωράφια εἶναι ἀνάγκη νά σπαρθοῦν. Ἡ πλειοψηφία τῶν ἀγροτῶν στίς ἐπαρχίες εἶναι πέρα γιά πέρα σέ θέση νά διαθέσει τή γῆ ὀργανωμένα, νά ὀργώσει καί νά σπείρει ὅλη τή γῆ. Αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο γιά νά καλυτερέψει ἡ διατροφή τῶν στρατιωτῶν στό μέτωπο. Γι' αὐτό εἶναι ἀπαράδεκτο νά περιμένουμε τή Συντακτική Συνέλευση. Δέν ἀρνούμαστε καθόλου τό δικαίωμα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης νά καθιερώσει ὁριστικά τήν παλλαϊκή ἰδιοκτησία γῆς καί τούς ὅρους διάθεσής της. Ὅμως προσωρινά, σήμερα, αὐτή τήν ἄνοιξη, τή γῆ πρέπει νά τή διαθέσουν οἱ ἴδιοι οἱ ἀγρότες τοπικά. Οἱ στρατιῶτες ἀπό τό μέτωπο μποροῦν καί πρέπει νά στείλουν ἀντιπροσώπους στό χωριό.

Παρακάτω. Γιά νά πάρουν ὅλη τή γῆ οἱ ἐργαζόμενοι εἶναι ἀπαραίτητη ἡ στενή συμμαχία τῶν ἐργατῶν τῆς πόλης μέ τούς φτωχούς ἀγρότες (μισοπρολετάριους). Δίχως τή συμμαχία αὐτή εἶναι ἀδύνατο νά νικήσουμε τούς καπιταλιστές. Καί ἄν δέν τούς νικήσουμε, κανένα πέρασμα τῆς γῆς στά χέρια τοῦ λαοῦ δέν θά λυτρώσει τό λαό ἀπό τήν ἀθλιότητα. Τή γῆ δέν μπορεῖς νά τή φᾶς, καί χωρίς χρήματα, χωρίς κεφάλαια δέν μπορεῖς νά πάρεις ἀπό πουθενά ἐργαλεῖα, ζῶα καί σπόρους. Οἱ ἀγρότες πρέπει νά ἔχουν ἐμπιστοσύνη ὄχι στούς καπιταλιστές, οὔτε στούς πλούσιους χωρικούς (κι' αὐτοί καπιταλιστές εἶναι), ἀλλά μόνο στούς ἐργάτες τῆς πόλης. Μόνο σέ συμμαχία μ' αὐτούς θά πετύχουν οἱ φτωχοί ἀγρότες νά περάσουν καί ἡ γῆ, καί οἱ σιδηρόδρομοι, καί οἱ τράπεζες, καί οἱ φάμπρικες στήν ἰδιοκτησία ὅλων τῶν ἐργαζομένων· δίχως αὐτό, μέ μόνο τό πέρασμα τῆς γῆς στό λαό, δέν εἶναι δυνατό νά ἐξαλειφθεῖ ἡ ἀθλιότητα καί ἡ ἀνέχεια.

Σέ ὁρισμένα μέρη τῆς Ρωσίας οἱ ἐργάτες ἐφαρμόζουν ἤδη τήν ἐργατική ἐποπτεία (ἔλεγχο) πάνω στίς φάμπρικες. Ἡ ἐποπτεία αὐτή τῶν ἐργατῶν συμφέρει στούς ἀγρότες, θά ἔχει ἀποτέλεσμα τήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς καί τή μείωση τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων. Οἱ ἀγρότες πρέπει νά ὑποστηρίζουν μέ ὅλες τίς δυνάμεις τους τήν πρωτοβουλία αὐτή τῶν ἐργατῶν καί νά μήν πιστεύουν τίς συκοφαντίες τῶν καπιταλιστῶν ἐνάντια στούς ἐργάτες.

Δεύτερο ζήτημα, τό ζήτημα τοῦ πολέμου.

Ὁ πόλεμος αὐτός εἶναι ἁρπακτικός. Τόν διεξάγουν οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν γιά τούς ἁρπακτικούς τους σκοπούς, γιά

τήν αὔξηση τῶν κερδῶν τους. Στόν ἐργαζόμενο λαό ὁ πόλεμος αὐτός δέν φέρνει σέ καμιά περίπτωση καί οὔτε μπορεῖ νά φέρει τίποτε ἄλλο ἐκτός ἀπό καταστροφή, φρικαλεότητες, ἐρήμωση καί ἀποκτήνωση. Γι' αὐτό τό Κόμμα μας, Κόμμα τῶν συνειδητῶν ἐργατῶν, Κόμμα τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, καταδικάζει ἀποφασιστικά καί ἀνεπιφύλακτα αὐτό τόν πόλεμο, ἀρνεῖται νά δικαιολογήσει τούς καπιταλιστές τῆς μιᾶς χώρας ἀπέναντι στούς καπιταλιστές τῆς ἄλλης χώρας, ἀρνεῖται νά ὑποστηρίξει τούς καπιταλιστές ὁποιασδήποτε χώρας καί παλεύει νά μπεῖ τέρμα τό συντομότερο στόν πόλεμο μέ τήν ἀνατροπή τῶν καπιταλιστῶν σέ ὅλες τίς χῶρες, μέ τήν ἐργατική ἐπανάσταση σέ ὅλες τίς χῶρες.

Στήν τωρινή μας, τή νέα Προσωρινή κυβέρνηση 10 ὑπουργοί ἀνήκουν σέ κόμματα τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν, καί 6 στά κόμματα τῶν «ναρόντνικων» (τῶν «σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν») καί τῶν «σοσιαλδημοκρατῶν μενσεβίκων». Ἐμεῖς πιστεύουμε πώς οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι κάνουν ἕνα μεγάλο καί μοιραῖο λάθος, συμμετέχοντας στήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν καί συμφωνώντας γενικά νά τήν ὑποστηρίζουν. Ἄνθρωποι σάν τόν Τσερετέλι καί τόν Τσερνόφ ἐλπίζουν πώς θά ἀναγκάσουν τούς καπιταλιστές νά τερματίσουν πιό γρήγορα καί πιό τίμια αὐτό τόν ἁρπακτικό πόλεμο. Ὅμως οἱ ἀρχηγοί αὐτοί τοῦ Κόμματος τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων πέφτουν ἔξω: στήν πραγματικότητα βοηθοῦν τούς καπιταλιστές νά ἑτοιμάσουν τήν ἐπίθεση τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων ἐνάντια στή Γερμανία, δηλαδή νά παρατείνουν τόν πόλεμο, νά αὐξήσουν τίς πρωτάκουστα βαριές θυσίες πού ἔχει ὑποστεῖ ὁ ρωσικός λαός στόν πόλεμο.

Ἔχουμε τήν πεποίθηση ὅτι οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν ἐξαπατοῦν τό λαό μέ τήν ὑπόσχεση γιά γρήγορη καί δίκαιη εἰρήνη, ἐνῶ στήν πραγματικότητα παρατείνουν τόν ἁρπακτικό πόλεμο. Οἱ ρῶσοι καπιταλιστές πού εἶχαν στά χέρια τους τήν παλιά Προσωρινή κυβέρνηση καί πού ἐξακολουθοῦν νά ἔχουν στά χέρια τους τή νέα κυβέρνηση, δέν θέλησαν οὔτε καί νά δημοσιεύσουν ἀκόμη τά μυστικά ληστρικά σύμφωνα πού εἶχε συνάψει ὁ πρώην τσάρος Νικόλαος Ρομάνοφ μέ τούς καπιταλιστές τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καί ἄλλων χωρῶν, μέ σκοπό νά πάρει μέ πόλεμο ἀπό τούς τούρκους τήν Κωνσταντινούπολη, νά ἁρπάξει ἀπό τούς αὐστριακούς τή Γαλικία, ἀπό τούς τούρκους τήν Ἀρμενία κ.ο.κ. Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ἐπικύρωσε καί ἐπικυρώνει αὐτά τά σύμφωνα.

Τό Κόμμα μας θεωρεῖ ὅτι αὐτά εἶναι τό ἴδιο ἐγκληματικά,

ληστρικά σύμφωνα, ὅπως καί τά σύμφωνα τῶν γερμανῶν καπιταλιστῶν ληστῶν καί τοῦ ληστῆ αὐτοκράτορά τους Γουλιέλμου μέ τούς συμμάχους τους.

Τό αἷμα τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν δέν πρέπει νά χύνεται γιά τήν ἐπίτευξη αὐτῶν τῶν ληστρικῶν σκοπῶν τῶν καπιταλιστῶν.

Πρέπει τό γρηγορότερο νά βάλουμε τέρμα σ' αὐτό τόν ἐγκληματικό πόλεμο καί *ὄχι* μέ χωριστή (ἰδιαίτερη) εἰρήνη μέ τή Γερμανία, *ἀλλά μέ γενική εἰρήνη*, ὄχι μέ εἰρήνη τῶν καπιταλιστῶν, ἀλλά μέ εἰρήνη τῶν ἐργαζομένων μαζῶν *ἐνάντια* στούς καπιταλιστές. Ὁ δρόμος πού ὁδηγεῖ σ' αὐτό εἶναι ἕνας: τό ὁλοκληρωτικό πέρασμα ὅλης τῆς κρατικῆς ἐξουσίας στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν καί στή Ρωσία καί στίς ἄλλες χῶρες. Μόνο τέτια Σοβιέτ εἶναι σέ θέση νά ἐμποδίσουν στήν πράξη τούς καπιταλιστές νά ἐξαπατοῦν τούς λαούς, νά τούς ἐμποδίσουν νά παρατείνουν τόν πόλεμο.

Κι' ἐδῶ ἔφτασα στό τρίτο καί τελευταῖο ἀπό τά ζητήματα πού σημείωσα: στό ζήτημα τοῦ πολιτεύματος.

Ἡ Ρωσία πρέπει νά εἶναι λαοκρατική δημοκρατία. Μ' αὐτό εἶναι σύμφωνη ἀκόμη καί ἡ πλειοψηφία τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν, πού πάντα ἦταν ὑπέρ τῆς μοναρχίας, μά πού πείστηκαν τώρα ὅτι ὁ λαός τῆς Ρωσίας δέν θά ἐπιτρέψει σέ καμιά περίπτωση τήν παλινόρθωση τῆς μοναρχίας. Οἱ καπιταλιστές ἔχουν στρέψει τώρα ὅλες τίς προσπάθειές τους νά κάνουν τή δημοκρατία τῆς Ρωσίας νά μοιάζει ὅσο τό δυνατό περισσότερο μέ μοναρχία καί νά μπορεῖ νά μετατραπεῖ ξανά ὅσο τό δυνατό πιό εὔκολα σέ μοναρχία (παρόμοια παραδείγματα εἴχαμε πολλές φορές σέ πολλές χῶρες). Γι' αὐτό οἱ καπιταλιστές θέλουν τή διατήρηση τῆς ὑπαλληλίας πού νά στέκει *πάνω* ἀπό τό λαό, τῆς ἀστυνομίας καί τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ πού εἶναι χωρισμένος ἀπό τό λαό καί βρίσκεται κάτω ἀπό τίς διαταγές μή αἱρετῶν στρατηγῶν καί ἀξιωματικῶν. Καί οἱ στρατηγοί καί οἱ ἀξιωματικοί, ὅταν δέν εἶναι αἱρετοί, θά προέρχονται σχεδόν πάντοτε ἀπό τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές. Αὐτό εἶναι γνωστό ἀκόμη καί ἀπό τήν πείρα ὅλων τῶν δημοκρατιῶν τοῦ κόσμου.

Γι' αὐτό, τό Κόμμα μας, Κόμμα τῶν συνειδητῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, παλεύει γιά μιά ἄλλου εἴδους λαοκρατική δημοκρατία. Ἐμεῖς θέλουμε τέτια δημοκρατία, στήν ὁποία νά μήν ὑπάρχει ἀστυνομία πού νά χλευάζει τό λαό· ὅλοι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἀπό τά κάτω ὡς τά πάνω, νά εἶναι δίχως ἄλλο αἱρετοί καί ἀνακλητοί σ' ὁποιαδήποτε στιγμή τό ζητήσει ὁ λαός, καί ὁ

μισθός τους νά μήν ξεπερνᾶ τήν ἀμοιβή ἑνός καλοῦ ἐργάτη· ὅλη ἡ ἡγεσία τοῦ στρατοῦ νά εἶναι ἐπίσης αἱρετή καί ὁ τακτικός στρατός, πού εἶναι χωρισμένος ἀπό τό λαό καί βρίσκεται κάτω ἀπό τίς διαταγές ξένων πρός τό λαό τάξεων, νά ἀντικατασταθεῖ μέ τόν καθολικά ἐξοπλισμένο λαό, μέ τήν παλλαϊκή πολιτοφυλακή.

Ἐμεῖς θέλουμε τέτια δημοκρατία, στήν ὁποία ὅλη ἡ κρατική ἐξουσία, ἀπό τά κάτω ὡς τά πάνω, νά ἀνήκει ὁλοκληρωτικά καί ἀποκλειστικά στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν, ἀγροτῶν καί ἄλλων βουλευτῶν.

Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες ἀποτελοῦν τήν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ. Τήν ἐξουσία πρέπει νά τήν ἔχουν αὐτοί, καί ὄχι οἱ τσιφλικάδες, ὄχι οἱ καπιταλιστές.

Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες ἀποτελοῦν τήν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ. Τήν ἐξουσία καί τή διοίκηση πρέπει νά τήν ἔχουν τά *Σοβιέτ* τους καί ὄχι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Νά οἱ ἀπόψεις μας, σύντροφοι ἀγρότες βουλευτές! Πιστεύουμε βαθιά ὅτι ἡ πείρα θά δείξει γρήγορα στίς πιό πλατιές μάζες τοῦ λαοῦ τή σφαλερότητα τῆς πολιτικῆς τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων. Ἡ πείρα θά δείξει γρήγορα στίς μάζες ὅτι δέν εἶναι δυνατό νά σώσει κανείς τή Ρωσία, πού, ὅπως καί ἡ Γερμανία, ὅπως καί ἄλλες χῶρες, βρίσκεται στό χεῖλος τῆς καταστροφῆς, δέν μπορεῖ νά σώσει τούς ἐξαντλημένους ἀπό τόν πόλεμο λαούς, ἀκολουθώντας πολιτική συμβιβασμοῦ μέ τούς καπιταλιστές. Ἐκεῖνο πού μπορεῖ νά σώσει ὅλους τούς λαούς εἶναι μόνο τό ἄμεσο πέρασμα ὅλης τῆς κρατικῆς ἐξουσίας στά χέρια τῆς πλειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ.

Πετρούπολη, 7 τοῦ Μάη 1917.

Ν. Λένιν

«Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 19, 24 (11) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα»

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ VII ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ (ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ) ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ 8 (21) ΤΟΥ ΜΑΗ 1917[31]

Ὁ σ. Λένιν ἄρχισε μέ τά λόγια ὅτι ἡ συνδιάσκεψή μας πραγματοποιήθηκε σέ ἰδιαίτερο, ὄχι συνηθισμένο καιρό: στή Ρωσία τώρα ἔχουμε ἀνατροπή, ἐπανάσταση, ἐνῶ σ' ὅλο τόν κόσμο ἔχουμε ἕνα πρωτάκουστο πόλεμο.

Συνεπῶς, γιά νά γίνουν κατανοητές οἱ ἀποφάσεις τῆς συνδιάσκεψης, εἶναι ἀναγκαῖο πρίν ἀπόλα νά καταλάβουμε τί εἴδους πόλεμο κάνουμε καί ποιός ἄρχισε τόν πόλεμο αὐτό, τί ἐπανάσταση πραγματοποιήσαμε καί ποιά ἐπανάσταση μᾶς περιμένει στό μέλλον.

Τόν πόλεμο δέν τόν ἄρχισαν οὔτε οἱ ἐργάτες, οὔτε οἱ ἀγρότες: οὔτε οἱ ρῶσοι, οὔτε οἱ γερμανοί, οὔτε οἱ γάλλοι, οὔτε οἱ ἰταλοί, οὔτε οἱ βέλγοι, οὔτε οἱ ἄγγλοι ἐργάτες καί ἀγρότες δέν ἄρχισαν τόν πόλεμο αὐτό. Τόν πόλεμο αὐτό τόν ἄρχισαν καί τόν συνεχίζουν οἱ καπιταλιστές ὅλου τοῦ κόσμου: οἱ ἄγγλοι καί οἱ φίλοι τους, γάλλοι, ρῶσοι καί ἰταλοί καπιταλιστές μέ τούς γερμανούς καπιταλιστές καί τούς φίλους τους — τούς αὐστριακούς καπιταλιστές.

Γιά ποιό σκοπό γίνεται ὁ πόλεμος;

Γιά τήν ἀπελευθέρωση, γιά τά συμφέροντα τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν; Ὄχι.

Ἡ ληστεία — νά ὁ σκοπός τοῦ πολέμου, τό μοίρασμα ξένων ἐδαφῶν — νά τί ἀναγκάζει τούς καπιταλιστές νά φωνάζουν γιά τόν πόλεμο ὥς τήν τελική νίκη.

Ὁ τσάρος Νικόλαος, πού εἶναι τό ἴδιο ληστής ὅπως καί ὁ Γουλιέλμος, ἔκλεισε μυστικά ληστρικά σύμφωνα μέ τούς ἄγ-

γλους καί γάλλους καπιταλιστές. Τά σύμφωνα αὐτά δέν τά δημοσιεύουν, γιατί θά καταλάβει τότε ὅλος ὁ λαός τήν ἀπάτη, καί ὁ πόλεμος γρήγορα θά τελειώσει. Νά γιατί στήν ἀπόφασή μας γιά τόν πόλεμο ἀνοιχτά ὀνομάσαμε τόν πόλεμο αὐτό ληστρικό, *ἰμπεριαλιστικό*.

Πῶς λοιπόν θά βάλουμε τέρμα σ' αὐτό τό παγκόσμιο σφαγεῖο; Μποροῦμε ἄραγε νά βάλουμε τέρμα σ' αὐτόν, ἄν βγεῖ κάποιος ἀπό τόν πόλεμο μόνος του;

Ὄχι, εἶναι ἀδύνατο. Εἶναι ἀδύνατο, γιατί ἐδῶ πολεμοῦν ὄχι δυό κράτη, ἀλλά πολλά, γιατί ὁ καπιταλιστής μπορεῖ νά τελειώσει τόν πόλεμο μόνο προσωρινά, γιά νά ἑτοιμαστεῖ γιά ἕνα νέο πόλεμο. Καί τέτια εἰρήνη δέν θέλει οὔτε ὁ ἐργάτης, οὔτε ὁ ἀγρότης, ὅποιος καί νά εἶναι, γερμανός, γάλλος ἤ ρῶσος.

Ποιός μπορεῖ νά βάλει τέρμα στόν πόλεμο;

Τέρμα στόν πόλεμο μποροῦν νά βάλουν μόνο οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες, ὅμως ὄχι μόνο τῆς Ρωσίας, ἀλλά ὅλου τοῦ κόσμου. Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες ὅλου τοῦ κόσμου ἔχουν τά ἴδια συμφέροντα: τήν πάλη κατά τοῦ καπιταλιστῆ καί τοῦ τσιφλικᾶ. Γι' αὐτό, μόνο ἄν ἑνωθοῦν οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες ὅλου τοῦ κόσμου μποροῦν νά βάλουν τέρμα στόν πόλεμο. Νά γιατί ἐμεῖς οἱ μπολσεβίκοι εἴμαστε κατά τῆς χωριστῆς εἰρήνης, δηλαδή κατά τῆς εἰρήνης μόνο τῆς Ρωσίας μέ τή Γερμανία. Ἡ χωριστή εἰρήνη εἶναι ἀνοησία, γιατί δέν λύνει τό θεμελιακό ζήτημα, τό ζήτημα τῆς πάλης κατά τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν τσιφλικάδων.

Πῶς ὅμως θά ἑνωθοῦν οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες ὅλου τοῦ κόσμου; Σ' αὐτό μπαίνει ἐμπόδιο ὁ πόλεμος.

Ἡ ρωσική ἐπανάσταση γκρέμισε τήν ἀπολυταρχία καί ἔδοσε στό ρωσικό λαό πρωτοείδωτη ἐλευθερία, πού δέν ἔχει τώρα κανένας ἄλλος λαός στόν κόσμο. Ὅμως ἔλυσε ἡ ἐπανάσταση αὐτό τό θεμελιακό ζήτημα τῆς ζωῆς τῆς Ρωσίας, τό ζήτημα τῆς γῆς; Ὄχι, γιατί ἡ γῆ μέχρι τώρα βρίσκεται στά χέρια τῶν τσιφλικάδων. Γιατί ὅμως ἔγινε αὐτό; Γιατί ὁ λαός πού ἀνάτρεψε τόν τσάρο, ἔδοσε τήν ἐξουσία ὄχι μόνο στά χέρια τῶν ἐκλεγμένων του ἀγροτῶν καί ἐργατῶν, στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, ἀλλά καί στά χέρια τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης.

Ὅμως, ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ἀποτελεῖται ἀπό καπιταλιστές, τσιφλικάδες καί ἀπό ἐκείνους πού εἰλικρινά ἤ ὑποκριτικά μιλᾶνε ὅτι μόνο μαζί μέ τούς τσιφλικάδες μποροῦμε νά σώσουμε τή Ρωσία.

Ὅμως οἱ τσιφλικάδες δέν θέλουν νά δόσουν τή γῆ στούς

ἀγρότες, οἱ καπιταλιστές δέν θέλουν νά χάσουν τά κέρδη τους ἀπό τόν πόλεμο καί τή ληστεία τῶν ξένων ἐδαφῶν.

Νά γιατί ἐμεῖς οἱ μπολσεβίκοι δέν ὑποστηρίζουμε τήν Προσωρινή κυβέρνηση, δέν συμβουλεύουμε τούς σοσιαλιστές νά γίνουν ὑπουργοί.

Οἱ σοσιαλιστές-ὑπουργοί τό μόνο πού κάνουν εἶναι νά καλύπτουν μέ τό ὄνομά τους τή ληστεία καί τίς κατακτήσεις. Καί ἤδη τίς καλύπτουν. Μπῆκαν στήν κυβέρνηση καί μαζί μέ τούς καπιταλιστές εἶπαν: ὁ πόλεμος δέν εἶναι μόνο ἀμυντικός, ἀλλά εἶναι καί ἐπίθεση, ἡ γῆ ὅμως στούς ἀγρότες θά δοθεῖ ὄχι τώρα, ἀλλά μετά τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

Νά γιατί εἴμαστε κατά τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί ἀναγνωρίζουμε γιά κυβέρνηση μόνο τή *δική μας* κυβέρνηση: τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Καλύτερη κυβέρνηση δέν ὑπάρχει, δέν τή δημιούργησε ἀκόμη ὁ λαός, οὔτε νά τήν ἐπινοήσει κανείς μπορεῖ.

Γιατί ἡ κυβέρνησή μας αὐτή ἀποφάσισε νά ὑποστηρίξει τήν Προσωρινή κυβέρνηση πού ἀποτελεῖται ἀπό καπιταλιστές, τσιφλικάδες καί σοσιαλιστές, οἱ ὁποῖοι δέν θέλουν νά δόσουν τώρα τή γῆ στό λαό καί κηρύσσουν τήν ἐπίθεση; Γιατί τώρα στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τήν πλειοψηφία τήν ἀποτελοῦν οἱ στρατιῶτες-ἀγρότες πού δέν καταλαβαίνουν τί ἐπιδιώκει *στήν πράξη* τό κάθε κόμμα.

Ἀπό δῶ ἀπορέει καί τό καθῆκον νά ἐξηγοῦμε ὑπομονητικά στούς ἐργάτες καί στούς ἀγρότες ὅτι ὅλα: καί ὁ τερματισμός τοῦ πολέμου, καί ἡ γῆ στούς ἀγρότες καί ἡ πραγματική — καί ὄχι στά λόγια, ἀλλά στήν πράξη — πάλη κατά τῶν καπιταλιστῶν θά πραγματοποιηθοῦν μόνο τότε, ὅταν ὅλος ὁ λαός μέ τή δική του πρακτική πείρα καί ὄχι ἀπό τά βιβλία θά καταλάβει ὅτι μόνο ἡ πλήρης ἐξουσία τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, μόνο ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν θά βοηθήσει νά ἀρχίσει ἡ ἀποφασιστική πάλη καί γιά τήν εἰρήνη, καί γιά τή γῆ, καί γιά τό σοσιαλισμό.

Νά πηδήσουμε πάνω ἀπό τό λαό δέν γίνεται. Μόνο οἱ ὀνειροπόλοι, μόνο οἱ συνωμότες νόμιζαν ὅτι ἡ μειοψηφία μπορεῖ νά ἐπιβάλει τή θέλησή της στήν πλειοψηφία. Ἔτσι νόμιζε ὁ γάλλος ἐπαναστάτης Μπλανκί — καί εἶχε ἄδικο. Ὅταν ἡ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ δέν θέλει, γιατί ἀκόμη δέν καταλαβαίνει, νά πάρει τήν ἐξουσία στά χέρια της, τότε ἡ μειοψηφία, ὅσο ἐπαναστατική καί ἔξυπνη κι' ἄν εἶναι, δέν μπορεῖ νά ἐπιβάλει τή θέλησή της στήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ.

Ἀπό δῶ ἀπορέουν καί οἱ ἐνέργειές μας.

Ἐμεῖς, οἱ μπολσεβίκοι πρέπει ὑπομονητικά, ὅμως ἐπίμονα, νά ἐξηγοῦμε στούς ἐργάτες καί στούς ἀγρότες τίς ἀπόψεις μας. Καθένας μας πρέπει νά ξεχάσει τίς προηγούμενες ἀπόψεις σχετικά μέ τή δουλιά μας, καθένας, χωρίς νά περιμένει ὅτι θά ἔρθει ὁ ἀγκιτάτορας, ὁ προπαγανδιστής, ὁ σύντροφος πού τά ξέρει καλύτερα καί θά τά ἐξηγήσει ὅλα — ὁ καθένας πρέπει νά γίνει ἀπόλα: καί ἀγκιτάτορας, καί προπαγανδιστής, καί οἰκοδόμος τοῦ κόμματός μας.

Μόνο ἔτσι θά καταφέρουμε νά καταλάβει ὁ λαός τή διδασκαλία μας, νά μπορέσει νά μελετήσει τήν πείρα του καί νά πάρει πραγματικά τήν ἐξουσία στά χέρια του.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1927
στίς «Σημειώσεις τοῦ Ἰνστιτούτου Λένιν», τόμ. I.

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῶν «Σημειώσεων»

«ΕΜΠΡΑΚΤΗ ΑΝΑΚΩΧΗ»

Ἡ ἐφημερίδα «Νόβαγια Ζίζν»[32] τῆς 7 τοῦ Μάη δημοσίευσε συνεντεύξεις μέ ὑπουργούς τῆς «νέας» κυβέρνησης. Ὁ πρωθυπουργός Λβόφ δήλωσε: «ἡ χώρα πρέπει νά πεῖ τόν κυρίαρχο λόγο της καί νά στείλει τό στρατό της στή μάχη».

Νά ἡ οὐσία τοῦ «προγράμματος» τῆς νέας κυβέρνησης. Ἐπίθεση, ἐπίθεση, ἐπίθεση!

Καί, ὑπερασπίζοντας αὐτό τό ἰμπεριαλιστικό πρόγραμμα, πού τό ἀναγνώρισαν τώρα οἱ Τσερνόφ καί οἱ Τσερετέλι, ὁ ὑπουργός Λβόφ, σέ τόνο πού πρόδινε μέγιστη ἠθική ἀγανάκτηση, κατακεραύνωσε τήν *«ἔμπρακτη ἀνακωχή πού ἔγινε στό μέτωπο»!*

Ὁ κάθε ρῶσος ἐργάτης, ὁ κάθε ἀγρότης ἄς καλοσκεφτεῖ αὐτό τό πρόγραμμα *ἐπίθεσης*, αὐτούς τούς βροντερούς λόγους τῶν ὑπουργῶν ἐνάντια στήν «ἔμπρακτη ἀνακωχή».

Ἑκατομμύρια ἄνθρωποι σκοτώθηκαν καί σακατεύτηκαν στόν πόλεμο. Οἱ συμφορές πού προξένησε ὁ πόλεμος στήν ἀνθρωπότητα, καί ἰδιαίτερα στίς ἐργαζόμενες μάζες, εἶναι ἀνήκουστες. Οἱ καπιταλιστές βγάζουν ἀπό τόν πόλεμο μεγάλα καί προκλητικά κέρδη. Οἱ στρατιῶτες ἔχουν τυραννιστεῖ καί ἐξαντληθεῖ ὥς τό ἔσχατο ὅριο.

Τί τό κακό ὑπάρχει λοιπόν στήν ἔμπρακτη ἀνακωχή; Τί τό κακό, ἄν σταμάτησε τό μακελιό; Τί τό κακό, ἄν δόθηκε στούς στρατιῶτες ἔστω καί μιά μικρή ἀνάπαυλα;

Μᾶς ἀντιτείνουν ὅτι ἡ ἀνακωχή ἔγινε μόνο σέ ἕνα μέτωπο καί ὅτι γι' αὐτό ἡ ἀνακωχή μᾶς ἀπειλεῖ μέ χωριστή εἰρήνη. Μά ἡ ἀντίρηση αὐτή εἶναι ὁλοφάνερα ἀβάσιμη. Γιατί, ἄν οὔτε ἡ ρωσική κυβέρνηση, οὔτε οἱ ρῶσοι ἐργάτες καί ἀγρότες *δέν θέλουν* χωριστή εἰρήνη μέ τούς γερμανούς καπιταλιστές — (ἐνάντια σέ μιά τέτια εἰρήνη, ὅπως εἶναι γνωστό, διαμαρτυρήθηκε πολλές φορές καί τό Κόμμα μας, καί ὄχι μόνο μέ τά ἄρθρα τῆς «Πράβντα»[33], ἀλλά καί μέ τήν ἀπόφαση τῆς συνδιάσκεψής μας, πού μίλησε ἐξονόματος ὅλου τοῦ Κόμματος) — ἄν στή Ρωσία δέν

θέλει κανείς χωριστή εἰρήνη μέ χωριστούς καπιταλιστές, τότε πῶς, ἀπό ποῦ, μέ ποιό θαῦμα μπορεῖ νά ἔλθει μιά τέτια εἰρήνη;; Ποιός μπορεῖ νά τήν ἐπιβάλει;;

Ἡ ἀντίρηση εἶναι ἐξόφθαλμα ἀβάσιμη, καθαρή ἐπινόηση, προσπάθεια νά ρίξουν στάχτη στά μάτια.

Παρακάτω. Γιατί ἡ ἔμπρακτη ἀνακωχή σέ ἕνα μόνο μέτωπο «ἀπειλεῖ» μέ χωριστή εἰρήνη σ' αὐτό τό μέτωπο *καί δέν ἀπειλεῖ μέ ἐπέκταση τῆς ἔμπρακτης ἀνακωχῆς σέ ὅλα τά μέτωπα;*

Ἡ ἔμπρακτη ἀνακωχή εἶναι μιά κατάσταση ἀσταθής, μεταβατική. Αὐτό εἶναι ἀδιαφιλονίκητο. Μεταβατική πρός τά ποῦ; Σέ χωριστή εἰρήνη δέν μπορεῖ νά ὁδηγήσει, μιά καί *δέν ὑπάρχει* γι' αὐτό ἀμοιβαία συγκατάθεση τῶν δυό κυβερνήσεων ἤ τῶν δυό λαῶν. Ἀλλά γιατί μιά τέτια ἀνακωχή δέν θά μποροῦσε νά ἀποτελέσει πέρασμα σέ ἔμπρακτη ἀνακωχή σέ *ὅλα* τά μέτωπα; Ἀφοῦ σ' αὐτό συμφωνοῦνε ἀσφαλῶς *ὅλοι* οἱ λαοί ἐνάντια σέ ὅλες ἤ τίς περισσότερες κυβερνήσεις;

Ἡ συναδέλφωση σέ ἕνα μέτωπο μπορεῖ καί πρέπει νά ἀποτελέσει πέρασμα στή συναδέλφωση σέ ὅλα τά μέτωπα. Ἡ ἔμπρακτη ἀνακωχή σέ ἕνα μέτωπο μπορεῖ καί πρέπει νά ἀποτελέσει πέρασμα στήν ἔμπρακτη ἀνακωχή σέ ὅλα τά μέτωπα.

Οἱ λαοί θά ξεκουράζονταν ἀπό τό μακελιό. Οἱ ἐπαναστάτες ἐργάτες σέ *ὅλες* τίς χῶρες θά σήκωναν κεφάλι ἀκόμη περισσότερο, ἡ ἐπιροή τους θά αὔξαινε, ἡ πίστη στή δυνατότητα καί τήν ἀναγκαιότητα τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης στίς προηγμένες καπιταλιστικές χῶρες θά δυνάμωνε.

Τί τό κακό ὑπάρχει σ' αὐτό τό πέρασμα; Γιατί νά μή βοηθήσουμε, στό μέτρο τῶν δυνάμεών μας, ἕνα *τέτιο* πέρασμα;

Θά ἀντιτείνουν πώς ἡ ἔμπρακτη ἀνακωχή σέ ὅλα τά μέτωπα θά βοηθοῦσε σήμερα τούς γερμανούς καπιταλιστές, ἐπειδή αὐτοί σήμερα ἔχουν ἁρπάξει τή μεγαλύτερη λεία. Αὐτό δέν εἶναι σωστό, γιατί οἱ ἄγγλοι καπιταλιστές ἔχουν ἁρπάξει περισσότερα (τίς γερμανικές ἀποικίες στήν Ἀφρική, τά γερμανικά νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, τή Μεσοποταμία, τμῆμα τῆς Συρίας κτλ.) καί — σέ διάκριση ἀπό τούς γερμανούς καπιταλιστές — δέν ἔχασαν ἀπολύτως τίποτε. Πρῶτο αὐτό. Καί δεύτερο, ἄν οἱ γερμανοί καπιταλιστές ἔδειχναν μεγαλύτερη ἀδιαλλαξία ἀπό τούς ἄγγλους, τότε ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης στή Γερμανία θά προχωροῦσε ἀκόμη περισσότερο. Ἡ ἐπανάσταση στή Γερμανία ἀναπτύσσεται ὁλοφάνερα. Ἡ ἐπίθεση τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων θά παρεμποδίσει αὐτή τήν ἀνάπτυξη. Ἡ «ἔμπρακτη ἀνακωχή» ἐπιταχύνει τήν ἀνάπτυξη αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης.

Τρίτο, ἡ κατάσταση τῆς Γερμανίας ἀπό τήν ἄποψη τῆς αὐξανόμενης πείνας, τῆς χρεοκοπίας, τοῦ χάους εἶναι ἡ πιό ἀπελπιστική καί ἀδιέξοδη, χειρότερη ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη χώρα, ἰδιαίτερα μετά τήν εἴσοδο τῆς Ἀμερικῆς στόν πόλεμο. Ἡ «ἔμπρακτη ἀνακωχή» δέν θά ἐξαλείψει *αὐτή* τή βασική πηγή ἀδυναμίας τῆς Γερμανίας, μά, ἀπεναντίας, μάλλον θά καλυτερέψει τήν κατάσταση τῶν ἄλλων χωρῶν (ἐλευθερία μεταφορῶν) καί θά χειροτερέψει τήν κατάσταση τῶν γερμανῶν καπιταλιστῶν (δέν ἔχουν ἀπό ποῦ νά μεταφέρουν, θά εἶναι δυσκολότερο νά κρύψουν τήν ἀλήθεια ἀπό τό λαό).

Δυό προγράμματα ἔχει μπροστά του ὁ ρωσικός λαός. Τό ἕνα εἶναι τό πρόγραμμα τῶν καπιταλιστῶν, πού τό υἱοθέτησαν οἱ Τσερνόφ καί οἱ Τσερετέλι. Εἶναι τό πρόγραμμα τῆς ἐπίθεσης, τό πρόγραμμα τῆς παράτασης τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου, τῆς παράτασης τοῦ μακελιοῦ.

Τό ἄλλο εἶναι τό πρόγραμμα τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν ὅλου τοῦ κόσμου, πού τό ὑπερασπίζει στή Ρωσία τό Κόμμα μας. Τό πρόγραμμα αὐτό λέει: νά ἀναπτύξουμε τή συναδέλφωση (μήν ἐπιτρέποντας στούς γερμανούς νά ἐξαπατοῦν τούς ρώσους), νά συναδελφωνόμαστε μέ τήν ἀνταλλαγή ἐκκλήσεων, νά ἐπεκτείνουμε καί τή συναδέλφωση καί τήν ἔμπρακτη ἀνακωχή σέ ὅλα τά μέτωπα, νά βοηθήσουμε ἔτσι τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης σέ ὅλες τίς χῶρες, νά διευκολύνουμε ἔτσι ἔστω καί μιά προσωρινή ἀνάπαυλα γιά τούς στρατιῶτες ὅλων τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν, νά ἐπιταχύνουμε στή Ρωσία τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, νά ἐπιταχύνουμε ἔτσι τή σύναψη μιᾶς πραγματικά δίκαιης, πραγματικά γενικῆς εἰρήνης πρός τό συμφέρον τῶν ἐργαζομένων καί ὄχι πρός τό συμφέρον τῶν καπιταλιστῶν.

Ἡ κυβέρνησή μας μαζί μέ τούς Τσερνόφ καί τούς Τσερετέλι, μέ τούς ναρόντνικους καί τούς μενσεβίκους, εἶναι ὑπέρ τοῦ πρώτου προγράμματος.

Ἡ πλειοψηφία τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ καί ὅλων τῶν λαῶν τῆς Ρωσίας (καί ὄχι μόνο τῆς Ρωσίας), δηλαδή ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, τάσσονται, ἀναμφισβήτητα, ὑπέρ τοῦ δεύτερου προγράμματος.

Κάθε μέρα πού περνάει θά φέρνει πιό κοντά τή νίκη *του*.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 52,
22 (9) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Πόσο εἶναι λυπηρό πού οἱ λαϊκές μάζες δέν μποροῦν νά διαβάζουν οὔτε τά βιβλία γιά τήν ἱστορία τῆς διπλωματίας, οὔτε τά κύρια ἄρθρα τῶν καπιταλιστικῶν ἐφημερίδων! Καί εἶναι ἀκόμη πιό λυπηρό — ἡ λέξη αὐτή, ἐξάλλου, εἶναι πολύ ἤπια στήν προκειμένη περίπτωση — πού οἱ ὑπουργοί τῶν κομμάτων τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν καί τῶν μενσεβίκων σοσιαλδημοκρατῶν μαζί μέ τούς ὑπουργοποιήσιμους συναδέλφους τους ἀποσιωποῦν ὁρισμένα πολύ γνωστά σ' αὐτούς γεγονότα αὐτῆς τῆς ἱστορίας καί ὁρισμένα πολύ γνωστά σ' αὐτούς ἄρθρα τῶν «μεγάλων ἀνδρῶν» τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου.

Ἡ «Ρέτς» παραθέτει μιά ἀξιόπιστη, κατά τή γνώμη της, πληροφορία τῆς «Μπιρζιόβκα», πού τό ἀληθινό της νόημα εἶναι ὅτι ἡ Ἀγγλία δέν ἔχει καμιά ἀντίρηση νά παραιτηθεῖ ἀπό τό «διαμελισμό τῆς Τουρκίας καί τή διανομή τῆς Αὐστροουγγαρίας»· δηλαδή, ἡ Ἀγγλία εἶναι ἕτοιμη νά συμφωνήσει νά *μή* δοθοῦν στή Ρωσία οἱ προσαρτήσεις πού τῆς ὑποσχέθηκαν μέ τά προηγούμενα σύμφωνα (ἡ Κωνσταντινούπολη, ἡ Ἀρμενία, ἡ Γαλικία). *Μ' αὐτή* τήν ἔννοια — καί μόνο μ' αὐτή τήν ἔννοια — ἡ Ἀγγλία εἶναι ἕτοιμη ν' ἀναθεωρήσει τά σύμφωνα.

Καί ἡ «Ρέτς» ἀγανακτεῖ:

«Νά λοιπόν τό πρῶτο ἀποτέλεσμα τῆς νίκης τοῦ νέου συνθήματος» (δηλαδή τοῦ συνθήματος: εἰρήνη δίχως προσαρτήσεις καί ἀποζημιώσεις). «Ἡ ἀναθεώρηση τῶν συμφωνιῶν πιθανόν νά γίνει: τά «πρῶτα βήματα» πρός τήν κατεύθυνση αὐτή γίνονται τώρα καί μάλιστα ὄχι ἀπό μᾶς, μά ἀπό τούς συμμάχους μας. Ἀποτέλεσμα ὅμως τῆς ἀναθεώρησης δέν θά εἶναι ἡ ἴση» (ἄκουσον! ἄκουσον!) «παραίτηση ἀπό ὅλους τούς σοβαρούς σκοπούς πού ἔχουν καθοριστεῖ ἀπό ὅλους τούς συμμάχους, ἀλλά ἡ μονόπλευρη» (μά δέν εἶναι αὐτό μαργαριτάρι;) «παραίτηση ἀπό τούς σκοπούς πού καθορίστηκαν γιά τή Νοτιοανατολική Εὐρώπη» (διάβαζε: γιά τήν Αὐστρία καί τήν Τουρκία, δηλαδή τό ἅρπαγμα τῆς Ἀρμενίας,

τῆς Κωνσταντινούπολης, τῆς Γαλικίας), «ὑπέρ τῶν σκοπῶν, πού δέν ἔχουν πιά καθοριστεῖ ἀπό μᾶς, ἀλλά ἀπό τούς συμμάχους μας, γιά ἄλλα μέρη καί γιά τίς ἀποικίες.

Εἰδικότερα, στόν Τύπο ἔχει γίνει ἤδη μνεία γιά τή δυνατότητα παραίτησης τῶν συμμάχων μας ἀπό τούς σκοπούς πού καθορίστηκαν σχετικά μέ τή Μικρά Ἀσία. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ δηλώσεις, πού τάχα ἔγιναν πάνω σ' αὐτό ἀπό τόν Ἀλμπέρ Τομά στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί πού δημοσιεύτηκαν στόν Τύπο τῆς Μόσχας, δέν ἔχουν ἐπιβεβαιωθεῖ ὡς τώρα ἐπίσημα. Ὅσοναφορᾶ ὅμως τήν Ἀγγλία θά ἦταν δύσκολο νά περιμένει κανείς μιά τέτια παραίτηση. Ἡ Ἀγγλία ἀκολουθεῖ μιά σωστή ἄποψη, ὅτι ἐκεῖνο πού θέλεις νά πάρεις πρέπει προηγούμενα νά τό καταλάβεις» (ἄκουσον! ἄκουσον!) — «κι' αὐτή κατέχει ἤδη μέ τά στρατεύματά της τίς περιοχές τῆς Μεσοποταμίας καί τῆς Παλαιστίνης, πού ἔχουν σπουδαία σημασία γιά τά ζωτικά συμφέροντά της» (διάβαζε: γιά τούς καπιταλιστές της). «Κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες ἡ ἄρνησή της νά ἀγωνιστεῖ γιά τήν ἱκανοποίηση τῶν ζωτικῶν συμφερόντων τῶν *ἄλλων* (ἡ ὑπογράμμιση εἶναι τῆς «Ρέτς») συμμάχων σ' αὐτό τόν τομέα θά εἶχε, βέβαια, ἐπίσης μονόπλευρο χαρακτήρα πού συμφέρει μόνο στήν ἴδια».

Μά τήν ἀλήθεια, θά ἔπρεπε νά στηθεῖ στόν Μιλιουκόφ ἤ σ' ὅποιον ἄλλον ἔγραψε αὐτές τίς γραμμές μνημεῖο ὅσο ἀκόμη ζεῖ... γιά τήν εἰλικρίνειά του. Μπράβο, μπράβο, εἰλικρινεῖς διπλωμάτες τῆς «Ρέτς»! (Ἀλλά γιατί εἶναι εἰλικρινεῖς; ἐπειδή εἶναι χολιασμένοι πού ὁ Μιλιουκόφ ἔχασε τό ὑπουργεῖο)...

Ὅλα ὅσα ἀναφέρονται στίς γραμμές πού παραθέσαμε, εἶναι ἀλήθεια πού ἐπιβεβαιώνεται ἀπό ὅλη τήν ἱστορία τῆς διπλωματίας — *καί τήν ἱστορία τῆς τοποθέτησης κεφαλαίων στό ἐξωτερικό* — τῶν τελευταίων χρόνων. Ἡ Ἀγγλία ὅπως κι' ἄν ἔχουν τά πράγματα δέν θά παραιτηθεῖ ἀπό τήν ἁρπαγή (τήν προσάρτηση) τῆς Παλαιστίνης καί τῆς Μεσοποταμίας, συμφωνεῖ ὅμως νά τιμωρηθοῦν οἱ ρῶσοι (γιά τήν «ἔμπρακτη ἀνακωχή» στό γερμανορωσικό μέτωπο) μέ τή στέρηση τῆς Γαλικίας, τῆς Κωνσταντινούπολης, τῆς Ἀρμενίας κτλ. — νά τό ἁπλό καί καθαρό νόημα τῶν παραπάνω χωρίων τῆς «Ρέτς», δοσμένο σέ ρωσική, κι' ὄχι διπλωματική γλώσσα.

Καί οἱ ρῶσοι καπιταλιστές πού μιλᾶνε μέ τό στόμα τῆς «Ρέτς» συγκρατοῦν μέ δυσκολία τή μανία τους, κοινολογοῦν μυστικά τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ἀφρίζουν καί λυσσομανοῦν, κεντρίζοντας τούς ἄγγλους καπιταλιστές μέ τά λόγια: αὐτό δά, εἶναι «μονόπλευρο», ἐσᾶς βέβαια «σᾶς συμφέρει», *ἄλλους* ὅμως ὄχι.

Σύντροφοι ἐργάτες, σύντροφοι στρατιῶτες! Σκεφθεῖτε καλά αὐτές τίς ἐξαιρετικά εἰλικρινεῖς καί ἐξαιρετικά ἀληθινές δηλώσεις τῶν *πολύ*ξερων διπλωματῶν καί πρώην ὑπουργῶν τῆς

«Ρέτς». Σκεφθεῖτε καλά αὐτή τήν ὑπέροχη ἀποκάλυψη τῶν *ἀληθινῶν σκοπῶν* τοῦ πολέμου ἀπό τήν πλευρά ὄχι μόνο τῶν ρώσων, μά καί τῶν ἄγγλων καπιταλιστῶν.

Σύντροφοι ρῶσοι στρατιῶτες! Θέλετε νά πολεμᾶτε γιά τήν ἁρπαγή τῆς Μεσοποταμίας καί τῆς Παλαιστίνης ἀπό τούς ἄγγλους καπιταλιστές; Θέλετε νά ὑποστηρίζετε τή ρωσική κυβέρνηση τῶν Λβόφ, Τσερνόφ, Τερεστσένκο, Τσερετέλι, πού εἶναι δεσμευμένη ἀπό τά συμφέροντα τῶν καπιταλιστῶν καί *φοβᾶται* νά πεῖ ἀνοιχτά τήν ἀλήθεια, πού ἡ «Ρέτς» ἄφησε νά τῆς ξεφύγει;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53,
23 (10) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

Εἶναι γνωστό πώς ἡ πρώτη λέξη τῆς «ἐπαναστατικῆς» Προσωρινῆς κυβέρνησης πάνω στό ζήτημα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἦταν ἡ δήλωση: ὅλα τά μυστικά σύμφωνα πού ἔχει συνάψει ὁ πρώην τσάρος Νικόλαος Β΄ μέ τούς «συμμάχους» καπιταλιστές παραμένουν σέ ἰσχύ καί ἡ ἐκπλήρωσή τους θεωρεῖται ἀπό τή νέα Ρωσία ἱερή καί ἀπαραβίαστη.

Εἶναι γνωστό ἀκόμη ὅτι οἱ «ἀμυνίτες» μας ὑπερασπίζουν μέ λύσσα τήν ἄρνηση τῶν μιλιουκοφικῶν νά δημοσιεύσουν τά μυστικά σύμφωνα. Αὐτοί οἱ σοσιαλιστές τῆς κακῆς ὥρας ἔφτασαν σέ τέτιο κατάντημα πού ὑπερασπίζουν τή μυστική διπλωματία καί μάλιστα τή μυστική διπλωματία τοῦ πρώην τσάρου.

Γιατί οἱ συνήγοροι τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου περιφρουροῦν μέ τόσο ζῆλο τό ἀπόρητο τῶν συμφώνων;

Θέλετε, σύντροφοι ἐργάτες καί στρατιῶτες, νά μάθετε γιατί;

Γνωρίστε π.χ. ἕνα μόνο ἀπό τά ἔντιμα αὐτά σύμφωνα: ἐννοοῦμε τό σύμφωνό «μας» μέ τήν Ἰταλία (δηλαδή μέ τούς ἰταλούς καπιταλιστές), πού κλείστηκε στίς ἀρχές τοῦ 1915.

Ὁ ἀστός δημοκράτης κ. Β. Βοντοβόζοφ στήν ἐφημερίδα «Ντιέν»[34] (τῆς 6 τοῦ Μάη 1917), στηριζόμενος σέ στοιχεῖα πού δημοσιεύτηκαν στή «Νόβογε Βρέμια»[35], δίνει τό περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ συμφώνου:

«Οἱ σύμμαχοι ἐγγυήθηκαν στήν Ἰταλία τό νότιο Τυρόλο μαζί μέ τό Τρέντο, ὅλη τήν ἀκτή, τό βόρειο τμῆμα τῆς Δαλματίας μέ τίς πόλεις Ζάρα καί Σπαλάτο, τήν κεντρική Ἀλβανία μέ τήν Αὐλώνα, τά νησιά τοῦ Αἰγαίου πού βρίσκονται κοντά στά μικρασιατικά παράλια, καί ἐκτός ἀπ' αὐτά, μιά ἐπικερδή σιδηροδρομική ἐκχώρηση στή Μικρασιατική Τουρκία — αὐτό εἶναι τό τίμημα τοῦ αἵματος πού πέτυχε παζαρεύοντας ἡ Ἰταλία. Αὐτές οἱ ἐδαφικές προσαρτήσεις ξεπερνοῦν πολλές φορές ὅλες τίς ἐθνικές ἀξιώσεις πού εἶχε προβάλει ποτέ ἡ Ἰταλία. Ἐκτός

ἀπό τίς περιοχές μέ ἰταλικό πληθυσμό (νότιο Τυρόλο καί Τεργέστη), πού φτάνει τίς 600000 περίπου ἄτομα, ἡ Ἰταλία παίρνει μέ τό σύμφωνο ἐδάφη μέ πληθυσμό πάνω ἀπό ἕνα ἑκατομμύριο, πού ἐθνογραφικά καί θρησκευτικά εἶναι ὁλότελα ξένος. Ἐδῶ περιλαβαίνεται π.χ. ἡ Δαλματία πού τά 97% τοῦ πληθυσμοῦ της ἀνήκουν στή σερβική φυλή, ἐνῶ οἱ ἰταλοί μόλις ξεπερνοῦν σ' αὐτή τά 2%. Εἶναι πολύ φυσικό πώς τό σύμφωνο μέ τήν Ἰταλία, πού κλείστηκε ὄχι μόνο χωρίς τή συναίνεση, ἀλλά καί σέ ἄγνοια τῆς Σερβίας, προκάλεσε ἐκεῖ πολύ μεγάλη πικρία καί ἔξαψη. Ὁ Πάσιτς στή Σκουψίνα ἔκφρασε τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ φήμη γιά τό σύμφωνο εἶναι ψευδής, ἐπειδή καί ἡ ἴδια ἡ Ἰταλία συνενώθηκε στό ὄνομα τῆς ἐθνικῆς ἀρχῆς καί δέν μπορεῖ νά διαπράξει κάτι πού νά ἀνατρέπει ἀπό τά θεμέλια αὐτή τήν ἀρχή. Ὅμως ὁ Πάσιτς ἔπεσε ἔξω: τό σύμφωνο κλείστηκε.

Ἀπό τά σύμφωνα πού ἀφοροῦν τό σημερινό πόλεμο, αὐτό εἶναι τό μόνο πού ξέρουμε τό περιεχόμενό του, καί τό σύμφωνο αὐτό εἶναι ὠμά ἁρπακτικό. Δέν ξέρουμε ἄν καί στά ἄλλα σύμφωνα ἐκδηλώνονται ἢ ὄχι τόσο ἁρπακτικά ἔνστικτα. Πάντως γιά τή δημοκρατία, πού στή σημαία της εἶναι γραμμένο: «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις», θά ἦταν ἐξαιρετικά σπουδαῖο νά τό μάθαινε».

«Δέν ξέρουμε», ὡς ποιό βαθμό εἶναι ἁρπακτικά τά ἄλλα μυστικά σύμφωνα; — Ὄχι, κ. Βοντοβόζοφ, ἐμεῖς τό ξέρουμε αὐτό πολύ καλά: τά μυστικά σύμφωνα σχετικά μέ τή διανομή τῆς Περσίας καί τῆς Τουρκίας, μέ τό ἅρπαγμα τῆς Γαλικίας καί τῆς Ἀρμενίας εἶναι τό ἴδιο βρωμερά ληστρικά σύμφωνα, ὅπως καί τό ληστρικό σύμφωνο μέ τήν Ἰταλία.

Σύντροφοι στρατιῶτες καί ἐργάτες! Σᾶς λένε ὅτι ὑπερασπίζετε τήν «ἐλευθερία» καί τήν «ἐπανάσταση»; Στήν πραγματικότητα ὑπερασπίζετε τά σκοτεινά σύμφωνα τοῦ τσάρου, πού σᾶς τά κρύβουν, ὅπως κρύβουν τήν κρυφή ἀρώστια.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53,
23 (10) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΥΦΟΣ

Οἱ συντάκτες τῆς ἐφημερίδας «Ἰσβέστιγια Πετρογκράντσκοβο Σοβιέτα Ραμπότσιχ ἰ Σολντάτσκιχ Ντεπουτάτοφ» παίρνουν ὑπουργικό ὕφος. Ἡ «Πράβντα» δέν τούς ἀρέσει· καταδικάζουν τίς «σφοδρές ἐπιθέσεις της ἐνάντια στήν Προσωρινή κυβέρνηση».

Ἱερό δικαίωμα κάθε δημοσιογράφου εἶναι νά ἐπικρίνει καθετί πού δέν τοῦ ἀρέσει. Ἀλλά γιατί νά γελοιοποιεῖται, κάνοντας ἐπικρίσεις μέ ὑπουργικό ὕφος ἐνάντια στίς «ἐπιθέσεις», δίχως νά κάνει οὐσιαστική κριτική; Δέν θά ἦταν προτιμότερο νά προσπαθήσει νά ἐξετάσει τά ἐπιχειρήματά μας; ἔστω καί μιά μόνο ἀπόφασή μας; ἔστω καί μιά μόνο ὑπόδειξή μας σχετικά μέ τήν ταξική πάλη;

«Ἡ χώρα *σήμερα* χάνεται» — γράφει τό κύριο ἄρθρο τῆς «Ἰσβέστιγια». Σωστά. Καί γι' αὐτό ἀκριβῶς δέν εἶναι φρόνιμο νά βασίζεται κανένας σήμερα στή συμβιβαστική πολιτική τῶν μικροαστῶν, τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων μέ τούς καπιταλιστές. Δέν σώζεται ἔτσι ἡ χώρα ἀπό τόν ὄλεθρο.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53,
23 (10) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑΣ

Ἡ ἐφημερίδα τοῦ πρώην ὑπουργοῦ Μιλιουκόφ μαίνεται ἐνάντια στούς μενσεβίκους καί τούς σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες πού ἐκτόπισαν μερικούς ἀπό τήν κυβέρνηση, καί γι' αὐτό παρασύρεται σέ ὄχι ἐντελῶς... «συνετές» δηλώσεις.

«Εἶναι δυνατό νά ἀνεχόμαστε τήν ἐγκληματική προπαγάνδα;.. — διαβάζουμε σέ ἕνα ἀνυπόγραφο ἄρθρο τῆς 9 τοῦ Μάη σχετικά μέ τή συναδέλφωση. — Δέν θά μπεῖ λοιπόν τέρμα σ' αὐτό; Δέν μποροῦμε τέλος πάντων νά τά βγάλουμε πέρα δίχως ἕνα Ναπολέοντα; Θά ἀρκούμαστε μόνο στίς κουβέντες γιά σιδερένια πειθαρχία;!!»

Λεπτός, πολύ λεπτός ὑπαινιγμός γιά τά θλιβερῆς φήμης λόγια τοῦ Κέρενσκι περί σιδερένιας πειθαρχίας.

Ἡ «Ρέτς» δίνει στούς ἀναγνῶστες μιά ἀληθινή, πιστή εἰκόνα γι' αὐτό πού γίνεται στή «νέα» «μας» κυβέρνηση. Εὐχαριστοῦμε ὁλόψυχα τή «Ρέτς» γι' αὐτή τήν ἐξαιρετικά σπάνια, γιά μιά τέτια ἐφημερίδα, εἰλικρίνεια πού τήν προκάλεσαν ἐξαιρετικές περιστάσεις.

Στή «νέα» κυβέρνηση ὁ Κέρενσκι, στηριζόμενος στόν Τσερνόφ καί τόν Τσερετέλι, διακηρύσσει τή «σιδερένια πειθαρχία» στό στρατό (γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ προγράμματος ἐπίθεσης).

Καί οἱ τσιφλικάδες καί οἱ καπιταλιστές, πού διαθέτουν 10 ὑπουργεῖα ἀπό τά 16, μαίνονται ἐνάντια στόν Κέρενσκι: «Θά ἀρκούμαστε μόνο στίς κουβέντες γιά σιδερένια πειθαρχία;».

Δέν εἶναι μήπως φανερό ὅτι ἡ φράση αὐτή εἶναι παρότρυνση τοῦ Κέρενσκι ἤ τῶν «κατάλληλων» στρατηγῶν γιά νά ἀναλάβουν τό ρόλο τοῦ Ναπολέοντα; Τό ρόλο στραγγαλιστῆ τῆς ἐλευθερίας, τό ρόλο δήμιου τῶν ἐργατῶν;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 53,
23 (10) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΤΙΠΟΤΕ ΔΕΝ ΑΛΛΑΞΕ

Τώρα πού στήν κυβέρνηση μπῆκαν «σοσιαλιστές»-ὑπουργοί[36] θά ἀλλάξει ἡ μουσική — ἔτσι μᾶς διαβεβαίωσαν καί μᾶς διαβεβαιώνουν οἱ ἀμυνίτες. Δέν πέρασαν παρά μερικές μέρες καί τό ψέμα τῶν διαβεβαιώσεων αὐτῶν ἄρχισε νά ἀποκαλύπτεται.

Εἶναι γνωστό, τί ἀγανάκτηση προκάλεσε στούς στρατιῶτες καί στούς ἐργάτες ἡ δήλωση τοῦ πρώην ὑπουργοῦ Μιλιουκόφ, ὅτι δέν θέλει καί δέν πρόκειται νά δημοσιεύσει τά μυστικά σύμφωνα πού ἔκλεισε ὁ πρώην τσάρος Νικόλαος μέ τούς ἄγγλους καί γάλλους καπιταλιστές. Λοιπόν; Τί λέει τώρα πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα ὁ *νέος* ὑπουργός Ἐξωτερικῶν κ. Τερεστσένκο, συνάδελφος τοῦ Σκόμπελιεφ καί τοῦ Τσερετέλι στήν κυβέρνηση;

Ὁ Τερεστσένκο παραδέχεται πώς «αὐτό τό ζήτημα (δηλαδή τῶν μυστικῶν συμφώνων) ἐξάπτει τά πάθη». Τί κάνει ὅμως γιά νά κατευνάσει αὐτά τά πάθη; Ἁπλούστατα *ἐπαναλαβαίνει* ὅ,τι ἔλεγε ὁ Μιλιουκόφ πού μόλις ἀνατράπηκε:

— «Ἡ ἄμεση δημοσίευση τῶν συμφώνων θά ἰσοδυναμοῦσε μέ ρήξη πρός τούς συμμάχους» — δήλωσε ὁ Τερεστσένκο σέ συνέντευξη μέ δημοσιογράφους.

Καί οἱ «σοσιαλιστές»-ὑπουργοί σιωποῦν καί συγκαλύπτουν τό σύστημα τῆς μυστικῆς διπλωματίας.

Ἡ κυβέρνηση συνασπισμοῦ δέν ἄλλαξε τίποτε. Τά μυστικά σύμφωνα τοῦ τσάρου παραμένουν γι' αὐτήν ἱερά.

Καί σεῖς θέλετε αὐτό νά μήν «ἐξάπτει τά πάθη»; Γιά ποιούς τούς περνᾶτε, λοιπόν, τούς συνειδητούς ἐργάτες καί στρατιῶτες; Ἤ μήπως στ' ἀλήθεια τούς θεωρεῖτε «ἐξεγερμένους δούλους»;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 54,
24 (11) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΘΛΙΒΕΡΗ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟ

Ἡ «Ἰσβέστιγια» δημοσιεύει σήμερα τήν εἴδηση γιά συνεδρίαση τοῦ Τμήματος στρατιωτῶν τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Στή συνεδρίαση αὐτή, ἀνάμεσα στ' ἄλλα:

«Συζητήθηκε τό ζήτημα, *ἄν μποροῦν οἱ στρατιῶτες νά ἐκτελοῦν χρέη πολιτοφύλακα*. Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή προτείνει στή συνέλευση τήν παρακάτω ἀπόφαση:

Ἐπειδή οἱ στρατιῶτες πρέπει νά ἐκπληρώνουν τήν *κύρια* ἀποστολή τους, ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν *τάσσεται ἐνάντια στή συμμετοχή τῶν στρατιωτῶν* στήν πολιτοφυλακή καί προτείνει *νά σταλοῦν ἀμέσως στά τμήματά τους* ὅλοι οἱ στρατιῶτες πού ὑπηρετοῦν στήν πολιτοφυλακή.

Ὕστερα ἀπό σύντομη συζήτηση ἡ ἀπόφαση ψηφίστηκε *μέ τροποποίηση*, πού ἐπιτρέπει τή δυνατότητα ἀνάληψης *χρεῶν* πολιτοφύλακα *ἀπό στρατιῶτες πού ἔχουν μεταταχθεῖ ἀπό τά μάχιμα τμήματα καί ἀπό τραυματίες*».

Εἶναι ἐξαιρετικά λυπηρό πού δέν ἀνακοινώθηκε τό ἀκριβές κείμενο τῆς τροποποίησης καί τῆς ἀπόφασης. Καί εἶναι ἀκόμη πιό λυπηρό πού ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή πρότεινε καί ἡ συνέλευση ψήφισε μιά ἀπόφαση πού ἀποτελεῖ ὁλοκληρωτική ὑποχώρηση ἀπό τίς βασικές ἀρχές τοῦ δημοκρατισμοῦ.

Εἶναι ζήτημα ἄν θά βρεθεῖ δημοκρατικό κόμμα στή Ρωσία πού νά μήν παραδέχεται τήν προγραμματική διεκδίκηση τῆς ἀντικατάστασης τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ μέ τόν καθολικά ἐξοπλισμένο λαό. Εἶναι ζήτημα ἄν θά βρεθεῖ σοσιαλιστής-ἐπαναστάτης ἤ μενσεβίκος σοσιαλδημοκράτης πού νά τολμήσει νά ἐναντιωθεῖ σ' αὐτή τή διεκδίκηση. Τό κακό ὅμως εἶναι πού «στούς σημερινούς καιρούς» «συνηθίζεται» — μέσα στό θόρυβο τῶν φράσεων γιά «ἐπαναστατική δημοκρατία» — νά ἀναγνωρίζουν τά δημοκρατικά (γιά σοσιαλισμό δέν γίνεται κάν λόγος) προγράμματα «ἀπό ἄποψη ἀρχῆς» καί νά τά ἀπαρνοῦνται στήν πράξη.

Τό νά τάσσεται κανείς ἐνάντια στή συμμετοχή τῶν στρατιωτῶν στήν πολιτοφυλακή μέ τό αἰτιολογικό ὅτι «οἱ στρατιῶτες πρέπει νά ἐκπληρώνουν τήν κύρια ἀποστολή τους» σημαίνει ὅτι ξεχνάει ἐντελῶς τίς ἀρχές τῆς δημοκρατίας καί παραδέχεται ἄθελα, ἀσυνείδητα ἴσως, τήν ἄποψη τῆς ἀνάγκης τακτικοῦ στρατοῦ. Ὁ στρατιώτης εἶναι ἐπαγγελματίας· ἡ κύρια ἀποστολή του *δέν* εἶναι ἡ δημόσια ὑπηρεσία — αὐτή εἶναι ἡ ἄποψη τῶν ὀπαδῶν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ. Αὐτή δέν εἶναι δημοκρατική ἄποψη. Εἶναι ἄποψη Ναπολεόντων. Εἶναι ἄποψη τῶν ὀπαδῶν τοῦ παλιοῦ καθεστῶτος καί τῶν καπιταλιστῶν, πού ὀνειροπολοῦν ἕνα εὔκολο γύρισμα πρός τά πίσω, ἀπό τή δημοκρατία στή συνταγματική μοναρχία.

Ὁ δημοκράτης εἶναι ριζικά ἀντίθετος σέ μιά τέτια ἄποψη. Ἡ συμμετοχή τῶν στρατιωτῶν στήν πολιτοφυλακή εἶναι ζήτημα γκρεμίσματος τοῦ τείχους πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στό στρατό καί στό λαό. Εἶναι ζήτημα ρήξης μέ τό καταραμένο παρελθόν τοῦ «στρατώνα», ὅπου χωριστά ἀπό τό λαό, ἐνάντια στό λαό «ἐκπαίδευαν», τιθάσευαν καί ἐκγύμναζαν βασανιστικά, ἕνα ἰδιαίτερο στρῶμα πολιτῶν μέ «κύρια ἀποστολή» νά ἐξασκεῖ μόνο τό στρατιωτικό ἐπάγγελμα. Ἡ συμμετοχή τῶν στρατιωτῶν στήν πολιτοφυλακή εἶναι θεμελιακό ζήτημα ἀναδιαπαιδαγώγησης τῶν «στρατιωτῶν» σέ πολίτες-πολιτοφύλακες, ἀναδιαπαιδαγώγησης τοῦ πληθυσμοῦ ἀπό μικροαστούς σέ ἔνοπλους πολίτες. Ἡ δημοκρατία θά παραμείνει κούφια καί ψεύτικη φράση ἤ ἡμίμετρο, ἄν *ὅλος* ὁ λαός δέν ἀποκτήσει ἀμέσως καί δίχως ἄλλο τή δυνατότητα νά μάθει τό χειρισμό τῶν ὅπλων. Δίχως τή συστηματική, συνεχή καί πλατιά συμμετοχή τῶν στρατιωτῶν στήν πολιτοφυλακή αὐτό δέν μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ.

Θά ἀντιτείνουν ἴσως πώς δέν ἐπιτρέπεται *νά ἀποσποῦμε* τούς στρατιῶτες ἀπό τά *κύρια* καθήκοντά τους. Μά γι' αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνει οὔτε λόγος. Εἶναι γελοῖο νά κάνουμε ἰδιαίτερη μνεία γι' αὐτό, ὅπως δέν κάνουν ἰδιαίτερη μνεία γιά τό ὅτι ὁ γιατρός πού ἀγρυπνεῖ στό προσκεφάλι ἑνός βαριά ἄρωστου δέν ἔχει δικαίωμα νά ἀπομακρυνθεῖ γιά νά ψηφίσει, ἤ ὅτι ὁ ἐργάτης πού δουλεύει στήν παραγωγή πού ἡ μή διακοπή της θεωρεῖται ἀπό ὅλους ἀπόλυτα ἀναγκαία δέν ἔχει δικαίωμα, πρίν τόν ἀντικαταστήσει ἄλλος ἐργάτης, νά φύγει γιά νά ἀσκήσει τά πολιτικά δικαιώματά του. Παρόμοια προσχήματα θά ἦταν πραγματικά γελοῖα ἤ ἀκόμη καί κακόβουλα.

Ἡ συμμετοχή στήν πολιτοφυλακή εἶναι μιά ἀπό τίς σπουδαιότερες καί τίς θεμελιακές διεκδικήσεις τῆς δημοκρατίας, μιά ἀπό

τίς πιό οὐσιαστικές ἐγγυήσεις τῆς ἐλευθερίας. (Θά προσθέσουμε σέ παρένθεση ὅτι δέν ὑπάρχει πιό σίγουρος δρόμος γιά τό ἀνέβασμα τῶν καθαρά πολεμικῶν ἱκανοτήτων καί τῆς πολεμικῆς ἰσχύος τοῦ στρατοῦ, ἀπό τήν ἀντικατάσταση τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ μέ τό γενικό ἐξοπλισμό τοῦ λαοῦ, τή στρατιωτική ἐκπαίδευση τοῦ λαοῦ· ἡ μέθοδος αὐτή ἐφαρμόστηκε καί θά ἐφαρμόζεται σέ κάθε ἀληθινά ἐπαναστατικό πόλεμο.) Ἄμεση, ὁλοκληρωτική καί γενική ἔναρξη τῆς ὀργάνωσης παλλαϊκῆς πολιτοφυλακῆς, τῆς ὁλόπλευρης συμμετοχῆς τῶν στρατιωτῶν στήν πολιτοφυλακή — νά τό πιό ζωτικό συμφέρον καί τῶν ἐργατῶν, καί τῶν ἀγροτῶν, καί τῶν στρατιωτῶν, τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ, πλειοψηφίας πού δέν ἐνδιαφέρεται γιά τήν περιφρούρηση τῶν κερδῶν τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν.

Γράφτηκε στίς 10 (23) τοῦ Μάη 1917
Δημοσιεύτηκε στίς 25 (12) τοῦ Μάη 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 55

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΗΘΕΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΣΟΣΙΑΛΣΩΒΙΝΙΣΤΩΝ

Ἡ «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν» δημοσιεύει σήμερα «Κανονισμό» τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς γιά τήν ὀργάνωση Ἐπιτροπῆς σύγκλησης διεθνοῦς συνδιάσκεψης[37]. Στήν Ἐπιτροπή αὐτή προσκαλεῖται, ἀνάμεσα στούς ἄλλους, καί ἀντιπρόσωπος τοῦ Κόμματός μας. Εἶναι αὐτονόητο πώς τό Κόμμα μας δέν πρόκειται σέ καμιά περίπτωση νά συμμετάσχει οὔτε στήν Ἐπιτροπή, οὔτε γενικά στή συγκαλούμενη συνδιάσκεψη, στήν ὁποία θά μετάσχουν δῆθεν σοσιαλιστές ὑπουργοί πού ἔχουν περάσει μέ τό μέρος τῆς ἀστικῆς τους τάξης. Καθένας πού τόν ἐνδιαφέρει τό Κόμμα μας καί διάβασε τήν ἀπόφασή του γιά τήν κατάσταση τῆς Διεθνοῦς[38] δέν μπορεῖ νά μήν τό ξέρει αὐτό.

Ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματός μας ἐδῶ καί μερικές μέρες ἀποφάσισε ὁμόφωνα νά στείλει ἀντιπρόσωπο στή συγκαλούμενη Τσιμμερβαλντινή συνδιάσκεψη[39] μέ τήν ἐντολή νά ἐγκαταλείψει ἀμέσως τή συνδιάσκεψη αὐτή καί νά ἀποχωρήσει ἀπό τήν Ἕνωση τοῦ Τσίμμερβαλντ, ἄν ἡ συνδιάσκεψη ταχθεῖ ὑπέρ ὁποιασδήποτε προσέγγισης ἤ κοινῆς συζήτησης τῶν ζητημάτων μέ τούς σοσιαλσωβινιστές.

Γράφτηκε στίς 10 (23) τοῦ Μάη 1917
Δημοσιεύτηκε στίς 25 (12) τοῦ Μάη 1917
στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 55

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΛΟΓΟΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΠΟΥΤΙΛΟΦ. 12 (25) ΤΟΥ ΜΑΗ 1917

ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ὁ Λένιν ἐξέθεσε τίς βάσεις στίς ὁποῖες στηρίζονται οἱ ἀπόψεις τῶν μπολσεβίκων γιά τόν πόλεμο, τήν εἰρήνη καί τήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ.

Στό πρῶτο μισό τοῦ λόγου του ὁ Λένιν, ἀφοῦ μίλησε σύντομα γιά τούς λόγους τοῦ ταξιδιοῦ του μέσω Γερμανίας, πέρασε στό ζήτημα τοῦ πολέμου καί ἐξήγησε τό ληστρικό του χαρακτήρα. Ὕστερα στάθηκε στό ζήτημα: πῶς μπορεῖ νά τερματιστεῖ ὁ πόλεμος καί ἀνάπτυξε τή σκέψη πώς μοναδικό μέσο εἶναι ἡ συμμαχία τῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν.

Σέ συνέχεια ὁ Λένιν στάθηκε στό ζήτημα: τί εἶναι ἐκεῖνο πού ἐμποδίζει αὐτή τή συμμαχία τῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν καί χάραξε τό δρόμο πού μποροῦμε καί πρέπει νά ἀκολουθήσουμε γιά μιά τέτια συμμαχία.

Ὁ δρόμος αὐτός δέν εἶναι ἡ συμφωνία τῶν ἐργατῶν μέ τούς καπιταλιστές καί τῶν ἀγροτῶν-στρατιωτῶν μέ τούς τσιφλικάδες, ἀλλά ὁ δρόμος τῆς πάλης τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν ἐνάντια στούς καταπιεστές τους.

Ἡ κυβέρνηση συνασπισμοῦ ἀποτελεῖ συμφωνία τῶν σοσιαλιστῶν μέ τούς καπιταλιστές, ἀποτελεῖ στραγγάλισμα τῆς ἐπανάστασης.

Ἡ κατάκτηση τῆς ἐξουσίας ἀπό τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες θά μπορέσει νά δόσει λύση στά ἐπείγοντα ζητήματα τῆς χώρας μας — στό ζήτημα τῆς γῆς, τῆς μεταβίβασής της στά χέρια τῶν ἀγροτῶν, καί στά ἄλλα ζητήματα πού συνδέονται μέ τόν πόλεμο: τοῦ ἐπισιτισμοῦ, τῆς βελτίωσης τῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν κ.ο.κ.

«Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 26, 1 τοῦ Ἰούνη (19 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα»

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Τό Κόμμα μας κατεβαίνει στίς ἐκλογές μέ δικά του ἀνεξάρτητα ψηφοδέλτια. Σύμφωνα μέ τίς πρῶτες πληροφορίες πού ἔφτασαν στή γραμματεία τῆς ΚΕ, ἀπό τίς 12 συνοικίες στίς 4 (Μοσκόβσκι, Ροζντέστβενσκι, Κόλπινσκι καί Πορογοβσκόι) τά ψηφοδέλτια αὐτά καταρτίστηκαν χωρίς κανένα συνασπισμό. Σέ ὅλες τίς ἄλλες συνοικίες συνασπιζόμαστε *μόνο* μέ διεθνιστές: συγκεκριμένα σέ 6 συνοικίες (τή 2η τῆς πόλης, Νάρβσκι, Πετρογκράντσκαγια στορονά, Μοσκόβσκι, 1η τῆς πόλης καί Βασιλεόστροβσκι) μέ τούς μεζραγιόντσι[40] (πού, ὅπως εἶναι γνωστό, καταδίκασαν μέ τόν πιό κατηγορηματικό τρόπο τήν εἴσοδο τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων στήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν)· ἔπειτα, σέ 4 συνοικίες (Βίμπορσκι, Νιέβσκι, τῆς πόλης καί Βασιλεόστροβσκι) μέ τούς μενσεβίκους-διεθνιστές[41], ἀντίπαλους τοῦ «σοσιαλιστικοῦ» μινιστεριαλισμοῦ[42] καί σέ μιά συνοικία (Νιέβσκι) πάλι μέ διεθνιστές τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, πού καταδικάζουν τό «μινιστεριαλισμό» τοῦ Κόμματός τους.

Ἡ συνένωση αὐτή μέ τούς διεθνιστές τῶν ἄλλων κομμάτων ἀνταποκρίνεται πέρα γιά πέρα τόσο στίς ἀποφάσεις τῆς συνδιάσκεψής μας (τῆς Πετρούπολης[43] καί τῆς Πανρωσικῆς), ὅσο καί στή βασική γραμμή τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος ἐνάντια στό μικροαστικό ἀμυνιτισμό καί τό μινιστεριαλισμό τῶν μενσεβίκων καί τῶν ναρόντνικων.

Ἡ προπαγάνδα ὑπέρ τοῦ «ἀριστεροῦ συνασπισμοῦ» πού διεξάγεται, ἐκτός ἀπό τούς ἄλλους, καί ἀπό τή «Νόβαγια Ζίζν», δέν μποροῦσε φυσικά νά κλονίσει τίς ἀποφάσεις τοῦ Κόμματός μας·

εἶναι λαθεμένη, ριζικά λαθεμένη ἡ γνώμη ὅτι οἱ δημοτικές ἐκλογές «δέν ἔχουν καί τόσο ἔκδηλο πολιτικό χαρακτήρα» (ὅπως οἱ ἐκλογές γιά τή Συντακτική Συνέλευση). Εἶναι ἐπίσης λαθεμένο ὅτι «τά δημοτικά προγράμματα τῶν διάφορων σοσιαλιστικῶν (;;) κομμάτων δέν διαφέρουν καί πολύ τό ἕνα ἀπό τό ἄλλο». Τό νά ἐπαναλαβαίνει κανείς τέτιες παράξενες κουβέντες, χωρίς νά ἀπαντᾶ οὐσιαστικά στά ἐπιχειρήματα τῆς «Πράβντα», σημαίνει ὅτι ἀποφεύγει τήν ἐξέταση ἑνός σπουδαιότατου ζητήματος, ἤ ὅτι ἀνοιχτά ἤδη συνθηκολογεῖ.

Τό νά ἀνάγεις τίς ἐκλογές στήν πρωτεύουσα, σέ καιρό ἐπανάστασης σέ ἕνα καθαρά (ἤ ἔστω κυρίως) «δημοτικό» πρόγραμμα, εἶναι τερατώδης παραλογισμός. Εἶναι χλευασμός τῆς πείρας ὅλων τῶν ἐπαναστάσεων. Εἶναι κοροϊδία τῆς εὐθυκρισίας τῶν ἐργατῶν πού ξέρουν πολύ καλά ὅτι ὁ ρόλος τῆς Πετρούπολης εἶναι καθοδηγητικός καί κάποτε *καί ἀποφασιστικός*.

Οἱ καντέτοι ἑνώνουν ὅλους τούς δεξιούς, ὅλη τήν ἀντεπανάσταση, ὅλους τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές. Εἶναι ὑπέρ τῆς κυβέρνησης, θέλουν νά καταντήσουν τήν ἐπαναστατική Πετρούπολη νά κρατάει σεγόντο στήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν πού ἔχουν 10 ὑπουργούς ἀπέναντι στούς 6 τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων.

Ἐνάντια στούς καντέτους, τούς σωβινιστές, τούς ὀπαδούς τοῦ πολέμου γιά τά Στενά, παλεύει τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου, ἀπόλυτα ἐχθρικό στόν ἰμπεριαλισμό, μοναδικά ἱκανό νά ἔλθει σέ ρήξη μέ τά συμφέροντα τοῦ κεφαλαίου, γιά σοβαρά ἐπαναστατικά μέτρα, πού χωρίς αὐτά *δέν εἶναι δυνατό* νά βοηθηθοῦν οἱ ἐργαζόμενες μάζες τή στιγμή τῆς ἐπερχόμενης τεράστιας καταστροφῆς πού βρίσκεται ἤδη πολύ κοντά. Δίχως ἐπαναστατικά μέτρα *δέν ὑπάρχει* σωτηρία. Δίχως ἐργατική πολιτοφυλακή, σάν σκαλοπάτι γιά τήν ἄμεση δημιουργία παλλαϊκῆς πολιτοφυλακῆς, *δέν εἶναι δυνατό*, ὁσηδήποτε καλή θέληση κι' ἄν ὑπάρχει, δέν εἶναι δυνατό νά ἐφαρμοστοῦν τέτια μέτρα, δέν εἶναι δυνατό νά γλυτώσουμε ἰδιαίτερα ἀπό τίς «οὐρές» καί τήν ἐπισιτιστική ἀποδιοργάνωση.

Ὅσο γιά τή «μέση γραμμή», τή γραμμή τῶν μικροαστῶν, τῶν μενσεβίκων καί τῶν ναρόντνικων, πού διακηρύσσουν ὡραῖες εὐχές καί φθείρονται μέ τό συμβιβασμό ἀπέναντι στούς καπιταλιστές καί μέ τήν ὑποταγή σ' αὐτούς (6 ὑπουργοί ἀπέναντι σέ 10!!) — ἡ γραμμή αὐτή εἶναι νεκρή. Οἱ μάζες θά πειστοῦν μέ τήν πείρα τους γρήγορα γι' αὐτό, ἀκόμη κι' ἄν πιστέψουν προσωρινά στό «συμβιβασμό» μέ τούς καπιταλιστές.

Ὅποιος εἶναι ὑπέρ τῆς πραγματικῆς ἱκανοποίησης τῶν συμφερόντων τῶν ἐργαζομένων μαζῶν, ὅποιος εἶναι ὑπέρ τῆς κατάργησης τῆς ἀστυνομίας, ὑπέρ τῆς ἀντικατάστασής της μέ μιά παλλαϊκή πολιτοφυλακή, ὅποιος εἶναι ὑπέρ τῶν σοβαρῶν ἐπαναστατικῶν μέτρων γιά νά βγεῖ ἡ χώρα ἀπό τήν πρωτοφανή κρίση, ἀπό τό πρωτοφανές χάος, αὐτός πρέπει νά ψηφίσει τό ψηφοδέλτιο τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος, τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος (μπολσεβίκων) τῆς Ρωσίας.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 56,
26 (13) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΤΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρουσες εἶναι οἱ δηλώσεις πού ἀναφέρονταν ἀκριβῶς στή νίκη μιᾶς σωβινιστικῆς («ἀμυνίτικης») ἐπανάστασης. Στή «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ»[44] πού ἔβγαινε στή Γενεύη, σάν Κεντρικό Ὄργανο τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας, μέ τή διεύθυνση τοῦ Ζηνόβιεφ καί τοῦ Λένιν, στό φύλ. ἀρ. 47 τῆς 13 τοῦ Ὀχτώβρη 1915 εἶχαν δημοσιευτεῖ ἐξονόματος τῆς Σύνταξης τά παρακάτω:

«... 8) Ἐπαναστάτες-σωβινιστές θεωροῦμε ἐκείνους πού θέλουν τή νίκη ἐνάντια στόν τσαρισμό γιά νά πετύχουν τή νίκη ἐνάντια στή Γερμανία — γιά τήν καταλήστευση ἄλλων χωρῶν — γιά τή στερέωση τῆς κυριαρχίας τῶν μεγαλορώσων πάνω στούς ἄλλους λαούς τῆς Ρωσίας κτλ. Βάση τοῦ ἐπαναστατικοῦ σωβινισμοῦ εἶναι ἡ ταξική θέση τῆς μικροαστικῆς τάξης. Ἡ τάξη αὐτή ταλαντεύεται πάντα ἀνάμεσα στήν ἀστική τάξη καί στό προλεταριάτο. Σήμερα ταλαντεύεται ἀνάμεσα στό σωβινισμό (πού τήν ἐμποδίζει νά εἶναι μέ συνέπεια ἐπαναστατική ἀκόμη καί μέ τήν ἔννοια τῆς δημοκρατικῆς ἐπανάστασης) καί στόν προλεταριακό διεθνισμό. Πολιτικοί ἐκφραστές αὐτῆς τῆς μικροαστικῆς τάξης στή Ρωσία εἶναι αὐτή τή στιγμή οἱ τρουντοβίκοι[45], οἱ ἐσέροι, τό περιοδικό «Νάσα Ζαριά»[46], ἡ ὁμάδα Τσχεΐτζε[47], ἡ ΟΕ, ὁ κ. Πλεχάνοφ καί οἱ ὅμοιοί τους. 9) Ἄν στή Ρωσία νικοῦσαν οἱ ἐπαναστάτες-σωβινιστές, ἐμεῖς θά εἴμασταν ἐνάντια στήν ἄμυνα τῆς «πατρίδας» *τους* στό δοσμένο πόλεμο. Τό σύνθημά μας εἶναι: ἐνάντια στούς σωβινιστές, ἔστω κι' ἄν εἶναι ἐπαναστάτες καί δημοκράτες, *ἐνάντια* σ' αὐτούς καί *ὑπέρ* τῆς συμμαχίας τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. 10) Στό ἐρώτημα, ἄν εἶναι δυνατό νά παίξει τό προλεταριάτο καθοδηγητικό ρόλο στήν ἀστική ρωσική ἐπανάσταση, ἀπαντᾶμε: ναί, εἶναι δυνατό, *ἄν* ἡ μικροαστική τάξη στίς ἀποφασιστικές στιγμές

κλίνει πρός τ' ἀριστερά, καί τή σπρώχνει πρός τ' ἀριστερά ὄχι μόνο ἡ προπαγάνδα μας, μά καί μιά σειρά ἀντικειμενικοί παράγοντες, οἰκονομικοί, δημοσιονομικοί (τά βάρη τοῦ πολέμου), στρατιωτικοί, πολιτικοί κ.ἄ. 11) Στό ἐρώτημα τί θά ἔκανε τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου, ἄν ἡ ἐπανάσταση τό ἔφερνε στήν ἐξουσία στό σημερινό πόλεμο, ἀπαντᾶμε: θά προτείναμε εἰρήνη σέ *ὅλους* τούς ἐμπόλεμους μέ τόν ὅρο τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἀποικιῶν καί *ὅλων* τῶν ἐξαρτημένων, καταπιεζόμενων καί χωρίς πλήρη δικαιώματα λαῶν. Οὔτε ἡ Γερμανία, οὔτε ἡ Ἀγγλία μέ τή Γαλλία θά δέχονταν, μέ τίς σημερινές τους κυβερνήσεις, αὐτό τόν ὅρο. Τότε θά εἴμασταν ὑποχρεωμένοι νά προετοιμάσουμε καί νά κάνουμε ἐπαναστατικό πόλεμο, δηλ. δέν θά ἐφαρμόζαμε μόνο στό ἀκέραιο, μέ τά πιό ἀποφασιστικά μέτρα, ὅλο τό πρόγραμμά μας μίνιμουμ, ἀλλά καί θά ἀρχίζαμε συστηματικά νά ξεσηκώνουμε σέ ἐξέγερση ὅλους τούς λαούς πού καταπιέζονται σήμερα ἀπό τούς μεγαλορώσους, ὅλες τίς ἀποικίες καί τίς ἐξαρτημένες χῶρες τῆς Ἀσίας (Ἰνδία, Κίνα, Περσία κτλ.), καθώς ἐπίσης — καί σέ πρώτη σειρά — θά ξεσηκώναμε σέ ἐξέγερση τό σοσιαλιστικό προλεταριάτο τῆς Εὐρώπης ἐνάντια στίς κυβερνήσεις του καί σέ πεῖσμα τῶν σοσιαλσωβινιστῶν του. Δέν χωράει καμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ νίκη τοῦ προλεταριάτου στή Ρωσία θά δημιουργοῦσε ἐξαιρετικά εὐνοϊκές συνθῆκες γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης καί στήν Ἀσία καί στήν Εὐρώπη. Αὐτό τό ἀπόδειξε *ἀκόμη* καί τό 1905[48]. Καί ἡ διεθνής ἀλληλεγγύη τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου εἶναι *γεγονός*, σέ πεῖσμα τῆς βρωμερῆς λύσσας τοῦ ὀπορτουνισμοῦ καί τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ»*.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 56,
26 (13) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ. τόμ. 27ος, σελ. 52-53. *Ἡ Σύντ.*

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ Ν.Κ. ΚΡΟΥΠΣΚΑΓΙΑ «ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΣΕΛΙΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ»[49]

Τήν Τρίτη, 9 τοῦ Μάη, ἦλθαν ἀπό τήν Ἐλβετία πάνω ἀπό 200 πρόσφυγες, πού πέρασαν μέσω τῆς Γερμανίας, ἀνάμεσα στούς ὁποίους καί ὁ ἡγέτης τῶν μενσεβίκων Μάρτοφ, ὁ ἡγέτης τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν Νατανσόν καί ἄλλοι. Τό πέρασμα αὐτό ἀπόδειξε γιά μιά ἀκόμη φορά ὅτι ἀπό τήν Ἐλβετία δέν ὑπάρχει ἄλλος σίγουρος δρόμος ἐκτός ἀπό τό δρόμο μέσω Γερμανίας. Στήν «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν τῆς Πετρούπολης» (ἀρ. φύλ. 32 τῆς 5 τοῦ Ἀπρίλη) δημοσιεύτηκε ἔκθεση τοῦ Λένιν καί τοῦ Ζηνόβιεφ γιά τό πέρασμά τους μέσω Γερμανίας καί ἀναφέρθηκαν τά ὀνόματα τῶν σοσιαλιστῶν τῶν δυό οὐδέτερων χωρῶν (Ἐλβετίας καί Σουηδίας), πού βεβαίωσαν μέ τήν ὑπογραφή τους ὅτι τό ταξίδι ἔγινε μέσω Γερμανίας ἀπό ἀνάγκη, καί ὅτι δέν ὑπῆρξαν κατά τήν πραγματοποίησή του κανενός εἴδους ἀξιοκατάκριτες κάπως σχέσεις μέ τή γερμανική κυβέρνηση.

«Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 21, 26 (13) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΜΑΣ ΑΠΕΙΛΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Ὅλο καί πληθαίνουν οἱ εἰδήσεις, οἱ σκέψεις, οἱ φόβοι καί οἱ διαδόσεις γιά τήν ἐπερχόμενη καταστροφή. Οἱ ἐφημερίδες τῶν καπιταλιστῶν ἐκφοβίζουν, ξεφωνίζουν μέ ἀφρούς στό στόμα ἐνάντια στούς μπολσεβίκους καί ἐπικαλοῦνται τίς ἀοριστίες τοῦ Κοῦτλερ γιά «ἕνα» ἐργοστάσιο, γιά «μερικά» ἐργοστάσια, γιά «μιά» ἐπιχείρηση κ.ο.κ. Περίεργες μέθοδοι, παράξενες «ἀποδείξεις»... ἀλλά γιατί νά μήν *κατονομάσουν* ἕνα ὁρισμένο ἐργοστάσιο; Γιατί νά μή δόσουν τή δυνατότητα καί στό κοινό *καί στούς ἐργάτες* νά ἐλέγξουν αὐτές τίς διαδόσεις πού ἀποβλέπουν στήν πρόκληση ἀνησυχίας;

Δέν εἶναι δύσκολο νά καταλάβουν οἱ κύριοι καπιταλιστές πώς, ὅταν δέν δίνουν ἀκριβῆ στοιχεῖα γιά συγκεκριμένες ἐπιχειρήσεις, δέν κάνουν ἄλλο παρά νά γελοιοποιοῦνται. Γιατί, τέλος πάντων, ἐσεῖς εἴσαστε κυβέρνηση, κύριοι καπιταλιστές, ἐσεῖς ἔχετε τούς 10 ὑπουργούς ἀπό τούς 16, ἐσεῖς εἶστε ὑπεύθυνοι καί ἐσεῖς διατάζετε. Δέν εἶναι μήπως γελοῖο, οἱ ἄνθρωποι πού ἔχουν τήν πλειοψηφία στήν κυβέρνηση, πού διατάζουν, νά περιορίζονται στίς ἀόριστες παραπομπές τοῦ Κοῦτλερ καί νά φοβοῦνται νά μιλήσουν ἀνοιχτά καί σταράτα, προσπαθώντας νά ρίξουν τήν εὐθύνη σέ ἄλλα κόμματα, πού δέν βρίσκονται στό τιμόνι τῆς ἐξουσίας;

Οἱ ἐφημερίδες τῶν μικροαστικῶν κομμάτων, τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων, παραπονοῦνται κι' αὐτές, ἀλλά μέ κάπως διαφορετικό τόνο, ὄχι τόσο κατηγορώντας τούς τρομερούς μπολσεβίκους (ἄν καί χωρίς αὐτό, βέβαια, δέν γίνεται), ὅσο συσσωρεύοντας τόν ἕνα εὐσεβή πόθο ἐπάνω στόν ἄλλο. Ἰδιαίτερα χαρακτηριστική ἀπό τήν ἄποψη αὐτή εἶναι ἡ «Ἰσβέστια», πού ἡ Σύνταξή της βρίσκεται στά χέρια τοῦ συνασπισμοῦ τῶν δυό παραπάνω κομμάτων. Στό φύλ. ἀρ. 63 τῆς 11 τοῦ Μάη δημοσιεύτηκαν δυό ἄρθρα μέ θέμα τήν πάλη ἐνάντια στό οἰκονο-

μικό χάος, ἄρθρα μέ τό ἴδιο περιεχόμενο. Τό ἕνα ἀπ' αὐτά τιτλοφορεῖται ἐξαιρετικά... πῶς νά τό ποῦμε λεπτότερα;.. ἐξαιρετικά ἀπερίσκεπτα (ὅπως γενικά εἶναι «ἀπερίσκεπτη» ἡ εἴσοδος τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων στήν κυβέρνηση τῶν ἰμπεριαλιστῶν) — «Τί θέλει ἡ Προσωρινή κυβέρνηση». Θά ἦταν πιό σωστό νά τιτλοφοροῦνταν: «Τί *δέν* θέλει ἡ Προσωρινή κυβέρνηση καί τί ὑπόσχεται;».

Τό ἄλλο ἄρθρο περιέχει τήν «ἀπόφαση τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν». Νά μερικά ἀποσπάσματα πού ἀποδίδουν μέ τόν ἀκριβέστερο τρόπο τό περιεχόμενό του:

«Γιά πολλούς κλάδους τῆς βιομηχανίας ἔφτασε ὁ καιρός νά περάσουν στό ἐμπορικό κρατικό μονοπώλιο (ψωμί, κρέας, ἁλάτι, δέρματα), γιά ἄλλους ὡρίμασαν οἱ συνθῆκες γιά τή δημιουργία τράστ πού θά ρυθμίζονται ἀπό τό κράτος (ἐξόρυξη κάρβουνου καί πετρελαίου, παραγωγή μετάλλων, ζάχαρης, χαρτιοῦ) καί, τέλος, γιά ὅλους σχεδόν τούς κλάδους τῆς βιομηχανίας οἱ σημερινές συνθῆκες ἀπαιτοῦν τή ρυθμιστική συμμετοχή τοῦ κράτους στήν κατανομή τῶν πρώτων ὑλῶν καί τῶν παραγομένων προϊόντων, καθώς καί στή σταθεροποίηση τῶν τιμῶν... Ταυτόχρονα πρέπει νά μποῦν κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῆς κρατικο-κοινωνικῆς ἐξουσίας ὅλα τά πιστωτικά ἱδρύματα γιά τήν καταπολέμηση τῆς κερδοσκοπίας μέ τά ἐμπορεύματα πού ρυθμίζονται ἀπό τό κράτος... Συνάμα πρέπει... νά παρθοῦν τά πιό ἀποφασιστικά μέτρα πάλης ἐνάντια στούς χαραμοφάηδες μέχρι καί τήν καθιέρωση τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας... Ἡ χώρα ἔφτασε ἤδη στήν καταστροφή ἀπό τήν ὁποία μπορεῖ νά τή γλυτώσει μόνο ἡ δημιουργική προσπάθεια ὅλου τοῦ λαοῦ *μ' ἐπικεφαλῆς τήν κρατική ἐξουσία*, πού ἀνάλαβε συνειδητά» (χμ... χμ...!;) «τό μεγαλειῶδες καθῆκον τῆς σωτηρίας τῆς χώρας πού ἔχει καταστραφεῖ ἀπό τόν πόλεμο καί τό τσαρικό καθεστώς».

Ἐκτός ἀπό τήν τελευταία φράση, ὕστερα ἀπό τίς λέξεις πού ὑπογραμμίσαμε — φράση πού μέ καθαρά μικροαστική εὐπιστία «ἀνάθεσε» στούς καπιταλιστές καθήκοντα πού δέν θά μπορέσουν νά τά ἐκπληρώσουν — ἐκτός ἀπ' αὐτό, τό πρόγραμμα εἶναι θαυμάσιο. Καί ἔλεγχος, καί κρατικοποίηση τῶν τράστ, καί καταπολέμηση τῆς κερδοσκοπίας, καί ὑποχρεωτική ἐργασία — μᾶς συμπαθᾶτε, ἀλλά τί διαφέρει αὐτό ἀπό τόν «τρομερό» μπολσεβικισμό; τί παραπάνω ἤθελαν οἱ «τρομεροί» μπολσεβίκοι;

Ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται τό κλειδί, ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ οὐσία, αὐτό εἶναι πού δέν θέλουν μέ κανένα τρόπο νά καταλάβουν οἱ μικροαστοί καί οἱ φιλισταῖοι ὅλων τῶν ἀποχρώσεων: *ἀναγκάζονται* νά δεχτοῦν τό πρόγραμμα τοῦ «τρομεροῦ» μπολσεβικισμοῦ, ἐπειδή δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἄλλο πρόγραμμα διεξόδου ἀπό τήν πραγματικά ἐπερχόμενη, τήν πραγματικά φοβερή καταστροφή, *ὅμως*... ὅμως οἱ καπιταλιστές «ἀναγνωρίζουν» αὐτό τό

πρόγραμμα (βλ. τήν περιβόητη § 3 τῆς διακήρυξης τῆς «νέας» Προσωρινῆς κυβέρνησης)[50] *γιά νά μήν τό ἐκτελέσουν.* Καί οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι «δίνουν ἐμπιστοσύνη» στούς καπιταλιστές καί καλλιεργοῦν στό λαό αὐτή τήν ὀλέθρια ἐμπιστοσύνη. Ἐδῶ βρίσκεται ὅλη ἡ οὐσία ὅλης τῆς πολιτικῆς κατάστασης.

Ἡ ἐπιβολή ἐλέγχου στά τράστ, μέ δημοσίευση ὁλόκληρων τῶν ἰσολογισμῶν τους, μέ ἄμεση σύγκληση συνεδρίων τῶν ὑπαλλήλων τους, μέ ὑποχρεωτική συμμετοχή στόν ἔλεγχο *τῶν ἴδιων τῶν ἐργατῶν,* μέ δικαίωμα διενέργειας ἀνεξάρτητου ἐλέγχου ἀπό τούς ἀντιπροσώπους κάθε μεγάλου πολιτικοῦ κόμματος — ὅλα αὐτά μποροῦν νά καθιερωθοῦν μέ διάταγμα πού γιά τή σύνταξή του ἀρκεῖ *μιά μέρα.*

Ποῦ σκόνταψε λοιπόν τό ζήτημα, πολίτες Σινγκαριόφ, Τερεστσένκο, Κονοβάλοφ; Ποῦ σκόνταψε τό ζήτημα, πολίτες, σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργοί, Τσερνόφ, Τσερετέλι; Ποῦ σκόνταψε τό ζήτημα, πολίτες ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι ἡγέτες τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν;

Ἐμεῖς δέν προτείναμε, οὔτε καί κανένας γενικά μποροῦσε νά προτείνει τίποτε ἄλλο ἀπό τήν *ἄμεση* ἐπιβολή ἑνός τέτιου ἐλέγχου στά τράστ, στίς τράπεζες, στό ἐμπόριο, *στούς «χαραμοφάηδες»* (καταπληκτικά ὡραία λέξη ἦλθε, κατ' ἐξαίρεση, στήν πέννα τῶν συντακτῶν τῆς «Ἰσβέστιγια»...), στά εἴδη διατροφῆς. Οὔτε καί εἶναι δυνατό νά ἐπινοήσει κανείς τίποτε ἄλλο ἀπό τή «δημιουργική προσπάθεια ὅλου τοῦ λαοῦ»...

Μόνο πού δέν πρέπει νά πιστεύει κανείς στά λόγια τῶν καπιταλιστῶν, στήν ἁπλοϊκή (στήν καλύτερη περίπτωση ἁπλοϊκή) ἐλπίδα τῶν μενσεβίκων καί τῶν ναρόντνικων ὅτι τάχα ἕνα τέτιο ἔλεγχο μποροῦν νά τόν πραγματοποιήσουν οἱ καπιταλιστές.

Τό χάος μᾶς ἀπειλεῖ. Ἡ καταστροφή ἔρχεται. Οἱ καπιταλιστές ὁδήγησαν καί ὁδηγοῦν ὅλες τίς χῶρες στό χαμό. Ἡ σωτηρία εἶναι μιά: ἐπαναστατική πειθαρχία, ἐπαναστατικά μέτρα *τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης,* τῶν προλετάριων καί τῶν μισοπρολετάριων, πέρασμα ὅλης τῆς κρατικῆς ἐξουσίας στά χέρια αὐτῆς τῆς τάξης, πού θά μπορέσει στήν πράξη νά ἐπιβάλει ἀκριβῶς ἕναν τέτιο ἔλεγχο, νά διεξάγει στήν πράξη τό νικηφόρο «ἀγώνα ἐνάντια στούς χαραμοφάηδες».

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 57,
27 (14) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΔΙΑΛΕΞΗ ΣΤΙΣ 14 (27) ΤΟΥ ΜΑΗ 1917[51]

Τό ζήτημα τοῦ πολέμου καί τῆς ἐπανάστασης τίθεται τόσο συχνά τόν τελευταῖο καιρό καί σέ ὅλο τόν Τύπο καί σέ κάθε λαϊκή συνέλευση, πού ἀσφαλῶς γιά πολλούς ἀπό σᾶς πολλές πλευρές αὐτοῦ τοῦ ζητήματος ὄχι μόνο σᾶς εἶναι πολύ γνωστές, μά καί σᾶς ἔγιναν πιά βαρετές. Δέν εἶχα ἀκόμη τή δυνατότητα νά μιλήσω οὔτε μιά φορά, οὔτε καί νά παραβρεθῶ στίς κομματικές ἤ γενικά τίς λαϊκές συνελεύσεις αὐτῆς ἐδῶ τῆς συνοικίας καί γι' αὐτό διατρέχω τόν κίνδυνο νά πέσω ἴσως σέ ἐπαναλήψεις ἤ νά μή σταθῶ ἀρκετά λεπτομερειακά σ' ἐκεῖνες τίς πλευρές αὐτοῦ τοῦ ζητήματος πού σᾶς ἐνδιαφέρουν περισσότερο.

Μοῦ φαίνεται ὅτι τό κύριο πού συνήθως λησμονοῦν, πού δέν τό προσέχουν ἀρκετά, στό ζήτημα τοῦ πολέμου, τό κύριο γιά τό ὁποῖο γίνονται τόσες πολλές συζητήσεις καί θά ἔλεγα μάλιστα κούφιες, ἄκαρπες, ἄσκοπες συζητήσεις, εἶναι ὅτι ξεχνοῦν τό βασικό ζήτημα, δηλαδή ποιός εἶναι ὁ ταξικός χαρακτήρας τοῦ πολέμου, ἀπό ποιά αἰτία ξέσπασε αὐτός ὁ πόλεμος, ποιές τάξεις τόν διεξάγουν, ποιές ἱστορικές καί ἱστορικο-οἰκονομικές συνθῆκες τόν προκάλεσαν. Ἀπ' ὅσο μπόρεσα νά παρακολουθήσω στίς συγκεντρώσεις καί στίς κομματικές συνελεύσεις τόν τρόπο πού θέτουν στή χώρα μας τό ζήτημα τοῦ πολέμου, σχημάτισα τήν πεποίθηση ὅτι ἐδῶ δημιουργοῦνται ἕνα σωρό παρανοήσεις, ἐπειδή ἀκριβῶς, ἐξετάζοντας τό ζήτημα τοῦ πολέμου, μιλᾶμε σχεδόν πάντα σέ ἐντελῶς διαφορετικές γλῶσσες.

Ἀπό τήν ἄποψη τοῦ μαρξισμοῦ, δηλαδή τοῦ σύγχρονου ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ, τό βασικό ζήτημα πού μπαίνει, ὅταν οἱ σοσιαλιστές συζητοῦν γιά τό πῶς πρέπει νά χαρακτηρίσει κανείς ἕναν πόλεμο καί τί θέση πρέπει νά πάρει ἀπέναντί του,

εἶναι γιά ποιό λόγο διεξάγεται αὐτός ὁ πόλεμος, ποιές τάξεις τόν προετοίμασαν καί τόν διευθύνουν. Ἐμεῖς, οἱ μαρξιστές, δέν συγκαταλεγόμαστε ἀνάμεσα στούς ἀπόλυτους ἀντίπαλους κάθε πολέμου. Ἐμεῖς λέμε: σκοπός μας εἶναι νά πετύχουμε τό σοσιαλιστικό κοινωνικό σύστημα πού, ἐξαλείφοντας τή διαίρεση τῆς ἀνθρωπότητας σέ τάξεις, ἐξαλείφοντας κάθε ἐκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπό ἄνθρωπο καί ἔθνους ἀπό ἔθνος, θά ἐξαλείψει ἀναπόφευκτα κάθε δυνατότητα πολέμου γενικά. Ἀλλά στόν πόλεμο γι' αὐτό τό σοσιαλιστικό κοινωνικό σύστημα θά συναντήσουμε ἀναπόφευκτα τέτιες συνθῆκες, πού ἡ ταξική πάλη μέσα σέ κάθε ἔθνος χωριστά μπορεῖ νά προσκρούσει στόν πόλεμο ἀνάμεσα στά διάφορα ἔθνη, πού τόν γεννᾶ πάλι αὐτή ἡ ἴδια ἡ ταξική πάλη, καί γι' αὐτό δέν μποροῦμε ν' ἀρνηθοῦμε τή δυνατότητα ἐπαναστατικῶν πολέμων, δηλαδή πολέμων πού, πηγάζοντας ἀπό τήν ταξική πάλη, διεξάγονται ἀπό τίς ἐπαναστατικές τάξεις καί ἔχουν ξεκάθαρη, ἄμεση ἐπαναστατική σημασία. Πολύ περισσότερο δέν μποροῦμε νά τό ἀρνηθοῦμε αὐτό, ἐφόσον στήν ἱστορία τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπαναστάσεων τῆς τελευταίας ἑκατονταετίας σέ διάστημα 125-135 περίπου χρόνων, παράλληλα μέ τούς ἀντιδραστικούς πολέμους, ὅπως ἦταν οἱ περισσότεροι, ἔγιναν καί πόλεμοι ἐπαναστατικοί, π.χ., ὁ πόλεμος τῶν ἐπαναστατικῶν λαϊκῶν μαζῶν τῆς Γαλλίας ἐνάντια στή συνασπισμένη μοναρχική, καθυστερημένη, φεουδαρχική καί μισοφεουδαρχική Εὐρώπη. Καί σήμερα δέν ὑπάρχει ἐξαπάτηση τῶν μαζῶν, πιό διαδομένη στή Δυτική Εὐρώπη, καί τόν τελευταῖο καιρό καί στή χώρα μας, στή Ρωσία, ὅσο ἡ ἐξαπάτησή τους μέ παραπομπές σέ παραδείγματα ἐπαναστατικῶν πολέμων. Ὑπάρχουν πόλεμοι καί πόλεμοι. Πρέπει νά ξεκαθαρίσουμε ἀπό ποιές ἱστορικές συνθῆκες προέκυψε ὁ δοσμένος πόλεμος, ποιές τάξεις τόν διεξάγουν καί γιά ποιό σκοπό. Ἄν δέν τό ξεκαθαρίσουμε αὐτό, τότε ὅλους μας τούς συλλογισμούς γιά τόν πόλεμο θά τούς καταδικάσουμε σέ πλήρη στειρότητα, σέ φιλονικίες καθαρά φιλολογικές καί ἄγονες. Νά γιατί νομίζω, μιά καί βάλατε σάν θέμα σας τό ζήτημα τῆς σχέσης τοῦ πολέμου μέ τήν ἐπανάσταση, ὅτι πρέπει νά σταθῶ λεπτομερειακά σ' αὐτή τήν πλευρά τοῦ ζητήματος.

Εἶναι γνωστό τό ἀπόφθεγμα ἑνός ἀπό τούς πιό διάσημους συγγραφεῖς τῆς φιλοσοφίας τῶν πολέμων καί τῆς ἱστορίας τῶν πολέμων — τοῦ Κλάουζεβιτς, πού λέει: «Ὁ πόλεμος εἶναι συνέχιση τῆς πολιτικῆς μέ ἄλλα μέσα»[52]. Τό ἀπόφθεγμα αὐτό ἀνήκει σέ συγγραφέα πού ἐρευνοῦσε τήν ἱστορία τῶν πολέμων καί ἔβγαζε ἱστορικά διδάγματα ἀπό τήν ἱστορία αὐτή — λίγο μετά

τήν ἐποχή τῶν ναπολεόντειων πολέμων. Ὁ συγγραφέας αὐτός, πού οἱ βασικές του σκέψεις ἔγιναν σήμερα ἀναμφισβήτητα κτῆμα κάθε σκεπτόμενου ἀνθρώπου, ἀγωνιζόταν ἐδῶ καί 80 περίπου χρόνια ἐνάντια στή μικροαστική καί ἀνόητη πρόληψη ὅτι εἶναι τάχα δυνατό νά ξεχωρίσουμε τόν πόλεμο ἀπό τήν πολιτική τῶν ἀντίστοιχων κυβερνήσεων, τῶν ἀντίστοιχων τάξεων, ὅτι τάχα εἶναι ποτέ δυνατό νά βλέπουμε τόν πόλεμο σάν ἁπλή ἐπίθεση πού παραβιάζει τήν εἰρήνη καί σάν ἀποκατάσταση, ὕστερα, αὐτῆς τῆς παραβιασμένης εἰρήνης. Τσακώθηκαν καί συμφιλιώθηκαν! Αὐτή εἶναι μιά πρωτόγονη καί ἁπλοϊκή ἀντίληψη πού διαψεύστηκε ἐδῶ καί δεκάδες χρόνια καί διαψεύδεται ἀπό κάθε, κάπως προσεκτική, ἀνάλυση ὁποιασδήποτε ἐποχῆς τῆς ἱστορίας τῶν πολέμων.

Ὁ πόλεμος εἶναι συνέχιση τῆς πολιτικῆς μέ ἄλλα μέσα. Κάθε πόλεμος συνδέεται ἀδιάρηκτα μ' ἐκεῖνο τό πολιτικό καθεστώς ἀπό τό ὁποῖο πηγάζει. Τήν ἴδια πολιτική, πού ἕνα ὁρισμένο κράτος, μιά ὁρισμένη τάξη στά πλαίσια αὐτοῦ τοῦ κράτους, ἐφαρμόζει σέ μιά μακρόχρονη περίοδο πρίν ἀπό τόν πόλεμο, ἡ ἴδια αὐτή τάξη τή συνεχίζει ἀναπόφευκτα καί στή διάρκεια τοῦ πολέμου, ἀλλάζοντας μόνο μορφή δράσης.

Ὁ πόλεμος εἶναι συνέχιση τῆς πολιτικῆς μέ ἄλλα μέσα. Ὅταν στά τέλη τοῦ 18ου αἰώνα οἱ ἐπαναστάτες κάτοικοι τῶν πόλεων καί οἱ ἐπαναστάτες ἀγρότες τῆς Γαλλίας, ἀφοῦ ἀνάτρεψαν ἐπαναστατικά τή μοναρχία στή χώρα τους, ἐγκαθίδρυσαν τή λαοκρατική δημοκρατία — κι' ἀφοῦ ξεμπέρδεψαν μέ τό μονάρχη τους, ξεμπέρδεψαν ἐπαναστατικά καί μέ τούς τσιφλικάδες τους — ἡ πολιτική αὐτή τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης δέν μποροῦσε παρά νά τραντάξει συθέμελα ὅλη τήν ὑπόλοιπη ἀπολυταρχική, τσαρική, βασιλική, μισοφεουδαρχική Εὐρώπη. Καί ἀναπόφευκτη συνέχιση αὐτῆς τῆς πολιτικῆς τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης πού νίκησε στή Γαλλία ἦταν οἱ πόλεμοι, ὅπου ἐνάντια στήν ἐπαναστατική Γαλλία ὀρθώθηκαν ὅλα τά μοναρχικά κράτη τῆς Εὐρώπης, συγκροτώντας τό διαβόητο συνασπισμό τους καί ἐξαπολύοντας ἕναν ἀντεπαναστατικό πόλεμο ἐνάντια στή Γαλλία. Ὅπως καί στό ἐσωτερικό τῆς χώρας ὁ γαλλικός ἐπαναστατικός λαός εἶχε δείξει τότε γιά πρώτη φορά ἕνα πρωτοείδωτο στή διάρκεια αἰώνων ἀνώτατο ὅριο ἐπαναστατικῆς ἐνέργειας, ἔτσι καί στόν πόλεμο τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰώνα ἔδειξε μιά ἐξίσου μεγαλειώδη ἐπαναστατική δημιουργικότητα, μετέβαλε ὅλο τό σύστημα τῆς στρατηγικῆς, σπάζοντας ὅλους τούς παλιούς νόμους καί κανόνες τοῦ πολέμου καί, δημιουργώντας στή θέση τῶν

στρατῶν παλιοῦ τύπου ἕνα νέο, ἐπαναστατικό, λαϊκό στρατό καί ἕνα νέο τρόπο διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου. Μοῦ φαίνεται πώς τό παράδειγμα αὐτό εἶναι ἄξιο ἰδιαίτερης προσοχῆς, γιατί μᾶς δείχνει ὁλοφάνερα ἐκεῖνο πού ξεχνοῦν τώρα συχνά οἱ δημοσιολόγοι τῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων, ἐκμεταλλευόμενοι τίς προλήψεις καί τή μικροαστική ἀμάθεια τῶν ὁλότελα καθυστερημένων λαϊκῶν μαζῶν, πού δέν καταλαβαίνουν αὐτή τήν ἀδιάρηκτη οἰκονομική καί ἱστορική σύνδεση κάθε πολέμου μέ τήν προηγούμενη ἀπ' αὐτόν πολιτική κάθε χώρας, κάθε τάξης πού κυριαρχοῦσε πρίν ἀπό τόν πόλεμο καί ἐξασφάλιζε τήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν της μέ τά λεγόμενα «εἰρηνικά» μέσα. Τά λεγόμενα εἰρηνικά — γιατί οἱ πράξεις βίας πού εἶναι π.χ. ἀναγκαῖες γιά τήν «εἰρηνική» κυριαρχία στίς ἀποικίες, ζήτημα εἶναι ἄν μποροῦν νά λέγονται εἰρηνικές.

Στήν Εὐρώπη ἐπικρατοῦσε εἰρήνη, αὐτή ὅμως διατηροῦνταν ἐπειδή ἡ κυριαρχία τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν πάνω στίς ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια κατοίκους τῶν ἀποικιῶν πραγματοποιοῦνταν μόνο μέ συνεχεῖς, ἀδιάκοπους πολέμους πού δέν σταματοῦσαν ποτέ καί πού ἐμεῖς, οἱ εὐρωπαῖοι, δέν τούς θεωροῦμε πολέμους, ἐπειδή πολύ συχνά ἔμοιαζαν ὄχι μέ πολέμους, ἀλλά μέ τήν πιό θηριώδη σφαγή, τήν ἐξόντωση ἄοπλων λαῶν. Καί τό ζήτημα εἶναι ἀκριβῶς ὅτι γιά νά κατανοήσουμε τό σημερινό πόλεμο πρέπει πρίν ἀπόλα νά ρίξουμε μιά γενική ματιά στήν πολιτική τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων στό σύνολό της. Δέν πρέπει νά παίρνουμε ξεχωριστά παραδείγματα, ξεχωριστές περιπτώσεις, πού πάντα εἶναι εὔκολο νά ἀποσπαστοῦν ἀπό τήν ἁλυσίδα τῶν κοινωνικῶν φαινομένων καί πού δέν ἔχουν καμιά ἀξία, γιατί εἶναι τό ἴδιο εὔκολο νά φέρουμε καί ἀντίθετο παράδειγμα. Ὄχι, πρέπει νά πάρουμε ὅλη τήν πολιτική ὁλόκληρου τοῦ συστήματος τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν στήν οἰκονομική καί πολιτική ἀμοιβαία σχέση τους γιά νά καταλάβουμε μέ ποιόν τρόπο ἀπό τό σύστημα αὐτό πήγασε ἀμετάτρεπτα καί ἀναπόφευκτα ὁ δοσμένος πόλεμος.

Παρατηροῦμε συνεχῶς ἀπόπειρες, ἰδιαίτερα ἀπομέρους τῶν καπιταλιστικῶν ἐφημερίδων — ἄσχετα ἄν εἶναι μοναρχικές ἤ δημοκρατικές — νά δόσουν στό σημερινό πόλεμο ἕνα ξένο πρός αὐτόν ἱστορικό περιεχόμενο. Δέν ὑπάρχει, π.χ., πιό συνηθισμένη μέθοδος στή γαλλική Δημοκρατία ἀπό τίς ἀπόπειρες νά παρουσιάσουν ἀπό τήν πλευρά τῆς Γαλλίας αὐτό τόν πόλεμο, ὅτι εἶναι συνέχιση καί παρόμοιος τῶν πολέμων τῆς μεγάλης γαλλικῆς ἐπανάστασης τοῦ 1792. Δέν ὑπάρχει πιό διαδομένη

μέθοδος ἐξαπάτησης τῶν γαλλικῶν λαϊκῶν μαζῶν, τῶν γάλλων ἐργατῶν καί τῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν ἀπό τή μεταφορά στήν ἐποχή μας τῆς «διαλέκτου» ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὁρισμένων συνθημάτων της καί ἀπό τήν προσπάθεια νά παρουσιάσουν τό ζήτημα ὅτι νά, καί τώρα ἡ δημοκρατική Γαλλία ὑπερασπίζει τήν ἐλευθερία της ἐνάντια στή μοναρχία. Ξεχνᾶνε τή «μικρολεπτομέρεια» ὅτι τότε, τό 1792, τόν πόλεμο στή Γαλλία τόν ἔκανε ἡ ἐπαναστατική τάξη, πού πραγματοποίησε μιά πρωτοείδωτη ἐπανάσταση, γκρέμισε συθέμελα μέ τόν πρωτάκουστο ἡρωισμό τῶν μαζῶν τή γαλλική μοναρχία καί ξεσηκώθηκε ἐνάντια στή συνασπισμένη μοναρχική Εὐρώπη, ὄχι γιά ἄλλο σκοπό, ἀλλά μέ μόνο σκοπό τή συνέχιση τῆς ἐπαναστατικῆς της πάλης.

Ὁ πόλεμος στή Γαλλία ἦταν συνέχιση τῆς πολιτικῆς τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης πού ἔκανε τήν ἐπανάσταση, κατάκτησε τή δημοκρατία, κανόνισε τούς λογαριασμούς της μέ τούς γάλλους καπιταλιστές καί τσιφλικάδες μέ ἀνείδωτη ὡς τότε ἐνεργητικότητα καί στό ὄνομα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς, τῆς συνέχισής της, ἔκανε ἐπαναστατικό πόλεμο ἐνάντια στή συνασπισμένη μοναρχική Εὐρώπη.

Τώρα ὅμως ἔχουμε μπροστά μας πρῶτ' ἀπόλα τή συμμαχία δυό ὁμάδων καπιταλιστικῶν Δυνάμεων: Ἔχουμε μπροστά μας ὅλες τίς μεγάλες παγκόσμιες καπιταλιστικές Δυνάμεις — τήν Ἀγγλία, τή Γαλλία, τήν Ἀμερική, τή Γερμανία — πού ὅλη ἡ πολιτική τους στή διάρκεια πολλῶν δεκαετιῶν ἦταν ὁ ἀδιάκοπος οἰκονομικός ἀνταγωνισμός γιά τό πῶς θά κυριαρχήσουν πάνω σ' ὅλο τόν κόσμο, πῶς θά στραγγαλίσουν τούς μικρούς λαούς, πῶς θά ἐξασφαλίσουν τριπλάσια καί δεκαπλάσια κέρδη στό τραπεζικό τους κεφάλαιο πού τύλιξε ὅλο τόν κόσμο μέ τήν ἁλυσίδα τῆς ἐπιροῆς του. Σ' αὐτό συνίσταται ἡ πραγματική πολιτική τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γερμανίας. Αὐτό τό ὑπογραμμίζω. Αὐτό ποτέ δέν πρέπει νά πάψουμε νά τό ὑπογραμμίζουμε, γιατί ἄν τό ξεχάσουμε, δέν θά μπορέσουμε νά καταλάβουμε τίποτε ἀπό τό σημερινό πόλεμο καί θά βρεθοῦμε τότε ἀνίσχυροι, στή διάθεση τοῦ πρώτου τυχόντα ἀστοῦ δημοσιολόγου πού θά μᾶς σερβίρει ἀπατηλές φράσεις.

Ἡ πραγματική πολιτική καί τῶν δυό ὁμάδων τῶν μεγάλων καπιταλιστικῶν γιγάντων — τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γερμανίας, πού μαζί μέ τούς συμμάχους τους κινήθηκαν ὁ ἕνας ἐνάντια στόν ἄλλο — ἡ πολιτική αὐτή πού κράτησε προπολεμικά πολλές δεκαετίες, πρέπει νά μελετηθεῖ καί νά κατανοηθεῖ στό σύνολό της. Ἄν δέν τό κάναμε αὐτό, τότε ὄχι μόνο θά ξεχνούσαμε τή

βασική ἀπαίτηση τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ καί κάθε κοινωνικῆς ἐπιστήμης γενικά, μά θά στερούσαμε τόν ἑαυτό μας ἀπό τή δυνατότητα νά καταλάβει ὁτιδήποτε ἀπό τό σημερινό πόλεμο. Θά παραδινόμασταν στή διάθεση τοῦ Μιλιουκόφ, τοῦ ἀπατεώνα πού ἀνάβει τό σωβινισμό καί τό μίσος τοῦ ἑνός λαοῦ ἐνάντια στόν ἄλλο, μέ μεθόδους πού ἐφαρμόζονται παντοῦ χωρίς καμιά ἐξαίρεση, μέ μεθόδους πού γι' αὐτές ἔγραψε ἐδῶ καί ὀγδόντα χρόνια ὁ Κλάουζεβιτς, πού ἀνάφερα στήν ἀρχή, καί πού τότε ἤδη γελοιοποίησε τήν ἄποψη πώς τάχα ζοῦσαν οἱ λαοί εἰρηνικά καί ὕστερα τσακώθηκαν! Σάν νά μποροῦσε νά εἶναι αὐτό ἀλήθεια! Μά εἶναι δυνατό νά ἐξηγήσει κανείς ἕναν πόλεμο, ἄν δέν τόν συνδέσει μέ τήν προηγούμενη πολιτική τοῦ δοσμένου κράτους, τοῦ δοσμένου συστήματος κρατῶν, τῶν δοσμένων τάξεων; Τό ξαναλέω ἀκόμη μιά φορά: αὐτό εἶναι τό βασικό ζήτημα πού πάντα τό ξεχνᾶνε,πού ἐπειδή δέν τό καταλαβαίνουν τά $^{9}/_{10}$ τῶν συζητήσεων γιά τόν πόλεμο μετατρέπονται σέ ἁπλό ἀλληλοβρίσιμο καί λογομαχίες. Ἐμεῖς λέμε: ἄν δέν μελετήσατε τήν πολιτική καί τῶν δυό ὁμάδων τῶν ἐμπόλεμων κρατῶν στή διάρκεια δεκαετιῶν — γιά νά μήν ὑπάρχουν τυχαῖα γεγονότα, γιά νά μήν ἁρπάζετε ἀπό τό σωρό μεμονωμένα παραδείγματα — ἄν δέν εἴδατε τή σύνδεση αὐτοῦ τοῦ πολέμου μέ τήν πολιτική πού προηγήθηκε, τότε δέν καταλάβατε τίποτε ἀπό τόν πόλεμο αὐτό!

Καί ἡ πολιτική αὐτή μᾶς δείχνει ἕνα μόνο πράγμα: τόν ἀδιάκοπο οἰκονομικό ἀνταγωνισμό δυό παγκόσμιων γιγάντων, δυό καπιταλιστικῶν οἰκονομιῶν. Ἀπό τή μιά μεριά — ἡ Ἀγγλία, κράτος πού κατέχει τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ὑδρογείου σφαίρας, κράτος πού κατέχει τήν πρώτη θέση ἀπό ἄποψη πλούτου, πού δημιούργησε αὐτό τόν πλοῦτο ὄχι τόσο μέ τό μόχθο τῶν ἐργατῶν του, ἀλλά, κυρίως, μέ τήν ἐκμετάλλευση ἀπειράριθμων ἀποικιῶν, μέ τήν ἀπέραντη δύναμη τῶν ἀγγλικῶν τραπεζῶν, οἱ ὁποῖες μετατράπηκαν, ὄντας ἐπικεφαλῆς ὅλων τῶν ἄλλων τραπεζῶν, σέ μιά ἀσήμαντη ἀριθμητικά — κάπου τρεῖς, τέσσερις, πέντε — ὁμάδα τραπεζῶν-γιγάντων, πού διαθέτουν ἑκατοντάδες δισεκατομμύρια ρούβλια καί τά διαθέτουν ἔτσι πού χωρίς καμιά ὑπερβολή μποροῦμε νά ποῦμε: δέν ὑπάρχει σ' ὁλόκληρη τήν ὑδρόγειο κομματάκι γῆς πού τό κεφάλαιο αὐτό νά μήν ἔβαλε τό βαρύ του χέρι, δέν ὑπάρχει κομματάκι γῆς πού νά μήν εἶναι τυλιγμένο μέ τίς χιλιάδες νήματα τοῦ ἀγγλικοῦ κεφαλαίου. Τό κεφάλαιο αὐτό ἀναπτύχθηκε στά τέλη τοῦ 19ου καί στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰώνα καί πῆρε τέτιες διαστάσεις πού μετάφερε τή δράση του πολύ πιό

πέρα ἀπό τά σύνορα τῶν ξεχωριστῶν κρατῶν, συγκροτώντας μιά ὁμάδα τραπεζῶν-γιγάντων πού διαθέτουν μυθώδη πλούτη. Τό κεφάλαιο, ἐνισχύοντας αὐτό τόν ἀσήμαντο ἀριθμό τραπεζῶν, τύλιξε μέσω αὐτοῦ τοῦ διχτιοῦ ὅλο τόν κόσμο μέ ἑκατοντάδες δισεκατομμύρια ρούβλια. Νά ποιό εἶναι τό βασικό στήν οἰκονομική πολιτική τῆς Ἀγγλίας καί στήν οἰκονομική πολιτική τῆς Γαλλίας, πού γι' αὐτήν οἱ ἴδιοι οἱ γάλλοι δημοσιολόγοι, οἱ συνεργάτες π.χ. τῆς «L' Humanité»[53], ἐφημερίδας πού καθοδηγεῖται σήμερα ἀπό πρώην σοσιαλιστές, ἔγραφαν (ὅπως π.χ. ὁ γνωστός οἰκονομολόγος συγγραφέας Λιζίς) ἐδῶ καί κάμποσα χρόνια πρίν ἀπό τόν πόλεμο: «Ἡ Γαλλία εἶναι χρηματιστική μοναρχία, ἡ Γαλλία εἶναι χρηματιστική ὀλιγαρχία, ἡ Γαλλία εἶναι ὁ τοκογλύφος ὅλου τοῦ κόσμου».

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ἐνάντια σ' αὐτή τήν ὁμάδα, ἀγγλογαλλική κυρίως, πρόβαλε μιά ἄλλη ὁμάδα καπιταλιστῶν, ἀκόμη πιό ἁρπακτική, ἀκόμη πιό ληστρική — ἡ ὁμάδα αὐτῶν πού ἦλθαν στό τραπέζι τῶν καπιταλιστικῶν φαγητῶν, ὅταν οἱ θέσεις ἦταν πιασμένες, μά πού ἔμπασαν στήν πάλη νέες μεθόδους ἀνάπτυξης τῆς καπιταλιστικῆς παραγωγῆς, καλύτερη τεχνική, ἀπαράμιλλη ὀργάνωση, πού μετατρέπει τόν παλιό καπιταλισμό, τόν καπιταλισμό τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐλεύθερου συναγωνισμοῦ, σέ καπιταλισμό τῶν γιγάντιων τράστ, καπιταλιστικῶν συνδικάτων, καρτέλ. Ἡ ὁμάδα αὐτή εἰσήγαγε τήν ἀρχή τῆς κρατικοποίησης τῆς καπιταλιστικῆς παραγωγῆς, τῆς συνένωσης τῆς γιγάντιας δύναμης τοῦ καπιταλισμοῦ μέ τή γιγάντια δύναμη τοῦ κράτους σέ ἕνα μηχανισμό πού συνενώνει δεκάδες ἑκατομμύρια ἀνθρώπους σέ μιά ὀργάνωση τοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ. Νά ἡ οἰκονομική ἱστορία, νά ἡ διπλωματική ἱστορία πολλῶν δεκαετιῶν, τήν ὁποία κανείς δέν μπορεῖ νά ἀγνοήσει. Μόνο αὐτή σᾶς δείχνει τήν κατεύθυνση γιά τή σωστή λύση τοῦ ζητήματος τοῦ πολέμου καί σᾶς ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι ὁ σημερινός πόλεμος εἶναι κι' αὐτός προϊόν τῆς πολιτικῆς τῶν τάξεων πού ἁρπάχτηκαν μεταξύ τους σ' αὐτό τόν πόλεμο, δυό γιγάντων πού πολύ πρίν ἀπό τόν πόλεμο εἶχαν ρίξει σέ ὅλο τόν κόσμο, σέ ὅλες τίς χῶρες τά δίχτια τῆς χρηματιστικῆς τους ἐκμετάλλευσης καί εἶχαν μοιράσει οἰκονομικά μεταξύ τους ὅλο τόν κόσμο πρίν ἀπό τόν πόλεμο. Καί ἔπρεπε κατανάγκη νά συγκρουστοῦν, γιατί τό ξαναμοίρασμα αὐτῆς τῆς κυριαρχίας ἀπό τήν ἄποψη τοῦ καπιταλισμοῦ εἶχε γίνει ἀναπόφευκτο.

Τό παλιό μοίρασμα βασιζόταν στό ὅτι ἡ Ἀγγλία στή διάρκεια ἀρκετῶν ἑκατοντάδων χρόνων ἐκμηδένισε τούς πρώην ἀνταγω-

νιστές της. Πρώην ἀνταγωνιστής της ἦταν ἡ Ὁλλανδία πού κυριαρχοῦσε σέ ὅλο τόν κόσμο, πρώην ἀνταγωνιστής της ἦταν ἡ Γαλλία πού διεξήγαγε πολέμους γιά τήν κυριαρχία ἑκατό περίπου χρόνια. Μέ μακρόχρονους πολέμους ἡ Ἀγγλία, στηριγμένη στήν οἰκονομική της δύναμη, στή δύναμη τοῦ ἐμπορικοῦ κεφαλαίου της, ἐδραίωσε τή δική της κυριαρχία πάνω στόν κόσμο, κυριαρχία πού δέν τήν ἀμφισβητοῦσαν πουθενά. Ἐμφανίστηκε νέος ἅρπαγας, τό 1871 δημιουργήθηκε νέα καπιταλιστική Δύναμη, πού ἀναπτυσσόταν ἀσύγκριτα πιό γοργά ἀπό τήν Ἀγγλία. Αὐτό εἶναι βασικό γεγονός. Δέν θά βρεῖτε οὔτε ἕνα βιβλίο οἰκονομικῆς ἱστορίας πού νά μήν ἀναγνωρίζει αὐτό τό ἀδιαφιλονίκητο γεγονός, δηλ. τήν πιό γοργή ἀνάπτυξη τῆς Γερμανίας. Αὐτή ἡ γοργή ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ στή Γερμανία ἦταν ἡ ἀνάπτυξη ἑνός νεαροῦ καί ἰσχυροῦ ἅρπαγα πού παρουσιάστηκε ἀνάμεσα στίς εὐρωπαϊκές Δυνάμεις καί εἶπε: «Ἐσεῖς καταστρέψατε τήν Ὁλλανδία, συντρίψατε τή Γαλλία, πήρατε στά χέρια σας τό μισό κόσμο — κάντε τόν κόπο νά μᾶς δόσετε τό ἀνάλογο μερίδιο». Καί τί θά πεῖ «ἀνάλογο μερίδιο»; Μέ ποιόν τρόπο καθορίζεται αὐτό στόν καπιταλιστικό κόσμο, στόν κόσμο τῶν τραπεζῶν; Ἐκεῖ ἡ δύναμη καθορίζεται σύμφωνα μέ τόν ἀριθμό τῶν τραπεζῶν, ἐκεῖ ἡ δύναμη καθορίζεται ἔτσι ὅπως τήν καθόρισε ἕνα ὄργανο τῶν ἀμερικανῶν δισεκατομμυριούχων, μέ καθαρά ἀμερικανική εἰλικρίνεια καί καθαρά ἀμερικανικό κυνισμό. Τό ὄργανο αὐτό εἶχε δηλώσει: «Στήν Εὐρώπη διεξάγεται πόλεμος γιά τήν παγκόσμια κυριαρχία. Γιά νά κυριαρχεῖ κανείς πάνω στόν κόσμο, χρειάζονται δυό πράγματα: δολλάρια καί τράπεζες. Δολλάρια ἔχουμε, τράπεζες θά φτιάξουμε καί θά κυριαρχήσουμε πάνω στόν κόσμο». Αὐτή εἶναι δήλωση μιᾶς καθοδηγητικῆς ἐφημερίδας τῶν ἀμερικανῶν δισεκατομμυριούχων. Πρέπει νά πῶ ὅτι σ' αὐτή τήν ἀμερικανική κυνική φράση ἑνός ξιπασμένου καί ἀποθρασυμένου δισεκατομμυριούχου ὑπάρχει χίλιες φορές περισσότερη εἰλικρίνεια ἀπό ὅση ὑπάρχει σέ χιλιάδες ἄρθρα τῶν ἀστῶν ψευδολόγων, πού παρουσιάζουν αὐτό τόν πόλεμο σάν πόλεμο γιά κάποια ἐθνικά δῆθεν συμφέροντα, ἐθνικά ζητήματα καί ἄλλες παρόμοιες ὁλοφάνερες ψευτιές πού τίς ἀναιρεῖ ὅλη ἡ ἱστορία στό σύνολό της, καί παίρνουν ἕνα μεμονωμένο παράδειγμα, σάν τήν περίπτωση πού ὁ γερμανός ἅρπαγας ρίχτηκε στό Βέλγιο. Ἡ περίπτωση αὐτή εἶναι ἀναμφισβήτητα ἀληθινή. Ναί, αὐτή ἡ ὁμάδα τῶν ἅρπαγων ρίχτηκε μέ ἀνήκουστη θηριωδία στό Βέλγιο[54], ὅμως αὐτή ἔκανε ἀκριβῶς τό ἴδιο, πού ἡ ἄλλη ὁμάδα τῶν ἅρπαγων

ἔκανε χθές μέ ἄλλους τρόπους καί κάνει σήμερα σέ ἄλλους λαούς.

Ὅταν συζητᾶμε γιά τό ζήτημα τῶν προσαρτήσεων — αὐτό εἶναι βέβαια ἕνα ζήτημα πού περιλαβαίνεται στά ὅσα προσπάθησα νά σᾶς ἐκθέσω σύντομα σάν ἱστορία τῶν οἰκονομικῶν καί διπλωματικῶν σχέσεων, πού προκάλεσαν τό σημερινό πόλεμο — ὅταν συζητᾶμε γιά τίς προσαρτήσεις, ξεχνᾶμε πάντα ὅτι συνήθως γι' αὐτές ἀκριβῶς γίνεται αὐτός ὁ πόλεμος: γιά τή διανομή τῆς λείας ἤ, γιά νά μιλήσουμε πιό λαϊκά, γιά τό μοίρασμα τοῦ πλιάτσικου πού ἔχουν κάνει οἱ δυό ὁμάδες ληστῶν. Καί ὅταν συζητᾶμε γιά τίς προσαρτήσεις, συναντᾶμε συνεχῶς μεθόδους πού ἀπό ἐπιστημονική πλευρά δέν ἀντέχουν σέ καμιά κριτική, καί ἀπό κοινωνικοδημοσιονομική πλευρά δέν μπορεῖς νά τίς ὀνομάσεις διαφορετικά παρά χοντροκομμένη ἀπάτη. Ρωτῆστε ἕνα ρῶσο σωβινιστή ἤ σοσιαλσωβινιστή καί θά σᾶς ἐξηγήσει περίφημα τί εἶναι προσάρτηση ἀπομέρους τῆς Γερμανίας — αὐτό τό καταλαβαίνει θαυμάσια. Δέν θά ἀπαντήσει ὅμως ποτέ στήν παράκλησή σας νά δόσει ἕναν τέτιο γενικό ὁρισμό τῆς προσάρτησης πού νά ταιριάζει καί γιά τή Γερμανία, καί γιά τήν Ἀγγλία, καί γιά τή Ρωσία. Δέν θά σᾶς τόν δόσει ποτέ! Καί ὅταν ἡ ἐφημερίδα «Ρέτς» (γιά νά περάσουμε ἀπό τή θεωρία στήν πράξη), εἰρωνευόμενη τήν ἐφημερίδα μας «Πράβντα», εἶπε: «Αὐτοί οἱ πραβντιστές θεωροῦν τήν Κουρλανδία προσάρτηση! Τί συζήτηση μπορεῖ νά γίνει μέ τέτιους ἀνθρώπους;». Καί ὅταν ἐμεῖς ἀπαντᾶμε: «Ἔχετε τήν καλοσύνη νά ὁρίσετε ἕναν τέτιο ὁρισμό τῆς προσάρτησης πού νά ταιριάζει καί γιά τούς γερμανούς, καί γιά τούς ἄγγλους, καί γιά τούς ρώσους, καί προσθέτουμε ὅτι, ἄν ἀποφύγετε νά τό κάνετε θά σᾶς ξεσκεπάσουμε ἀμέσως»*, ἡ «Ρέτς» δέν ἀπάντησε. Ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε ὅτι καμιά ἐφημερίδα, οὔτε ἐκείνων τῶν σωβινιστῶν γενικά πού λένε ἀνοιχτά πώς πρέπει νά ὑπερασπίζουμε τήν πατρίδα, οὔτε τῶν σοσιαλσωβινιστῶν, δέν ἔδοσε ποτέ ἕναν τέτιο ὁρισμό τῆς προσάρτησης πού νά ἰσχύει καί γιά τή Γερμανία καί γιά τή Ρωσία, πού νά μπορεῖ κανείς νά τόν ἐφαρμόσει σέ ὁποιαδήποτε πλευρά. Καί δέν μπορεῖ νά δόσει, γιατί ὅλος αὐτός ὁ πόλεμος εἶναι συνέχιση τῆς πολιτικῆς τῶν προσαρτήσεων, δηλαδή τῶν ἁρπαγῶν, τῆς καπιταλιστικῆς ληστείας καί ἀπό τίς δυό πλευρές, ἀπό τήν πλευρά καί τῶν δυό ὁμάδων πού διεξάγουν τόν πόλεμο. Καί γι' αὐτό εἶναι εὐνόητο ὅτι τό ζήτημα ποιός ἀπό τούς δυό αὐτούς ἅρπαγες τράβηξε

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 128-129. *Ἡ Σύντ.*

πρῶτος τό μαχαίρι δέν ἔχει γιά μᾶς καμιά σημασία. Πάρτε τήν ἱστορία τῶν ναυτικῶν καί στρατιωτικῶν δαπανῶν πού ἔκαναν καί οἱ δυό ὁμάδες ἐπί δεκαετίες, πάρτε τήν ἱστορία τῶν μικροπολέμων πού ἔκαναν πρίν ἀπό τό μεγάλο — «μικρῶν», γιατί σ᾽ αὐτούς οἱ εὐρωπαῖοι πού σκοτώθηκαν ἦταν λίγοι, ἐνῶ σκοτώθηκαν ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀπό τούς λαούς πού αὐτοί στραγγάλιζαν, καί οἱ ὁποῖοι σύμφωνα μέ τήν ἄποψή τους δέν θεωροῦνται κάν λαοί (κάτι ἀσιάτες, ἀφρικανοί — λαοί εἶναι αὐτοί;)· μέ τούς λαούς αὐτούς ἔκαναν τέτιου εἴδους πολέμους: οἱ λαοί αὐτοί ἦταν ἄοπλοι καί τούς ἐκτελοῦσαν μέ τά πολυβόλα. Μήπως αὐτοί εἶναι πόλεμοι; Αὐτοί οὐσιαστικά δέν εἶναι πόλεμοι, μποροῦμε νά τούς ξεχάσουμε. Νά μέ ποιόν τρόπο ἐξαπατοῦν τίς λαϊκές μάζες.

Ὁ πόλεμος αὐτός εἶναι συνέχιση τῆς πολιτικῆς τῶν κατακτήσεων, τῆς ἐξόντωσης ὁλόκληρων λαῶν, τῶν ἀνήκουστων θηριωδιῶν πού διέπραξαν οἱ γερμανοί καί οἱ ἄγγλοι στήν Ἀφρική, οἱ ἄγγλοι καί οἱ ρῶσοι στήν Περσία — δέν ξέρω ποιός ἀπ᾽ αὐτούς διέπραξε περισσότερες — πού γι᾽ αὐτές οἱ γερμανοί καπιταλιστές τούς ἔβλεπαν σάν ἐχθρούς. Ἄ, εἶστε ἰσχυροί, γιατί εἶστε πλούσιοι; Ἐμεῖς ὅμως εἴμαστε πιό ἰσχυροί ἀπό ἐσᾶς, γι᾽ αὐτό ἔχουμε τό ἴδιο «ἱερό» δικαίωμα νά ληστεύουμε. Νά σέ τί συνοψίζεται ἡ πραγματική ἱστορία τοῦ ἀγγλικοῦ καί τοῦ γερμανικοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου πολλῶν δεκαετιῶν πού προηγήθηκαν ἀπό τόν πόλεμο. Νά σέ τί συνοψίζεται ἡ ἱστορία τῶν ρωσογερμανικῶν, τῶν ρωσοαγγλικῶν καί τῶν γερμανοαγγλικῶν σχέσεων. Νά ποῦ βρίσκεται τό κλειδί γιά νά καταλάβουμε γιά ποιό λόγο διεξάγεται ὁ πόλεμος. Νά γιατί εἶναι ἀγυρτεία καί ἀπάτη ἡ διαδομένη ἱστορία γιά τήν αἰτία πού προκάλεσε τόν πόλεμο. Ξεχνώντας τήν ἱστορία τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου, τήν ἱστορία γιά τό πῶς ὡρίμασε αὐτός ὁ πόλεμος γιά τό ξαναμοίρασμα, παρουσιάζουν τό ζήτημα ἔτσι: δυό λαοί ζοῦσαν εἰρηνικά, ὕστερα ὁ ἕνας ἐπιτέθηκε, ὁ ἄλλος ἄρχισε νά ἀμύνεται. Λησμονήθηκε ὅλη ἡ ἐπιστήμη, λησμονήθηκαν οἱ τράπεζες, οἱ λαοί καλοῦνται νά ταχθοῦν ὑπό τά ὅπλα, καλεῖται νά ταχθεῖ ὑπό τά ὅπλα ὁ ἀγρότης πού δέν ξέρει τί θά πεῖ πολιτική. Πρέπει νά ὑπερασπίζουμε, καί τίποτε παραπάνω! Ἄν τό ζήτημα τίθεται ἔτσι, τότε τό λογικό συμπέρασμα θά ἦταν νά κλειστοῦν ὅλες οἱ ἐφημερίδες, νά καοῦν ὅλα τά βιβλία καί νά ἀπαγορευθοῦν ὅλες οἱ συζητήσεις γιά τίς προσαρτήσεις στόν Τύπο — ἔτσι μπορεῖ κανείς νά καταλήξει στή δικαίωση μιᾶς τέτιας ἄποψης γιά τίς προσαρτήσεις. Αὐτοί δέν μποροῦν νά ποῦν τήν ἀλήθεια γιά τίς προσαρτήσεις, γιατί ὅλη ἡ ἱστορία καί τῆς Ρωσίας, καί τῆς Ἀγγλίας, καί τῆς Γερμα-

νίας εἶναι ἕνας συνεχής, ἀνελέητος, αἱματηρός πόλεμος γιά προσαρτήσεις. Οἱ φιλελεύθεροι ἔκαναν ἀνελέητους πολέμους στήν Περσία, στήν Ἀφρική, καί μαστίγωναν τούς πολιτικούς κατάδικους στήν Ἰνδία, ἐπειδή τολμοῦσαν νά προβάλλουν τέτιες διεκδικήσεις σάν κι' αὐτές γιά τίς ὁποῖες παλέψαμε κι' ἐμεῖς στή Ρωσία. Τά γαλλικά ἀποικιακά στρατεύματα ἐπίσης καταπίεζαν τούς λαούς. Νά ἡ προηγούμενη ἱστορία. νά ἡ πραγματική ἱστορία μιᾶς πρωτοφανέρωτης ληστείας! Νά ποιά πολιτική τῶν τάξεων αὐτῶν συνεχίζει ὁ σημερινός πόλεμος. Νά γιατί στό ζήτημα τῶν προσαρτήσεων αὐτοί δέν μποροῦν νά δόσουν τήν ἀπάντηση πού δίνουμε ἐμεῖς. ὅταν λέμε: κάθε λαός πού ἑνώθηκε μέ ἕναν ἄλλο λαό ὄχι μέ τήν ἐλεύθερη θέληση τῆς πλειοψηφίας του, ἀλλά μέ ἀπόφαση τοῦ τσάρου ἤ τῆς κυβέρνησης, εἶναι λαός προσαρτημένος, λαός ὑποδουλωμένος. Παραίτηση ἀπό τίς προσαρτήσεις θά πεῖ νά παραχωρηθεῖ σέ κάθε λαό τό δικαίωμα νά σχηματίσει χωριστό κράτος, ἤ νά ζεῖ ἑνωμένος μέ ὁποιον θέλει. Μιά τέτια ἀπάντηση εἶναι ἐντελῶς ξεκάθαρη γιά κάθε ἐργάτη κάπως συνειδητό.

Σέ ὁποιαδήποτε ἀπό τίς ἀποφάσεις πού παίρνονται κατά δεκάδες, πού δημοσιεύονται π.χ. στήν ἐφημερίδα «Ζεμλιά ἰ Βόλια»[55], θά βρεῖτε τήν κακοδιατυπωμένη ἀπάντηση: ἐμεῖς δέν θέλουμε πόλεμο γιά νά κυριαρχήσουμε πάνω σέ ἄλλους λαούς, εμεῖς ἀγωνιζόμαστε γιά τήν ἐλευθερία μας — ἔτσι λένε ὅλοι οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες, καί μ' αὐτό ἐκφράζουν τήν ἄποψη τοῦ ἐργάτη, τήν ἄποψη τοῦ ἐργαζόμενου ἀνθρώπου γιά τό πῶς καταλαβαίνουν αὐτοί τόν πόλεμο. Μ' αὐτό λένε: ἄν ὁ πόλεμος γινόταν γιά τό συμφέρον τῶν ἐργαζομένων ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές, ἐμεῖς θά εἴμασταν ὑπέρ τοῦ πολέμου. Μά τότε κι' ἐμεῖς θά εἴμασταν ὑπέρ τοῦ πολέμου, καί δέν ὑπάρχει ἐπαναστατικό κόμμα πού θά μποροῦσε νά εἶναι ἐνάντια σ' ἕναν τέτιο πόλεμο. Οἱ συντάκτες αὐτοί τῶν πολυάριθμων ἀποφάσεων δέν ἔχουν δίκιο, γιατί παρουσιάζουν τά πράγματα σάν νά διεξάγεται ὁ πόλεμος ἀπ' αὐτούς. Ἐμεῖς, οἱ στρατιῶτες, ἐμεῖς οἱ ἐργάτες, ἐμεῖς οἱ ἀγρότες πολεμᾶμε γιά τήν ἐλευθερία μας. Δέν θά ξεχάσω ποτέ τήν ἐρώτηση πού μοῦ ἔκανε ἕνας ἀπ' αὐτούς ὕστερα ἀπό μια συγκέντρωση: «Τί μᾶς κοπανᾶτε ὅλο ἐνάντια στούς καπιταλιστές; Μήπως ἐγώ εἶμαι καπιταλιστής; Ἐμεῖς εἴμαστε ἐργάτες, ἐμεῖς ὑπερασπίζουμε τήν ἐλευθερία μας». Δέν εἶναι ἀλήθεια· ἐσεῖς πολεμᾶτε γιατί ὑπακούετε στήν καπιταλιστική κυβέρνησή σας, τόν πόλεμο δέν τόν διεξάγουν οἱ λαοί, μά οἱ κυβερνήσεις. Ἐγώ δέν παραξενεύομαι ἄν ἕνας ἐργάτης ἤ ἕνας ἀγρότης πού δέν μελέ-

τησε τήν πολιτική, πού δέν εἶχε τήν τύχη ἤ τήν ἀτυχία νά γνωρίσει τά μυστικά τῆς διπλωματίας, τήν εἰκόνα αὐτῆς τῆς χρηματιστικῆς ληστείας (π.χ. τήν καταπίεση τῆς Περσίας ἀπό τή Ρωσία καί τήν Ἀγγλία), δέν παραξενεύομαι πού αὐτός ξεχνάει αὐτή τήν ἱστορία καί ρωτάει ἁπλοϊκά: τί μέ νοιάζει ἐμένα γιά τούς καπιταλιστές, ἀφοῦ ἐγώ εἶμαι ἐκεῖνος πού πολεμάει; Αὐτός δέν καταλαβαίνει τή σχέση τοῦ πολέμου μέ τήν κυβέρνηση, δέν καταλαβαίνει ὅτι τόν πόλεμο τόν διεξάγει ἡ κυβέρνηση, ἐνῶ αὐτός εἶναι τό ὄργανο μέ τό ὁποῖο δρᾶ ἡ κυβέρνηση. Αὐτός μπορεῖ νά ὀνομάζει τόν ἑαυτό του ἐπαναστατικό λαό, νά γράφει ὡραῖες ἀποφάσεις — γιά τούς ρώσους αὐτό εἶναι πολύ, γιατί μόλις τελευταῖα μπῆκε σέ χρήση. Τελευταῖα ἐκδόθηκε μιά «ἐπαναστατική» διακήρυξη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Αὐτό δέν ἀλλάζει τήν κατάσταση, καί ἄλλοι λαοί, πιό ἔμπειροι ἀπό μᾶς στήν τέχνη τῆς ἐξαπάτησης τῶν μαζῶν ἀπομέρους τῶν καπιταλιστῶν μέ τή συγγραφή «ἐπαναστατικῶν» διακηρύξεων, ἔχουν καταρίψει ἀπό καιρό ὅλα τά παγκόσμια ρεκόρ σ' αὐτό τό ζήτημα. Ἄν πάρετε τήν κοινοβουλευτική ἱστορία τῆς γαλλικῆς Δημοκρατίας, ἀπό τότε πού ἔγινε δημοκρατία πού ὑποστηρίζει τόν τσαρισμό — θά βρεῖτε μέσα στίς δεκαετίες τῆς συνεχιζόμενης γαλλικῆς κοινοβουλευτικῆς ἱστορίας, δεκάδες παραδείγματα, ὅταν διακηρύξεις, γεμάτες ἀπό τά πιό ὡραῖα λόγια, κάλυπταν τήν πολιτική τῆς πιό βρωμερῆς ἀποικιακῆς καί χρηματιστικῆς ληστείας. Ὅλη ἡ ἱστορία τῆς τρίτης γαλλικῆς Δημοκρατίας[56] εἶναι ἱστορία αὐτῆς τῆς ληστείας. Ἀπ' αὐτές τίς πηγές πήγασε ὁ τωρινός πόλεμος. Αὐτό δέν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς κακῆς θέλησης τῶν καπιταλιστῶν, δέν ὀφείλεται σέ κάποια λαθεμένη πολιτική τῶν μοναρχῶν. Θά ἦταν λάθος ἄν βλέπαμε ἔτσι τό πράγμα. Ὄχι, ὁ πόλεμος αὐτός προκλήθηκε ἀναπόφευκτα ἀπό τή γιγάντια ἀνάπτυξη τοῦ μεγάλου καπιταλισμοῦ, ἰδιαίτερα τοῦ τραπεζικοῦ, ἀνάπτυξη πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα κάπου τέσσερις τράπεζες στό Βερολίνο καί πέντε ἤ ἕξι στό Λονδίνο νά κυριαρχοῦν σέ ὅλο τόν κόσμο, νά συγκεντρώνουν στά χέρια τους ὅλα τά χρηματικά μέσα, νά ἐνισχύουν τή χρηματιστική πολιτική τους μέ ὅλη τήν ἔνοπλη δύναμη καί, τέλος, νά ἐμπλακοῦν σέ μιά πρωτάκουστα-ἄγρια πάλη, γιατί εἶναι ἀδύνατο πιά νά προχωρήσουν ἐλεύθερα στό δρόμο τῶν κατακτήσεων. Εἴτε ὁ ἕνας, εἴτε ὁ ἄλλος πρέπει νά παραιτηθεῖ ἀπό τήν κατοχή τῶν ἀποικιῶν του. Τέτια ζητήματα στόν κόσμο αὐτό τῶν καπιταλιστῶν δέν λύνονται προαιρετικά. Αὐτά μποροῦν νά λυθοῦν μόνο μέ τόν πόλεμο. Νά γιατί εἶναι γελοῖο νά κατηγοροῦμε ἐδῶ τόν ἕνα ἤ τόν ἄλλο ἐστεμμένο λη-

στή. Ὅλοι τους οἱ ἐστεμμένοι αὐτοί ληστές εἶναι ἴδιοι. Νά γιατί εἶναι ἀνόητο ἐπίσης νά κατηγορεῖ κανείς τούς καπιταλιστές τῆς μιᾶς ἤ τῆς ἄλλης χώρας. Αὐτοί φταῖνε μόνο γιατί ἔμπασαν ἕνα τέτιο σύστημα. Ὅμως ἔτσι γίνεται σύμφωνα μέ ὅλους τούς νόμους πού περιφρουροῦνται μέ ὅλες τίς δυνάμεις τοῦ πολιτισμένου κράτους. «Ἀγοράζω μετοχές, αὐτό εἶναι δικαίωμά μου ἀπόλυτο. Ὅλα τά δικαστήρια, ὅλη ἡ ἀστυνομία, ὅλος ὁ τακτικός στρατός καί ὅλοι οἱ στόλοι τοῦ κόσμου περιφρουροῦν αὐτό τό ἱερό δικαίωμά μου πάνω στίς μετοχές». Ἄν ἱδρύονται τράπεζες πού διαχειρίζονται ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια ρούβλια, ἄν αὐτές ἔχουν ρίξει τά δίχτια τῆς τραπεζικῆς ληστείας σέ ὅλο τόν κόσμο, ἄν οἱ τράπεζες αὐτές ἁρπάχτηκαν σέ μιά θανάσιμη πάλη — ποιός φταίει; Ψάξε νά βρεῖς τό φταίχτη! Σ' αὐτό φταίει ὅλη ἡ ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ στή διάρκεια μισοῦ αἰώνα, καί δέν ὑπάρχει διέξοδος ἀπό τήν κατάσταση αὐτή ἐκτός ἀπό τήν ἀνατροπή τῆς κυριαρχίας τῶν καπιταλιστῶν καί τήν ἐργατική ἐπανάσταση. Νά ἡ ἀπάντηση στήν ὁποία κατέληξε τό Κόμμα μας ὕστερα ἀπό τήν ἀνάλυση τοῦ πολέμου, νά γιατί λέμε: τό ἁπλούστατο ζήτημα τῶν προσαρτήσεων τό ἔχουν μπλέξει τόσο πολύ καί οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἀστικῶν κομμάτων τό ἔχουν τόσο παραξηλώσει στό ψέμα, πού μποροῦν νά παρουσιάσουν τό πράγμα ἔτσι σάν νά μήν εἶναι ἡ Κουρλανδία προσάρτηση τῆς Ρωσίας. Τήν Κουρλανδία καί τήν Πολωνία οἱ τρεῖς αὐτοί ἐστεμμένοι ληστές τίς μοιράζονται μεταξύ τους. Τίς μοιράζονται ἑκατό χρόνια, τίς κατασπαράζουν ζωντανές, καί ὁ ρῶσος ληστής ἀπόσπασε περισσότερα, γιατί τότε ἦταν πιό ἰσχυρός. Κι' ὅταν ὁ νεαρός ἅρπαγας πού εἶχε πάρει τότε μέρος στή μοιρασιά, ἀναπτύχθηκε σέ μιά ἰσχυρή καπιταλιστική δύναμη — τή Γερμανία, εἶπε: ἐλᾶτε νά τά ξαναμοιράσουμε! Θέλετε νά διατηρήσετε τήν παλιά κατάσταση; Νομίζετε ὅτι εἶστε ἰσχυρότεροι; Ἄς ἀναμετρηθοῦμε!

Νά σέ τί συνοψίζεται αὐτός ὁ πόλεμος. Φυσικά, αὐτή ἡ πρόκληση — «ἄς ἀναμετρηθοῦμε!» — εἶναι ἁπλῶς ἔκφραση τῆς δεκάχρονης πολιτικῆς τῆς ληστείας, τῆς πολιτικῆς τῶν μεγάλων τραπεζῶν. Νά γιατί τήν ἁπλή, τήν κατανοητή σέ κάθε ἐργάτη καί ἀγρότη ἀλήθεια γιά τίς προσαρτήσεις κανένας δέν μπορεῖ νά τήν πεῖ ἔτσι, ὅπως ἐμεῖς. Νά γιατί τό τόσο ἁπλό ζήτημα τῶν συμφώνων ὅλος ὁ Τύπος τό ἔχει μπερδέψει τόσο ξετσίπωτα. Ἐσεῖς λέτε ὅτι ἔχουμε ἐπαναστατική κυβέρνηση, ὅτι σ' αὐτή τήν ἐπαναστατική κυβέρνηση πῆραν μέρος ὑπουργοί σχεδόν πέρα γιά πέρα σοσιαλιστές, ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι. Ὅταν ὅμως αὐτοί κάνουν δηλώσεις γιά εἰρήνη δίχως προσαρτήσεις, μόνο μέ τόν ὅρο

νά μήν καθοριστεῖ τί θά πεῖ εἰρήνη δίχως προσαρτήσεις (αὐτό σημαίνει: -- τίς γερμανικές προσαρτήσεις ἅρπαξέ τις, τίς δικές σου κράτησέ τις), ἐμεῖς λέμε: τί ἀξία ἔχει ἡ «ἐπαναστατική» σας κυβέρνηση, οἱ διακηρύξεις σας, οἱ δηλώσεις σας ὅτι δέν θέλετε κατακτητικό πόλεμο, ὅταν ταυτόχρονα καλεῖτε τό στρατό σέ ἐπίθεση; Δέν ξέρετε μήπως ὅτι ἔχετε σύμφωνα, ὅτι τά σύναψε ὁ Νικόλαος ὁ Ματοβαμμένος μέ τόν πιό ληστρικό τρόπο; Δέν τό ξέρετε αὐτό; Αὐτό ἐπιτρέπεται νά μήν τό ξέρουν οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες πού δέν λήστεψαν, δέν διάβασαν σοφά βιβλία, ὅταν ὅμως τό κήρυγμα γίνεται ἀπό μορφωμένους καντέτους, αὐτοί ξέρουν περίφημα τί περιέχουν τά σύμφωνα αὐτά. Τά σύμφωνα αὐτά εἶναι «μυστικά», ὅμως ὅλος ὁ διπλωματικός Τύπος ὅλων τῶν χωρῶν λέει γι' αὐτά: «Ἐσύ θά πάρεις τά Στενά, ἐσύ τήν Ἀρμενία, ἐσύ τή Γαλικία, ἐσύ τήν Ἀλσατία καί Λωραίνη, ἐσύ τήν Τεργέστη, κι' ἐμεῖς θά μοιραστοῦμε ὁριστικά τήν Περσία». Ὁ γερμανός καπιταλιστής πάλι λέει: «Ἄν δέν μοῦ γυρίσετε τίς ἀποικίες μου καί μέ τόκο, τότε κι' ἐγώ θά ἁρπάξω τήν Αἴγυπτο, θά στραγγαλίσω τούς λαούς τῆς Εὐρώπης». Ἡ μετοχή εἶναι ἕνα πράγμα πού δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει χωρίς τοκομερίδια. Νά γιατί τό ζήτημα τῶν συμφώνων, ἄν καί τόσο ἁπλό καί ξεκάθαρο, προκάλεσε ἕναν τέτιο ὀχετό ὁλοφάνερης, ἀνήκουστης καί ξετσίπωτης ψευτιᾶς, πού ξεχύνεται ἀπό τίς στῆλες ὅλων τῶν καπιταλιστικῶν ἐφημερίδων.

Πάρτε τή σημερινή ἐφημερίδα «Ντιέν». Ἐκεῖ ὁ Βοντοβόζοφ, ἄνθρωπος πού σέ καμιά περίπτωση δέν μπορεῖ νά κατηγορηθεῖ γιά μπολσεβικισμό, μά πού εἶναι τίμιος δημοκράτης δηλώνει: εἶμαι ἐχθρός τῶν μυστικῶν συμφώνων, ἐπιτρέψτε μου νά σᾶς μιλήσω γιά τό σύμφωνο μέ τή Ρουμανία. Μέ τή Ρουμανία ὑπάρχει μυστικό σύμφωνο πού λέει πώς, ἄν ἡ Ρουμανία πολεμήσει μέ τό μέρος τῶν συμμάχων, θά πάρει μιά σειρά ξένους λαούς. Τέτια εἶναι ὅλα χωρίς ἐξαίρεση τά σύμφωνα τῶν ἄλλων συμμάχων. Χωρίς σύμφωνο δέν θά ξεκινοῦσαν νά πνίξουν τούς πάντες. Γιά νά μάθει κανείς τό περιεχόμενο αὐτῶν τῶν συμφώνων, δέν εἶναι ἀνάγκη νά σκαλίσει τά εἰδικά περιοδικά. Γιά νά τό μάθει, φτάνει νά θυμηθεῖ τά βασικά γεγονότα τῆς οἰκονομικῆς καί τῆς διπλωματικῆς ἱστορίας. Ἡ Αὐστρία π.χ. ὁλόκληρες δεκαετίες ἀγωνιζόταν στά Βαλκάνια γιά νά τά στραγγαλίσει... Καί ἄν μπλέχτηκαν σέ πόλεμο, εἶναι γιατί δέν μποροῦσαν καί νά μή μπλεχτοῦν. Καί νά γιατί σέ ὅλες τίς ἐκκλήσεις τῶν λαϊκῶν μαζῶν νά δημοσιευτοῦν τά σύμφωνα, ἐκκλήσεις πού γίνονται ὅλο καί πιό ἐπίμονες, οἱ ὑπουργοί, ὁ πρώην ὑπουργός Μιλιουκόφ καί ὁ τωρινός

ὑπουργός Τερεστσένκο (ὁ ἕνας σέ κυβέρνηση χωρίς σοσιαλιστές ὑπουργούς, ὁ ἄλλος μέ μιά ὁλόκληρη σειρά σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργούς), δηλώνουν: δημοσίευση τῶν συμφώνων σημαίνει ρήξη μέ τούς συμμάχους.

Ἔτσι εἶναι· ἡ δημοσίευση τῶν συμφώνων δέν μπορεῖ νά γίνει, γιατί ὅλοι σας εἶστε μέλη τῆς ἴδιας ληστοσυμμορίας. Εἴμαστε σύμφωνοι μέ τόν Μιλιουκόφ καί τόν Τερεστσένκο πώς τά σύμφωνα δέν μποροῦν νά δημοσιευτοῦν. Ἀπ' αὐτό μποροῦν νά βγοῦν δυό διαφορετικά συμπεράσματα. Ἄν εἴμαστε σύμφωνοι μέ τόν Μιλιουκόφ καί τόν Τερεστσένκο πώς τά σύμφωνα δέν μποροῦν νά δημοσιευτοῦν, τότε τί βγαίνει ἀπό δῶ; Ἄν τά σύμφωνα δέν μποροῦν νά δημοσιευτοῦν, τότε πρέπει νά βοηθήσουμε τούς καπιταλιστές-ὑπουργούς νά συνεχίσουν τόν πόλεμο. Καί τό ἄλλο συμπέρασμα εἶναι τοῦτο: μιά καί τά σύμφωνα δέν μποροῦν νά τά δημοσιεύσουν οἱ ἴδιοι οἱ καπιταλιστές, πρέπει νά ἀνατρέψουμε τούς καπιταλιστές. Ποιό ἀπό τά δυό συμπεράσματα νομίζετε πώς εἶναι πιό σωστό, ἀφήνω νά ἀποφασίσετε οἱ ἴδιοι, σᾶς συνιστῶ ὅμως νά καλοσκεφθεῖτε ὁπωσδήποτε τίς συνέπειες. Ἄν κρίνουμε ὅπως κρίνουν οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι ὑπουργοί, βγαίνει τοῦτο: μιά καί ἡ κυβέρνηση λέει ὅτι δέν μποροῦν νά δημοσιευτοῦν τά σύμφωνα, πρέπει νά βγάλουμε μιά καινούργια διακήρυξη. Τό χαρτί δέν εἶναι ἀκόμη τόσο ἀκριβό, πού νά μήν μποροῦμε νά γράφουμε νέες διακηρύξεις. Θά γράψουμε μιά νέα διακήρυξη καί θά ἐξαπολύσουμε ἐπίθεση. Γιατί; Γιά ποιούς σκοπούς; Ποιός θά καθορίζει αὐτούς τούς σκοπούς; Οἱ στρατιῶτες καλοῦνται νά πραγματοποιήσουν τά ληστρικά σύμφωνα πού ἔχουν συναφθεῖ μέ τή Ρουμανία καί τή Γαλλία. Στεῖλτε αὐτό τό ἄρθρο τοῦ Βοντοβόζοφ στό μέτωπο καί ὕστερα παραπονεθεῖτε: ὅλα αὐτά τά κάνουν οἱ μπολσεβίκοι, ἀσφαλῶς οἱ μπολσεβίκοι μηχανεύτηκαν αὐτό τό σύμφωνο μέ τή Ρουμανία. Θά χρειαστεῖ τότε ὅμως νά ἐξαφανίσετε ἀπό τό πρόσωπο τῆς γῆς ὄχι μόνο τήν ἐφημερίδα «Πράβντα», θά χρειαστεῖ ἀκόμη νά διώξετε καί τόν Βοντοβόζοφ, γιατί μελέτησε τήν ἱστορία, θά χρειαστεῖ τότε νά κάψετε ὅλα τά βιβλία τοῦ Μιλιουκόφ, βιβλία ἐξαιρετικά ἐπικίνδυνα. Ἀνοῖξτε ὁποιοδήποτε βιβλίο τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κόμματος τῆς «λαϊκῆς ἐλευθερίας», πρώην ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν. Καλά βιβλία. Καί τί λένε; Λένε ὅτι ἡ Ρωσία ἔχει «δικαιώματα» στά Στενά, στήν Ἀρμενία, στή Γαλικία, στήν Ἀνατολική Πρωσία. Αὐτός τά μοίρασε ὅλα, πρόσθεσε μάλιστα καί χάρτη. Θά χρειαστεῖ ὄχι μόνο νά σταλοῦν στή Σιβηρία οἱ μπολσεβίκοι καί ὁ Βοντοβόζοφ, ἐπειδή γράφουν τέτια ἐπαναστατικά ἄρθρα, ἀλλά

θά χρειαστεῖ νά καοῦν τά βιβλία τοῦ Μιλιουκόφ, γιατί ἄν συγκεντρωθοῦν τώρα καί μόνο ἀποσπάσματα ἀπό αὐτά τά βιβλία τοῦ Μιλιουκόφ, καί σταλοῦν στό μέτωπο, δέν θά βρεθεῖ καμιά ἐμπρηστική προκήρυξη πού νά ἔχει τόσο ἐμπρηστική ἐπίδραση.

Σύμφωνα μέ τό σύντομο σχέδιο πού ἔκανα γιά τή σημερινή συζήτηση, μοῦ ἔμεινε τώρα νά θίξω τό ζήτημα τοῦ «ἐπαναστατικοῦ ἀμυνιτισμοῦ». Νομίζω πώς ὕστερα ἀπ' ὅσα εἶχα τήν τιμή νά σᾶς ἐκθέσω, μπορῶ πιά νά μιλήσω σύντομα γι' αὐτό τό ζήτημα.

«Ἐπαναστατικός ἀμυνιτισμός» λέγεται ἡ συγκάλυψη τοῦ πολέμου πού γίνεται μέ τή δικαιολογία ὅτι ἐμεῖς, λέει, κάναμε ἐπανάσταση, ἐμεῖς εἴμαστε ἐπαναστατικός λαός, ἐμεῖς εἴμαστε ἐπαναστατική δημοκρατία. Ὅμως σέ τούτη τήν ἐρώτηση τί ἀπάντηση δίνουμε; Τί ἐπανάσταση κάναμε; Ρίξαμε τόν Νικόλαο. Ἡ ἐπανάσταση αὐτή δέν ἦταν πολύ δύσκολη, σέ σύγκριση μέ μιά ἐπανάσταση πού θά ἀνέτρεπε ὅλη τήν τάξη τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν. Ποιός βρέθηκε στήν ἐξουσία ὕστερα ἀπό τήν ἐπανάστασή μας; Οἱ τσιφλικάδες καί οἱ καπιταλιστές, οἱ ἴδιοι πού ἀπό καιρό ἔχουν τήν ἐξουσία στήν Εὐρώπη. Ἐκεῖ οἱ ἐπαναστάσεις αὐτές ἔχουν γίνει ἐδῶ καί ἑκατό χρόνια, ἐκεῖ ἀπό καιρό βρίσκονται στήν ἐξουσία οἱ Τερεστσένκο, οἱ Μιλιουκόφ καί οἱ Κονοβάλοφ, καί δέν παίζει κανένα ρόλο, ἄν πληρώνουν χορηγία βασιλική[57] στόν τσαρίσκο τους, ἤ περνοῦν καί δίχως αὐτό τό εἶδος πολυτελείας. Ἡ τράπεζα ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς παραμένει τράπεζα, καί ὅταν τοποθετοῦν ἑκατοντάδες κεφάλαια σέ ἐκχωρήσεις, τό κέρδος παραμένει κέρδος, ἀδιάφορο ἄν εἶναι δημοκρατία ἤ μοναρχία. Ἄν καμιά βάρβαρη χώρα τολμήσει νά μήν ὑπακούσει στό πολιτισμένο κεφάλαιό μας, πού φτιάχνει τέτιες ὡραῖες τράπεζες στίς ἀποικίες, στήν Ἀφρική, στήν Περσία, ἄν τίποτε ἄγριοι λαοί δέν ὑπακούσουν στήν πολιτισμένη μας τράπεζα, τότε στέλνουμε στρατεύματα καί αὐτά ἐγκαθιστοῦν τήν κουλτούρα, τήν τάξη καί τόν πολιτισμό, ὅπως ἔκανε ὁ Λιάχοφ στήν Περσία, ὅπως ἔκαναν τά γαλλικά «δημοκρατικά» στρατεύματα πού ἐξόντωναν μέ τήν ἴδια θηριωδία τούς λαούς τῆς Ἀφρικῆς. Δέν εἶναι μήπως τό ἴδιο; «Ἐπαναστατικός ἀμυνιτισμός» κι' αὐτός, μόνο πού ἐκδηλώνεται ἀπό τίς μή συνειδητές πλατιές λαϊκές μάζες, πού δέν βλέπουν τή σύνδεση τοῦ πολέμου μέ τήν κυβέρνηση, πού δέν ξέρουν ὅτι ἡ πολιτική αὐτή εἶναι ἐπικυρωμένη μέ σύμφωνα. Τά σύμφωνα ἔμειναν, οἱ τράπεζες ἔμειναν, οἱ ἐκχωρήσεις ἔμειναν. Στήν κυβέρνηση τῆς Ρωσίας βρίσκονται οἱ καλύτεροι ἄνθρωποι τῆς τάξης τους, ἀπ' αὐτό ὅμως δέν ἄλλαξε ἀπολύτως τίποτε στό χαρακτήρα τοῦ παγκόσμιου πολέμου. Ὁ

νέος «ἐπαναστατικός ἀμυνιτισμός» εἶναι ἁπλῶς κάλυψη, κάτω ἀπό τήν ὑψηλή ἔννοια τῆς ἐπανάστασης, τοῦ βρωμεροῦ καί αἱματηροῦ πολέμου πού διεξάγεται στή βάση βρωμερῶν καί ἀποκρουστικῶν συμφώνων.

Ἡ ρωσική ἐπανάσταση δέν ἄλλαξε τό χαρακτήρα τοῦ πολέμου, δημιούργησε ὅμως ὀργανώσεις πού δέν ὑπάρχουν σέ καμιά χώρα καί δέν ὑπῆρξαν στίς περισσότερες ἐπαναστάσεις τῆς Δύσης. Οἱ περισσότερες ἐπαναστάσεις περιορίζονταν στό σχηματισμό μιᾶς νέας κυβέρνησης, σάν τήν κυβέρνηση τῶν δικῶν μας Τερεστσένκο καί Κονοβάλοφ, ἐνῶ ἡ χώρα παρέμενε σέ παθητικότητα καί ἀποδιοργάνωση. Ἡ ρωσική ἐπανάσταση προχώρησε παραπέρα. Στό γεγονός αὐτό βρίσκεται τό ἔμβρυο τοῦ ὅτι μπορεῖ νά νικήσει τόν πόλεμο. Τό γεγονός αὐτό συνίσταται στό ὅτι, ἐκτός ἀπό τήν κυβέρνηση τῶν «σχεδόν-σοσιαλιστῶν» ὑπουργῶν, κυβέρνηση τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου, κυβέρνηση ἐπίθεσης, κυβέρνηση πού συνδέεται μέ τό ἀγγλογαλλικό κεφάλαιο, ἐκτός ἀπ' αὐτή, ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτή, ἔχουμε σέ ὅλη τή Ρωσία ἕνα δίχτυ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Νά ἡ ἐπανάσταση πού δέν εἶπε ἀκόμη τήν τελευταία της λέξη. Νά ἡ ἐπανάσταση πού δέν ἔγινε μέσα σέ τέτιες συνθῆκες στή Δυτική Εὐρώπη. Νά οἱ ὀργανώσεις τῶν τάξεων πού πραγματικά δέν ἔχουν ἀνάγκη ἀπό προσαρτήσεις, πού δέν ἔχουν τοποθετήσει στίς τράπεζες ἑκατομμύρια, καί πού στό τέλος δέν τούς ἐνδιαφέρει,ἄν ὁ ρῶσος συνταγματάρχης Λιάχοφ καί ὁ ἄγγλος φιλελεύθερος πρεσβευτής μοίρασαν σωστά τήν Περσία. Νά ποῦ βρίσκεται ἡ ἐγγύηση ὅτι ἡ ἐπανάσταση αὐτή μπορεῖ νά προχωρήσει παραπέρα. Ἡ ἐγγύηση αὐτή βρίσκεται στό ὅτι οἱ τάξεις πού πραγματικά δέν ἔχουν συμφέρον ἀπό τίς προσαρτήσεις, παρόλη τήν ὑπερβολική εὐπιστία τους πρός τήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν, παρά τήν τρομερή αὐτή σύγχυση, τήν τρομερή ἀπάτη πού ἐνυπάρχει στήν ἴδια τήν ἔννοια τοῦ «ἐπαναστατικοῦ ἀμυνιτισμοῦ», παρά τό γεγονός ὅτι ὑποστηρίζουν τό δάνειο, ὑποστηρίζουν τήν κυβέρνηση τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου — παρόλα αὐτά, στάθηκαν ἱκανές νά δημιουργήσουν ὀργανώσεις, ὅπου ἀντιπροσωπεύονται οἱ μάζες τῶν καταπιεζόμενων τάξεων. Οἱ ὀργανώσεις αὐτές εἶναι τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού σέ πάρα πολλά μέρη τῆς Ρωσίας προχώρησαν στήν ἐπαναστατική δουλιά τους πολύ πιό πέρα ἀπ' ὅ,τι στήν Πετρούπολη. Πράγμα πολύ φυσικό, γιατί στήν Πετρούπολη ἔχουμε τό κεντρικό ὄργανο τῶν καπιταλιστῶν.

Κι' ἄν ὁ Σκόμπελιεφ εἶπε χθές στό λόγο του: θά πάρουμε ὅλα τά κέρδη, θά τά πάρουμε 100%, αὐτό ἔγινε γιατί πῆρε φόρα, φόρα ὑπουργοῦ. Ἄν πάρετε σήμερα τήν ἐφημερίδα «Ρέτς», θά δεῖτε πῶς δέχτηκαν τό σημεῖο αὐτό τοῦ Σκόμπελιεφ. Ἐκεῖ γράφουν: «Μά αὐτό σημαίνει πείνα, θάνατο, 100% σημαίνει ὅλα!» Ὁ ὑπουργός Σκόμπελιεφ τραβάει πιό μακριά κι' ἀπό τόν πιό ἀριστερό μπολσεβίκο. Εἶναι συκοφαντία ὅτι τάχα οἱ μπολσεβίκοι εἶναι οἱ πιό ἀριστεροί. Ὁ ὑπουργός Σκόμπελιεφ εἶναι πολύ «ἀριστερότερος». Ἐμένα μέ ἔβρισαν μέ τίς πιό πρόστυχες βρισιές, γιατί τάχα πρότεινα νά γδύσουμε σχεδόν τούς καπιταλιστές. Ὁ Σούλγκιν τουλάχιστον ἔλεγε: «Ἄς μᾶς γδύσουν!». Φανταστεῖτε ἕναν μπολσεβίκο πού πλησιάζει τόν πολίτη Σούλγκιν κι' ἑτοιμάζεται νά τόν γδύσει. Θά μποροῦσε μέ μεγαλύτερη ἐπιτυχία νά κατηγορήσει γι' αὐτό τόν ὑπουργό Σκόμπελιεφ. Ἐμεῖς ποτέ δέν τραβήξαμε τόσο μακριά. Ποτέ δέν προτείναμε νά παίρνουμε 100% τοῦ κέρδους. Ὡστόσο ἡ ὑπόσχεση αὐτή εἶναι πολύτιμη. Ἄν πάρετε τήν ἀπόφαση τοῦ Κόμματός μας, θά δεῖτε ὅτι σ' αὐτή προτείνεται μέ πιό αἰτιολογημένη μορφή τό ἴδιο πού εἶχα προτείνει ἐγώ. Πρέπει νά ἐπιβληθεῖ ἔλεγχος στίς τράπεζες, κι' ὕστερα ἕνας δίκαιος φόρος στό εἰσόδημα[58]. Καί τίποτε παραπάνω! Ὁ Σκόμπελιεφ προτείνει νά παρθοῦν 100 καπίκια στό ρούβλι. Ἐμεῖς τίποτε τέτιο δέν προτείναμε καί δέν προτείνουμε. Μά κι' ὁ Σκόμπελιεφ ἁπλῶς πῆρε φόρα. Δέν σκοπεύει στά σοβαρά νά τό πραγματοποιήσει, κι' ἄν σκοπεύει, δέν θά μπορέσει νά τό κάνει, γιά τόν ἁπλούστατο λόγο ὅτι ἀπό τή στιγμή πού ἔπιασε φιλίες μέ τόν Τερεστσένκο καί τόν Κονοβάλοφ εἶναι λιγάκι ἀστεῖο νά τά ὑπόσχεται ὅλα αὐτά. Εἶναι δυνατό νά πάρει κανείς ἀπό τούς ἑκατομμυριούχους τά 80-90% τοῦ εἰσοδήματός τους, ὄχι ὅμως πηγαίνοντας ἀγκαζέ μέ τέτιους ὑπουργούς. Ἄν τήν ἐξουσία τήν εἶχαν τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, αὐτά πραγματικά θά τά ἔπαιρναν, μά καί πάλι ὄχι ὅλα, ὅλα δέν τούς χρειάζονται. Θά ἔπαιρναν τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ εἰσοδήματος. Ἄλλη κρατική ἐξουσία δέν μπορεῖ νά τό κάνει αὐτό. Κι' ἄς ὑπάρχουν ἀπομέρους τοῦ ὑπουργοῦ Σκόμπελιεφ οἱ πιό ἀγαθές προθέσεις. Παρακολούθησα αὐτά τά κόμματα ἀρκετές δεκαετίες, 30 χρόνια τώρα παίρνω μέρος στό ἐπαναστατικό κίνημα. Γι' αὐτό δέν εἶμαι καθόλου διατεθειμένος νά ἀμφιβάλλω γιά τίς καλές τους προθέσεις. Τό ζήτημα ὅμως δέν βρίσκεται ἐδῶ, τό ζήτημα δέν βρίσκεται στίς καλές προθέσεις. Μέ καλές προθέσεις εἶναι στρωμένος ὁ Ἅδης. Καί μέ χαρτιά, ὑπογραμμένα ἀπό τούς πολίτες ὑπουργούς εἶναι γεμάτα ὅλα τά γρα-

φεῖα, χωρίς νά ἀλλάξουν ἀπ' αὐτό τά πράγματα. Ἀρχίστε, ἄν θέλετε νά ἐφαρμόσετε τόν ἔλεγχο, ἀρχίστε! Τό πρόγραμμά μας εἶναι τέτιο πού, διαβάζοντας τό λόγο τοῦ Σκόμπελιεφ, μποροῦμε νά ποῦμε: δέν ζητᾶμε περισσότερα. Εἴμαστε πολύ πιό μετριοπαθεῖς ἀπό τόν ὑπουργό Σκόμπελιεφ. Αὐτός προτείνει καί ἔλεγχο καί 100%. Ἐμεῖς δέν θέλουμε νά πάρουμε 100%, ἀλλά λέμε: «Ὅσο δέν ἔχετε ἀρχίσει νά κάνετε κάτι, ἐμεῖς δέν σᾶς πιστεύουμε». Νά ποῦ βρίσκεται ἡ διαφορά ἀνάμεσά μας: στό ὅτι ἐμεῖς δέν πιστεύουμε στά λόγια καί στίς ὑποσχέσεις καί δέν συμβουλεύουμε καί τούς ἄλλους νά πιστεύουν. Ἡ πείρα τῶν κοινοβουλευτικῶν δημοκρατιῶν μᾶς διδάσκει ὅτι δέν πρέπει νά πιστεύει κανείς στίς χάρτινες δηλώσεις. Ἄν θέλετε τόν ἔλεγχο, πρέπει νά τόν ἀρχίσετε. Εἶναι ἀρκετή μιά μέρα γιά τήν ἔκδοση τοῦ νόμου γιά ἕναν τέτιο ἔλεγχο. Τό Σοβιέτ τῶν ὑπαλλήλων κάθε τράπεζας, τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν κάθε φάμπρικας, κάθε κόμμα, ἀποκτοῦν τό δικαίωμα ἐλέγχου. Θά μᾶς ποῦν, αὐτό δέν ἐπιτρέπεται, εἶναι ἐμπορικό μυστικό, εἶναι ἱερή ἀτομική ἰδιοκτησία! Ἔ, ὅπως θέλετε, διαλέξτε ἕνα ἀπό τά δυό. Ἄν θέλετε νά περιφρουρεῖτε ὅλα αὐτά τά κατάστιχα καί τούς λογαριασμούς καί ὅλες τίς πράξεις τῶν τράστ, τότε δέν πρέπει νά φλυαρεῖτε γιά ἔλεγχο, δέν πρέπει νά λέτε ὅτι χάνεται ἡ χώρα.

Στή Γερμανία ἡ κατάσταση εἶναι ἀκόμη χειρότερη. Στή Ρωσία μπορεῖς νά βρεῖς ψωμί, στή Γερμανία ὄχι. Στή Ρωσία μποροῦν νά γίνουν πολλά, ἄν ὑπάρξει ὀργάνωση. Στή Γερμανία δέν μπορεῖ νά γίνει τίποτε τώρα. Ψωμί δέν ὑπάρχει πιά, καί ὁ ἀφανισμός ὅλου τοῦ λαοῦ εἶναι ἀναπόφευκτος. Τώρα γράφουν ὅτι ἡ Ρωσία βρίσκεται στό χεῖλος τῆς καταστροφῆς. Ἄν εἶναι ἔτσι, τότε ἡ περιφρούρηση τῆς «ἱερῆς» ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας εἶναι ἔγκλημα. Συνεπῶς, τί σημαίνουν τά λόγια γιά ἔλεγχο; Μήπως ξεχάσατε ὅτι καί ὁ Νικόλαος Ρομάνοφ ἔγραφε πολλά γιά τόν ἔλεγχο; Χίλιες φορές θά βρεῖτε στά ἔγγραφά του τίς λέξεις: ἔλεγχος κρατικός, ἔλεγχος κοινωνικός, διορισμός γερουσιαστῶν. Σέ δυό μῆνες μετά τήν ἐπανάσταση οἱ βιομήχανοι κατάστρεψαν ὅλη τή Ρωσία. Τά κέρδη ἦταν πολλαπλάσια σέ σχέση μέ τό κεφάλαιο, αὐτό τό δείχνει κάθε ἰσολογισμός. Κι' ὅταν οἱ ἐργάτες μέσα σέ δυό μῆνες ἐπανάστασης εἶχαν τό «θράσος» νά ποῦν πώς θέλουν νά ζοῦν ἀνθρωπινά, ὅλος ὁ καπιταλιστικός Τύπος τῆς χώρας ἄρχισε νά οὐρλιάζει. Κάθε φύλλο τῆς «Ρέτς» εἶναι ἕνα ἄγριο οὐρλιαχτό ὅτι οἱ ἐργάτες ληστεύουν τή χώρα, ἐνῶ ἐμεῖς μόνο ἔλεγχο ὑποσχόμαστε ἐνάντια στούς καπιταλιστές. Δέν εἶναι δυνατό νά δίνονται λιγότερες ὑποσχέσεις, δέν εἶναι δυνατό νά γίνονται

περισσότερα ἔργα; Ἂν ἐσεῖς θέλετε γραφειοκρατικό ἔλεγχο, ἔλεγχο πού θά γίνεται ἀπό τά ἴδια τά ὄργανα ὅπως καί πρίν, τότε τό Κόμμα μας ἐκφράζει τή βαθιά του πεποίθηση ὅτι δέν ἐπιτρέπεται νά σᾶς ὑποστηρίξει κανείς σ' αὐτό, ἔστω κι' ἄν ἐκεῖ, στήν κυβέρνηση, ἀντί γιά μισή ντουζίνα, ὑπῆρχε μιά ντουζίνα ναρόντνικων καί μενσεβίκων ὑπουργῶν. Τόν ἔλεγχο μπορεῖ νά τόν πραγματοποιήσει μόνο ὁ ἴδιος ὁ λαός. Ἐσεῖς, τά Σοβιέτ τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων, τά Σοβιέτ τῶν μηχανικῶν, τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, πρέπει νά ὀργανώσετε τόν ἔλεγχο καί ν' ἀρχίσετε αὔριο κιόλας αὐτό τόν ἔλεγχο. Κάθε ὑπάλληλο νά τόν καταστήσετε ὑπεύθυνο μέ τήν ἀπειλή ποινικῆς δίωξης, ἄν δόσει σέ ὁποιοδήποτε ἀπ' αὐτά τά ὄργανα ψεύτικες πληροφορίες. Τό ζήτημα ἀφορᾶ τήν ἴδια τήν καταστροφή τῆς χώρας. Ἐμεῖς θέλουμε νά ξέρουμε τί ποσότητα σιτηρῶν ὑπάρχει, τί ποσότητες πρώτων ὑλῶν, πόσα ἐργατικά χέρια, ποῦ νά τά διαθέσουμε.

Ἐδῶ περνῶ στό τελευταῖο ζήτημα. Εἶναι τό ζήτημα, πῶς νά τερματίσουμε τόν πόλεμο. Μᾶς ἀποδίδουν τήν ἀνόητη ἄποψη ὅτι τάχα θέλουμε χωριστή εἰρήνη. Οἱ γερμανοί καπιταλιστές-ληστές κάνουν βήματα πρός τήν εἰρήνη, λέγοντας: θά σοῦ δόσω ἕνα κομματάκι ἀπό τήν Τουρκία καί τήν Ἀρμενία, ἄν μοῦ δόσεις μεταλλοφόρα ἐδάφη. Νά τί συζητοῦν οἱ διπλωμάτες σέ κάθε οὐδέτερη πόλη! Αὐτό τό ξέρουν ὅλοι. Μόνο πού τό καλύπτουν μέ τή συμβατική διπλωματική γλώσσα. Μά γι' αὐτό εἶναι καί διπλωμάτες, γιά νά μιλοῦν σέ διπλωματική γλώσσα. Τί παραλογισμός νά ἰσχυρίζεται κανείς ὅτι τάχα εἴμαστε ὑπέρ τοῦ τερματισμοῦ τοῦ πολέμου μέ χωριστή εἰρήνη! Νά τερματίσεις τόν πόλεμο πού διεξάγουν οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν πλούσιων κρατῶν, τόν πόλεμο πού προκάλεσε ἡ ἱστορία δεκαετιῶν οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης, νά τόν τερματίσεις μέ μονόπλευρη κατάπαυση τῶν ἐχθροπραξιῶν εἶναι τόσο μεγάλη ἀνοησία, πού εἶναι ἀστεῖο καί νά τή διαψεύδουμε. Κι' ἄν γράψαμε εἰδική ἀπόφαση γιά νά τό διαψεύσουμε αὐτό, εἶναι γιατί ἔχουμε νά κάνουμε μέ τίς πλατιές μάζες, στίς ὁποῖες μᾶς συκοφαντοῦν. Μά δέν μπορεῖ οὔτε λόγος νά γίνεται στά σοβαρά γι' αὐτό. Δέν εἶναι δυνατό νά τερματίσεις τόν πόλεμο πού διεξάγουν οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν χωρίς ἐργατική ἐπανάσταση ἐνάντια σ' αὐτούς τούς καπιταλιστές. Ὅσο ὁ ἔλεγχος δέν ἔχει περάσει ἀπό τή σφαίρα τῆς φράσης στή σφαίρα τῶν ἔργων, ὅσο στή θέση τῆς κυβέρνησης τῶν καπιταλιστῶν δέν ἔχει μπεῖ ἡ κυβέρνηση τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου, ὥς τότε ἡ κυβέρνηση εἶναι καταδικασμένη νά λέει μόνο: χανόμαστε, χανόμαστε, χανόμαστε. Σήμερα στήν «ἐλεύ-

θερη» Ἀγγλία ρίχνουν στίς φυλακές τούς σοσιαλιστές, γιατί λένε τά ἴδια πού λέω κι' ἐγώ. Στή Γερμανία βρίσκεται στή φυλακή ὁ Λῆμπκνεχτ πού εἶπε τά ἴδια πού λέω κι' ἐγώ, στήν Αὐστρία βρίσκεται στή φυλακή ὁ Φρίντριχ Ἄντλερ πού εἶπε τά ἴδια μέ τό πιστόλι (ἴσως νά τόν ἐκτέλεσαν κιόλας). Ἡ συμπάθεια τῶν ἐργατικῶν μαζῶν σέ ὅλο τόν κόσμο εἶναι μέ τό μέρος αὐτῶν τῶν σοσιαλιστῶν, κι' ὄχι ἐκείνων πού πέρασαν μέ τό μέρος τῶν δικῶν τους καπιταλιστῶν. Ἡ ἐργατική ἐπανάσταση ἀναπτύσσεται σέ ὅλο τόν κόσμο. Στίς ἄλλες χῶρες ἀναπτύσσεται βέβαια πιό δύσκολα. Ἐκεῖ δέν ὑπάρχουν τέτιοι μισοπάλαβοι σάν τόν Νικόλαο καί τόν Ρασπούτιν. Ἐκεῖ ἐπικεφαλῆς τῆς κυβέρνησης βρίσκονται οἱ καλύτεροι ἄνθρωποι τῆς τάξης τους. Ἐκεῖ δέν ὑπάρχουν οἱ συνθῆκες γιά ἐπανάσταση ἐνάντια στήν ἀπολυταρχία, ἐκεῖ ὑπάρχει ἤδη κυβέρνηση τῆς καπιταλιστικῆς τάξης. Ἐκεῖ κυβερνοῦν ἀπό καιρό οἱ πιό ἱκανοί ἐκπρόσωποι αὐτῆς τῆς τάξης. Νά γιατί ἐκεῖ ἡ ἐπανάσταση, ἄν καί δέν ἦρθε ἀκόμη, εἶναι ὡστόσο ἀναπόφευκτη, ὅσοι ἐπαναστάτες κι' ἄν χαθοῦν, ὅπως χάνεται ὁ Φρίντριχ Ἄντλερ, ὅπως χάνεται ὁ Κάρλ Λῆμπκνεχτ. Τό μέλλον τούς ἀνήκει καί οἱ ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν εἶναι μαζί τους. Καί οἱ ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν δέν μποροῦν παρά νά νικήσουν.

Σχετικά μέ τήν εἴσοδο τῆς Ἀμερικῆς στόν πόλεμο ἔχω νά πῶ τά ἑξῆς. Ἐπικαλοῦνται τό γεγονός ὅτι στήν Ἀμερική ὑπάρχει δημοκρατία, ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχει ὁ Λευκός Οἶκος. Ἐγώ λέω: Ἡ κατάργηση τῆς δουλείας ἔγινε ἐδῶ καί μισό αἰώνα. Ὁ πόλεμος, πού προκλήθηκε ἐξαιτίας τῆς δουλείας, τέλειωσε τό 1865. Κι' ἀπό τότε ξεφύτρωσαν ἐκεῖ δισεκατομμυριοῦχοι. Αὐτοί κρατοῦν στή χρηματιστική χούφτα τους ὅλη τήν Ἀμερική, προετοιμάζουν τό στραγγαλισμό τοῦ Μεξικοῦ καί θά ἔρθουν ἀναπόφευκτα στά χέρια μέ τήν Ἰαπωνία γιά τό μοίρασμα τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁ πόλεμος αὐτός προετοιμάζεται ἐδῶ καί ἀρκετές δεκαετίες. Γι' αὐτόν μιλάει ὅλη ἡ σχετική φιλολογία. Καί ὁ πραγματικός σκοπός τῆς εἰσόδου τῆς Ἀμερικῆς στόν πόλεμο εἶναι ἡ προετοιμασία γιά τό μελλοντικό πόλεμο κατά τῆς Ἰαπωνίας. Ὁ ἀμερικανικός λαός παρόλα αὐτά, ἔχει σημαντικές ἐλευθερίες, καί εἶναι δύσκολο νά ὑποθέσει κανείς ὅτι θά ὑπόμενε τήν ὑποχρεωτική στρατιωτική θητεία, τή δημιουργία στρατοῦ γιά ὁποιουσδήποτε κατακτητικούς σκοπούς, π.χ. γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν Ἰαπωνία. Τό ποῦ ὁδηγεῖ αὐτό, τό βλέπουν οἱ ἀμερικανοί στό παράδειγμα τῆς Εὐρώπης. Καί νά πού οἱ ἀμερικανοί καπιταλιστές χρειάστηκε νά ἐπέμβουν σ' αὐτό τόν πόλεμο γιά νά βροῦν μιά πρόφαση, γιά νά δημιουργήσουν ἕναν ἰσχυρό τακτικό

στρατό, καλυπτόμενοι πίσω ἀπό τά ὑψηλά ἰδανικά τοῦ ἀγώνα γιά τά δικαιώματα τῶν μικρῶν λαῶν.

Οἱ ἀγρότες ἀρνοῦνται νά δόσουν στάρι μέ χρήματα καί ζητᾶνε ἐργαλεῖα, παπούτσια καί ροῦχα. Ἡ ἀπόφασή τους αὐτή περικλείει σέ μεγάλο βαθμό μιά πολύ μεγάλη ἀλήθεια. Πραγματικά ἡ χώρα ἔφτασε σέ τέτιο χάος, πού στή Ρωσία, ἄν καί σέ μικρότερο βαθμό, παρατηρεῖται αὐτό πού σέ ἄλλες χῶρες ὑπάρχει ἤδη ἀπό καιρό: τά χρήματα ἔχασαν τήν ἰσχύ τους. Ἡ κυριαρχία τοῦ καπιταλισμοῦ ὑποσκάπτεται ἀπό ὅλη τήν πορεία τῶν γεγονότων σέ τέτιο βαθμό, πού οἱ ἀγρότες π.χ. δέν δέχονται χρήματα. Οἱ ἀγρότες λένε: «Τί νά τά κάνουμε τά λεφτά;». Καί ἔχουν δίκιο. Ἡ κυριαρχία τοῦ καπιταλισμοῦ ὑποσκάπτεται ὄχι ἐπειδή κάποιος θέλει νά ἁρπάξει τήν ἐξουσία. Ἡ «ἁρπαγή» τῆς ἐξουσίας θά ἦταν παραλογισμός. Θά ἦταν ἀδύνατο νά βάλει κανείς τέρμα στήν κυριαρχία τοῦ καπιταλισμοῦ, ἄν δέν ὁδηγοῦσε σ' αὐτό ὅλη ἡ οἰκονομική ἀνάπτυξη τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν. Ὁ πόλεμος ἐπιτάχυνε αὐτό τό προτσές, καί αὐτό ἔκανε τόν καπιταλισμό ἀφόρητο. Καμιά δύναμη δέν θά γκρέμιζε τόν καπιταλισμό, ἄν δέν τόν εἶχε διαβρώσει καί ὑποσκάψει ἡ ἱστορία.

Νά ἕνα πολύ χτυπητό παράδειγμα. Ὁ ἀγρότης αὐτός ἐκφράζει ἐκεῖνο πού παρατηροῦν ὅλοι: ἡ ἐξουσία τοῦ χρήματος ἔχει ὑποσκαφτεῖ. Ἐδῶ ἡ μοναδική διέξοδος βρίσκεται στή συμφωνία τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν νά δίνονται γιά τά σιτηρά ἐργαλεῖα, παπούτσια καί ροῦχα. Νά ποῦ ὁδηγοῦν τά πράγματα, νά τί ἀπάντηση μᾶς ὑπαγορεύει ἡ ζωή. Χωρίς αὐτό δεκάδες ἑκατομμύρια ἄνθρωποι διατρέχουν τόν κίνδυνο νά μείνουν πεινασμένοι, ξυπόλητοι καί γυμνοί. Δεκάδες ἑκατομμύρια ἄνθρωποι βρίσκονται ἄμεσα μπροστά στόν ὄλεθρο καί δέν θά σκεφτοῦμε ἐδῶ τήν περιφρούρηση τῶν συμφερόντων τῶν καπιταλιστῶν. Ἡ διέξοδος βρίσκεται μόνο στό πέρασμα ὅλης τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού ἀντιπροσωπεύουν τήν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ. Πιθανόν ἐδῶ νά γίνουν λάθη. Κανένας δέν ἰσχυρίζεται ὅτι μιά τέτια δύσκολη δουλιά εἶναι δυνατό νά ὀργανωθεῖ μεμιᾶς. Ἐμεῖς δέν λέμε τίποτε τέτιο. Μᾶς λένε: ἐμεῖς θέλουμε ἡ ἐξουσία νά βρίσκεται στά χέρια τῶν Σοβιέτ, μά αὐτά δέν θέλουν. Ἐμεῖς λέμε ὅτι ἡ πείρα τῆς ζωῆς θά τούς δείξει, καί ὅλος ὁ λαός θά δεῖ ὅτι ἄλλη διέξοδος δέν ὑπάρχει. Ἐμεῖς δέν θέλουμε «ἁρπαγή» τῆς ἐξουσίας, γιατί ὅλη ἡ πείρα τῶν ἐπαναστάσεων διδάσκει ὅτι σταθερή εἶναι μόνο ἐκείνη ἡ ἐξουσία πού στηρίζεται στήν πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ. Γι' αὐτό ἡ «ἁρπαγή» τῆς ἐξου-

σίας θά ἦταν τυχοδιωκτισμός, καί τό Κόμμα μας δέν θά ἔκανε ἕνα τέτιο πράγμα. Ἄν ἡ κυβέρνηση θά εἶναι κυβέρνηση τῆς πλειοψηφίας, ἴσως νά ἐφαρμόσει μιά πολιτική πού στήν ἀρχή νά εἶναι λαθεμένη, ἄλλη διέξοδος ὅμως δέν ὑπάρχει. Τότε θά γίνει εἰρηνική ἀλλαγή στήν κατεύθυνση τῆς πολιτικῆς, μέσα στίς ἴδιες ὀργανώσεις. Δέν εἶναι δυνατό νά ἐπινοήσει κανείς ἄλλες ὀργανώσεις. Νά γιατί λέμε ὅτι δέν εἶναι δυνατό νά φανταστεῖ κανείς ἄλλη λύση τοῦ ζητήματος.

Πῶς νά βάλουμε τέρμα στόν πόλεμο; Ἄν τήν ἐξουσία τήν ἔπαιρνε τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, καί οἱ γερμανοί ἐξακολουθοῦσαν τόν πόλεμο — τί θά κάναμε ἐμεῖς; Ἐκεῖνοι πού ἐνδιαφέρονται νά γνωρίσουν τίς ἀπόψεις τοῦ Κόμματός μας, θά μποροῦσαν νά διαβάσουν αὐτές τίς μέρες τήν ἐφημερίδα μας «Πράβντα», ὅπου παραθέσαμε ἕνα ἀκριβές ἀπόσπασμα ἀπ' ὅσα λέγαμε τό 1915, ὅταν βρισκόμασταν ἀκόμη στό ἐξωτερικό, ὅτι, δηλαδή, ἄν ἡ ἐπαναστατική τάξη τῆς Ρωσίας, ἡ ἐργατική τάξη, ἔλθει στήν ἐξουσία, πρέπει νά προτείνει εἰρήνη. Καί ἄν στούς ὅρους μας οἱ καπιταλιστές τῆς Γερμανίας ἤ ὁποιασδήποτε ἄλλης χώρας ἀπαντήσουν μέ ἄρνηση, τότε ὅλη ἡ ἐργατική τάξη θά εἶναι ὑπέρ τοῦ πολέμου*. Ἐμεῖς δέν προτείνουμε νά τερματίσουμε τόν πόλεμο μεμιᾶς. Αὐτό δέν τό ὑποσχόμαστε. Ἐμεῖς δέν κηρύσσουμε ἕνα τέτιο ἀδύνατο καί ἀπραγματοποίητο πράγμα, ὅπως τόν τερματισμό τοῦ πολέμου μέ τή θέληση τῆς μιᾶς πλευρᾶς. Τέτιες ὑποσχέσεις εἶναι εὔκολο νά τίς δίνει κανείς, μά εἶναι ἀδύνατο νά τίς ἐκπληρώσει. Δέν εἶναι δυνατό νά βγεῖ κανείς εὔκολα ἀπ' αὐτό τό φρικτό πόλεμο. Ὁ πόλεμος κρατάει τρία χρόνια. Θά πολεμᾶτε δέκα χρόνια ἤ θά βαδίσετε γιά τή δύσκολη, τήν ἐπίπονη ἐπανάσταση. Ἄλλη διέξοδος δέν ὑπάρχει. Ἐμεῖς λέμε: τόν πόλεμο πού ἄρχισαν οἱ κυβερνήσεις τῶν καπιταλιστῶν, μπορεῖ νά τόν τερματίσει μόνο ἡ ἐργατική ἐπανάσταση. Ὅποιος ἐνδιαφέρεται γιά τό σοσιαλιστικό κίνημα, ἄς διαβάσει τή Διακήρυξη τῆς Βασιλείας τοῦ 1912[59], πού ψηφίστηκε ὁμόφωνα ἀπό ὅλα τά σοσιαλιστικά κόμματα ὅλου τοῦ κόσμου, Διακήρυξη πού δημοσιεύτηκε στήν «Πράβντα» μας, Διακήρυξη πού τώρα δέν εἶναι δυνατό νά δημοσιευτεῖ σέ καμιά ἀπό τίς ἐμπόλεμες χῶρες, οὔτε στήν «ἐλεύθερη» Ἀγγλία, οὔτε στή δημοκρατική Γαλλία, γιατί σ' αὐτήν εἰπώθηκε ἡ ἀλήθεια γιά τόν πόλεμο πρίν ἀκόμη ξεσπάσει. Ἡ Διακήρυξη λέει: ὁ πόλεμος ἀνάμεσα στήν Ἀγγλία καί τή Γερμανία θά ξε-

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 72. Ἡ *Σύντ.*

σπάσει ἐξαιτίας τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν καπιταλιστῶν. Ἡ Διακήρυξη λέει: ἔχει συσσωρευτεῖ τόσο μπαρούτι, πού τά ὅπλα θ' ἀρχίσουν νά ἐκπυρσοκροτοῦν μόνα τους. Ἡ Διακήρυξη ἐξηγεῖ γιά ποιό σκοπό θά γίνει πόλεμος καί λέει ὅτι ὁ πόλεμος θά ὁδηγήσει στήν προλεταριακή ἐπανάσταση. Γι' αὐτό ἐμεῖς λέμε στούς σοσιαλιστές πού, ἐνῶ ὑπόγραψαν τή διακήρυξη αὐτή, πέρασαν μέ τό μέρος τῶν καπιταλιστικῶν τους κυβερνήσεων ὅτι πρόδοσαν τό σοσιαλισμό. Σέ ὅλο τόν κόσμο οἱ σοσιαλιστές διασπάστηκαν. Ἄλλοι ἔγιναν ὑπουργοί καί ἄλλοι κλείστηκαν στίς φυλακές. Σέ ὅλο τόν κόσμο ἕνα μέρος τῶν σοσιαλιστῶν προπαγανδίζει τήν προετοιμασία τοῦ πολέμου, ἐνῶ τό ἄλλο, ὅπως ὁ Μπέμπελ τῆς Ἀμερικῆς — ὁ Εὐγ. Ντέμπς, πού ἔχει τεράστια ἐκτίμηση ἀνάμεσα στούς ἀμερικανούς ἐργάτες — λέει: «Καλύτερα νά μέ τουφεκίσουν, παρά νά δόσω ἔστω κι' ἕνα σέντς γι' αὐτό τόν πόλεμο. Εἶμαι ἕτοιμος νά πάρω μέρος μόνο στόν πόλεμο τοῦ προλεταριάτου ἐνάντια στούς καπιταλιστές ὅλου τοῦ κόσμου». Νά πῶς διασπάστηκαν οἱ σοσιαλιστές σ' ὅλο τόν κόσμο. Οἱ σοσιαλπατριῶτες ὅλου τοῦ κόσμου νομίζουν ὅτι ὑπερασπίζουν τήν πατρίδα. Κάνουν λάθος — αὐτοί ὑπερασπίζουν τά συμφέροντα μιᾶς χούφτας καπιταλιστῶν ἐνάντια σέ μιά ἄλλη. Ἐμεῖς προπαγανδίζουμε τήν προλεταριακή ἐπανάσταση — τή μόνη δίκαιη ὑπόθεση, πού γι' αὐτή δεκάδες ἄνθρωποι ἀνέβηκαν στή λαιμητόμο, ἑκατοντάδες καί χιλιάδες εἶναι κλεισμένοι στίς φυλακές. Αὐτοί οἱ σοσιαλιστές πού βρίσκονται στίς φυλακές εἶναι ἡ μειοψηφία, μά μέ τό μέρος τους εἶναι ἡ ἐργατική τάξη, ὑπέρ αὐτῶν συνηγορεῖ ὅλη ἡ οἰκονομική ἐξέλιξη. Ὅλα αὐτά μᾶς δείχνουν ὅτι δέν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος. Ὁ πόλεμος αὐτός δέν εἶναι δυνατό νά τερματιστεῖ παρά μέ τήν ἐργατική ἐπανάσταση σέ μερικές χῶρες. Γιά τήν ὥρα ἐμεῖς πρέπει νά προετοιμάζουμε αὐτή τήν ἐπανάσταση, νά τή βοηθᾶμε. Ὁ ρωσικός λαός, παρόλο τό μίσος του ἐνάντια στόν πόλεμο καί παρόλη τή θέλησή του νά πετύχει εἰρήνη, δέν μποροῦσε, ὅσο διεξῆγε τόν πόλεμο ὁ τσάρος, νά κάνει τίποτε ἐνάντια στόν πόλεμο, ἐκτός ἀπό τήν προετοιμασία τῆς ἐπανάστασης ἐνάντια στόν τσάρο καί γιά τήν ἀνατροπή τοῦ τσάρου. Ἔτσι κι' ἔγινε. Αὐτό σᾶς τό ἐπιβεβαίωσε χθές ἡ ἱστορία καί θά σᾶς τό ἐπιβεβαιώσει καί αὔριο. Ἐμεῖς τό εἴπαμε ἤδη ἀπό καιρό: πρέπει νά βοηθᾶμε τήν ἀναπτυσσόμενη ρωσική ἐπανάσταση. Τό εἴπαμε αὐτό στά τέλη τοῦ 1914. Γιά τό λόγο αὐτό τούς βουλευτές μας στή Δούμα τούς ἐξόρισαν στή Σιβηρία, κι' ἐμᾶς μᾶς ἔλεγαν: «Ἐσεῖς δέν δίνετε ἀπάντηση. Ἐσεῖς ἐπικαλεῖστε τήν ἐπανάσταση, τή στιγμή πού οἱ ἀπεργίες ἔχουν σταματή-

σει, τή στιγμή πού οἱ βουλευτές βρίσκονται στά κάτεργα, τή στιγμή πού δέν ὑπάρχει οὔτε μιά ἐφημερίδα!». Καί μᾶς κατηγοροῦσαν ὅτι ἀποφεύγουμε νά ἀπαντήσουμε. Τίς κατηγορίες αὐτές, σύντροφοι, τίς ἀκούγαμε πολλά χρόνια. Ἐμεῖς ἀπαντούσαμε: μπορεῖτε νά ἀγανακτεῖτε ὅσο θέλετε, μά ὅσο δέν ἔχει ἀνατραπεῖ ὁ τσάρος, δέν μπορεῖ νά γίνει τίποτε ἐνάντια στόν πόλεμο. Καί ἡ πρόβλεψή μας ἐπιβεβαιώθηκε. Δέν ἐπιβεβαιώθηκε ἀκόμη ὁλοκληρωτικά, μά ἄρχισε ἤδη νά ἐπιβεβαιώνεται. Ἡ ἐπανάσταση, ὁσοναφορᾶ τή Ρωσία, ἀρχίζει νά ἀλλάζει τό χαρακτήρα τοῦ πολέμου. Οἱ καπιταλιστές συνεχίζουν ἀκόμη τόν πόλεμο, κι' ἐμεῖς λέμε: ὅσο δέν ξεσπάσει ἡ ἐργατική ἐπανάσταση σέ μερικές χῶρες, ὁ πόλεμος δέν μπορεῖ νά σταματήσει, ἐπειδή στήν ἐξουσία παραμένουν ἄνθρωποι πού θέλουν αὐτό τόν πόλεμο. Μᾶς λένε: «Σέ πολλές χῶρες φαίνονται σάν νά κοιμοῦνται τά πάντα. Στή Γερμανία ὅλοι πέρα γιά πέρα οἱ σοσιαλιστές εἶναι ὑπέρ τοῦ πολέμου, μόνο ὁ Λῆμπκνεχτ εἶναι ἐνάντια». Ἐγώ σ' αὐτό ἀπαντῶ: αὐτός ὁ ἕνας Λῆμπκνεχτ ἐκπροσωπεῖ τήν ἐργατική τάξη, σ' αὐτό τόν ἕνα, στούς ὀπαδούς του, στό γερμανικό προλεταριάτο στηρίζονται οἱ ἐλπίδες ὅλων. Δέν τό πιστεύετε; Συνεχίστε τόν πόλεμο! Ἄλλος δρόμος δέν ὑπάρχει. Ἄν δέν πιστεύετε τόν Λῆμπκνεχτ, ἄν δέν πιστεύετε στήν ἐπανάσταση τῶν ἐργατῶν, στήν ἐπανάσταση πού ὡριμάζει, ἄν δέν πιστεύετε σ' αὐτό, πιστέψτε στούς καπιταλιστές!

Κανένας δέν θά νικήσει σ' αὐτό τόν πόλεμο ἐκτός ἀπό τήν ἐργατική ἐπανάσταση σέ μερικές χῶρες. Ὁ πόλεμος δέν εἶναι παιχνιδάκι, ὁ πόλεμος εἶναι ἕνα πράγμα ἀνήκουστο, ὁ πόλεμος στοιχίζει ἑκατομμύρια θύματα, καί δέν εἶναι τόσο εὔκολο νά τόν τερματίσεις.

Οἱ στρατιῶτες στό μέτωπο δέν μποροῦν νά ἀποκόψουν τό μέτωπο ἀπό τό κράτος καί νά ἀποφασίσουν κατά βούληση. Οἱ στρατιῶτες στό μέτωπο εἶναι ἕνα τμῆμα τῆς χώρας. Ὅσο τό κράτος βρίσκεται σέ πόλεμο, θά ὑποφέρει καί τό μέτωπο. Ἐδῶ δέν μπορεῖ νά γίνει τίποτε. Τόν πόλεμο τόν προκάλεσαν οἱ κυρίαρχες τάξεις καί θά τόν τερματίσει μόνο ἡ ἐπανάσταση τῆς ἐργατικῆς τάξης. Τό ἄν θά ἔχετε γρήγορα εἰρήνη, ἐξαρτᾶται μόνο ἀπό τό δρόμο πού θά πάρει ἡ ἐξέλιξη τῆς ἐπανάστασης. Ὁποιαδήποτε συναισθηματικά πράγματα κι' ἄν λέγονται, ὅσο κι' ἄν σᾶς λένε: ἐλᾶτε νά βάλουμε ἀμέσως τέρμα στόν πόλεμο, αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνει χωρίς τήν ἄνοδο τῆς ἐπανάστασης. Ὅταν ἡ ἐξουσία περάσει στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, οἱ καπιταλιστές θά ταχθοῦν

ἐνάντιά μας: ἡ Ἰαπωνία — ἐνάντια, ἡ Γαλλία — ἐνάντια, ἡ Ἀγγλία — ἐνάντια· ἐνάντιά μας θά ταχθοῦν οἱ κυβερνήσεις ὅλων τῶν χωρῶν. Ἐνάντιά μας θά εἶναι οἱ καπιταλιστές, μαζί μας θά εἶναι οἱ ἐργάτες. Τότε θά μπεῖ τέρμα στόν πόλεμο πού ἄρχισαν οἱ καπιταλιστές. Νά ἡ ἀπάντηση στήν ἐρώτηση, πῶς νά τερματίσουμε τόν πόλεμο.

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 23 τοῦ Ἀπρίλη 1929 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 93

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό στενογραφημένο κείμενο

ΣΙΧΑΜΕΡΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Ὁλόκληρο τό συνέδριο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ μετώπου[60] στήν ἀπόφασή του τῆς 13 τοῦ Μάη, πού πάρθηκε ὁμόφωνα, στιγμάτισε τίς ἄτιμες μεθόδους τῆς ἐφημερίδας «Ρέτς» πού συκοφάντησε τόν σύντροφό μας Ζηνόβιεφ μέ σκοπό νά σπείρει τή διχόνοια ἀνάμεσα στό στρατό καί στούς μπολσεβίκους. Οἱ τζέντλεμεν τῆς «Ρέτς» οὔτε κάν σκέφτηκαν, βέβαια, νά δημοσιεύσουν αὐτή τήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τοῦ μετώπου, παρόλο πού τό συνέδριο τήν ἔστειλε καί στήν ἐφημερίδα «Ρέτς». Ἀντί γι' αὐτό ἡ ὄχι καί τόσο εὐυπόληπτη ἐφημερίδα ἐξακολουθεῖ τήν προβοκατόρικη ἐκστρατεία της ἐνάντια στήν ἐφημερίδα μας καί τόν σύντροφό μας Ζηνόβιεφ, ὑποκινώντας ἄμεσα πογκρόμ.

— Ἡ «Πράβντα» δημοσιεύει τακτικά εἰδήσεις σχετικά μέ τή Γερμανία, πού δέν ὑπάρχουν σέ καμιά ἄλλη ἐφημερίδα. Ἀπό ποῦ καί πῶς παίρνει ἡ «Πράβντα» τίς ἰδιαίτερες (!) πληροφορίες της — ρωτάει μέ βαρυσήμαντο ὕφος ἡ «Ρέτς» σέ ἄρθρο μέ τό βαρυσήμαντο τίτλο «Περίεργη ἐνημερότητα».

Ἀπό ποῦ, κύριοι συκοφάντες;

— Ἀπό τηλεγραφήματα καί γράμματα τοῦ ἀνταποκριτῆ μας, σύντροφου Ράντεκ, πολωνοῦ σοσιαλδημοκράτη, πού ἔκανε κάμποσα χρόνια στίς τσαρικές φυλακές, πού δουλεύει πάνω ἀπό 10 χρόνια στίς γραμμές τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας, πού διώχτηκε ἀπό τή Γερμανία γιά ἐπαναστατική ζύμωση ἐνάντια στόν Γουλιέλμο καί ἐνάντια στόν πόλεμο καί πού πῆγε εἰδικά στή Στοκχόλμη γιά νά μᾶς ἐνημερώνει ἀπό ἐκεῖ. Ἀπό γράμματα καί τηλεγραφήματα, κύριοι καντέτοι, πού δέν καταφέρνουν πάντοτε νά τά πιάσουν οἱ λακέδες σας πού ἁλωνίζουν στά ρωσοσουηδικά σύνορα, ἀπό ἀποκόμματα ἐφημερίδων καί γερμανικῶν παράνομων ἐντύπων καί προκηρύξεων, πού μᾶς προμηθεύουν οἱ

φίλοι μας, οἱ ὀπαδοί τοῦ Κάρλ Λῆμπκνεχτ — ἀκριβῶς ὅπως τά ἀνάλογα ὑλικά γιά τή Γαλλία μᾶς τά προμηθεύει ὁ *γάλλος* σοσιαλιστής διεθνιστής Ἀνρύ Γκιλμπό, φίλος τοῦ Ρομαίν Ρολλάν καί ὁμοϊδεάτης τοῦ γνωστοῦ γάλλου διεθνιστῆ σ. Λοριό.

— «Τό γερμανικό Γενικό ἐπιτελεῖο ἀπαγόρευσε τή συναδέλφωση», γράψαμε στήν «Πράβντα», στηριζόμενοι σέ εἴδηση πού δημοσιεύτηκε αὐτές τίς μέρες σέ ὅλες τίς ρωσικές ἐφημερίδες. Οἱ συκοφάντες τῆς «Ρέτς» ἐκπλήσσονται καί «ἀντιπαραθέτουν» σ' αὐτό τή δήλωση τοῦ ρώσου ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν ὅτι «ὅλοι οἱ τομεῖς τοῦ μετώπου ὅπου γινόταν συναδέλφωση ἔχουν ἤδη καταστραφεῖ ἀπό τό πυροβολικό τοῦ ἐχθροῦ».

Δέν ξέρουμε, βέβαια, ἄν ἡ ἀνακοίνωση αὐτή γιά τούς καταστραμένους τομεῖς ἀνταποκρίνεται στήν πραγματικότητα. *Ἄν* ὅμως ἀνταποκρίνεται, τότε *ἐπιβεβαιώνει* καί δέν διαψεύδει τήν εἴδηση ὅτι τό γερμανικό Γενικό ἐπιτελεῖο εἶναι ἐνάντια στή συναδέλφωση. Γιατί ὁ καθένας καταλαβαίνει πώς, καταστρέφοντας τούς τομεῖς ὅπου γινόταν συναδέλφωση, τό γερμανικό Γενικό ἐπιτελεῖο *πάει νά ξεμάθει* ἀπό τή συναδέλφωση καί τούς ρώσους στρατιῶτες καί τούς τίμιους γερμανούς στρατιῶτες πού δέν θέλουν ἡ συναδέλφωση νά μετατρέπεται σέ παγίδα.

Δέν τά καταφέρατε καλά, κύριοι καντέτοι παραχαράκτες!

Τελειώνοντας, ἀκόμη ἕνα ψέμα: «ὅπως εἶναι γνωστό, στό ἀγροτικό συνέδριο ὁ Ζηνόβιεφ δέν κατόρθωσε νά τελειώσει τό λόγο του», — γράφει τό ὄργανο τοῦ Μιλιουκόφ. «Ὅπως εἶναι γνωστό», λέτε ἀκόμη μιά φορά ψέματα, κύριοι καντέτοι, ὅπως εἴπατε ψέματα καί γιά τό συνέδριο τοῦ μετώπου. Λάσπη ἡ δουλιά σας, κύριοι, ἀφοῦ ἀναγκάζεστε νά τήν ὑποστηρίζετε μέ τέτιες ξετσίπωτες, μέ τέτιες σιχαμερές μεθόδους.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 58,
29 (16) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΥΠΕΡΜΕΤΡΕΣ ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ

(ΑΡΘΡΟ ΠΡΩΤΟ)

Τό ζήτημα τοῦ οἰκονομικοῦ χάους καί τῆς πρωτόφαντης σέ διαστάσεις καταστροφῆς, πού ἀναπόφευκτα μᾶς ἀπειλεῖ, ἔχει τέτια σπουδαιότητα, πού πρέπει ὅλο καί πιό συχνά νά ἀσχολούμαστε μέ τό ὁλοκληρωτικό ξεκαθάρισμά του. Στό προηγούμενο φύλλο τῆς «Πράβντα» τονίσαμε ἤδη ὅτι τό *πρόγραμμα* τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν δέν διαφέρει τώρα πιά *σέ τίποτε* ἀπό τό πρόγραμμα τοῦ «τρομεροῦ» μπολσεβικισμοῦ*.

Σήμερα πρέπει νά τονίσουμε ὅτι τό πρόγραμμα τοῦ μενσεβίκου-ὑπουργοῦ Σκόμπελιεφ πάει *πιό μακριά* ἀπό τόν μπολσεβικισμό. Νά τό πρόγραμμα αὐτό, ὅπως τό μεταδίδει ἡ κυβερνητική ἐφημερίδα «Ρέτς»:

«Ὁ ὑπουργός (Σκόμπελιεφ) δηλώνει ὅτι... τά δημόσια οἰκονομικά βρίσκονται στό χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ. Χρειάζεται ἐπέμβαση σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, γιατί στό δημόσιο ταμεῖο δέν ὑπάρχουν χρήματα. Πρέπει νά βελτιωθεῖ ἡ κάτάσταση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν, καί γι' αὐτό εἶναι ἀνάγκη νά παρθοῦν τά κέρδη ἀπό τά ταμεῖα τῶν ἐπιχειρηματιῶν καί τῶν τραπεζῶν. (Μιά φωνή ἀπό τήν αἴθουσα: «Μέ ποιό τρόπο;».) Μέ τήν ἀμείλικτη φορολογία τῶν περιουσιῶν — ἀπαντᾶ ὁ ὑπουργός Ἐργασίας Σκόμπελιεφ. — Ἡ οἰκονομική ἐπιστήμη ξέρει αὐτό τόν τρόπο. Πρέπει νά αὐξηθοῦν τά ποσοστά φορολογίας τῶν εὔπορων τάξεων πάνω στά κέρδη ὡς τά 100%. (Μιά φωνή ἀπό τήν αἴθουσα: «Αὐτό σημαίνει ὅλα».) Δυστυχῶς — δηλώνει ὁ Σκόμπελιεφ — διάφορες μετοχικές ἐπιχειρήσεις διένειμαν ἤδη στούς μετόχους τά μερίσματα, ὅμως γι' αὐτό ἐμεῖς πρέπει νά φορολογήσουμε τίς εὔπορες τάξεις μέ ἀτομική προοδευτική φορολογία. Ἐμεῖς θά τραβήξουμε ἀκόμη πιό πέρα, κι' ἄν τό κεφάλαιο θέλει νά διαφυλάξει τόν ἀστικό τρόπο διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας, τότε ἄς δουλέψει χωρίς

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 75. *Ἡ Σύντ.*

κέρδη γιά νά μή χάσει τούς πελάτες... Πρέπει νά ἐφαρμόσουμε τήν ὑποχρεωτική ἐργασία γιά τούς κ.κ. μετόχους, τραπεζίτες καί ἐργοστασιάρχες πού δείχνουν νωθρότητα, ἐπειδή δέν ὑπάρχουν τά κίνητρα πού προηγούμενα τούς παρακινοῦσαν νά ἐργάζονται... Πρέπει νά ἀναγκάσουμε τούς κ.κ. μετόχους νά ὑποταχθοῦν στό κράτος, καί γι' αὐτούς πρέπει νά ὑπάρχει ὑποχρέωση, ἡ ὑποχρέωση τῆς ἐργασίας».

Συνιστοῦμε στούς ἐργάτες νά διαβάζουν καί νά ξαναδιαβάζουν τό πρόγραμμα αὐτό, νά τό συζητοῦν καί νά βαθύνουν στούς ὅρους πού χρειάζονται γιά τήν πραγματοποίησή του.

Ὅλο τό ζήτημα βρίσκεται στούς ὅρους πραγματοποίησης, στήν ἄμεση ἔναρξη τῆς πραγματοποίησης.

Τό πρόγραμμα αὐτό καθεαυτό δέν εἶναι μόνο ἔξοχο καί δέν συμπίπτει ἁπλῶς μέ τό μπολσεβίκικο, ἀλλά σέ ἕνα σημεῖο πάει καί *πιό πέρα* ἀπό τό δικό μας, καί συγκεκριμένα στό σημεῖο πού δίνεται ἡ ὑπόσχεση «νά παρθεῖ τό κέρδος ἀπό τά ταμεῖα τῶν τραπεζῶν» σέ ποσοστά «100% ἐπί τῶν κερδῶν».

Τό Κόμμα μας εἶναι πολύ πιό μετρημένο. Στήν ἀπόφασή του ζητάει λιγότερα, καί συγκεκριμένα: μόνο τήν ἐπιβολή ἐλέγχου στίς τράπεζες καί τό «βαθμιαῖο» (ἄκουσον! ἄκουσον! οἱ μπολσεβίκοι εἶναι ὑπέρ τοῦ βαθμιαίου!) «πέρασμα σέ μιά πιό δίκαιη προοδευτική φορολογία τῶν εἰσοδημάτων καί τῶν περιουσιῶν» [61].

Τό Κόμμα μας εἶναι πιό μετριοπαθές ἀπό τόν Σκόμπελιεφ.

Ὁ Σκόμπελιεφ μοιράζει ὑπερβολικές καί μάλιστα ὑπέρμετρες ὑποσχέσεις, *χωρίς νά καταλαβαίνει τούς ὅρους πού κάνουν δυνατή τήν πραγματοποίησή τους στήν πράξη*.

Ἐδῶ βρίσκεται ὅλη ἡ οὐσία.

Δέν εἶναι δυνατό ὄχι μόνο νά ἐκπληρώσει κανείς τό πρόγραμμα τοῦ Σκόμπελιεφ, μά οὔτε καί νά κάνει γενικά κάπως σοβαρά βήματα γιά τήν πραγματοποίησή του, ὅταν πηγαίνει ἀγκαζέ μέ τούς 10 ὑπουργούς τῶν κομμάτων τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν ἤ χρησιμοποιεῖ τό γραφειοκρατικό, δημοσιοϋπαλληλικό μηχανισμό, στόν ὁποῖο εἶναι ὑποχρεωμένη νά περιοριστεῖ ἡ κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν (μέ τό προσάρτημα τῶν μενσεβίκων καί τῶν ναρόντνικων).

Λιγότερες ὑποσχέσεις, πολίτη Σκόμπελιεφ, περισσότερη πρακτική δράση! Λιγότερες παχιές κουβέντες, περισσότερη κατανόηση γιά τό *πῶς* πρέπει νά ἀρχίσει *ἡ δουλιά*.

Ἡ δουλιά γιά τή σωτηρία τῆς χώρας ἀπό τήν ἀναπόφευκτη καί τρομερή καταστροφή μπορεῖ καί πρέπει νά μπεῖ μπροστά ἀμέσως, χωρίς νά χάνουμε οὔτε μιά μέρα. Ὅλη ἡ οὐσία εἶναι ὅτι ἡ

«νέα» Προσωρινή κυβέρνηση *δέν θέλει* νά ἀρχίσει τή δουλιά, μά κι' ἄν τό θελήσει, *δέν θά μπορέσει*, γιατί εἶναι τυλιγμένη μέ τίς χιλιάδες νήματα τῆς περιφρούρησης τῶν συμφερόντων τοῦ κεφαλαίου.

Μπορεῖ καί πρέπει μέσα σέ μιά μέρα νά κληθεῖ ὅλος ὁ λαός νά ἀρχίσει τή δουλιά, νά ἐκδοθεῖ σέ μιά μέρα διάταγμα πού νά συγκαλεῖ *ἀμέσως:*

1) Σοβιέτ καί συνέδρια τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων καί κατά τράπεζα καί πανρωσικό· ἐντολή: νά γίνει ἀμέσως ἐπεξεργασία τῶν πρακτικῶν μέτρων γιά τή συγχώνευση ὅλων τῶν τραπεζῶν καί τῶν πιστωτικῶν ἱδρυμάτων σέ μιά παγκρατική τράπεζα καί γιά τόν πιό ἀκριβή ἔλεγχο σέ ὅλες τίς πράξεις τῶν τραπεζῶν· τά ἀποτελέσματα τοῦ ἐλέγχου νά δημοσιεύονται ἀμέσως·

2) Σοβιέτ καί συνέδρια τῶν ὑπαλλήλων ὅλων τῶν συνδικάτων καί τῶν τράστ· ἐντολή: νά γίνει ἐπεξεργασία μέτρων ἐλέγχου καί λογοδοσίας· τά ἀποτελέσματα τοῦ ἐλέγχου νά δημοσιεύονται ἀμέσως·

3) Τό διάταγμα αὐτό πρέπει νά δόσει τό δικαίωμα ἐλέγχου ὄχι μόνο σέ ὅλα τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, ἀλλά καί στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν κάθε μεγάλης φάμπρικας, καθώς καί στούς ἐκπροσώπους κάθε μεγάλου πολιτικοῦ κόμματος (θεωρώντας μεγάλο τό κόμμα π.χ. αὐτό πού ὑπόβαλε ἀνεξάρτητα ψηφοδέλτια στήν Πετρούπολη στίς 12 τοῦ Μάη τουλάχιστο σέ δυό διαμερίσματα)· ὅλα τά ἐμπορικά βιβλία, ὅλα τά ἔγγραφα πρέπει νά εἶναι στή διάθεση ἑνός τέτιου ἐλέγχου·

4) Τό διάταγμα πρέπει νά καλέσει ὅλους τούς μετόχους, τούς διευθυντές καί τά μέλη τῆς διεύθυνσης τῶν καθελογῆς ἑταιριῶν νά δημοσιεύουν καταλόγους ἐκείνων πού ἔχουν μετοχές ἀξίας τουλάχιστο 10000 (ἤ 5000) ρουβλιῶν, ἀπαριθμώντας τίς μετοχές καί τίς ἑταιρίες, γιά τίς ὁποῖες τά πρόσωπα αὐτά «ἐνδιαφέρονται»· γιά ψευδεῖς δηλώσεις (στόν ἔλεγχο ἀπομέρους τῶν τραπεζικῶν κ.ἄ. ὑπαλλήλων) — δήμευση ὅλης τῆς περιουσίας καί φυλάκιση τουλάχιστο 5 χρόνια·

5) τό διάταγμα πρέπει νά καλέσει ὅλο τό λαό σέ ἄμεση ἐφαρμογή τῆς γενικῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας μέσω τῶν τοπικῶν ὀργάνων αὐτοδιοίκησης· γιά τόν ἔλεγχο καί τήν πραγματοποίησή της, νά ἐφαρμόσει τήν παλλαϊκή, καθολική πολιτοφυλακή (στά χωριά ἄμεσα, στίς πόλεις μέσω τῆς ἐργατικῆς πολιτοφυλακῆς κτλ.).

Χωρίς τή γενική ὑποχρεωτική ἐργασία *δέν εἶναι δυνατό νά σωθεῖ* ἡ χώρα ἀπό τόν ὄλεθρο. Καί χωρίς τήν παλλαϊκή πολιτο-

φυλακή δέν εἶναι δυνατό νά πραγματοποιηθεῖ ἡ γενική ὑποχρεωτική ἐργασία. Αὐτό θά τό καταλάβει κάθε ἄνθρωπος πού δέν ἔπαθε ὑπουργική παραζάλη ἤ παράκρουση, δίνοντας πίστη στά ὑπουργικά ὡραιόλογα.

Ὅποιος θέλει πραγματικά νά σώσει δεκάδες ἑκατομμύρια ἀνθρώπους ἀπό τήν καταστροφή, αὐτός *κατανάγκη* θά καταλήξει στήν ὑποστήριξη τέτιων μέτρων.

Στό ἑπόμενο ἄρθρο θά μιλήσουμε γιά τό βαθμιαῖο πέρασμα σέ μιά πιό δίκαιη φορολογία καί γιά τό πῶς θά ἔπρεπε νά ἀναδείχνονται μέσα ἀπό τό λαό καί νά τοποθετοῦνται βαθμιαῖα στίς θέσεις τῶν ὑπουργῶν οἱ πραγματικά ἱκανοί ὀργανωτές (καί ἀπό τούς ἐργάτες, καί ἀπό τούς καπιταλιστές), πού θά διακρίνονταν στή δουλιά τοῦ εἴδους πού ἀναφέραμε.

(ΑΡΘΡΟ ΔΕΥΤΕΡΟ)

Ὅταν ὁ Σκόμπελιεφ πῆρε στό λόγο του ὑπουργική φόρα κι' ἔφτασε στό σημεῖο νά πεῖ ὅτι πρέπει νά παρθοῦν ἀπό τούς καπιταλιστές τά 100% τῶν κερδῶν τους, εἴχαμε μπροστά μας ἕνα ὑπόδειγμα φρασεολογίας πού ἐπιδιώκει νά προκαλέσει ἐντύπωση. Μέ τέτιες φράσεις ἐξαπατοῦν πάντοτε τό λαό στίς ἀστικές κοινοβουλευτικές δημοκρατίες.

Ἐδῶ ὅμως πρόκειται γιά κάτι χειρότερο ἀπό φράση. «Ἄν τό κεφάλαιο θέλει νά διαφυλάξει τόν ἀστικό τρόπο διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας, τότε ἄς δουλέψει χωρίς κέρδη, γιά νά μή χάσει τούς πελάτες», εἶπε ὁ Σκόμπελιεφ. Αὐτό ἠχεῖ σάν «τρομερή» ἀπειλή ἐνάντια στούς καπιταλιστές, στήν πραγματικότητα εἶναι ἀπόπειρα (ἴσως ἀσυνείδητη ἀπομέρους τοῦ Σκόμπελιεφ καί, ἀσφαλῶς, συνειδητή ἀπομέρους των καπιταλιστῶν) *νά κρατήσουν τήν παντοκρατορία* τοῦ κεφαλαίου, θυσιάζοντας γιά λίγο καιρό τό κέρδος.

Οἱ ἐργάτες παίρνουν «πάρα πολλά» — σκέπτονται οἱ καπιταλιστές — ἄς τούς φορτώσουμε τήν εὐθύνη, χωρίς νά τούς δόσουμε οὔτε τήν ἐξουσία, οὔτε τή δυνατότητα νά διαχειρίζονται στήν πραγματικότητα ὅλη τήν παραγωγή. Ἄς μείνουμε προσωρινά ἐμεῖς οἱ καπιταλιστές χωρίς κέρδη, «διατηρώντας ὅμως τόν ἀστικό τρόπο διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας, μή χάνοντας τούς πελάτες», θά ἐπιταχύνουμε τή χρεοκοπία αὐτῆς τῆς ἐνδιάμεσης κατάστασης τῆς βιομηχανίας, θά τήν ἀποδιοργανώνουμε μέ κάθε τρόπο, φορτώνοντας τήν εὐθύνη στούς ἐργάτες!

Ὅτι τέτιος εἶναι ὁ ὑπολογισμός τῶν καπιταλιστῶν, τό ἀποδεί-

χνουν τά γεγονότα. Οἱ ἀνθρακοβιομήχανοι στό Νότο ξεχαρβαλώνουν τήν παραγωγή, *«τήν παραμελοῦν καί τήν ἀποδιοργανώνουν συνειδητά»* (βλ. «Νόβαγια Ζίζν» τῆς 16 τοῦ Μάη, δηλώσεις *ἐργατικῆς ἀντιπροσωπείας*[62]). Ἡ εἰκόνα εἶναι ξεκάθαρη: ἡ «Ρέτς» ψεύδεται ἀναίσχυντα, ρίχνει τήν εὐθύνη στούς ἐργάτες. Οἱ ἀνθρακοβιομήχανοι «ἀποδιοργανώνουν συνειδητά τήν παραγωγή». Ὁ Σκόμπελιεφ κελαϊδάει: «ἄν τό κεφάλαιο θέλει νά διαφυλάξει τόν ἀστικό τρόπο διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας, τότε ἄς δουλέψει χωρίς κέρδη». Ἡ εἰκόνα εἶναι ξεκάθαρη!

Τούς καπιταλιστές καί τούς κρατικούς λειτουργούς τούς *συμφέρει* νά δίνουν «ὑπέρμετρες ὑποσχέσεις», ἀποσπώντας τήν προσοχή τοῦ λαοῦ ἀπό τό *κυριότερο*, δηλαδή: ἀπό τό πέρασμα τοῦ πραγματικοῦ ἐλέγχου πραγματικά στά χέρια τῶν ἐργατῶν.

Οἱ ἐργάτες πρέπει νά πετάξουν μακριά τίς ἀερολογίες, τίς ὑποσχέσεις, τίς διακηρύξεις, τή σχεδιομανία τῶν κρατικῶν λειτουργῶν τοῦ κέντρου, πού εἶναι ἕτοιμοι νά καθήσουν καί νά σκαρώσουν ἐντυπωσιακότατα σχέδια, κανονισμούς, καταστατικά καί κανόνες. Κάτω ὅλη αὐτή ἡ ψευτιά! Κάτω ὁ θόρυβος τῆς γραφειοκρατικῆς καί ἀστικῆς σχεδιομανίας πού κατέρευσε παντοῦ μέ πάταγο! Κάτω ἡ μέθοδος νά μπαίνουν τά ζητήματα στό χρονοντούλαπο! Οἱ ἐργάτες πρέπει νά ἀπαιτοῦν τήν *ἄμεση* πραγματοποίηση τοῦ ἐλέγχου *στήν πράξη* καί μάλιστα ὁπωσδήποτε *ἀπό τούς ἴδιους τούς ἐργάτες*.

Αὐτό εἶναι τό κυριότερο γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου, τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας ἀπό τήν καταστροφή. Ὅταν δέν ὑπάρχει αὐτό, ὅλα τ' ἄλλα εἶναι ἀπάτη. Ὅταν θά γίνει αὐτό, δέν θά βιαστοῦμε καθόλου «νά πάρουμε τά 100% τοῦ κέρδους». Ἐμεῖς μποροῦμε καί πρέπει νά εἴμαστε πιό μετριοπαθεῖς, νά περνᾶμε *βαθμιαῖα* στήν ἐπιβολή μιᾶς δίκαιης φορολογίας, ἐμεῖς θά κάνουμε διάκριση ἀνάμεσα στούς μικρομετόχους καί τούς πλούσιους μετόχους, θά πάρουμε *πολύ λίγα* ἀπό τούς πρώτους, θά πάρουμε πάρα πολλά (μά *ὄχι* ὑποχρεωτικά ὅλα) *μόνο* ἀπό τούς δεύτερους. Ὁ ἀριθμός τῶν πολύ μεγάλων μετόχων εἶναι ἀσήμαντος· ὁ ρόλος τους, ὅπως καί ὁ ὄγκος τοῦ πλούτου τους, εἶναι *τεράστιος*. Μποροῦμε νά ποῦμε, χωρίς φόβο νά πέσουμε ἔξω, πώς ἄν καταρτίσουμε ἕναν κατάλογο ἀπό *πέντε ἤ ἀκόμη καί τρεῖς χιλιάδες* (καί ἴσως ἀκόμη καί χίλιους ἀπό τούς πιό πλούσιους τῆς Ρωσίας, ἤ παρακολουθήσουμε (μέ τή βοήθεια τοῦ ἐλέγχου *ἀπό τά κάτω*, ἀπομέρους τῶν ὑπαλλήλων τῶν τραπεζῶν, τῶν συνδικάτων κτλ.) ὅλα τά νήματα καί τούς δεσμούς τοῦ χρηματιστικοῦ τους κεφαλαίου, τίς τραπεζικές σχέσεις τους, τότε θά ἀποκαλυφθεῖ ὅλος ὁ

κόμπος τῆς κυριαρχίας τοῦ κεφαλαίου, ὅλη ἡ κύρια μάζα τοῦ πλούτου, πού συσσωρεύτηκε μέ ξένη δουλιά, ὅλες οἱ πραγματικά σπουδαῖες ρίζες τοῦ «ἐλέγχου» πάνω στήν κοινωνική παραγωγή καί τή διανομή τῶν προϊόντων.

Νά, *αὐτός* ὁ ἔλεγχος πρέπει νά μεταβιβαστεῖ στούς ἐργάτες. Νά, αὐτός ὁ κόμπος, αὐτές οἱ ρίζες εἶναι πού τό συμφέρον τοῦ κεφαλαίου ἀπαιτεῖ νά κρύβονται ἀπό τό λαό. Καλύτερα νά συγκατατεθοῦμε νά δόσουμε προσωρινά «ὅλο» τό κέρδος ἤ τά 99% τοῦ εἰσοδήματος, παρά νά ἀποκαλύψουμε στό λαό αὐτές τίς ρίζες τῆς ἐξουσίας μας — σκέπτεται ἡ τάξη τῶν καπιταλιστῶν καί ὁ ἀσυνείδητος ὑπηρέτης της, ὁ κρατικός λειτουργός.

Ἐμεῖς σέ καμιά περίπτωση δέν θά παραιτηθοῦμε ἀπό τό δικαίωμά μας καί τή διεκδίκησή μας: νά ἀποκαλυφθεῖ στό λαό τό κυριότερο ἀκριβῶς φρούριο τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου, αὐτό ἀκριβῶς νά τεθεῖ κάτω ἀπό τόν ἐργατικό ἔλεγχο — ἔτσι σκέπτεται καί θά σκέπτεται ὁ συνειδητός ἐργάτης. Καί γιά τήν ὀρθότητα αὐτοῦ τοῦ τελευταίου συλλογισμοῦ θά πείθεται κάθε μέρα ὅλο καί μεγαλύτερη μάζα φτωχολογιᾶς, ὅλο καί πιό σημαντική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, ὅλο καί περισσότερο εἰλικρινεῖς ἄνθρωποι γενικά, πού ἀναζητοῦν εὐσυνείδητα σωτηρία ἀπό τήν καταστροφή.

Πρέπει νά κυριεύσουμε τό κυριότερο ἀκριβῶς φρούριο τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου, δίχως αὐτό ὅλες οἱ φράσεις καί τά σχέδια σωτηρίας ἀπό τήν καταστροφή εἶναι καθαρή ἀπάτη. Ὅσο γιά τούς μεμονωμένους καπιταλιστές κι' ἀκόμη καί τήν πλειοψηφία τῶν καπιταλιστῶν, τό προλεταριάτο ὄχι μόνο δέν σκοπεύει νά τούς «γδύσει» (ὅπως «τρόμαξε» ὁ ἴδιος καί «τρόμαξε» καί τούς δικούς του ὁ Σούλγκιν), ὄχι μόνο δέν σκοπεύει νά τούς τά πάρει «ὅλα», μά, ἀπεναντίας, σκοπεύει νά τούς τοποθετήσει σέ ὠφέλιμη καί τιμητική δουλιά — κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἴδιων τῶν ἐργατῶν.

Τό πιό ὠφέλιμο καί τό πιό ἀπαραίτητο γιά τό λαό τή στιγμή πού πλησιάζει ἡ ἀναπόφευκτη καταστροφή εἶναι ἡ *ὀργανωτική* δουλιά. Θαύματα προλεταριακῆς ὀργάνωσης — νά ποιό εἶναι τό σύνθημά μας τώρα καί θά εἶναι ἀκόμη περισσότερο σύνθημά μας καί ἀπαίτησή μας, ὅταν τό προλεταριάτο θά βρίσκεται στήν ἐξουσία. Χωρίς ὀργάνωση τῶν μαζῶν δέν μπορεῖ κανείς σέ καμιά περίπτωση οὔτε νά ἐφαρμόσει τήν ἀπόλυτα ἀπαραίτητη γενική ὑποχρεωτική ἐργασία, οὔτε νά πραγματοποιήσει ἕνα κάπως σοβαρό ἔλεγχο στίς τράπεζες, στά καπιταλιστικά συνδικάτα, στήν παραγωγή καί στή διανομή τῶν προϊόντων.

Γι' αὐτό πρέπει νά ἀρχίσουμε — καί νά ἀρχίσουμε ἀμέσως — ἀπό τήν ἐργατική πολιτοφυλακή, γιά νά προχωρήσουμε σταθερά καί ἐπιδέξια, μά βαθμιαῖα, στή συγκρότηση παλλαϊκῆς πολιτοφυλακῆς, στήν ἀντικατάσταση τῆς ἀστυνομίας καί τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἀπό τό γενικό ἐξοπλισμό τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτό πρέπει νά ἀναδείχνουμε ὀργανωτές μέ ταλέντο ἀπό *ὅλα* τά στρώματα τοῦ λαοῦ, ἀπό *ὅλες* τίς τάξεις, χωρίς ν' ἀποκλείουμε καθόλου τούς καπιταλιστές, πού *σήμερα* ἔχουν τή μεγαλύτερη σχετική πείρα. Τέτια ταλέντα μέσα στό λαό ὑπάρχουν πολλά. Στήν ἀγροτιά καί στό προλεταριάτο ὑπάρχουν τέτιες δυνάμεις πού ἀδρανοῦν, γιατί μένουν ἀχρησιμοποίητες. Πρέπει νά τίς ἀναδείξουμε ἀπό τά κάτω, μέ τήν πρακτική, μέ τήν ἐπιδέξια ἐξάλειψη τῶν «οὐρῶν» στήν τάδε ἀχτίδα, μέ τήν καλή ὀργάνωση τῶν ἐπιτροπῶν σπιτιῶν, μέ τή συνένωση τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ, μέ τήν ὀργάνωση ὑποδειγματικοῦ νοικοκυριοῦ στό χωριό, μέ τήν καλή λειτουργία τοῦ τάδε ἐργοστασίου πού πέρασε στά χέρια τῶν ἐργατῶν καί τά λοιπά καί τά λοιπά. Ἀναδείχνοντάς τους ἀπό τά κάτω, μέ τήν πρακτική, δοκιμάζοντας τό ταλέντο τους στήν πράξη, πρέπει νά τούς κάνουμε ὅλους αὐτούς «ὑπουργούς», ὄχι μέ τήν παλιά ἔννοια, ὄχι μέ τήν ἔννοια τῆς προσφορᾶς χαρτοφυλακίου, ἀλλά μέ τήν ἔννοια τῆς ἀνάθεσης καθηκόντων παλλαϊκοῦ καθοδηγητῆ, περιοδεύοντα ὀργανωτῆ, ἀνθρώπου πού θά βοηθήσει νά μπεῖ *παντοῦ* αὐστηρότατη τάξη, νά γίνει πολύ μεγάλη οἰκονομία ἀνθρώπινης ἐργασίας, νά ἐπιβληθεῖ αὐστηρότατη συντροφική πειθαρχία.

Νά τί πρέπει νά κηρύσσει στό λαό τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου γιά τή σωτηρία ἀπό τήν καταστροφή. Νά τί πρέπει νά πραγματοποιεῖ τμηματικά, κι' ἀπό τώρα κιόλας, στά μέρη ὅπου παίρνει τήν ἐξουσία. Νά τί πρέπει νά πραγματοποιήσει στό ἀκέραιο, ὅταν θά πάρει τήν κρατική ἐξουσία.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 58 καί 59,
29 καί 30 (16 καί 17) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΙΣΤΩΝ

Ἡ Πανρωσική συνδιάσκεψη τοῦ Κόμματός μας ἀποφάσισε: νά θεωρηθεῖ ἀπαραίτητη ἡ προσέγγιση καί ἡ ἕνωση μέ τίς ὁμάδες καί τά ρεύματα πού στήν πράξη ἀκολουθοῦν τό διεθνισμό — μέ βάση τή ρήξη μέ τήν πολιτική τῆς μικροαστικῆς προδοσίας τοῦ σοσιαλισμοῦ[63].

Τό ζήτημα τῆς ἕνωσης συζητήθηκε αὐτές τίς μέρες καί στή συνδιάσκεψη τῆς ὀργάνωσης τῶν μεζραγιόντσι τῶν ἑνωμένων σοσιαλδημοκρατῶν στήν Πετρούπολη.

Πραγματοποιώντας τήν ἀπόφαση τῆς Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης, ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματός μας, θεωρώντας ἐξαιρετικά ἐπιθυμητή τήν ἕνωση μέ τούς «μεζραγιόντσι», ἔκανε τίς παρακάτω προτάσεις (οἱ προτάσεις αὐτές ἔγιναν ἀρχικά στούς μεζραγιόντσι μόνο ἐξονόματος τοῦ συντρόφου Λένιν καί μερικῶν μελῶν τῆς ΚΕ, ὕστερα ὅμως τίς προτάσεις αὐτές τίς ἐνέκρινε καί ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τῆς ΚΕ):

«Ἡ ἕνωση θά ἦταν εὐχῆς ἔργο νά γίνει ἀμέσως.

Στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΣΔΕΚΡ θά γίνει ἀμέσως πρόταση νά συμπεριληφθεῖ στή Σύνταξη καί τῶν δυό ἐφημερίδων (τῆς τωρινῆς «Πράβντα», πού θά μετατραπεῖ σέ πανρωσική *λαική* ἐφημερίδα καί τοῦ Κεντρικοῦ Ὀργάνου, πού θά δημιουργηθεῖ στό κοντινό μέλλον) ἀπό ἕνας ἐκπρόσωπος τῶν μεζραγιόντσι.

Στήν Κεντρική Ἐπιτροπή θά ὑποβληθεῖ πρόταση νά δημιουργηθεῖ εἰδική ὀργανωτική ἐπιτροπή γιά τή σύγκληση (ὕστερα ἀπό $1^1/_2$ μήνα) κομματικοῦ συνεδρίου. Στήν ἐπιτροπή αὐτή ἡ συνδιάσκεψη τῶν μεζραγιόντσι θά ἔχει τό δικαίωμα νά στείλει δυό ἀντιπροσώπους της. Ἂν οἱ μενσεβίκοι, ὀπαδοί τοῦ Μάρτοφ, ξεκόψουν ἀπό τούς «ἀμυνίτες», ἡ συμμετοχή ἀντιπροσώπων τους στήν παραπάνω ἐπιτροπή εἶναι ἐπιθυμητή καί ἀναγκαία.

Ἡ ἐλευθερία τῆς συζήτησης πάνω στά ἐπίμαχα ζητήματα ἐξασφαλίζεται μέ τήν ἔκδοση φυλλαδίων συζήτησης ἀπό τό ἐκδοτικό «Πριμπόι»[64] καί μέ τήν ἐλεύθερη συζήτηση στό περιοδικό «Προσβεστσένιγε» («Κομμουνίστ»)[65] πού πρόκειται νά ἐπανεκδοθεῖ».

(Πρόχειρο σχέδιο, πού διαβάστηκε ἀπό τόν Ν. Λένιν ἐξονόματός του καί ἐξονόματος μερικῶν μελῶν τῆς ΚΕ στίς 10 τοῦ Μάη 1917.)

Οἱ μεζραγιόντσι μέ τή σειρά τους πῆραν μιάν ἄλλη ἀπόφαση, πού λέει:

«Γιά τήν ἑνότητα. Ἀναγνωρίζοντας ὅτι μόνο ἡ πιό στενή συσπείρωση ὅλων τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων τοῦ προλεταριάτου:

1) θά τό κάνει πρωτοπόρο μαχητή γιά τό ἄνοιγμα τοῦ δρόμου πρός τό σοσιαλισμό·

2) θά τοῦ δόσει τή δυνατότητα νά γίνει ὁ ἡγέτης τῆς ρωσικῆς δημοκρατίας στήν πάλη της ἐνάντια σέ ὅλες τίς ἐπιβιώσεις τοῦ μισοδουλοπάροικου καθεστῶτος καί τῆς κληρονομιᾶς τοῦ τσαρισμοῦ·

3) θά ἐπιτρέπει νά ὁδηγηθεῖ τό ἔργο τῆς ἐπανάστασης ὡς τό ἀποφασιστικό της τέλος καί νά λυθοῦν ὁλοκληρωτικά τά ζητήματα τοῦ πολέμου καί τῆς εἰρήνης, τῆς δήμευσης τῆς γῆς, τοῦ ὀχτάωρου κτλ.,

ἡ σύσκεψη θεωρεῖ:

α) ὅτι ἡ τόσο ἀπαραίτητη στό προλεταριάτο συσπείρωση τῶν δυνάμεων μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ μόνο κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ Τσίμμερβαλντ καί τοῦ Κίνταλ, τοῦ προγράμματος καί τῶν ἀποφάσεων τοῦ κόμματος τοῦ 1908 καί τοῦ 1910, τοῦ 1912 καί τοῦ 1913·

β) ὅτι καμιά ἐργατική ὀργάνωση, εἴτε συνδικάτο εἶναι, εἴτε μορφωτική λέσχη, εἴτε καταναλωτικός συνεταιρισμός, καμιά ἐργατική ἐφημερίδα ἤ περιοδικό δέν πρέπει νά μείνουν ἔξω ἀπ' αὐτή τή σημαία·

γ) ταυτόχρονα ἡ σύσκεψη διακηρύσσει ὅτι εἶναι ὁ πιό πιστός καί θερμός ὀπαδός τῆς ἑνότητας πάνω στή βάση τῶν παραπάνω ἀποφάσεων».

Ποιά ἀπόφαση ὁδηγεῖ γρηγορότερα στήν ἑνότητα, τό ζήτημα αὐτό πρέπει τώρα νά τό συζητήσουν καί νά τό λύσουν ὅλοι οἱ διεθνιστές ἐργάτες.

Οἱ πολιτικές ἀποφάσεις τῶν μεζραγιόντσι, βασικά, πῆραν τή σωστή γραμμή τῆς ρήξης μέ τούς ἀμυνίτες.

Κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες ὁποιαδήποτε κατάτμηση τῶν δυνάμεων δέν δικαιολογεῖται κατά τή γνώμη μας μέ κανένα τρόπο.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 60,
31 (18) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»,
πού παραβλήθηκε μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΓΧΥΣΗ ΦΡΕΝΩΝ

(ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΙΣ)

Οἱ συντάκτες τῆς «Ἰσβέστιγια», πού βρίσκεται στά χέρια τοῦ συνασπισμοῦ τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων, ἔσπασαν ὅλα τά ρεκόρ τῆς σύγχυσης. Στό φύλ. ἀρ. 67 τῆς 16 τοῦ Μάη προσπαθοῦν νά κάνουν πολεμική στήν «Πράβντα», δίχως βέβαια νά τήν κατονομάζουν, σύμφωνα μέ τούς ἄσχημους «ὑπουργικούς» τρόπους. Ἡ «Πράβντα» ἔχει, βλέπετε, θολή, ἀπατηλή *ἀντίληψη* γιά τίς προσαρτήσεις.

Μᾶς συγχωρεῖτε, πολίτες ὑπουργοί καί ὑπουργοποιημένοι συντάκτες, μά τό γεγονός εἶναι γεγονός, δηλαδή ὅτι *μόνο* τό Κόμμα μας ἔδοσε σέ συγκεκριμένες, ἐπίσημες ἀποφάσεις τόν ὁρισμό τῆς προσάρτησης. Προσάρτηση (κατάκτηση) εἶναι ἡ βίαιη κατακράτηση ξένου λαοῦ στά ὅρια τοῦ δοσμένου κράτους. Κανένας ἄνθρωπος πού ξέρει νά διαβάζει καί νά καταλαβαίνει ρωσικά *δέν* μποροῦσε νά *μήν* τό καταλάβει αὐτό, διαβάζοντας τό παράρτημα τοῦ 13ου φύλλου τῆς «Σολντάτσκαγια Πράβντα» (ἀποφάσεις τῆς Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης τῆς 24-29. IV. 1917)[66].

Σέ τί συνίσταται ἡ ἀντίρηση τῶν ναρόντνικων καί μενσεβίκων συντακτῶν τῆς «Ἰσβέστιγια»; Μόνο στό ὅτι σύμφωνα μέ τήν ἄποψή μας θά χρειαστεῖ τάχα «νά πολεμᾶμε ὥς τότε πού ἡ Γερμανία θά μετατραπεῖ σέ δουκάτο τοῦ Βραδεμβούργου... καί ἡ Ρωσία σέ μεγάλο πριγκιπάτο τῆς Μόσχας»!! Προσάρτηση, διδάσκει ἡ Σύνταξη τούς ἀναγνῶστες της, «θά πεῖ κατάκτηση μέ τή βία ἐδαφῶν, πού τή μέρα τῆς κήρυξης τοῦ πολέμου ἦταν στήν κατοχή ἄλλου κράτους» (κοντολογῆς: χωρίς προσάρτηση = status quo, δηλ. ἐπάνοδος στήν κατάσταση πού ὑπῆρχε πρίν ἀπό τόν πόλεμο).

Εἶναι ἀπερισκεψία ἀπομέρους τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων ἀρχηγῶν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς νά ἐμπιστεύονται τή Σύνταξη σέ ἀνθρώπους μέ τέτια σύγχυση φρενῶν· εἶναι, μά τήν ἀλήθεια, ἀπερισκεψία.

Ἄς ἐφαρμόσουμε στό *δικό τους* ὁρισμό τή *δική τους* ἀντίρηση πού χρησιμοποιοῦν ἐνάντιά μας: «νά πολεμᾶμε ὥς τήν ὥρα πού ἡ Ρωσία θά ἐπανακτήσει τήν Πολωνία, ἡ Γερμανία τό Τόγκο καί τίς ἀποικίες στήν Ἀφρική»;; Παραλογισμός ὁλοφάνερος, καί ὄχι μόνο θεωρητικός παραλογισμός, μά καί πρακτικός, γιατί οἱ στρατιῶτες ὁποιασδήποτε χώρας θά κυνηγήσουν τούς συντάκτες πού κάνουν τέτιου εἴδους συλλογισμούς.

Νά ποῦ βρίσκεται τό λάθος τοῦ συλλογισμοῦ τους:

1) Ὁ θεωρητικός ὁρισμός τῆς προσάρτησης περιλαβαίνει τήν ἔννοια: «ξένος» λαός, δηλαδή λαός πού διατήρησε τήν αὐτοτέλεια καί τή θέληση γιά χωριστή ὕπαρξη. Σκεφτεῖτε το αὐτό, συμπολίτες· διαβάστε, ἄν τό ζήτημα δέν σᾶς εἶναι ἀκόμη ξεκάθαρο, τίς σκέψεις τοῦ Ἔνγκελς καί τοῦ Μάρξ γιά τήν Ἰρλανδία, γιά τίς δανέζικες περιοχές τῆς Γερμανίας, γιά τίς ἀποικίες — καί θά δεῖτε πόσο τά μπερδέψατε. Ἐδῶ δέν ἔχουν καμιά θέση οὔτε τό δουκάτο τοῦ Βραδεμβούργου, οὔτε τό πριγκιπάτο τῆς Μόσχας. 2) Εἶναι ἀνόητο νά ἀνακατεύεις τό ζήτημα τῆς *ἔννοιας* τῆς προσάρτησης μέ τό ζήτημα «ὥς πότε θά πολεμᾶμε»· αὐτό θά πεῖ πώς δέν καταλαβαίνεις τή σύνδεση τοῦ πολέμου μέ τά συμφέροντα καί τήν κυριαρχία ὁρισμένων τάξεων· αὐτό θά πεῖ ὅτι περνᾶς ἀπό τήν ἄποψη τῆς *ταξικῆς πάλης* σέ μιά ἄποψη μικροαστική, «ἐξωταξική». *Ὅσο* ἡ τάξη τῶν καπιταλιστῶν βρίσκεται στήν ἐξουσία, οἱ λαοί θά πολεμοῦν ὁπωσδήποτε «ὅσον καιρό» ἀρέσει σ' αὐτή τήν τάξη. Τό νά ξεφύγεις ἀπ' αὐτή τήν κατάσταση μέ εὐχές, διεκδικήσεις καί συσκέψεις εἶναι μικροαστική αὐταπάτη. 3) *Ὅσο* ἡ τάξη τῶν καπιταλιστῶν βρίσκεται στήν ἐξουσία, ἡ εἰρήνη *τους* θά εἶναι *ὁπωσδήποτε* «ἀνταλλαγή προσαρτήσεων» τῆς Ἀρμενίας μέ τή Λωραίνη, τῶν ἀποικιῶν μέ ἀποικίες, τῆς Γαλικίας μέ τήν Κουρλανδία κ.ο.κ. Σέ ἀμόρφωτο ἄνθρωπο συγχωρεῖται νά κλείνει τά μάτια του μπροστά σ' αὐτό, στούς συντάκτες τῆς «Ἰσβέστιγια» ὄχι. 4) Ὅταν στήν ἐξουσία θά βρίσκεται τό προλεταριάτο, καί ὁ πόλεμος ὁδηγεῖ παντοῦ σ' αὐτό, τότε θά *εἶναι* πραγματικά *δυνατή* μιά «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις»· διαφορετικά *εἶναι ἀδύνατη*.

Ὅταν τό Κόμμα μας λέει: «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις», ἐξηγεῖ πάντοτε — προειδοποιώντας τούς ἀνθρώπους πού ἔχουν σύγχυση φρενῶν — ὅτι τό σύνθημα αὐτό πρέπει νά τό βλέπει

κανείς σέ *ἀδιάρηκτη* σύνδεση μέ τήν προλεταριακή ἐπανάσταση. Μόνο σέ σύνδεση μ' αὐτή τό σύνθημα εἶναι ἀναγκαῖο καί σωστό, μόνο *αὐτῆς* τή γραμμή χαράζει καί μόνο στήν ἐξέλιξη καί τήν ἀνάπτυξή της συντελεῖ. Ὅποιος ταλαντεύεται ἀνίσχυρος ἀνάμεσα στήν ἐλπίδα πού στηρίζει στούς καπιταλιστές καί στήν ἐλπίδα πού στηρίζει στήν ἐργατική ἐπανάσταση, αὐτός καταδικάζει τόν ἑαυτό του, στό ζήτημα τῶν προσαρτήσεων γενικά, σέ ἀδυναμία καί σύγχυση.

P. S. Ἡ «Ντιέλο Ναρόντα» τῆς 17 τοῦ Μάη συμφωνεῖ μέ τήν «Ἰσβέστιγια» ὅτι τό «χωρίς προσαρτήσεις» ἰσοδυναμεῖ μέ τήν ἔννοια «status quo». Δοκιμάστε λοιπόν, κύριοι ἐσέροι ἤ κ.κ. μενσεβίκοι, νά τό πεῖτε αὐτό καθαρά, συγκεκριμένα, ἀνοιχτά, ἐξονόματος τοῦ Κόμματός σας, τῆς ἐπιτροπῆς σας τῆς Πετρούπολης, τοῦ συνεδρίου σας!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 60,
31 (18) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Ἡ «Ἰσβέστιγια» τῆς 17 τοῦ Μάη δημοσιεύει μιά μακροσκελέστατη, ἀνιαρότατη καί ὑπερανόητη ἀπόφαση τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματός της σχετικά μέ τήν πάλη ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος.

Πάλη μιά φορά! Θαυμάσιες σκέψεις, ὑπέροχα σχέδια πνίγονται ἀπό ἕνα δίχτυ γραφειοκρατικῶν νεκρῶν ἱδρυμάτων. «Τό οἰκονομικό τμῆμα μετατρέπεται»... ἄκουσον, ἄκουσον! — «σέ τμῆμα ὀργάνωσης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας»...

Ὑπέροχα! Εἴμαστε στό σωστό δρόμο! Ἡσύχασε, χώρα! Τό τμῆμα *μετο-νομά-στη-κε*.

Εἶναι ὅμως γενικά δυνατό «νά ὀργανώσει κανείς τή λαϊκή οἰκονομία», χωρίς νά ἔχει στά χέρια του τή λαϊκή ἐξουσία; Αὐτό στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή ξέχασαν νά τό σκεφτοῦν.

... Τό τμῆμα περιλαβαίνει *ἕξι* «ὑποτμήματα»... Αὐτή εἶναι ἡ 1η § τῆς ἀπόφασης, ἡ 2η: νά ἀποκατασταθεῖ «στενή ὀργανωτική σύνδεση», ἡ 3η: νά ἐκπονηθοῦν «οἱ βασικές ἀρχές» ρύθμισης, ἡ 4η: νά ἀποκατασταθεῖ «στενή ὀργανωτική ἐπαφή» μέ τούς ὑπουργούς (μά τό θεό, αὐτό δέν εἶναι ἀπό μύθο τοῦ Μουζίκ Βρέντνι, ἀλλά ἀπό τήν «Ἰσβέστιγια», ἀρ. φύλ. 68 τῆς 17 τοῦ Μάη, σελ. 3, στήλη 3η, § 4...), ἡ 5η: «ἡ κυβέρνηση θά σχηματίσει ἐπιτροπές», ἡ 6η: «σέ λίγες μέρες πρέπει νά καταρτιστεῖ νομοσχέδιο», ἡ 7η: νά ἀρχίσει ἀμέσως «ἡ ἐπεξεργασία τῶν βασικῶν θέσεων τῶν νομοσχεδίων» πάνω στά πέντε ἐδάφια...

Ὤ, σοφοί! Ὤ, νομοθέτες! Ὤ, Λουῒ Μπλάνηδες!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 60,
31 (18) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΑΚΟΜΗ ΜΙΑ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟ

Οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι συντάκτες τῆς «Ἰσβέστιγια» θέλουν νά θεωροῦνται σοσιαλιστές, ὅμως δέν καταφέρνουν νά εἶναι οὔτε δημοκράτες. Στό φύλ. ἀρ. 68 τῆς 17 τοῦ Μάη συνιστοῦν «περίσκεψη» σχετικά μέ τό «σύνθημα τῶν μερικῶν ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν». «Οἱ βουλευτές πρέπει νά ἐκλέγονται — διδάσκουν τούς ἐργάτες — γιά ὁρισμένο χρονικό διάστημα, π.χ., γιά δυό-τρεῖς μῆνες, μά σέ καμιά περίπτωση (!!) γιά μιά βδομάδα — ἀπό συγκέντρωση σέ συγκέντρωση».

Ταιριάζει ἄραγε σέ ἐπίσημο ὄργανο νά συγχύζεται ἐξαιτίας τῶν ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν καί νά συνιστᾶ «περίσκεψη»... σέ τί; στήν ἐκδήλωση τῆς δυσπιστίας τῶν μαζῶν *πρός αὐτό τό ὄργανο!*

Αὐτό εἶναι τό πρῶτο ζήτημα.

Δεύτερο ζήτημα: δέν μᾶς ἐπιβάλλει ἄραγε ὁ συνειδητός δημοκρατισμός νά βάζουμε τό ζήτημα τῆς περίσκεψης στίς ἐπαναληπτικές ἐκλογές (ἄν εἶναι νά τό βάλουμε) ἀποκλειστικά ἀπό τήν ἄποψη τῆς *κομματικότητας;* Ἐμεῖς, λέει, ὁ συνασπισμός τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων, θεωροῦμε τή δική μας γραμμή, τή γραμμή τοῦ συνασπισμοῦ μας, σωστή γιά τόν τάδε λόγο, καί τήν μπολσεβίκικη γραμμή λαθεμένη γιά τόν τάδε λόγο. Γιατί λοιπόν οἱ συντάκτες, ὑποχωρώντας ἀπό τό δημοκρατισμό, ἀντί νά κάνουν ἔκκληση στήν κομματικότητα, προσφεύγουν στό περίεργο ἐπιχείρημα, ὅτι τάχα τό λάθος στίς ἐκλογές θά εἶναι «ἐξαίρεση»; Μποροῦν λοιπόν νά μήν ξέρουν ὅτι γιά τό «λάθος» τῆς εἰσόδου τῶν Σκόμπελιεφ καί τῶν Τσερνόφ στήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν οἱ ἐργάτες σκέπτονται καί λένε παντοῦ ὅτι αὐτό *δέν εἶναι καθόλου* «ἐξαίρεση»;

Τρίτο ζήτημα: δέν πρέπει ἄραγε ὁ δημοκράτης, πού θέλησε νά

βάλει ζήτημα ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν, νά ἀναγνωρίσει καί νά ὑπογραμμίσει τήν ἀρχή τῆς δημοκρατίας: τό δικαίωμα τοῦ πληθυσμοῦ νά ἀνακαλεῖ *σέ ὁποιαδήποτε στιγμή* κάθε αἱρετό, ὑπεύθυνο ἄτομο, ἀντιπρόσωπο;

Δέν θά θυμηθοῦν ἄραγε οἱ συντάκτες τῆς «Ἰσβέστιγια», ἄν ὑπολογίζουν τή γνώμη τῶν θεμελιωτῶν τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ, τοῦ Μάρξ καί τοῦ Ἔνγκελς, τί ἔγραψαν οἱ πραγματικοί αὐτοί σοσιαλιστές γι' αὐτό τό δικαίωμα;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 60,
31 (18) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΩΣ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΝΑ ΦΟΒΙΣΟΥΝ ΤΟ ΛΑΟ ΟΙ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ;

Ἡ «Φινάνσοβαγια Γκαζέτα»[67] τῆς 17 τοῦ Μάη στό κύριο ἄρθρο της γράφει:

«Ἡ πολιτική ἀνατροπή, πού τόσο τήν ἐπιθυμοῦσαν καί τήν περίμεναν ὅλοι, παίρνει τή μορφή τέτιας κοινωνικῆς ἐπανάστασης πού δέν ἔγινε μέχρι τώρα πουθενά. Ἡ δικαιολογημένη, ἡ φυσική σέ ἐλεύθερη χώρα «ταξική πάλη» πῆρε στή χώρα μας τό χαρακτήρα ταξικοῦ πολέμου. Ἐπέρχεται ἡ οἰκονομική χρεοκοπία. Τό κράχ τῆς βιομηχανίας εἶναι ἀναπόφευκτο...

Γιά τήν πολιτική ἐπανάσταση ἦταν ἀρκετό νά ἐπιτευχθεῖ ἡ παραίτηση τοῦ Νικολάου Β΄ καί νά συλληφθοῦν καμιά δεκαριά ὑπουργοί του. Αὐτό ἦταν εὔκολο νά γίνει σέ μιά μέρα. Ἐνῶ γιά τήν κοινωνική ἐπανάσταση πρέπει νά ἐπιτευχθεῖ ἡ παραίτηση δεκάδων ἑκατομμυρίων πολιτῶν ἀπό ὅλα τά περιουσιακά τους δικαιώματα καί νά συλληφθοῦν ὅλοι οἱ μή-σοσιαλιστές. Αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνει οὔτε σέ δεκάδες χρόνια».

Ψέμα, ἀγαπητοί συμπολίτες, κραυγαλέο ψέμα! Σᾶς ἀρέσει νά ὀνομάζετε «κοινωνική ἐπανάσταση» τό πέρασμα τοῦ *ἐλέγχου* τῆς βιομηχανίας στά χέρια τῶν ἐργατῶν. Ἐδῶ κάνετε τρία τεράστια λάθη:

Πρῶτο, κοινωνική ἐπανάσταση ἦταν καί ἡ ἐπανάσταση τῆς 27 τοῦ Φλεβάρη. Κάθε πολιτική ἀνατροπή, ὅταν δέν εἶναι ἀντικατάσταση μιᾶς κλίκας ἀπό τήν ἄλλη, εἶναι κοινωνική ἐπανάσταση — τό ζήτημα εἶναι μόνο *ποιᾶς τάξης* κοινωνική ἐπανάσταση εἶναι αὐτή. Ἡ ἐπανάσταση τῆς 27 τοῦ Φλεβάρη 1917 μεταβίβασε τήν ἐξουσία ἀπό τά χέρια τῶν φεουδαρχῶν-τσιφλικάδων, πού εἶχαν ἐπικεφαλῆς τους τόν Νικόλαο Β΄, στά χέρια τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἦταν κοινωνική ἐπανάσταση τῆς *ἀστικῆς τάξης*.

Ἡ «Φινάνσοβαγια Γκαζέτα» θέλει μέ ἀδέξια καί ἐπιστημονικά λαθεμένη ὁρολογία, μπερδεύοντας τήν «κοινωνική» μέ τή «σο-

σιαλιστική» ἐπανάσταση, *νά κρύψει* ἀπό τό λαό τό ὁλοφάνερο γεγονός ὅτι οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες δέν μποροῦν νά μένουν ἱκανοποιημένοι μόνο μέ τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό τήν ἀστική τάξη.

Αὐτό τό ἁπλό καί φανερό γεγονός οἱ κ.κ. καπιταλιστές τό ἀποσιωποῦν, ἐξαπατώντας καί τόν ἑαυτό τους καί τό λαό.

Δεύτερο, καί γιά τό μεγάλο ἰμπεριαλιστικό πόλεμο τοῦ 1914-1917 πρέπει νά ποῦμε πώς «δέν ἔγινε μέχρι τώρα πουθενά». «Δέν ἔγινε μέχρι τώρα πουθενά» τέτιο χάος, τέτιες αἱματηρές φρικαλεότητες, τέτια δεινά, τέτια *χρεοκοπία ὅλου τοῦ πολιτισμοῦ*. Δέν εἶναι ἡ ἀνυπομονησία κανενός, δέν εἶναι ἡ προπαγάνδα κανενός, μά οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες, αὐτή ἡ πρωτοφανέρωτη χρεοκοπία ὅλου τοῦ πολιτισμοῦ — νά τί εἶναι ἐκεῖνο πού ἐπιβάλλει τό πέρασμα στόν ἔλεγχο πάνω στήν παραγωγή καί τή διανομή, στίς τράπεζες, στίς φάμπρικες κτλ.

Διαφορετικά, εἶναι, χωρίς καμιά ὑπερβολή, ἀναπόφευκτος ὁ χαμός δεκάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων.

Καί μέ τήν ἐλευθερία πού δημιούργησε ἡ «πολιτική ἀνατροπή» τῆς 27 τοῦ Φλεβάρη, μέ τήν ὕπαρξη τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν κ.ἄ. βουλευτῶν, ὁ ἔλεγχος αὐτός *δέν εἶναι δυνατός* χωρίς τήν ἐπικράτηση τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, χωρίς τήν ὑποταγή τῆς μειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ στήν πλειοψηφία. Ὅσο κι' ἄν ἀγανακτεῖτε, αὐτό δέν θά τό ἀλλάξετε.

Τρίτο — κι' αὐτό εἶναι τό κυριότερο — ἀκόμη καί γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, *δέν* εἶναι καθόλου «ἀπαραίτητη ἡ παραίτηση δεκάδων ἑκατομμυρίων πολιτῶν ἀπ' ὅλα τά περιουσιακά τους δικαιώματα». Ἀκόμη καί γιά τό σοσιαλισμό (καί ὁ ἔλεγχος πάνω στίς τράπεζες καί τίς φάμπρικες *δέν* εἶναι *ἀκόμη* σοσιαλισμός) δέν χρειάζεται τίποτε τέτιο.

Αὐτή εἶναι τερατώδης συκοφαντία σέ βάρος τοῦ σοσιαλισμοῦ. Κανένας σοσιαλιστής δέν πρότεινε ποτέ νά παρθεῖ ἡ ἰδιοκτησία (= «νά ἐπιτευχθεῖ ἡ παραίτηση ἀπ' ὅλα τά περιουσιακά τους δικαιώματα») ἀπό «δεκάδες ἑκατομμύρια», δηλαδή ἀπό τούς μικρούς καί μεσαίους ἀγρότες.

Κάθε ἄλλο!

Ὅλοι οἱ σοσιαλιστές διέψευδαν πάντοτε μιά τέτια κουταμάρα.

Οἱ σοσιαλιστές θέλουν νά πετύχουν τήν «παραίτηση» *μόνο* ἀπό τούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές. Γιά νά καταφερθεῖ ἀποφασιστικό χτύπημα ἐνάντια στό χλευασμό τοῦ λαοῦ, πού διαπράττουν π.χ. οἱ ἀνθρακοβιομήχανοι, ἀποδιοργανώνοντας καί καταστρέφοντας τήν παραγωγή, εἶναι ἀρκετό νά πετύχουμε

τήν «παραίτηση» ἀπό *μερικές ἑκατοντάδες*, τό πολύ-πολύ ἀπό μιά-δυό χιλιάδες ἑκατομμυριούχους τραπεζίτες καί ἐμποροβιομήχανους καρχαρίες.

Αὐτό εἶναι ἀρκετό καί μέ τό παραπάνω μάλιστα γιά νά συντριβεῖ ἡ ἀντίσταση τοῦ κεφαλαίου. Ἀκόμη καί ἀπ' αὐτή τή *χούφτα τῶν ζάπλουτων δέν χρειάζεται* νά ἀφαιρεθοῦν *«ὅλα»* τά περιουσιακά τους δικαιώματα, μποροῦμε ν' ἀφήσουμε στήν ἰδιοκτησία τους ἀρκετά ἀντικείμενα κατανάλωσης, καθώς καί ἕνα ὁρισμένο, μικρό εἰσόδημα.

Τό καθῆκον εἶναι ἕνα καί μόνο ἕνα — νά συντριβεῖ ἡ ἀντίσταση μερικῶν ἑκατοντάδων ἑκατομμυριούχων. Μ' αὐτό καί μόνο μ' αὐτό τόν ὅρο *εἶναι δυνατό* νά σωθοῦμε ἀπό τή χρεοκοπία.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 61,
1 τοῦ Ἰούνη (19 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΑΚΟΜΗ ΕΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΩΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΩΝ

Πρίν ἀπό λίγο καιρό ἡ ἐργατική ἀντιπροσωπεία τοῦ Ντονιέτς ξεσκέπασε μέ ἔκθεσή της στήν Πετρούπολη τούς κυρίους ἀνθρακοβιομήχανους τοῦ Ντονιέτς πού *ἀποδιοργανώνουν* ἐγκληματικά τήν παραγωγή, τή σταματοῦν καί καταδικάζουν (γιά νά περιφρουρήσουν τό «ἱερό» δικαίωμά τους νά βγάζουν ἐξωφρενικά κέρδη) τούς ἐργάτες στήν ἀνεργία, τή χώρα στήν πείνα καί τή βιομηχανία στήν κρίση ἀπό ἔλλειψη κάρβουνου.

Σήμερα πήραμε ἕνα τηλεγράφημα πού κάνει γνωστή μιά ἀνάλογη ξετσίπωτη καί ἐγκληματική συμπεριφορά τῶν ἀνθρακοβιομηχάνων στήν ἄλλη ἄκρη τῆς Ρωσίας. Νά τό τηλεγράφημα αὐτό πού στάλθηκε καί στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί σέ τρεῖς ὑπουργούς (μέσα στίς παρενθέσεις εἶναι οἱ δικές μας διορθώσεις τοῦ κειμένου):

«(Τό Σοβιέτ) τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν καί ἡ Ἕνωση ὑπαλλήλων τῶν ὀρυχείων Μιχελσόν τοῦ Σοῦτζεν ἀπομάκρυναν στίς 29 τοῦ Ἀπρίλη 9 ἄτομα ἀπό τή διεύθυνση τῶν ὀρυχείων ἐξαιτίας τῆς ἐγκληματικῆς καί προβοκατόρικης διεύθυνσης τῆς δουλιᾶς, πού ἀπειλοῦσε μέ σταμάτημα τῶν ὀρυχείων. Ἡ διεύθυνση ἀνατέθηκε (σέ) συμβούλιο μηχανικῶν, σέ τεχνικό συμβούλιο κάτω ἀπό τόν ἄμεσο ἔλεγχο τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Ἡ ἐπιτροπή τῶν καθοδηγητικῶν ὀργανώσεων τοῦ Τόμσκ, ἀφοῦ ἐξέτασε τήν περίπτωση, ἐπικύρωσε τήν ἀπόφασή μας.

Ὁ Μιχελσόν μέ τηλεγράφημα τῆς 11 τοῦ Μάη ἀρνήθηκε νά πληρώσει τούς ἐργάτες· ἀπαιτοῦμε πλήρη ἀναστήλωση. Ἡ ἀναστήλωση εἶναι ἀδύνατη*. Τά ὀρυχεῖα τά ἀπειλεῖ ἡ ἀναρχία, τούς ἐργάτες ἡ δυστυχία. Πάρτε ἐπείγοντα μέτρα, στεῖλτε μισό ἑκατομμύριο ρούβλια, ἀποφασίστε γιά τήν τύχη τῶν ὀρυχείων, δημεῦστε τα. Τά ὀρυχεῖα δουλεύουν γιά τήν ἄμυνα, ἡμερήσια παραγωγή 135000 πούτια, τό σταμάτημα ἀπειλεῖ τή λειτουργία τῶν συγκοινωνιῶν, (τή λειτουργία)

---

* Τό νόημα δέν εἶναι σαφές· μήπως αὐτό σημαίνει πώς, ἄν σταματήσουν οἱ δουλιές, ἡ ἐπανάληψή τους ὕστερα θά εἶναι δύσκολη καί σχεδόν ἀδύνατη;

τῶν ἐργοστασίων. Γιά τήν ὥρα ἡ δουλιά γίνεται κανονικά. Ἡ ἐξόφληση γιά τό Μάρτη - Ἀπρίλη δέν τέλειωσε.
Τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, ἡ Ἕνωση ὑπαλλήλων».

Δέν εἶναι δυνατό νά βρεῖ κανείς πιό σωστή ἔκφραση ἀπό ἐκείνη ἡ ὁποία χρησιμοποιήθηκε σ' αὐτό τό τηλεγράφημα, πού ἔστειλαν τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί ἡ Ἕνωση ὑπαλλήλων: «ἐγκληματική καί προβοκατόρικη διεύθυνση τῆς δουλιᾶς» ἀπό τούς καπιταλιστές.

Καί συνεργοί αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος θά εἶναι ὅλα τά μέλη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, χωρίς νά ἐξαιροῦνται καί οἱ δῆθεν σοσιαλιστές ὑπουργοί, ἄν συνεχίσουν νά «παλεύουν» ἐνάντια στήν ἐπερχόμενη χρεοκοπία μόνο μέ ἀποφάσεις, ἐπιτροπές, συσκέψεις μέ τούς ἐπιχειρηματίες, ἄν συνεχίσουν «λόγια νά λένε στά χαμένα, ἐκεῖ πού βία (ἐνάντια στούς καπιταλιστές) πρέπει ν' ἀσκηθεῖ».

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 61,
1 τοῦ Ἰούνη (19 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΨΕΜΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΨΕΜΑ

Ἡ ἐφημερίδα «Γεντίνστβο»[68] (ἑνότητα μέ τήν ἀστική τάξη) ἰσχυρίζεται σήμερα ὅτι τάχα «οἱ λενινιστές ὑποστηρίζουν πώς ἡ Κουρλανδία εἶναι γερμανική ἐπαρχία».

Αὐτό εἶναι ψέμα. Αὐτό εἶναι σύμφωνο μέ τό πνεῦμα τῆς «Ρούσκαγια Βόλια» καί τῆς «Ρέτς» καί εἶναι ψέμα.

Ἡ «Πράβντα» προκάλεσε τή «Ρέτς» καί τίς ἄλλες ἐφημερίδες: δόστε ἕναν τέτιο ὁρισμό τῆς προσάρτησης, πού νά κάνει καί γιά τίς γερμανικές, καί γιά τίς ἀγγλικές, καί γιά τίς ρωσικές προσαρτήσεις.

Οἱ ἀστικές ἐφημερίδες (καί ἀνάμεσα σ' αὐτές καί ἡ «Γεντίνστβο») δέν μποροῦν νά ἀπαντήσουν καί γι' αὐτό προσπαθοῦν νά ξεφύγουν, ἐπαναλαβαίνοντας τό ψέμα. Ντροπή!

Γράφτηκε στίς 18 (31) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύτηκε τήν 1 τοῦ Ἰούνη (19 τοῦ Μάη) 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 61

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Οἱ ἐφημερίδες δημοσίευσαν πάλι μιά ἀνακρίβεια, ὅτι τάχα γιά ἀνεξακρίβωτους λόγους δέν παρουσιάστηκα στό ἀγροτικό συνέδριο, ὅτι ἀπέφυγα κτλ. Στήν πραγματικότητα ἐγώ ἦταν νά μιλήσω τήν Τετάρτη καί ἤμουν ἕτοιμος νά πάω, ὅταν πῆρα τήν πληροφορία ὅτι στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς Τετάρτης μπῆκε τό ὀργανωτικό ζήτημα, ἐνῶ ἡ συζήτηση γιά τό ἀγροτικό ἀναβλήθηκε προσωρινά· τό ἴδιο ἔγινε καί σήμερα, δηλαδή τήν Πέμπτη. Γιά ἄλλη μιά φορά παρακαλῶ νά μήν πιστεύετε τίς ἐφημερίδες, ἐκτός ἀπό τήν «Πράβντα».

Ν. Λένιν

Γράφτηκε στίς 18 (31) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύτηκε τήν 1 τοῦ Ἰούνη (19 τοῦ Μάη) 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 61

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΗΚΕ Η ΔΥΑΔΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ;

Ὄχι. Ἡ δυαδική ἐξουσία ἔμεινε. Τό θεμελιακό ζήτημα κάθε ἐπανάστασης, τό ζήτημα τῆς κρατικῆς ἐξουσίας ἐξακολουθεῖ νά βρίσκεται σέ μιά ἀκαθόριστη, ἀσταθή ὁλοφάνερα μεταβατική κατάσταση.

Ἀντιπαραβάλλετε τίς κυβερνητικές ἐφημερίδες, π.χ. τή «Ρέτς» ἀπό τή μιά μεριά, καί τήν «Ἰσβέστιγια», τή «Ντιέλο Ναρόντα», τή «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» ἀπό τήν ἄλλη. Ρίξτε μιά ματιά στίς φτωχές, δυστυχῶς πολύ φτωχές, ἐπίσημες ἀνακοινώσεις γιά τό τί γίνεται στίς συνεδριάσεις τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, πῶς αὐτή «ἀναβάλλει» τή συζήτηση τῶν πιό οὐσιαστικῶν ζητημάτων, ὄντας ἀνίσχυρη νά ἀκολουθήσει μιά ὁρισμένη γραμμή. Διαβάστε μέ προσοχή τήν ἀπόφαση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῆς 16 τοῦ Μάη πάνω στό πιό οὐσιῶδες, τό πιό σπουδαῖο ζήτημα, στό ζήτημα τῶν μέτρων πάλης ἐνάντια στό χάος, ἐνάντια στήν καταστροφή πού μᾶς ἀπειλεῖ ἀναπόφευκτα — καί θά πειστεῖτε πώς ἡ δυαδική ἐξουσία παραμένει ἐντελῶς ἄθικτη.

Ὅλοι παραδέχονται ὅτι ἡ χώρα πλησιάζει μέ ἰλιγγιώδη ταχύτητα στήν καταστροφή, μά προσπαθοῦν νά ξεγλυστρήσουν μέ ὑπεκφυγές.

Μήπως δέν ἀποτελεῖ ὑπεκφυγή τό γεγονός ὅτι ἡ ἀπόφαση γιά ἕνα τέτιο ζήτημα, σάν τήν καταστροφή, σέ στιγμές σάν κι' αὐτές πού περνᾶμε, σωρεύει ἐπιτροπές πάνω σέ ἐπιτροπές, τμήματα πάνω σέ τμήματα, ὑποτμήματα πάνω σέ ὑποτμήματα; Τό γεγονός ὅτι γιά τήν ἀνήκουστα σκανδαλώδη ὑπόθεση τῶν ἀνθρακοβιομηχάνων τοῦ Ντονιέτς, πού ἀποδείχτηκαν ἔνοχοι συνειδητῆς ἀποδιοργάνωσης τῆς παραγωγῆς, ἡ ἴδια ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή παίρνει μιά ἀπόφαση πού δέν περιέχει τίποτε ἄλλο ἐκτός

ἀπό εὐσεβεῖς πόθους; Νά σταθεροποιηθοῦν οἱ τιμές, νά ρυθμιστεῖ τό κέρδος, νά καθοριστεῖ κατώτατο ὅριο ἡμερομισθίου, νά ἀρχίσει ἡ ὀργάνωση τράστ πού νά ρυθμίζονται ἀπό τό κράτος — μέσω τίνος; Πῶς; «Μέσω τῶν κεντρικῶν καί τῶν τοπικῶν ὀργάνων τοῦ λεκανοπεδίου Ντονιέτς - Κριβόι Ρόγκ. Τά ὄργανα αὐτά πρέπει νά ἔχουν δημοκρατικό χαρακτήρα καί νά σχηματιστοῦν μέ τή συμμετοχή ἐκπροσώπων τῶν ἐργατῶν, τῶν ἐργοδοτῶν, τῆς κυβέρνησης καί τῶν δημοκρατικῶν ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων»!

Θά ἦταν κωμικό, ἄν δέν ἐπρόκειτο γιά τραγωδία.

Γιατί εἶναι πασίγνωστο ὅτι παρόμοια «δημοκρατικά» ὄργανα ὑπῆρχαν καί ὑπάρχουν καί στήν ἐπαρχία καί στήν Πετρούπολη (ἡ ἴδια ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν), χωρίς νά εἶναι σέ θέση νά κάνουν ἀπολύτως τίποτε. Ἀπό τά τέλη τοῦ Μάρτη — τοῦ Μάρτη! — γίνονται συσκέψεις τῶν ἐργατῶν καί τῶν βιομηχάνων τοῦ Ντονιέτς. Πέρασε παραπάνω ἀπό ἑνάμιση μήνας. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι νά βρεθοῦν ὑποχρεωμένοι οἱ ἐργάτες τοῦ Ντονιέτς νά διαπιστώσουν τή συνειδητή ἀποδιοργάνωση τῆς παραγωγῆς ἀπό τούς βιομήχανους!

Καί σερβίρουν πάλι στό λαό ὑποσχέσεις, ἐπιτροπές, συνελεύσεις ἐκπροσώπων τῶν ἐργατῶν καί τῶν βιομηχάνων (μισῶν καί μισῶν;), ἀρχίζοντας ξανά τό παραμύθι πού δέν ἔχει οὔτε ἀρχή καί οὔτε τέλος!

Ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ βρίσκεται στή δυαδική ἐξουσία. Ἡ ρίζα τοῦ λάθους τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων βρίσκεται στό ὅτι δέν καταλαβαίνουν τήν ταξική πάλη, πού θέλουν νά τήν ὑποκαταστήσουν ἤ νά τή σκεπάσουν, νά τήν ἀμβλύνουν μέ λόγια, μέ ὑποσχέσεις, μέ ὑπεκφυγές καί μέ ἐπιτροπές «ὅπου συμμετέχουν» ἀντιπρόσωποι... τῆς ἴδιας τῆς κυβέρνησης τῆς δυαδικῆς ἐξουσίας!

Οἱ καπιταλιστές πλούτισαν στή διάρκεια τοῦ πολέμου ἀνήκουστα, σκανδαλωδῶς. Ἔχουν μέ τό μέρος τους τήν πλειοψηφία τῆς κυβέρνησης. Θέλουν τήν παντοκρατορία καί, ἀπό τήν ἄποψη τῆς ταξικῆς τους θέσης, δέν μποροῦν νά μήν ἐπιδιώκουν τήν παντοκρατορία, νά μήν τήν ὑπερασπίζουν.

Οἱ ἐργατικές μάζες, ἀποτελώντας τήν τεράστια πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ, ἔχοντας στά χέρια τους τά Σοβιέτ, νιώθοντας τή δύναμή τους σάν πλειοψηφία, βλέποντας παντοῦ ὑποσχέσεις «ἐκδημοκρατισμοῦ» τῆς ζωῆς, ξέροντας ὅτι ἡ δημοκρατία εἶναι κυριαρχία τῆς πλειοψηφίας πάνω στή μειοψηφία (*καί ὄχι τό*

ἀντίθετο, ὅπως θέλουν οἱ καπιταλιστές), παλεύοντας γιά καλυτέρευση τῆς ζωῆς τους μόνο ἀπό τόν καιρό τῆς ἐπανάστασης, κι' αὐτό πάλι ὄχι παντοῦ καί ὄχι ἀπό τήν ἀρχή τοῦ πολέμου, οἱ ἐργατικές μάζες δέν μποροῦν νά μήν ἔχουν τήν τάση γιά παντοκρατορία τοῦ λαοῦ, δηλαδή τῆς πλειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ, δηλαδή γιά λύση τῶν ζητημάτων σύμφωνα μέ τή θέληση τῆς πλειοψηφίας ἐνάντια στήν καπιταλιστική μειοψηφία, καί ὄχι μέ «συμφωνία» τῆς πλειοψηφίας μέ τή μειοψηφία.

Ἡ δυαδική ἐξουσία παραμένει. Ἡ κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν παραμένει κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν, παρά τό προσαρτηματάκι πού ἀπόκτησε μέ τή μορφή μιᾶς μειοψηφίας ναρόντνικων καί μενσεβίκων. Τά Σοβιέτ παραμένουν ὀργάνωση τῆς πλειοψηφίας. Οἱ ἀρχηγοί τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων βολοδέρνουν ἀνίσχυροι, προσπαθώντας νά καθήσουν ἀνάμεσα σέ δυό καρέκλες.

Καί ἡ κρίση ὀξύνεται. Τό πράγμα ἔφτασε ὥς τά *ἐγκλήματα* πού ἔκαναν οἱ καπιταλιστές - ἀνθρακοβιομήχανοι μέ ἀπίστευτο θράσος, ὥς τήν *ἐξάρθρωση καί τό σταμάτημα* τῆς παραγωγῆς ἀπ' αὐτούς. Ἡ ἀνεργία μεγαλώνει. Μιλᾶνε γιά λοκάουτ. Στήν οὐσία τά λοκάουτ *ἀρχίζουν*, ἀκριβῶς μέ τή μορφή τῆς ἀποδιοργάνωσης τῆς παραγωγῆς ἀπό τούς καπιταλιστές (τό κάρβουνο εἶναι τό *ψωμί τῆς βιομηχανίας!!)*, ἀκριβῶς μέ τή μορφή τῆς αὐξανόμενης ἀνεργίας.

Ὅλη ἡ εὐθύνη γι' αὐτή τήν κρίση, γιά τήν ἐπερχόμενη καταστροφή πέφτει στούς ἀρχηγούς τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων. Γιατί αὐτοί ἀκριβῶς εἶναι σήμερα οἱ ἀρχηγοί τῶν Σοβιέτ, δηλαδή τῆς πλειοψηφίας. Ἡ ἄρνηση τῆς μειοψηφίας (τῶν καπιταλιστῶν) νά ὑποταχθεῖ στήν πλειοψηφία εἶναι ἀναπόφευκτη. Ὅποιος δέν ξέχασε ὅλα ὅσα διδάσκει καί ἡ ἐπιστήμη καί ἡ πείρα ὅλων τῶν χωρῶν, ὅποιος δέν ξέχασε τήν ταξική πάλη, αὐτός δέν πρόκειται νά περιμένει εὔπιστα «συμφωνία» μέ τούς καπιταλιστές σέ ἕνα τόσο θεμελιακό, τόσο φλέγον ζήτημα.

Ἡ πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ, δηλαδή τά Σοβιέτ, δηλαδή οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες, θά εἶχαν ὅλη τή δυνατότητα νά σώσουν τήν κατάσταση, νά ἐμποδίσουν τούς καπιταλιστές νά ἀποδιοργανώνουν καί νά σταματοῦν τήν παραγωγή, νά τήν πάρουν ἀμέσως, στήν πράξη, κάτω ἀπό τό *δικό τους* ἔλεγχο, ἄν δέν ἦταν ἡ «συμβιβαστική» πολιτική τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων ἀρχηγῶν. Αὐτοί φέρνουν ὅλη τήν εὐθύνη γιά τήν κρίση καί τήν καταστροφή.

Ἄλλη διέξοδος ὅμως ἐκτός ἀπό τό ν' ἀποφασίσει ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν ἐνάντια στή μειοψηφία τῶν καπιταλιστῶν *δέν ὑπάρχει*. Κανενός εἴδους παρελκύσεις δέν πρόκειται νά βοηθήσουν, τό μόνο πού θά κάνουν εἶναι νά χειροτερέψουν τήν ἀρώστια.

Ἀπό τήν ἄποψη τοῦ μαρξισμοῦ, ὁ «συμβιβασμός» τῶν ἀρχηγῶν τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων εἶναι ἐκδήλωση τῶν ταλαντεύσεων τῶν μικροαστῶν, πού φοβοῦνται νά ἐμπιστευθοῦν τούς ἐργάτες, πού φοβοῦνται νά ξεκόψουν ἀπό τούς καπιταλιστές. Οἱ ταλαντεύσεις αὐτές εἶναι ἀναπόφευκτες, ὅπως ἀναπόφευκτη εἶναι καί ἡ πάλη μας, ἡ πάλη τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος γιά τήν κατανίκηση τῶν ταλαντεύσεων, γιά τήν ἐξήγηση στό λαό τῆς ἀνάγκης νά ἀνορθώσουμε, νά ὀργανώσουμε καί νά αὐξήσουμε τήν παραγωγή ἐνάντια στούς καπιταλιστές.

Ἄλλη διέξοδος δέν ὑπάρχει. Εἴτε πίσω, πρός τήν παντοκρατορία τῶν καπιταλιστῶν, εἴτε μπρός, πρός τή δημοκρατία στήν πράξη, πρός τή λύση σύμφωνα μέ τή θέληση τῆς πλειοψηφίας. Ἡ τωρινή δυαδική ἐξουσία δέν μπορεῖ νά κρατήσει πολύ.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 62,
2 τοῦ Ἰούνη (20 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΓΙΑ ΤΗΝ «ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΚΑΤΑΛΗΨΗ» ΤΗΣ ΓΗΣ

(ΑΒΑΣΙΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ «ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΩΝ-ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΩΝ»)

Στό φύλ. ἀρ. 10 τῆς «᾽Ισβέστιγια τῆς Παvρωσικῆς ᾽Επιτροπῆς τῶν ᾽Αγρὸτῶν Βουλευτῶν»[69] τῆς 19 τοῦ Μάη δημοσιεύτηκε μιά εἰσήγηση τοῦ Σ. Μάσλοφ, πού περιέχει σκέψεις σχετικά μέ τίς «καταλήψεις γαιῶν». «Σέ μερικά μέρη — εἶπε ὁ Σ. Μάσλοφ — ἡ ἀγροτιά προσπαθεῖ νά ἀσκήσει τό δικαίωμά της πάνω στή γῆ μέ τήν αὐθαίρετη κατάληψη τῆς γειτονικῆς τσιφλικάδικης γῆς. Γεννιέται ὅμως τό ἐρώτημα, ἄν αὐτό εἶναι σκόπιμο».

῾Ο Σ. Μάσλοφ δέν τό θεωρεῖ σκόπιμο καί φέρνει τέσσερα ἐπιχειρήματα. ῎Ας τά ἐξετάσουμε προσεκτικά.

᾽Επιχείρημα πρῶτο. Τά ἀποθέματα γῆς στή Ρωσία δέν κατανεμήθηκαν ἰσόμετρα ἀνάμεσα στίς περιοχές καί τά κυβερνεῖα. Τονίζοντας αὐτό τό ἀδιαφιλονίκητο γεγονός, ὁ Σ. Μάσλοφ λέει:

«Δέν εἶναι δύσκολο νά φανταστεῖ κανείς τίς περιπλοκές πού θά δημιουργηθοῦν σχετικά μέ τή σωστή λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς, ὅταν κάθε κυβερνεῖο ἤ περιοχή θά διεκδικοῦν μόνο τή δική τους γῆ καί θά τήν παίρνουν γιά τόν ἑαυτό τους. Δέν εἶναι δύσκολο νά προβλέψει κανείς τί θά γίνει, ὅταν τά διάφορα χωριά θά παίρνουν τή γῆ τῶν γειτονικῶν τσιφλικάδων, ἀφήνοντας τούς ἄλλους ἀγρότες χωρίς γῆ».

῾Ο συλλογισμός αὐτός ἀπομακρύνεται ἔκδηλα καί ὁλοφάνερα ἀπό τήν ἀλήθεια. ῾Ο συλλογισμός αὐτός χτυπάει ἐκείνους πού θά τούς ἐρχόταν ἡ ἰδέα νά συμβουλεύσουν τούς ἀγρότες νά παίρνουν τή γῆ, καί μάλιστα ἀνοργάνωτα, *γιά ἰδιοκτησία* τους. ῎Αρπαξες, μοίρασες καί τέλειωσε ἡ ὑπόθεση.

Αὐτό θά ἦταν, πραγματικά, τό ἀποκορύφωμα τοῦ ἀναρχισμοῦ, τό ἀποκορύφωμα τοῦ παραλογισμοῦ.

Ποιός πρότεινε ἕνα τέτιο παραλογισμό, ποιό κόμμα, ἐμεῖς δέν τό ξέρουμε. ῎Αν αὐτό εἶχε ὑπόψη του ὁ Σ. Μάσλοφ, τότε μάχεται μέ ἀνεμόμυλους. Καί αὐτό εἶναι γελοῖο.

Τό Κόμμα μας, τό ΣΔΕΚΡ τῶν μπολσεβίκων, πρότεινε μέ συγκεκριμένη ἀπόφαση: ἡ *ἰδιοκτησία* τῆς γῆς νά βρίσκεται στά χέρια ὅλου τοῦ λαοῦ. Αὐτό σημαίνει ὅτι *ἐμεῖς ἀποκρούουμε κάθε* κατάληψη γῆς μέ σκοπό τήν ἰδιοποίησή της.

᾽Αλλά δέν πρόκειται γι᾽ αὐτό, καί ὁ Σ. Μάσλοφ προδόθηκε μόνος του, κάνοντας μνεία γιά τό κύριο καί τό οὐσιαστικό: τήν κατάληψη τῆς *τσιφλικάδικης* γῆς. Νά ποιά εἶναι ἡ οὐσία. Νά ποιό εἶναι τό κουμπί. Νά γύρω ἀπό ποιό ζήτημα στριφογυρίζει συνεχῶς ὁ Σ. Μάσλοφ.

῾Η γῆ τῶν τσιφλικάδων πρέπει νά δημευτεῖ *ἀμέσως*, δηλαδή νά καταργηθεῖ *ἀμέσως* ἡ ἰδιοκτησία πάνω σ᾽ αὐτή καί μάλιστα *χωρίς ἀποζημίωση*.

Καί τί πρέπει νά γίνει μέ τήν *κατοχή* αὐτῆς τῆς γῆς; Ποιός πρέπει νά τήν πάρει ἀμέσως στήν κατοχή του, νά τή σπείρει; Οἱ ντόπιοι ἀγρότες καί μάλιστα ὀργανωμένα, δηλαδή μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας. Νά ἡ συμβουλή τοῦ Κόμματός μας. ῾Η κατοχή τῆς τσιφλικάδικης γῆς νά μεταβιβαστεῖ *ἀμέσως* στούς ντόπιους ἀγρότες, ἡ *ἰδιοκτησία* νά μείνει στό λαό. Τό *ὁριστικό* δικαίωμα κατοχῆς θά τό καθορίσει ἡ Συντακτική Συνέλευση (ἤ τό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν Σοβιέτ, ἄν ὁ λαός τό μετατρέψει σέ Συντακτική Συνέλευση).

Τί δουλιά ἔχει ἐδῶ, λοιπόν, ἡ ἀνισομετρία τῶν ἀποθεμάτων γῆς στίς διάφορες περιοχές; ῾Ολοφάνερα καμιά. ῾Η ἀνισομετρία αὐτή θά παραμείνει ὁπωσδήποτε ὡς τή Συντακτική Συνέλευση, *ὅποιο* σχέδιο κι᾽ ἄν ἐφαρμοστεῖ, εἴτε τό σχέδιο τῶν τσιφλικάδων, εἴτε τό σχέδιο τοῦ Σ. Μάσλοφ, εἴτε τό δικό μας σχέδιο.

῾Ο Σ. Μάσλοφ ἀπόσπασε ἁπλῶς τήν προσοχή τῶν ἀγροτῶν ἀπό τό ζήτημα. ῎Εκρυψε τήν οὐσία τοῦ ζητήματος μέ κούφια λόγια, πού δέν ἔχουν σχέση μέ τό ζήτημα.

Αὐτή εἶναι ἡ οὐσία τῆς ὑπόθεσης, δηλ. τό ζήτημα τῆς τσιφλικάδικης γῆς. Οἱ τσιφλικάδες θέλουν νά τήν κρατήσουν. ᾽Εμεῖς θέλουμε νά μεταβιβαστεῖ *ἀμέσως* στούς ἀγρότες *χωρίς ἀποζημίωση*, χωρίς καμιά πληρωμή. ῾Ο Μάσλοφ ἐπιδιώκει μέ τίς «ἐπιτροπές συμβιβασμοῦ» νά παρελκύσει τήν ὑπόθεση.

Αὐτό εἶναι ἐπιζήμιο. Οἱ παρελκύσεις εἶναι ἐπιζήμιες. Οἱ τσιφλικάδες πρέπει νά ὑποταχθοῦν ἀμέσως στή θέληση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν, καί ὄχι νά «συμβιβάζεται» ἡ πλειοψηφία (οἱ ἀγρότες) μέ τή μειοψηφία (τούς τσιφλικάδες). ῎Ενας τέτιος συμβιβασμός εἶναι παράνομο, ἄδικο, μή δημοκρατικό προνόμιο πού παρέχεται στούς τσιφλικάδες.

Δεύτερο ἐπιχείρημα τοῦ Σ. Μάσλοφ:

«Οἱ ἀγρότες ἐπιδιώκουν τήν κατάληψη, μέ τήν ἐλπίδα πώς, ἄν προλάβουν νά ὀργώσουν κάτι, ὅλο αὐτό θά γίνει δικό τους. Αὐτό εἶναι ἱκανά νά τό κάνουν μόνο τά ἀγροτικά νοικοκυριά πού ἔχουν ἀρκετά ἐργατικά χέρια καί ἄλογα. Οἱ οἰκογένειες πού δέν ἔχουν ἄλογα, οἱ οἰκογένειες πού ἔδοσαν στό στρατό ἕνα μεγάλο

μέρος τῆς ἐργατικῆς τους δύναμης, δέν θά εἶναι σέ θέση νά χρησιμοποιήσουν τή μέθοδο τῆς κατάληψης γιά νά ἐξασφαλιστοῦν μέ γῆ. Γι' αὐτό εἶναι φανερό πώς ἡ μέθοδος αὐτή μπορεῖ νά συμφέρει μόνο στούς πιό ἰσχυρούς καί μάλιστα σέ ὅσους ἔχουν περισσότερη γῆ, κι' ὄχι σέ ὅσους ἔχουν περισσότερη ἀνάγκη ἀπό γῆ».

Τό ἐπιχείρημα αὐτό εἶναι πάλι κατάφωρη ἀναλήθεια. Ὁ Σ. Μάσλοφ ἀποσπᾶ καί πάλι τήν προσοχή τῶν ἀγροτῶν ἀπό τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης, ἀπό τό ζήτημα τῆς τσιφλικάδικης γῆς. Γιατί, ἄν οἱ ἀγρότες ἀρχίσουν νά παίρνουν τήν τσιφλικάδικη γῆ ὄχι «μέ κατάληψη» (δηλαδή χωρίς πληρωμή, ὅπως προτείνουμε ἐμεῖς), *ἀλλά μέ νοίκι, δηλαδή μέ πληρωμή* (ὅπως προτείνουν οἱ τσιφλικάδες καί ὁ Σ. Μάσλοφ), θά ἀλλάξει μήπως ἡ ὑπόθεση; Μήπως γιά τό ὄργωμα τῆς γῆς πού θά νοικιάζουν ἀπό τούς τσιφλικάδες δέν χρειάζονται ἄλογα καί ἐργατικά χέρια; Μήπως οἱ οἰκογένειες πού ἔδοσαν ἐργατικά χέρια στό στρατό μποροῦν νά νοικιάζουν γῆ ὅμοια μέ τούς μεγαλοφαμελίτες;

Ὅλη ἡ διαφορά σ' αὐτό τό σημεῖο ἀνάμεσα στό Κόμμα μας, τούς μπολσεβίκους καί στόν Μάσλοφ εἶναι ὅτι αὐτός προτείνει νά παίρνεται ἡ γῆ ἀπό τούς τσιφλικάδες μέ πληρωμή καί ὑστερα ἀπό «συμβιβαστική» συμφωνία, ἐνῶ ἐμεῖς προτείνουμε νά παίρνεται ἀμέσως καί χωρίς πληρωμή.

Τό ζήτημα τῶν πλουσίων *ἀνάμεσα* στούς ἀγρότες δέν ἔχει ἐδῶ καμιά θέση. Κάτι περισσότερο μάλιστα: τό νά παίρνεται ἡ γῆ χωρίς πληρωμή εἶναι συμφερότερο *στούς φτωχούς*. Τό νά παίρνεται μέ πληρωμή εἶναι εὐκολότερο γιά τούς πλούσιους.

Ποιά μέτρα εἶναι δυνατά καί ἀπαραίτητα γιά νά μήν ἀδικήσει ὁ πλούσιος ἀγρότης τό φτωχό;

1) Ἀπόφαση μέ πλειοψηφία (οἱ φτωχοί εἶναι περισσότεροι ἀπό τούς πλούσιους)· αὐτό καί προτείνουμε.

2) Ἰδιαίτερη ὀργάνωση τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν γιά νά συζητοῦν *ἰδιαίτερα* τά *ἰδιαίτερά* τους συμφέροντα. Αὐτό καί προτείνουμε.

3) Ὄργωμα τῆς τσιφλικάδικης γῆς ἀπό κοινοῦ, μέ κοινά ζῶα καί κοινά ἐργαλεῖα, κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν γῆς βουλευτῶν. Αὐτό καί προτείνουμε.

Καί ἀκριβῶς τά δυό αὐτά τελευταῖα μέτρα — τά πιό σπουδαῖα — *δέν* τά ὑποστηρίζει τό Κόμμα τῶν «σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν». Αὐτό εἶναι πολύ λυπηρό.

Τρίτο ἐπιχείρημα:

«Τόν πρῶτο καιρό, τίς πρῶτες μέρες τῆς ἐπανάστασης, ὅταν διαδόθηκε στό στρατό ἀνάμεσα στούς στρατιῶτες ἡ φήμη ὅτι τάχα ἐκεῖ, στήν πατρίδα, γίνεται διανομή τῆς γῆς, πολλοί, ἀπό φόβο μήπως τούς ἀδικήσουν στή μοιρασιά, καταλήφθηκαν ἀπό τήν ἐπιθυμία νά φύγουν γιά τά σπίτια τους, αὐξάνοντας ἔτσι τόν ἀριθμό τῶν λιποτακτῶν».

Τό ἐπιχείρημα αὐτό ἀναφέρεται στήν ἄμεση *διανομή τῆς γῆς γιά ἰδιοποίηση*. Αὐτό κανείς δέν τό πρότεινε. Ὁ Σ. Μάσλοφ πάλι δέν πέτυχε τό στόχο.

Τέταρτο ἐπιχείρημα:

«Τέλος, μέ τήν κατάληψη τῆς γῆς ὑπάρχει στήν πραγματικότητα κίνδυνος ἐλάττωσης τῆς καλλιεργούμενης ἔκτασης. Εἶναι γνωστές οἱ περιπτώσεις πού ἀγρότες, παίρνοντας τή γῆ τῶν τσιφλικάδων, τή σπέρνουν ἄσχημα, μέ λίγο σπόρο ἤ ἀφήνουν τή δική τους γῆ ἄσπαρτη. Τώρα πού ἡ χώρα μας ἔχει τόση ἀνάγκη ἀπό τρόφιμα ἡ κατάσταση αὐτή εἶναι ὁλότελα ἀπαράδεκτη».

Ἔ, αὐτό πιά εἶναι ὁλότελα σκάρτο ἐπιχείρημα καί μονάχα γέλια μπορεῖ νά προκαλέσει! Βγαίνει λοιπόν τό συμπέρασμα πώς, ἄν τή γῆ τῶν τσιφλικάδων τήν παίρνουν μέ πληρωμή, θά τήν καλλιεργοῦν καλύτερα!!

Μήν αὐτορεζιλεύεστε μέ τέτια ἐπιχειρήματα, ἀγαπητέ πολίτη Σ. Μάσλοφ!

Ἄν οἱ ἀγρότες σπέρνουν ἄσχημα τά χωράφια, πρέπει νά βοηθήσουμε τούς ἀγρότες, καί μάλιστα *τούς φτωχούς ἀκριβῶς*, μέ τό πέρασμα στήν κοινή καλλιέργεια μεγάλων νοικοκυριῶν. Ἄλλο μέσο γιά νά βοηθήσουμε τούς φτωχούς *δέν ὑπάρχει*. Καί ἀκριβῶς αὐτό τό μέσο εἶναι, δυστυχῶς, πού *δέν* προτείνει ὁ Σ. Μάσλοφ...

Γιά νά εἴμαστε δίκαιοι, πρέπει νά προσθέσουμε πώς ὁ Σ. Μάσλοφ ἔνιωσε, φαίνεται, ὁ ἴδιος τήν ἀδυναμία τῶν ἐπιχειρημάτων του, γιατί, ἀμέσως ὕστερα ἀπό ὅσα εἶπε πρόσθεσε:

«Τώρα, ὕστερα ἀπό ὅσα εἶπα, νιώθω. ὅτι μερικοί ἀπό σᾶς εἶναι ἕτοιμοι νά μέ ἀντικρούσουν καί νά ποῦν: μᾶς προτείνουν νά τά ἀφήσουμε ὅλα, ὅπως ἦταν πρῶτα, τή στιγμή πού τόσο ὑποφέραμε ἀπό τήν τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία. Ἐγώ δέν ἀναλαβαίνω νά προτείνω τίποτε».

Αὐτό εἶναι! Ἀπό τά λεγόμενα τοῦ Μάσλοφ βγαίνει σάν νά θέλει νά ἀφήσει τά πράγματα ὅπως ἦταν παλιά (ἄν καί αὐτό *δέν* τό θέλει). Ἄρα, τά ἐπιχειρήματα ἦταν πολύ σκάρτα.

Τίς ἀποφάσεις πρέπει νά τίς παίρνουν οἱ ἴδιοι οἱ ἀγρότες. Τίς προτάσεις πρέπει νά τίς κάνουν *τά κόμματα*. Τό Κόμμα μας προτείνει ἐκεῖνο πού ὑπόδειξα παραπάνω καί πού ἐκτίθεται λεπτομερειακά καί μέ ἀκρίβεια στίς ἀποφάσεις μας[70]: παράρτημα τοῦ 13ου φύλλου τῆς «Σολντάτσκαγια Πράβντα», τιμή 5 καπίκια.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 62,
2 τοῦ Ἰούνη (20 τοῦ Μάη) 1917
Ὑπογραφή: Ν. Λένιν

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΥΛΙΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Γράφτηκε τόν Ἀπρίλη-Μάη τοῦ 1917

Δημοσιεύτηκε τό πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἰούνη 1917 στήν μπροσούρα «Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος», πού ἐκδόθηκε στήν Πετρούπολη ἀπό τό Ἐκδοτικό «Πριμπόι»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς μπροσούρας

1

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας (μπολσεβίκων) ἀνάθεσε στόν ὑποφαινόμενο νά ἐκδόσει ἀμέσως τό ὑλικό πού ὑπάρχει ἤδη στή διάθεση τῆς ΚΕ σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος.

Τό ὑλικό αὐτό ἀποτελεῖται ἀπό τά παρακάτω κείμενα:

α) Τό ἀρχικό σχέδιο τροποποίησης τοῦ θεωρητικοῦ καί τοῦ πολιτικοῦ μέρους τοῦ προγράμματος πού ὑποβλήθηκε ἀπό τό συντάκτη αὐτῶν τῶν γραμμῶν στήν Πανρωσική Συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ τῆς 24-29 τοῦ Ἀπρίλη 1917 καί πού ἐξετάστηκε μόνο ἀπό τήν Ἐπιτροπή πού συγκροτήθηκε στή συνδιάσκεψη γιά τήν ἐπεξεργασία αὐτοῦ τοῦ ζητήματος.

β) Οἱ παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς καί ὁρισμένων μελῶν της, τόσο πάνω σ' αὐτό τό σχέδιο, ὅσο καί σέ σύνδεση μ' αὐτό.

γ) Ἡ ἀπάντησή μου στίς παρατηρήσεις αὐτές.

δ) Τό πλῆρες σχέδιο τροποποίησης τοῦ οἰκονομικοῦ πρόγράμματος - μίνιμουμ, πού καταρτίστηκε στή Συνδιάσκεψη τῆς 24-29 τοῦ Ἀπρίλη 1917 ἀπό τήν ὑποεπιτροπή προστασίας τῆς ἐργασίας.

ε) Τό σχέδιο τροποποίησης τῶν σημείων τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος πού ἀφοροῦν τή δημόσια ἐκπαίδευση, συνοδευόμενο ἀπό σύντομες ἐπεξηγήσεις. Τό σχέδιο αὐτό τό σύνταξε ἡ Ν. Κ. Κρούπσκαγια [71] ὕστερα ἀπό τή Συνδιάσκεψη.

Ἐκδίδοντας αὐτό τό ὑλικό, τό συνοδεύω μέ πολύ σύντομες παρατηρήσεις, θεωρώντας σάν τό κυριότερο κομματικό καθῆκον τῆς στιγμῆς τήν προσέλκυση μέ τή δημοσίευση τοῦ ὑλικοῦ ὅσο τό δυνατό περισσότερων συντρόφων στή δραστήρια δουλιά γιά τήν κατάρτιση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος.

Ἐπειδή ὅλα τά σχέδια τροποποιήσεων πού ἀπαρίθμησα παραπάνω δίνουν στό σύνολό τους τό σχέδιο ὅλου τοῦ κειμένου τοῦ νέου προγράμματος, δημοσιεύω στό τέλος αὐτῆς τῆς μπροσούρας *καί* τό παλιό *καί* τό νέο κείμενο, ἔτσι πού οἱ ἀναγνῶστες νά ἔχουν μπροστά τους ὅλο τό ὑλικό μέ τήν πιό κατάλληλη μορφή γιά τή σύγκριση καί γιά τήν ὑποβολή τροποποιήσεων.

Μέ ἐντολή τῆς ΚΕ, ἀπευθύνω τήν παράκληση σ' ὅλους τούς συντρόφους-μέλη τοῦ Κόμματος, καθώς καί σ' ὅλους τούς συμπαθοῦντες, νά ἀναδημοσιεύσουν αὐτό τό ὑλικό ὅσο τό δυνατό πιό πλατιά στίς κομματικές ἐκδόσεις, νά τό κάνουν γνωστό σέ *ὅλα* τά μέλη τοῦ Κόμματος καί νά στέλνουν στή Σύνταξη τῆς «Πράβντα» (Μόικα 32, Πετρούπολη, μέ τή σημείωση: γιά τήν ΚΕ, ὑλικά γιά τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος) τίς κάθε λογῆς παρατηρήσεις καί σχέδια.

20 τοῦ Μάη 1917

Ν. Λένιν

2

ΣΧΕΔΙΟ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ, ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΩΝ ΑΛΛΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στό τέλος τοῦ γενικοῦ μέρους τοῦ προγράμματος (μετά τίς λέξεις: «τήν ἄποψη τοῦ προλεταριάτου») νά παρεμβληθεῖ:

Ὁ παγκόσμιος καπιταλισμός ἔφτασε σήμερα, ἀπό τίς ἀρχές περίπου τοῦ 20οῦ αἰώνα, στή βαθμίδα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ὁ ἰμπεριαλισμός ἤ ἡ ἐποχή τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου εἶναι μιά τόσο πολύ ἀναπτυγμένη καπιταλιστική οἰκονομία, πού οἱ μονοπωλιακές ἑνώσεις τῶν καπιταλιστῶν — συνδικάτα, καρτέλ, τράστ — ἔχουν ἀποκτήσει ἀποφασιστική σημασία, τό τραπεζικό κεφάλαιο μέ τήν τεράστια συγκέντρωσή του ἔχει συγχωνευτεῖ μέ τό βιομηχανικό, ἡ ἐξαγωγή κεφαλαίου σέ ξένες χῶρες ἔχει πάρει πολύ μεγάλες ἐκτάσεις, ὅλος ὁ κόσμος ἔχει πιά μοιραστεῖ ἐδαφικά ἀνάμεσα στίς πλουσιότερες χῶρες καί ἄρχισε τό οἰκονομικό μοίρασμα τοῦ κόσμου ἀνάμεσα στά διεθνῆ τράστ.

Σ' αὐτές τίς συνθῆκες οἱ ἰμπεριαλιστικοί πόλεμοι, δηλαδή οἱ πόλεμοι γιά τήν παγκόσμια κυριαρχία, γιά τίς ἀγορές τοῦ τραπεζικοῦ κεφαλαίου, γιά τό στραγγαλισμό τῶν μικρῶν καί ἀδύνατων λαῶν, εἶναι ἀναπόφευκτοι. Καί τέτιος ἀκριβῶς εἶναι ὁ πρῶτος μεγάλος ἰμπεριαλιστικός πόλεμος τοῦ 1914-1917.

Καί ὁ ἐξαιρετικά ὑψηλός βαθμός ἀνάπτυξης τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ γενικά· καί ἡ ἀντικατάσταση τοῦ ἐλεύθερου συναγωνισμοῦ ἀπό τό μονοπωλιακό καπιταλισμό· καί ἡ προετοιμασία ἀπό τίς τράπεζες, καθώς καί ἀπό τίς ἑνώσεις τῶν καπιταλιστῶν, ἑνός μηχανισμοῦ γιά τήν κοινωνική ρύθμιση τοῦ προτσές τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων· καί ἡ συνδεμένη μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν καπιταλιστικῶν μονοπωλίων αὔξηση τῆς ἀκρίβιας καί τῆς καταπίεσης τῶν καπιταλιστικῶν συνδικάτων πάνω στήν ἐργατική τάξη, τό τεράστιο δυσκόλεμα τοῦ οἰκονομικοῦ καί πολιτικοῦ της ἀγώνα· καί οἱ φρικαλεότητες, τά

δεινά, ἡ καταστροφή, ἡ ἐξαγρίωση πού γεννᾶ ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος — ὅλα αὐτά κάνουν τή βαθμίδα ἀνάπτυξης πού ἔχει φτάσει σήμερα ὁ καπιταλισμός, ἐποχή τῆς προλεταριακῆς, τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ἐποχή αὐτή ἄρχισε.

Μόνο ἡ προλεταριακή, ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση μπορεῖ νά βγάλει τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τό ἀδιέξοδο πού δημιούργησε ὁ ἰμπεριαλισμός καί οἱ ἰμπεριαλιστικοί πόλεμοι. Ὅποιες κι' ἄν εἶναι οἱ δυσκολίες τῆς ἐπανάστασης καί οἱ πιθανές προσωρινές ἀποτυχίες της ἤ τά κύματα τῆς ἀντεπανάστασης, ἡ τελική νίκη τοῦ προλεταριάτου εἶναι ἀναπόφευκτη.

Γι' αὐτό στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς ἐποχῆς πού ζοῦμε μπαίνει, λόγω τῶν ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν, ἡ ὁλόπλευρη ἄμεση προετοιμασία τοῦ προλεταριάτου γιά τήν κατάκτηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, μέ σκοπό τήν ἐφαρμογή τῶν οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν μέτρων πού ἀποτελοῦν τό περιεχόμενο τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος πού ἀπαιτεῖ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη, στενότατη ἀδελφική συμμαχία καί ἄμεση ἑνότητα τῶν ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅλων τῶν προηγμένων χωρῶν, εἶναι ἀπραγματοποίητη χωρίς τήν ἄμεση καί θεμελιακή ρήξη μέ τήν ἀστική ἐκείνη διαστρέβλωση τοῦ σοσιαλισμοῦ, πού νίκησε στίς κορυφές τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῶν ἐπίσημων Σοσιαλδημοκρατικῶν κομμάτων. Τέτια διαστρέβλωση ἀποτελεῖ, ἀπό τή μιά, τό ρεῦμα τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ [72], σοσιαλισμοῦ στά λόγια καί σωβινισμοῦ στήν πράξη, ἡ κάλυψη τῆς ὑπεράσπισης τῶν ληστρικῶν συμφερόντων τῆς «δικῆς μας» ἐθνικῆς ἀστικῆς τάξης μέ τό σύνθημα τῆς «ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας», καί ἀπό τήν ἄλλη, τό ἐξίσου πλατύ καί διεθνές ρεῦμα τοῦ λεγόμενου «κέντρου» [73], πού εἶναι ὑπέρ τῆς ἑνότητας μέ τούς σοσιαλσωβινιστές, ὑπέρ τῆς διατήρησης ἤ τῆς ἐπαναφορᾶς στό σωστό δρόμο τῆς χρεοκοπημένης II Διεθνοῦς, ρεῦμα πού ταλαντεύεται ἀνάμεσα στό σοσιαλσωβινισμό καί τήν ἐπαναστατική-διεθνιστική πάλη τοῦ προλεταριάτου γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σοσιαλιστικοῦ συστήματος.

Στό πρόγραμμα-μίνιμουμ νά διαγραφεῖ ὅλη ἡ ἀρχή (ἀπό τίς λέξεις: «Οἱ σοσιαλδημοκράτες» καί ὡς τήν 1 §) καί νά ἀντικατασταθεῖ μέ τά παρακάτω:

Στίς στιγμές πού περνᾶ ἡ Ρωσία, τώρα πού ἡ Προσωρινή κυβέρνηση (ἡ ὁποία ἀνήκει στήν τάξη τῶν καπιταλιστῶν καί ἀπολαμβάνει τήν — κατανάγκη ὄχι σταθερή — ἐμπιστοσύνη τῶν πλατιῶν μαζῶν τοῦ μικροαστικοῦ πληθυσμοῦ) ἔχει ἀναλάβει τήν ὑποχρέωση νά συγκαλέσει Συντακτική Συνέλευση, μπροστά στό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου μπαίνει τό ἄμεσο καθῆκον τῆς πάλης γιά μιά κρατική συγκρότηση πού ἐξασφαλίζει μέ τόν καλύτερο τρόπο τόσο τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη καί τά δικαιώματα τοῦ λαοῦ γενικά, ὅσο καί τή δυνατότητα τοῦ πιό ἀνώδυνου περάσματος στό σοσιαλισμό ἰδιαίτερα.

Τό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου δέν μπορεῖ νά περιοριστεῖ στήν ἀστική-κοινοβουλευτική ρεπουμπλικανική δημοκρατία, πού διατηρεῖ καί προσπαθεῖ νά διαιωνίσει παντοῦ στόν κόσμο τά μοναρχικά ὄργανα καταπίεσης τῶν μαζῶν, καί συγκεκριμένα: τήν ἀστυνομία, τόν τακτικό στρατό, τήν προνομιούχα ὑπαλληλία.

Τό Κόμμα παλεύει γιά μιά πιό δημοκρατική προλεταριακή-ἀγροτική δημοκρατία, στήν ὁποία ἡ ἀστυνομία καί ὁ τακτικός στρατός καταργοῦνται ὁλοκληρωτικά καί ἀντικατασταίνονται ἀπό τόν καθολικά ἐξοπλισμένο λαό, ἀπό τήν παλλαϊκή πολιτοφυλακή· ὅλοι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι γίνονται ὄχι μόνο αἱρετοί, μά καί ἀνακλητοί σέ ὁποιαδήποτε στιγμή τό ζητήσει ἡ πλειοψηφία τῶν ἐκλογέων τους· ἡ ἀμοιβή ὅλων ἀνεξαίρετα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καθορίζεται ἔτσι πού νά μήν ξεπερνάει τή μέση ἀμοιβή ἑνός καλοῦ ἐργάτη· τά κοινοβουλευτικά-ἀντιπροσωπευτικά σώματα ἀντικατασταίνονται βαθμιαῖα ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ (ἀπό διάφορες τάξεις καί ἐπαγγέλματα ἤ ἀπό διάφορα μέρη) πού ταυτόχρονα καί νομοθετοῦν καί ἐφαρμόζουν τούς νόμους τους.

Τό σύνταγμα τῆς λαοκρατικῆς δημοκρατίας τῆς Ρωσίας πρέπει νά ἐξασφαλίσει:

§ 1. Τή μονοκρατορία τοῦ λαοῦ· ὅλη ἡ ἀνώτατη κρατική ἐξουσία πρέπει νά ἀνήκει στούς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, πού ἐκλέγονται καί ἀνακαλοῦνται σέ ὁποιαδήποτε στιγμή ἀπό τό λαό καί ἀποτελοῦν μιά λαϊκή συνέλευση, μιά μόνο βουλή.

§ 2. — νά προστεθεῖ:

Ἀναλογική ἀντιπροσώπευση σέ ὅλες τίς ἐκλογές· ὅλοι ἀνεξαίρετα οἱ ἀντιπρόσωποι καί οἱ ἐκλεγμένοι νά μποροῦν νά ἀνα-

κληθοῦν μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκλογέων τους σέ ὁποιαδήποτε στιγμή.

§ 3. — νά προστεθεῖ:

Κατάργηση ὅλων τῶν τοπικῶν καί περιοχικῶν ἀρχῶν πού διορίζονται ἀπό τό κράτος*.

Στήν § 8 ἡ τελευταία πρόταση νά διατυπωθεῖ ἔτσι:

Καθιέρωση τῆς μητρικῆς γλώσσας σέ ὅλα τά τοπικά κοινωνικά καί κρατικά ὄργανα· κατάργηση τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐπίσημης γλώσσας.

Ἡ § 9 νά τροποποιηθεῖ ἔτσι:

Δικαίωμα ἐλεύθερου ἀποχωρισμοῦ καί σχηματισμοῦ δικοῦ τους κράτους σέ ὅλα τά ἔθνη πού περιλαμβάνονται στό κράτος. Ἡ δημοκρατία τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ πρέπει νά προσελκύει σ' αὐτή τούς ἄλλους λαούς ἤ λιώτητες ὄχι μέ τή βία, ἀλλά ἀποκλειστικά μέ προαιρετική συμφωνία γιά τήν ἵδρυση κοινοῦ κράτους. Ἡ ἑνότητα καί ἡ ἀδελφική συμμαχία τῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν δέν συμβιβάζονται οὔτε μέ τήν ἄμεση, οὔτε μέ τήν ἔμμεση ἄσκηση βίας πάνω στούς ἄλλους λαούς.

Ἡ § 11 νά τροποποιηθεῖ ἔτσι:

Οἱ δικαστές καί τά ὑπεύθυνα πρόσωπα τόσο στίς πολιτικές ὑπηρεσίες, ὅσο καί στό στρατό, νά ἐκλέγονται ἀπό τό λαό· νά εἶναι ὅλοι τους ἀνακλητοί σέ ὁποιαδήποτε στιγμή μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκλογέων τους.

Ἡ § 12 νά τροποποιηθεῖ ἔτσι:

Ἀντικατάσταση τῆς ἀστυνομίας καί τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ μέ τόν καθολικά ἐξοπλισμένο λαό· οἱ ἐργάτες καί οἱ ὑπάλληλοι πρέπει νά παίρνουν τή συνηθισμένη ἀμοιβή τους ἀπό τούς καπιταλιστές γιά τό χρόνο πού θά ἀφιερώσουν στή δημόσια ὑπηρεσία τους στήν παλλαϊκή πολιτοφυλακή.

Μετά τήν παράγραφο τοῦ προγράμματος γιά τά δημόσια οἰκονομικά (ὕστερα ἀπό τίς λέξεις: «στά εἰσοδήματα καί τίς κληρονομιές») νά παρεμβληθεῖ:

Ἡ ὑψηλή βαθμίδα ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ πού ἐπιτεύχθηκε ἤδη στίς τράπεζες καί στούς τραστοποιημένους κλάδους

---

* Βλ. στό φύλ. ἀρ. 68 τῆς «Πράβντα», τῆς 28 τοῦ Μάη 1917, σκέψεις τοῦ Φρ. Ἔνγκελς πάνω στό ζήτημα τῆς ἄποψης τοῦ μαρξισμοῦ — καί τῆς συνεποῦς δημοκρατίας γενικά — γιά τό διορισμό ἤ τήν ἐπικύρωση τῶν ἀρχῶν πού ἐκλέχτηκαν ἀπό τό ντόπιο πληθυσμό [74].

τῆς βιομηχανίας, ἀπό τή μιά, κι' ἀπό τήν ἄλλη τό χάος πού δημιούργησε ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος καί πού ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά προβάλλεται ἀπό παντοῦ τό αἴτημα τῆς ἐπιβολῆς κρατικοῦ καί κοινωνικοῦ ἐλέγχου στήν παραγωγή καί τή διανομή τῶν σπουδαιότερων προϊόντων, ὑποχρεώνει τό Κόμμα νά ζητάει τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν, τῶν καπιταλιστικῶν συνδικάτων (τῶν τράστ) κτλ.

Τό ἀγροτικό πρόγραμμα νά διατυπωθεῖ ἔτσι:

Ἡ ἀρχή νά μείνει ἡ παλιά (ἀπό τίς λέξεις: «Ἐπιδιώκοντας τήν ἐξάλειψη τῶν ὑπολειμμάτων» ὥς τίς λέξεις: «τό Κόμμα ζητάει»), καί ἡ συνέχεια νά ἀντικατασταθεῖ μέ τά παρακάτω:

1) ἀγωνίζεται μέ ὅλες του τίς δυνάμεις γιά τήν ἄμεση καί ὁλοκληρωτική δήμευση ὅλης τῆς τσιφλικάδικης γῆς στή Ρωσία (καθώς καί τῆς γῆς τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογένειας, τῆς ἐκκλησίας, τῶν αὐλικῶν κτλ. κτλ.)·

2) τάσσεται ὑπέρ τῆς ἄμεσης μεταβίβασης ὅλης τῆς γῆς στά χέρια τῆς ἀγροτιᾶς, ὀργανωμένης στά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν ἤ σέ ἄλλα ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοίκησης, πού ἔχουν πραγματικά ἐκλεγεῖ μέ ἐντελῶς δημοκρατικό τρόπο καί εἶναι τελείως ἀνεξάρτητα ἀπό τούς τσιφλικάδες καί τούς δημόσιους ὑπαλλήλους·

3) ζητάει τήν ἐθνικοποίηση ὅλης τῆς γῆς πού ὑπάρχει στό κράτος· ἡ ἐθνικοποίηση, πού σημαίνει μεταβίβαση τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας πάνω σέ ὅλη τή γῆ στά χέρια τοῦ κράτους, μεταβιβάζει τό δικαίωμα τῆς διάθεσης τῆς γῆς στά χέρια τῶν τοπικῶν δημοκρατικῶν ὀργάνων·

4) ὑποστηρίζει τήν πρωτοβουλία ἐκείνων τῶν ἀγροτικῶν ἐπιτροπῶν, πού σέ πολλά μέρη τῆς Ρωσίας μεταβιβάζουν τά ζῶα καί τά σύνεργα τῶν τσιφλικάδων στά χέρια τῆς ὀργανωμένης στίς ἐπιτροπές αὐτές ἀγροτιᾶς γιά τήν κοινωνικά-ρυθμισμένη χρησιμοποίησή τους στήν καλλιέργεια ὅλης τῆς γῆς·

5) συνιστᾶ στούς προλετάριους καί στούς μισοπρολετάριους τοῦ χωριοῦ νά ἐπιδιώκουν τή δημιουργία ἀπό κάθε τσιφλίκι ἑνός ἀρκετά μεγάλου ὑποδειγματικοῦ νοικοκυριοῦ, πού νά διευθύνεται γιά λογαριασμό τῆς κοινωνίας ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν γῆς βουλευτῶν, μέ τήν καθοδήγηση γεωπόνων καί μέ τή χρησιμοποίηση τῶν καλύτερων τεχνικῶν μέσων.

Τό Κόμμα σέ ὅλες τίς περιπτώσεις καί σ' ὁποιοδήποτε στάδιο κτλ. ὥς τό τέλος τῆς παραγράφου («ἐκμετάλλευσης»).

Τέλος, τό τέλος τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος, ἀπό τίς λέξεις: «τό Κόμμα σέ ὅλες τίς περιπτώσεις καί σ' ὁποιοδήποτε στάδιο τῶν δημοκρατικῶν ἀγροτικῶν μετασχηματισμῶν» καί ὡς τίς λέξεις: «κάθε ἐκμετάλλευσης», νά μείνει ὅπως ἦταν.

Ὅλο τό τέλος τοῦ προγράμματος, οἱ δυό τελευταῖες παράγραφοι, ἀπό τίς λέξεις: «στήν προσπάθειά του νά πετύχει» καί ὡς τό τέλος, νά διαγραφοῦν ἐντελῶς.

3

ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ VII ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ (ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ) ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ)

Σχετικά μ' αὐτές τίς παρατηρήσεις πού ἀφοροῦν τό γενικό μέρος τοῦ προγράμματος πρέπει νά σημειώσω τά παρακάτω:

Κατά τή γνώμη μου, δέν ὑπάρχει ἀνάγκη ἐπεξεργασίας ὅλου τοῦ γενικοῦ μέρους τοῦ προγράμματος. Τό σχέδιο μιᾶς τέτιας ἐπεξεργασίας πού χάραξε ἡ Ἐπιτροπή μοῦ φαίνεται θεωρητικά λαθεμένο.

Τό γενικό χρέος τοῦ προγράμματος, στή σημερινή του μορφή, περιλαμβάνει τήν περιγραφή καί τήν ἀνάλυση τῶν κυριότερων καί οὐσιωδέστερων ἰδιοτήτων τοῦ καπιταλισμοῦ, σάν κοινωνικοοικονομικοῦ συστήματος. Ὁ ἰμπεριαλισμός, ἡ ἐποχή τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου, *δέν* ἔχει ἀλλάξει ριζικά αὐτές τίς ἰδιότητες. Ὁ ἰμπεριαλισμός εἶναι συνέχιση τῆς ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ, τό ἀνώτατο στάδιό του, τό μεταβατικό — ἀπό μιά ὁρισμένη ἄποψη — πρός τό σοσιαλισμό.

Γι' αὐτό δέν μπορῶ νά δεχτῶ πώς εἶναι «μηχανική» ἡ προσθήκη τῆς ἀνάλυσης τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, στήν ἀνάλυση τῶν βασικῶν ἰδιομορφιῶν τοῦ καπιταλισμοῦ γενικά. Ὁ ἰμπεριαλισμός στήν πραγματικότητα, δέν μεταμόρφωσε *κι' οὔτε μπορεῖ νά μεταμορφώσει* τόν καπιταλισμό ἀπό κάτω ὡς πάνω. Ὁ ἰμπεριαλισμός περιπλέκει καί ὀξύνει τίς ἀντιθέσεις τοῦ καπιταλισμοῦ, «μπλέκει» τόν ἐλεύθερο συναγωνισμό μέ τά μονοπώλια, ὅμως *δέν μπορεῖ νά ἐξαλείψει* τήν ἀνταλλαγή, τήν ἀγορά, τό συναγωνισμό, τίς κρίσεις κτλ.

Ὁ ἰμπεριαλισμός εἶναι καπιταλισμός πού σβήνει, μά δέν ἔσβησε, πού πεθαίνει, μά δέν πέθανε. Ὄχι καθαρά μονοπώλια, μά μονοπώλια δίπλα στήν ἀνταλλαγή, τήν ἀγορά, τό συναγωνισμό, τίς κρίσεις — νά ἡ πιό οὐσιώδης ἰδιομορφία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ γενικά.

Γι' αὐτό εἶναι θεωρητικά λαθεμένο νά διαγράψουμε γενικά τήν ἀνάλυση τῆς ἀνταλλαγῆς, τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς, τῶν κρίσεων κτλ. καί «νά ἀντικαταστήσουμε» τήν ἀνάλυση αὐτή μέ τήν ἀνάλυση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ *σάν σύνολο*. Γιατί ἕνα τέτιο σύνολο δέν ὑπάρχει. Ὑπάρχει *πέρασμα* ἀπό τόν ἀνταγωνισμό στό μονοπώλιο, καί γι' αὐτό θά εἶναι πολύ πιό σωστό, θά ἀπεικονίζει τήν πραγματικότητα μέ πολύ μεγαλύτερη ἀκρίβεια ἕνα πρόγραμμα πού θά κρατήσει τή γενική ἀνάλυση τῆς ἀνταλλαγῆς, τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς, τῶν κρίσεων κτλ., καί θά προσθέτει τό χαρακτηρισμό τῶν *ἀναπτυσσόμενων* μονοπωλίων. Ἀκριβῶς αὐτή ἡ συνένωση τῶν δυό ἀντιφατικῶν «ἀρχῶν»: τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καί τοῦ μονοπωλίου εἶναι τό οὐσιῶδες γιά τόν ἰμπεριαλισμό, καί ἀκριβῶς αὐτό εἶναι πού προετοιμάζει τήν κατάρευση, δηλαδή τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

Ἐκτός ἀπ' αὐτό, θά ἦταν λαθεμένο νά παρουσιάζουμε τόν ἰμπεριαλισμό στή Ρωσία σάν σύνολο μέ συνοχή (γενικά ὁ ἰμπεριαλισμός εἶναι ἕνα σύνολο χωρίς συνοχή) — γιατί στή Ρωσία ὑπάρχουν ἀκόμη πάρα πολλοί τομεῖς καί κλάδοι δουλιᾶς σέ μεταβατική κατάσταση ἀπό τή φυσική καί μισοφυσική οἰκονομία στόν καπιταλισμό. Αὐτοί ἀποτελοῦν τό καθυστερημένο, τό ἀδύνατο, ὡστόσο ὅμως ὑπάρχουν, καί κάτω ἀπό ὁρισμένες συνθῆκες μποροῦν νά γίνουν στοιχεῖο ἐπιβράδυνσης τῆς κατάρευσης τοῦ καπιταλισμοῦ.

Τό πρόγραμμα ξεκινάει — καί πρέπει νά ξεκινάει — ἀπό τίς πιό ἁπλές ἐκδηλώσεις τοῦ καπιταλισμοῦ καί φτάνει στίς πιό σύνθετες καί «ἀνώτερες», ἀπό τήν ἀνταλλαγή στήν ἐμπορευματική παραγωγή, στήν ἐκτόπιση τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων ἀπό τίς μεγάλες, στίς κρίσεις κτλ. μέχρι καί τόν ἰμπεριαλισμό, σάν τό ἀνώτατο στάδιο πού ἀναπτύσσεται καί ἔχει ἀναπτυχθεῖ μόλις τώρα στίς προηγμένες χῶρες. Ἔτσι ἀκριβῶς ἔχουν τά πράγματα στή ζωή. Τό νά ἀρχίσουμε μέ τήν ἀντιπαραβολή τῆς «ἀνταλλαγῆς» γενικά καί τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ κεφαλαίου εἶναι λαθεμένο ἱστορικά, λαθεμένο θεωρητικά.

Αὐτή εἶναι ἡ ἀντίρρησή μου στίς παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

4

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γιά νά κάνουμε ὅσο τό δυνατό πιό εὔκολη καί πιό ἄνετη γιά τόν ἀναγνώστη τή σύγκριση τοῦ παλιοῦ καί τοῦ νέου κειμένου τοῦ προγράμματος, τυπώνονται καί τά δυό κείμενα μαζί μέ τόν παρακάτω τρόπο:

μέ ἁπλά στοιχεῖα στοιχειοθετήθηκαν τά μέρη τοῦ παλιοῦ προγράμματος πού παραμένουν ἀμετάβλητα καί στό νέο·

μέ πλάγια στοιχειοθετήθηκαν τά μέρη τοῦ προγράμματος πού ἀπαλείφονται ὁλωσδιόλου ἀπό τό νέο πρόγραμμα·

μέ μαῦρα στοιχειοθετήθηκαν τά μέρη τοῦ νέου προγράμματος πού δέν ὑπῆρχαν καθόλου στό παλιό.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἀνταλλαγῆς ἀποκατάστησε μιά τόσο στενή σύνδεση ἀνάμεσα σέ ὅλους τούς λαούς τοῦ πολιτισμένου κόσμου, πού τό μεγάλο ἀπελευθερωτικό κίνημα τοῦ προλεταριάτου ἔπρεπε νά γίνει — καί ἔγινε πιά ἀπό καιρό — διεθνές.

Ἡ σοσιαλδημοκρατία τῆς Ρωσίας, θεωρώντας τόν ἑαυτό της

ένα ἀπό τά τμήματα τῆς παγκόσμιας στρατιᾶς τοῦ προλεταριάτου ἐπιδιώκει τόν ἴδιο τελικό σκοπό, πρός τόν ὁποῖο τείνουν οἱ σοσιαλδημοκράτες ὅλων τῶν ἄλλων χωρῶν. Ὁ τελικός αὐτός σκοπός καθορίζεται ἀπό τό χαρακτήρα τῆς σύγχρονης ἀστικῆς κοινωνίας καί ἀπό τήν πορεία τῆς ἀνάπτυξής της. Τό κύριο γνώρισμα αὐτῆς τῆς κοινωνίας τό ἀποτελεῖ ἡ ἐμπορευματική παραγωγή πάνω στή βάση τῶν καπιταλιστικῶν σχέσεων παραγωγῆς, ὅπου τό πιό σπουδαῖο καί σημαντικό μέρος τῶν μέσων παραγωγῆς καί κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων ἀνήκει σέ μιά ὀλιγάριθμη τάξη, ἐνῶ ἡ τεράστια πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελεῖται ἀπό προλετάριους καί μισοπρολετάριους, πού εἶναι ἀναγκασμένοι ἀπό τήν οἰκονομική τους θέση νά πουλᾶνε μόνιμα ἤ περιοδικά τήν ἐργατική τους δύναμη, δηλαδή νά μισθώνονται στούς καπιταλιστές, καί μέ τήν ἐργασία τους νά δημιουργοῦν τό εἰσόδημα τῶν ἀνώτερων τάξεων τῆς κοινωνίας.

Ἡ σφαίρα κυριαρχίας τῶν καπιταλιστικῶν σχέσεων παραγωγῆς εὐρύνεται ὁλοένα καί περισσότερο στό βαθμό πού ἡ συνεχής τελειοποίηση τῆς τεχνικῆς, μεγαλώνοντας τήν οἰκονομική σημασία τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ὁδηγεῖ στήν ἐκτόπιση τῶν μικρῶν ἀνεξάρτητων παραγωγῶν, μετατρέποντας ἕνα μέρος τους σέ προλετάριους, περιορίζοντας τό ρόλο τῶν ὑπόλοιπων στήν κοινωνικοοικονομική ζωή καί βάζοντάς τους ἐδῶ κι' ἐκεῖ σέ λίγο-πολύ πλήρη, λίγο-πολύ φανερή, λίγο-πολύ βαριά ἐξάρτηση ἀπό τό κεφάλαιο.

Ἐκτός ἀπ' αὐτό, αὐτή ἡ ἴδια τεχνική πρόοδος δίνει στούς ἐπιχειρηματίες τή δυνατότητα νά χρησιμοποιοῦν ὁλοένα καί σέ μεγαλύτερη κλίμακα τήν ἐργασία τῶν γυναικῶν καί τῶν παιδιῶν στό προτσές τῆς παραγωγῆς καί τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων. Κι' ἐπειδή ἡ τεχνική πρόοδος ὁδηγεῖ, ἀπό τήν ἄλλη μεριά, σέ μιά σχετική ἐλάττωση τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐπιχειρήσεων σέ ζωντανή ἐργασία τῶν ἐργατῶν, ἡ ζήτηση ἐργατικῆς δύναμης κατανάγκη μένει πίσω ἀπό τήν προσφορά της, μέ ἀποτέλεσμα νά μεγαλώνει ἡ ἐξάρτηση τῆς μισθωτῆς ἐργασίας ἀπό τό κεφάλαιο καί ν' αὐξάνει ὁ βαθμός ἐκμετάλλευσής της.

Ἡ κατάσταση αὐτή στό ἐσωτερικό τῶν ἀστικῶν χωρῶν καί ὁ συνεχῶς ὀξυνόμενος ἀμοιβαῖος ἀνταγωνισμός τους στήν παγκόσμια ἀγορά κάνουν ὁλοένα καί πιό δύσκολη τήν πούληση τῶν ἐμπορευμάτων πού παράγονται σέ συνεχῶς αὐξανόμενες ποσότητες. Ἡ ὑπερπαραγωγή πού ἐκδηλώνεται μέ λίγο-πολύ

ὀξεῖες βιομηχανικές κρίσεις πού τίς ἀκολουθοῦν λίγο-πολύ μακρόχρονες περίοδοι βιομηχανικῆς στασιμότητας, ἀποτελεῖ ἀναπόφευκτη συνέπεια τῆς ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων στήν ἀστική κοινωνία. Οἱ κρίσεις καί οἱ περίοδοι βιομηχανικῆς στασιμότητας καταστρέφουν μέ τή σειρά τους ἀκόμη περισσότερο τούς μικρούς παραγωγούς, μεγαλώνουν ἀκόμη περισσότερο τήν ἐξάρτηση τῆς μισθωτῆς ἐργασίας ἀπό τό κεφάλαιο, ὁδηγοῦν ἀκόμη πιό γοργά σέ σχετική καί κάποτε καί σέ ἀπόλυτη χειροτέρευση τῆς κατάστασης τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Ἔτσι, ἡ τελειοποίηση τῆς τεχνικῆς, πού σημαίνει αὔξηση τῆς παραγωγικότητας τῆς ἐργασίας καί αὔξηση τοῦ κοινωνικοῦ πλούτου, συνεπάγεται στήν ἀστική κοινωνία τό μεγάλωμα τῆς κοινωνικῆς ἀνισότητας, τήν αὔξηση τῆς ἀπόστασης ἀνάμεσα στούς εὔπορους καί τούς ἄπορους καί τό μεγάλωμα τῆς ἀβεβαιότητας γιά τή ζωή, τῆς ἀνεργίας καί τῶν κάθε λογῆς στερήσεων γιά ὅλο καί πιό πλατιές μάζες ἐργαζομένων.

Ὅμως στό βαθμό πού ὀξύνονται καί ἀναπτύσσονται ὅλες αὐτές οἱ ἀντιθέσεις πού χαρακτηρίζουν τήν ἀστική κοινωνία — αὐξάνει ἐπίσης καί ἡ δυσαρέσκεια τῆς ἐργαζόμενης καί ἐκμεταλλευόμενης μάζας ἀπό τήν ὑπάρχουσα τάξη πραγμάτων, μεγαλώνει ὁ ἀριθμός καί ἡ συσπείρωση τῶν προλετάριων καί ἐντείνεται ἡ πάλη τους ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές τους. Ταυτόχρονα ἡ τελειοποίηση τῆς τεχνικῆς, συγκεντρώνοντας τά μέσα παραγωγῆς καί κυκλοφορίας καί κοινωνικοποιώντας τό προτσές τῆς ἐργασίας στίς καπιταλιστικές ἐπιχειρήσεις, δημιουργεῖ ὁλοένα καί πιό γοργά τήν ὑλική δυνατότητα τῆς ἀντικατάστασης τῶν καπιταλιστικῶν σχέσεων παραγωγῆς μέ τίς σοσιαλιστικές — δηλαδή τῆς κοινωνικῆς ἐκείνης ἐπανάστασης πού ἀποτελεῖ τόν τελικό σκοπό ὅλης τῆς δράσης τῆς διεθνοῦς σοσιαλδημοκρατίας, σάν συνειδητοῦ ἐκφραστῆ τοῦ ταξικοῦ κινήματος.

Ἡ κοινωνική ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου, ἀντικαθιστώντας τήν ἀτομική ἰδιοκτησία στά μέσα παραγωγῆς καί κυκλοφορίας μέ τήν κοινωνική, καί εἰσάγοντας τή σχεδιασμένη ὀργάνωση τοῦ κοινωνικο-παραγωγικοῦ προτσές γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς εὐημερίας καί τῆς ὁλόπλευρης ἀνάπτυξης ὅλων τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας, θά ἐξαφανίσει τή διαίρεση τῆς κοινωνίας σέ τάξεις καί ἔτσι θά ἀπελευθερώσει ὅλη τήν καταπιεζόμενη ἀνθρωπότητα, γιατί θά βάλει τέρμα σέ ὅλες τίς

μορφές ἐκμετάλλευσης τοῦ ἑνός μέρους τῆς κοινωνίας ἀπό τό ἄλλο.

Ἀπαραίτητος ὅρος αὐτῆς τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης εἶναι ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, δηλαδή ἡ κατάκτηση ἀπό τό προλεταριάτο μιᾶς τέτιας πολιτικῆς ἐξουσίας, πού θά τοῦ ἐπιτρέψει νά καταπνίξει κάθε ἀντίσταση τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Ἡ διεθνής σοσιαλδημοκρατία, βάζοντας σάν καθῆκον της νά καταστήσει τό προλεταριάτο ἱκανό νά ἐκπληρώσει τή μεγάλη ἱστορική του ἀποστολή, τό ὀργανώνει σέ αὐτοτελές πολιτικό κόμμα, πού ἀντιπαρατίθεται σέ ὅλα τά ἀστικά κόμματα, καθοδηγεῖ ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τῆς ταξικῆς του πάλης, ἀποκαλύπτει μπροστά του τήν ἀνειρήνευτη ἀντίθεση τῶν συμφερόντων τῶν ἐκμεταλλευτῶν μέ τά συμφέροντα τῶν ἐκμεταλλευομένων καί τοῦ ἐξηγεῖ τήν ἱστορική σημασία καί τούς ἀναγκαίους ὅρους τῆς ἐπικείμενης κοινωνικῆς ἐπανάστασης. Ταυτόχρονα δείχνει μπροστά σέ ὅλη τήν ὑπόλοιπη ἐργαζόμενη καί ἐκμεταλλευόμενη μάζα τό ἀδιέξοδο τῆς κατάστασής της στήν καπιταλιστική κοινωνία καί τήν ἀνάγκη τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης πρός τό συμφέρον τῆς ἴδιας τῆς ἀπελευθέρωσής της ἀπό τό ζυγό τοῦ κεφαλαίου. Τό κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἡ σοσιαλδημοκρατία, καλεῖ στίς γραμμές του ὅλα τά στρώματα τοῦ ἐργαζόμενου καί ἐκμεταλλευόμενου πληθυσμοῦ, ἐφόσον αὐτά υἱοθετοῦν τήν ἄποψη τοῦ προλεταριάτου.

Ὁ παγκόσμιος καπιταλισμός ἔφτασε σήμερα — ἀπό τίς ἀρχές περίπου τοῦ 20οῦ αἰώνα — στή βαθμίδα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ὁ ἰμπεριαλισμός ἤ ἡ ἐποχή τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου, εἶναι μιά τόσο πολύ ἀναπτυγμένη καπιταλιστική οἰκονομία, πού οἱ μονοπωλιακές ἑνώσεις τῶν καπιταλιστῶν — συνδικάτα, καρτέλ, τράστ — ἔχουν ἀποκτήσει ἀποφασιστική σημασία, τό τραπεζικό κεφάλαιο μέ τήν τεράστια συγκέντρωσή του ἔχει συγχωνευτεῖ μέ τό βιομηχανικό, ἡ ἐξαγωγή κεφαλαίου σέ ξένες χῶρες ἔχει πάρει πολύ μεγάλες διαστάσεις, ὅλος ὁ κόσμος ἔχει πιά μοιραστεῖ ἀνάμεσα στίς πλουσιότερες χῶρες καί ἄρχισε τό οἰκονομικό μοίρασμα τοῦ κόσμου ἀνάμεσα στά διεθνῆ τράστ.

Σ' αὐτές τίς συνθῆκες οἱ ἰμπεριαλιστικοί πόλεμοι, δηλαδή οἱ πόλεμοι γιά τήν παγκόσμια κυριαρχία, γιά τίς ἀγορές τοῦ τραπεζικοῦ κεφαλαίου, γιά τό στραγγαλισμό τῶν μικρῶν καί ἀδύνατων λαῶν, εἶναι ἀναπόφευκτοι. Καί τέτιος ἀκριβῶς εἶναι ὁ πρῶτος μεγάλος ἰμπεριαλιστικός πόλεμος τοῦ 1914-1917.

Καί ὁ ἐξαιρετικά ὑψηλός βαθμός ἀνάπτυξης τοῦ παγκόσμιου

καπιταλισμοῦ γενικά· καί ἡ ἀντικατάσταση τοῦ ἐλεύθερου συναγωνισμοῦ ἀπό τό μονοπωλιακό καπιταλισμό· καί ἡ προετοιμασία ἀπό τίς τράπεζες, καθώς καί ἀπό τίς ἑνώσεις τῶν καπιταλιστῶν ἑνός μηχανισμοῦ γιά τήν κοινωνική ρύθμιση τοῦ προτσές τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων· καί ἡ συνδεμένη μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν καπιταλιστικῶν μονοπωλίων αὔξηση τῆς ἀκρίβιας καί τῆς καταπίεσης τῶν καπιταλιστικῶν συνδικάτων πάνω στήν ἐργατική τάξη, τό τεράστιο δυσκόλεμα τοῦ οἰκονομικοῦ καί πολιτικοῦ της ἀγώνα· καί οἱ φρικαλεότητες, τά δεινά, ἡ καταστροφή, ἡ ἐξαγρίωση πού γεννᾶ ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος — ὅλα αὐτά κάνουν τή βαθμίδα ἀνάπτυξης πού ἔχει φτάσει σήμερα ὁ καπιταλισμός ἐποχή τῆς προλεταριακῆς, τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ἐποχή αὐτή ἄρχισε.

Μόνο ἡ προλεταριακή, σοσιαλιστική ἐπανάσταση μπορεῖ νά βγάλει τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τό ἀδιέξοδο πού δημιούργησε ὁ ἰμπεριαλισμός καί οἱ ἰμπεριαλιστικοί πόλεμοι. Ὅποιες κι' ἄν εἶναι οἱ δυσκολίες τῆς ἐπανάστασης καί οἱ πιθανές προσωρινές ἀποτυχίες της ἤ τά κύματα τῆς ἀντεπανάστασης — ἡ τελική νίκη τοῦ προλεταριάτου εἶναι ἀναπόφευκτη.

Γι' αὐτό στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς ἐποχῆς πού ζοῦμε μπαίνει, λόγω τῶν ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν, ἡ ὁλόπλευρη ἄμεση προετοιμασία τοῦ προλεταριάτου γιά τήν κατάκτηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας μέ σκοπό τήν ἐφαρμογή τῶν οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν μέτρων πού ἀποτελοῦν τό περιεχόμενο τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

———

Ἡ ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος, πού ἀπαιτεῖ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη, στενότατη ἀδελφική συμμαχία καί ἄμεση ἑνότητα τῶν ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅλων τῶν προηγμένων χωρῶν, εἶναι ἀπραγματοποίητη χωρίς τήν ἄμεση καί θεμελιακή ρήξη μέ τήν ἀστική ἐκείνη διαστρέβλωση τοῦ σοσιαλισμοῦ πού νίκησε στίς κορυφές τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῶν ἐπίσημων Σοσιαλδημοκρατικῶν κομμάτων. Τέτια διαστρέβλωση ἀποτελεῖ, ἀπό τή μιά, τό ρεῦμα τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ, σοσιαλισμοῦ στά λόγια καί σωβινισμοῦ στήν πράξη, ἡ κάλυψη τῆς ὑπεράσπισης τῶν ληστρικῶν συμφερόντων τῆς «δικῆς μας» ἐθνικῆς ἀστικῆς τάξης μέ τό σύνθημα τῆς «ὑπεράσπισης τῆς

πατρίδας», καί ἀπό τήν ἄλλη, τό ἐξίσου πλατύ καί διεθνές ρεῦμα τοῦ λεγόμενου «κέντρου», πού εἶναι ὑπέρ τῆς ἑνότητας μέ τούς σοσιαλσωβινιστές, ὑπέρ τῆς διατήρησης ἤ τῆς ἐπαναφορᾶς στό σωστό δρόμο τῆς χρεοκοπημένης ΙΙ Διεθνοῦς, ρεῦμα πού ταλαντεύεται ἀνάμεσα στό σοσιαλσωβινισμό καί τήν ἐπαναστατική - διεθνιστική πάλη τοῦ προλεταριάτου γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σοσιαλιστικοῦ συστήματος.

Οἱ σοσιαλδημοκράτες τῶν διάφορων χωρῶν, στό δρόμο πρός τόν κοινό τελικό σκοπό τους, πού καθορίζεται ἀπό τήν κυριαρχία τοῦ καπιταλιστικοῦ τρόπου παραγωγῆς σέ ὅλο τόν πολιτισμένο κόσμο, εἶναι ὑποχρεωμένοι νά βάζουν μπροστά τους διαφορετικά καθήκοντα, τόσο γιατί ὁ τρόπος παραγωγῆς δέν εἶναι ἀναπτυγμένος παντοῦ στόν ἴδιο βαθμό, ὅσο καί γιατί ἡ ἀνάπτυξή του στίς διαφορετικές χῶρες συντελεῖται σέ διαφορετικές κοινωνικοπολιτικές συνθῆκες.

Στή Ρωσία, ὅπου ὁ καπιταλισμός ἔγινε ἤδη ὁ κυρίαρχος τρόπος παραγωγῆς, διατηρήθηκαν ἀκόμη πάρα πολλά ὑπολείμματα τοῦ παλιοῦ μας καπιταλιστικοῦ συστήματος, πού βασιζόταν στήν ὑποδούλωση τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν στούς τσιφλικάδες, στό κράτος ἤ στόν ἀρχηγό τοῦ κράτους.

Τά ὑπολείμματα αὐτά, ἐμποδίζοντας σέ πολύ μεγάλο βαθμό τήν οἰκονομική πρόοδο, δέν ἐπιτρέπουν τήν ὁλόπλευρη ἀνάπτυξη τῆς ταξικῆς πάλης τοῦ προλεταριάτου, συντελοῦν στή διατήρηση καί στήν ἐνίσχυση τῶν πιό βάρβαρων μορφῶν ἐκμετάλλευσης τῶν ἑκατομμυρίων ἀγροτῶν ἀπό τό κράτος καί τίς εὔπορες τάξεις καί κρατᾶνε στά σκοτάδια καί χωρίς δικαιώματα ὅλο τό λαό.

Ἡ πιό σημαντική ἀπ' ὅλες αὐτές τίς ἐπιβιώσεις καί τό πιό ἰσχυρό φρούριο ὅλης αὐτῆς τῆς βαρβαρότητας εἶναι ἡ τσαρική ἀπολυταρχία. Ἀπό τήν ἴδια τή φύση της εἶναι ἐχθρική ἀπέναντι σέ κάθε κοινωνικό κίνημα καί δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι ὁ πιό ἄσπονδος ἐχθρός ὅλων τῶν ἀπελευθερωτικῶν τάσεων τοῦ προλεταριάτου.

Γι' αὐτό τό Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας βάζει σάν ἄμεσο καθῆκον του τήν ἀνατροπή τῆς τσαρικῆς ἀπολυταρχίας καί τήν ἀντικατάστασή της μέ μιά λαοκρατική δημοκρατία, πού τό σύνταγμά της θά ἐξασφάλιζε:

Στίς στιγμές πού περνᾶ ἡ Ρωσία, τώρα πού ἡ Προσωρινή κυβέρνηση (ἡ ὁποία ἀνήκει στήν τάξη τῶν καπιταλιστῶν καί ἀπολαμβάνει τήν — κατανάγκη ὄχι σταθερή — ἐμπιστοσύνη τῶν

πλατιῶν μαζῶν τοῦ μικροαστικοῦ πληθυσμοῦ) ἔχει ἀναλάβει τήν ὑποχρέωση νά συγκαλέσει Συντακτική Συνέλευση — μπροστά στό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου μπαίνει τό ἄμεσο καθῆκον τῆς πάλης γιά μιά κρατική συγκρότηση πού ἐξασφαλίζει μέ τόν καλύτερο τρόπο τόσο τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη καί τά δικαιώματα τοῦ λαοῦ γενικά, ὅσο καί τή δυνατότητα τοῦ πιό ἀνώδυνου περάσματος στό σοσιαλισμό ἰδιαίτερα.

Τό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου δέν μπορεῖ νά περιοριστεῖ στήν ἀστική-κοινοβουλευτική ρεπουμπλικανική δημοκρατία, πού διατηρεῖ καί προσπαθεῖ νά διαιωνίσει παντοῦ στόν κόσμο τά μοναρχικά ὄργανα καταπίεσης τῶν μαζῶν, καί συγκεκριμένα: τήν ἀστυνομία, τόν τακτικό στρατό, τήν προνομιούχα ὑπαλληλία.

Τό Κόμμα παλεύει γιά μιά πιό δημοκρατική προλεταριακή-ἀγροτική δημοκρατία, στήν ὁποία ἡ ἀστυνομία καί ὁ τακτικός στρατός καταργοῦνται ὁλοκληρωτικά καί ἀντικατασταίνονται ἀπό τόν καθολικά ἐξοπλισμένο λαό, ἀπό τήν παλλαϊκή πολιτοφυλακή· ὅλοι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι γίνονται ὄχι μόνο αἱρετοί, μά καί ἀνακλητοί σέ ὁποιαδήποτε στιγμή τό ζητήσει ἡ πλειοψηφία τῶν ἐκλογέων τους· ἡ ἀμοιβή ὅλων ἀνεξαίρετα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καθορίζεται ἔτσι πού νά μήν ξεπερνάει τή μέση ἀμοιβή ἑνός καλοῦ ἐργάτη· τά κοινοβουλευτικά - ἀντιπροσωπευτικά σώματα ἀντικατασταίνονται βαθμιαῖα ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ (ἀπό διάφορες τάξεις καί ἐπαγγέλματα ἤ ἀπό διάφορα μέρη) πού ταυτόχρονα καί νομοθετοῦν καί ἐφαρμόζουν τούς νόμους τους.

Τό σύνταγμα τῆς λαοκρατικῆς δημοκρατίας τῆς Ρωσίας πρέπει νά ἐξασφαλίσει:

1. Τή μονοκρατορία τοῦ λαοῦ· ὅλη ἡ ἀνώτατη κρατική ἐξουσία πρέπει νά ἀνήκει στούς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, πού ἐκλέγονται καί ἀνακαλοῦνται σέ ὁποιαδήποτε στιγμή ἀπό τό λαό καί ἀποτελοῦν μιά λαϊκή συνέλευση, μιά μόνο Βουλή.

1. Τή μονοκρατορία τοῦ λαοῦ, δηλαδή συγκέντρωση ὅλης τῆς ἀνώτατης κρατικῆς ἐξουσίας στά χέρια τῆς νομοθετικῆς συνέλευσης πού θά ἀποτελεῖται ἀπό ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ καί θά ἀποτελεῖ μιά μόνο Βουλή.

2. Καθολικό, ἴσο καί ἄμεσο ἐκλογικό δικαίωμα στίς ἐκλογές τόσο τῆς νομοθετικῆς συνέλευσης, ὅσο καί ὅλων τῶν τοπικῶν ὀργάνων αὐτοδιοίκησης γιά ὅλους τούς ἄντρες καί τίς γυναῖκες πού συμπλήρωσαν τό εἰκοστό ἔτος τῆς ἡλικίας τους· μυστική ψηφοφορία στίς ἐκλογές· δικαίωμα κάθε ἐκλογέα νά ἐκλέγεται

σέ ὅλα τά ἀντιπροσωπευτικά ὄργανα· δίχρονη διάρκεια τῶν Κοινοβουλίων· μισθός στούς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ· **ἀναλογική ἀντιπροσώπευση σέ ὅλες τίς ἐκλογές· ὅλοι ἀνεξαίρετα οἱ ἀντιπρόσωποι καί οἱ ἐκλεγμένοι νά μποροῦν νά ἀνακληθοῦν σέ ὁποιαδήποτε στιγμή μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκλογέων τους.**

3. Πλατιά τοπική αὐτοδιοίκηση· περιοχική αὐτοδιοίκηση γιά τίς περιφέρειες πού ξεχωρίζουν γιά τίς ἰδιαίτερες βιοτικές τους συνθῆκες καί τή σύνθεση τοῦ πληθυσμοῦ· **κατάργηση ὅλων τῶν τοπικῶν καί περιοχικῶν ἀρχῶν πού διορίζονται ἀπό τό κράτος.**

4. Ἀπαραβίαστο τοῦ ἀτόμου καί τῆς κατοικίας.

5. Ἀπεριόριστη ἐλευθερία συνείδησης, λόγου, τύπου, συνέρχεσθαι, ἀπεργίας καί συνεταιρίζεσθαι.

6. Ἐλευθερία μετακίνησης καί ἐπαγγέλματος.

7. Κατάργηση τῶν κλειστῶν τάξεων καί πλήρη ἰσότητα δικαιωμάτων ὅλων τῶν πολιτῶν, ἀνεξάρτητα ἀπό φύλο, θρήσκευμα, φυλή καί ἐθνότητα.

8. Δικαίωμα μόρφωσης τοῦ πληθυσμοῦ στή μητρική του γλώσσα, πού νά ἐξασφαλίζεται μέ τήν ἵδρυση τῶν ἀπαραίτητων γι' αὐτό σχολείων, μέ ἔξοδα τοῦ κράτους καί τῶν ὀργάνων αὐτοδιοίκησης· δικαίωμα κάθε πολίτη νά μιλάει στίς συγκεντρώσεις στή μητρική του γλώσσα· καθιέρωση τῆς μητρικῆς γλώσσας *σάν ἰσότιμης μέ τήν ἐπίσημη* σέ ὅλα τοπικά, κοινωνικά καί κρατικά ὄργανα· **κατάργηση τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐπίσημης γλώσσας.**

9. Δικαίωμα αὐτοδιάθεσης σέ ὅλα τά ἔθνη πού περιλαμβάνονται στό κράτος.

9. Δικαίωμα ἐλεύθερου ἀποχωρισμοῦ καί σχηματισμοῦ δικοῦ τους κράτους σέ ὅλα τά ἔθνη πού περιλαμβάνονται στό κράτος. Ἡ δημοκρατία τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ πρέπει νά προσελκύει σ' αὐτή τούς ἄλλους λαούς ἤ λαότητες ὄχι μέ τή βία, ἀλλά ἀποκλειστικά μέ προαιρετική συμφωνία γιά τήν ἵδρυση κοινοῦ κράτους. Ἡ ἑνότητα καί ἡ ἀδελφική συμμαχία τῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν δέν συμβιβάζονται οὔτε μέ τήν ἄμεση, οὔτε μέ τήν ἔμμεση ἄσκηση βίας πάνω στούς ἄλλους λαούς.

10. Τό δικαίωμα κάθε ἀτόμου νά ἐνάγει μέ τή συνηθισμένη διαδικασία στό δικαστήριο τῶν ἐνόρκων κάθε δημόσιο ὑπάλληλο.

11. Οἱ δικαστές νά ἐκλέγονται ἀπό τό λαό.

11. Οἱ δικαστές καί τά ὑπεύθυνα πρόσωπα τόσο στίς πολιτικές

ὑπηρεσίες, ὅσο καί στό στρατό, νά ἐκλέγονται ἀπό τό λαό· νά εἶναι ὅλοι τους ἀνακλητοί σέ ὁποιαδήποτε στιγμή μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκλογέων τους.

12. Ἀντικατάσταση τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ μέ τόν καθολικά ἐξοπλισμένο λαό.

12. Ἀντικατάσταση τῆς ἀστυνομίας καί τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ μέ τόν καθολικά ἐξοπλισμένο λαό· οἱ ἐργάτες καί οἱ ὑπάλληλοι πρέπει νά παίρνουν τή συνηθισμένη ἀμοιβή τους ἀπό τούς καπιταλιστές γιά τό χρόνο πού θά ἀφιερώσουν στή δημόσια ὑπηρεσία τους στήν παλλαϊκή πολιτοφυλακή.

13. Χωρισμό τῆς ἐκκλησίας ἀπό τό κράτος καί τοῦ σχολείου ἀπό τήν ἐκκλησία· **τό σχολεῖο νά εἶναι ἐντελῶς λαϊκό.**

14. Γενική καί ἐπαγγελματική ἐκπαίδευση δωρεάν καί ὑποχρεωτική γιά ὅλα τά παιδιά καί τῶν δυό φύλων μέχρι 16 χρονῶν· χορήγηση στά φτωχά παιδιά τροφῆς, ἐνδυμασίας καί σχολικῶν βιβλίων μέ ἔξοδα τοῦ κράτους.

14. Ἐκπαίδευση γενική καί πολυτεχνική (πού νά δίνει θεωρητικές καί πρακτικές γνώσεις γιά ὅλους τούς κύριους κλάδους τῆς παραγωγῆς) δωρεάν καί ὑποχρεωτική γιά ὅλα τά παιδιά καί τῶν δυό φύλων μέχρι 16 χρονῶν· στενή σύνδεση τῆς ἐκπαίδευσης μέ τήν παιδική κοινωνική-παραγωγική ἐργασία.

15. Χορήγηση σέ ὅλους τούς μαθητές τροφῆς, ἐνδυμασίας καί σχολικῶν βιβλίων μέ ἔξοδα τοῦ κράτους.

16. Μεταβίβαση τοῦ ἔργου τῆς δημόσιας ἐκπαίδευσης στά δημοκρατικά ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοίκησης· ἀπομάκρυνση τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας ἀπό κάθε ἀνάμιξη στήν κατάρτιση τῶν σχολικῶν προγραμμάτων καί στήν ἐκλογή τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ· ἐκλογή τῶν δασκάλων ἀπευθείας ἀπό τόν ἴδιο τόν πληθυσμό καί δικαίωμα τοῦ πληθυσμοῦ νά ἀνακαλεῖ τούς ἀνεπιθύμητους δάσκαλους.

Τό Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας σάν βασικό ὅρο τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ τῶν δημόσιων οἰκονομικῶν ζητάει: τήν κατάργηση ὅλων τῶν ἔμμεσων φόρων καί τήν ἐπιβολή προοδευτικῆς φορολογίας στά εἰσοδήματα καί τίς κληρονομιές.

Ἡ ὑψηλή βαθμίδα ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ, πού ἐπιτεύχθηκε ἤδη στίς τράπεζες καί στούς τραστοποιημένους κλάδους τῆς βιομηχανίας ἀπό τή μιά, καί ἀπό τήν ἄλλη, τό χάος πού δημιούργησε ὁ ἱμπεριαλιστικός πόλεμος καί πού ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά προβάλλεται ἀπό παντοῦ τό αἴτημα τῆς ἐπιβολῆς κρατικοῦ καί κοινωνικοῦ ἐλέγχου στήν παραγωγή καί τή διανομή

τῶν σπουδαιότερων προϊόντων, ὑποχρεώνει τό Κόμμα νά ζητάει τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν, τῶν καπιταλιστικῶν συνδικάτων (τῶν τράστ) κτλ.

Γιά τήν περιφρούρηση τῆς ἐργατικῆς τάξης ἀπό τό φυσικό καί ἠθικό ἐκφυλισμό, καθώς καί γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἱκανότητάς της γιά ἀπελευθερωτική πάλη, τό κόμμα ζητάει:

1. Περιορισμό τῆς ἐργάσιμης μέρας σέ ὀκτώ ὧρες τό εἰκοσιτετράωρο γιά ὅλους τούς μισθωτούς ἐργάτες.

1. Περιορισμό τῆς ἐργάσιμης μέρας γιά ὅλους τούς μισθωτούς ἐργάτες σέ ὀκτώ ὧρες τό εἰκοσιτετράωρο, περιλαμβάνοντας σ' αὐτές, σέ περίπτωση συνεχοῦς ἐργασίας, ἕνα διάλειμμα τουλάχιστο μιᾶς ὥρας γιά φαγητό. Στίς ἐπικίνδυνες καί ἀνθυγιεινές ἐργασίες ἡ ἐργάσιμη μέρα πρέπει νά ἐλαττωθεῖ στίς 4-6 ὧρες τό εἰκοσιτετράωρο.

2. Καθιέρωση μέ νόμο γιά τούς μισθωτούς ἐργάτες καί τῶν δυό φύλων σέ ὅλους τούς κλάδους τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ἑβδομαδιαίας συνεχοῦς ἀνάπαυσης διάρκειας τουλάχιστο 42 ὡρῶν.

3. Ἀπόλυτη ἀπαγόρευση τῶν ὑπερωριῶν.

4. Ἀπαγόρευση τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας (ἀπό τίς 9 τό βράδυ ὡς τίς 6 τό πρωί) σ' ὅλους τούς κλάδους τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἐκτός ἀπό ἐκείνους πού αὐτή εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητη γιά τεχνικούς λόγους καί ὕστερα ἀπό ἔγκριση τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων.

4. Ἀπαγόρευση τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας (ἀπό τίς 8 τό βράδυ ὡς τίς 6 τό πρωί) σέ ὅλους τούς κλάδους τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἐκτός ἀπό ἐκείνους πού αὐτή εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητη γιά τεχνικούς λόγους καί ἔχει ἐγκριθεῖ ἀπό τίς ἐργατικές ὀργανώσεις μέ τόν ὅρο ὅμως ἡ νυκτερινή ἐργασία τῶν ἐργατῶν νά μήν ξεπερνᾶ τίς 4 ὧρες.

5. Ἀπαγόρευση στούς ἐργοδότες νά χρησιμοποιοῦν τήν ἐργασία παιδιῶν σχολικῆς ἡλικίας (μέχρι 16 χρονῶν) καί περιορισμό τοῦ ἐργάσιμου χρόνου τῶν ἐφήβων (16-18 χρονῶν) σέ 6 ὧρες.

5. Ἀπαγόρευση στούς ἐργοδότες νά χρησιμοποιοῦν τήν ἐργασία παιδιῶν *σχολικῆς* **ἡλικίας (μέχρι (16 χρονῶν), περιορισμό τοῦ ἐργάσιμου χρόνου τῶν νέων (16-20 χρονῶν) σέ 4 ὧρες καί ἀπαγόρευση γι' αὐτούς τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας σέ ἐπικίνδυνες γιά τήν ὑγεία ἐργασίες καί στά ὀρυχεῖα.**

6. Ἀπαγόρευση τῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν στούς κλάδους, ὅπου αὐτή εἶναι ἐπιβλαβής γιά τό γυναικεῖο ὀργανισμό· ἀπαλλαγή τῶν γυναικῶν ἀπό τή δουλιά τέσσερις ἑβδομάδες πρίν καί ἕξι ἑβδομάδες

ὕστερα ἀπό τόν τοκετό, μέ καταβολή σ' ὅλο αὐτό τό διάστημα ὁλόκληρου τοῦ μισθοῦ τους.

6. Ἀπαγόρευση τῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν στούς κλάδους, ὅπου αὐτή εἶναι ἐπιβλαβής γιά τό γυναικεῖο ὀργανισμό· ἀπαγόρευση τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν· ἀπαλλαγή τῶν γυναικῶν ἀπό τή δουλιά 8 ἑβδομάδες πρίν καί 8 ἑβδομάδες ὕστερα ἀπό τόν τοκετό μέ καταβολή σ' ὅλο αὐτό τό διάστημα ὁλόκληρου τοῦ μισθοῦ μέ δωρεάν ἰατρική καί φαρμακευτική περίθαλψη.

7. Ὀργάνωση σέ ὅλα τά ἐργοστάσια, τίς φάμπρικες καί τίς ἄλλες ἐπιχειρήσεις, ὅπου δουλεύουν γυναῖκες, βρεφικῶν καί παιδικῶν σταθμῶν· ἀπαλλαγή ἀπό τή δουλιά τῶν γυναικῶν πού θηλάζουν τουλάχιστο κάθε τρεῖς ὧρες καί ὄχι λιγότερο ἀπό μισή ὥρα.

7. Ὀργάνωση σέ ὅλα τά ἐργοστάσια, τίς φάμπρικες καί τίς ἄλλες ἐπιχειρήσεις, ὅπου δουλεύουν γυναῖκες, βρεφικῶν καί παιδικῶν σταθμῶν καί αἰθουσῶν γιά τό θηλασμό· ἀπαλλαγή ἀπό τή δουλιά τῶν γυναικῶν πού θηλάζουν τουλάχιστο κάθε τρεῖς ὧρες καί ὄχι λιγότερο ἀπό μισή ὥρα· χορήγηση ἐπιδομάτων στίς θηλάζουσες μητέρες καί ἐλάττωση τῆς ἐργάσιμης μέρας τους σέ 6 ὧρες.

8. Κρατική ἀσφάλιση τῶν ἐργατῶν γιά τά γηρατιά καί γιά τήν περίπτωση ὁλικῆς ἤ μερικῆς ἀπώλειας τῆς ἱκανότητας ἐργασίας ἀπό εἰδικό ταμεῖο πού θά σχηματιστεῖ ἀπό εἰδική φορολογία τῶν καπιταλιστῶν.

8. Πλήρη κοινωνική ἀσφάλιση τῶν ἐργατῶν:

α) γιά ὅλα τά εἴδη μισθωτῆς ἐργασίας·

β) γιά κάθε ἀπώλεια τῆς ἱκανότητας ἐργασίας, καί συγκεκριμένα: ἀπό ἀρώστιες, ἐργατικά ἀτυχήματα, ἀναπηρία, γηρατιά, ἐπαγγελματικές ἀρώστιες, μητρότητα, χηρεία καί ὀρφάνια, καθώς καί ἀπό τήν ἀνεργία κτλ.·

γ) πλήρη αὐτοδιοίκηση τῶν ἀσφαλίσεων σέ ὅλα τά ἀσφαλιστικά ἱδρύματα·

δ) πληρωμή τῶν ἐξόδων ἀσφάλισης ἀπό τούς καπιταλιστές·

ε) δωρεάν ἰατροφαρμακευτική περίθλαψη· τό ἔργο τῆς ἰατρικῆς περίθαλψης νά ἀνατεθεῖ σέ αὐτοδιοικούμενα νοσοκομειακά ταμεῖα πού θά ἐκλέγονται ἀπό τούς ἐργάτες.

9. Ἀπαγόρευση τῆς καταβολῆς τοῦ μισθοῦ ἐργασίας σέ ἐμπορεύματα, καθιέρωση τῆς ἑβδομαδιαίας ἐξόφλησης σέ χρῆμα γιά ὅλες ἀνεξαίρετα τίς συμβάσεις μίσθωσης ἐργατῶν καί πληρωμή τοῦ μισθοῦ ἐργασίας στή διάρκεια τοῦ ἐργάσιμου χρόνου.

10. Ἀπαγόρευση στούς ἐργοδότες νά κάνουν κρατήσεις ἀπό τό μισθό ἐργασίας γιά ὁποιοδήποτε λόγο καί γιά ὁποιοδήποτε προορισμό (πρόστιμα, γιά τά σκάρτα καί λοιπά).

11. Διορισμό ἀρκετῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιθεωρητῶν σέ ὅλους τούς κλάδους τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας καί ἐπέκταση τῆς ἐποπτείας ἀπό τούς ἐργοστασιακούς ἐπιθεωρητές σέ ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις πού χρησιμοποιοῦν μισθωτή ἐργασία, χωρίς νά ἐξαιροῦνται καί οἱ ἐπιχειρήσεις τοῦ δημοσίου (ἡ ἐργασία τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τῶν σπιτιῶν συμπεριλαμβάνεται ἐπίσης στή σφαίρα αὐτῆς τῆς ἐποπτείας)· διορισμό ἐπιθεωρητριῶν στούς κλάδους ὅπου χρησιμοποιεῖται ἐργασία τῶν γυναικῶν· συμμετοχή ἀντιπροσώπων, πού ἐκλέγονται ἀπό τούς ἐργάτες καί μισθοδοτοῦνται ἀπό τό κράτος, στόν ἔλεγχο γιά τήν ἐργαρμογή τῶν ἐργοστασιακῶν νόμων, καθώς καί γιά τήν κατάρτιση τῶν τιμολογίων γιά τήν παραλαβή καί τό ξεσκαρτάρισμα τοῦ ὑλικοῦ καί γιά τά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς.

9. Ὀργάνωση ἐπιθεώρησης ἐργασίας πού νά ἐκλέγεται ἀπό τίς ἐργατικές ὀργανώσεις καί ἐπέκτασή της σέ κάθε εἴδους ἐπιχειρήσεις πού χρησιμοποιοῦν μισθωτή ἐργασία, χωρίς νά ἐξαιρεῖται καί τό ὑπηρετικό προσωπικό τῶν σπιτιῶν· εἰσαγωγή τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐπιθεωρητριῶν στούς κλάδους ὅπου χρησιμοποιεῖται ἡ ἐργασία τῶν γυναικῶν.

12. Ἐποπτεία ἀπό τά ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοίκησης μέ τή συμμετοχή ἀντιπροσώπων, ἐκλεγμένων ἀπό τούς ἐργάτες, τῆς ὑγιεινῆς κατάστασης τῶν κατοικιῶν πού οἱ ἐργοδότες παραχωροῦν στούς ἐργάτες, καθώς καί τῶν ἐσωτερικῶν κανονισμῶν αὐτῶν τῶν κατοικιῶν καί τῶν ὅρων ἐνοικίασής τους — μέ σκοπό τήν περιφρούρηση τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν ἀπό τήν ἀνάμιξη τῶν ἐργοδοτῶν στή ζωή καί τή δράση τους σάν ἰδιωτῶν καί πολιτῶν.

13. Ἵδρυση σωστά ὀργανωμένης ὑγειονομικῆς ἐποπτείας σέ ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις πού χρησιμοποιοῦν μισθωτή ἐργασία, μέ πλήρη ἀνεξαρτησία ὅλης τῆς ἰατρικῆς-ὑγειονομικῆς ὀργάνωσης ἀπό τούς ἐργοδότες· δωρεάν ἰατρική περίθαλψη τῶν ἐργατῶν μέ ἔξοδα τῶν ἐργοδοτῶν καί μέ πλήρεις ἀποδοχές κατά τή διάρκεια τῆς ἀρώστιας.

14. Καθιέρωση ποινικῆς εὐθύνης τῶν ἐργοδοτῶν γιά τήν παραβίαση τῶν νόμων προστασίας τῆς ἐργασίας.

10. Ἔκδοση ὑγειονομικῆς νομοθεσίας γιά τήν καλυτέρευση τῶν ὅρων ὑγιεινῆς τῆς δουλιᾶς καί περιφρούρηση τῆς ζωῆς καί τῆς ὑγείας τῶν ἐργατῶν σέ ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις πού χρησιμοποιοῦν μισθωτή ἐργασία, ἀναθέτοντας τήν ὑγειονομική

ὑπηρεσία σέ ὑγειονομική ἐπιθεώρηση πού νά ἐκλέγεται ἀπό τίς ἐργατικές ὀργανώσεις.

11. Ἔκδοση νόμων γιά τό ζήτημα τῆς κατοικίας καί ὀργάνωση γιά τήν ἐπίβλεψη τῆς ὑγιεινῆς κατάστασης τῶν κατοικιῶν, ἐπιθεωρήσεων κατοικιῶν πού νά ἐκλέγονται ἀπό τίς ἐργατικές ὀργανώσεις. Ὡστόσο μόνο ἡ ἐξάλειψη τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς καί ἡ οἰκοδόμηση φτηνῶν καί ὑγιεινῶν κατοικιῶν μπορεῖ νά λύσει τό ζήτημα τῆς στέγης.

12. Ἵδρυση ἐργατικῶν δικαστηρίων σέ ὅλους τούς κλάδους τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας.

15. Ἵδρυση σέ ὅλους τούς κλάδους τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας ἐργατικῶν δικαστηρίων, πού νά ἀποτελοῦνται ἀπό ἰσάριθμους ἀντιπροσώπους τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἐργοδοτῶν.

16. Ἀνάθεση στά ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοίκησης τῆς ὑποχρέωσης νά ἱδρύουν μεσιτικά γραφεῖα γιά τή μίσθωση ἐργατῶν, ντόπιων καί μή (γραφεῖα ἐξεύρεσης ἐργασίας), σέ ὅλους τούς κλάδους τῆς παραγωγῆς, μέ συμμετοχή στή διοίκησή τους ἀντιπροσώπων τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἐργοδοτῶν.

13. Γιά τή σωστή ὀργάνωση τῆς ἐξεύρεσης ἐργασίας στούς ἀνέργους ἱδρύονται Γραφεῖα ἐξεύρεσης ἐργασίας. Τά Γραφεῖα ἐξεύρεσης ἐργασίας πρέπει νά εἶναι ταξικές προλεταριακές ὀργανώσεις (καί καθόλου ἴσης ἐκπροσώπησης), πρέπει νά βρίσκονται σέ στενότατη σύνδεση μέ τά συνδικάτα καί τίς ἄλλες ἐργατικές ὀργανώσεις καί νά χρηματοδοτοῦνται ἀπό τά κοινωνικά ὄργανα αὐτοδιοίκησης*.

---

* Στό ἴδιο σημεῖο στό «Σχέδιο τροποποιήσεων τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος-μίνιμουμ» πού ἐπεξεργάστηκε ἡ ὑποεπιτροπή προστασίας τῆς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς προγράμματος τῆς VII συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) καί πού ἔχει συμπεριληφθεῖ στήν μπροσούρα «Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος», ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε τήν παρακάτω παρατήρηση: «1) Σχετικά μέ τό ζήτημα τῶν ἰσότιμων Γραφείων ἐξεύρεσης ἐργασίας («ἰσότιμων», δηλαδή Γραφείων μέ ἴση ἀντιπροσώπευση σ' αὐτά τῶν ἐργατῶν καί τῶν καπιταλιστῶν) ὁ Φρ. Ἔνγκελς ἔγραφε τό 1891 στήν κριτική τοῦ σχεδίου προγράμματος τῆς Ἐρφούρτης:

«Πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι μᾶς παρασέρνουν στήν παγίδα μέσω τῶν Γραφείων ἐξεύρεσης ἐργασίας πού ἀποτελοῦνται κατά τό μισό ἀπό ἐργάτες καί κατά τό μισό ἀπό ἐπιχειρηματίες. Γιά πολλά χρόνια ἡ πλειοψηφία θά βρισκόταν, στήν περίπτωση αὐτή, μέ τό μέρος τῶν ἐπιχειρηματιῶν, γιατί εἶναι ἀρκετό ἕνα μαῦρο πρόβατο» (δηλαδή ἕνας ὄχι σίγουρος ἄνθρωπος) «ἀνάμεσα στούς ἐργάτες. Ἂν δέν συμπεριληφθεῖ ὁ ὅρος ὅτι στίς διαφιλονικούμενες περιπτώσεις *καί οἱ ἐργάτες καί οἱ καπιταλιστές ἐκφράζουν ξεχωριστά* (ὑπογράμμιση τοῦ Ἔνγκελς) σάν ἀντιπροσωπεῖες τήν τελική τους γνώμη, τότε θά εἶναι ἀσύγκριτα καλύτερα νά ὑπάρχει Γραφεῖο ἐξεύρεσης ἐργασίας τῶν καπιταλιστῶν καί *δίπλα σ' αὐτό νά*

Τό Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας, ἐπιδιώκοντας τήν ἐξάλειψη τῶν ὑπολειμμάτων τῆς δουλοπαροικίας, πού πιέζουν βαριά καί ἄμεσα τούς ἀγρότες, καί γιά τήν ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τῆς ταξικῆς πάλης στό χωριό, *ζητάει:*

1. Κατάργηση ὅλων τῶν φεουδαρχικῶν περιορισμῶν τοῦ ἀτόμου καί τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἀγροτῶν.

2. Κατάργηση ὅλων τῶν πληρωμῶν καί τῶν ὑποχρεώσεων, πού συνδέονται μέ τόν ξεχωρισμό τῶν ἀγροτῶν σέ ἰδιαίτερη κάστα, καί κατάργηση τῶν χρεῶν πού ἔχουν ὑποδουλωτικό χαρακτήρα.

3. Δήμευση τῆς γῆς τῆς ἐκκλησίας, τῶν μοναστηριῶν, τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογένειας καί τῶν αὐλικῶν καί μεταβίβασή τους (καθώς καί τῆς γῆς τοῦ δημοσίου) στά ἀνώτερα ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοίκησης πού συνενώνουν τίς περιφέρειες τῶν πόλεων καί τῆς ὑπαίθρου. Ἡ γῆ, ἡ ἀπαραίτητη γιά τά ἀποθέματα μετοίκησης, ὅπως καί τά δάση καί τά νερά, πού ἔχουν παγκρατική σημασία, μεταβιβάζονται στήν κατοχή τοῦ δημοκρατικοῦ κράτους.

4. Δήμευση τῆς ἰδιωτικῆς γῆς, ἐκτός ἀπό τή μικρή γαιοκτησία, καί μεταβίβασή της στή διάθεση τῶν ἀνώτερων ὀργάνων τοπικῆς αὐτοδιοίκησης, ἐκλεγμένων μέ βάση τίς δημοκρατικές ἀρχές. Τό κατώτατο ὅριο τῆς ἔκτασης τῆς γῆς πού ὑπόκειται σέ δήμευση καθορίζεται ἀπό τά ἀνώτερα ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοίκησης.

Τό Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας, ὑποστηρίζοντας τίς ἐπαναστατικές ἐνέργειες τῆς ἀγροτιᾶς μέχρι καί τή δήμευση τῆς τσιφλικάδικης γῆς, θά ἀντιτάσσεται πάντοτε καί ἀπαρέγκλιτα σέ κάθε ἀπόπειρα συγκράτησης τῆς πορείας τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης. Τό Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας, ἐπιδιώκοντας, σέ περίπτωση νικηφόρας ἐξέλιξης τῆς ἐπανάστασης, νά μεταβιβάσει τή δημευμένη γῆ στήν κατοχή τῶν δημοκρατικῶν ὀργάνων τοπικῆς αὐτοδιοίκησης, σέ περίπτωση πού οἱ συνθῆκες θά εἶναι γι' αὐτό δυσμενεῖς, θά ταχθεῖ ὑπέρ τῆς διανομῆς ἀνάμεσα στούς ἀγρότες ἐκείνων τῶν τσιφλικάδικων γαιῶν, ὅπου ὑπάρχουν ἤδη μικρά νοικοκυριά, ἤ ἀποτελοῦν ἀπαραίτητο συμπλήρωμά τους.

1. Ἀγωνίζεται μέ ὅλες του τίς δυνάμεις γιά τήν ἄμεση καί ὁλοκληρωτική δήμευση ὅλης τῆς τσιφλικάδικης γῆς στή Ρωσία (καθώς καί τῆς γῆς τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογένειας, τῆς ἐκκλησίας κτλ. κτλ.).

ἔχουμε ἀνεξάρτητο Γραφεῖο ἐξεύρεσης ἐργασίας τῶν ἐργατῶν» (ὑπογράμμιση τοῦ Ἔνγκελς)[75]. Ν. Λένιν» («Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος», Πετρούπολη 1917, σελ. 15). *Ἡ Σύντ.*

2. Τάσσεται ὑπέρ τῆς ἄμεσης μεταβίβασης ὅλης τῆς γῆς στά χέρια τῆς ἀγροτιᾶς, ὀργανωμένης στά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, ἤ σέ ἄλλα ὄργανα τοπικῆς αὐτοδιοίκησης πού ἔχουν πραγματικά ἐκλεγεῖ μέ ἐντελῶς δημοκρατικό τρόπο καί εἶναι τελείως ἀνεξάρτητα ἀπό τούς τσιφλικάδες καί τούς δημοσίους ὑπαλλήλους.

3. Ζητάει τήν ἐθνικοποίηση ὅλης τῆς γῆς πού ὑπάρχει στό κράτος· ἡ ἐθνικοποίηση, πού σημαίνει μεταβίβαση τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας πάνω σέ ὅλη τή γῆ στά χέρια τοῦ κράτους, μεταβιβάζει τό δικαίωμα τῆς διάθεσης τῆς γῆς στά χέρια τῶν τοπικῶν δημοκρατικῶν ὀργάνων.

4. Ὑποστηρίζει τήν πρωτοβουλία ἐκείνων τῶν ἀγροτικῶν ἐπιτροπῶν, πού σέ πολλά μέρη τῆς Ρωσίας μεταβιβάζουν τά ζῶα καί τά σύνεργα τῶν τσιφλικάδων στά χέρια τῆς ὀργανωμένης στίς ἐπιτροπές αὐτές ἀγροτιᾶς γιά τήν κοινωνικά-ρυθμισμένη χρησιμοποίησή τους στήν καλλιέργεια ὅλης τῆς γῆς.

5. Συνιστᾶ στούς προλετάριους καί τούς μισοπρολετάριους τοῦ χωριοῦ νά ἐπιδιώκουν τή δημιουργία ἀπό κάθε τσιφλίκι ἑνός ἀρκετά μεγάλου ὑποδειγματικοῦ νοικοκυριοῦ, πού νά διευθύνεται γιά λογαριασμό τῆς κοινωνίας ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν γῆς βουλευτῶν μέ τήν καθοδήγηση γεωπόνων καί μέ τή χρησιμοποίηση τῶν καλύτερων τεχνικῶν μέσων.

Συνάμα τό Κόμμα σέ ὅλες τίς περιπτώσεις καί σέ ὁποιοδήποτε στάδιο τῶν δημοκρατικῶν ἀγροτικῶν μετασχηματισμῶν βάζει σάν καθῆκον του νά ἐπιδιώκει σταθερά τήν ἀνεξάρτητη ταξική ὀργάνωση τοῦ ἀγροτικοῦ προλεταριάτου, νά τοῦ ἐξηγεῖ τήν ἀνειρήνευτη ἀντίθεση τῶν συμφερόντων του μέ τά συμφέροντα τῆς ἀγροτικῆς ἀστικῆς τάξης, νά τό προφυλάσσει ἀπό τόν πειρασμό τοῦ συστήματος τοῦ μικροῦ νοικοκυριοῦ, πού ὅσο ὑπάρχει ἡ ἐμπορευματική παραγωγή δέν θά εἶναι ποτέ σέ θέση νά ἐξαλείψει τήν ἀθλιότητα τῶν μαζῶν, καί τέλος νά ὑπογραμμίζει τήν ἀνάγκη τῆς ὁλοκληρωτικῆς σοσιαλιστικῆς ἀνατροπῆς, σάν τοῦ μοναδικοῦ μέσου γιά τήν ἐξάλειψη κάθε ἀθλιότητας καί κάθε ἐκμετάλλευσης.

Στήν προσπάθειά του νά πετύχει τούς ἄμεσους σκοπούς του τό Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας ὑποστηρίζει κάθε ἀντιπολιτευτικό καί ἐπαναστατικό κίνημα πού στρέφεται ἐνάντια στό σημερινό κοινωνικό καί πολιτικό καθεστώς τῆς Ρωσίας, ἀποκρούοντας ταυτόχρονα ἀποφασιστικά ὅλα τά ρεφορμιστικά σχέδια πού ἀποβλέπουν σέ διεύρυνση ἤ σταθεροποίηση ὁποιασδή-

ποτε μορφῆς ἀστυνομικῆς-ὑπαλληλικῆς κηδεμονίας πάνω στίς ἐργαζόμενες μάζες.

Ἀπό τήν πλευρά του τό Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας πιστεύει ἀκράδαντα ὅτι ἡ ὁλοκληρωτική, συνεπής καί σταθερή χρησιμοποίηση τῶν παραπάνω πολιτικῶν καί κοινωνικῶν μετασχηματισμῶν εἶναι δυνατό νά ἐπιτευχθεῖ μόνο μέ τήν ἀνατροπή τῆς ἀπολυταρχίας καί τή σύγκληση Συντακτικῆς Συνέλευσης, ἐκλεγμένης ἐλεύθερα ἀπό ὅλο τό λαό.

Проект резолюціи по аграрному вопросу представленный Н. Лениным на Всероссійскій совѣт крестьянских депутатов от имени с.-д. фракціи.

1. Всѣ помѣщичьи и частновладѣльческія земли, а равно удѣльныя, церковныя и так далѣе, должны немедленно перейти къ народу безъ всякаго выкупа.

2. Крестьянство должно организованно, через свои Совѣты Крестьянских Депутатов, брать всю землю на мѣстах немедленно для хозяйственнаго распоряженія ею, нисколько не предрѣшая этимъ окончательнаго установленія земельных распорядков Учредительным Собраніемъ или Всероссійским Совѣтом Совѣтов, если народ передаст центральную государственную власть в руки такого Совѣта Совѣтов.

3. Частная собственность на землю вообще должна быть уничтожена то-есть право собственности на всю землю должно принадлежать только всему народу; распоряжаться же землею должны

῾Η πρώτη σελίδα
τοῦ χειρογράφου τοῦ Β. Ι. Λένιν
«Σχέδιο ἀπόφασης
γιά τό ἀγροτικό ζήτημα».—
1917

ΤΟ Ι ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ[76]

4-28 ΤΟΥ ΜΑΗ (17 ΤΟΥ ΜΑΗ-10 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ) 1917

1

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ [77]

1. Ὅλη ἡ τσιφλικάδικη καί ἰδιωτική γῆ, καθώς καί ἡ γῆ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογένειας, τῆς ἐκκλησίας κτλ. πρέπει νά μεταβιβαστεῖ ἀμέσως καί χωρίς καμιά ἀποζημίωση στό λαό.

2. Ἡ ἀγροτιά πρέπει ὀργανωμένα, μέσω τῶν δικῶν της Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, νά πάρει ἀμέσως ὅλη τή γῆ στό χωριό γιά τήν ἀξιοποίησή της, χωρίς αὐτό νά προδικάζει καθόλου τήν ὁριστική ρύθμιση τῶν σχέσεων γαιοκτησίας ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση ἤ ἀπό τό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν Σοβιέτ, ἄν ὁ λαός μεταβιβάσει τήν κεντρική κρατική ἐξουσία στά χέρια ἑνός τέτιου Σοβιέτ τῶν Σοβιέτ.

3. Ἡ ἀτομική ἰδιοκτησία γῆς γενικά πρέπει νά καταργηθεῖ, δηλαδή τό δικαίωμα ἰδιοκτησίας σέ ὅλη τή γῆ πρέπει νά ἀνήκει μονάχα σέ ὅλο τό λαό· ὅσο γιά τή διάθεσή της νά γίνεται ἀπό τά τοπικά δημοκρατικά ὄργανα.

4. Οἱ ἀγρότες πρέπει νά ἀπορίψουν τή συμβουλή τῶν καπιταλιστῶν, τῶν τσιφλικάδων καί τῆς Προσωρινῆς τους κυβέρνησης γιά «συμφωνία» μέ τούς τσιφλικάδες κατά τόπους γιά τή ρύθμιση τῆς ἄμεσης διάθεσης τῆς γῆς. Ἡ διάθεση ὅλης τῆς γῆς πρέπει νά καθορίζεται μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν τῆς περιφέρειας, παρμένη ὀργανωμένα καί ὄχι μέ συμφωνία τῆς πλειοψηφίας, δηλ. τῶν ἀγροτῶν, μέ τή μειοψηφία, καί μάλιστα μηδαμινή μειοψηφία, δηλαδή τούς τσιφλικάδες.

5. Ἐνάντια στό πέρασμα ὅλης τῆς τσιφλικάδικης γῆς στήν ἀγροτιά, χωρίς ἀποζημίωση, παλεύουν καί θά παλεύουν μέ ὅλα τά μέσα ὄχι μονάχα οἱ τσιφλικάδες, ἀλλά καί οἱ καπιταλιστές,

πού διαθέτουν πολύ μεγάλη δύναμη, ὄχι μονάχα χρηματική, μά καί δύναμη ἐπιροῆς στίς ἀμόρφωτες ἀκόμη μάζες μέσω τῶν ἐφημερίδων, μέσω πολλῶν δημοσίων καί ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων, πού ἔχουν συνηθίσει στήν κυριαρχία τοῦ κεφαλαίου κτλ. Γι' αὐτό καί τό πέρασμα ὅλης τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων στήν ἀγροτιά χωρίς ἀποζημίωση δέν μπορεῖ οὔτε νά ἐφαρμοστεῖ ὡς τό τέλος, οὔτε νά σταθεροποιηθεῖ χωρίς τήν ἐκμηδένιση τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν πρός τούς καπιταλιστές, χωρίς τή στενή συμμαχία τῆς ἀγροτιᾶς μέ τούς ἐργάτες τῆς πόλης, χωρίς τό ὁλοκληρωτικό πέρασμα ὅλης τῆς κρατικῆς ἐξουσίας στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν, ἀγροτῶν κ.ἄ. βουλευτῶν. Μονάχα μιά κρατική ἐξουσία πού βρίσκεται στά χέρια τέτιων Σοβιέτ καί κυβερνᾶ τό κράτος ὄχι μέ τήν ἀστυνομία, ὄχι μέ τήν ὑπαλληλία, ὄχι μέ ἕνα τακτικό στρατό χωρισμένο ἀπό τό λαό, μά μέ μιά παλλαϊκή, καθολική, ἔνοπλη πολιτοφυλακή τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, εἶναι σέ θέση νά ἐξασφαλίσει τούς μετασχηματισμούς στή γαιοκτησία πού ἀναφέραμε παραπάνω καί πού τούς ζητάει ὅλη ἡ ἀγροτιά.

6. Οἱ μισθωτοί ἐργάτες γῆς καί οἱ φτωχοί ἀγρότες, δηλαδή αὐτοί πού κερδίζουν τά μέσα συντήρησης ἐνμέρει ἀπό τή μισθωτή ἐργασία, ἐπειδή δέν ἔχουν ἀρκετή γῆ, ζῶα καί ἐργαλεῖα, πρέπει νά τείνουν μέ ὅλες τους τίς δυνάμεις πρός μιά αὐτοτελή ὀργάνωσή τους σέ ἰδιαίτερα Σοβιέτ, ἢ σέ ἰδιαίτερες ὁμάδες μέσα στά παναγροτικά Σοβιέτ, γιά νά ὑπερασπίζουν τά συμφέροντά τους ἐνάντια στούς πλούσιους ἀγρότες πού τείνουν ἀναπόφευκτα στή συμμαχία μέ τούς καπιταλιστές καί τούς τσιφλικάδες.

7. Τή Ρωσία, καθώς καί ὅλες τίς ἐμπόλεμες, ἀκόμη καί πολλές οὐδέτερες (μή ἐμπόλεμες) χῶρες, τήν ἀπειλεῖ ἐξαιτίας τοῦ πολέμου ἡ ἐρήμωση, ἡ καταστροφή, ἡ πείνα, ἐξαιτίας τῆς ἔλλειψης ἐργατικῶν χεριῶν, κάρβουνου, σίδερου κτλ. Ἡ χώρα μπορεῖ νά σωθεῖ μονάχα ἄν οἱ ἐργάτες καί ἀγρότες βουλευτές ἀναλάβουν τήν ἐποπτεία καί τή διεύθυνση ὅλης τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων. Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά ἑτοιμάζουμε ἀπό τώρα κιόλας συμφωνίες ἀνάμεσα στά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν καί στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν γιά ἀνταλλαγή σταριοῦ καί ἄλλων ἀγροτικῶν προϊόντων μέ ἐργαλεῖα, παπούτσια, ροῦχα κτλ., χωρίς τή μεσολάβηση τῶν καπιταλιστῶν καί μέ τήν ἀπομάκρυνσή τους ἀπό τή διεύθυνση τῶν ἐργοστασίων. Γιά τόν ἴδιο σκοπό πρέπει νά ἐνθαρύνουμε τή μεταβίβαση τῶν ζώων καί τῶν ἐργαλείων τῶν τσιφλικάδων στά

χέρια τῶν ἀγροτικῶν ἐπιτροπῶν γιά κοινή χρησιμοποίηση αὐτῶν τῶν ἐργαλείων καί ζώων. Ἐπίσης πρέπει νά ἐνθαρύνουμε τή δημιουργία ἀπό κάθε μεγάλο τσιφλίκι — μέ ἀπόφαση τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν γῆς βουλευτῶν — ἑνός πρότυπου νοικοκυριοῦ γιά κοινή καλλιέργεια γῆς, μέ τά καλύτερα ἐργαλεῖα καί κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση γεωπόνων.

Γράφτηκε πρίν τίς 17 (30) τοῦ Μάη 1917

Δημοσιεύτηκε τό Μάη τοῦ 1917
σέ ξεχωριστό φυλλάδιο
(γιά τούς ἀντιπροσώπους τοῦ συνεδρίου)
τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 στήν μπροσούρα:
Ν. Λένιν «Ὑλικά γιά τό ἀγροτικό ζήτημα».
Πετρούπολη, Ἐκδοτικό «Πριμπόι»

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

2

ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 22 ΤΟΥ ΜΑΗ (4 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ) 1917

Σύντροφοι, ἡ ἀπόφαση πού ἔχω τήν τιμή νά ὑποβάλω στήν κρίση σας ἐξονόματος τῆς Σοσιαλδημοκρατικῆς ὁμάδας τοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν, ἔχει τυπωθεῖ καί μοιραστεῖ στούς ἀντιπροσώπους. Ἂν δέν τήν πῆραν ὅλοι, τότε θά πάρουμε μέτρα, ὥστε αὔριο κιόλας νά τυπωθεῖ ἕνας συμπληρωματικός ἀριθμός ἀντιτύπων γιά νά μοιραστοῦν σέ ὅλους τούς ἐνδιαφερόμενους.

Σέ μιά σύντομη εἰσήγηση δέν μπορῶ, βέβαια, νά σταθῶ παρά μόνο στά κύρια, στά βασικά ζητήματα, πού ἐνδιαφέρουν περισσότερο τήν ἀγροτιά καί τήν ἐργατική τάξη. Ὅποιον τόν ἐνδιαφέρει τό ζήτημα πιό λεπτομερειακά, σ' αὐτόν μπορῶ νά συστήσω τήν ἀπόφαση τοῦ Κόμματός μας, τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας (μπολσεβίκων), πού ἐκδόθηκε σάν παράρτημα τοῦ φύλ. ἀρ. 13 τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα» καί ἐξηγήθηκε ἐπανειλημμένα στήν ἐφημερίδα μας «Πράβντα»[78]. Τώρα ὅμως θά χρειαστεῖ νά περιοριστῶ στό νά ἐξηγήσω τά πιό σπουδαῖα, τά πιό ἐπίμαχα ἤ παρεξηγήσιμα σημεῖα τῆς ἀπόφασής μου καί τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματός μας στό ἀγροτικό ζήτημα. Ἕνα ἀπό τά πιό ἐπίμαχα ἤ παρεξηγήσιμα σημεῖα εἶναι τό ζήτημα πού θίχτηκε χθές ἤ προχθές καί στήν Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν[79], σέ συνεδρίαση, γιά τήν ὁποία, πιθανότατα, ἀκούσατε ἤ διαβάσατε ὅλοι σας στίς χθεσινές ἤ στίς προχθεσινές ἐφημερίδες. Στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γαιῶν παραβρισκόταν ἕνας ἀντιπρόσωπος τοῦ Κόμματός μας, ὁ συνάδελφός μου στήν Κεντρική Ἐπιτροπή, σύντροφος Σμίλγκα. Ὁ σύντροφος ἔκανε ἐκεῖ τήν πρόταση, ἡ Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν νά ταχθεῖ ὑπέρ τῆς ἄμεσης ὀργανωμένης κατά-

ληψης τῆς τσιφλικάδικης γῆς ἀπό τήν ἀγροτιά, καί γι' αὐτή του τήν πρόταση ὁ σύντροφος Σμίλγκα δέχτηκε ἕνα σωρό ἀντιρήσεις. (Μιά φωνή: «Κι' ἐδῶ τό ἴδιο».) Μοῦ λένε τώρα ὅτι κι' ἐδῶ, ὅπως κι' ἐκεῖ, ἐνάντια σ' αὐτή τήν πρόταση θά ταχθοῦν ἐπίσης πολλοί σύντροφοι. Αὐτός εἶναι ἕνας λόγος παραπάνω πού μέ ὑποχρεώνει νά σταθῶ στό ξεκαθάρισμα αὐτοῦ τοῦ σημείου τοῦ προγράμματός μας, γιατί μοῦ φαίνεται πώς ἕνα μεγάλο μέρος, νομίζω, ὅλων τῶν ἀντιρήσεων πού προβάλλονται ἐνάντια στό πρόγραμμά μας, βασίζονται στήν παρανόηση ἤ στή λαθεμένη ἑρμηνεία τῶν ἀπόψεών μας.

Τί λένε ὅλες οἱ ἀποφάσεις τοῦ Κόμματός μας, ὅλα τά ἄρθρα τοῦ ὀργάνου μας, ἡ ἐφημερίδα μας «Πράβντα»; Ἐμεῖς λέμε ὅτι ἡ γῆ πρέπει νά περάσει ὅλη ἀνεξαίρετα στήν ἰδιοκτησία ὅλου τοῦ λαοῦ. Στό συμπέρασμα αὐτό καταλήξαμε μέ βάση τή μελέτη, ἰδιαίτερα τοῦ ἀγροτικοῦ κινήματος τοῦ 1905, τῆς δήλωσης τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν στήν Ι καί ΙΙ Κρατική δούμα[80], ὅπου μποροῦσαν νά ἐκφράζονται σχετικά ἐλεύθερα, *σχετικά* βέβαια, πολλοί ἀγροτικοί βουλευτές ἀπ' ὅλες τίς γωνιές τῆς Ρωσίας.

Ὅλη ἡ γῆ πρέπει νά εἶναι ἰδιοκτησία ὅλου τοῦ λαοῦ. Ἀπό δῶ ἤδη βγαίνει ὅτι, ὑποστηρίζοντας τό ἄμεσο καί δωρεάν πέρασμα τῆς τσιφλικάδικης γῆς στά χέρια τῶν ντόπιων ἀγροτῶν, ἐμεῖς δέν ὑποστηρίζουμε μέ κανένα τρόπο τήν κατάληψη αὐτῆς τῆς γῆς γιά νά γίνει ἰδιοκτησία, δέν ὑποστηρίζουμε μέ κανένα τρόπο τό μοίρασμα αὐτῆς τῆς γῆς. Ἐμεῖς νομίζουμε ὅτι ἡ γῆ πρέπει νά παρθεῖ γιά μιά καλλιεργητική περίοδο ἀπό τήν τοπική ἀγροτιά ὕστερα ἀπό ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν τοπικῶν ἀντιπροσώπων καί τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀγροτῶν. Ἐμεῖς δέν ὑποστηρίζουμε μέ κανένα τρόπο νά περάσει ἡ γῆ αὐτή στήν ἰδιοκτησία τῶν ἀγροτῶν πού τήν παίρνουν τώρα γιά μιά καλλιεργητική περίοδο. Ὅλες οἱ ἀντιρήσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἐνάντια στήν πρότασή μας, πού μοῦ τύχαινε πάντοτε νά τίς ἀκούω καί νά τίς συναντῶ στίς στῆλες τῶν καπιταλιστικῶν ἐφημερίδων, ὀφείλονται καθαρά σέ λαθεμένη ἑρμηνεία τῶν ἀπόψεών μας. Μιά καί εἴπαμε — καί ἐπαναλαβαίνω πώς ἐμεῖς τό εἴπαμε αὐτό σέ ὅλες μας τίς ἀποφάσεις — ὅτι ἡ γῆ πρέπει νά εἶναι ἰδιοκτησία ὅλου τοῦ λαοῦ καί νά μεταβιβαστεῖ σ' αὐτόν δωρεάν, εἶναι φανερό, ὅτι ὁ καθορισμός τῆς ὁριστικῆς διάθεσης αὐτῆς τῆς γῆς, ὁ τελικός

καθορισμός τῶν σχέσεων γαιοκτησίας, πρέπει νά γίνει μόνο ἀπό τήν κεντρική κρατική ἐξουσία, δηλαδή ἀπό τή Συντακτική Συνέλευση ἤ τό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν Σοβιέτ, ἄν ἡ ἀγροτική καί ἡ ἐργατική μάζα δημιουργήσει μιά τέτια ἐξουσία, τό Σοβιέτ τῶν Σοβιέτ. Στό ζήτημα αὐτό δέν ὑπάρχει καμιά διαφωνία.

Οἱ διαφωνίες ἀρχίζουν παρακάτω, ὅταν μᾶς ἀντιτείνουν καί λένε: «ἄν εἶναι ἔτσι, τότε κάθε ἄμεσο δωρεάν πέρασμα τῆς τσιφλικάδικης γῆς στά χέρια τῆς ἀγροτιᾶς θά εἶναι αὐθαιρεσία». Αὐτήν ἀκριβῶς τήν ἄποψη πού ἔκφρασε μέ τή μεγαλύτερη ἀκρίβεια, μέ τό μεγαλύτερο κύρος, μέ τή μεγαλύτερη βαρύτητα ὁ ὑπουργός Γεωργίας Σινγκαριόφ στό γνωστό τηλεγράφημά του, αὐτή τήν ἄποψη τή θεωροῦμε σάν τήν πιό λαθεμένη, ἀσύμφορη γιά τήν ἀγροτιά, ἀσύμφορη γιά τούς γεωργούς, ἀσύμφορη γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς χώρας μέ σιτηρά καί ἄδικη. Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά διαβάσω τό τηλεγράφημα αὐτό γιά νά δείξω ἐνάντια σέ ποιό πράγμα στρέφονται πρῶτα ἀπόλα οἱ ἀντιρήσεις μας.

«Ἡ αὐθαίρετη λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς εἶναι ἀπαράδεκτη χωρίς ἕνα νόμο πού νά ἰσχύει γιά ὅλο τό κράτος. Ἡ αὐθαιρεσία θά φέρει συμφορά στό κράτος... ἡ λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς σύμφωνα μέ τό νόμο εἶναι ὑπόθεση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. Τώρα ἔχουν δημιουργηθεῖ κατά τόπους, δίπλα στίς ἐπιτροπές ἐπισιτισμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν, γεωργικά ἐπιμελητήρια διαιτησίας ἀπό γεωργούς καί γαιοκτήμονες».

Νά τό βασικό σημεῖο τῆς κυβερνητικῆς δήλωσης πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα. Ἄν διαβάσετε τήν ἀπόφαση πού πῆρε χθές ἤ προχθές πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα[81] ἡ Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν καί τήν ἀπόφαση πού ψηφίστηκε πάλι αὐτές τίς μέρες ἀπό τή σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας[82], θά δεῖτε ὅτι καί οἱ δυό αὐτές ἀποφάσεις ξεκινοῦν ἀπό τήν ἴδια ἄποψη. Κατηγοροῦν τούς ἀγρότες ἐκείνους πού θέλουν νά πραγματοποιήσουν τό ἄμεσο καί δωρεάν πέρασμα τῆς γῆς στά χέρια τῶν ἀγροτῶν καί τήν κατανομή της ἀπό τοπική ἐπιτροπή ἀγροτῶν γιά αὐθαιρεσία, ξεκινώντας ἀπό τήν ἄποψη ὅτι μόνο ἡ προαιρετική συμφωνία τῶν ἀγροτῶν μέ τούς γαιοκτήμονες, τῶν γεωργῶν μέ τούς γαιοκτήμονες, μόνο αὐτή ἀνταποκρίνεται τάχα στίς γενικές κρατικές ἀνάγκες καί συμφέροντα. Ἔ, αὐτό εἶναι πού ἐμεῖς ἀρνούμαστε κι' αὐτό διαμφισβητοῦμε.

Ἄς ἐξετάσουμε αὐτές τίς ἀντιρήσεις πού προβάλλονται ἐνάν-

Россійская Соціалъ Демократическая Рабочая Партія.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

Рѣчь Ленина.

по аграрному вопросу.

(Произнесена 22-го мая 1917 года на Всероссій-скомъ Совѣтѣ Крестьянскихъ Депутатовъ.)

ИЗДАНІЕ
Смоленскаго Комитета Р. С.-Д. Р. П.
1917.

Ἐξώφυλλο τῆς μπροσούρας «Ὁ λόγος τοῦ Λένιν γιά τό ἀγροτικό ζήτημα», πού ἐκδόθηκε ἀπό τήν Ἐπιτροπή τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τοῦ Σμολένσκ. — 1917

Σμίκρυνση

!

τια στήν πρότασή μας. Συνήθως οἱ ἀντιρήσεις αὐτές στηρίζονται στό ὅτι στή Ρωσία ἡ γῆ εἶναι κατανεμημένη ἐξαιρετικά ἀνισόμετρα, τόσο ἀνάμεσα στίς διάφορες μικρές μονάδες, ὅπως τά χωριά καί οἱ ἐπαρχίες, ὅσο καί ἀνάμεσα στίς μεγάλες μονάδες, ὅπως τά κυβερνεῖα καί οἱ περιοχές. Καί λένε πώς, ἄν ὁ τοπικός πληθυσμός ἔπαιρνε στά χέρια του τή γῆ καί μάλιστα δωρεάν, μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας του καί χωρίς νά λογαριάσει τή θέληση τῶν τσιφλικάδων, τότε ἡ ἀνισομετρία θά ἔμενε, ἤ θά ὑπῆρχε καί κίνδυνος μονιμοποίησής της. Ἐμεῖς ἀπαντᾶμε σ' αὐτό ὅτι ἕνα τέτιο ἐπιχείρημα στηρίζεται σέ παρανόηση. Ἡ ἀνισότητα στήν κατανομή τῆς γῆς ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς θά παραμείνει ὡσότου ἡ Συντακτική Συνέλευση ἤ ἡ κεντρική κρατική ἐξουσία γενικά, δέν ἐπιβάλει ὁριστικά μιά νέα τάξη. Ὅσο δέν θά ἔχει ἐπιβληθεῖ αὐτή ἡ τάξη — ἄσχετα ἄν τό ζήτημα θά λυθεῖ σύμφωνα μέ τήν ἄποψη τῶν ἀγροτῶν ἤ τῶν τσιφλικάδων, ἔτσι ὅπως θέλουμε ἐμεῖς μέ ἄμεσο πέρασμα τῆς γῆς στά χέρια τῆς ἀγροτιᾶς, ἤ ἔτσι ὅπως θέλουν οἱ τσιφλικάδες, πού εἶναι ἕτοιμοι νά νοικιάσουν τή γῆ μέ μεγάλο νοίκι, μέ τόν ὅρο ὅτι καί ὁ ἀγρότης-μισθωτής καί ὁ τσιφλικάς θά διατηρήσουν τά δικαιώματά τους, εἴτε ἔτσι γίνει, εἴτε ἀλλιῶς — ἡ ἀνισόμετρη κατανομή παραμένει. Ἡ ἀντίρηση αὐτή ἐνάντιά μας εἶναι ὁλοφάνερα λαθεμένη καί ἄδικη. Ἐμεῖς λέμε ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά δημιουργηθεῖ ὅσο τό δυνατό γρηγορότερα μιά κεντρική κρατική ἐξουσία, πού ὄχι μόνο νά στηρίζεται στή θέληση καί στίς ἀποφάσεις τῆς πλειοψηφίας τῆς ἀγροτιᾶς, μά καί νά ἐκφράζει ἄμεσα τή γνώμη αὐτῆς τῆς πλειοψηφίας. Σχετικά μ' αὐτό δέν ὑπάρχει διαφωνία. Ὅταν ἀκοῦμε ἀντιρήσεις ἐνάντια στούς μπολσεβίκους, ἐπιθέσεις τῶν καπιταλιστικῶν ἐφημερίδων ἐνάντιά τους, ἰσχυρισμούς ὅτι τάχα εἴμαστε ἀναρχικοί, ἐμεῖς τά ἀποκρούουμε αὐτά μέ τόν πιό κατηγορηματικό τρόπο καί θεωροῦμε τίς ἐπιθέσεις αὐτές σάν διάδοση κακόβουλης ψευτιᾶς καί συκοφαντίας.

Ἀναρχικοί ὀνομάζονται ἐκεῖνοι πού ἀρνοῦνται τήν ἀνάγκη τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, ἐνῶ ἐμεῖς λέμε πώς αὐτή εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητη, κι' ὄχι μόνο γιά τή Ρωσία σήμερα, μά καί γιά κάθε κράτος, ἀκόμη κι' ἄν περνοῦσε ἄμεσα στό σοσιαλισμό. Εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητη ἡ πιό σταθερή ἐξουσία. Ἐμεῖς θέλουμε μόνο ἡ ἐξουσία αὐτή νά βρίσκεται ὁλοκληρωτικά καί ἀποκλει-

στικά στά χέρια τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Νά σέ τί διαφέρουμε ἀπό τά ἄλλα κόμματα. Ἐμεῖς δέν ἀρνούμαστε καθόλου τήν ἀνάγκη σταθερῆς κρατικῆς ἐξουσίας, ἐμεῖς λέμε μόνο ὅτι ὅλη ἡ τσιφλικάδικη γῆ πρέπει νά μεταβιβαστεῖ δωρεάν στούς ἀγρότες, μέ ἀπόφαση τῆς τοπικῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀγροτῶν, παρμένη μέ πλειοψηφία, μέ τόν ὅρο νά μή γίνει καμιά φθορά στήν περιουσία. Αὐτό διατυπώνεται στήν ἀπόφασή μας μέ τόν πιό συγκεκριμένο τρόπο. Ἀποκρούουμε ἀποφασιστικά τήν ἀντίρηση πού προβάλλουν ἐνάντια στήν ἄποψή μας, ὅτι τάχα αὐτό εἶναι αὐθαιρεσία.

Ὄχι, κατά τή γνώμη μας, ὅταν οἱ τσιφλικάδες κατακρατοῦν πρός ὄφελός τους τή γῆ, ἤ παίρνουν γι' αὐτή νοίκι, αὐτό εἶναι αὐθαιρεσία, ὅταν ὅμως ἡ πλειοψηφία τῆς ἀγροτιᾶς λέει ὅτι ἡ τσιφλικάδικη γῆ δέν πρέπει νά μείνει στούς τσιφλικάδες, ὅτι γιά πολλές δεκαετίες, γιά πολλούς αἰῶνες ἡ ἀγροτιά δέν εἶδε ἀπό τούς τσιφλικάδες αὐτούς, ἀπό τούς γαιοκτήμονες, τίποτε ἄλλο ἐκτός ἀπό καταπίεση, αὐτό δέν εἶναι αὐθαιρεσία, αὐτό εἶναι *ἀποκατάσταση δικαιώματος*, καί στήν ἀποκατάσταση τοῦ δικαιώματος δέν χωράει ἀναμονή. Ἄν πραγματοποιηθεῖ τώρα τό πέρασμα τῆς γῆς στούς ἀγρότες, δέν εἶναι δυνατό νά ἐξαλειφθεῖ ἡ ἀνισότητα ἀνάμεσα στίς περιοχές, αὐτό εἶναι ἀναμφισβήτητο, τήν ἀνισότητα ὅμως αὐτή κανένας δέν θά τήν ἐξαλείψει πρίν συνέλθει ἡ Συντακτική Συνέλευση. Καί ἄν σήμερα ρωτοῦσε κανένας τόν Σινγκαριόφ, πού μᾶς φέρνει ἀντιρήσεις καί καταφέρεται σέ ἐπίσημα ἔγγραφα ἐνάντια στούς ὀπαδούς τῶν ἀπόψεών μας, κατηγορώντας τους γιά «αὐθαιρεσία», τί προτείνει ἐνάντια σ' αὐτή τήν ἀνισότητα, δέν θά μποροῦσε νά δόσει ἀπάντηση. Δέν προτείνει τίποτε, κι' οὔτε μπορεῖ νά προτείνει.

Αὐτός λέει — «προαιρετική συμφωνία τῶν ἀγροτῶν μέ τούς τσιφλικάδες». Τί θά πεῖ αὐτό; Θά ἀναφέρω δυό βασικούς ἀριθμούς πού ἀφοροῦν τή γαιοκτησία στήν Εὐρωπαϊκή Ρωσία. Οἱ ἀριθμοί αὐτοί δείχνουν ὅτι στή μιά ἄκρη τοῦ ρωσικοῦ χωριοῦ στέκουν οἱ πιό πλούσιοι τσιφλικάδες, περιλαβαίνοντας σ' αὐτούς καί τούς Ρομάνοφ, τούς πιό πλούσιους καί χειρότερους τσιφλικάδες, καί στήν ἄλλη οἱ πιό φτωχοί ἀγρότες. Θά ἀναφέρω δυό ἀριθμούς γιά νά καταλάβετε τί σημασία ἔχει αὐτό τό κήρυγμα ἀπομέρους τοῦ Σινγκαριόφ, ἀπομέρους ὅλων τῶν τσιφλι-

κάδων καί τῶν καπιταλιστῶν. Νά οἱ δυό αὐτοί ἀριθμοί: ἄν πάρουμε τούς πιό πλούσιους τσιφλικάδες ὅλης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, θά δοῦμε ὅτι οἱ μεγαλύτεροι ἀπ' αὐτούς, λιγότεροι ἀπό 30000 ἄνθρωποι, ἔχουν περίπου 70 ἑκατομμύρια ντεσιατίνες γῆ. Αὐτό σημαίνει πάνω ἀπό 2000 ντεσιατίνες ὁ καθένας. Ἄν πάρουμε τά ἀνώτερα στρώματα τῶν πλούσιων ρώσων τσιφλικάδων χωρίς διάκριση κάστας (ἡ πλειοψηφία ἐδῶ εἶναι εὐγενεῖς, ὑπάρχουν ὅμως καί ἄλλοι γαιοκτήμονες), αὐτοί εἶναι 30000 κι' ἔχουν 70 ἑκατομμύρια ντεσιατίνες! Καί ἄν πάρουμε τή φτωχή ἀγροτιά, σύμφωνα μέ τήν ἴδια ἀπογραφή τοῦ 1905, πού δίνει τά τελευταῖα στοιχεῖα πού συγκεντρώθηκαν ὁμοιόμορφα ἀπό ὅλη τή Ρωσία — στοιχεῖα στά ὁποῖα δέν πρέπει στήν οὐσία νά ἔχει κανείς μεγάλη ἐμπιστοσύνη, ὅπως καί σέ κάθε στατιστική πού ἔγινε τόν καιρό τοῦ τσάρου ἀπό τούς τσαρικούς ὑπαλλήλους, ὡστόσο ὅμως δίνει τά πλησιέστερα στήν ἀλήθεια, τά πιό συγκρίσιμα στοιχεῖα — ἄν πάρουμε τή φτωχή ἀγροτιά, βγαίνει ὅτι 10 ἑκατομμύρια οἰκογένειες ἔχουν 70-75 ἑκατομμύρια ντεσιατίνες γῆ. Αὐτό σημαίνει: ὁ ἕνας νά ἔχει πάνω ἀπό 2 χιλιάδες ντεσιατίνες καί ὁ ἄλλος ἑφτάμιση ντεσιατίνες κατά οἰκογένεια! Καί λένε πώς θά εἶναι αὐθαιρεσία, ἄν οἱ ἀγρότες δέν δεχτοῦν προαιρετική συμφωνία. Μά τί σημαίνει αὐτή ἡ «προαιρετική συμφωνία»; Σημαίνει ὅτι οἱ τσιφλικάδες, ἴσως νά δόσουν τή γῆ μέ ἕνα καλό νοίκι, μά δέν πρόκειται νά τή δόσουν σέ κανένα δωρεάν. Εἶναι δίκαιο αὐτό; Ὄχι, δέν εἶναι δίκαιο. Συμφέρει αὐτό στόν ἀγροτικό πληθυσμό; Ὄχι, δέν συμφέρει. Ὁ τρόπος πού θά καθοριστεῖ ἡ ὁριστική ἰδιοκτησία γῆς εἶναι ζήτημα τῆς μελλοντικῆς κεντρικῆς ἐξουσίας, τώρα ὅμως ἡ τσιφλικάδικη γῆ πρέπει νά περάσει ἀμέσως χωρίς ἀποζημίωση στά χέρια τῆς ἀγροτιᾶς μέ τόν ὅρο ὅτι ἡ κατάληψη θά γίνει ὀργανωμένα. Ὁ ὑπουργός Τσερνόφ, ἀντικρούοντας στήν Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν τό σύντροφό μου Σμίλγκα, εἶπε ὅτι ἡ «ὀργανωμένη κατάληψη» εἶναι δυό λέξεις πού ἡ μιά ἀναιρεῖ τήν ἄλλη: ἄν εἶναι κατάληψη, θά πεῖ πώς εἶναι ἀνοργάνωτη, κι' ἄν εἶναι ὀργανωμένη, θά πεῖ πώς δέν εἶναι κατάληψη. Νομίζω πώς ἡ κριτική αὐτή εἶναι λαθεμένη. Ἐγώ νομίζω πώς ἡ ἀγροτιά, ὅταν παίρνει ἀπόφαση μέ πλειοψηφία στό χωριό ἤ στήν ἐπαρχία, στό νομό ἤ στό κυβερνεῖο — καί σέ μερικά κυβερνεῖα, ἄν ὄχι σέ ὅλα, τά ἀγροτικά συνέδρια ἐγκατέστησαν

τοπική ἐξουσία πού ἀντιπροσωπεύει τά συμφέροντα καί τή θέληση τῆς πλειοψηφίας, ἐξουσία πού ἀντιπροσωπεύει τή θέληση τοῦ πληθυσμοῦ, δηλαδή τῆς πλειοψηφίας τῶν γεωργῶν — μιά καί τέτια τοπική ἐξουσία ἔχει δημιουργηθεῖ, ἡ ἀπόφασή της θά εἶναι ἀπόφαση τῆς ἐξουσίας πού θά ἀναγνωρίζουν οἱ ἀγρότες. Εἶναι ἡ ἐξουσία πού γι' αὐτή ὁ ἀγροτικός πληθυσμός τοῦ τόπου δέν μπορεῖ παρά νά τρέφει ἀπόλυτο σεβασμό, γιατί δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐξουσία αὐτή, ἐξουσία ἐκλεγμένη ἐλεύθερα, θά ἀποφασίσει ὅτι ἡ τσιφλικάδικη γῆ πρέπει νά περάσει τώρα ἀμέσως στά χέρια τῆς ἀγροτιᾶς. Ἄς ξέρει ὁ ἀγρότης ὅτι παίρνει τήν τσιφλικάδικη γῆ, κι' ἄν πληρώσει, τότε ἄς πληρώσει στά ἀγροτικά ταμεῖα τῶν νομῶν, ἄς ξέρει ὅτι τά χρήματα αὐτά θά πᾶνε γιά τήν καλυτέρευση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, γιά δημοσιές, γιά δρόμους κτλ. Ἄς ξέρει ὅτι δέν παίρνει δική του γῆ, *ἀλλά οὔτε καί τσιφλικάδικη*, μά γῆ παλλαϊκή πού θά τή διαθέσει ὁριστικά ἡ Συντακτική Συνέλευση. Γι' αὐτό, ἀπ' τήν ἀρχή-ἀρχή τῆς ἐπανάστασης, ἀπό τή στιγμή τῆς ὀργάνωσης τῆς πρώτης ἐπιτροπῆς γαιῶν, ὁ τσιφλικάς δέν πρέπει νά ἔχει κανενός εἴδους δικαιώματα γιά τή γῆ, καί δέν πρέπει νά παίρνει καμιά χρηματική καταβολή γι' αὐτή τή γῆ.

Ἀνάμεσα σέ μᾶς καί τούς ἀντιπάλους μας ὑπάρχει ριζική ἀντίθεση στήν ἀντίληψη τοῦ τί εἶναι τάξη καί τί εἶναι νόμος. Ὡς τώρα θεωροῦνταν πώς τάξη καί νόμος εἶναι ὅ,τι συμφέρει στούς τσιφλικάδες καί τούς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐνῶ ἐμεῖς ὑποστηρίζουμε πώς τάξη καί νόμος εἶναι ὅ,τι συμφέρει στήν πλειοψηφία τῆς ἀγροτιᾶς. Κι' ὅσο δέν ὑπάρχει Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν Σοβιέτ, ὅσο δέν ὑπάρχει Συντακτική Συνέλευση, ὡς τότε κάθε τοπική ἐξουσία — ἐπιτροπές νομῶν, ἐπιτροπές κυβερνείων — εἶναι ἡ ἀνώτατη τάξη καί νόμος! Αὐθαιρεσία ἐμεῖς ὀνομάζουμε τό γεγονός ὅτι ἕνας τσιφλικάς, μέ βάση τά παλιά, προαιώνια δικαιώματα, ζητάει «προαιρετική» συμφωνία μέ τριακόσιες ἀγροτικές οἰκογένειες, πού ἡ κάθε μιά τους ἔχει πάνω-κάτω ἑφτάμιση ντεσιατίνες γῆ! Ἐμεῖς λέμε: «οἱ ἀποφάσεις νά παρθοῦν μέ βάση τήν πλειοψηφία· ἐμεῖς θέλουμε νά πάρουν οἱ ἀγρότες τήν τσιφλικάδικη γῆ ἀμέσως, χωρίς νά χάνουν οὔτε μήνα, οὔτε βδομάδα, οὔτε μέρα!».

Μᾶς ἀντιτείνουν: «μά ἄν οἱ ἀγρότες ἀρχίσουν τώρα νά παίρ-

νουν τή γῆ, τότε θά τήν ἁρπάξουν μάλλον οἱ πιό πλούσιοι πού ἔχουν ζῶα, ἐργαλεῖα κτλ.· δέν θά εἶναι λοιπόν αὐτό ἐπικίνδυνο ἀκριβῶς ἀπό τήν ἄποψη τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς;». Σύντροφοι, στό ἐπιχείρημα αὐτό πρέπει νά σταθῶ, γιατί τό Κόμμα μας, σέ ὅλες μας τίς ἀποφάσεις, τά προγράμματα καί τίς διακηρύξεις πρός τό λαό, δηλώνει: «Εἴμαστε τό Κόμμα τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν· αὐτῶν τά συμφέροντα θέλουμε νά περιφρουρήσουμε· μέσω αὐτῶν καί μόνο μέσω αὐτῶν, μέσω αὐτῶν τῶν τάξεων μπορεῖ ἡ ἀνθρωπότητα νά βγεῖ ἀπό τά δεινά πού τήν ἔριξε ὁ πόλεμος αὐτός τῶν καπιταλιστῶν».

Γι᾽ αὐτό τέτιες ἀντιρήσεις, πώς τάχα οἱ ἀποφάσεις μας δέν ἀνταποκρίνονται στά συμφέροντα τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, τίς τέτιες ἀντιρήσεις τίς ἐξετάζουμε πολύ προσεκτικά καί καλοῦμε καί τούς ἄλλους νά σταθοῦν σ᾽ αὐτές μέ ἰδιαίτερη προσοχή, γιατί οἱ ἀντιρήσεις αὐτές ἀφοροῦν τήν ἴδια τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης, τήν ἴδια τή ρίζα τοῦ ζητήματος. Ἐπειδή ἡ ἴδια ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος συνίσταται ἀκριβῶς στό πῶς μπορεῖ νά ὑπερασπίσει κανείς στή συντελούμενη ἐπανάσταση, στό συντελούμενο κρατικό μετασχηματισμό τῆς Ρωσίας, τά συμφέροντα τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ, τά συμφέροντα τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, πῶς μπορεῖ καί πρέπει νά ὑπερασπίσει τά συμφέροντά τους, ἐνάντια στά συμφέροντα τῶν τσιφλικάδων ἤ τῶν πλούσιων ἀγροτῶν πού εἶναι κι᾽ αὐτοί καπιταλιστές. Ἐδῶ βρίσκεται τό κλειδί τοῦ ζητήματος, ὅλη ἡ οὐσία του! Καί νά πού μᾶς ἀντιτείνουν πώς, ἄν συστήσουμε στούς ἀγρότες τήν ἄμεση κατάληψη, τότε πρίν ἀπ᾽ ὅλους θ᾽ ἁρπάξει ἐκεῖνος πού ἔχει ἐργαλεῖα, ζῶα, ἐνῶ οἱ φτωχοί θά μείνουν μέ ἄδεια χέρια. Καί σᾶς ρωτῶ: μήπως ἡ προαιρετική συμφωνία μέ τούς τσιφλικάδες θά βοηθήσει;

Ξέρετε πολύ καλά ὅτι οἱ τσιφλικάδες δέν νοικιάζουν πρόθυμα τή γῆ στούς ἀγρότες πού δέν ἔχουν πεντάρα στήν τσέπη, καί ἀντίθετα, καταφεύγουν στίς «προαιρετικές» συμφωνίες, ὅταν τούς ὑπόσχονται καλή πληρωμή. Δωρεάν, νομίζω, οἱ τσιφλικάδες δέν τήν ἔδιναν τή γῆ τους ὡς τά τώρα· ἀπ᾽ ὅ,τι ξέρω, τέτιο πράγμα δέν τό ἔχει δεῖ κανένας μας στή Ρωσία.

Ἡ προαιρετική συμφωνία μέ τούς τσιφλικάδες σημαίνει νά δυναμώσεις, νά μεγαλώσεις, νά στερεώσεις πολύ περισσότερο τήν προνομιακή, πλεονεκτική θέση, τά πλεονεκτήματα πού

ἔχουν οἱ πλούσιοι ἀγρότες, γιατί οἱ πλούσιοι ἀγρότες μποροῦν σίγουρα νά πληρώσουν τούς τσιφλικάδες, καί γιά κάθε τσιφλικά ὁ πλούσιος ἀγρότης ἀποτελεῖ ἀξιόχρεο ἄνθρωπο. Ὁ τσιφλικάς ξέρει πώς αὐτός μπορεῖ νά πληρώσει καί πώς ἀπ' αὐτόν μπορεῖ νά ζητήσει, καί γι' αὐτό σέ τέτιες «προαιρετικές» συναλλαγές μέ τούς τσιφλικάδες ἀκριβῶς οἱ πλούσιοι ἀγρότες εἶναι πού κερδίζουν περισσότερο, παρά οἱ φτωχοί. Ἀντίθετα, ἄν ὑπάρχει δυνατότητα νά βοηθηθεῖ ἄμεσα ἡ φτωχή ἀγροτιά, τό μόνο μέτρο εἶναι αὐτό πού προτείνω ἐγώ, καί συγκεκριμένα: ἡ γῆ πρέπει νά δοθεῖ ἀμέσως δωρεάν στούς ἀγρότες.

Ἡ τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία ἦταν καί παραμένει μιά τεράστια ἀδικία. Ἡ δωρεάν κατοχή αὐτῆς τῆς γῆς ἀπό τούς ἀγρότες, ἄν ἡ κατοχή αὐτή θά ἀποφασιστεῖ ἀπό τήν πλειοψηφία, δέν εἶναι αὐθαιρεσία, μά ἀποκατάσταση δικαιώματος. Νά ἡ ἄποψή μας, καί νά γιατί θεωροῦμε πολύ ἄδικο τό ἐπιχείρημα ὅτι τάχα ἡ φτωχή ἀγροτιά θά χάσει ἀπ' αὐτό. «Προαιρετική» ὀνομάζεται ἡ συμφωνία — μόνο ὁ Σινγκαριόφ μπορεῖ νά τό ὀνομάσει αὐτό «προαιρετική» συμφωνία — ὅταν κατά μέσο ὅρο ἕνας τσιφλικάς ἔχει 2000 ντεσιατίνες καί 300 ἀγρότες ἔχουν ἀπό ἑφτάμιση ντεσιατίνες ὁ καθένας. Τό νά ἀποκαλεῖς αὐτή τή συμφωνία προαιρετική συμφωνία, θά πεῖ νά κοροϊδεύεις τόν ἀγρότη. Αὐτή δέν εἶναι προαιρετική συμφωνία, μά ἀναγκαστική γιά τήν ἀγροτιά, ἀναγκαστική ὥς τή στιγμή πού τό κάθε ἀγροτικό Σοβιέτ τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν κυβερνείων, τῶν νομῶν καί τό Πανρωσικό Σοβιέτ θά δηλώσουν ὅτι ἡ τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία εἶναι μιά τεράστια ἀδικία, πού γιά τήν κατάργησή της δέν πρέπει νά περιμένουμε οὔτε ὥρα, οὔτε στιγμή.

Ἡ ἰδιοκτησία τῆς γῆς πρέπει νά εἶναι παλλαϊκή καί πρέπει νά τήν καθιερώσει σάν τέτια μιά παγκρατική ἐξουσία. Ὅσο αὐτή δέν ἔχει συνέλθει, οἱ τοπικές ἀρχές, τό ξαναλέω γιά μιά ἀκόμη φορά, παίρνουν τήν τσιφλικάδικη γῆ, κι' αὐτό πρέπει νά τό κάνουν ὀργανωμένα μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας. Εἶναι ψέμα, ὅταν οἱ ἐφημερίδες ξεφωνίζουν πώς τάχα στή Ρωσία βασιλεύει ἡ ἀταξία! Εἶναι ψέμα, στό χωριό ἐπικρατεῖ περισσότερη τάξη ἀπό πρῶτα, ἐπειδή ἡ ἀπόφαση παίρνεται μέ βάση τήν πλειοψηφία· βιαιοπραγίες ἐνάντια σέ τσιφλικάδες σχεδόν δέν ἔγιναν· οἱ περιπτώσεις ἀδικίας καί βιαιοπραγίας ἐνάντια σέ τσιφλικάδες εἶναι

ἐντελῶς μεμονωμένες· ὁ ἀριθμός τους εἶναι ἀσήμαντος καί σ' ὅλη τή Ρωσία δέν ξεπερνοῦν τόν ἀριθμό τῶν περιπτώσεων βιαιοπραγίας πού συνέβαιναν καί πρίν.

Τώρα θά θίξω ἀκόμη ἕνα ἐπιχείρημα πού μοῦ ἔτυχε νά ἀκούσω καί νά τό ἐξετάσω στήν ἐφημερίδα μας «Πράβντα» σέ σχέση μέ τό ἄμεσο πέρασμα τῆς γῆς στά χέρια τῆς ἀγροτιᾶς*.

Τό ἐπιχείρημα αὐτό συνίσταται στό ὅτι, ἄν συστήσουμε στούς ἀγρότες νά πάρουν ἀμέσως τήν τσιφλικάδικη γῆ δωρεάν, αὐτό θά προκαλέσει δυσαρέσκεια, ἐρεθισμό, φόβους καί ἴσως ἀκόμη ἀναταραχή στούς στρατιῶτες στό μέτωπο, πού μπορεῖ νά ποῦν: «ἄν οἱ ἀγρότες πάρουν τώρα τή γῆ, κι' ἐμεῖς θά μένουμε στό μέτωπο, τότε ἐμεῖς θά μείνουμε χωρίς γῆ». Ἴσως οἱ στρατιῶτες νά φεύγανε ὅλοι ἀπό τό μέτωπο, καί νά δημιουργοῦνταν χάος καί ἀναρχία. Ἐμεῖς σ' αὐτό ἀπαντᾶμε ὅτι ἡ ἀντίρηση αὐτή δέν ἀφορᾶ καθόλου τό βασικό ζήτημα: ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς, εἴτε παίρνουν τή γῆ μέ πληρωμή, ὕστερα ἀπό συμφωνία μέ τούς τσιφλικάδες, εἴτε μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῆς ἀγροτιᾶς, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς οἱ στρατιῶτες μένουν στό μέτωπο ὅσο διαρκεῖ ὁ πόλεμος καί φυσικά θά μείνουν στό μέτωπο καί δέν μποροῦν νά γυρίσουν στό χωριό. Γιατί λοιπόν οἱ στρατιῶτες στό μέτωπο δέν θά ἀνησυχοῦν πού οἱ τσιφλικάδες μέ τό πρόσχημα τῆς προαιρετικῆς συμφωνίας θά ἐπιβάλλουν ἀσύμφορους ὅρους, καί γιατί πρέπει νά ἀνησυχοῦν μή τυχόν ἡ ἀγροτιά πάρει ἀπόφαση μέ βάση τήν πλειοψηφία ἐνάντια στούς τσιφλικάδες; Εἶναι ἀκατανόητο! Γιατί ὁ στρατιώτης στό μέτωπο πρέπει νά τρέφει ἐμπιστοσύνη στόν τσιφλικά, στήν «προαιρετική» συμφωνία μέ τόν τσιφλικά; Νά τό λένε αὐτό τά κόμματα τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν, τό καταλαβαίνω, ἀλλά ὅτι ἔτσι βλέπει τά πράγματα ὁ ρῶσος στρατιώτης στό μέτωπο, δέν τό πιστεύω. Ὅταν ὑπάρχει «προαιρετική» συμφωνία μέ τόν τσιφλικά ὁ στρατιώτης δέν θά τό πεῖ αὐτό τάξη, δέν θά ἔχει σ' αὐτό ἐμπιστοσύνη, τό πιθανότερο εἶναι νά σκεφτεῖ ὅτι συνεχίζεται ἡ παλιά τσιφλικάδικη ἀταξία.

Ὁ στρατιώτης θά ἔχει περισσότερη ἐμπιστοσύνη ἄν τοῦ ποῦν: ἡ γῆ δίνεται στό λαό, οἱ ντόπιοι ἀγρότες τή νοικιάζουν καί τό νοίκι δέν τό πληρώνουν στόν τσιφλικά, ἀλλά τό καταθέτουν

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 131-134. *Ἡ Σύντ.*

στήν ἐπιτροπή τους γιά κοινωφελεῖς σκοπούς, πάλι γιά τούς στρατιῶτες τοῦ μετώπου, ὄχι ὅμως στόν τσιφλικά. Ἄν αὐτό ἀποφασιστεῖ ἀπό τήν πλειοψηφία, τότε ὁ στρατιώτης τοῦ μετώπου θά μάθει ὅτι δέν μποροῦν νά ὑπάρχουν πιά κανενός εἴδους «προαιρετικές» συμφωνίες μέ τούς τσιφλικάδες, ὅτι οἱ τσιφλικάδες εἶναι κι' αὐτοί ἰσότιμοι πολίτες, πού κανένας δέν θέλει νά τούς ἀδικήσει. Ἡ γῆ εἶναι παλλαϊκή, αὐτό σημαίνει ὅτι ἀνήκει καί στόν τσιφλικά, ὄχι ὅμως μέ βάση τά προνόμια τῶν εὐγενῶν, μά ὅπως καί σέ κάθε πολίτη. Ἀπό τή μέρα πού ἀνατράπηκε ἡ τσαρική ἐξουσία, ἡ ἐξουσία τοῦ τσάρου, πού ἦταν ὁ πιό μεγάλος τσιφλικάς καί καταπιεστής τῶν μαζῶν, δέν πρέπει νά διατηρηθοῦν κανενός εἴδους προνόμια γιά τούς γαιοκτήμονες-τσιφλικάδες. Μέ τήν ἐγκαθίδρυση τῆς ἐλευθερίας ἡ τσιφλικάδικη ἐξουσία πρέπει νά θεωρεῖται γκρεμισμένη μιά γιά πάντα. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ὁ στρατιώτης τοῦ μετώπου δέν ἔχει νά χάσει τίποτε, μά ἀπεναντίας θά ἔχει πολύ περισσότερη ἐμπιστοσύνη στήν κρατική ἐξουσία καί θά εἶναι ἥσυχος γιά τό σπίτι του, γιά τό ὅτι ἡ οἰκογένειά του δέν θά ἀδικηθεῖ, δέν θά μείνει ἀπροστάτευτη.

Μένει ἀκόμη ἕνα ἐπιχείρημα πού προβλήθηκε ἐνάντια στήν πρότασή μας. Τό ἐπιχείρημα αὐτό λέει ὅτι, ἄν οἱ ἀγρότες ἔπαιρναν ἀμέσως τήν τσιφλικάδικη γῆ, μιά τέτια ἄμεση καί ὄχι καλά προετοιμασμένη κατάληψη ἴσως νά ὁδηγοῦσε σέ χειροτέρεψη τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς, ἴσως ἡ σπορά νά ἦταν χειρότερη. Πρέπει νά πῶ ὅτι ἡ ἐξουσία τῆς πλειοψηφίας, ἡ παγκρατική ἐξουσία δέν δημιουργήθηκε ἀκόμη, οἱ ἀγρότες δέν ἀπόκτησαν ἀκόμη ἀρκετή ἐμπιστοσύνη στόν ἑαυτό τους καί δέν ἔχασαν τήν ἐμπιστοσύνη τους στούς τσιφλικάδες καί στούς καπιταλιστές· νομίζω πώς μέρα μέ τή μέρα πλησιάζουμε σ' αὐτό, μέρα μέ τή μέρα ἡ ἀγροτιά χάνει τήν ἐμπιστοσύνη της στήν παλιά κρατική ἐξουσία καί καταλαβαίνει πώς τήν κυβέρνηση τῆς Ρωσίας πρέπει νά τήν ἀποτελοῦν οἱ ἐκλεγμένοι ἀντιπρόσωποι τῶν ἀγροτῶν, τῶν στρατιωτῶν, τῶν ἐργατῶν κτλ. καί κανένας ἄλλος· νομίζω ὅτι κάθε μέρα πού περνάει μᾶς φέρνει κοντά σ' αὐτή τή στιγμή, ὄχι γιατί τό συνιστοῦν αὐτό κάποια κόμματα: ποτέ τά ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων δέν πρόκειται νά ἀκούσουν τίς συμβουλές τῶν κομμάτων, ἄν οἱ συμβουλές αὐτές δέν συμπίπτουν μέ ὅσα τούς διδάσκει ἡ πείρα τῆς ἴδιας τους τῆς ζωῆς. Πλησιάζουμε μέ γοργά

βήματα στή στιγμή πού στή Ρωσία δέν θά ὑπάρχει καμιά ἐξουσία, ἐκτός ἀπό τήν ἐξουσία τῶν ἐκλεγμένων ἀντιπροσώπων τῶν ἀγροτῶν καί τῶν ἐργατῶν. Καί ὅταν μοῦ λένε ὅτι, πιθανότατα, ἡ ἄμεση κατάληψη τῆς γῆς θά ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τήν κακή καλλιέργειά της, ὅτι ἡ σπορά θά γίνει ἄσχημα, τότε πρέπει νά πῶ ὅτι οἱ ἀγρότες μας, ἐξαιτίας τῆς ἐξουθένωσής τους, ἐξαιτίας τῆς μακραίωνης καταπίεσής τους ἀπό τούς τσιφλικάδες, καλλιεργοῦν τή γῆ πολύ ἄσχημα. Βέβαια, στή Ρωσία ὑπάρχει φοβερή κρίση, πού ἔπεσε πάνω της, ὅπως καί πάνω σέ ὅλες τίς ἐμπόλεμες χῶρες, καί ἡ Ρωσία δέν θά σωθεῖ, ἄν δέν ἐφαρμόσει μιά καλύτερη καλλιέργεια, ἄν δέν ἐφαρμόσει τήν πιό μεγάλη οἰκονομία ἀνθρώπινης ἐργασίας. Ἀλλά τώρα, στήν πρώτη καλλιέργεια, μήπως μπορεῖ νά ἀλλάξει τίποτε ἡ «προαιρετική» συμφωνία μέ τούς τσιφλικάδες; Τί λοιπόν; Μήπως οἱ τσιφλικάδες θά φροντίσουν περισσότερο τήν καλλιέργεια τῆς γῆς, μήπως οἱ ἀγρότες θά σπέρνουν χειρότερα τή γῆ ὅταν θά ξέρουν ὅτι σπέρνουν ὄχι σέ τσιφλικάδικη, μά σέ παλλαϊκή γῆ; Πώς κι' ἄν πληρώνουν, πληρώνουν ὄχι στόν τσιφλικά, μά στά δικά τους ἀγροτικά ταμεῖα; Αὐτό εἶναι τέτιος παραλογισμός, πού παραξενεύομαι ὅταν ἀκούω παρόμοια ἐπιχειρήματα· αὐτό εἶναι τελείως ἀπίστευτο καί ἀποτελεῖ καθαρή πονηριά τῶν τσιφλικάδων.

Οἱ τσιφλικάδες κατάλαβαν ὅτι δέν εἶναι πιά δυνατό νά κυριαρχοῦν μέ τή μαγκούρα, αὐτό τό κατάλαβαν καλά καί ἐφαρμόζουν ἕνα τρόπο κυριαρχίας πού γιά τή Ρωσία ἀποτελεῖ νεωτερισμό, ἐνῶ στή Δυτική Εὐρώπη, στίς δυτικοευρωπαϊκές χῶρες, ὑπάρχει ἀπό καιρό. Τό ὅτι δέν εἶναι πιά δυνατό νά κυριαρχεῖ κανείς μέ τή μαγκούρα, αὐτό τό ἔδειξαν στή χώρα μας δυό ἐπαναστάσεις, καί στίς δυτικοευρωπαϊκές χῶρες τό ἔδειξαν δεκάδες ἐπαναστάσεις. Οἱ ἐπαναστάσεις αὐτές διδάσκουν στούς τσιφλικάδες καί τούς καπιταλιστές, τούς μαθαίνουν ὅτι τό λαό πρέπει νά τόν διοικοῦν μέ τήν ἀπάτη, μέ τήν κολακεία· πρέπει κανείς νά προσαρμοστεῖ, νά κολήσει στό πέτο του ἕνα κόκκινο σῆμα καί, παρόλο πού εἶναι λαογδάρτης, νά λέει: «Εἴμαστε ἐπαναστατική δημοκρατία, παρακαλοῦμε, περιμένετε λιγάκι καί θά κάνουμε γιά σᾶς τό πᾶν». Τό ἐπιχείρημα ὅτι τάχα οἱ ἀγρότες θά σπείρουν τώρα τή γῆ χειρότερα, ἄν θά σπέρνουν ὄχι πιά σέ τσιφλικάδικη, μά σέ παλλαϊκή γῆ, εἶναι ἁπλῶς κοροϊδία σέ βάρος τῶν ἀγροτῶν, προσπά-

θεια νά διατηρήσουν μέ τήν ἀπάτη τήν κυριαρχία πάνω τους.

Τό ξαναλέω, τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία δέν πρέπει νά ὑπάρχει καθόλου· ἡ κατοχή δέν εἶναι καί ἰδιοκτησία, ἡ κατοχή εἶναι ἕνα προσωρινό μέτρο καί ἡ κατοχή κάθε χρόνο ἀλλάζει. Ὁ ἀγρότης πού παίρνει μέ νοίκι ἕνα κομμάτι γῆς δέν τολμάει νά θεωρήσει αὐτή τή γῆ δική του. Ἡ γῆ δέν εἶναι οὔτε δική του, οὔτε τοῦ τσιφλικᾶ, μά τοῦ λαοῦ. Τό ξαναλέω πώς ἀπ' αὐτό δέν μπορεῖ νά χειροτερέψει ἡ καλλιέργεια τῶν χωραφιῶν αὐτό τό χρόνο, αὐτή τήν ἄνοιξη. Ἡ ὑπόθεση αὐτή εἶναι τόσο τερατώδης καί ἀπίστευτη, πού ἕνα πράγμα σᾶς λέω μόνο, ὅτι πρέπει νά φυλάγεστε ἀπό τούς τσιφλικάδες, νά μήν τούς ἔχετε ἐμπιστοσύνη, νά μήν ἀφήσετε νά σᾶς ἐξαπατοῦν μέ γλυκόλογα καί ὑποσχέσεις. Ἂς μήν ξεχνᾶμε ὅτι ἡ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν, πού στίς ἀποφάσεις τους εἶναι ἀρκετά συνετοί, εἶναι ἀπόφαση νόμιμη καί παγκρατική. Ἀπό τήν ἄποψη αὐτή μπορεῖ κανείς νά βασίζεται στούς ἀγρότες. Ἔχω, π.χ., μιά ἀπόφαση τῶν ἀγροτῶν τῆς Πένζα, πού ἀπό τήν πρώτη ὥς τήν τελευταία παράγραφο εἶναι διαποτισμένη ἀπό μιά ἐξαιρετική σύνεση: οἱ ἀγρότες δέν ἐπιχειροῦν κανένα ἄμεσο μετασχηματισμό γιά ὅλη τή Ρωσία, μά δέν θέλουν νά πέσουν σέ ἀφόρητη σκλαβιά, καί σ' αὐτό ἔχουν δίκιο. Ἡ πιό μεγάλη σκλαβιά ἦταν καί παραμένει ἡ τσιφλικάδικη, ἡ σκλαβιά στούς γαιοκτήμονες καί καταπιεστές. Καί γι' αὐτό δέν πρέπει νά περιμένουμε οὔτε βδομάδα, οὔτε ὥρα γιά τήν ἐξάλειψη αὐτῆς τῆς σκλαβιᾶς, ὅμως κάθε κατάληψη πρέπει νά εἶναι κατάληψη ὀργανωμένη, ὄχι γιά ἰδιοκτησία, ὄχι γιά διανομή, μά μόνο γιά ἀπό κοινοῦ χρήση τῆς παλλαϊκῆς γῆς.

Ἔτσι, τό ζήτημα αὐτό τῆς κατάληψης θά μποροῦσα νά τό τελειώσω, ἀπαντώντας ὅτι οἱ ἀντιρήσεις πού προβάλλονται στήν πρότασή μας ἀπό τή μεριά τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν βασίζονται στήν ἀπάτη, ἐνῶ ἀπό τή μεριά τῶν μή τσιφλικάδων, τῶν μή καπιταλιστῶν, ἀπό τή μεριά τῶν ἀνθρώπων πού θέλουν νά ὑπερασπίσουν τά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων, βασίζονται στήν παρεξήγηση, στήν ὑπέρμετρη πίστη σέ ὅσα ψέματα λένε ἐνάντιά μας οἱ καπιταλιστές καί οἱ τσιφλικάδες. Ἀπό τήν ἐξέταση τῶν ἐπιχειρημάτων μας βγαίνει ὅτι ἡ δίκαιη ἀπαίτηση τῆς ἄμεσης ἐκμηδένισης τῆς τσιφλικάδικης ἰδιοκτησίας, ὅπως ἀκριβῶς καί τό πέρασμα τῆς ἰδιοκτησίας τῆς γῆς στό λαό, δέν

εἶναι δυνατό νά πραγματοποιηθεῖ ὅσο δέν ἔχει συνέλθει ἡ κεντρική κρατική ἐξουσία, ἐνῶ τό πέρασμα τῆς κατοχῆς τῆς γῆς στούς ἴδιους τούς ἀγρότες ἀμέσως, ἐπιτόπου, τό συνιστοῦμε μέ τόν πιό ἐπιτακτικό τρόπο, ἔτσι ὅμως πού νά μήν παρουσιαστεῖ ἡ παραμικρή διατάραξη τῆς τάξης. Ἐμεῖς στίς ἀποφάσεις μας αὐτή τή συμβουλή δίνουμε, καί ἴσως ἡ συμβουλή αὐτή νά εἶναι περιττή, γιατί καί χωρίς αὐτήν οἱ ἀγρότες τό ἐφαρμόζουν αὐτό στήν πράξη.

Θά περάσω στό δεύτερο ζήτημα, στό ὁποῖο πρέπει νά συγκεντρώσουμε πιό πολύ ἀπ' ὅλα τήν προσοχή μας, στό ζήτημα τί θά θέλαμε καί τί πρέπει νά κάνουμε μέ τή γῆ πρός τό συμφέρον τῶν ἐργαζομένων μαζῶν, ὅταν αὐτή θά εἶναι πιά παλλαϊκή ἰδιοκτησία, ὅταν θά ἔχει ἐξαλειφθεῖ ἡ ἀτομική ἰδιοκτησία. Ἡ στιγμή αὐτή στή Ρωσία εἶναι πολύ κοντά. Πραγματικά, ἡ ἰσχύς τῆς τσιφλικάδικης ἐξουσίας, ἄν δέν ἔχει ἐκμηδενιστεῖ, ἔχει ὡστόσο ὑποσκαφθεῖ. Τί θά πρέπει νά κάνουμε, πῶς θά μοιραστοῦμε τή γῆ, ὅταν ἡ γῆ θά βρίσκεται στήν κατοχή ὅλων τῶν ἀγροτῶν, ὅταν δέν θά ὑπάρχουν τσιφλικάδες; Πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα, μοῦ φαίνεται, εἶναι ἀνάγκη νά καθοριστεῖ κάποια γενική, θεμελιακή ἄποψη, γιατί ἐπιτόπου εἶναι αὐτονόητο πώς θ' ἀποφασίζει πάντα ἡ ἀγροτιά. Σέ δημοκρατικό κράτος δέν μπορεῖ νά γίνει διαφορετικά, αὐτό εἶναι τόσο ξεκάθαρο, πού εἶναι περιττό καί νά τό λέμε. Ὅταν ὅμως τίθεται τό ἐρώτημα, τί νά κάνουμε γιά νά περιέλθει ἡ γῆ στούς ἐργαζόμενους, ἐμεῖς λέμε: θέλουμε νά ὑπερασπίσουμε τά συμφέροντα τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν. Αὐτό θεωρεῖ γιά καθῆκον του τό κόμμα μας, τό Κόμμα τῶν σοσιαλδημοκρατῶν τῆς Ρωσίας. Ἐμεῖς βάζουμε στόν ἑαυτό μας τό ἐρώτημα: ὅταν λέμε ὅτι ἡ γῆ θά μεταβιβαστεῖ στό λαό, εἶναι μήπως τό ἴδιο ἀκριβῶς σάν νά λέμε ὅτι ἡ γῆ θά μεταβιβαστεῖ στούς ἐργαζόμενους; Καί ἀπαντοῦμε: ὄχι, δέν εἶναι τό ἴδιο! Ὅταν λέμε ὅτι ἡ γῆ θά μεταβιβαστεῖ στό λαό, αὐτό θά πεῖ ὅτι ἡ τσιφλικάδικη ἰδιοκτησία θά ἐξαλειφθεῖ· αὐτό σημαίνει ὅτι ὅλη ἡ γῆ θά ἀνήκει σέ ὅλο τό λαό· αὐτό σημαίνει ὅτι καθένας πού παίρνει γῆ τή νοικιάζει ἀπ' ὅλο τό λαό. Ἂν καθιερωθεῖ μιά τέτια τάξη, αὐτό σημαίνει πώς δέν θά μείνει καμιά διαφορά, σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τή γαιοκτησία, ὅλη ἡ γῆ εἶναι ἴδια, ὅπως λένε συχνά οἱ ἀγρότες: «ὅλα τά παλιά ὁρόσημα τῆς γῆς καί οἱ φράχτες θά πέσουν, ἡ γῆ

θά ξεφραχτεῖ: θά ὑπάρχει ἐλεύθερη γῆ καί ἐλεύθερη δουλιά».

Σημαίνει μήπως αὐτό πώς ἡ γῆ μεταβιβάζεται σέ ὅλους τούς ἐργαζόμενους; Ὄχι, δέν σημαίνει. Ἐλεύθερη δουλιά σέ ἐλεύθερη γῆ θά πεῖ πώς ὅλες οἱ παλιές μορφές γαιοκτησίας ἐκμηδενίζονται, πώς δέν ὑπάρχει καμιά ἄλλη γαιοκτησία, ἐκτός ἀπό τήν παγκρατική· ὁ καθένας νοικιάζει τή γῆ ἀπό τό κράτος· ὑπάρχει γενική κρατική ἐξουσία, ἡ ἐξουσία ὅλων τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν· ἀπό τήν ἐξουσία αὐτή παίρνει γῆ μόνο ὁ ἀγρότης, σάν ἐνοικιαστής· ἀνάμεσα στό κράτος καί στόν ἀγρότη δέν ὑπάρχει κανένας μεσάζοντας· καθένας παίρνει τή γῆ μέ ἴσους ὅρους· αὐτό θά πεῖ ἐλεύθερη δουλιά σέ ἐλεύθερη γῆ.

Σημαίνει μήπως αὐτό πώς ἡ γῆ μεταβιβάζεται σέ ὅλους τούς ἐργαζόμενους; Ὄχι, δέν σημαίνει. Τή γῆ δέν μπορεῖς νά τή φᾶς, καί γιά νά διατηρεῖς νοικοκυριό, πρέπει νά ἔχεις ἐργαλεῖα, ζῶα, συσκευές, χρήματα· χωρίς χρήματα, χωρίς ἐργαλεῖα δέν μπορεῖς νά διατηρεῖς νοικοκυριό. Γι' αὐτό ὅταν θά καθιερώσετε μιά τέτια τάξη πού θά ὑπάρχει ἐλεύθερη δουλιά σέ ἐλεύθερη γῆ, τότε δέν θά ὑπάρχει κανενός εἴδους τσιφλικάδικη γαιοκτησία, δέν θά ὑπάρχουν [83] κανενός εἴδους κατηγορίες ἰδιοκτησίας τῆς γῆς, ἀλλά θά ὑπάρχει μόνο παλλαϊκή ἰδιοκτησία καί ἐλεύθεροι ἐνοικιαστές γῆς ἀπό τό κράτος. Ὅταν τό καθιερώσετε αὐτό, δέν θά εἶναι πέρασμα τῆς γῆς σέ ὅλους τούς ἐργαζόμενους, αὐτό θά σημαίνει μόνο ὅτι κάθε νοικοκύρης θά διαχειρίζεται τή γῆ ἐλεύθερα· ὅποιος θελήσει, θά πάρει ἐλεύθερα παγκρατική γῆ. Αὐτό θά εἶναι ἕνα μεγάλο βῆμα πρός τά μπρός σέ σύγκριση μέ τήν τσαρική, τήν τσιφλικάδικη Ρωσία. Θά εἶναι ἕνα μεγάλο βῆμα πρός τά μπρός, γιατί ἡ τσιφλικάδικη, ἡ τσαρική Ρωσία ἦταν ἡ Ρωσία ὅπου 70 000 000 ντεσιατίνες ἀνῆκαν σέ 30 000 Μάρκοφ, Ρομάνοφ καί ὅμοιους μ' αὐτούς τσιφλικάδες· αὐτή θά εἶναι μιά Ρωσία, ὅπου θά ὑπάρχει ἐλεύθερη δουλιά σέ ἐλεύθερη γῆ. Αὐτό ἔχει γίνει ἤδη ἀπό τώρα σέ πολλά μέρη. Ἡ Ρωσία ἀπό τώρα ἤδη ἔχει τραβήξει μπροστά σέ σύγκριση μέ τήν τσαρική, μέ τήν τσιφλικάδικη Ρωσία, αὐτό ὅμως δέν εἶναι πέρασμα τῆς γῆς στούς ἐργαζόμενους, αὐτό εἶναι πέρασμα τῆς γῆς στό νοικοκύρη, γιατί ἄν ἡ γῆ θά εἶναι παγκρατική καί θά τήν παίρνουν ἐκεῖνοι πού θέλουν νά διατηροῦν σ' αὐτή νοικοκυριό, αὐτό δέν φτάνει, δέν φτάνει μόνο νά θέλει κανείς νά διατηρεῖ νοικοκυριό, χρειάζεται

καί νά ξέρει, μά κι' αὐτό δέν φτάνει. Κάθε ἐργάτης γῆς καί μεροκαματιάρης ξέρει τήν τέχνη, μά τοῦ λείπουν τά ζῶα, τά ἐργαλεῖα, τό κεφάλαιο, καί γι' αὐτό ὅσες ἀποφάσεις κι' ἄν παίρνετε, ὅσα κι' ἄν λέτε, μέ αὐτά δέν θά καθιερώσετε ἐλεύθερη δουλιά σέ ἐλεύθερη γῆ. Ἀκόμη κι' ἄν σέ κάθε διοίκηση ἐπαρχίας κρεμούσαμε ἐπιγραφές πού νά γράφουν πώς ἡ γῆ εἶναι ἐλεύθερη, τά πράγματα δέν θά καλυτέρευαν ἀπ' αὐτό πρός ὄφελος τῶν ἐργαζομένων, ὅπως στίς δυτικοευρωπαϊκές δημοκρατίες, ὅπου πάνω στίς φυλακές εἶναι γραμμένο «ἐλευθερία, ἰσότητα, ἀδελφότητα», οἱ φυλακές δέν παύουν ἀπ' αὐτό νά εἶναι φυλακές. Ἄν στή φάμπρικα γράψει κανείς τά λόγια: «ἐλευθερία, ἰσότητα, ἀδελφότητα», ὅπως στήν Ἀμερική, ἡ φάμπρικα δέν θά πάψει ἀπ' αὐτό νά εἶναι κάτεργο γιά τούς ἐργάτες καί παράδεισος γιά τούς καπιταλιστές.

Συνεπῶς, τώρα πρέπει νά σκεπτόμαστε γιά τά παραπέρα, μέ ποιό τρόπο θά πετύχουμε ὥστε ὄχι μόνο νά ὑπάρχει ἐλεύθερη δουλιά — αὐτό εἶναι ἕνα βῆμα μπρός, ὅμως δέν εἶναι ἀκόμη βῆμα πρός τήν περιφρούρηση τῶν συμφερόντων τῶν ἐργαζομένων, εἶναι βῆμα πρός τήν ἀπελευθέρωση ἀπό τήν τσιφλικάδικη ἁρπακτικότητα, ἀπό τήν ἐκμετάλλευση τῶν τσιφλικάδων, ἀπελευθέρωση ἀπό τούς Μάρκοφ, ἀπό τήν ἀστυνομία κ.ο.κ., ὅμως δέν εἶναι βῆμα πρός τήν περιφρούρηση τῶν συμφερόντων τῶν ἐργαζομένων, γιατί χωρίς ζῶα, χωρίς ἐργαλεῖα, χωρίς κεφάλαιο δέν μπορεῖ νά καλλιεργήσει τή γῆ ὁ φτωχός, ὁ ἄπορος ἀγρότης. Νά γιατί ἔχω μεγάλη δυσπιστία σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τά λεγόμενα δυό μέτρα ἤ δυό νόρμες, τή νόρμα ἐργασίας καί τή νόρμα διατροφῆς. Ξέρω ὅτι γιά τίς νόρμες αὐτές στά κόμματα τῶν ναρόντνικων πάντα θά βρεῖ κανείς κρίσεις καί ἐπεξηγήσεις. Ξέρω πώς τά κόμματα αὐτά ὑποστηρίζουν τήν ἄποψη ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά καθιερωθοῦν αὐτές οἱ δυό νόρμες, αὐτά τά δυό μέτρα: ἡ νόρμα ἐργασίας, δηλ. ἡ ἔκταση γῆς, πού μεγαλύτερη ἀπ' αὐτή δέν μπορεῖ νά καλλιεργήσει μιά οἰκογένεια, καί ἡ νόρμα διατροφῆς, δηλ. ἡ ἔκταση γῆς, πού μικρότερη ἀπ' αὐτή θά σήμαινε πιά πείνα. Λέω πώς ἔχω μεγάλη δυσπιστία σέ ὅ,τι ἀφορᾶ αὐτές τίς νόρμες ἤ μέτρα καί νομίζω πώς εἶναι ἕνα σχέδιο γραφειοκρατικό πού δέν πρόκειται νά φέρει ὄφελος, πού δέν θά μπορέσει νά ἐφαρμοστεῖ, ἀκόμη κι' ἄν τό σχέδιο αὐτό τό ἔχετε ἐγκρίνει ἐδῶ. Ἐδῶ βρίσκεται ὅλη ἡ

οὐσία! Τό σχέδιο αὐτό δέν μπορεῖ νά φέρει μιά κάπως αἰσθητή ἀνακούφιση στήν κατάσταση τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, τό σχέδιο αὐτό, ἀκόμη κι' ἄν ἐσεῖς τό παραδέχεστε, θά μείνει στά χαρτιά ὅσο κυριαρχεῖ ὁ καπιταλισμός. Τό σχέδιο αὐτό δέν μᾶς βοηθάει νά βροῦμε τό σωστό δρόμο γιά τό πέρασμα ἀπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό.

Ὅταν μιλᾶνε γι' αὐτά τά δυό μέτρα, γι' αὐτές τίς δυό νόρμες, φαντάζονται τά πράγματα σάν νά ὑπάρχει μόνο γῆ καί πολίτες, σάν νά μήν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο στόν κόσμο. Ἄν ἦταν ἔτσι, τότε τό σχέδιο αὐτό θά ἦταν καλό. Τά πράγματα ὅμως δέν εἶναι ἔτσι: ὑπάρχει ἡ ἐξουσία τοῦ κεφαλαίου, ἡ ἐξουσία τοῦ χρήματος, χωρίς χρήματα καί στήν πιό ἐλεύθερη γῆ, ὁποιαδήποτε «μέτρα» κι' ἄν ἐφαρμοστοῦν, δέν μπορεῖ νά γίνει νοικοκυριό, γιατί ἐφόσον ἔμεινε τό χρῆμα — μένει καί ἡ μισθωτή ἐργασία. Κι' αὐτό θά πεῖ ὅτι οἱ πλούσιοι ἀγρότες, πού στή Ρωσία δέν εἶναι λιγότεροι ἀπό ἕνα ἑκατομμύριο οἰκογένειες, καταπιέζουν, ἐκμεταλλεύονται τούς μισθωτούς ἐργάτες καί θά τούς καταπιέζουν καί στήν «ἐλεύθερη» γῆ. Οἱ πλούσιοι αὐτοί ἀγρότες καταφεύγουν συνεχῶς, ὄχι σάν ἐξαίρεση, μά κατά γενικό κανόνα, στή μίσθωση ἐργατῶν μέ τό χρόνο, μέ διάφορες προθεσμίες, μέ τή μέρα, δηλαδή στήν ἐκμετάλλευση τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, τῶν προλετάριων. Καί παράλληλα ὑπάρχουν ἑκατομμύρια καί ἑκατομμύρια ἀγρότες χωρίς ἄλογο, πού δέν μποροῦν νά ζήσουν χωρίς νά πουλήσουν τήν ἐργατική τους δύναμη, χωρίς νά πηγαίνουν νά δουλέψουν σέ ἄλλα μέρη κτλ. Ὅσο παραμένει ἡ ἐξουσία τοῦ χρήματος, ἡ ἐξουσία τοῦ κεφαλαίου, ὁποιεσδήποτε «νόρμες» κι' ἄν καθορίζατε, θά μείνουν στήν καλύτερη περίπτωση ἀνεφάρμοστες, γιατί δέν παίρνουν ὑπόψη τους τόν κύριο παράγοντα, ὅτι ἡ ἰδιοκτησία πάνω στά ἐργαλεῖα, στά ζῶα, στά χρήματα εἶναι κατανεμημένη ἀνισόμετρα· δέν παίρνουν ὑπόψη τους ὅτι ὑπάρχει ἡ μισθωτή ἐργασία, πού ὑποβάλλεται σέ ἐκμετάλλευση. Αὐτό εἶναι ἕνα βασικό γεγονός τῆς τωρινῆς ζωῆς τῆς Ρωσίας, αὐτό δέν μπορεῖς νά τό ἀγνοήσεις, κι' ἄν ἀκόμη ἐμεῖς καθορίσουμε ὁποιαδήποτε «μέτρα», ἡ ζωή θά τά προσπεράσει, καί τά «μέτρα» θά μείνουν στό χαρτί. Νά γιατί, γιά νά ὑπερασπίσουμε τά συμφέροντα τῶν ἀπόρων καί φτωχῶν ἀγροτῶν σ' αὐτό τόν τεράστιο μετασχηματισμό τῆς Ρωσίας, πού ἐσεῖς τώρα πραγματοποιεῖτε

καί πού ἀναμφισβήτητα θά πραγματοποιήσετε, ὅταν ἡ ἀτομική ἰδιοκτησία πάνω στή γῆ θά ἔχει ἐξαλειφθεῖ, ὅταν θά ἔχει γίνει ἕνα βῆμα μπρός πρός τό πλησίασμα ἑνός καλύτερου μέλλοντος, τοῦ σοσιαλιστικοῦ· γιά νά τά ὑπερασπίσουμε, σ' αὐτό τό μεγάλο μετασχηματισμό, πού ἐσεῖς μόλις τώρα ἀρχίζετε, πού θά τραβήξει πολύ μακριά καί πού μποροῦμε νά ποῦμε χωρίς ὑπερβολή ὅτι θά πραγματοποιηθεῖ ἀναμφισβήτητα στή Ρωσία, γιατί δέν ὑπάρχει δύναμη πού νά μπορεῖ νά τόν ἐμποδίσει· γιά νά ὑπερασπίσουμε τά συμφέροντα τῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν — δέν πρέπει νά ἀκολουθήσουμε τό δρόμο τοῦ καθορισμοῦ νόρμας ἤ μέτρων, πρέπει νά ἀναζητήσουμε ἄλλο δρόμο.

Ἐγώ καί οἱ σύντροφοι τοῦ Κόμματός μου, πού ἐξονόματός του ἔχω τήν τιμή νά μιλῶ, ξέρουμε μόνο δυό τέτιους δρόμους ὑπεράσπισης τῶν συμφερόντων τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν γῆς καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, κι' αὐτούς τούς δυό δρόμους συνιστοῦμε νά προσέξει τό Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν.

Ὁ πρῶτος δρόμος εἶναι ἡ ὀργάνωση τῶν ἐργατῶν γῆς καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν. Ἐμεῖς θέλουμε καί συνιστοῦμε νά σχηματιστεῖ σέ κάθε ἀγροτική ἐπιτροπή, σέ κάθε ἐπαρχία, νομό, κυβερνεῖο, χωριστή φράξια ἤ χωριστή ὁμάδα τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν γῆς καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν, ἀὐτῶν πού πρέπει νά ἀναρωτηθοῦν: ἄν αὔριο ὅλη ἡ γῆ γίνει παλλαϊκή — καί θά γίνει ἀναμφισβήτητα, γιατί τό θέλει ὁ λαός — τί θά κάνουμε ἐμεῖς; Ἐμεῖς πού δέν ἔχουμε ζῶα καί ἐργαλεῖα, ἀπό ποῦ θά τά πάρουμε; Πῶς θά κάνουμε νοικοκυριό; Πῶς πρέπει νά ὑπερασπίζουμε τά συμφέροντά μας; Τί πρέπει νά κάνουμε ὥστε ἡ γῆ πού θά εἶναι παλλαϊκή, πού πραγματικά θά εἶναι παλλαϊκή, νά μήν πέσει στά χέρια *μόνο τῶν νοικοκυρέων;* Θά εἶναι τάχα μεγάλο τό κέρδος γιά μᾶς, ἄν πέσει στά χέρια ἐκείνων πού θά ἔχουν ἀρκετά ζῶα καί ἐργαλεῖα; Γι' αὐτό λοιπόν πραγματοποιήσαμε ἐμεῖς αὐτή τή μεγάλη ἀνατροπή; Αὐτό ἦταν πού μᾶς χρειαζόταν;

Ἡ γῆ θά ἀνήκει στό «λαό», ὅμως αὐτό *δέν ἀρκεῖ* γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν συμφερόντων τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν γῆς. Ὁ βασικός δρόμος δέν βρίσκεται στό νά καθοριστεῖ ἀπό δῶ, ἀπό τά πάνω, ἤ ἀπό τήν ἀγροτική ἐπιτροπή τό «μέτρο» γιά τήν ἀτομική κατοχή τῆς γῆς. Αὐτά τά μέτρα δέν θά βοηθήσουν ὅσο κυριαρχεῖ τό κεφάλαιο, καί τά μέτρα αὐτά δέν πρόκειται νά μᾶς γλυτώσουν

ἀπό τήν κυριαρχία τοῦ καπιταλισμοῦ. Γιά νά γλυτώσουμε ἀπό τό ζυγό τοῦ καπιταλισμοῦ, γιά νά περάσει ἡ παλλαϊκή γῆ στά χέρια τῶν *ἐργαζομένων* — ὑπάρχει μόνο ἕνας βασικός δρόμος: εἶναι ὁ δρόμος τῆς ὀργάνωσης τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν γῆς, πού θά καθοδηγοῦνται ἀπό τήν πείρα τους, ἀπό τίς παρατηρήσεις τους, ἀπό τή δυσπιστία τους σ' ὅσα τούς λένε οἱ λαογδάρτες, κι' ἄς ἐμφανίζονται αὐτοί μέ κόκκινους φιόγκους κι' ἄς αὐτοαποκαλοῦνται «ἐπαναστατική δημοκρατία».

Μόνο ἡ αὐτοτελής ὀργάνωση κατά τόπους, μόνο τά διδάγματα ἀπό τήν ἴδια τους τήν πείρα θά διδάξουν τούς φτωχούς ἀγρότες. Καί ἡ πείρα αὐτή δέν θά εἶναι εὔκολη, ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά ὑποσχεθοῦμε καί οὔτε ὑποσχόμαστε λαγούς μέ πετραχήλια. Ὄχι, οἱ τσιφλικάδες θά ἀνατραποῦν, γιατί αὐτό τό θέλει ὁ λαός, ὁ *καπιταλισμός* ὅμως θά μείνει. Αὐτόν εἶναι πολύ πιό δύσκολο νά τόν ἀνατρέψουμε, καί στήν ἀνατροπή του ὁδηγεῖ ἄλλος δρόμος. Εἶναι ὁ δρόμος τῶν αὐτοτελῶν, χωριστῶν ὀργανώσεων τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν γῆς καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν. Νά τί προωθεῖ σέ πρώτη γραμμή τό Κόμμα μας.

Μόνο ἀπό αὐτό τό δρόμο μποροῦμε νά περιμένουμε τό βαθμιαῖο, ὄχι εὔκολο, μά σίγουρο πέρασμα τῆς γῆς πραγματικά στά χέρια τῶν ἐργαζομένων.

Τό δεύτερο μέτρο πού συνιστᾶ τό Κόμμα μας εἶναι νά δημιουργηθοῦν, ὅσο τό δυνατό γρηγορότερα, ἀπό κάθε μεγάλο νοικοκυριό, ἀπό κάθε π.χ. μεγάλο τσιφλικάδικο ἀγρόκτημα — στή Ρωσία εἶναι 30000 — ὑποδειγματικά νοικοκυριά γιά *ἀπό κοινοῦ* καλλιέργειά τους μαζί μέ τούς ἐργάτες γῆς καί μέ τή βοήθεια ἐπιστημόνων γεωπόνων, χρησιμοποιώντας γι' αὐτή τή δουλιά τά ζῶα τῶν τσιφλικάδων, τά ἐργαλεῖα τους κτλ. Χωρίς αὐτή τήν *ἀπό κοινοῦ* καλλιέργεια κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν γῆς δέν θά πετύχουμε νά περιέλθει ὅλη ἡ γῆ στούς *ἐργαζόμενους*. Ἡ ἀπό κοινοῦ καλλιέργεια εἶναι φυσικά πράγμα δύσκολο, ἄν κανένας φανταζόταν ὅτι εἶναι δυνατό μιά τέτια ἀπό κοινοῦ καλλιέργεια νά ἀποφασιστεῖ καί νά ἐπιβληθεῖ ἀπό τά πάνω, αὐτό θά ἦταν ἀσφαλῶς τρέλα, γιατί ἡ μακραίωνη συνήθεια στό χωριστό νοικοκυριό δέν μπορεῖ νά ἐξαφανιστεῖ μεμιᾶς, γιατί ἐδῶ χρειάζονται χρήματα, χρειάζεται προσαρμογή στίς νέες ἀρχές τῆς ζωῆς. Ἄν αὐτές οἱ συστάσεις, αὐτή ἡ γνώμη σχετικά μέ

τήν ἀπό κοινοῦ καλλιέργεια, μέ κοινά σύνεργα καί κοινά ζῶα καί μέ ὅσο τό δυνατό καλύτερη χρησιμοποίηση τῶν ἐργαλείων μαζί μέ τή βοήθεια γεωπόνων, ἄν αὐτές οἱ συστάσεις ἦταν ἐπινόηση ὁρισμένων κομμάτων, τά πράγματα θά ἦταν ἄσχημα, γιατί στή ζωή ἑνός λαοῦ δέν γίνονται κανενός εἴδους ἀλλαγές χάρη στή συμβουλή ἑνός κάποιου κόμματος, γιατί δέν πᾶνε δεκάδες ἑκατομμύρια ἄνθρωποι στήν ἐπανάσταση χάρη στή συμβουλή τῶν κομμάτων, ἐνῶ μιά τέτια ἀλλαγή θά εἶναι μιά ἐπανάσταση πολύ πιό μεγάλη ἀπ' ὅ,τι ἡ ἀνατροπή τοῦ ξεμωραμένου Νικολάου Ρομάνοφ. Ἐπαναλαβαίνω ὅτι οἱ δεκάδες ἑκατομμύρια ἄνθρωποι δέν πᾶνε στήν ἐπανάσταση κατά παραγγελία, ἀλλά πᾶνε ὅταν δημιουργεῖται ἀδιέξοδο, ὅταν ὁ λαός βρίσκεται σέ ἀφόρητη κατάσταση, ὅταν ἡ γενική πίεση, ἡ ἀποφασιστικότητα δεκάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων συντρίβει ὅλους τούς παλιούς φραγμούς καί εἶναι πραγματικά σέ θέση νά δημιουργήσει μιά νέα ζωή. Ἄν ἐμεῖς συνιστοῦμε ἕνα τέτιο μέτρο, ἄν συνιστοῦμε νά ἀρχίσουμε τήν ἐφαρμογή του μέ σύνεση, λέγοντας ὅτι τό μέτρο αὐτό γίνεται ἀναγκαῖο, αὐτό δέν τό συνάγουμε μόνο ἀπό τό πρόγραμμά μας, ἀπό τή σοσιαλιστική διδασκαλία μας, μά καί γιατί, ὄντας σοσιαλιστές καί μελετώντας τή ζωή τῶν δυτικοευρωπαϊκῶν λαῶν, καταλήξαμε σ' αὐτό τό συμπέρασμα. Ξέρουμε ὅτι ἐκεῖ ἔγιναν πολλές ἐπαναστάσεις πού δημιούργησαν ρεπουμπλικανικές δημοκρατίες· ξέρουμε ὅτι στήν Ἀμερική τό 1865 νικήθηκαν οἱ δουλοκτῆτες κι' ὅτι ὕστερα ἀπ' αὐτό μοιράστηκαν στούς ἀγρότες ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια ντεσιατίνες δωρεάν ἤ σχεδόν δωρεάν, καί παρ' ὅλα αὐτά ἐκεῖ κυριαρχεῖ ὁ καπιταλισμός ὅσο πουθενά ἀλλοῦ καί πιέζει τίς ἐργαζόμενες μάζες, ὅπως καί στίς ἄλλες χῶρες, ἄν ὄχι κι' ἀκόμη περισσότερο. Νά ἡ σοσιαλιστική ἐκείνη διδασκαλία, νά ἡ μελέτη ἐκείνη τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων λαῶν πού μᾶς ὁδήγησε στήν ἀκράδαντη πεποίθηση ὅτι χωρίς τήν ἀπό κοινοῦ καλλιέργεια τῆς γῆς ἀπό τούς ἐργάτες γῆς, μέ τή χρησιμοποίηση τῶν καλύτερων μηχανῶν καί κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση ἐπιστημονικά μορφωμένων γεωπόνων, δέν ὑπάρχει διέξοδος ἀπό τό ζυγό τοῦ καπιταλισμοῦ. Ἀλλά ἄν βασιζόμασταν μόνο στήν πείρα τῶν δυτικοευρωπαϊκῶν κρατῶν, ἡ δουλιά μας γιά τή Ρωσία θά πήγαινε ἄσχημα, ἐπειδή ἡ μάζα τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ μόνο τότε εἶναι ἱκανή νά κάνει ἕνα σοβαρό βῆμα σ' αὐτό τό νέο δρόμο,

ὅταν δημιουργεῖται μιά ἔσχατη ἀνάγκη. Κι' ἐμεῖς λέμε: ἦρθε ἀκριβῶς ἡ στιγμή πού αὐτή ἡ ἔσχατη ἀνάγκη γιά ὅλο τό ρωσικό λαό χτυπάει τήν πόρτα. Ἡ ἔσχατη αὐτή ἀνάγκη εἶναι ὅτι δέν μπορεῖ νά διεξάγεται τό νοικοκυριό ὅπως παλιά. Ἂν ἐξακολουθήσουμε νά παραμένουμε στά μικρά νοικοκυριά, ἔστω καί σάν ἐλεύθεροι πολίτες σέ ἐλεύθερη γῆ, θά μᾶς ἀπειλεῖ ὁπωσδήποτε ἀναπόφευκτος χαμός, γιατί ἡ οἰκονομική καταστροφή ἐπέρχεται μέρα μέ τή μέρα, ὥρα μέ τήν ὥρα. Αὐτό τό λένε ὅλοι· αὐτό εἶναι γεγονός πού δέν τό ἔχει προκαλέσει ἡ κακή θέληση ὁρισμένων, μά τό ἔχει προκαλέσει ὁ παγκόσμιος κατακτητικός πόλεμος, τό ἔχει προκαλέσει ὁ καπιταλισμός.

Ὁ πόλεμος ἐξόντωσε μάζες ἀνθρώπων, ὅλος ὁ κόσμος ἔχει πλημμυρίσει στό αἷμα, ὁ πόλεμος ἔφερε ὅλο τόν κόσμο μπροστά στήν καταστροφή. Αὐτό δέν εἶναι ὑπερβολή, κανένας δέν μπορεῖ νά ἐγγυηθεῖ γιά τό αὔριο· αὐτό τό λένε ὅλοι. Πάρτε τήν «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν» — ἐκεῖ ὅλοι λένε: οἱ καπιταλιστές καταφεύγουν στήν ἰταλική ἀπεργία καί στά λοκάουτ. Αὐτό θά πεῖ: δέν ὑπάρχει δουλιά, καί οἱ καπιταλιστές ἀπολύουν μαζικά τούς ἐργάτες. Νά ποῦ ὁδήγησε αὐτός ὁ ἐγκληματικός πόλεμος ὄχι μόνο τή Ρωσία, μά ὅλες τίς χῶρες.

Νά γιατί λέμε: τό νοικοκυριό σέ χωριστούς κλήρους κι' ἄν ἀκόμη ὑπάρχει «ἐλεύθερη δουλιά σέ ἐλεύθερη γῆ» δέν ἀποτελεῖ διέξοδο ἀπό τήν τρομερή κρίση, ἀπό τή γενική καταστροφή, δέν ἀποτελεῖ σωτηρία. Ἐπιβάλλεται *γενική ὑποχρεωτική ἐργασία*, χρειάζεται ἡ πιό μεγάλη οἰκονομία ἀνθρώπινης ἐργασίας, χρειάζεται ἐξαιρετικά ἰσχυρή καί σταθερή ἐξουσία πού νά εἶναι σέ θέση νά ἐφαρμόσει αὐτή τή γενική ὑποχρεωτική ἐργασία· αὐτή δέν μποροῦν νά τήν ἐφαρμόσουν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, μποροῦν νά τήν ἐφαρμόσουν μόνο τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, γιατί αὐτά εἶναι ὁ ἴδιος ὁ λαός, οἱ ἴδιες οἱ λαϊκές μάζες, γιατί αὐτά δέν εἶναι ἐξουσία ὑπαλληλική, γιατί αὐτά, ξέροντας ὅλη ἐντελῶς τήν ἀγροτική ζωή, μποροῦν νά καθιερώσουν τήν ὑποχρεωτική ἐργασία, μποροῦν νά καθιερώσουν μιά τέτια προστασία τῆς ἀνθρώπινης ἐργασίας πού θά ἐμπόδιζε τή διασπάθιση τῆς ἐργασίας τοῦ ἀγρότη, κι' ἔτσι τό πέρασμα στήν ἀπό κοινοῦ καλλιέργεια θά γινόταν βαθμιαῖα καί

μέ σύνεση. Αὐτή εἶναι δύσκολη δουλιά, ὅμως εἶναι ἀπαραίτητο νά περάσουμε στήν ἀπό κοινοῦ καλλιέργεια μεγάλων ὑποδειγματικῶν νοικοκυριῶν· χωρίς αὐτό δέν μποροῦμε νά βγοῦμε ἀπό τό οἰκονομικό χάος, ἀπό τήν κυριολεκτικά ἀπελπιστική κατάσταση ὅπου βρίσκεται ἡ Ρωσία, καί θά ἦταν τό πιό μεγάλο λάθος, ἄν κανένας ἔκανε τή σκέψη ὅτι ἕνας τέτιος τεράστιος μετασχηματισμός στή ζωή τοῦ λαοῦ εἶναι δυνατό νά πραγματοποιηθεῖ μεμιᾶς. Ὄχι, αὐτό ἀπαιτεῖ τεράστια ἐργασία, ἀπαιτεῖ ὑπερένταση, ἀποφασιστικότητα καί ἐνεργητικότητα ἀπό τόν κάθε ἀγρότη καί ἐργάτη στόν τόπο του, στή δουλιά πού ξέρει, στό ἐπάγγελμα ὅπου δουλεύει δεκάδες χρόνια. Ἕνα τέτιο πράγμα δέν μπορεῖ νά γίνει μέ μιά ὁποιαδήποτε διαταγή, ὅμως εἶναι ἀπαραίτητο νά γίνει, γιατί ὁ κατακτητικός πόλεμος ὁδήγησε ὅλη τήν ἀνθρωπότητα στό χεῖλος τῆς καταστροφῆς, ἔχουν χαθεῖ δεκάδες ἑκατομμύρια ζωές καί θά χαθοῦν ἀκόμη περισσότερες ἀπό τό φρικτό αὐτό πόλεμο, ἄν ἐμεῖς δέν ἐντείνουμε ὅλες μας τίς δυνάμεις, ἄν ὅλες οἱ ὀργανώσεις τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν δέν κάνουν κοινές ἀποφασιστικές ἐνέργειες στό δρόμο πρός τήν ἀπό κοινοῦ καλλιέργεια τῆς γῆς, χωρίς καπιταλιστές, χωρίς τσιφλικάδες. Μόνο αὐτός ὁ δρόμος θά ὁδηγήσει στό πραγματικό πέρασμα τῆς γῆς στά χέρια τῶν ἐργαζομένων. (Χειροκροτήματα.)

Δημοσιεύτηκε στίς 25 τοῦ Μάη 1917 στήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστιγια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν Ἀγροτῶν Βουλευτῶν», ἀρ. φύλ. 14· τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 στήν μπροσούρα «Ὑλικά γιά τό ἀγροτικό ζήτημα». Πετρούπολη, Ἐκδοτικό «Πριμπόι»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς μπροσούρας πού παραβλήθηκε μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Δημοσιεύτηκαν οί συνδυασμοί τῶν ὑποψηφίων γιά τά δημοτικά συνοικιακά συμβούλια (δωρεάν παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Βέντομοστι Ὁμπστσέστβενοβο Γκραντονατσάλστβα»[84] τῆς 17 τοῦ Μάη). Δυστυχῶς τά στοιχεῖα πού δόθηκαν δέν εἶναι γιά ὅλες τίς συνοικίες, ἀλλά μόνο γιά 10. Ὡστόσο ὅμως μᾶς δίνουν μιά ἐξαιρετικά καθαρή καί χτυπητή εἰκόνα σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς *κομματικότητας*, εἰκόνα πού εἶναι ἀνάγκη νά τή μελετήσουμε προσεκτικότερα καί πρός τό συμφέρον τῆς ἐκλογικῆς ζύμωσης, καί γιά νά ξεκαθαριστεῖ ἡ σύνδεση τῶν κομμάτων μέ τίς *τάξεις*.

Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ κομματικότητα εἶναι ταυτόχρονα καί ὅρος καί δείκτης τῆς πολιτικῆς ἀνάπτυξης. Ὅσο περισσότερο πολιτικά ἀναπτυγμένος, φωτισμένος καί συνειδητός εἶναι ἕνας πληθυσμός ἤ μιά τάξη, τόσο ἀνώτερη εἶναι, κατά γενικό κανόνα, ἡ κομματικότητά τους. Αὐτός ὁ γενικός κανόνας ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τήν πείρα ὅλων τῶν πολιτισμένων χωρῶν. Καί εἶναι εὐνόητο πώς ἀπό τήν ἄποψη τῆς ταξικῆς πάλης ἔτσι πρέπει νά εἶναι: ἡ ἀκομματικότητα ἤ ἡ ἀνεπάρκεια κομματικῆς ἀποκρυστάλλωσης, κομματικῆς ὀργάνωσης δείχνει ταξική ἀστάθεια (αὐτό στήν καλύτερη περίπτωση· στή χειρότερη περίπτωση ἡ ἀνεπάρκεια αὐτή σημαίνει ἐξαπάτηση τῶν μαζῶν ἀπό τούς πολιτικούς ἀγύρτες — φαινόμενο πάρα πολύ συνηθισμένο στίς κοινοβουλευτικές χῶρες).

Τί μᾶς δείχνει λοιπόν, σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς κομματικότητας, ἡ εἰκόνα τῶν συνδυασμῶν τῆς Πετρούπολης πού ἀνακοινώθηκαν;

Γιά 10 συνοικίες ἔχουν ὑποβληθεῖ συνολικά 71 συνδυασμοί. Ἀπό τήν πρώτη ματιά διαγράφεται ἔκδηλα ὁ χωρισμός τους σέ *πέντε* ὁμάδες:

1) ΣΔΕΚΡ — *μπολσεβίκοι*. Ὑποβλήθηκαν συνδυασμοί καί στίς 10 συνοικίες. Τό Κόμμα μας παρουσιάζεται σέ συνασπισμό μέ δυό ὁμάδες: τούς μεζραγιόντσι καί τούς διεθνιστές-μενσεβίκους.

Ὁ συνασπισμός αὐτός βασίζεται αὐστηρά σέ ἀρχές καί ἔχει διακηρυχτεῖ ἀνοιχτά μέ τίς ἀποφάσεις τῆς συνδιάσκεψης τῆς Πετρούπολης καί τῆς Πανρωσικῆς Συνδιάσκεψης τοῦ Κόμματός μας[85]. Τό βασικό ζήτημα τῆς σημερινῆς πολιτικῆς ζωῆς τόσο στή Ρωσία, ὅσο καί σέ ὅλο τόν κόσμο εἶναι τό ζήτημα τῆς πάλης τοῦ διεθνισμοῦ τῶν προλετάριων ἐνάντια στό σωβινισμό (ἤ τόν «ἀμυνιτισμό») τῶν μεγαλοαστῶν καί μικροαστῶν. Καί τό Κόμμα μας δήλωσε ἀνοιχτά ὅτι εἶναι ἀποφασισμένο νά πραγματοποιήσει «τήν προσέγγιση καί τήν ἕνωση» (βλ. ἀπόφαση τῆς Πανρωσικῆς Συνδιάσκεψης γιά τήν ἕνωση τῶν διεθνιστῶν ἐνάντια στόν μικροαστικό ἀμυνιτικό συνασπισμό) ὅλων τῶν διεθνιστῶν.

Τό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου κατέβηκε στίς ἐκλογές καθαρά, ἀνοιχτά, μονολιθικά.

2) Δέν εἶναι λιγότερο ξεκάθαρη ἡ ταξική φυσιογνωμία πού παρουσιάζει τό Κόμμα τῆς «λαϊκῆς ἐλευθερίας», δηλαδή τῶν καντέτων, στήν πραγματικότητα κόμμα τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης. Κι' ἐδῶ ὑπάρχουν 10 ἀμιγεῖς κομματικοί συνδυασμοί καί στίς 10 συνοικίες. Ὅπως εἶναι γνωστό, *ὅλα* τά κόμματα τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν *ὑποστηρίζουν* τώρα τούς καντετους, ομως για την ωρα το κανον *στα κρυφα*.

3) Τήν τρίτη θέση ἀπό ἄποψη κομματικῆς ἀποκρυστάλλωσης τήν κατέχει τό νεοξεφουρνισμένο Ριζοσπαστικο-δημοκρατικό κόμμα, πού ὑπόβαλε δικούς του συνδυασμούς μόνο στίς 6 ἀπό τίς 10 συνοικίες. Αὐτό τό ἄγνωστο σέ ὅλους κόμμα — ὁλοφάνερα καπιταλιστικό κι' αὐτό, πού ἐλπίζει «νά ἀποσπάσει» τούς ψήφους τῶν μικροαστῶν μέ ὑποσχέσεις πού δέν ὑποχρεώνουν σέ τίποτε — εἶναι ἕνα εἶδος μεταμφιεσμένων καντέτων.

4) Τήν τέταρτη θέση τήν κατέχει μιά ὁμάδα 17 συνδυασμῶν σέ 9 συνοικίες, πού ἀνήκει στούς ναρόντνικους (τρουντοβίκοι, σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες, λαϊκοί σοσιαλιστές[86]) καί στούς μενσεβίκους σύν τήν ἐπαίσχυντης φήμης ὁμάδα «Γεντίνστβο»[87], πού ἔχουν κάνει μεταξύ τους τούς πιό παρδαλούς συνδυασμούς.

Πραγματικό ὑπόδειγμα μικροαστικῆς σαλάτας καί μικροαστικῆς ἔλλειψης ἀρχῶν! *Κανένα* ἀπ' αὐτά τά κόμματα καί τίς ὁμάδες δέν τόλμησε νά βγάλει μιά ἀνοιχτή, βασισμένη σέ ἀρχές, ἐκφρασμένη ἀπό τά πρίν ἀπόφαση γιά προσέγγιση καί ἕνωση αὐτῶν τῶν ὁμάδων καί κομμάτων. Τούς παράσυραν τά γεγονότα, σύρθηκαν στήν οὐρά τοῦ σωβινιστικοῦ ρεύματος. Κατρακύλησαν στόν ἴδιο βάλτο καί τσαλαβουτοῦν σ' αὐτόν μέ καθαρά φιλισταϊκό τρόπο, προσπαθώντας «νά τρυπώσουν» σέ κάθε συνοικία μέ διαφορετικό τρόπο, ὁ καθένας ἀνάλογα μέ τήν καπα-

τσωσύνη του! Νά τρυπώσουμε, ἀδιάφορο πῶς, φτάνει μόνο νά τρυπώσουμε — νά τό ἔμβλημά τους.

Ἄν ἀπό ἄποψη ἀρχῶν τούς ἔνωσε ὁ ἀμυνιτισμός ἤ ἡ ὑποστήριξη τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ, γιατί νά μή συγχωνευτοῦν σέ ἕνα ἐνιαῖο πολιτικό συνασπισμό, πού νά στηρίζεται πραγματικά σέ ἀρχές καί νά ἐμφανίζεται ἀνοιχτά στή σημερινή ἐκλογική καμπάνια;

Μά ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ οὐσία, οἱ μικροαστοί, δηλαδή οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι, δέν ἔχουν οὔτε ἀρχές οὔτε κομματικότητα! Ὅλοι τους εἶναι ἀμυνίτες καί μινιστεριαλιστές. Δέν ἔχουν ὅμως ἐμπιστοσύνη ὁ ἕνας στόν ἄλλο. Στή μιά συνοικία οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες κατεβαίνουν χωριστά, στήν ἄλλη σέ συνασπισμό μέ τούς λαϊκούς σοσιαλιστές καί τούς τρουντοβίκους (μέ τούς ἀνθρώπους πού δέχονται τήν ἐξαγορά τῆς γῆς!! μέ κόμματα πού οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες Βιχλιάγεφ, Τσερνόφ καί Σία τό 1906-1907 τά κατηγοροῦσαν *ἀνοιχτά*, ὅτι ὑποκλίνονται μπροστά στά ἔνστικτα τῆς *ἰδιοκτησίας*!!). Τίς περισσότερες φορές συνασπίζονται μέ τούς μενσεβίκους καί κάποτε μέ τή «Γεντίνστβο», τήν ἴδια ἀκριβῶς «Γεντίνστβο» πού γι' αὐτήν ἡ «Ντιέλο Ναρόντα» γράφει σέ τόνο εἴτε ἐχθρικό εἴτε περιφρονητικό.

Δέν πειράζει, ὁ φιλισταῖος θά τά χάψει ὅλα. Ὁ μικροαστός δέν πολυσκοτίζεται γιά τήν κομματικότητα, γιά τίς ἀρχές! Στήν ἐφημερίδα «ἐμεῖς» εἴμαστε ἐνάντια στή «Γεντίνστβο», ὅμως γιά νά τρυπώσουμε στή Δούμα «ἐμεῖς» εἴμαστε *ὑπέρ*...

Τά ἴδια κι' ἀπαράλλακτα καί οἱ μενσεβίκοι. Στήν ἐφημερίδα εἶναι ἐνάντια στή «Γεντίνστβο», στήν πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν μενσεβίκων [88] ὑποδέχτηκαν τόν περιβόητο Ντέιτς μέ φωνές ἀποδοκιμασίας, ἔτσι πού ἡ «Γεντίνστβο» παραπονέθηκε γι' αὐτό ἀνοιχτά. Δέν πειράζει, ὁ φιλισταῖος εἶναι ξεχασιάρης. Ἐμεῖς θά πᾶμε φιλισταϊκά! «Κατ' ἀρχήν» εἴμαστε ἐνάντια στούς Ντέιτς καί τούς Ἰορντάνσκι, ντρεπόμαστε γι' αὐτούς μπροστά στούς ἐργάτες, ὅμως γιά νά κερδίσουμε θεσοῦλες εἴμαστε πρόθυμοι νά ἐμφανιστοῦμε σέ κοινά ψηφοδέλτια μ' αὐτούς τούς κυρίους!

Ἄς τό ξέρουν λοιπόν ὅλοι οἱ συνειδητοί ἐργάτες, ἄς κατατοπίσουν γι' αὐτό ὅλη τήν ἐργατική μάζα, ὅτι ὁ συνασπισμός τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν καί ὅλων τῶν ναρόντνικων μέ τούς μενσεβίκους εἶναι συνασπισμός ἀνθρώπων πού δειλά προωθοῦν λαθραῖα τούς ἥρωες τῆς «Γεντίνστβο», *ἀνθρώπων πού ντρέπονται γιά τούς συμμάχους τους!*

Σέ δυό συνοικίες, τοῦ Καζάνσκι καί τοῦ Σπάσκι, δέν ὑπάρ-

χουν καθόλου οὔτε μενσεβίκοι, οὔτε σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες: *κρύφτηκαν*, φαίνεται, στά ψηφοδέλτια τῶν συνοικιακῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, δηλαδή σέ ψηφοδέλτια *ἐξωκομματικά* (καί στίς δυό περιπτώσεις παρουσιάζεται πολύ περιορισμένος ἀριθμός ὑποψηφίων: 38 καί 28 ἔναντι 54 καί 44 τῶν καντέτων καί ἔναντι 43 καί 46 δικῶν μας). Συνεπῶς, σέ δυό συνοικίες τά μικροαστικά κόμματα δέν μπόρεσαν νά κρατήσουν ἀκόμη κι' αὐτή τήν παρδαλή μισοκομματικότητά τους, καί κατακύλησαν ὁριστικά στό βάλτο τῆς ἀκομματικότητας: «φτάνει μόνο νά μᾶς ἐκλέξουν, τί μᾶς χρειάζεται ἡ κομματικότητα;». Αὐτό εἶναι παντοῦ καί πάντοτε τό ἔμβλημα τῶν ἀστῶν κοινοβουλευτικῶν παραγόντων.

5) Στήν πέμπτη ὁμάδα βασιλεύει ἀπόλυτα ἡ ἀκομματικότητα. Σέ 10 συνοικίες ὑπάρχουν 28 συνδυασμοί, καί μάλιστα οἱ περισσότερες ὁμάδες ἐμφανίζονται μόνο σέ μιά συνοικία. Ἐδῶ δέν πρόκειται μόνο γιά φιλισταϊσμό, μά γιά στενά τοπικιστικό, συνοικιακό φιλισταϊσμό. Καί ποιός δέν βρίσκεται ἐδῶ! Καί ἡ «διαχείρηση σπιτιῶν», καί ἡ «ὁμάδα ὑπαλλήλων στά ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα», καί ἡ «ὁμάδα τιμιότητας, ὑπευθυνότητας καί δικαιοσύνης» (δέν σ' ἀρέσει, μήν τ' ἀκοῦς...), καί οἱ «λαοκρατικοί-δημοκρατικοί καί σοσιαλιστικοί παράγοντες, οἱ ὁποῖοι προτείνονται ἀπό τούς ἐξωκομματικούς ἐργαζόμενους λαοκράτες-δημοκράτες, πού συμμετέχουν στίς ἐπιτροπές σπιτιῶν»...

Σύντροφοι ἐργάτες! Ριχτεῖτε ὅλοι ὡς τόν ἕνα στή δουλιά, περνᾶτε ἀπό τά φτωχόσπιτα, ξυπνᾶτε καί διαφωτίζετε τό ὑπηρετικό προσωπικό, τούς πιό καθυστερημένους ἐργάτες κτλ. κτλ.! Κάντε προπαγάνδα ἐνάντια στούς καπιταλιστές καί τούς καντέτους πού μεταμφιέστηκαν σέ «ριζοσπάστες-δημοκράτες», καί ἐνάντια σέ ὅσους κρύβονται πίσω ἀπό τήν πλάτη τῶν καντέτων! Κάντε προπαγάνδα ἐνάντια στό μικροαστικό ἀμυνίτικο βάλτο τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων, ἐνάντια στόν ἀκομματικό καί ἄναρχο συνασπισμό τους, ἐνάντια στίς πρόσπάθειες νά περάσουν λαθραῖα στά κοινά τους ψηφοδέλτια καί τούς τρουντοβίκους, ὀπαδούς τῆς ἐξαγορᾶς τῆς γῆς, καί τούς ἥρωες τῆς «Γεντίνστβο» τοῦ Πλεχάνοφ, πού μαζί της ντρέπονται νά πηγαίνουν ἀγκαζέ ἀκόμη καί οἱ κυβερνητικές ἐφημερίδες «Ντιέλο Νατρόντα» καί «Ραμπότσαγια Γκαζέτα»!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 64,
6 τοῦ Ἰούνη (24) τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΔΥΟ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ

Κάνοντας κριτική στά ἄλλα κόμματα, πρέπει νά ἐπικρίνουμε καί οἱ ἴδιοι τόν ἑαυτό μας. Ἡ δημοσίευση τῶν συνδυασμῶν τῶν ὑποψηφίων γιά τά δημοτικά συνοικιακά συμβούλια τῆς Πετρούπολης ἀποκάλυψε δυό ἐλλείψεις τῆς κομματικῆς μας ὀργάνωσης καί δουλιᾶς.

Πρώτη ἔλλειψη. Τό ψηφοδέλτιό μας στή συνοικία Λιτέινι ἔχει μόνο 33 ὑποψηφίους ἀπέναντι στούς 63 τῶν καντέτων καί τοῦ συνασπισμοῦ τῶν μενσεβίκων μέ τή «Γεντίνστβο» καί τούς ναρόντνικους. Εἶναι φανερό πώς σέ μιά πλούσια συνοικία τά κομματικά μας στελέχη δέν βρῆκαν παραπάνω ἀπό 33 ὑποψηφίους τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος. Αὐτό ὅμως εἶναι ὁλοφάνερη ἔλλειψη τῆς δουλιᾶς μας, ὁλοφάνερη ἀπόδειξη ὅτι δέν κατεβήκαμε ἀρκετά στά «κάτω στρώματα» τῶν ἐργαζομένων καί τῶν ἐκμεταλλευομένων. Πρέπει νά ξεκόψουμε ἀπό τίς καθιερωμένες συνήθειες· πρέπει στίς πλούσιες συνοικίες νά κατεβοῦμε μέ ἰδιαίτερη δραστηριότητα «στό λαό» καί νά τραβήξουμε νέα στρώματα ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων στή συνειδητή ζωή. Θά ἔπρεπε νά προσελκύσουμε τά ἐξωκομματικά προλεταριακά στοιχεῖα — ἰδιαίτερα π.χ., ἀπό τό *ὑπηρετικό προσωπικό* —στή συμμετοχή στίς ἐκλογές καί νά συμπεριλάβουμε ἀδίστακτα τά πιό σίγουρα ἀπ' αὐτά στό προλεταριακό ψηφοδέλτιο. Γιατί νά φοβόμαστε τή μειοψηφία τῶν ἐξωκομματικῶν *προλεταριακῶν* στοιχείων, ὅταν ἡ πλειοψηφία ἀνήκει στούς συνειδητούς προλετάριους-διεθνιστές;...*.

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 23 καί 27 τοῦ Μάη (5 καί 9 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1918 στή Λενινιστική συλλογή, τόμ. VII

---

* Ἐδῶ τό χειρόγραφο διακόπτεται. *Ἡ Σύντ.*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΑΛΗΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ [89]

1. Τό ὁλοκληρωτικό ξεχαρβάλωμα ὅλης τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς στή Ρωσία ἔφτασε σέ τέτιο βαθμό, πού μιά καταστροφή πρωτοφανέρωτη σέ ἔκταση, ἱκανή νά παραλύσει ὁλοκληρωτικά πολλούς σπουδαιότατους κλάδους τῆς παραγωγῆς, νά στερήσει ἀπό τούς ἀγρότες νοικοκυρέους τή δυνατότητα νά διεξάγουν τό νοικοκυριό τους στό βαθμό πού χρειάζεται, νά διακόψει τίς σιδηροδρομικές συγκοινωνίες, νά κάνει ἀδύνατη γιά τά ἑκατομμύρια τοῦ βιομηχανικοῦ πληθυσμοῦ καί τίς πόλεις τήν προμήθεια σιτηρῶν, μιά τέτια καταστροφή ἔχει γίνει ἀναπόφευκτη. Κάτι παραπάνω, τό οἰκονομικό χάος ἔχει κιόλας ἀρχίσει, ἀγκαλιάζοντας μιά σειρά κλάδους. Ἡ ἀποτελεσματική πάλη ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος εἶναι δυνατή μόνο μέ μιά ὑπερένταση τῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ καί μέ τή λήψη μιᾶς σειρᾶς ἄμεσων ἐπαναστατικῶν μέτρων, τόσο στήν ἐπαρχία, ὅσο καί στό κέντρο τῆς κρατικῆς ἐξουσίας.

2. Ἡ σωτηρία ἀπό τήν καταστροφή δέν εἶναι δυνατό νά βρεθεῖ οὔτε μέ τό γραφειοκρατικό τρόπο, δηλαδή μέ τή δημιουργία ὀργάνων πού νά ἐπικρατοῦν οἱ καπιταλιστές καί οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οὔτε μέ τόν ὅρο τῆς περιφρούρησης τῶν κερδῶν τῶν καπιταλιστῶν, τῆς παντοκρατορίας τους στήν παραγωγή, τῆς κυριαρχίας τους πάνω στό χρηματιστικό κεφάλαιο, τοῦ ἐμπορικοῦ τους ἀπόρητου ὁσοναφορᾶ τίς τραπεζικές, ἐμπορικές καί βιομηχανικές τους ὑποθέσεις. Αὐτό τό ἔδειξε μέ ἀπόλυτη σαφήνεια ἡ πείρα πολλῶν μερικότερων ἐκδηλώσεων τῆς κρίσης σέ ὁρισμένους κλάδους τῆς παραγωγῆς.

3. Ὁ δρόμος τῆς σωτηρίας ἀπό τήν καταστροφή εἶναι μόνο ἡ ἐπιβολή ἑνός πραγματικοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου στήν παραγωγή καί τή διανομή τῶν προϊόντων. Γιά ἕναν τέτιο ἔλεγχο εἶναι ἀπαραίτητο, πρῶτο, σέ ὅλα τά ὄργανα πού ἔχουν ἀποφασιστική

σημασία νά ἐξασφαλιστεῖ στούς ἐργάτες μιά πλειοψηφία ὄχι μικρότερη ἀπό τά τρία τέταρτα τοῦ συνόλου τῶν ψήφων — μέ ὑποχρεωτική πρόσκληση γιά συμμετοχή τόσο τῶν ἐπιχειρημάτιῶν πού δέν ἀποσύρθηκαν ἀπό τήν ἐπιχείρηση, ὅσο καί τοῦ τεχνικοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ· δεύτερο, οἱ ἐπιτροπές στίς φάμπρικες καί στά ἐργοστάσια, τά κεντρικά καί τά τοπικά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, καθώς καί τά συνδικάτα νά ἀποκτήσουν δικαίωμα συμμετοχῆς στόν ἔλεγχο, νά μπαίνουν στή διάθεσή τους ὅλα τά ἐμπορικά καί τραπεζικά βιβλία καί νά τούς δίνονται ὑποχρεωτικά ὅλα τά στοιχεῖα· τρίτο, αὐτό τό ἴδιο δικαίωμα νά τό ἔχουν καί οἱ ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν μεγάλων δημοκρατικῶν καί σοσιαλιστικῶν κομμάτων.

4. Ὁ ἐργατικός ἔλεγχος, πού σέ πολλές περιπτώσεις σύγκρουσης τόν ἔχουν ἤδη παραδεχτεῖ οἱ καπιταλιστές, πρέπει νά ἀναπτυχθεῖ ἀμέσως, μέ μιά σειρά καλομελετημένα καί βαθμιαῖα μέτρα πού νά πραγματοποιοῦνται ὅμως χωρίς καμιά καθυστέρηση, σέ πλήρη ρύθμιση τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων ἀπό τούς ἐργάτες.

5. Ὁ ἐργατικός ἔλεγχος πρέπει νά ἐπεκταθεῖ ἐπίσης, καί μέ ἴσα δικαιώματα, σέ ὅλες τίς χρηματιστικές καί τραπεζικές πράξεις, ἔτσι πού νά ξεκαθαρίζεται ὅλη ἡ οἰκονομική κατάσταση τους καί μέ τή συμμετοχή τῶν Σοβιέτ καί τῶν συνεδρίων τῶν ὑπαλλήλων τῶν τραπεζῶν, τῶν συνδικάτων κτλ. πού πρέπει νά ὀργανωθοῦν ἀμέσως.

6. Ἡ σωτηρία τῆς χώρας ἀπό τήν καταστροφή ἀπαιτεῖ νά ἐμπνεύσουμε πρῶτα ἀπόλα στόν ἐργατικό καί ἀγροτικό πληθυσμό, ὄχι μέ λόγια, μά μέ ἔργα, τήν πιό πλήρη καί ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στό ὅτι τά καθοδηγητικά καί πληρεξούσια ὄργανα τόσο στίς ἐπαρχίες, ὅσο καί στό κέντρο, δέν θά διστάσουν νά μεταβιβάσουν στά χέρια τοῦ λαοῦ τό μεγαλύτερο μέρος τῶν κερδῶν τοῦ εἰσοδήματος καί τῆς περιουσίας τῶν πολύ μεγάλων καί μεγάλων τραπεζικῶν, χρηματιστικῶν, ἐμπορικῶν καί βιομηχανικῶν μεγιστάνων τῆς καπιταλιστικῆς οἰκονομίας. Ἄν δέν ἐφαρμοστεῖ αὐτό τό μέτρο, δέν μποροῦμε οὔτε νά ἀπαιτοῦμε, οὔτε νά περιμένουμε τήν ἐφαρμογή πραγματικά ἐπαναστατικῶν μέτρων καί τήν πραγματικά ἐπαναστατική ἔνταση τῆς δραστηριότητας τῆς ἐργατικῆς καί τῆς ἀγροτικῆς μάζας τοῦ πληθυσμοῦ.

7. Σκοπός τῆς παγκρατικῆς ὀργάνωσης πρέπει νά εἶναι — λόγω τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἐξάρθρωσης ὅλου τοῦ χρηματιστικοῦ καί χρηματικοῦ συστήματος καί τῆς ἔλλειψης κάθε δυνατότητας ἐξυγίανσής του, ὅσο διαρκεῖ ὁ πόλεμος — ἡ ὀργάνωση σέ πλα-

τιά, περιοχική, καί σέ συνέχεια παγκρατική κλίμακα, τῆς ἀνταλλαγῆς γεωργικῶν ἐργαλείων, ἐνδυμάτων, παπουτσιῶν καί ἄλλων παρόμοιων προϊόντων μέ σιτηρά καί ἄλλα ἀγροτικά προϊόντα. Πλατιά προσέλκυση τῶν συνεταιρισμῶν τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ γιά συμμετοχή σ' αὐτή τή δουλιά.

8. Μόνο ὕστερα ἀπό τήν πραγματοποίηση τῶν παραπάνω μέτρων εἶναι δυνατή καί ἀπαραίτητη ἡ πραγματοποίηση τῆς γενικῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας. Τό μέτρο αὐτό ἀπαιτεῖ μέ τή σειρά του τήν καθιέρωση τῆς ἐργατικῆς πολιτοφυλακῆς, μέ δωρεάν ὑπηρεσία τῶν ἐργατῶν σ' αὐτήν, πάνω ἀπό τό ὀχτάωρο τῆς ἐργάσιμης μέρας τους, μέ σκοπό τό πέρασμα στήν παλλαϊκή καθολική πολιτοφυλακή, ὅπου ἡ ἐργασία τῶν ἐργατῶν καί τῶν ὑπαλλήλων θά πληρώνεται ἀπό τούς καπιταλιστές. Μόνο μιά τέτια ἐργατική πολιτοφυλακή καί ἡ παλλαϊκή πολιτοφυλακή πού θά ἀναπτυχθεῖ ἀπό αὐτήν, μποροῦν καί πρέπει νά πραγματοποιήσουν τή γενική ὑποχρεωτική ἐργασία ὄχι γραφειοκρατικά καί ὄχι πρός τό συμφέρον τῶν καπιταλιστῶν, μά πραγματικά γιά τή σωτηρία τοῦ λαοῦ ἀπό τήν καταστροφή. Καί μόνο μιά τέτια πολιτοφυλακή μπορεῖ καί πρέπει νά ἐπιβάλει μιά πραγματικά ἐπαναστατική πειθαρχία καί νά πετύχει τήν ὑπερένταση τῶν δυνάμεων ὅλου τοῦ λαοῦ γιά τή σωτηρία ἀπό τήν καταστροφή. Μόνο ἡ γενική ὑποχρεωτική ἐργασία εἶναι σέ θέση νά πραγματοποιήσει τήν πιό μεγάλη οἰκονομία τῆς ἐργατικῆς δύναμης τοῦ λαοῦ.

9. Ἕνα ἀπό τά κυριότερα καθήκοντα, ἀνάμεσα στά μέτρα γιά τή σωτηρία τῆς χώρας ἀπό τήν καταστροφή, πρέπει νά εἶναι ἡ μετακίνηση μεγάλου ἀριθμοῦ ἐργατικῶν χεριῶν στήν παραγωγή κάρβουνου, πρώτων ὑλῶν καί στίς μεταφορές. Εἶναι ἐξίσου ἀναγκαία ἡ βαθμιαία μετακίνηση ἐργατικῶν χεριῶν ἀπό τήν παραγωγή πολεμοφοδίων στήν παραγωγή τῶν ἀπαραίτητων προϊόντων γιά τήν ἀνόρθωση τῆς οἰκονομίας.

10. Ἡ σχεδιασμένη καί πετυχημένη ἐφαρμογή ὅλων τῶν παραπάνω μέτρων εἶναι δυνατή μόνο ὅταν ὅλη ἡ κρατική ἐξουσία περάσει στά χέρια τῶν προλετάριων καί τῶν μισοπρολετάριων.

«Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», ἀρ. φύλ. 64,
25 τοῦ Μάη (7 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ ΄Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΩΝ;

(ΠΩΣ ΝΑ ΤΕΡΜΑΤΙΣΤΕΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ)

Ό΄Ολοι σκέπτονται, ὅλοι μιλᾶνε γιά τό πῶς θά τερματιστεῖ ὁ πόλεμος.

Ό΄Ολοι σχεδόν οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες συμφωνοῦν ὅτι τόν πόλεμο τόν ἄρχισαν οἱ καπιταλιστές, ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι ἀναγκαῖος στούς καπιταλιστές *ὅλων* τῶν χωρῶν. Αὐτό ἀκριβῶς λένε οἱ ἀποφάσεις τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί *ἀγροτῶν* βουλευτῶν.

Καί αὐτό εἶναι ἀναμφισβήτητη ἀλήθεια.

Οἱ διαφωνίες ἀρχίζουν παρακάτω, ἀπό τό ζήτημα τί δρόμο πρέπει *νά ἀκολουθήσουμε* γιά τόν τερματισμό τοῦ πολέμου (ἐπειδή δέν εἶναι δυνατό νά τόν τερματίσουμε *μονομιᾶς* — αὐτό τό καταλαβαίνουν *ὅλοι*). Νά ἀκολουθήσουμε τό δρόμο τῶν συναλλαγῶν μέ τούς καπιταλιστές, καί ἄν ναί, τότε τί εἶδος συναλλαγῶν; ΄Η τό δρόμο τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης, δηλαδή τό δρόμο τῆς ἀνατροπῆς τῶν καπιταλιστῶν; Νά ποιό εἶναι τό κύριο καί τό βασικό ζήτημα.

Στό ζήτημα αὐτό τό Κόμμα μας ἤρθε σέ διάσταση μέ τό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί μέ τό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, ἐπειδή καί τά δυό αὐτά Σοβιέτ *ἐκτρέπονται πρός μιά λύση τοῦ ζητήματος ὑπέρ τῶν καπιταλιστῶν καί μέσω τῶν καπιταλιστῶν.*

΄Η ἀπόφαση τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν γιά τόν πόλεμο τό ἐπιβεβαίωσε αὐτό πολύ παραστατικά. ΄Η ἀπόφαση αὐτή, πού εἶναι σύμφωνη μέ τήν περιβόητη — ὅσο καί μπερδεμένη — ἔκκληση πρός τούς λαούς τοῦ κόσμου (τῆς 14 τοῦ Μάρτη), ἀπαιτεῖ:

> «... εἰρήνη χωρίς κατακτήσεις καί χρηματικά πρόστιμα, μέ δικαίωμα τοῦ κάθε λαοῦ, σέ ὁποιουδήποτε κράτους τά ὅρια κι' ἄν ζεῖ, νά ἀποφασίσει μόνος του γιά τήν τύχη του».

Ἐδῶ τό ζήτημα τῶν προσαρτήσεων (κατακτήσεων) *δέν* τοποθετήθηκε ἔτσι, ὅπως τό τοποθέτησε αὐτές τίς μέρες ἡ «Ἰσβέστια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν» καί ἡ «Ντιέλο Ναρόντα» (βλ. «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 60, τῆς 18 τοῦ Μάη*).

Τά δυό αὐτά ὄργανα, πού καθοδηγοῦνται ἀπό τό συνασπισμό τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων, τά μπέρδεψαν ἐντελῶς, διακηρύσσοντας: χωρίς κατακτήσεις θά πεῖ νά ἀφήσουμε τά πράγματα ὅπως ἦταν πρίν ἀπό τόν πόλεμο (λατινικά αὐτό λέγεται: εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις σημαίνει στάτους κβό).

Μιά τέτια λύση τοῦ ζητήματος — γιά νά ποῦμε τήν ἀλήθεια — εἶναι λύση μέσω συναλλαγῆς μέ τούς καπιταλιστές καί ἀνάμεσα στούς καπιταλιστές. Αὐτό σημαίνει: νά κρατήσουμε τίς παλιές κατακτήσεις (πού ἔγιναν πρίν ἀπό τόν πόλεμο), καί νέες νά μή γίνουν.

Μιά τέτια λύση πρῶτα-πρῶτα δέν μπορεῖ νά τή δικαιολογήσει ἕνας σοσιαλιστής, χωρίς νά προδόσει τό σοσιαλισμό. Δέν εἶναι δουλιά τοῦ σοσιαλιστῆ νά συμβιβάζει τούς καπιταλιστές μέ βάση τήν παλιά διανομή τῆς λείας, δηλαδή τῶν κατακτήσεων. Αὐτό εἶναι φανερό. Δεύτερο, μιά τέτια λύση, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς δέν εἶναι πραγματοποιήσιμη χωρίς ἐπανάσταση *ἐνάντια στό κεφάλαιο*, τουλάχιστο, τό ἀγγλοϊαπωνικό, γιατί κάθε ἄνθρωπος πού δέν ἔχει χάσει τά λογικά του, βλέπει ὅτι *χωρίς ἐπανάσταση* ἡ Ἰαπωνία δέν πρόκειται νά δόσει τό Κιάο-Τσάο καί ἡ Ἀγγλία τή Βαγδάτη καί τίς ἀποικίες στήν Ἀφρική.

Ἡ ἀπόφαση τῶν ἀγροτῶν ὅρισε *διαφορετικά* τίς κατακτήσεις (προσαρτήσεις), διακηρύσσοντας τό δικαίωμα *«κάθε»* λαοῦ (ἄρα καί τοῦ προσαρτημένου, δηλαδή τοῦ λαοῦ πού ἐνσωματώθηκε μέ τή βία *πρίν* ἀπό τόν πόλεμο) νά εἶναι ἐλεύθερος, «νά ἀποφασίσει μόνος του γιά τήν τύχη του».

Νά, αὐτή εἶναι ἡ μοναδικά σωστή λύση ἀπό τή σκοπιά ἑνός πραγματικά συνεπῆ δημοκράτη, καί πολύ περισσότερο ἑνός σοσιαλιστῆ. Κανένας σοσιαλιστής δέν μπορεῖ, χωρίς νά πάψει νά εἶναι σοσιαλιστής, νά βάζει διαφορετικά τό ζήτημα τῶν προσαρτήσεων (κατακτήσεων), δέν μπορεῖ νά ἀρνεῖται τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης, τό δικαίωμα ἀποχωρισμοῦ *κάθε* λαοῦ.

Ἂς μήν ἔχουμε ὅμως αὐταπάτες: μιά τέτια διεκδίκηση σημαίνει ἐπανάσταση ἐνάντια στούς καπιταλιστές. Καί πρῶτα ἀπόλα δέν θά δεχτοῦν μιά τέτια διεκδίκηση (χωρίς ἐπανάσταση) οἱ

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 114-116. *Ἡ Σύντ.*

ἄγγλοι καπιταλιστές, πού ἔχουν τίς περισσότερες προσαρτήσεις (κατακτήσεις) ἀπό κάθε ἄλλο ἔθνος τοῦ κόσμου.

Καί οἱ δυό διεκδικήσεις, καί τά δυό αἰτήματα, τόσο τό αἴτημα τῆς παραίτησης ἀπό τίς προσαρτήσεις μέ τήν ἔννοια τῆς ἀποκατάστασης τοῦ παλιοῦ («στάτους κβό»), ὅσο καί τό αἴτημα τῆς παραίτησης ἀπό τίς νέες κι' ἀπό τίς παλιές, ἀπό ὅλες τίς προσαρτήσεις, καί τά δυό αἰτήματα εἶναι ἀπραγματοποίητα χωρίς ἐπανάσταση ἐνάντια στό κεφάλαιο, χωρίς ἀνατροπή τῶν καπιταλιστῶν. Πάνω σ' αὐτό δέν ἐπιτρέπεται νά ξεγελᾶμε τόν ἑαυτό μας καί τό λαό!

Εἴτε θά κηρύσσουμε καί θά περιμένουμε μιά συναλλαγή μέ τούς καπιταλιστές, κι' αὐτό ἰσοδυναμεῖ μέ καλλιέργεια στούς λαούς τῆς ἐμπιστοσύνης πρός τούς πιό ἄσπονδους ἐχθρούς τους, εἴτε θά δόσουμε ἐμπιστοσύνη στήν ἐργατική ἐπανάσταση καί μόνο σ' αὐτήν, καί θά συγκεντρώνουμε ὅλες τίς προσπάθειες στήν ἀνατροπή τῶν καπιταλιστῶν.

Πρέπει *νά διαλέξουμε* ἀνάμεσα σ' αὐτούς τούς *δυό* δρόμους πού ὁδηγοῦν στόν *τερματισμό* τοῦ πολέμου.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 65,
7 τοῦ Ἰούνη (25 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

Η ΣΤΕΡΕΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΚΑΘΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΕΡΕΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΙΟ ΑΔΥΝΑΤΟΥ ΚΡΙΚΟΥ ΤΗΣ

Ἂν γιά νά κρατηθεῖ ἕνα βάρος 100 ἄς ποῦμε πούτια χρειάζεται μιά σιδερένια ἁλυσίδα, τότε τί θά συμβεῖ ἄν ἀντικαταστήσουμε στήν ἁλυσίδα αὐτή *ἕναν* κρίκο μέ ξύλινο;

Ἡ ἁλυσίδα θά σπάσει.

Ἡ στερεότητα ἤ ἡ ἀκεραιότητα ὅλων τῶν ἄλλων κρίκων τῆς ἁλυσίδας, ἐκτός ἀπό ἕναν, δέν θά σώσει τήν κατάσταση. Ἔσπασε ὁ ξύλινος κρίκος, θά σπάσει ὅλη ἡ ἁλυσίδα.

Τό ἴδιο καί στήν πολιτική.

Οἱ κύριοι μενσεβίκοι καί ναρόντνικοι, οἱ κύριοι μινιστεριαλιστές αὐτῶν τῶν μικροαστικῶν κομμάτων ἑνώθηκαν στίς ἐκλογές γιά τά δημοτικά συνοικιακά συμβούλια μέ τήν *πλεχανοφική «Γεντίνστβο»*.

Τά θέλατε καί τά πάθατε, κύριοι!

Στήν ἤδη σκάρτη, σκουριασμένη «σιδερένια» ἁλυσίδα σας ὑπάρχουν τώρα κάμποσοι ὄχι πιά ξύλινοι, μά πήλινοι καί χάρτινοι κρίκοι.

Τά θέλατε καί τά πάθατε!

Σύντροφοι ἐργάτες καί ἐργάτριες! Σύντροφοι στρατιῶτες! Σύντροφοι ἐργαζόμενοι! Νά τό ξέρετε ὅτι, ψηφίζοντας τό συνασπισμό (ἕνωση) τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων, *ψηφίζετε τήν πλεχανοφική «Γεντίνστβο»*·

— ψηφίζετε αὐτή τήν ἐξευτελισμένη πλεχανοφική «Γεντίνστβο» πού τήν *ἀποστρέφονται* ἀκόμη καί οἱ ἐφημερίδες τῶν μενσεβίκων καί τῶν «σοσιαλιστῶν - ἐπαναστατῶν»·

— ψηφίζετε τήν ἐξευτελισμένη πλεχανοφική «Γεντίνστβο» πού, πρός μεγάλη χαρά τῶν καπιταλιστῶν, προπαγανδίζει ἀνοιχτά *τόν πόλεμο ὡς τή νίκη*·

— ψηφίζετε τήν ἐξευτελισμένη πλεχανοφική «Γεντίνστβο» πού καθημερινά βγάζει ἀσπροπρόσωπους τούς ρώσους καπιταλιστές, ρίχνοντας ὅλο τό φταίξιμο μόνο στούς γερμανούς καπιταλιστές, τσαλαπατώντας τήν ἀδελφική συμμαχία τῶν ἐργατῶν *ὅλων* τῶν χωρῶν στήν πάλη ἐνάντια στούς καπιταλιστές *ὅλων* τῶν χωρῶν.

Ὅσοι θέλουν νά εἶναι μέ τούς ἐργαζόμενους καί ἐνάντια στούς καπιταλιστές, ὅσοι θέλουν νά ἀγωνιστοῦν γιά ψωμί, γιά εἰρήνη, γιά ἐλευθερία,

— ἄς *μή δόσουν οὔτε μιά ψῆφο στό συνασπισμό (ἕνωση) τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων*, πού κρύβουν *στά ψηφοδέλτιά τους τή σαπισμένη «Γεντίνστβο»!*

Ψηφίστε μόνο τούς ὑποψήφιους τῶν σοσιαλδημοκρατῶν μπολσεβίκων καί τῶν διεθνιστῶν!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 67,
9 τοῦ Ἰούνη (27 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΣΚΕΠΑΖΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ

Ὁ Β. Μπαζάροφ, πού κανένας δέν μπορεῖ νά πεῖ πώς δέν γνωρίζει τήν κατάσταση τῆς βιομηχανίας μας, ἔγραφε στή «Νόβαγια Ζίζν» τῆς 24 τοῦ Μάη:

«Ὁ πόλεμος καί τό οἰκονομικό καί δημοσιονομικό χάος πού προκάλεσε δημιούργησαν μιά τέτια κατάσταση, πού τό ἀτομικό συμφέρον τοῦ ἰδιώτη ἐπιχειρηματία ἀποβλέπει ὄχι στήν ἐνίσχυση καί στήν ἀνάπτυξη τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, μά στήν καταστροφή τους. Σήμερα εἶναι πιό ἐπικερδές — περιμένοντας τήν ὕψωση τῶν τιμῶν — νά κρατάει κανείς σέ ἀδράνεια τά ὑλικά συστατικά τοῦ κεφαλαίου παρά νά τά βάζει σέ κυκλοφορία· εἶναι πιό ἐπικερδές νά παράγει κανείς, μέ τούς πιό καταστροφικούς γιά τή χώρα ὅρους, ὁλότελα ἄχρηστα εἴδη γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ στρατοῦ, παρά νά ἐξυπηρετεῖ εὐσυνείδητα τίς ζωτικές ἀνάγκες τῶν λαϊκῶν μαζῶν· καί πιό ἐπικερδές ἀπόλα εἶναι νά φτιάχνει κανείς νέα πολεμικά ἐργοστάσια πού δέν πρόκειται νά χρησιμοποιηθοῦν ποτέ, πού θά μπορέσουν νά μποῦν σέ λειτουργία μόνο ὕστερα ἀπό 2-3 χρόνια. Εἶναι λοιπόν νά ἀπορεῖ κανείς πού ἡ λεγόμενη «λαϊκή οἰκονομία» στή χώρα μας μετατράπηκε σέ ἕνα ἀχαλίνωτο ὄργιο λοβιτούρας, βιομηχανικῆς ἀναρχίας, συστηματικῆς διαρπαγῆς τῆς ἐθνικῆς περιουσίας;..

...Γιά ποιό λόγο νά παραιτηθεῖ ὁ λίγο συνειδητός ἤ ἀκόμη καί ὁ πέρα γιά πέρα συνειδητός ἐργάτης ἀπό τήν «ὑπερβολική» αὔξηση τῶν 3-4 ρουβλιῶν, ὅταν μπροστά στά μάτια του κατακλέβονται καί ἐξανεμίζονται ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια;».

Κανένας εὐσυνείδητος ἄνθρωπος δέν θά τολμήσει νά ἀρνηθεῖ ὅτι ὁ Β. Μπαζάροφ λέει τήν καθαρή ἀλήθεια.

«*Ὄργιο λοβιτούρας*» — δέν ὑπάρχει ἄλλη καταλληλότερη ἔκφραση γιά τό χαρακτηρισμό τῆς συμπεριφορᾶς τῶν καπιταλιστῶν σέ καιρό πολέμου.

Τό ὄργιο αὐτό ὁδηγεῖ ὅλη τή χώρα στό χαμό.

Δέν ἐπιτρέπεται νά σωπαίνουμε. Δέν ἐπιτρέπεται νά τό ἀνεχόμαστε.

Κάθε ἐργάτης πού ξέρει καί καταλαβαίνει τί γίνεται ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη στή φάμπρικά «του»· κάθε ὑπάλληλος τράπεζας, φάμπρικας καί ἐμπορικῆς ἐπιχείρησης πού δέν μπορεῖ νά μείνει

ἀδιάφορος γιά τό χαμό τῆς χώρας· κάθε μηχανικός, στατιστικός, λογιστής, ἄς καταβάλουν κάθε προσπάθεια γιά *νά συγκεντρώσουν* ἔστω καί τμηματικά, ἀκριβῆ — καί κατά τό δυνατό ντοκουμενταρισμένα — στοιχεῖα γι' αὐτό τό ὄργιο λοβιτούρας, δηλαδή γιά τίς *τιμές καί τά κέρδη*.

Δέν ἐπιτρέπεται νά σωπαίνουμε. Δέν ἐπιτρέπεται νά τό ἀνεχόμαστε. Δέν εἴμαστε, στό κάτω-κάτω, παιδιά γιά νά νανουριζόμαστε μέ τίς ὑποσχέσεις τῶν σχεδόν-σοσιαλιστῶν ὑπουργῶν, ἤ μέ τίς ἐπιτροπές, τά τμήματα καί τά ὑποτμήματα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἄν ἡ κυβέρνηση τῆς Ρωσίας δέν εἶναι αἰχμάλωτη τῶν καπιταλιστῶν, ἄν ἀποτελοῦνταν ἀπό ἀνθρώπους πού θέλουν καί μποροῦν νά δράσουν ἀποφασιστικά, νά δράσουν γιά τή σωτηρία τῆς χώρας ἀπό τήν καταστροφή, τότε θά ἔβγαζε ἀμέσως νόμο, ἀμέσως, χωρίς ἀναβολή οὔτε μιᾶς μέρας, οὔτε μιᾶς ὥρας, γιά τή δημοσίευση *ὅλων* τῶν τιμῶν τῶν πολεμικῶν προμηθειῶν, *ὅλων* τῶν στοιχείων γιά τά *κέρδη*.

Γιά νά φλυαρεῖ κανείς γιά ἐπερχόμενη χρεοκοπία, γιά σωτηρία τῆς χώρας ἀπό τήν καταστροφή καί νά *μήν* τό *κάνει* αὐτό — σημαίνει ὅτι κατρακυλᾶ ὡς τό ἐπίπεδο τοῦ λαοπλάνου, ἤ γίνεται πιόνι στά χέρια τῶν λαοπλάνων.

Τό νά περιμένεις ἀπό τήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν, ἀπό τούς κ.κ. Λβόφ, Τερεστσένκο, Σινγκαριόφ καί Σία, ἀπό τό ἀνίσχυρο καί εὔθραυστο «προσαρτηματάκι» τους, τούς Τσερνόφ, Τσερετέλι, Πεσεχόνοφ, Σκόμπελιεφ, τό νά περιμένεις ἀπ' αὐτούς τήν ἔκδοση ἑνός τέτιου νόμου, τό ξεσκέπασμα τῶν καπιταλιστῶν θά ἦταν παιδική ἀφέλεια. Μόνο ὅσοι ἔπαθαν «μινιστεριαλική μαλάκυνση τοῦ ἐγκεφάλου» μποροῦν νά τό περιμένουν αὐτό.

Ἔτσι, πρέπει νά κάνουμε πιό δραστήρια ἔκκληση στήν ἀτομική πρωτοβουλία. Σύντροφοι καί πολίτες! Ὅλοι, ὅσοι θέλουν νά βοηθήσουν ἔμπρακτα στή σωτηρία τῆς χώρας ἀπό τήν πείνα, ἄς συγκεντρώνουν ἀμέσως καί ἄς δημοσιεύουν ὅλα τά στοιχεῖα πού μποροῦν νά βροῦν γιά τίς *τιμές* καί τά *κέρδη*.

Τό ξεσκέπασμα τῶν καπιταλιστῶν εἶναι τό πρῶτο βῆμα γιά τή χαλιναγώγηση τῶν καπιταλιστῶν.

Τό ξεσκέπασμα τοῦ ὀργίου τῆς λοβιτούρας εἶναι τό πρῶτο βῆμα στήν πάλη ἐνάντια στούς λοβιτουρατζῆδες.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 67,
9 τοῦ Ἰούνη (27 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ

Ἡ προσέγγιση τῆς καταστροφῆς εἶναι τό κύριο καί τό βασικό ζήτημα τῶν ἡμερῶν μας. Πρέπει νά συγκεντρώνουμε γι' αὐτήν ὅσο τό δυνατό πιό ἀκριβῆ στοιχεῖα. Νά μερικά διδακτικότατα ἀποσπάσματα ἀπό ἐφημερίδα τῶν ἀντιπάλων μας, τῶν συνασπισμένων ναρόντνικων καί μενσεβίκων («Ἰσβέστιγια Πετρογκράντσκοβο Σοβιέτα», ἀρ. φύλ. 70 τῆς 19 τοῦ Μάη).

«Ἐπέρχεται ἡ συμφορά τῆς μαζικῆς ἀνεργίας. Ἡ ἀντίσταση τῶν συνασπισμένων ἐπιχειρηματιῶν στίς διεκδικήσεις τῶν ἐργατῶν μεγαλώνει. Οἱ ἐπιχειρηματίες καταφεύγουν στήν ἰδιόμορφη ἰταλική ἀπεργία καί σέ συγκαλυμένα λοκάουτ».

Καί παρακάτω:

«... οἱ καπιταλιστές δέν κάνουν τίποτε γιά νά βοηθήσουν τό κράτος νά βγεῖ ἀπό τίς οἰκονομικές δυσκολίες...

... οἱ πραγματικοί ἀποδιοργανωτές καί ἀντεπαναστάτες εἶναι ἀκριβῶς οἱ βιομήχανοι, πού εἶναι γαντζωμένοι γερά ἀπό τά κέρδη τους. Ἡ ἐπανάσταση ὅμως δέν θέλει καί δέν πρέπει νά χαθεῖ. Ἐφόσον οἱ καπιταλιστές δέν τή βοηθᾶνε ἐθελοντικά, ἡ ἐπανάσταση πρέπει νά τούς ἁρπάξει ἀπό τό λαιμό».

Δύσκολο νά ἐκφραστεῖ κανείς πιό εὔγλωττα, δέν εἶναι ἔτσι; Ἡ κατάσταση εἶναι λοιπόν πραγματικά ἐξαιρετικά κρίσιμη. Ἡ «ἐπανάσταση» πρέπει «ν' ἁρπάξει ἀπό τό λαιμό τούς καπιταλιστές — *ποιά* ἐπανάσταση; *ποιᾶς* τάξης; *πῶς* νά τούς ἁρπάξει;

Νά οἱ ἀπαντήσεις τῶν ὁμιλητῶν στή συνεδρίαση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 16 τοῦ Μάη:

«Πολλοί ὁμιλητές περιέγραψαν τή ζοφερή εἰκόνα τοῦ γενικοῦ χάους πού παρουσιάζει ἡ οἰκονομική ζωή τῆς χώρας... τά ὄργανα τοῦ ἀστικοῦ τύπου... ἀποσιωποῦν τά πραγματικά αἴτια τῆς συμφορᾶς: τόν πόλεμο καί τήν ἰδιοτελή συμπεριφορά τῆς ἀστικῆς τάξης».

Ἀπό τήν ὁμιλία τοῦ μενσεβίκου-μινιστεριαλιστῆ Τσερεβάνιν:

«Τό οἰκονομικό χάος πού ζοῦμε εἶναι τόσο σοβαρό, πού μέ μεμονωμένα ἡμίμετρα, καί μέ μερικά συγκεκριμένα μέτρα δέν εἶναι δυνατό νά σωθεῖ ἡ κατάσταση. Χρειάζεται ἕνα γενικό σχέδιο, χρειάζεται ἡ ρύθμιση ὅλης τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς ἀπό τό κράτος...

Γιά τή συγκεκριμένη πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου μας ἐπιβάλλεται νά δημιουργηθεῖ πλάι στήν κυβέρνηση ἕνα εἰδικό οἰκονομικό συμβούλιο».

Ὤδινεν ὄρος καί ἔτεκε μῦν. Ἀντί γιά «ἐπανάσταση, πού ἁρπάζει ἀπό τό λαιμό τούς καπιταλιστές», μιά καθαρά γραφειοκρατική συνταγή.

Ἀπό τήν ὁμιλία τοῦ Ἀβίλοφ:

«Ἡ βασική αἰτία τοῦ σημερινοῦ οἰκονομικοῦ χάους εἶναι ἡ ἔλλειψη σπουδαιότατων βιομηχανικῶν προϊόντων...

...Ἡ κατάσταση τῶν ἐργατῶν, μέ τήν αὐξανόμενη ἀκρίβια, συνορεύει γιά πολλές κατηγορίες μέ τό χρόνιο ὑποσιτισμό...

...Οἱ ἐπιχειρηματίες πού βγάζουν τεράστια κέρδη δέν δέχονται νά κάνουν παραχωρήσεις στούς ἐργάτες, ἄν δέν ἀνεβαίνουν τουλάχιστο καί οἱ τιμές τῶν προϊόντων τους...

...Ἡ μοναδική διέξοδος ἀπό τήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε εἶναι ἡ διατίμηση τῶν ἐμπορευμάτων. Μιά τέτια ὅμως διατίμηση δέν μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ στήν πράξη παρά μόνο στήν περίπτωση πού ὅλη ἡ διανομή τοῦ προϊόντος θά γίνεται σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις τῆς κοινωνικῆς ἐξουσίας.

Στήν περίπτωση μιᾶς τέτιας ἀναγκαστικῆς διανομῆς σύμφωνα μέ τή διατίμηση εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐπιβληθεῖ ἔλεγχος καί στήν παραγωγή, γιατί διαφορετικά αὐτή μπορεῖ νά ἐλαττωθεῖ, ἀκόμη καί νά σταματήσει...

... Συνάμα θά χρειαστεῖ νά μποῦν κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τοῦ κράτους οἱ πηγές πού τροφοδοτοῦν τή βιομηχανία μέ κυκλοφοριακά καί πάγια κεφάλαια, δηλ. τά πιστωτικά ἱδρύματα».

Λές καί ξέχασε ὁ σ. Ἀβίλοφ ὅτι τό «κράτος» εἶναι μιά μηχανή, πού ἡ ἐργατική τάξη καί οἱ καπιταλιστές τήν τραβᾶνε σέ διαφορετικές κατευθύνσεις. Ποιά τάξη εἶναι σήμερα ἱκανή νά ἀσκεῖ τήν κρατική ἐξουσία;

Ἀπό τήν ὁμιλία τοῦ Μπαζάροφ:

«Οἱ σταθερές τιμές στήν πραγματικότητα δέν τηροῦνται· τά κρατικά μονοπώλια ὑπάρχουν στά χαρτιά· ἡ ρύθμιση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν ἐργοστασίων μέ κάρβουνο καί μέταλλα ὄχι μόνο δέν ἔδοσε τή δυνατότητα νά κατευθυνθεῖ ἡ παραγωγή πρός τό συμφέρον τοῦ κράτους, μά οὔτε μπόρεσε κάν νά τά βγάλει πέρα μέ τήν ἀναρχία τῆς ἀγορᾶς, δέν μπόρεσε νά βγάλει ἀπό τή μέση τήν ἀχαλίνωτη αἰσχροκέρδεια ἰτῶν μεσιτῶν-μεταπρατῶν.

Ἐπιβάλλεται ἡ ἀναγκαστική κρατική τραστοποίηση τῆς βιομηχανίας.

Μόνο ἄν κληθοῦν τό διευθυντικό προσωπικό τῶν ἐπιχειρήσεων καί οἱ καπιταλιστές νά ἀναλάβουν ὑποχρεωτική κρατική ὑπηρεσία, μποροῦν νά παρθοῦν ἀποτελεσματικά μέτρα γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς ἀναρχίας πού οἱ βιομήχανοι προκαλοῦν συνειδητά στήν παραγωγή».

Τό κράτος τῶν καπιταλιστῶν (πού προκαλοῦν συνειδητά τήν ἀναρχία) πρέπει νά καλέσει τούς καπιταλιστές νά ἀναλάβουν ὑποχρεωτική κρατική ὑπηρεσία — αὐτό ἰσοδυναμεῖ μέ λησμοσύνη τῆς ταξικῆς πάλης.

Ἀπό τήν ὁμιλία τοῦ Γκ. Β. Σούμπα:

«Παρά τίς ἀπαιτήσεις μας, πού προβάλλονταν συνεχῶς ἐδῶ καί δυό μῆνες, τό γενικό ζήτημα, τό ζήτημα τῆς ὀργάνωσης τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καί τῆς ἐργασίας δέν προχωρεῖ οὔτε βῆμα. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι νά κάνουμε βῆμα σημειωτό. Ἡ κατάσταση σήμερα εἶναι ἡ παρακάτω: κατορθώσαμε νά ψηφιστοῦν, ἄν καί μέ ἀγώνα, μιά σειρά μέτρα καί νόμοι, ἔχουμε ἤδη νόμο γιά τό μονοπώλιο τῶν σιτηρῶν... Ὅμως ὅλα αὐτά μένουν στό χαρτί...

...Πετύχαμε νά ἐπιτραπεῖ καταρχήν ἡ δημοτικοποίηση τῶν γεωργικῶν μηχανῶν. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι δυνατό νά ἐφαρμοστεῖ, ἐπειδή δέν ὑπάρχουν ἤ σχεδόν δέν ὑπάρχουν μηχανές. Καί τά ἐργοστάσια γεωργικῶν μηχανῶν φτιάχνουν γιά τό στρατό εἴδη ἐντελῶς δευτερεύουσας σημασίας. Ἐκτός ὅμως ἀπό τό ὅτι πρέπει νά ρυθμιστεῖ ὅλη ἡ οἰκονομική ζωή τῆς χώρας, πρέπει ἀκόμη νά τσακιστεῖ καί νά ἀναδιοργανωθεῖ ὅλος ὁ ἐκτελεστικός μηχανισμός τῆς κρατικῆς ἐξουσίας...».

Νά, αὐτό εἶναι πιό κοντά στό ζήτημα, πιό κοντά στήν οὐσία! «Νά τσακιστεῖ καί νά ἀναδιοργανωθεῖ ὅλος ὁ ἐκτελεστικός μηχανισμός τῆς κρατικῆς ἐξουσίας» — αὐτό εἶναι σωστό. Ἀλλά δέν εἶναι μήπως φανερό πώς τό ζήτημα τοῦ *μηχανισμοῦ* τῆς κρατικῆς ἐξουσίας εἶναι μόνο ἕνα μικρό μέρος τοῦ ζητήματος τῆς *τάξης* πού στά χέρια της βρίσκεται ἡ ἐξουσία;

Ἀπό τήν ὁμιλία τοῦ Κουκοβέτσκι:

«Ἡ οἰκονομική κατάσταση τῆς χώρας βρίσκεται σέ πολύ κακά χάλια. Βαδίζουμε γοργά πρός τήν οἰκονομική χρεοκοπία...

Τά καθαρῶς οἰκονομικά μέτρα δέν πρόκειται νά βοηθήσουν...

Πρέπει νά παρθοῦν μέτρα γιά τήν ἀναγκαστική διάθεση τοῦ δανείου, κι' ἄν αὐτό δέν δόσει τά ἐπιθυμητά ἀποτελέσματα, τότε νά καταφύγουμε σέ ἀναγκαστικό δάνειο.

Τό δεύτερο μέτρο εἶναι ἡ ὑποχρεωτική ρύθμιση τῆς βιομηχανίας, ὁ καθορισμός σταθερῶν τιμῶν στά προϊόντα».

Ὁ «ἐξαναγκασμός» εἶναι καλό πράγμα, ὅμως ὅλο τό ζήτημα βρίσκεται σέ τοῦτο: ποιά τάξη θά ἐξαναγκάζει καί ποιά πρέπει νά ἐξαναγκαστεῖ;

Ἀπό τήν ὁμιλία τοῦ Γκρόμαν:

«Ὅλα ὅσα γίνονται τώρα σέ ὅλες τίς χῶρες μποροῦν νά χαρακτηριστοῦν σάν προτσές ἀποσύνθεσης τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Στό προτσές αὐτό ἀντιπαρατίθεται παντοῦ ἡ ἀρχή τῆς ὀργάνωσης. Τό κράτος ἄρχισε παντοῦ νά ὀργανώνει τήν οἰκονομία καί τήν ἐργασία...

Οὔτε ἡ κυβέρνηση, οὔτε ἡ χώρα δέν ἔχει ὡς τώρα ἕνα κέντρο πού νά ρυθμίζει τήν οἰκονομική ζωή τῆς χώρας, δέν ἔχει, μπορεῖ νά πεῖ κανείς, ἕναν οἰκονομικό ἐγκέφαλο. Εἶναι ἀπαραίτητο νά δημιουργηθεῖ... Πρέπει νά ὀργανωθεῖ ἕνα κυρίαρχο ἐκτελεστικό ὄργανο. Πρέπει νά δημιουργηθεῖ ἕνα οἰκονομικό συμβούλιο...».

Νέο γραφειοκρατικό ὄργανο — νά σέ τί συνοψίζεται ἡ ἰδέα τοῦ Γκρόμαν! Θλιβερό.

Ὅλοι παραδέχονται πώς εἶναι ἀναπόφευκτη μιά ἀνήκουστη καταστροφή. Δέν καταλαβαίνουν ὅμως τό κυριότερο, δηλ. ὅτι *μόνο ἡ ἐπαναστατική τάξη* εἶναι ἱκανή νά γλυτώσει τή χώρα ἀπ' αὐτή τήν καταστροφή.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 67,
9 τοῦ Ἰούνη (27 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

«ΤΑΧΥΔΑΚΤΥΛΟΥΡΓΙΕΣ» ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΣΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΑΙΡΟΣΚΟΠΙΣΜΟΥ

Ἡ ἔκφραση «ταχυδακτυλουργίες» εἶναι παρμένη ἀπό τό σημερινό κύριο ἄρθρο τῆς «Ντιέλο Ναρόντα». Ἡ ἐφημερίδα τῶν «σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν», ὅπου συνεργάζονται ὁ Κέρενσκι καί ὁ Τσερνόφ, ξεσκεπάζοντας τά τεχνάσματα τῶν *γάλλων* ἐκπροσώπων τοῦ «τιθασευόμενου ἀπό τήν ἀστική τάξη σοσιαλισμοῦ», γράφει:

«...Πρόκειται γιά παλιές καί παμπάλαιες ταχυδακτυλουργίες, στή χώρα μας ἀσχολεῖται μ' αὐτές συχνά καί ἀποτυχημένα ὁ Γκ. Πλεχάνοφ, χωρίς νά καταφέρει νά ξεγελάσει κανέναν...».

Μόνο ὁ Πλεχάνοφ, παμφίλτατοι;

Μά ἐσεῖς κατεβαίνετε στίς ἐκλογές σέ συνασπισμό μ' *αὐτή τήν ἴδια* τήν πλεχανοφική «Γεντίνστβο», ἐσεῖς τήν πατρονάρετε, ἐσεῖς τή σώζετε!!

Στήν ἐφημερίδα σας (φύλ. ἀρ. 44 τῆς 9 τοῦ Μάη) ὁ Σ. Μστισλάβσκι ἔγραφε γιά τόν Πλεχάνοφ:

«ὅταν σέ ἴδιες» (μέ τή «Ρούσκαγια Βόλια» καί τή «Νόβογε Βρέμια») «ἀντεπαναστατικές ἐπιθέσεις παίρνει μέρος ὁ μέχρι τελευταῖα ἰδεολογικός ἀρχηγός τῆς ρωσικῆς σοσιαλδημοκρατίας, τό γεγονός αὐτό ἀνάγκάζεται κανείς νά τό διαπιστώσει μέ βαθύτατη θλίψη, μέ εἰλικρινή πόνο, γιατί ἀληθινά δέν φανταζόμασταν πώς ἔχει προχωρήσει τόσο πολύ ἡ ἀποσύνθεση τῆς Διεθνοῦς».

... καί ἡ ἀποσύνθεση τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν πού συνασπίστηκαν μ' *αὐτή* τή «Γεντίνστβο»!

Καί στό φύλ. ἀρ. 48 τῆς «Ντιέλο Ναρόντα» (τῆς 13 τοῦ Μάη) σέ ἀνυπόγραφο σχόλιο, δηλαδή σέ σχόλιο τῆς Σύνταξης, διαβάζουμε:

«Ἡ πολιτική ἑνότητα τῆς «Γεντίνστβο» μέ τή φιλελεύθερη ἀστική τάξη εἶναι γεγονός πασίγνωστο...».

"Ακουσον! "Ακουσον! Οἱ «σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες» καί οἱ μενσεβίκοι ἐνώθηκαν μέ τήν ἴδια ἀκριβῶς «Γεντίνστβο» πού ἡ πολιτική ἐνότητά της μέ τή φιλελεύθερη ἀστική τάξη εἶναι *γεγονός πασίγνωστο*. Μήν τό ξεχνᾶτε αὐτό, σύντροφοι ἐργάτες καί ἐργάτριες, σύντροφοι στρατιῶτες!

Ἡ μενσεβίκικη «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» σέ κύριο ἄρθρο τῆς Σύνταξης, στό φύλ. ἀρ. 35 τῆς 20 τοῦ Ἀπρίλη, ἔγραφε:

«Ἐμεῖς εἴμαστε ἐνάντια στούς ἄγγλους ἰμπεριαλιστές. Ἡ «Γεντίνστβο» εἶναι ἐνάντια στούς ἄγγλους σοσιαλιστές. Ἐδῶ βρίσκεται ὅλη ἡ διαφορά. Ἐδῶ κρύβεται ἡ αἰτία πού ἡ «Γεντίνστβο» εἶναι ὑποχρεωμένη νά σκέπτεται σάν ὀτεντότος.... Οἱ ρῶσοι ἐργάτες θυμοῦνται πολύ καλά, πώς ὁ Πλεχάνοφ στό τσαρικό καθεστώς (στό κείμενο ὑπάρχει τυπογραφικό λάθος: στό τσαρικό-δημοκρατικό) προσπαθοῦσε μέ κάθε τρόπο νά τούς ἀποτρέψει ἀπό κάθε ἀπεργία. Καί τότε ὁ Πλεχάνοφ μᾶς φόβιζε καί μάλιστα μέ κάτι ἀκόμη πιό φοβερό, βεβαιώνοντας πώς αὐτή ἡ πάλη δέν εἶναι παρά ἐκδούλευση στό γενικό ἐπιτελεῖο τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ».

Καί στό φύλ. ἀρ. 57 (10 τοῦ Μάη) τῆς ἴδιας ἐφημερίδας ὁ μετριοπαθέστατος μινιστεριαλιστής Τσερεβάνιν ἔγραφε:

«Ὁ Πλεχάνοφ καί ἡ «Γεντίνστβο» του κάνουν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπό αὐτούς, ὥστε ἡ ἀρχή τῆς ἄμυνας, πού ἔχει ἀρκετά ἐκτεθεῖ σέ διεθνή κλίμακα μέ τίς προσπάθειες τῆς πλειοψηφίας τῶν γερμανῶν, τῶν γάλλων κτλ. σοσιαλιστῶν, νά ἐκτεθεῖ καί στή χώρα μας».

Νά πῶς χαρακτηρίζουν τή «Γεντίνστβο» οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι, νά πῶς *διαχωρίζουν τίς εὐθύνες τους* ἀπ' αὐτή, νά πῶς *ντρέπονται γι' αὐτή!!*

Καί ταυτόχρονα κατεβαίνουν στίς ἐκλογές σέ συνασπισμό (ἕνωση) μαζί της, καί ὁ Πλεχάνοφ δέχεται θεσοῦλες ἀπό ἀνθρώπους πού τόν βρίζουν δημόσια, ἀποκαλώντας τον «ταχυδακτυλουργό», «τιθασευμένο ἀπό τήν ἀστική τάξη», «ὀτεντότο», «ἐκτεθειμένο», «ἕνα μέ τή φιλελεύθερη ἀστική τάξη».

Ποιά πλευρά αὐτοῦ τοῦ συνασπισμοῦ εἶναι ἡ χειρότερη;

Ἐργάτες καί στρατιῶτες! Οὔτε μιά ψῆφο στό συνασπισμό ναρόντνικων καί μενσεβίκων, πού καλύπτουν καί πατρονάρουν τή «Γεντίνστβο», πού εἶναι «*ἕνα μέ τή φιλελεύθερη ἀστική τάξη*»!

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Μάη (7 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 9 τοῦ Ἰούνη (27 τοῦ Μάη) 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 67

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΟΙ ΜΑΥΡΟΙ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΚΑΝΤΕΤΩΝ, ΟΙ ΜΕΝΣΕΒΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΝΑΡΟΝΤΝΙΚΟΙ ΣΕ ΜΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΝΤΕΤΟΥΣ

Ποιός δέν ξέρει τήν ἐφημερίδα «Νόβογε Βρέμια»; Ποιός δέν ξέρει ὅτι ἡ ἐφημερίδα αὐτή στή διάρκεια δεκάδων καί δεκάδων χρόνων ἀπόκτησε «δόξα» γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς τσαρικῆς ἐξουσίας, γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν καπιταλιστῶν, τό διωγμό τῶν ἑβραίων, τό διωγμό τῶν ἐπαναστατῶν;

Ποιός δέν ξέρει ὅτι κάθε τίμιο στοιχεῖο στή Ρωσία ἀποστρεφόταν πάντοτε μέ ἀγανάκτηση καί περιφρόνηση τή «Νόβογε Βρέμια»; Ὅτι ἡ ἐφημερίδα αὐτή καί τώρα, μετά τήν ἀνατροπή, δέν ἄλλαξε καθόλου τήν κατεύθυνσή της;

Καί νά πού τώρα ἤρθανε οἱ πρῶτες ἐκλογές στήν ἐλεύθερη Ρωσία. Τήν πρώτη μέρα τῶν ἐκλογῶν ἡ «Νόβογε Βρέμια» γράφει: «ψηφίστε τούς ὑποψήφιους τοῦ Κόμματος τῆς λαϊκῆς ἐλευθερίας».

Εἶναι γεγονός πώς ὅλοι οἱ τσιφλικάδες καί οἱ καπιταλιστές, ὅλες οἱ σκοτεινές δυνάμεις, ὅλοι ὅσοι προσπαθοῦν νά παλινορθώσουν τόν τσάρο εἶναι ὑπέρ τῶν καντέτων.

Οἱ μενσεβίκοι ὅμως καί οἱ ναρόντνικοι ἔδοσαν *6* ὑπουργούς τους ὅμηρους στούς *10 καντέτους*-ὑπουργούς.

Οἱ μενσεβίκοι ὅμως καί οἱ ναρόντνικοι ἀφέθηκαν νά ἐξαπατηθοῦν ἀπό τίς κούφιες ὑποσχέσεις πού καμιά τους δέν ἐκπληρώθηκε. Ἡ κυβέρνηση *δέν ἔχει κάνει* οὔτε ἕνα βῆμα γιά τό σταμάτημα τοῦ πολέμου, γιά τήν παραίτηση ἀπό τίς προσαρτήσεις (κατακτήσεις)*, γιά τή χαλιναγώγηση τῶν καπιταλιστῶν, πού βγάζουν μυθικά κέρδη καί ὁδηγοῦν τή χώρα στήν καταστροφή, δέν ἔχει κάνει *οὔτε ἕνα τέτιο* βῆμα.

---

* Γιά τή δημοσίευση τῶν μυστικῶν συμφώνων, γιά ἀνοιχτή, τίμια καί ἄμεση πρόταση εἰρήνης σέ ὅλους τούς λαούς, μέ συγκεκριμένους καί ξεκάθαρους ὅρους.

Ὁ πόλεμος παρατείνεται, μᾶς ἀπειλεῖ οἰκονομική καταστροφή, οἱ καπιταλιστές θησαυρίζουν, οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ναρόντνικοι μιλᾶνε καί ἀπειλοῦν, ἀπειλοῦν καί μιλᾶνε... Ὁ Γάτος-Βάσκα (οἱ καπιταλιστές) ἀκούει καί τρώει.

Ἐργάτες καί στρατιῶτες καί ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι! Οὔτε μιά ψῆφο στούς καντέτους, στούς μενσεβίκους καί τούς ναρόντνικους!

Ψηφίστε τούς μπολσεβίκους!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 68,
10 τοῦ Ἰούνη (28 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Ο ΕΠΑΙΣΧΥΝΤΟΣ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΝΣΕΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΑΡΟΝΤΝΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗ «ΓΕΝΤΙΝΣΤΒΟ»

Σήμερα εἶναι ἡ δεύτερη καί κυριότερη μέρα τῶν ἐκλογῶν.

Ἐκτός ἀπό τούς καντέτους ζητᾶνε τήν ψῆφο τῶν ἐκλογέων μέ τόν πιό φορτικό τρόπο καί οἱ συνασπισμένοι μενσεβίκοι καί οἱ ναρόντνικοι.

Τί μπόρεσαν λοιπόν νά μᾶς ἀπαντήσουν στήν παρατήρησή μας γιά τό ἐξόφθαλμο γεγονός τοῦ συνασπισμοῦ τους (ἕνωσης) μέ τή «Γεντίνστβο»; Τολμοῦν νά ὑπερασπίσουν *κατ' ἀρχήν* ἕναν τέτιο συνασπισμό;

Αὐτό εἶναι ἀκριβῶς τό ζήτημα, πῶς *δέν τολμοῦν*.

Ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», *ἀπαντώντας* στήν παρατήρησή μας πώς εἶναι ντροπή νά συνάσπίζεται κανείς μέ τή «Γεντίνστβο», ἀναφέρεται... σέ ποιόν νομίζετε;.. στόν προβοκάτορα Μαλινόβσκι καί στό μπάσιμό του ἀπό τήν Ὀχράνα στή Δούμα!!

Γιά τόν ἀνέντιμο χαρακτήρα τῆς πολεμικῆς αὐτοῦ τοῦ εἴδους θά μιλήσουμε σέ ἰδιαίτερο σημείωμα*. Τώρα ὅμως δέν πρόκειται γιά τήν ἐντιμότητα τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», μά γιά τή *λογική* της. Πῶς ἔτσι, κύριοι; Ἐσεῖς θεωρεῖτε πώς μπορεῖ νά ἀντικρουστεῖ τό ἐπιχείρημά μας γιά τή «Γεντίνστβο» «σας» μέ τό ἐπιχείρημά σας γιά τόν προβοκάτορά «μας» Μαλινόβσκι!! Μά τότε τί βγαίνει; Βγαίνει πώς βάζετε τή «Γεντίνστβο» στήν ἴδια μοίρα μέ ἕναν προβοκάτορα!!

Νά, ἔτσι «ὑπεράσπισαν» τό συνασπισμό μέ τή «Γεντίνστβο» οἱ ἀνοιχτομάτηδες τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», ἔξυπνοι ἄνθρωποι — νά μή βασκαθοῦν. Ὅταν τούς λένε ὅτι στήν *ἐλεύθερη* Ρωσία *ἔχετε* μιά ἐξευτελισμένη συνάδελφο, σάν τήν πλεχανοφική «Γεντίνστβο», αὐτοί *ἀπαντοῦν*: καί οἱ μπολσεβίκοι *εἶχαν* στήν *τσαρική* Ρωσία τόν προβοκάτορα Μαλινόβσκι!! Αὐτό πιά δέν εἶναι

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 222. *Ἡ Σύντ.*

ὑπεράσπιση τῆς «Γεντίνστβο» ἀπό τή «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», ἀλλά μαργαριτάρι!

Καί ἡ «Ντιέλο Ναρόντα» ἐπίσης, γιά νά χρησιμοποιήσουμε μιά ἔκφραση τοῦ Στσεντρίν, «συμπεθέριασε» μέ τή «Γεντίνστβο». Τήν πρώτη μέρα τῶν ἐκλογῶν, 27 τοῦ Μάη, στήν πρώτη σελίδα τῆς ἐφημερίδας τῶν Κέρενσκι, Τσερνόφ καί Σία διαβάζουμε μιά ἔκκληση νά ψηφιστοῦν *οἱ συνδυασμοί πού περνᾶνε λαθραῖα τή «Γεντίνστβο»*.

Καί στή δεύτερη σελίδα τοῦ ἴδιου φύλλου τῆς ἴδιας «Ντιέλο Ναρόντα» διαβάζουμε ὄχι μόνο ἕνα μακροσκελές ὑβρεολόγιο γιά τόν «σοσιαλπατριώτη» Πλεχάνοφ καί τή «Γεντίνστβο» του, ἀλλά καί τήν παρακάτω «φαρμακερή φράση»:

«Κάνουμε εὐχαρίστως γνωστό στούς ἀναγνῶστες μας, τί σκέπτονται σχετικά μέ τήν ἰταλική κατάκτηση (τῆς Ἀλβανίας) οἱ ἄλλοι φιλελευθερο-ἰμπεριαλιστές καί σοσιαλιμπεριαλιστές: «Ρέτς», «Ρούσκαγια Βόλια», «Γεντίνστβο»».

Δέν εἶναι ἀλήθεια, μαργαριτάρι;

Οἱ «σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες» καλοῦν τό λαό νά ψηφίσει τούς συνδυασμούς, ὅπου εἶναι κρυμένοι οἱ ὑποψήφιοι τῆς «Γεντίνστβο», *αὐτῆς τῆς «Γεντίνστβο»* πού οἱ ἴδιοι οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες, καί μάλιστα τή μέρα τῶν ἐκλογῶν, τήν ἀποκαλοῦν «σοσιαλιμπεριαλιστική», δηλαδή σοσιαλιστική στά λόγια, «ἰμπεριαλιστική στήν πράξη», αὐτῆς τῆς «Γεντίνστβο» πού οἱ ἴδιοι τή βάζουν στήν ἴδια σειρά μέ τή «Ρέτς» καί τή «Ρούσκαγια Βόλια».

Ὡραῖα «ὑπεράσπισε» σήμερα τή «Γεντίνστβο» ἡ ἔξυπνη «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» πού βρίσκεται *σέ συνασπισμό* μέ τήν ἔξυπνη «Ντιέλο Ναρόντα»!

Καί ὁ Πλεχάνοφ δέχεται ἐλεημοσύνη ἀπό ἀνθρώπους πού τόν παραβάλλουν «τυχαῖα» μέ τόν Μαλινόβσκι, ἤ τόν ἀποκαλοῦν ἀνοιχτά τή μέρα τῶν ἐκλογῶν «σοσιαλιμπεριαλιστή».

Ὡραῖα ἤθη ἐπικρατοῦν σ' αὐτό τόν ἐπαίσχυντο συνασπισμό: μενσεβίκοι *σύν* ναρόντνικοι, *σύν* «Γεντίνστβο»...

Ἐργάτες καί στρατιῶτες! Ἐργαζόμενοι! Οὔτε μιά ψῆφο στούς ναρόντνικους καί στούς μενσεβίκους πού βάζουν στούς συνδυασμούς τους τούς «σοσιαλιμπεριαλιστές»!

Ψηφίστε τούς μπολσεβίκους!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 68,
10 τοῦ Ἰούνη (28 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Η ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΝΑΕΙ ΣΕ ΕΠΙΘΕΣΗ

(«ΓΙΑΚΩΒΙΝΟΙ ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΛΑΟ»)

Ἡ ἀντεπανάσταση νιώθει τόν ἑαυτό της τόσο ἰσχυρό, πού περνάει σέ ἐπίθεση. Μέ τή βοήθεια τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων ὑπουργῶν οἱ καπιταλιστές ὀργανώνουν ἐπίθεση ἐνάντια στίς ἐλευθερίες.

Ἡ ἀπόφαση νά διαλύσουν «τό 45ο, 46ο, 47ο καί 52ο συντάγματα» τῆς 12ης καί 13ης μεραρχίας, ἡ ἀπόφαση «νά παραπεμφθοῦν σέ δίκη» οἱ «ὑποκινητές» (τί περίεργη λέξη εἶναι αὐτή; εἶναι δυνατό στόν πόλεμο ἡ ἐνοχή τῶν «ὑποκινητῶν» νά εἶναι μεγαλύτερη ἀπό τήν ἐνοχή τῶν «αὐτουργῶν»;), ἔπειτα, καί παράλληλα μ' αὐτό, ἡ εἴδηση γιά τή *σύλληψη* τοῦ ἀνθυπασπιστῆ Κροῦσσερ *γιά ἕνα λόγο πού ἔβγαλε σέ συλλαλητήριο* στό Σκουλένι, τέλος ὁ ἀνήκουστα βίαιος τόνος τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης σχετικά μέ τήν Κρονστάνδη[90] (οἱ διαταγές, λέει, «πρέπει νά ἐκτελοῦνται χωρίς καμιά συζήτηση»: πῶς μπορεῖ νά μιλάει κανείς ἔτσι σέ πολίτες πού ὥς τήν ὥρα δέν ἔχουν κατηγορηθεῖ γιά τίποτε; οὔτε *γιά μιά* ἐκδήλωση ἀνυπακοῆς;) — ὅλα αὐτά παρμένα μαζί, φωτισμένα μέ τά βεγγαλικά τῆς χαιρέκακης ὑπερασπίστριας τῶν ἀντεπαναστατῶν καπιταλιστῶν «Ρέτς» («ἡ κυβέρνηση μίλησε ἐπιτέλους τή γλώσσα τῆς ἐξουσίας») — ὅλα αὐτά δείχνουν καθαρά ὅτι ἡ ἀντεπανάσταση ἐπιτίθεται.

Ἡ «ἐπίθεση» αὐτή προξενεῖ παράξενη ἐντύπωση. Στό μέτωπο παραπέμπουν σέ δίκη τούς «ὑποκινητές ἀνυπακοῆς» καί «διαλύουν» τέσσερα συντάγματα (ἀπό τά ἀναφερόμενα στό τηλεγράφημα ὀχτώ συντάγματα τῶν δυό μεραρχιῶν, ἄν καί, σύμφωνα μέ τό ἴδιο τηλεγράφημα τοῦ φύλ. ἀρ. 76 τῆς «Ἰσβέστιγια Πετρογκράντσκοβο Σοβιέτα», μόνο τό *ἕνα* ἀπ' αὐτά τά ὀχτώ συντάγματα «στασίασε ὁλόκληρο», καί μόνο ἀκόμη ἕνα στασίασε «σχεδόν ὁλόκληρο»). Ἐφόσον, κύριοι κυβερνῆτες, ἀνακοινώνετε στό

λἀό τή διάλυση τῶν συνταγμάτων, ἐφόσον τό βρίσκετε αὐτό καλό, ἐφόσον ἀφήνετε νά δημοσιευτοῦν τηλεγραφήματα μ' αὐτή τήν εἴδηση, γιατί νά μήν ἀνακοινώσετε καθαρά καί ξάστερα, ἔστω καί μέ λίγες γραμμές, τούς λόγους τῆς ἀνυπακοῆς αὐτῶν πού παραπέμπετε σέ δίκη;

Ἕνα ἀπό τά δυό, κύριοι: ἤ ἐνεργεῖστε σιωπηρά, μιά καί ἔχετε στρατιωτικούς λογοκριτές, χωρίς νά κάνετε τόν κόπο νά ἐνημερώνετε τό κοινό καί χωρίς νά τό ἀνησυχεῖτε μέ τίς ἀνακοινώσεις σας.

Ἤ, ἄν *ἐσεῖς* ἀποφασίσατε νά τό ἐνημερώσετε, τότε πέστε λοιπόν, τί ἀκριβῶς συμβαίνει; Πῶς, μέ ποιόν τρόπο, γιά ποιό λόγο; σέ μερικό ἤ σέ γενικό ζήτημα ἀρνοῦνται νά ὑπακούσουν αὐτοί πού παραπέμψατε σέ δίκη;

Ἡ ἀσάφεια εἶναι ἐπιζήμια.

Ὅσο γιά τή σύλληψη τοῦ Κροῦσσερ, τό πράγμα εἶναι ὁλοκάθαρο. Εἶναι λογικό νά ρίχνεις ἕναν ἄνθρωπο στή φυλακή *γιά λόγο πού ἔβγαλε σέ συλλαλητήριο;* Δέν δείχνει αὐτό ὅτι τά ἔχεις πραγματικά χαμένα; Μά ἐσεῖς, κύριοι καντέτοι καί δεξιοί, ἑνωμένοι στήν κυβέρνηση μέ τούς ναρόντνικους καί τούς μενσεβίκους, διαθέτετε δέκα ἄν ὄχι ἑκατό φορές μεγαλύτερο τιράζ καθημερινῶν ἐφημερίδων, ἀπ' ὅ,τι οἱ ἀντίπαλοί σας!! Καί μέ τέτια ὑπεροχή στό κυριότερο ὅπλο προπαγάνδας ρίχνετε στή φυλακή ἕναν ἄνθρωπο, ἐπειδή ἔβγαλε «λόγο σέ συλλαλητήριο»! Τρελαθήκατε λοιπόν ἀπό τό φόβο, κύριοι;

Ἐμεῖς δέν εἴμαστε ἐχθροί τῆς ἐπαναστατικῆς βίας πρός τό συμφέρον τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ.

Ὅταν αὐτές τίς ἡμέρες ὁ Πλεχάνοφ ὑπενθύμιζε τούς γιακωβίνους τοῦ 1793 καί τή *σταράτη* δήλωσή τους: «ἐχθροί τοῦ λαοῦ εἶναι οἱ τάδε καί οἱ τάδε», ἐμεῖς πάνω σ' αὐτό σκεφτήκαμε:

Κανένα κόμμα δέν πρέπει νά ἀρνηθεῖ νά μιμηθεῖ τούς γιακωβίνους τοῦ 1793 σ' αὐτό τό σημεῖο πού διάλεξε ὁ Πλεχάνοφ.

Τό ζήτημα μόνο εἶναι ὅτι ὑπάρχουν «γιακωβίνοι» καί «γιακωβίνοι». Ἕνα ἔξυπνο γαλλικό ρητό, πού ἄρεσε στόν Πλεχάνοφ νά τό μνημονεύει πρίν ἀπό 20 χρόνια, ὅταν ἦταν ἀκόμη σοσιαλιστής, εἰρωνεύεται τούς «γιακωβίνους χωρίς τό λαό» (jacobins moins le peuple).

Τό ἱστορικό μεγαλεῖο τῶν πραγματικῶν γιακωβίνων, τῶν γιακωβίνων τοῦ 1793, εἶναι ὅτι ἦταν «γιακωβίνοι μέ τό λαό», μέ τήν ἐπαναστατική *πλειοψηφία* τοῦ λαοῦ, μέ τίς *ἐπαναστατικές* πρωτοπόρες τάξεις τοῦ καιροῦ *τους*.

Γελοῖοι καί θλιβεροί εἶναι οἱ «γιακωβίνοι χωρίς τό λαό»,

αὐτοί πού μόνο παριστάνουν τούς γιακωβίνους, αὐτοί πού *φοβοῦνται* νά κηρύξουν ἐχθρούς τοῦ λαοῦ καθαρά, ἴσια καί δημόσια τούς ἐκμεταλλευτές, τούς καταπιεστές τοῦ λαοῦ, τούς λακέδες τῆς μοναρχίας σέ ὅλες τίς χῶρες, τούς ὀπαδούς τῶν τσιφλικάδων σέ ὅλες τίς χῶρες.

Ἐσεῖς, κ.κ. Μιλιουκόφ καί Πλεχάνοφ, σπουδάσατε ἱστορία· μπορεῖτε λοιπόν νά ἀρνηθεῖτε ὅτι οἱ *μεγάλοι* γιακωβίνοι τοῦ 1793 δέν φοβοῦνταν νά κηρύξουν ἐχθρούς τοῦ λαοῦ τούς ἐκπροσώπους ἀκριβῶς τῆς ἀντιδραστικῆς, τῆς ἐκμεταλλεύτριας *μειοψηφίας* τοῦ λαοῦ τοῦ καιροῦ τους; Τούς ἐκπροσώπους ἀκριβῶς τῶν ἀντιδραστικῶν *τάξεων* τοῦ καιροῦ τους;

Ἐσεῖς, ἡ σημερινή κυβέρνηση, οἱ συνεργοί, οἱ συνήγοροι καί οἱ ὑπηρέτες της, μπορεῖτε νά πεῖτε ἀνοιχτά, ἴσα, ἐπίσημα, ποιές *τάξεις* θεωρεῖτε «ἐχθρούς τοῦ λαοῦ» *σέ ὅλο τόν κόσμο;*

Ποῦ ἐσεῖς νά τό κάνετε! Ἐσεῖς εἶστε γιακωβίνοι χωρίς τό λαό. Ἐσεῖς μόνο παριστάνετε τούς γιακωβίνους. Ἐσεῖς μοιάζετε πολύ περισσότερο μέ κοινότατους ἐκπροσώπους κοινότατης τσιφλικάδικης καί καπιταλιστικῆς ἀντίδρασης.

Ἐργάτες καί στρατιῶτες! Ἐργαζόμενοι! Ἡ ἀντεπανάσταση τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν περνάει σέ ἐπίθεση! Οὔτε μιά ψῆφο σέ *κανένα* κυβερνητικό κόμμα, σέ *κανένα κόμμα πού μετέχει στήν κυβέρνηση!*

Ψηφίστε τούς μπολσεβίκους!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 68,
10 τοῦ Ἰούνη (28 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑ ΑΡΧΗΣ

(«ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑ ΛΟΓΙΑ» ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟ)

Ὁ βρωμερός ὀχετός ψευτιᾶς καί συκοφαντίας πού ἔχυσαν οἱ ἐφημερίδες τῶν καπιταλιστῶν ἐνάντια στούς συντρόφους τῆς Κρονστάνδης ἔδειξε ξανά καί ξανά ὅλη τήν ἀνεντιμότητα αὐτῶν τῶν ἐφημερίδων, πού ἐξόγκωσαν τό πιό συνηθισμένο καί ἀσήμαντο ἐπεισόδιο σέ «κρατικό» γεγονός «ἀπόσπασης» ἀπό τή Ρωσία καί τά λοιπά καί τά λοιπά.

Ἡ «Ἰσβέστιγια Πετρογκράντσκοβο Σοβιέτα» στό φύλ. ἀρ. 74 ἀγγέλλει τή λήξη τῶν γεγονότων τῆς Κρονστάνδης: ὅπως καί θά ἔπρεπε νά περιμένει κανείς, οἱ ὑπουργοί Τσερετέλι καί Σκόμπελιεφ κατόρθωσαν χωρίς δυσκολία νά συνεννοηθοῦν μέ τούς κρονστανδίτες μέ βάση μιά συμβιβαστική ἀπόφαση. Κι' ἐμεῖς φυσικά ἐκφράζουμε τήν ἐλπίδα καί τήν πεποίθηση ὅτι ἡ συμβιβαστική αὐτή ἀπόφαση, σέ περίπτωση πιστῆς τήρησής της *καί ἀπό τίς δυό* πλευρές, θά δημιουργήσει γιά ἕνα ἀρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα τή δυνατότητα ἀνάπτυξης τῆς *ἐπανάστασης* χωρίς προστριβές στήν Κρονστάνδη καί στήν ὑπόλοιπη Ρωσία.

Τό ἐπεισόδιο τῆς Κρονστάνδης ἔχει γιά μᾶς βασική σημασία ἀπό δυό πλευρές.

Πρῶτο, γιατί ἀποκάλυψε τό γεγονός, πού ἐμεῖς ἀπό καιρό τονίσαμε καί διαπιστώσαμε ἐπίσημα σέ ἀπόφαση τοῦ Κόμματός μας (γιά τά Σοβιέτ), ὅτι *στήν ἐπαρχία* ἡ ἐπανάσταση προχώρησε πιό πέρα ἀπ' ὅ,τι στήν Πετρούπολη[91]. Ὄχι μόνο οἱ καντέτοι, μά καί οἱ ναρόντνικοι μέ τούς μενσεβίκους, ἀφήνοντας νά τούς πνίξει ἡ ἐπαναστατική ἀερολογία πού βασίλευε παντοῦ, δέν θέλησαν — ἤ δέν κατόρθωσαν — νά βαθύνουν στή σημασία αὐτοῦ τοῦ γεγονότος.

Δεύτερο, τό ἐπεισόδιο τῆς Κρονστάνδης ἔθεσε ἕνα πολύ σοβαρό ζήτημα ἀρχῆς, προγράμματος, πού δέν μπορεῖ νά ἀφήσει

ἀδιάφορο κανένα τίμιο δημοκράτη καί πολύ περισσότερο σοσιαλιστή. Εἶναι τό ζήτημα τοῦ δικαιώματος τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας *νά ἐπικυρώνει* τήν ἐκλογή τῶν κρατικῶν λειτουργῶν ἀπό τόν ντόπιο πληθυσμό.

Οἱ μενσεβίκοι, πού στό Κόμμα τους ἀνήκουν οἱ ὑπουργοί Τσερετέλι καί Σκόμπελιεφ ἐξακολουθοῦν νά διατείνονται ὅτι εἶναι μαρξιστές. Ὁ Τσερετέλι καί ὁ Σκόμπελιεφ, εἰσηγήθηκαν μιά ἀπόφαση πού προβλέπει μιά τέτια ἐπικύρωση. Σκέφθηκαν ἄραγε ὅταν τό ἔκαναν αὐτό τό χρέος τους σάν μαρξιστές;

Ἄν ὁ ἀναγνώστης βρεῖ ἁπλοϊκή αὐτή τήν ἐρώτηση καί παρατηρήσει ὅτι οἱ μενσεβίκοι στήν πράξη ἔχουν γίνει σήμερα ἕνα ἐντελῶς μικροαστικό καί μάλιστα ἀμυνίτικο (δηλ. σωβινιστικό) κόμμα, ὅτι γι' αὐτό εἶναι γελοῖο καί νά μιλάει κανείς γιά μαρξισμό, ἐμεῖς δέν πρόκειται νά τό ἀμφισβητήσουμε. Θά ποῦμε μόνο ὅτι ὁ μαρξισμός δίνει πάντα ἰδαίτερη προσοχή στά ζητήματα τοῦ δημοκρατισμοῦ γενικά, καί εἶναι ἀμφίβολο ἄν μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ κανείς τόν τίτλο τοῦ δημοκράτη στούς πολίτες Τσερετέλι καί Σκόμπελιεφ.

Σκέφθηκαν λοιπόν αὐτοί, ὅταν εἰσηγοῦνταν τήν ἀπόφαση γιά «ἐπικύρωση» ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση τῶν ἐκλεγμένων ἀπό τόν πληθυσμό τῆς Κρονστάνδης κρατικῶν λειτουργῶν, σκέφθηκαν τό χρέος τους σάν δημοκράτες; Τόν «τίτλο» τους σάν δημοκράτες;

Προφανῶς ὄχι.

Γιά ἐπιβεβαίωση αὐτοῦ τοῦ συμπεράσματος θά παραθέσουμε τή γνώμη ἑνός συγγραφέα, πού πιθανότατα δέν ἔχασε ἀκόμη ἐντελῶς τό ἐπιστημονικό καί μαρξιστικό του κύρος, οὔτε στά μάτια τῶν Τσερετέλι καί Σκόμπελιεφ. Ὁ συγγραφέας αὐτός εἶναι ὁ Φρίντριχ Ἔνγκελς.

Ὁ Ἔνγκελς, κάνοντας κριτική τό 1891 στό σχέδιο προγράμματος τῶν γερμανῶν σοσιαλδημοκρατῶν (τό λεγόμενο σήμερα πρόγραμμα τῆς Ἐρφούρτης)[92], ἔγραφε ὅτι τό γερμανικό προλεταριάτο ἔχει ἀνάγκη ἀπό μιά ἐνιαία καί ἀδιαίρετη δημοκρατία.

«Ὄχι ὅμως μιά δημοκρατία — πρόσθετε ὁ Ἔνγκελς — σάν τή σημερινή γαλλική, πού δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ αὐτοκρατορία πού ἱδρύθηκε τό 1798 χωρίς αὐτοκράτορα. Τό 1792 ὡς τό 1798 κάθε νομός, κάθε κοινότητα στή Γαλλία εἶχε πλήρη αὐτοδιοίκηση, σύμφωνα μέ τό ἀμερικανικό πρότυπο. Αὐτό ἀκριβῶς πρέπει νά κατακτήσουμε κι' ἐμεῖς» (δηλαδή οἱ γερμανοί σοσιαλδημοκράτες). «Τό πῶς πρέπει νά ὀργανώσουμε τήν αὐτοδιοίκηση καί πῶς μποροῦμε νά ἀποφύγουμε τή γραφειοκρατία, μᾶς τό

ἀπόδειξε ἡ Ἀμερική καί ἡ πρώτη γαλλική Δημοκρατία, τό ἀποδείχνουν καί σήμερα ἀκόμη ἡ Αὐστραλία, ὁ Καναδάς καί ἄλλες ἀγγλικές ἀποικίες. Καί μιά τέτια περιοχική καί κοινοτική αὐτοδιοίκηση εἶναι πολύ πιό ἐλεύθερη ἀπ' ὅ,τι π.χ. τό ἐλβετικό ὁμοσπονδιακό σύστημα, ὅπου τό καντόνι εἶναι πραγματικά πολύ ἀνεξάρτητο ἀπό τήν «μπούντ»» (δηλαδή ἀπό τήν κεντρική κρατική ἐξουσία), «μά ταυτόχρονα εἶναι ἀνεξάρτητο ἐπίσης καί σέ σχέση μέ τίς πιό μικρές ὑποδιαιρέσεις τοῦ καντονιοῦ: τό νομό (μπετσίρκ) καί τήν κοινότητα. Οἱ κυβερνήσεις τῶν καντονιῶν διορίζουν τούς ἐπαρχιακούς ἐπιτρόπους (σταατχάλτερ) καί τούς νομάρχες. Στίς χῶρες πού μιλιέται ἡ ἀγγλική ἕνα τέτιο δικαίωμα διορισμοῦ εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστο, καί στό μέλλον ἐμεῖς πρέπει νά ἀπορίψουμε αὐτό τό δικαίωμα» (τοῦ διορισμοῦ ἀπό τά πάνω) «μέ τήν ἴδια εὐγένεια πού πρέπει νά ἀπορίψουμε τούς πρώσους λάντρατ (ἔπαρχους) καί ρεγκίρουνγκσρατ» (γενικούς διοικητές ἤ ἐπιτρόπους)[93].

Ἔτσι ἔβλεπε ὁ Φρίντριχ Ἔνγκελς τά ζητήματα τοῦ δημοκρατισμοῦ σέ σχέση μέ τό δικαίωμα διορισμοῦ ἀπό τά πάνω τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Καί γιά νά ἐκφράσει τίς ἀπόψεις του ὀρθά-κοφτά, καθαρότερα καί ἀκριβέστερα, πρότεινε στούς γερμανούς σοσιαλδημοκράτες νά βάλουν στό πρόγραμμα τοῦ κόμματος τήν παρακάτω διεκδίκηση:

«Πλήρης αὐτοδιοίκηση στήν κοινότητα, στό νομό καί στήν περιοχή μέσω ὑπεύθυνων προσώπων, ἐκλεγμένων μέ γενική ψηφοφορία· *κατάργηση κάθε τοπικῆς καί περιοχικῆς ἀρχῆς πού διορίζεται ἀπό τό κράτος*».

Οἱ ὑπογραμμισμένες λέξεις ἐξαντλοῦν ὅλα τά περιθώρια ἀπό τήν ἄποψη τῆς κατηγορηματικότητας καί σαφήνειας.

Ἀγαπητοί πολίτες ὑπουργοί,Τσερετέλι καί Σκόμπελιεφ! Πιθανό νά εἶναι πολύ κολακευτικό γιά σᾶς τό ὅτι τά ὀνόματά σας θά φιγουράρουν στά ἐγχειρίδια τῆς ἱστορίας. Μά εἶναι τάχα κολακευτικό γιά σᾶς πού κάθε μαρξιστής — καί κάθε τίμιος δημοκράτης — θά εἶναι ὑποχρεωμένος νά πεῖ: οἱ ὑπουργοί Τσερετέλι καί Σκόμπελιεφ βοηθοῦσαν τούς ρώσους καπιταλιστές νά φτιάξουν στή Ρωσία μιά τέτια δημοκρατία, πού στήν οὐσία νά μήν εἶναι δημοκρατία, ἀλλά *μοναρχία δίχως μονάρχη;*

P. S. Τό ἄρθρο αὐτό γράφτηκε *πρίν* ἀπό τό τελευταῖο στάδιο τοῦ ἐπεισοδίου τῆς Κρονστάνδης πού γι' αὐτό γράφουν σήμερα οἱ ἐφημερίδες. Οἱ κρονστανδίτες *δέν* παραβίασαν τή συμφωνία συμβιβασμοῦ: *κανένας* δέν ἀνάφερε *οὔτε ἕνα μεμονωμένο γεγονός*,

πού νά μοιάζει ἔστω καί ἀπό μακριά μέ παράβαση τῆς συμφωνίας. Οἱ παραπομπές τῆς «Ρέτς» σέ ἄρθρα ἐφημερίδων εἶναι πανουργία, γιατί μόνο μέ πράξεις, κι' ὄχι μέ ἄρθρα, μπορεῖ νά παραβιαστεῖ ἡ συμφωνία. Καί τό γεγονός παραμένει γεγονός: οἱ ὑπουργοί Τσερετέλι, Σκόμπελιεφ καί Σία ἀφέθηκαν νά τρομοκρατηθοῦν γιά ἑκατοστή καί χιλιοστή φορά ἀπό τίς φωνές τῶν τρομοκρατημένων ἀστῶν καί ἄρχισαν τίς *ἀνοιχτές ἀπειλές* ἐνάντια στούς κρονστανδίτες. Κουτές, παράλογες ἀπειλές, πού μόνο τήν ἀντεπανάσταση ἐξυπηρετοῦν.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 68,
10 τοῦ Ἰούνη (28 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΜΗΝ ΕΧΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΚΑΘΑΡΟ ΟΠΛΟ, ΕΝΑ ΟΠΛΟ ΑΡΧΩΝ, ΑΡΠΑΖΟΥΝ ΤΟ ΒΡΩΜΙΚΟ

Ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», ὄργανο τῶν μενσεβίκων-μινιστεριαλιστῶν, προσπαθεῖ νά μᾶς χτυπήσει μέ τό ἐπιχείρημα ὅτι τό 1911 ἡ Ὀχράνα ἔπιασε τόν μπολσεβίκο-συμφιλιωτιστή Ρίκοφ γιά νά δόσει «ἐλευθερία» δράσης «στίς παραμονές τῶν ἐκλογῶν τῆς IV Δούμας» (αὐτό τό τόνιζε ἰδιαίτερα ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα») στούς μπολσεβίκους τοῦ Κόμματός μας.

Τί ἀποδείχνει λοιπόν αὐτό τό γεγονός; Ἀποδείχνει ὅτι ἡ Ὀχράνα προετοίμαζε τό ἔδαφος γιά νά μπάσει στή Δούμα τόν Μαλινόβσκι πού ἀποδείχτηκε προβοκάτορας. Εἶναι φυσικό ὅτι ἡ Ὀχράνα φρόντιζε γιά τούς προβοκάτορές της.

Ἀποτελεῖ αὐτό κατηγορία γιά τό Κόμμα μας; Ὄχι, ὅπως δέν κατηγοροῦν οἱ *τίμιοι* ἄνθρωποι τόν Τσερνόφ καί Σία, γιατί κατά λάθος εἶχαν βγάλει ἀθῶο τόν Ἄζεφ, ὅπως δέν κατηγοροῦν τόν Ἰόνοφ (μπουντιστή, συνάδελφο τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα») καί Σία, γιατί τό 1910 εἶχε βγάλει ἀθῶο, ἐξονόματος τῆς ἑνωμένης ΚΕ, τόν προβοκάτορα Ζιτομίρσκι («Ὀτσόφ»), ὅπως δέν κατηγοροῦν τούς μενσεβίκους ἐκείνους πού γιά ἕνα ὁρισμένο διάστημα τό 1904 προσπάθησαν νά ὑπερασπίσουν τόν προβοκάτορα Ντομπροσκόκοφ, ὅπως δέν κατηγοροῦν ἐκείνους τούς καντέτους πού καί ἀνάμεσά τους ἐπίσης ὑπῆρχαν προβοκάτορες, πού τά ὀνόματά τους δόθηκαν τώρα στή δημοσιότητα.

Λάθη ὁσοναφορᾶ τή μή ἀνακάλυψη προβοκατόρων ἔκαναν *ὅλα* χωρίς ἐξαίρεση τά κόμματα. Αὐτό εἶναι γεγονός. Καί ἄν ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», συνασπιζόμενη μέ τόν ὑπουργό Τσερνόφ, δέν κάνει μνεία γιά τά παλιά *του* λάθη, μά μιλάει μόνο γιά τά λάθη τῶν σημερινῶν της ἀντιπάλων, αὐτό εἶναι μιά ὁλοφάνερα ἀνέντιμη, ὁλοφάνερα ποταπή μέθοδος. Τό χτύπημα πού προσπάθησε νά μᾶς καταφέρει ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» πέφτει πάνω στήν ἴδια: κι' ἡ ἴδια ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» δέν θά τολμήσει ποτέ νά ἀναγνωρίσει δημόσια μπροστά σέ ὅλους ὅτι εἶναι τίμιο νά σωπαίνει κανείς γιά τόν Ἄζεφ καί νά βγάζει φραξιονιστικά-συμφεροντολογικές «κραυγές» γιά τόν ὅμοιό του προβοκάτορα Μαλινόβσκι.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 68,
10 τοῦ Ἰούνη (28 τοῦ Μάη)

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο
1917 τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

Η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ(μπ)

30 ΤΟΥ ΜΑΗ (12 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στό περιοδικό «Κράσναγια Λέτοπις» τεῦχ. 3· ἡ κατηγορηματική δήλωση τό 1927 στό βιβλίο «Ἡ πρώτη νόμιμη Ἐπιτροπή Πετρούπολης τῶν μπολσεβίκων τό 1917»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

1

ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Ἡ ἐπιθυμία τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης νά ἔχει τό δικό της χωριστό ὄργανο ἦταν γιά τήν Κεντρική Ἐπιτροπή κάτι τό καινούργιο. Εἶναι ἀκατανόητο γιά ποιό λόγο δημιουργήθηκε αὐτό τό ζήτημα τή στιγμή ἀκριβῶς πού ὀργανώνεται δικό μας τυπογραφεῖο καί ἄρχισαν νά παίρνουν καλό δρόμο οἱ συμφωνίες μέ τήν ὀργάνωση τῶν μεζραγιόντσι γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ σ. Τρότσκι στήν ἔκδοση ἑνός λαϊκοῦ ὀργάνου.

Στή Δύση, στίς πρωτεύουσες ἤ τά μεγάλα βιομηχανικά κέντρα, δέν ὑπάρχουν ἰδιαίτερα τοπικά καί ἰδιαίτερα κεντρικά ὄργανα. Ἕνας τέτιος χωρισμός εἶναι ἔπιζήμιος, γιατί ἀποτελεῖ σπατάλη δυνάμεων. Δέν εἶναι σκόπιμη ἡ ὕπαρξη χωριστοῦ ὀργάνου τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης ἀπό τό Κεντρικό Ὄργανο. Ἡ Πετρούπολη σάν ξεχωριστός τόπος δέν ὑπάρχει. Ἡ Πετρούπολη εἶναι τό γεωγραφικό, τό πολιτικό καί τό ἐπαναστατικό κέντρο ὅλης τῆς Ρωσίας. Τή ζωή τῆς Πετρούπολης τήν παρακολουθεῖ ὅλη ἡ Ρωσία. Κάθε βῆμα τῆς Πετρούπολης ἀποτελεῖ καθοδηγητικό παράδειγμα γιά ὅλη τή Ρωσία. Ξεκινώντας ἀπ' αὐτή τή θέση, δέν εἶναι δυνατό νά ὑποβιβάσει κανείς τή ζωή τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης σέ τοπική ζωή.

Γιατί νά μή γίνει δεκτή ἡ πρόταση τῆς ΚΕ γιά σχηματισμό Ἐπιτροπῆς Τύπου; Στήν ἱστορία τοῦ Τύπου τῆς Δύσης, ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρξαν τέτιες ἐπιτροπές, παρουσιάζονταν βέβαια παρεξηγήσεις ἀνάμεσα στή Σύνταξη τοῦ ὀργάνου καί τήν Ἐπιτροπή, αὐτές ὅμως προέκυπταν ἀποκλειστικά πάνω στή βάση τῆς γενικῆς κατεύθυνσης τοῦ ὀργάνου. Ποιές εἶναι ὅμως οἱ βασικές πολιτικές αἰτίες γιά προστριβές ἀνάμεσα στήν ΕΠ καί τήν ΚΕ; Τό ὄργανο τῆς ΕΠ, ἀνεξάρτητα ἀπό τή θέλησή της, θά εἶναι πάντοτε τό καθοδηγητικό ὄργανο τοῦ Κόμματος.

Ἡ πείρα τῆς ὀργάνωσης δικοῦ της ξεχωριστοῦ ὀργάνου θά πείσει γρήγορα τήν ΕΠ ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά κλειστεῖ στήν τοπική ζωή. Ἡ ΚΕ δέν ἀρνεῖται ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά ὑπάρχει σημαντικός χῶρος στίς ἐφημερίδες γιά τίς ἀνάγκες τῆς ὀργάνωσης τῆς Πετρούπολης. Ἡ ΚΕ δέν ἀρνεῖται ὅτι χρειάζεται ἕνα λαϊκό ὄργανο γιά νά ἐξηγεῖ τά συνθήματά μας στίς πλατιές μάζες. Ἡ ὀργάνωση ὅμως μιᾶς λαϊκῆς ἐφημερίδας εἶναι ὑπόθεση περίπλοκη καί ἀπαιτεῖ μεγάλη πείρα. Γι' αὐτό ἀκριβῶς ἡ ΚΕ προσκαλεῖ τόν σ. Τρότσκι, πού κατόρθωσε νά ὀργανώσει τό λαϊκό του ὄργανο «Ρούσκαγια Γκαζέτα» [94], νά πάρει μέρος στήν ὀργάνωση τῆς λαϊκῆς ἐφημερίδας.

Στήν ἱστορία τῆς Δύσης τό ζήτημα τοῦ λαϊκοῦ ὀργάνου δέν ἔμπαινε μέ τέτια ὀξύτητα ὅπως σέ μᾶς. Τό ἐπίπεδο τῶν μαζῶν στή Δύση, χάρη στήν πολιτιστική-διαφωτιστική δουλιά τῶν φιλελευθέρων μέσα στίς μάζες, ἀνέβαινε πιό ὁμαλά. Σέ χῶρες ὅπως ἡ Τσεχία καί ἡ Βοημία ὑπάρχουν λαϊκά ὄργανα. Τό καθῆκον τοῦ λαϊκοῦ ὀργάνου εἶναι νά ἀνεβάζει τόν ἀναγνώστη ὡς τό σημεῖο πού νά καταλαβαίνει τό καθοδηγητικό ὄργανο τοῦ κόμματος. Ἂν δέν ὀργανώσουμε ἕνα λαϊκό ὄργανο, τή μάζα θά τήν πάρουν τά ἄλλα κόμματα καί θά τήν ἐκμεταλλεύονται αἰσχρά. Ἕνα λαϊκό ὄργανο ἀπό τό χαρακτήρα του, δέν πρέπει νά εἶναι τοπικό, λόγω ὅμως τῶν δυσκολιῶν στίς ταχυδρομικές ἀποστολές θά ἐξυπηρετεῖ κατανάγκη κυρίως τήν Πετρούπολη. Γιά νά πετύχει τή σωστή ἐξυπηρέτηση τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν, ἡ ΕΠ πρέπει νά πάρει στή Σύνταξη τοῦ ὀργάνου τήν ἀνάλογη θέση.

2

ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΒΠΕΡΙΟΝΤ»

'Απ' ἀφορμή τήν παραπομπή τοῦ σ. Τόμσκι στήν 'Επιτροπή Τύπου ἀπό ἐργάτες τό 1906 καί τήν πλήρη ἀποτυχία της, δηλώνω ὅτι ἡ παραπομπή αὐτή δέν εἶναι σωστή στήν οὐσία καί ὅτι ἡ 'Επιτροπή αὐτή τῆς ἐφημερίδας «Βπεριόντ»[95] (τήν ὁποία διηύθυνε ὁ Α. Α. Μπογκντάνοφ καί ἄλλοι) ἔφερνε ἀναμφισβήτητη ὠφέλεια.

3

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

῾Η ΚΕ ἑτοιμάζει νά ἐκδόσει στήν Πετρούπολη δυό ἐφημερίδες: τό Κεντρικό Ὄργανο καί μιά λαϊκή ἐφημερίδα μέ τήν ἴδια Σύνταξη. ῾Η ΕΠ ἀποκτᾶ συμβουλευτική ψῆφο στή Σύνταξη τοῦ ΚΟ καί θετική στό λαϊκό ὄργανο. ῾Η ΚΕ διαθέτει καί στίς δυό ἐφημερίδες ὁρισμένες στῆλες γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν καθαρά τοπικῆς σημασίας.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

῾Η ΕΠ ἀποφασίζει νά πάρει μέρος καί στίς δυό ἐφημερίδες πού ὀργανώνει ἡ ΚΕ, μέ τούς ὅρους πού προτείνει ἡ ΚΕ, καί νά καταβάλει κάθε προσπάθεια γιά νά ἐξυπηρετήσει πληρέστερα καί εὐρύτερα τίς ἀνάγκες τῆς τοπικῆς δουλιᾶς καί νά ἐπεξεργαστεῖ λεπτομερέστερα τή γενική γραμμή τοῦ Κόμματος. Ἔχοντας λόγους νά φοβᾶται ὅτι ἡ ΚΕ ἤ ἡ Σύνταξη πού αὐτή διορίζει μπορεῖ νά δείξει ὑπερβολική ἐμπιστοσύνη στούς συντρόφους διεθνιστές πού ἔχουν ἔρθει σέ διάσταση μέ τόν μπολσεβικισμό, ὅτι ἡ ΚΕ θά περιορίσει τήν ἐλευθερία καί τήν ἀνεξαρτησία τῶν τοπικῶν συντρόφων, ὅτι ἡ ΚΕ δέν θά τούς δόσει τό κύρος πού πρέπει νά ἔχουν οἱ καθοδηγητές τῆς τοπικῆς δουλιᾶς, ἡ ΕΠ ἐκλέγει ἐπιτροπή πού θά διατυπώσει μέ ἀκρίβεια τίς ἐγγυήσεις γιά τά δικαιώματα τῆς ΕΠ στό τοπικό τμῆμα καί τῶν δυό ἐφημερίδων.

ΓΙΑ ΤΗ ΒΛΑΒΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΡΑΣΕΩΝ

Ἡ ἀπάντηση τῆς γαλλικῆς καί τῆς ἀγγλικῆς κυβέρνησης ἐπιβεβαίωσε λαμπρά τήν ὀρθότητα τῶν ἐπανειλημμένων δηλώσεών μας ὅτι καί ἡ ρωσική, καί ἡ γαλλική, καί ἡ ἀγγλική, καί ἡ γερμανική καπιταλιστική κυβέρνηση δέν μποροῦν νά παραιτηθοῦν ἀπό τίς προσαρτήσεις (κατακτήσεις), ὅτι ὅλες οἱ ὑποσχέσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶναι καθαρή ἐξαπάτηση τῶν λαῶν[96].

Πολεμᾶμε γιά νά κατακτήσουμε μέ τά ὅπλα τήν Ἀλσατία καί τή Λωραίνη, γιά νά νικήσουμε — ἀπάντησαν οἱ γάλλοι. — Εὐαρεστηθεῖτε νά ἐκπληρώσετε τό σύμφωνο καί νά πολεμήσετε γιά τή ρωσική καί τή γερμανική Πολωνία — ἀπάντησαν οἱ ἄγγλοι.

Ἡ πικρή ἀλήθεια — ἡ ἀλήθεια ὅτι ὁ καπιταλισμός εἶναι ἀσυμβίβαστος μέ τήν παραίτηση ἀπό τίς προσαρτήσεις — ἀποκαλύφθηκε ξανά καί ξανά. Ἡ χρεοκοπία τῆς πολιτικῆς τῶν «συμφιλιωτιστῶν», τῶν συμβιβαστῶν τοῦ καπιταλισμοῦ μέ τό προλεταριάτο, τῆς πολιτικῆς τῶν ναρόντνικων καί μενσεβίκων μινιστεριαλιστῶν, εἶναι ὁλοφάνερη. Ὅλες οἱ ἐλπίδες πού στήριζαν στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ ἐξανεμίστηκαν, ὅλες οἱ ὑποσχέσεις τους ἀποδείχτηκαν κούφιες φράσεις.

Καί δέν ὑπάρχει σήμερα τίποτε πιό βλαβερό γιά τήν ὑπόθεση τῆς ἐπανάστασης, γιά τά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων μαζῶν ἀπό τίς σπασμωδικές προσπάθειες νά σκεπάσουν αὐτό τό πράγμα μέ φράσεις. Σ' αὐτό τό χείμαρο τῶν φράσεων διαφάνηκαν δυό ἀποχρώσεις πού εἶναι, στ' ἀλήθεια, «ἡ μιά χειρότερη ἀπό τήν ἄλλη».

Ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», ὄργανο τῶν μινιστεριαλιστῶν μενσεβίκων, μιλάει «σάν καντέτος». Ἀπό τή μιά μεριά, «πάνω σέ μιά τέτια βάση» (τή βάση τῶν ἀπαντήσεων τῶν δυό Δυνάμεων τῆς

᾽Αντάντ) «δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει καμιά συνεννόηση ἀνάμεσα σέ μᾶς καί σ᾽ αὐτούς»... ᾽Ανάμεσα «σέ μᾶς»; — δηλαδή τούς ρώσους *καπιταλιστές;* Ἡ θεωρία τῆς ταξικῆς πάλης ἔχει ριχτεῖ στά σκουπίδια· συμφέρει καλύτερα νά φλυαρεῖ κανείς γιά «δημοκρατία» γενικά, τσαλαπατώντας τή στοιχειώδη ἀλήθεια τοῦ μαρξισμοῦ ὅτι ἀκριβῶς *μέσα* στή «δημοκρατία» ὑπάρχει τό πιό βαθύ χάσμα ἀνάμεσα στούς καπιταλιστές καί τούς προλετάριους.

᾽Από τήν ἄλλη μεριά, ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» θέλει νά κάνει μιά «ἀπόπειρα ἀναθεώρησης» (τῆς συμφωνίας καί τῶν συνθηκῶν) «μέσω μιᾶς εἰδικά συγκαλούμενης διάσκεψης ἀντιπροσώπων τῶν συμμαχικῶν κυβερνήσεων». Τό ἴδιο βιολί: συμφιλιωτισμός μέ τούς καπιταλιστές, πού στήν πράξη σημαίνει *ἐξαπάτηση τῶν ἐργατῶν* μέ τό παιχνίδι τῶν διαπραγματεύσεων μέ τούς ταξικούς ἐχθρούς.

«Πίεση τῶν πλατιῶν στρωμάτων τῆς γαλλικῆς καί τῆς ἀγγλικῆς δημοκρατίας, πίεση ἔστω καί μόνο τοῦ προλεταριάτου τῆς Γαλλίας καί τῆς ᾽Αγγλίας πάνω στίς κυβερνήσεις του»... γράφει ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα». Στή Ρωσία οἱ μενσεβίκοι ὑποστηρίζουν τή *δική τους* ἰμπεριαλιστική κυβέρνηση, γιά τίς ἄλλες ὅμως χῶρες καλοῦν σέ ἄσκηση *πίεσης*... δέν εἶναι αὐτό μιά ψεύτικη, ἀπό τήν πρώτη ὥς τήν τελευταία λέξη, λογοκοπία;

«᾽Εμεῖς τήν προετοιμάζουμε (τήν εἰρήνη σέ διεθνή κλίμακα) μέ τή σύγκληση μιᾶς διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς συνδιάσκεψης»... ὅπου θά πάρουν μέρος ὑπουργοί πρώην σοσιαλιστές πού πέρασαν μέ τό μέρος τῶν κυβερνήσεών *τους*!! Περίφημη — νά μή βασκαθοῦν — «προπαρασκευή» ἐξαπάτησης τοῦ λαοῦ σέ μεγάλη κλίμακα, μέ μιά σειρά ἀπάτες μικρότερης κλίμακας.

Ἡ «Ντιέλο Ναρόντα» λογοκοπεῖ, παρασταίνοντας τό «γιακωβίνο». ᾽Απειλητικός τόνος, ἐντυπωσιακές ἐπαναστατικές ἀναφωνήσεις... «γνωρίζουμε ἀρκετά»... «ἡ πίστη στή νίκη τῆς ᾽Επανάστασής μας» (ὁπωσδήποτε μέ κεφαλαῖο), «ἀπό τό ἕνα ἤ τό ἄλλο βῆμα τῆς ρωσικῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας... ἐξαρτῶνται οἱ τύχες *ὅλης* τῆς ᾽Εξέγερσης (ὁπωσδήποτε μέ κεφαλαῖο) τῶν ἐργαζομένων πού ἄρχισε μέ τόσο αἴσιους οἰωνούς καί τόσο νικηφόρα...»

Βέβαια, ἄν τίς λέξεις: ᾽Επανάσταση καί ᾽Εξέγερση τίς γράψεις μέ κεφαλαῖα, βγαίνει κάτι τό «τρομερά» φοβερό, ἴδια καί ἀπαράλλακτα ὅπως στούς γιακωβίνους. Καί φτηνό καί καλό. Γιατί τίς γράφουν ἄνθρωποι πού στήν πραγματικότητα βοηθοῦν τό στραγγαλισμό τῆς ἐπανάστασης καί τό φρενάρισμα τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐξέγερσης τῶν ἐργαζομένων, μέ τήν ὑποστήριξη τῆς

ρωσικῆς κυβέρνησης τῶν ἰμπεριαλιστῶν, μέ τήν ὑποστήριξη τῶν μεθόδων *τους* ἀπόκρυψης ἀπό τό λαό τῶν μυστικῶν συμφώνων, τῶν μεθόδων *τους* νά ἀναβάλουν τήν ἄμεση κατάργηση τῆς τσιφλικάδικης γαιοκτησίας, τῶν μεθόδων *τους* τῆς πολιτικῆς τῆς «ἐπίθεσης» στόν τομέα τοῦ πολέμου, τῶν ἀπειλῶν *τους* ἐνάντια στά αἱρετά τοπικά ὄργανα, τῆς ἀξίωσής *τους* νά διορίζουν ἤ νά ἐπικυρώσουν τά ἐκλεγμένα ἀπό τόν τοπικό πληθυσμό ὑπεύθυνα πρόσωπα καί τά λοιπά καί τά λοιπά χωρίς τέλος.

Κύριοι ἥρωες τῆς φράσης! Κύριοι ἱππότες τῆς ἐπαναστατικῆς λογοκοπίας! Ὁ σοσιαλισμός ἀπαιτεῖ νά κάνουμε διάκριση ἀνάμεσα στή δημοκρατία τῶν καπιταλιστῶν καί τή δημοκρατία τῶν προλετάριων, στήν ἐπανάσταση τῆς ἀστικῆς τάξης καί τήν ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου, στήν ἐξέγερση τῶν πλουσίων ἐνάντια στόν τσάρο καί τήν ἐξέγερση τῶν ἐργαζομένων... *ἐνάντια στούς πλούσιους*... Ὁ σοσιαλισμός ἀπαιτεῖ νά κάνουμε διάκριση ἀνάμεσα στήν ἐπανάσταση τῆς ἀστικῆς τάξης (ἡ ἀστική τάξη εἶναι τώρα ἀντεπαναστατική) πού ἔχει τελειώσει στή χώρα μας καί τήν ἀναπτυσσόμενη ἐπανάσταση τῶν προλετάριων καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν. Ἡ πρώτη ἐπανάσταση εἶναι *ὑπέρ* τοῦ πολέμου, *ὑπέρ* τῆς διατήρησης τῆς τσιφλικάδικης γαιοκτησίας, *ὑπέρ* τῆς «ὑποταγῆς» τῶν τοπικῶν αὐτοδιοικήσεων στό κέντρο, *ὑπέρ* τῶν μυστικῶν συμφώνων. Ἡ δεύτερη ἐπανάσταση *ἄρχισε* νά πνίγει τόν πόλεμο καί μέ τήν ἐπαναστατική συναδέλφωση, καί μέ τήν κατάργηση τῆς ἐξουσίας τῶν τσιφλικάδων στήν ἐπαρχία, καί μέ τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ,καί μέ τό δυνάμωμα τῆς ἰσχύος τῶν Σοβιέτ, καί μέ τήν πλήρη ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς αἱρετότητας.

Οἱ μινιστεριαλιστές ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι λογοκοποῦν γιά «δημοκρατία» γενικά, γιά «Ἐπανάσταση» γενικά, *γιά νά* συγκαλύψουν μ' αὐτό τή συμφωνία τους μέ τήν ἰμπεριαλιστική, στήν πράξη ἀντεπαναστατική πιά, ἀστική τάξη τῆς χώρας μας, συμφωνία πού στήν πράξη μετατρέπεται σέ πάλη *ἐνάντια* στήν ἐπανάσταση τῶν προλετάριων καί τῶν μισοπρολετάριων.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 69,
13 τοῦ Ἰούνη (31 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΕΜΠΑΙΓΜΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ

Στίς 23 τοῦ Μάη τέλειωσε ἡ σύσκεψη τῶν ἐκπροσώπων τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν ἐργατῶν τῆς ἐξορυκτικῆς βιομηχανίας τοῦ Νότου.

Ἡ σύσκεψη τέλειωσε *χωρίς ἀποτέλεσμα*. Οἱ κύριοι καπιταλιστές χαρακτήρισαν ἀπαράδεκτα ὅλα τά αἰτήματα τῶν ἐργατῶν. Ἡ ἐργατική ἀντιπροσωπεία πού πῆρε μέρος στή σύσκεψη δημοσίευσε δήλωση πώς *δέν ἀναλαβαίνει καμιά εὐθύνη γιά ἐνδεχόμενες περιπλοκές*.

Αὐτό εἶναι ἐντελῶς ξεκάθαρο. Ἡ κρίση καθόλου δέν ξεπεράστηκε. Οἱ ἐπιχειρηματίες καθόλου δέν χαλιναγωγήθηκαν.

Θά ἦταν γελοῖο, ἄν δέν ἦταν θλιβερό, νά διαβάζει κανείς ὅτι ἀποφασίστηκε νά ὁριστεῖ ἀκόμη μιά ἐπιτροπή ἀπό ἐκπροσώπους τῆς κυβέρνησης καί ἀπό ἐκπροσώπους τῶν δυό πλευρῶν (!!), ὅτι οἱ ἐπιχειρηματίες ζήτησαν *ἄμεση* αὔξηση τῶν τιμῶν!!!

Γιά νά μπορέσουν οἱ ἀναγνῶστες νά καταλάβουν καλύτερα μέχρι ποιό σημεῖο φτάνει ὁ ἐμπαιγμός τοῦ λαοῦ ἀπ' τούς κυρίους καπιταλιστές, θά παραθέσουμε μερικές περικοπές ἀπό μιά *κυβερνητική* ἐφημερίδα (δηλαδή ἐφημερίδα ἡ ὁποία ἀνήκει σέ κόμμα πού ἔχει ἐκπροσώπους του στήν κυβέρνηση):

«Ἡ ἀντιπροσωπεία τῶν ἐργατῶν (τῆς ἐξορυκτικῆς βιομηχανίας τοῦ Νότου) πού ἦλθε ἐδῶ, ἔδοσε πληροφορίες γιά τήν πραγματική κατάσταση στό οἰκονομικό τμῆμα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Μέ βάση τίς πληροφορίες αὐτές μποροῦμε νά ἀνακοινώσουμε ὅτι οἱ ἀριθμοί πού παράθεσε ὁ Ν. Ν. Κοῦτλερ, στηριζόμενος στά λεγόμενα τῶν βιομηχάνων, δέν εἶναι ἀξιόπιστοι.

...Οἱ ἀνθρακοβιομήχανοι ἔβγαζαν πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση τεράστια κέρδη,

καί παρ' ὅλα αὐτά στίς παραμονές τῆς ἐπανάστασης παζάρευαν μέ τήν παλιά κυβέρνηση τό ἀνέβασμα τῆς τιμῆς ἐπίταξης τοῦ κάρβουνου. Οἱ ἀνθρακοβιομήχανοι ζητοῦσαν αὔξηση 5 καπίκια, ὑπολογίζοντας σ' αὐτά καί τά κατακτημένα 3 καπίκια πού ἡ παλιά κυβέρνηση εἶχε συμφωνήσει νά τούς δόσει. Ἀπό τήν Προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση κατόρθωσαν ἀπό τίς πρῶτες ἤδη μέρες τῆς ἐπανάστασης νά ἀποσπάσουν μονομιᾶς 8 καπίκια, ἐπεκτείνοντας αὐτή τήν αὔξηση καί στίς παλιές προμήθειες γιά τούς σιδηροδρόμους καί στίς ἐπιτάξεις ἀπό τό Γενάρη, καί σέ συνέχεια, κατόρθωσαν νά πάρουν ἀκόμη 3 καπίκια, δηλ. συνολικά 11 καπίκια.

Ἡ τιμή ἐπίταξης πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση ἦταν 18 καπίκια, τώρα εἶναι 29 καπίκια. Οἱ συμβάσεις μέ τήν κυβέρνηση πρῶτα κλείνονταν στά 22 καπίκια τό πούτι, ἐνῶ τώρα κλείνονται στά 33-34 καί πάνω καπίκια...».

Δέν εἶναι λοιπόν αὐτό ἀνήκουστος *ἐμπαιγμός* τοῦ λαοῦ ἀπό τούς καπιταλιστές;

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπανάστασης, ἡ κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν πού αὐτοαποκαλεῖται «ἐπαναστατική» καί ἐξαπατᾶ τόν καθυστερημένο κόσμο μ' αὐτή τήν «ἔνδοξη» προσωνυμία, δωρίζει στούς καπιταλιστές νέες καί νέες αὐξήσεις! Τούς βάζει στίς τσέπες κι' ἄλλα ἀκόμη ἑκατομμύρια!

Ἡ χώρα βρίσκεται στά πρόθυρα τῆς καταστροφῆς, καί οἱ 10 καπιταλιστές, μέλη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, ἀνέχονται τούς ἐπιχειρηματίες πού ληστεύουν τή χώρα, ληστεύουν τό λαό, *αὐξάνοντας* τά κέρδη τοῦ κεφαλαίου πού κι' ἔτσι εἶναι ὑπέρμετρα.

«Τό Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας εἶναι αἰχμάλωτο τοῦ συνεδρίου τῶν βιομηχάνων τῆς ἐξορυκτικῆς βιομηχανίας τῆς Νότιας Ρωσίας κι' ὄχι μόνο δέν παίρνει κανένα μέτρο γιά νά προλάβει τήν καταστροφή πρός τήν ὁποία τραβάει ἡ βιομηχανία τοῦ Νότου, μά καί ὑποτάσσει συστηματικά τίς ἐνέργειές του στήν πίεση τῶν βιομηχάνων τοῦ Νότου».

Αὐτά ἔγραφε ἡ ἴδια κυβερνητική ἐφημερίδα, τό ὄργανο τῶν μενσεβίκων «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», στίς 14 τοῦ Μάη 1917, δηλ. πάνω ἀπό μιά βδομάδα μετά τό σχηματισμό τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ.

Κι' ἀπό τότε δέν ἄλλαξε ἀπολύτως τίποτε.

Ἡ κυβερνητική ἐφημερίδα μάλιστα ἦταν ὑποχρεωμένη νά παραδεχτεῖ ἀκόμη χειρότερα γεγονότα. Ἄκουσον, ἄκουσον:

«...Οἱ βιομήχανοι ἐφαρμόζουν ἰταλική ἀπεργία. Ἐσκεμμένα δέν παίρνουν μέτρα. Χρειάζεται νά βρεθεῖ μιά ἀντλία, δέν τήν βρίσκουν· χρειάζονται προφυλακτῆρες γιά τίς λάμπες, δέν τούς προμηθεύονται. Οἱ βιομήχανοι δέν θέλουν τήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς. Ταυτόχρονα δέν θέλουν νά ξοδέψουν χρήματα γιά τίς ἀπαραίτητες ἐπισκευές, γιά τήν ἀνανέωση τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν ἐπιχειρήσεων

πού φθείρονται. Οἱ μηχανές σαραβαλιάστηκαν, σέ λίγο δέν θά εἶναι δυνατό νά δουλεύει κανείς μ' αὐτές. Συχνά οἱ ἐργάτες, ὅταν τούς ἀπαντοῦν ὅτι τό ἕνα ἤ τό ἄλλο πράγμα δέν βρίσκεται γιά νά ἀγοραστεῖ, ξεκινοῦν μόνοι τους γιά νά ἀγοράσουν τά ἀπαραίτητα ἐργαλεῖα καί τά βρίσκουν. Οἱ ἐπιχειρηματίες δέν παίρνουν κανένα μέτρο γιά τή μεταφορά τῶν προϊόντων πού παράγουν — τοῦ κάρβουνου, τοῦ χυτοσίδηρου. Δεκάδες καί ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια ἀπ' αὐτά τά προϊόντα κείτονται ἀχρησιμοποίητα, τή στιγμή πού ἡ χώρα ἔχει τόσο μεγάλη ἀνάγκη ἀπ' αὐτά».

Αὐτά ἔγραφε ἡ κυβερνητική ἐφημερίδα, ἡ ἐφημερίδα τοῦ Κόμματος τῶν μενσεβίκων, ὅπου ἀνήκει ὁ Τσερετέλι καί ὁ Σκόμπελιεφ.

Αὐτό πιά εἶναι καθαρός ἐμπαιγμός τοῦ λαοῦ ἀπό τούς καπιταλιστές! Αὐτό πιά εἶναι κάτι σάν φρενοκομεῖο: οἱ καπιταλιστές τά ἔχουν συμφωνήσει μέ τήν ἀστική μερίδα τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης (στήν ὁποία μετέχουν οἱ μενσεβίκοι καί οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες)· οἱ καπιταλιστές *φρενάρουν* τή δουλιά, *ἀποδιοργανώνουν* τήν παραγωγή, *δέν παίρνουν μέτρα* γιά τή μεταφορά τῶν προϊόντων, πού χωρίς αὐτά ἡ χώρα *χάνεται*.

Ἀπό ἔλλειψη κάρβουνου σταματᾶνε οἱ φάμπρικες καί οἱ σιδηρόδρομοι. Μεγαλώνει ἡ ἀνεργία. Μεγαλώνει ἡ ἔλλειψη ἐμπορευμάτων. Οἱ ἀγρότες δέν μποροῦν νά δίνουν τζάμπα τά σιτηρά. Ἐπέρχεται ἀναπόφευκτα ὁ λιμός.

Καί ὅλα αὐτά τά κάνουν οἱ καπιταλιστές πού τά ἔχουν συμφωνήσει μέ τήν κυβέρνηση!!

Καί ὅλα αὐτά τά ἀνέχονται οἱ ναρόντνικοι, οἱ σοσαλιστές-ἐπαναστάτες καί οἱ μενσεβίκοι!! Προσπαθοῦν νά ξεμπερδέψουν μέ λόγια, ἔχουν γράψει γι' αὐτά τά ἐγκλήματα τῶν καπιταλιστῶν *ἀκόμη ἀπό τίς 14 τοῦ Μάη*. Σήμερα ἔχουμε 31 τοῦ Μάη. Πέρασαν πάνω ἀπό δυό βδομάδες. Ὅλα μένουν ὅπως ἦταν. Ὁ λιμός πλησιάζει ὅλο καί πιό πολύ.

Καί γιά νά καλύψουν τά ἐγκλήματα τῶν καπιταλιστῶν, γιά νά ἀποσπάσουν τήν προσοχή τοῦ λαοῦ, ὅλες οἱ ἐφημερίδες τῶν καπιταλιστῶν: ἡ «Ρέτς», ἡ «Ντιέν», ἡ «Νόβογε Βρέμια», ἡ «Ρούσκαγια Βόλια», ἡ «Μπιρζιόβκα», ἡ «Γεντίνστβο» ξερνοῦν καθημερινά μέ ὅλες τους τίς δυνάμεις ἕνα βρωμερό ὀχετό ψευτιᾶς καί συκοφαντίας ἐνάντια στούς «μπολσεβίκους»... Οἱ μπολσεβίκοι φταῖνε πού οἱ ἀνθρακοβιομήχανοι τά ἔχουνε συμφωνήσει μέ τήν κυβέρνηση, ἀποδιοργανώνουν καί σταματᾶνε τήν παραγωγή!!

Ναί, αὐτό θά ἔμοιαζε μέ φρενοκομεῖο, ἄν ἡ θεωρία τῆς ταξικῆς πάλης, ἄν ἡ παγκόσμια πείρα τῆς ταξικῆς πάλης δέν μᾶς ἔλεγαν:

οἱ καπιταλιστές καί ἡ κυβέρνησή *τους* (πού τήν ὑποστηρίζουν οἱ μενσεβίκοι), ὅταν πρόκειται νά ὑπερασπίσουν τά κέρδη τους, δέν σταματᾶνε οὔτε μπροστά στό ἔγκλημα.

Ὡς πότε ὅμως θά συνεχίζεται αὐτή ἡ κατάσταση; Πρέπει λοιπόν νά ξεσπάσει παντοῦ ἡ καταστροφή καί νά ἀρχίσουν οἱ ἄνθρωποι νά πεθαίνουν ἀπό τήν πείνα κατά ἑκατοντάδες καί χιλιάδες;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 69, 13 τοῦ Ἰούνη (31 τοῦ Μάη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΧΤΙΔΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ)

᾽Αγαπητοί σύντροφοι!

Στό γράμμα αὐτό ἐπισυνάπτω ἀπόφαση τῆς ΕΠ γιά τήν ἔκδοση δικῆς της ἐφημερίδας καί τίς δυό ἀποφάσεις, πού πρότεινα ἐγώ ἐξονόματος τῆς ΚΕ τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας στή συνεδρίαση τῆς ΕΠ τήν Τρίτη τῆς 30 τοῦ Μάη*, καί σᾶς παρακαλῶ νά συζητήσετε ὅλες αὐτές τίς ἀποφάσεις καί νά βγάλετε ὅσο τό δυνατό πιό λεπτομερειακά καί αἰτιολογημένα τά συμπεράσματά σας.

᾽Ανάμεσα στήν ΕΠ καί τήν ΚΕ ὡριμάζει μιά σύγκρουση ἐξαιτίας τοῦ ζητήματος,ἄν χρειάζεται ἤ ὄχι ἰδιαίτερη ἐφημερίδα τῆς ΕΠ στήν Πετρούπολη. ῎Εχει ἐξαιρετική σημασία καί θά θέλαμε πάρα πολύ στή συζήτηση πάνω σ᾽ αὐτή τή σύγκρουση πού ὡριμάζει νά πάρουν ἐνεργό μέρος ὅσο τό δυνατό περισσότερα μέλη τοῦ Κόμματός μας στήν Πετρούπολη καί νά βοηθήσουν μέ τήν ἀπόφασή τους στήν ἀποτροπή της.

῾Η ᾽Εκτελεστική ᾽Επιτροπή τῆς ΕΠ τάχθηκε ὁμόφωνα ὑπέρ τῆς ἔκδοσης ἰδιαίτερου ὀργάνου τῆς ΕΠ στήν Πετρούπολη, παρά τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ νά ἐκδόσει στή θέση τῆς «Πράβντα», πού τό μέγεθός της εἶναι ὁλοφάνερα ἀνεπαρκές, *δυό* ἐφημερίδες: τήν πρώην «Πράβντα», Κεντρικό ῎Οργανο τοῦ Κόμματος, καί μιά μικρή «Ναρόντναγια Πράβντα» (οἱ τίτλοι καί τῶν δυό ἐφημερίδων δέν ἔχουν ἀκόμη καθοριστεῖ τελειωτικά), σάν λαϊκό ὄργανο γιά τίς πιό πλατιές μάζες. ῾Η Σύνταξη καί τῶν δυό ἐφημερίδων πρέπει, σύμφωνα μέ τήν πρόταση τῆς ΚΕ, νά εἶναι μιά, καί πρέπει καί στίς δυό ἐφημερίδες νά συμπεριληφθεῖ στή Σύνταξη ἐκπρόσωπος τῆς ΕΠ (στό ΚΟ μέ συμβουλευτική καί στό λαϊκό᾽ ὄργανο μέ θετική ψῆφο). Πρέπει νά δημιουργηθεῖ «᾽Επιτροπή Τύπου» (ἀπό ἐργάτες τῶν ἀχτίδων πού εἶναι στενότατα συνδεμένοι μέ τίς μάζες), καί μετά πρέπει νά διατεθοῦν *καί στίς δυό*

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 228. *῾Η Σύντ.*

ἐφημερίδες ὁρισμένες στῆλες γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν καθαρά τοπικῶν ἀναγκῶν τοῦ τοπικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος.

Αὐτό εἶναι τό σχέδιο τῆς ΚΕ.

῾Η ᾽Εκτελεστική ᾽Επιτροπή τῆς ΕΠ ἀντί γι᾽ αὐτό θέλει *δική της* ἐφημερίδα, ἰδιαίτερη ἐφημερίδα τῆς ΕΠ. ῾Η ᾽Εκτελεστική ᾽Επιτροπή τό ἀποφάσισε αὐτό ὁμόφωνα.

Στή συνεδρίαση τῆς ΕΠ τῆς 30 τοῦ Μάη, ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση καί τόν τελικό λόγο τοῦ σ. Μ. Τόμσκι, τήν ὁμιλία μου καί τή συμμετοχή στή συζήτηση ἑνός μεγάλου ἀριθμοῦ συντρόφων, οἱ ψῆφοι μοιράστηκαν: 14 ὑπέρ τῆς ᾽Εκτελ. ᾽Επιτροπῆς καί 14 κατά. ᾽Ενῶ ἡ πρότασή μου ἀπορίφθηκε μέ ψήφους 16 κατά 12.

῎Εχω τήν πεποίθηση ὅτι καταρχήν δέν χρειάζεται ἰδιαίτερη ἐφημερίδα τῆς ΕΠ, γιατί στήν *πρωτεύουσα*, λόγω τῆς καθοδηγητικῆς σημασίας της γιά ὅλη τή χώρα, χρειάζεται μόνο *ἕνα* ὄργανο τοῦ Κόμματος, συγκεκριμένα ἕνα ΚΟ, καί ἡ λαϊκή ἐφημερίδα, πού θά γράφεται *ἐξαιρετικά* ἐκλαϊκευτικά, πρέπει νά διευθύνεται ἀπό τήν *ἴδια πάλι* Σύνταξη.

῎Ενα ἰδιαίτερο ὄργανο τῆς ΕΠ θά δυσκολέψει ἀναπόφευκτα τόν πλήρη συντονισμό τῆς δουλιᾶς, μπορεῖ μάλιστα καί νά γεννήσει διαφορά γραμμῶν (ἤ ἀποχρώσεις γραμμῶν), καί ἡ ζημιά ἀπ᾽ αὐτό — ἰδιαίτερα σέ ἐπαναστατικούς καιρούς — θά εἶναι πολύ μεγάλη.

Γιά ποιό λόγο νά σκορπᾶμε τίς δυνάμεις;

῎Ολοι μας εἴμαστε τρομερά φορτωμένοι μέ δουλιά, οἱ δυνάμεις μας εἶναι λίγες· οἱ δημοσιολόγοι ὅλο καί περισσότερο φεύγουν ἀπό μᾶς καί περνοῦν στούς ἀμυνίτες. ᾽Επιτρέπεται κάτω ἀπό τέτιες συνθῆκες νά σκορπᾶμε τίς δυνάμεις μας;

Πρέπει νά τίς συγκεντρώνουμε καί ὄχι νά τίς σκορπᾶμε.

Εἶναι δυνατό νά μήν ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στήν ΚΕ, νά φοβόμαστε πώς δέν θά συγκροτήσει σωστά τή Σύνταξη, ἤ πώς δέν θά διαθέσει ἀρκετό χῶρο καί στίς δυό ἐφημερίδες γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῆς τοπικῆς δουλιᾶς, ἤ πώς «θά ἀδικήσει» τούς συντάκτες τῆς ΕΠ πού θά ἀποτελοῦν μειοψηφία κτλ.;

Στό δεύτερό μου σχέδιο ἀπόφασης ἀπαρίθμησα ἐπίτηδες μιά σειρά τέτια ἐπιχειρήματα (πού τά ἄκουσα στή συνεδρίαση τῆς ΕΠ τῆς 30 τοῦ Μάη), γιά νά βάλω τό ζήτημα ἀνοιχτά μπροστά σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Κόμματος, γιά νά τά παρακινήσω νά ζυγίσουν προσεκτικά τό *καθένα* ἀπό τά δυό ἐπιχειρήματα καί νά πάρουν μιά ὑπεύθυνη ἀπόφαση.

῎Αν ἔχετε, σύντροφοι, σημαντικούς καί σοβαρούς λόγους νά μήν ἐμπιστεύεστε στήν ΚΕ, πέστε το ἀνοιχτά. Αὐτό εἶναι χρέος

κάθε μέλους τοῦ δημοκρατικά ὀργανωμένου Κόμματός μας, καί τότε ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματός μας θά εἶναι ὑποχρεωμένη νά συζητήσει ἰδιαίτερα τή δυσπιστία σας, νά φέρει τό ζήτημα αὐτό στό συνέδριο τοῦ Κόμματος, νά ἀρχίσει ἰδιαίτερες συνομιλίες γιά τήν ἐξάλειψη αὐτῆς τῆς θλιβερῆς δυσπιστίας μιᾶς τοπικῆς ὀργάνωσης πρός τήν ΚΕ.

Ἂν ὅμως δέν ὑπάρχει μιά τέτια δυσπιστία, τότε εἶναι ἄδικο καί λαθεμένο νά ἔχετε τήν ἀξίωση νά μήν ἔχει ἡ ΚΕ τό δικαίωμα, πού τῆς δόθηκε ἀπό τό συνέδριο τοῦ Κόμματος, *νά καθοδηγεῖ τή δουλιά* τοῦ Κόμματος γενικά καί ἰδιαίτερα στήν πρωτεύουσα.

Μήπως ἡ ΚΕ μας, μέ τό νά θέλει νά καθοδηγεῖ τίς ἐφημερίδες τῆς Πετρούπολης, ζητάει κάτι τό παραπανίσιο, τό ὑπερβολικό; Ὄχι. Στό γερμανικό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, στήν καλύτερη ἐποχή του, ὅταν ἐπικεφαλῆς του γιά πολλές δεκαετίες ἦταν ὁ Βίλχελμ Λῆμπκνεχτ, ὁ ἴδιος ἦταν καί διευθυντής τοῦ ΚΟ τοῦ Κόμματος. Τό ΚΟ ἐκδιδόταν στό Βερολίνο. Ἡ ὀργάνωση τοῦ Βερολίνου δέν εἶχε *ποτέ* ἰδιαίτερη βερολινέζικη ἐφημερίδα. Ὑπῆρχε «Ἐπιτροπή Τύπου» ἀπό ἐργάτες, ὑπῆρχε *τοπική στήλη* στό ΚΟ τοῦ Κόμματος. Γιατί λοιπόν νά μήν ἀκολουθήσουμε τό καλό αὐτό παράδειγμα τῶν συντρόφων μας ἄλλων χωρῶν;

Ἂν, σύντροφοι, θέλετε *ἰδιαίτερες ἐγγυήσεις* ἀπό τήν ΚΕ, ἄν θέλετε νά τροποποιηθοῦν αὐτά ἤ ἐκεῖνα τά σημεῖα (τοῦ σχεδίου τῆς ΚΕ γιά τήν ὀργάνωση τῶν δυό ἐφημερίδων), σᾶς παρακαλῶ, ἐξονόματος τῆς ΚΕ, νά τό συζητήσετε καί νά τό διατυπώσετε αὐτό μέ ἀκρίβεια.

Βρίσκω πώς ἡ ἀπόφαση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΠ νά ἐκδόσει *ἰδιαίτερη* ἐφημερίδα στήν Πετρούπολη εἶναι ἐξαιρετικά λαθεμένη, ἀπαράδεκτη, κατατεμαχίζει τίς δυνάμεις καί δημιουργεῖ μέσα στό Κόμμα μας μιά σειρά ἀφορμές γιά προστριβές. Θά ἦταν εὐχῆς ἔργο, κατά τή γνώμη μου (καί στό σημεῖο αὐτό ἐγώ ἁπλῶς ἐκπροσωπῶ τή γνώμη τῆς ΚΕ), ἡ ὀργάνωση τῆς Πετρούπολης νά ὑποστηρίξει τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ, νά περιμένει ἕνα ὁρισμένο διάστημα γιά νά δεῖ τά ἀποτελέσματα τῆς *πείρας τῆς δουλιᾶς* τῶν δυό ἐφημερίδων σύμφωνα μέ τό σχέδιο τῆς ΚΕ καί ὕστερα νά βγάλει, ἄν χρειαστεῖ, ἰδιαίτερη ἀπόφαση γιά τά ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς πείρας.

Μέ συντροφικό σοσιαλδημοκρατικό χαιρετισμό.

31 τοῦ Μάη 1917. *Ν. Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στό περιοδικό «Κράσναγια Λέτοπις», τεῦχ. 3 (14)

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ Ι ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ 31 ΤΟΥ ΜΑΗ (13 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ) 1917[97]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ σ. Ἀβίλοφ ξεχνάει ἐντελῶς τήν ταξική ἄποψη. Στό σχέδιό του ὁ Μ. Β. Ἀβίλοφ λές κι' ἔβαλε σκοπό νά συλλέξει καί νά συγκεντρώσει ὅλες τίς ἐλλείψεις πού χαρακτηρίζουν ὅλες τίς ἀποφάσεις τῶν μικροαστικῶν κομμάτων.

Στήν ἀρχή τοῦ σχεδίου του ὁ Ἀβίλοφ βάζει τή θέση πού εἶναι σήμερα ἀναμφισβήτητη γιά κάθε σοσιαλιστή, ὅτι δηλαδή ὁ ἁρπακτικός τρόπος διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας ἀπό τούς καπιταλιστές ἔφερε τή Ρωσία ὡς τήν πλήρη οἰκονομική καί βιομηχανική χρεοκοπία· παρακάτω ὅμως προβάλλει μιά ἀκαθόριστη διατύπωση ἐλέγχου τῆς βιομηχανίας ἀπό τήν «κρατική ἐξουσία» μέ συμμετοχή τῶν πλατιῶν στρωμάτων τῆς δημοκρατίας.

Σήμερα ὅλοι μιλοῦν πολύ γιά ἔλεγχο, ἀκόμη καί ἄνθρωποι πού προηγούμενα στό ἄκουσμα τῆς λέξης «ἔλεγχος» ἦταν ἕτοιμοι νά φωνάξουν «βοήθεια», ἀναγνωρίζουν τώρα ὅτι ὁ ἔλεγχος εἶναι ἀπαραίτητος.

Ὅμως μέ τή γενική αὐτή λέξη «ἔλεγχος» θέλουν στήν πραγματικότητα νά τόν ἐκμηδενίσουν.

Ἡ κυβέρνηση συνασπισμοῦ, στήν ὁποία μετέχουν τώρα καί «σοσιαλιστές», δέν ἔκανε ἀκόμη τίποτε γιά τήν πραγματοποίηση αὐτοῦ τοῦ ἐλέγχου, καί γι' αὐτό εἶναι ἐντελῶς εὐνόητο ὅτι οἱ ἐργοστασιακές ἐπιτροπές θέλουν πραγματικό ἐργατικό ἔλεγχο, καί ὄχι ἔλεγχο στά χαρτιά.

Ἂν θέλουμε νά ξεκαθαρίσουμε τήν ἔννοια «ἔλεγχος», καθώς καί τό ζήτημα πότε καί ποιός θά ἀσκεῖ αὐτό τόν ἔλεγχο, δέν πρέπει νά χάνουμε οὔτε στιγμή ἀπό μπροστά μας τόν ταξικό χαρακτήρα τοῦ σημερινοῦ κράτους, πού δέν εἶναι παρά ὀργά-

νωση ταξικῆς κυριαρχίας. Τήν ἴδια ταξική ἀνάλυση πρέπει νά κάνουμε καί στήν ἔννοια «ἐπαναστατική δημοκρατία». Στήν ἀνάλυση αὐτή πρέπει νά ξεκινᾶμε ἀπό τόν πραγματικό συσχετισμό τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων.

Τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ Ἀβίλοφ, ἐνῶ ἄρχισε μέ τήν ὑπόσχεση νά δόσει τό πᾶν, κατέληξε στό νά προτείνει, στήν οὐσία, νά μείνουν ὅλα ὅπως ἦταν. Σέ ὅλο τό σχέδιό του δέν ὑπάρχει οὔτε ἴχνος ἐπαναστατικότητας.

Σέ ἐπαναστατικούς καιρούς ἐπιβάλλεται, περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά, νά ἀναλύεται μέ ἀκρίβεια τό ζήτημα τῆς ἴδιας τῆς οὐσίας τοῦ κράτους, τίνος τά συμφέροντα θά ὑπερασπίζει αὐτό τό κράτος καί πῶς πρέπει νά οἰκοδομηθεῖ γιά νά ὑπερασπίζει πραγματικά τά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων. Κι' αὐτό τό πράγμα δέν ξεκαθαρίζεται καθόλου στήν ἀπόφαση τοῦ Ἀβίλοφ.

Γιατί ἡ νέα μας κυβέρνηση συνασπισμοῦ, στήν ὁποία μετέχουν τώρα καί «σοσιαλιστές», στή διάρκεια τριῶν μηνῶν δέν πραγματοποίησε τόν ἔλεγχο κι' ὄχι μόνο δέν τόν πραγματοποίησε, μά στή σύγκρουση ἀνάμεσα στούς βιομήχανους τῆς ἐξορυκτικῆς βιομηχανίας τῆς Νότιας Ρωσίας καί στούς ἐργάτες ἡ κυβέρνηση τάχθηκε ἀνοιχτά μέ τό μέρος τῶν καπιταλιστῶν;

Γιά νά ἀσκεῖται πραγματικά ὁ ἔλεγχος στή βιομηχανία, πρέπει νά εἶναι *ἐργατικός ἔλεγχος*, πρέπει σέ ὅλα τά ὑπεύθυνα ὄργανα ἡ πλειοψηφία νά ἀποτελεῖται ἀπό ἐργάτες καί ἡ διεύθυνση νά λογοδοτεῖ γιά τίς ἐνέργειές της σέ ὅλες τίς ἔγκυρες ἐργατικές ὀργανώσεις.

Παλέψτε, σύντροφοι ἐργάτες, γιά ἕναν πραγματικό κι' ὄχι πλασματικό ἔλεγχο καί ἀπορίψτε μέ τόν πιό ἀποφασιστικό τρόπο ὅλες τίς ἀποφάσεις καί τίς προτάσεις γιά ἕναν τέτιο πλασματικό ἔλεγχο, ἕναν ἔλεγχο στά χαρτιά.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 72,
16 (3) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΤΟΥ Ι ΠΑΝΡΩΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ 31 ΤΟΥ ΜΑΗ (13 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ) 1917

ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ὁ Λένιν χαιρετίζει ἐξονόματος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ὅλους τούς σοσιαλδημοκράτες διεθνιστές, ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ὁμάδα πού ἀνήκουν.

Ὁ ρήτορας περνάει στό ζήτημα πῶς μπορεῖ νά μπεῖ τέρμα στόν εὐρωπαϊκό πόλεμο. Ἐδῶ γίνεται φανερό ὅτι ὁ Λένιν βλέπει τή λύση τῆς εὐρωπαϊκῆς κρίσης ὄχι σέ τέτια αἰσιόδοξα χρώματα, ὅπως ὁ Α. Λουνατσάρσκι[98]. Ἡ διατύπωση «χωρίς προσαρτήσεις», λέει ὁ Λένιν, δέν σημαίνει καθόλου ἐπιθυμία νά ἐπαναφέρουμε τήν Εὐρώπη στήν «status quo ante»*. Ἐμεῖς θεωροῦμε: «χωρίς προσαρτήσεις», αὐτό σημαίνει καί χωρίς κατακτήσεις πού ἔγιναν πρίν τό σημερινό πόλεμο. Γιά μᾶς ἡ διατύπωση αὐτή σημαίνει νά δοθεῖ στούς λαούς πλήρης ἐλευθερία νά ἀποχωριστοῦν ἀπό ὁρισμένα κράτη καί νά συνενωθοῦν μέ ἄλλα. Ὅμως ἡ πραγματοποίηση τῆς διατύπωσης αὐτῆς εἶναι ἀδύνατη χωρίς σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί γι' αὐτό δέν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος γιά τόν εὐρωπαϊκό πόλεμο, παρά ἡ παγκόσμια ἐπανάσταση.

Περνώντας στή συναδέλφωση, ὁ Λένιν λέει: ἡ αὐθόρμητη συναδέλφωση δέν λύνει τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης, ὅμως ἐμεῖς βάζουμε τό ζήτημα αὐτό στό κέντρο τῆς ἐπαναστατικῆς δουλιᾶς. Ἡ συναδέλφωση αὐτή καθαυτή δέν λύνει τό ζήτημα, ὅμως καί κανένα ἄλλο μέτρο δέν ἀποφασίζει τήν ἐπανάσταση, ὡσότου τό μέτρο αὐτό δέν ὁδηγεῖ στήν ἐπανάσταση. Τί εἶναι ἀπεργία, διαδήλωση; Κι' αὐτά εἶναι μόνο ἕνας κρίκος στήν κοινή ἁλυσίδα τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης. Μᾶς λένε ὅτι ἡ συναδέλφωση χειροτέρευσε τήν κατάσταση στά ἄλλα μέτωπα. Δέν εἶναι σωστό. Ἡ

---

* — ὑπάρχουσα κατάσταση· στή δοσμένη περίπτωση — ἡ κατάσταση πρό τοῦ πολέμου. *Ἡ Σύντ.*

συναδέλφωση δημιούργησε οὐσιαστική ἀνακωχή στό δικό μας μέτωπο καί προκάλεσε μικρές ἀλλαγές στό Δυτικό μέτωπο. Πρός ὄφελος τίνος; Πρός ὄφελος τῆς Ἀγγλίας καί Γαλλίας. Ὅμως στήν Ἀσία ἡ Ἀγγλία εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία: καταβρόχθισε τή Βαγδάτη. Τό σταμάτημα τοῦ πολέμου στό δικό μας μέτωπο προκλήθηκε ἀπό τήν ἐπαναστατική συναδέλφωση ἐνάντια στήν ὁποία κάνει πόλεμο ὁ Κέρενσκι, ἐνάντια στήν ὁποία κηρύχθηκε ἐπίθεση, ὑπογραμμένη ἀπό τούς μενσεβίκους.

Πρέπει νά κάνουμε τή συναδέλφωση συνειδητή, πρέπει νά πετύχουμε ὥστε νά μετατραπεῖ σέ ἀνταλλαγές γνωμῶν, νά μεταφερθεῖ καί σέ ἄλλα μέτωπα, νά ἀνάψει τήν ἐπανάσταση καί στήν ἄλλη μεριά τοῦ μετώπου.

Περνώντας στό ζήτημα γιά τή ρύθμιση τῶν ζητημάτων τῆς βιομηχανίας, ὁ ρήτορας λέει: ἀπό τίς 28 τοῦ Φλεβάρη ἡ κυβέρνηση δέν ἔκανε οὔτε ἕνα βῆμα γιά νά περικόψει τά κέρδη τῶν βιομηχάνων. Τίς μέρες αὐτές διαβάσαμε γιά τό σχηματισμό ἐπιτροπῆς ἀπό μερικούς ὑπουργούς μέ ἐπικεφαλῆς τόν Σκόμπελιεφ γιά τήν ἐπεξεργασία μέτρων ἐλέγχου. Ὅμως εἶναι γνωστό ὅτι ἐπιτροπές ὑπῆρχαν καί ἐπί τσάρου, ὅμως αὐτό εἶναι μιά ἀπάτη καί τίποτε ἄλλο. Ὁ ρήτορας μιλάει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά καταληφθεῖ ἀμέσως ἡ γῆ τῶν τσιφλικάδων καί τελειώνει τό λόγο του μέ τήν ὑπόδειξη ὅτι τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν πρέπει νά πάρουν ὅλη τήν ἐξουσία, ἤ νά πεθάνουν ἀπό ἄδοξο θάνατο.

Στόν ρήτορα ἀπ' ὅλες τίς μεριές δίνουν σημειώματα. Σέ μικρό χρονικό διάστημα ὁ ἀριθμός τους φτάνει τά 20. Στό πρῶτο διατυπώνεται τό ἐρώτημα ἄν πρέπει νά σταλοῦν στό μέτωπο οἱ λόχοι ἐνίσχυσης. Ἀπαντώντας στό ἐρώτημα αὐτό, ὁ Λένιν λέει: ὅσο ὑπῆρχε ἡ τσαρική ἐξουσία, εἴμασταν ἀναγκασμένοι νά πᾶμε στό στρατό καί νά δουλέψουμε ἐκεῖ. Ὁ Λῆμπκνεχτ ντύθηκε τή στολή, γιά νά κάνει ζύμωση κατά τοῦ πολέμου. Νά σκεπτόμαστε ὅτι μέ ὁρισμένες ἀναρχικές ἐκδηλώσεις μποροῦμε νά ἐξαλείψουμε τόν πόλεμο, εἶναι ἀφέλεια.

«Νόβαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 37,
1 (14) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Νόβαγια Ζίζν»

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΑΙΣΧΟΥΣ

Τό Τμῆμα διεθνῶν σχέσεων τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ἔστειλε στόν Χούισμανς, τό γνωστό γραμματέα τῆς Δεύτερης Διεθνοῦς, πού χρεοκόπησε καί τά τμήματά της πέρασαν μέ τό μέρος τῶν «δικῶν τους» ἐθνικῶν κυβερνήσεων, μιά ἀνακοίνωση πού δημοσιεύτηκε στό φύλ. ἀρ. 78 τῆς «Ἰσβέστιγια».

Ἡ ἀνακοίνωση αὐτή προσπαθεῖ νά ἀποδείξει ὅτι δέν εἶναι δυνατό «νά ἐξομοιώνει» κανείς τήν εἴσοδο τῶν ρώσων ναρόντνικων καί μενσεβίκων στήν ἀστική καί ἰμπεριαλιστική κυβέρνηση μέ τήν εἴσοδο τῶν δυτικοευρωπαίων προδοτῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ στίς «δικές τους» κυβερνήσεις. Οἱ ἀποδείξεις τοῦ «Τμήματος» εἶναι τόσο πενιχρές καί ἀσήμαντες, τόσο γελοῖα ἀνίσχυρες, πού πρέπει νά τίς παρουσιάσουμε ξανά καί ξανά σέ ὅλη τήν ἀθλιότητά τους.

Ἐπιχείρημα πρῶτο. Στίς ἄλλες χῶρες ἡ εἴσοδος στήν κυβέρνηση ἔγινε «κάτω ἀπό ἐντελῶς διαφορετικές συνθῆκες». Ψέμα. Οἱ διαφορές ἀνάμεσα στήν Ἀγγλία, τή Γαλλία, τή Δανία, τό Βέλγιο, τήν Ἰταλία κτλ., ἀπό τή μιά μεριά, καί στή σημερινή Ρωσία, ἀπό τήν ἄλλη, *δέν* εἶναι «καθόλου» οὐσιώδεις, γιατί καθένας πού *δέν* πρόδοσε τό σοσιαλισμό ξέρει ὅτι ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος βρίσκεται στήν *κυριαρχία* τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἀπ' *αὐτή* τήν ἄποψη οἱ συνθῆκες σέ ὅλες τίς παραπάνω χῶρες δέν εἶναι «διαφορετικές», ἀλλά ἴδιες. Ὅσο γιά τίς ἐθνικές ἰδιομορφίες, αὐτές δέν ἀλλάζουν τίποτε στό βασικό ζήτημα τῆς κυριαρχίας τῆς ἀστικῆς τάξης.

Ἐπιχείρημα δεύτερο. Οἱ «δικοί μας» ὑπουργοί μπῆκαν σέ μιά «ἐπαναστατική» κυβέρνηση. Αὐτή εἶναι ἡ πιό αἰσχρή ἐξαπάτηση τοῦ λαοῦ μέ τή μεγάλη λέξη «ἐπανάσταση», πού τήν ἐπικα-

λοῦνται οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ναρόντνικοι γιά νά κρύψουν τό γεγονός ὅτι τήν πρόδοσαν. Γιατί ὁ καθένας ξέρει ὅτι οἱ 10 ἀπό τούς 16 ὑπουργούς τῆς σημερινῆς «ἐπαναστατικῆς» κυβέρνησης ἀνήκουν στά κόμματα τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν, πού εἶναι ὑπέρ τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ὑπέρ τῆς μή δημοσίευσης τῶν μυστικῶν συμφώνων, ὅτι τά κόμματα αὐτά ἀκολουθοῦν σήμερα *ἀντεπαναστατική* πολιτική. Αὐτό τό ἀπόδειξαν πολύ χτυπητά οἱ ἐκλογές γιά τά δημοτικά συνοικιακά συμβούλια τῆς Πετρούπολης τῆς 27-29 τοῦ Μάη, ὅταν *ὅλοι* οἱ μαυροεκατονταρχίτες συνενώθηκαν καί τάχθηκαν *ὑπέρ* τῆς πλειοψηφίας τῆς «ἐπαναστατικῆς» μας κυβέρνησης.

Ἐπιχείρημα τρίτο. Οἱ «δικοί μας» μπῆκαν στήν κυβέρνηση «μέ τή συγκεκριμένη ἐντολή νά πετύχουν γενική εἰρήνη μέ τή συμφωνία τῶν λαῶν, καί ὄχι νά παρατείνουν τόν ἱμπεριαλιστικό πόλεμο στό ὄνομα τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ἐθνῶν μέ τά ὅπλα». Πρῶτα-πρῶτα, ἡ ἐντολή αὐτή εἶναι κάθε ἄλλο παρά «συγκεκριμένη», γιατί δέν σημαίνει οὔτε συγκεκριμένο *πρόγραμμα*, οὔτε συγκεκριμένες *ἐνέργειες*. Εἶναι ἁπλῶς λόγια. Εἶναι τό ἴδιο σάν νά γινόταν ἕνας γραμματέας ἐργατικοῦ συνδικάτου μέλος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου μιᾶς ἕνωσης τῶν καπιταλιστῶν μέ μισθό 10000 ρούβλια καί «μέ τή συγκεκριμένη ἐντολή» νά ἐπιδιώξει τήν εὐημερία τῶν ἐργατῶν κι' ὄχι νά παρατείνει τήν κυριαρχία τοῦ καπιταλισμοῦ. Δεύτερο, στή «συμφωνία τῶν λαῶν» τείνουν *ὅλοι* οἱ ἱμπεριαλιστές, καί ὁ Γουλιέλμος καί ὁ Πουανκαρέ κ.ο.κ., αὐτό εἶναι ἐπίσης μιά πολύ κενή φράση. Τρίτο, ὁ πόλεμος ἀπομέρους τῆς Ρωσίας ὕστερα ἀπό τίς 6 τοῦ Μάη 1917 εἶναι φανερό ὅτι «παρατείνεται» ἀνάμεσα στ' ἄλλα καί γιατί ἡ ἱμπεριαλιστική κυβέρνησή μας δέν ἀνακοίνωσε, δέν πρότεινε ὡς τώρα συγκεκριμένους καί σαφεῖς ὅρους εἰρήνης, ὅρους συμφωνίας.

Ἐπιχείρημα τέταρτο. Ὁ σκοπός τῶν «δικῶν μας» «δέν εἶναι τό σταμάτημα τῆς ταξικῆς πάλης, μά ἡ συνέχισή της μέ τή βοήθεια τῶν ὅπλων τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας». Θαυμάσια! Ὥστε λοιπόν, ἄν σκεπάσουμε τήν προστυχιά μ' ἕναν καλό σκοπό ἤ μέ μιά καλή «πρόθεση τῆς συμμετοχῆς» στήν προστυχιά, ἡ ὑπόθεση εἶναι ἐντάξει!! Τή συμμετοχή σέ μιά ἀστική, ἱμπεριαλιστική κυβέρνηση, πού *στήν πράξη* διεξάγει ἱμπεριαλιστικό πόλεμο, μποροῦμε, βλέπετε, νά τήν ὀνομάσουμε «συνέχιση τῆς ταξικῆς πάλης μέ τή βοήθεια τῶν ὅπλων τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας». Αὐτό εἶναι ἁπλῶς μαργαριτάρι. Συνιστοῦμε σέ κάθε ἐργατική, σέ κάθε λαϊκή συνέλευση νά φωνάζουν «ζήτω» πρός τιμή τῶν Τσερνόφ,

Τσερετέλι, Πεσεχόνοφ, Σκόμπελιεφ, πού διεξάγουν *«ταξική πάλη»* ἐνάντια στούς Τερεστσένκο, Λβόφ καί Σία.

Θά γίνετε καταγέλαστοι, κύριοι τοῦ «Τμήματος», πού ὑπερασπίζετε τό μινιστεριαλισμό μέ τέτια ἐπιχειρήματα. Ἐξάλλου, δέν εἴπατε καμιά πρωτοτυπία: ὁ περιβόητος Βαντερβέλντε, φίλος τοῦ Πλεχάνοφ (πού τόν βρίζετε χωρίς νά ἔχετε, ὕστερα ἀπό τήν εἴσοδο στήν κυβέρνηση, κανένα ἠθικό δικαίωμα), ὁ Βαντερβέλντε τό ἔχει πεῖ ἤδη ἀπό καιρό, ὅτι κι' αὐτός μπῆκε στήν κυβέρνηση «γιά συνέχιση τῆς ταξικῆς πάλης».

Ἐπιχείρημα πέμπτο. Οἱ «δικοί μας» μπῆκαν στήν κυβέρνηση μετά τήν ἀνατροπή τοῦ τσαρισμοῦ καί τό διώξιμο τῶν «ἐχθρῶν τοῦ ρωσικοῦ προλεταριάτου» (δηλαδή τοῦ Μιλιουκόφ καί τοῦ Γκουτσκόφ) «μέ τήν κινητοποίηση τῶν ἐπαναστατικῶν μαζῶν στίς 20-21 τοῦ Ἀπρίλη».

Καί τί φταῖνε οἱ γάλλοι, ἄν αὐτοί ἀνάτρεψαν τήν ἀπολυταρχία ὄχι πρίν ἀπό 100 μέρες, μά πρίν ἀπό 122 χρόνια; Καί οἱ ἄγγλοι πρίν ἀπό 260 καί πάνω χρόνια; Καί οἱ ἰταλοί πρίν ἀπό δεκάδες χρόνια; Ἡ 20ή τοῦ Ἀπρίλη ἔδιωξε τόν Μιλιουκόφ, ἀντικαθιστώντας τον μέ τόν Τερεστσένκο, δηλαδή χωρίς νά ἀλλάξει ἀπολύτως τίποτε οὔτε ἀπό τήν ἄποψη τῶν τάξεων, οὔτε ἀπό τήν ἄποψη τῶν κομμάτων. Οἱ νέες ὑποσχέσεις δέν σημαίνουν νέα πολιτική.

Μέ τό νά διώξεις τό μητροπολίτη καί νά τόν ἀντικαταστήσεις μέ τόν πάπα δέν σημαίνει ὅτι ἔπαψες νά εἶσαι κληρικόφρονας.

Ἐπιχείρημα ἕκτο. Στή Ρωσία ὑπάρχει «πλήρης ἐλευθερία γιά τό προλεταριάτο καί τό στρατό». Ψέμα· *δέν* εἶναι πλήρης. Εἶναι πληρέστερη ἀπ' ὅ,τι σέ ἄλλες χῶρες, καί γι' αὐτό εἶναι ἀκόμη πιό ἐπαίσχυντο *νά λερώνει* κανείς τή νεαρή, τήν πρόσφατη ἀκόμη ἐλευθερία μέ τή βρώμικη ὑπόθεση τῆς συμμετοχῆς στήν ἀστικο-ἰμπεριαλιστική κυβέρνηση.

Οἱ ρῶσοι προδότες τοῦ σοσιαλισμοῦ δέν διαφέρουν ἀπό τούς εὐρωπαίους περισσότερο ἀπ' ὅ,τι διαφέρει ὁ βιαστής ἀπό τό διαφθορέα.

Ἐπιχείρημα ἕβδομο. «Ἐπιπλέον τό προλεταριάτο τῆς Ρωσίας διαθέτει τά μέσα γιά πλήρη ἔλεγχο ἐκείνων πού ἐκλέγει».

Ψέμα. Ἡ κομματικότητα στή Ρωσία εἶναι τόσο νέα, ἡ ἀποσύνθεση στούς μενσεβίκους καί στούς ἐσέρους εἶναι τόσο φανερή (μισοαπόσπαση τοῦ Μάρτοφ, διαμαρτυρίες τοῦ Καμκόφ, συνάσπισή του μαζί μας στίς ἐκλογές ἐνάντια στό κόμμα *του*· συνάσπιση τῶν μενσεβίκων καί τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν μέ τή «Γεντίνστβο», πού οἱ *ἴδιοι* τήν παραδέχονται σάν *ἰμπεριαλι-*

στική κτλ.), πού ὁ ἔλεγχος ὄχι μόνο δέν εἶναι «πλήρης», μά καί *δέν ὑπάρχει* καθόλου ἕνας σοβαρός ἔλεγχος τοῦ «προλεταριάτου» πάνω στούς ὑπουργούς.

Καί τό προλεταριάτο εἶναι ἔννοια *ταξική*, πού οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ναρόντνικοι δέν ἔχουν τό δικαίωμα νά τή χρησιμοποιοῦν, γιατί αὐτοί στηρίζονται περισσότερο στούς *μικροαστούς*. Ὅταν *ἐσεῖς* μιλᾶτε γιά τάξεις, νά εἶστε ἀκριβεῖς!

Ἐπιχείρημα ὄγδοο. «Ἡ εἴσοδος τῶν ἐκπροσώπων τοῦ ρωσικοῦ σοσιαλιστικοῦ (;;) προλεταριάτου(;;;) στήν κυβέρνηση δέν σήμαινε καθόλου ἐξασθένιση τῶν δεσμῶν πού τό συνδέουν μέ τούς σοσιαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν, οἱ ὁποῖοι παλεύουν ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό, μά ἀπεναντίας σήμαινε ἐνίσχυση αὐτῶν τῶν δεσμῶν στήν κοινή πάλη γιά τή γενική εἰρήνη».

Ψέμα. Λογοκοπία καί ψέμα.

Ὅλοι ξέρουν πώς ἡ εἴσοδος στήν κυβέρνηση στή Ρωσία δυνάμωσε τούς *δεσμούς* πού ἑνώνουν τούς *ὀπαδούς* τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, τούς σοσιαλσωβινιστές, τούς *σοσιαλιμπεριαλιστές* ὅλων τῶν χωρῶν, καί τόν Χέντερσον καί Σία, καί τόν Τομά καί Σία, καί τόν *Σάιντεμαν* καί Σία.

Ναί, καί τόν Σάιντεμαν! Γιατί αὐτός κατάλαβε ὅτι ὁ *γερμανικός* σοσιαλιμπεριαλισμός θά *σωθεῖ*, ὁσοναφορᾶ τήν καταστρεπτική ἐπιροή του πάνω στό παγκόσμιο ἐργατικό κίνημα, ἀφοῦ *ἀκόμη καί* οἱ ρῶσοι, *ἀκόμη καί* σέ συνθῆκες πολύ μεγάλης ἐλευθερίας, *ἀκόμη καί* σέ συνθῆκες ἐπανάστασης ἔκλεισαν ἐπαίσχυντη συμμαχία μέ τή *δική τους* ἰμπεριαλιστική ἀστική τάξη.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 70,
14 (1) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΜΙΚΡΟΑΣΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΧΑΟΥΣ

Ἡ «Νόβαγια Ζίζν» δημοσιεύει σήμερα τό σχέδιο ἀπόφασης πού πρότεινε ὁ σ. Ἀβίλοφ στή σύσκεψη τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν. Δυστυχῶς, τήν ἀπόφαση αὐτή εἶναι κανείς ὑποχρεωμένος νά τή θεωρήσει ὑπόδειγμα ὄχι μαρξιστικῆς, ὄχι σοσιαλιστικῆς, ἀλλά μικροαστικῆς ἀντιμετώπισης τοῦ ζητήματος. Καί ἀκριβῶς ἐπειδή ἡ ἀπόφαση αὐτή περικλείνει μέσα της ἐξαιρετικά ἀνάγλυφα ὅλες τίς ἀδύνατες πλευρές τῶν συνηθισμένων μενσεβίκικων καί ναροντνικιστικῶν ἀποφάσεων τῶν Σοβιέτ, ἀκριβῶς γι' αὐτό ἡ ἀπόφαση αὐτή εἶναι χαρακτηριστική καί ἀξίζει νά προσεχτεῖ.

Τό σχέδιο ἀρχίζει μέ μιά θαυμάσια κοινοτοπία, μέ ἕνα ὑπέροχο κατηγορητήριο ἐνάντια στούς καπιταλιστές: «τό σημερινό οἰκονομικό χάος... εἶναι συνέπεια τοῦ πολέμου καί τῆς *ληστρικῆς ἀναρχικῆς διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας ἀπό τούς καπιταλιστές καί τήν κυβέρνηση*...». Σωστά! Ὅτι τό κεφάλαιο πιέζει, ὅτι εἶναι ἅρπαγας, ὅτι ἀκριβῶς τό κεφάλαιο εἶναι ἡ πηγή τῆς ἀναρχίας, σ' αὐτό ὁ μικροαστός εἶναι πρόθυμος νά συμφωνήσει μέ τόν προλετάριο. Ἡ διαφορά ὅμως ἀνάμεσα στόν ἕνα καί στόν ἄλλο ἀρχίζει τήν ἴδια στιγμή: ὁ προλετάριος θεωρεῖ τήν οἰκονομία τῶν καπιταλιστῶν ἁρπακτική *γιά νά* διεξάγει ἐνάντιά της ταξική πάλη, *γιά νά* στηρίξει ὅλη τήν πολιτική του στήν ἀπόλυτη δυσπιστία ἀπέναντι στήν τάξη τῶν καπιταλιστῶν, *γιά νά* διακρίνει στό ζήτημα τοῦ κράτους, πρῶτ' ἀπόλα, ποιά τάξη ἐξυπηρετεῖ τό «κράτος», ποιᾶς τάξης τά συμφέροντα προάγει. Τό μικροαστό τόν πιάνει κάποτε «λύσα» ἐνάντια στό κεφάλαιο, ὅμως ἀμέσως ὕστερα ἀπό τήν κρίση λύσας ξαναγυρίζει στήν ἐμπιστοσύνη πρός τούς καπιταλιστές, στίς ἐλπίδες πού στηρίζει στό «κράτος»... τῶν καπιταλιστῶν !

Ἔτσι καί ὁ σ. Ἀβίλοφ.

Μετά τή θαυμάσια, ἀποφασιστική καί τρομερή εἰσαγωγή πού κατηγορεῖ τούς καπιταλιστές γιά ἁρπακτικότητα, καί μάλιστα ὄχι μόνο τούς καπιταλιστές, ἀλλά καί τήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν, ὁ σ. Ἀβίλοφ σέ ὅλη τήν ἀπόφαση, σέ ὅλο τό συγκεκριμένο περιεχόμενό της, σέ ὅλες τίς πρακτικές προτάσεις της, *ξεχνάει τήν ταξική ἄποψη* καί κατρακυλᾶ, σάν τούς μενσεβίκους καί τούς ναρόντνικους, σέ φράσεις γιά τό «κράτος» γενικά, γιά τήν «ἐπαναστατική δημοκρατία» γενικά.

Ἐργάτες! Τό ἁρπακτικό κεφάλαιο μέ τήν ἁρπακτικότητά του δημιουργεῖ τήν ἀναρχία καί τό οἰκονομικό χάος, ἀλλά καί ἡ κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν διευθύνει τήν οἰκονομία τό ἴδιο ἀναρχικά. Ἡ σωτηρία βρίσκεται στόν ἔλεγχο ἀπομέρους τοῦ «κράτους μέ τή συμμετοχή τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας». Νά τό περιεχόμενο τοῦ σχεδίου ἀπόφασης τοῦ Ἀβίλοφ.

Γιά τό θεό, σ. Ἀβίλοφ! Ἐπιτρέπεται σέ μαρξιστή νά ξεχνάει ὅτι τό κράτος εἶναι ὄργανο ταξικῆς κυριαρχίας; Δέν εἶναι λοιπόν γελοῖο νά προσφεύγει κανείς *στό κράτος τῶν καπιταλιστῶν* γιά νά χτυπήσει τήν ἁρπακτικότητα τῶν καπιταλιστῶν;

Ἐπιτρέπεται σέ μαρξιστή νά ξεχνάει ὅτι καί οἱ καπιταλιστές στήν ἱστορία ὅλων τῶν χωρῶν ἦταν ἐπανειλημμένα, καί τό 1649 στήν Ἀγγλία, καί τό 1789 στή Γαλλία, καί τό 1830 καί τό 1848, καί τό 1870 στήν ἴδια χώρα, καί τό Φλεβάρη τοῦ 1917 στή Ρωσία, «ἐπαναστάτες δημοκράτες»;

Ξεχάσατε λοιπόν πραγματικά ὅτι πρέπει νά κάνουμε διάκριση ἀνάμεσα στήν ἐπαναστατική δημοκρατία τῶν καπιταλιστῶν, τῶν μικροαστῶν, τοῦ προλεταριάτου; Μήπως δέν συνοψίζεται *ὅλη* ἡ ἱστορία *ὅλων* τῶν ἐπαναστάσεων πού μόλις ἀνάφερα στή διαφορά τῶν τάξεων *μέσα* στήν «ἐπαναστατική δημοκρατία»;

Ὅποιος σήμερα, μετά τήν πείρα τοῦ Φλεβάρη, τοῦ Μάρτη, τοῦ Ἀπρίλη, τοῦ Μάη τοῦ 1917, ἐξακολουθεῖ νά μιλάει στή Ρωσία γιά «ἐπαναστατική δημοκρατία» γενικά, αὐτός θεληματικά ἤ ἄθελα, συνειδητά ἤ ἀσυνείδητα ἐξαπατᾶ τό λαό. Γιατί ἡ «στιγμή» τῆς γενικῆς συγχώνευσης τῶν τάξεων ἐνάντια στόν τσαρισμό ἦλθε καί παρῆλθε. Ἡ πρώτη συμφωνία τῆς πρώτης «Προσωρινῆς ἐπιτροπῆς» τῆς Κρατικῆς δούμας μέ τό Σοβιέτ σήμαινε ἤδη τό *τέλος* τῆς συγχώνευσης τῶν τάξεων καί τήν ἔναρξη τῆς ταξικῆς πάλης.

Ἡ κρίση τοῦ Ἀπρίλη (20 τοῦ Ἀπρίλη), μετά ἡ 6 τοῦ Μάη, ὕστερα ἡ 27-29 τοῦ Μάη (ἐκλογές) κτλ. κτλ. χώρισαν πιά ὁριστικά τίς *τάξεις* στή ρωσική ἐπανάσταση, μέσα στή ρωσική

«ἐπαναστατική δημοκρατία». Τό νά ἀγνοεῖ κανείς αὐτό τό πράγμα σημαίνει νά ξεπέφτει ὥς τό ἀδιέξοδο τοῦ μικροαστοῦ.

Τό νά προσφεύγεις τώρα στό «κράτος» καί στήν «ἐπαναστατική δημοκρατία», καί μάλιστα γιά τό ζήτημα ἀκριβῶς τῆς ἁρπακτικότητας τῶν καπιταλιστῶν, σημαίνει ὅτι τραβᾶς τήν ἐργατική τάξη πρός τά πίσω, σημαίνει ὅτι κηρύσσεις *στήν πράξη* τό ὁλοκληρωτικό σταμάτημα τῆς ἐπανάστασης. Γιατί τό «κράτος» μας *τώρα*, μετά τόν Ἀπρίλη, μετά τό Μάη, εἶναι κράτος καπιταλιστῶν (πού ἁρπάζουν), πού *τιθάσευσαν* στό πρόσωπο τῶν Τσερνόφ, Τσερετέλι καί Σία ἕνα σημαντικό τμῆμα τῆς «ἐπαναστατικῆς (μικροαστικῆς) δημοκρατίας».

Αὐτό τό κράτος φρενάρει τήν ἐπανάσταση παντοῦ, σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς ἐξωτερικῆς καί ἐσωτερικῆς πολιτικῆς.

Τό νά ἀναθέσεις σ' *αὐτό* τό κράτος τήν πάλη ἐνάντια στήν «ἁρπακτικότητα» τῶν καπιταλιστῶν εἶναι σάν *νά ρίχνεις τό λοῦτσο στό ποτάμι**.

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Μάη (13 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 14 (1) τοῦ Ἰούνη 1917 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 70

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

---

* Ἀπό τό μύθο τοῦ Κριλόφ «Ὁ λοῦτσος». *Σημ. μετ.*

ΒΛΕΠΟΥΝ ΤΟ ΚΑΡΦΟΣ ΣΤΟ ΜΑΤΙ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ

Τό ᾽Αλγέριο τούς τά χάλασε... Οἱ ὑπουργοποιημένοι «σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες» μας εἶχαν σχεδόν καταφέρει νά ξεκουφάνουν καί τόν ἑαυτό τους καί τούς ἀκροατές τους μέ φράσεις ὅτι παραδέχονται τήν «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις» (δηλαδή χωρίς κατακτήσεις ξένων ἐδαφῶν), μά νά... πού τό ᾽Αλγέριο τούς τά χάλασε. ῾Η ἐφημερίδα «Ντιέλο Ναρόντα», ὅπου συνεργάζονται δυό ὑπουργοί τοῦ Κόμματος τῶν «σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν», ὁ Κέρενσκι καί ὁ Τσερνόφ, εἶχε τήν... ἀπρονοησία νά μιλήσει μέ τρεῖς συμμάχους ὑπουργούς (ἐπίσης σχεδόν σοσιαλιστές) γιά τό ᾽Αλγέριο. Πόσο τρομερή εἶναι αὐτή ἡ ἀπρονοησία τῆς ἐφημερίδας τῶν Κέρενσκι καί τῶν Τσερνόφ, ὁ ἀναγνώστης θά τό δεῖ καθαρά ἀπό τά παρακάτω.

Τρεῖς ὑπουργοί τῶν συμμάχων χωρῶν, τῆς ᾽Αγγλίας, τῆς Γαλλίας καί τοῦ Βελγίου, οἱ κύριοι Χέντερσον, Τομά καί Βαντερβέλντε, δήλωσαν ὅτι δέν θέλουν «προσαρτήσεις», παρά μόνο τήν «ἀπελευθέρωση ἐδαφῶν». ῾Η ἐφημερίδα τῶν Κέρενσκι καί τῶν Τσερνόφ τό ἀποκάλεσε αὐτό — καί πολύ δικαιολογημένα — «ταχυδακτυλουργικό τέχνασμα» τῶν «τιθασευμένων ἀπό τήν ἀστική τάξη σοσιαλιστῶν» καί τούς ἐπιτέθηκε μέ τόν παρακάτω ὀργισμένο καί σαρκαστικό μονόλογο:

«῾Είναι ἀλήθεια πώς αὐτοί» (οἱ τρεῖς ὑπουργοί) «ζητοῦν τήν ἀπελευθέρωση ἐδαφῶν» μόνο «σύμφωνα μέ τή θέληση τοῦ πληθυσμοῦ». Περίφημα! Μά τότε θά ζητήσουμε ἀπ᾽ αὐτούς καί ἀπό ἐμᾶς συνέπεια καί θά ἀναγνωρίσουμε τήν «ἀπελευθέρωση ἐδαφῶν» τῆς ᾽Ιρλάνδίας καί τῆς Φιλλανδίας — ἀπό τή μιά μεριά, τοῦ ᾽Αλγερίου ἤ τοῦ Σιάμ — ἀπό τήν ἄλλη. Θά θέλαμε πολύ νά ἀκούσουμε π.χ. τή γνώμη τοῦ σοσιαλιστῆ ᾽Αλμπέρ Τομά γιά τήν «αὐτοδιάθεση» τοῦ ᾽Αλγερίου».

Μάλιστα, μάλιστα, «θά θέλαμε πολύ νά ἀκούσουμε τή γνώμη»

καί τοῦ Κέρενσκι, καί τοῦ Τσερετέλι, καί τοῦ Τσερνόφ, καί τοῦ Σκόμπελιεφ, γιά τήν «αὐτοδιάθεση» τῆς Ἀρμενίας, τῆς Γαλικίας, τῆς Οὐκρανίας, τοῦ Τουρκεστάν.

Ἐσεῖς, κύριοι ρῶσοι ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι ὑπουργοί, μέ τό παράδειγμα τῆς Ἰρλανδίας καί τοῦ Ἀλγερίου ἀποκαλύψατε ὅλη τήν ψευτιά, ὅλη τήν καλπιά τῆς θέσης σας καί τῆς συμπεριφορᾶς σας. Δείξατε μ' αὐτό πώς, ὅταν λέει κανείς «προσαρτήσεις», *δέν μπορεῖ* νά ἐννοεῖ μόνο τίς κατακτήσεις πού ἔγιναν *σ' αὐτό τόν πόλεμο*. Ἑπομένως, μαστιγώσατε τόν ἑαυτό σας, καί τήν «Ἰσβέστιγια Πετρογκράντσκοβο Σοβιέτα», πού μόλις τελευταῖα εἶχε δηλώσει μέ ὑπερηφάνεια — προϊόν τῆς ἀμάθειάς της — πώς τάχα, ὅταν λένε προσαρτήσεις, ἐννοοῦν μόνο τίς κατακτήσεις πού ἔγιναν σ' αὐτό τόν πόλεμο. Ποιός λοιπόν δέν ξέρει ὅτι ἡ Ἰρλανδία καί τό Ἀλγέριο κατακτήθηκαν δεκάδες καί ἑκατοντάδες χρόνια προτοῦ ἀρχίσει αὐτός ὁ πόλεμος;

Ἀπρόσεκτη, πολύ ἀπρόσεκτη εἶναι ἡ «Ντιέλο Ναρόντα»: ἀποκάλυψε πώς καί ἡ ἴδια, καί οἱ μενσεβίκοι καί ἡ «Ἰσβέστιγια Πετρογκράντσκοβο Σοβιέτα» ἔχουν στό ζήτημα τῶν προσαρτήσεων — ἕνα τόσο σπουδαῖο, τόσο θεμελιακό ζήτημα — πλήρη σύγχυση ἰδεῶν.

Δέν εἶναι ὅμως μόνο αὐτό. Ἐφόσον ἐσεῖς ρωτᾶτε τόν Χέντερσον γιά τήν Ἰρλανδία καί τόν Ἀλμπέρ Τομά γιά τό Ἀλγέριο, ἐφόσον ἀντιπαραθέτετε τή γνώμη πού ἔχει γιά τίς προσαρτήσεις ἡ «γαλλική *ἀστική τάξη* πού βρίσκεται στήν ἐξουσία» στή γνώμη τοῦ γαλλικοῦ *λαοῦ*, ἐφόσον ἀποκαλεῖτε τόν Χέντερσον καί τόν Ἀλμπέρ Τομά «τιθασευμένους ἀπό τήν ἀστική τάξη σοσιαλιστές», τότε πῶς ξεχάσατε νά κοιτάξετε καί τόν ἑαυτό σας;;

Καί σεῖς λοιπόν, Κέρενσκι, Τσερετέλι, Τσερνόφ, Σκόμπελιεφ, ποιοί εἶστε; Μήπως κι' ἐσεῖς δέν εἶστε «τιθασευμένοι ἀπό τήν ἀστική τάξη σοσιαλιστές»; Μήπως θέσατε στήν κυβέρνηση τῆς «ρωσικῆς *ἀστικῆς τάξης*, πού βρίσκεται στήν ἐξουσία», ζήτημα γιά τή *ρωσική* Ἰρλανδία, γιά τό *ρωσικό* Ἀλγέριο, δηλαδή γιά τό Τουρκεστάν, τήν Ἀρμενία, τήν Οὐκρανία, τή Φιλλανδία καί τά λοιπά; Πότε θέσατε τέτιο ζήτημα; Γιατί δέν μιλᾶτε γι' αὐτό στό ρωσικό «λαό»; Γιατί δέν χαρακτηρίζετε «ταχυδακτυλουργικό τέχνασμα» τή μέθοδο τῶν *ρώσων* ναρόντνικων καί μενσεβίκων νά λένε καί στό Σοβιέτ, καί στήν κυβέρνηση, καί μπροστά στό λαό παχιές κουβέντες γιά «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις» *χωρίς νά θέτουν* συγκεκριμένα, ξεκάθαρα, χωρίς διφορούμενα τό ζήτημα γιά *ὅλες* τίς πανομοιότυπες μέ τήν Ἰρλανδία καί τό Ἀλγέριο *ρωσικές* προσαρτήσεις;

Οἱ ρῶσοι ὑπουργοποιημένοι ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι τά μπέρδεψαν καί αὐτοξεσκεπάζονται καθημερινά.

Συνήθως προσφεύγουν σ' ἕνα «τελευταῖο» ἐπιχείρημα: ἐμεῖς ἔχουμε ἐπανάσταση. Ἀλλά τό ἐπιχείρημα αὐτό εἶναι πέρα γιά πέρα ψεύτικο. Γιατί ἡ ἐπανάστασή μας ἔδοσε *γιά τήν ὥρα* ἁπλῶς τήν ἐξουσία στήν *ἀστική τάξη*, ὅπως στή Γαλλία καί στήν Ἀγγλία, μαζί μέ μιά «ἀκίνδυνη μειοψηφία» «τιθασευμένων ἀπό τήν ἀστική τάξη σοσιαλιστῶν», ὅπως στή Γαλλία καί στήν Ἀγγλία. Τό τί θά δόσει αὔριο ἡ ἐπανάστασή μας: — ἐπιστροφή στή μοναρχία, ἐδραίωση τῆς ἀστικῆς τάξης, πέρασμα τῆς ἐξουσίας σέ πιό πρωτοπόρες τάξεις — αὐτό δέν τό ξέρουμε οὔτε ἐμεῖς, οὔτε κανένας ἄλλος. Συνεπῶς, τό νά ἐπικαλεῖται κανείς τήν «ἐπανάσταση» γενικά, ἀποτελεῖ χοντροκομμένη ἐξαπάτηση τοῦ λαοῦ καί τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ του.

Τό ζήτημα τῶν προσαρτήσεων εἶναι μιά πρώτης γραμμῆς λυδία λίθος γιά τούς ναρόντνικους καί τούς μενσεβίκους πού μπλέχτηκαν στήν ψευτιά καί στήν ἀπάτη. Μπλέχτηκαν *τό ἴδιο*, ὅπως ὁ Πλεχάνοφ, ὁ Χέντερσον, ὁ Σάιντεμαν καί Σία, δέν διαφέρουν ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλο παρά *μόνο στά λόγια*, ὅλοι τους εἶναι τό ἴδιο νεκροί γιά τό σοσιαλισμό *στήν πράξη*.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 70,
14 (1) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ, ΠΟΛΙΤΗ ΚΕΡΕΝΣΚΙ!

Τό Τηλεγραφικό Πρακτορεῖο τῆς Πετρούπολης μεταδίδει:

Κίεβο. 30 τοῦ Μάη. Σέ συνεδρίαση τοῦ Πανουκρανικοῦ ἀγροτικοῦ συνεδρίου διαβάστηκε τηλεγράφημα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν Κέρενσκι, μέ τό ὁποῖο θεωρεῖ ἄκαιρη, λόγω τῶν πολεμικῶν περιστάσεων, τή σύγκληση τοῦ δεύτερου οὐκρανικοῦ στρατιωτικοῦ συνεδρίου. Τό συνέδριο θεώρησε τή διαταγή τοῦ ὑπουργοῦ παραβίαση τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνέρχεσθαι γιά τούς οὐκρανούς καί ἔστειλε στήν Προσωρινή κυβέρνηση καί στό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τηλεγράφημα μέ τό παρακάτω περιεχόμενο:

«Ἐφιστοῦμε τήν προσοχή στήν πρώτη περίπτωση παραβίασης τοῦ νόμου τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνέρχεσθαι ἀπό τόν ὑπουργό Κέρενσκι σέ σχέση μέ τό οὐκρανικό στρατιωτικό συνέδριο. Ἀπεκδυόμαστε ἀπό κάθε εὐθύνη γιά τίς πιθανές συνέπειες τῆς παραβίασης τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν τῆς νέας ζωῆς γιά τούς οὐκρανούς καί, διαμαρτυρόμενοι ἔντονα, περιμένουμε ἀμέσως ἀπάντηση στά αἰτήματα πού ὑπόβαλε στήν Προσωρινή κυβέρνηση ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Κεντρικῆς οὐκρανικῆς Ράντας».

Ἡ εἴδηση αὐτή προκαλεῖ ἀναμφισβήτητα σοβαρότατη ἀνησυχία στούς κύκλους τῶν σοσιαλιστῶν-ἐργατῶν.

Ὁ ὑπουργός Στρατιωτικῶν θεωρεῖ «ἄκαιρο» τό συνέδριο τῶν οὐκρανῶν καί, κάνοντας χρήση τῆς ἐξουσίας του, τό ἀπαγορεύει! Μόλις τελευταῖα ἀκόμη ὁ πολίτης Κέρενσκι «ἔσφιγγε» τή Φιλλανδία, τώρα ἀποφάσισε «νά σφίξει» τούς οὐκρανούς. Καί ὅλα αὐτά γίνονται στό ὄνομα τῆς «δημοκρατίας»!

Κάποτε ὁ Α. Ι. Χέρτσεν εἶχε πεῖ πώς, ὅταν κοιτᾶς τά «κατορθώματα» τῶν κυρίαρχων τάξεων τῆς Ρωσίας, ντρέπεσαι πού εἶσαι ρῶσος [99]. Αὐτό λεγόταν τότε πού ἡ Ρωσία στέναζε κάτω ἀπό τό ζυγό τῆς δουλοπαροικίας, τότε πού στή χώρα μας βασίλευε τό κνοῦτο καί ἡ μαγκούρα.

Τώρα ἡ Ρωσία ἀνάτρεψε τόν τσάρο. Τώρα ἐξονόματος τῆς Ρωσίας μιλᾶνε οἱ Κέρενσκι καί οἱ Λβόφ. Ἡ Ρωσία τῶν Κέρενσκι καί τῶν Λβόφ μεταχειρίζεται τίς ὑποταγμένες ἐθνότῆτες ἔτσι πού καί τώρα σοῦ ἔρχονται στό στόμα ἄθελά σου τά γεμάτα πίκρα λόγια τοῦ Α. Ι. Χέρτσεν.

Ἀφήνουμε πιά πού μέ τή «μεγαλοκρατική» ἐθελοντική πολιτική του ὁ πολίτης Κέρενσκι δέν κάνει τίποτε ἄλλο παρά νά ἐνισχύει καί νά συνδαυλίζει ἐκεῖνες ἀκριβῶς τίς «χωριστικές» διαθέσεις πού ἐνάντιά τους θέλουν νά παλέψουν οἱ Κέρενσκι καί οἱ Λβόφ.

Ρωτᾶμε: συμβιβάζεται μέ τήν ἀξιοπρέπεια ὄχι πιά τοῦ σοσιαλισμοῦ, μά καί τοῦ ἁπλοῦ δημοκρατισμοῦ, μιά τέτια μεταχείριση τῶν καταπιεζόμενων ἐθνοτήτων; Ρωτᾶμε: δέν ἔχουν λοιπόν ὅρια οἱ «ἀταξίες» τοῦ πολίτη Κέρενσκι καί ὅσων εἶναι μαζί του;

Ρωτᾶμε τό Κόμμα τῶν «σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν»: ἐγκρίνει τήν ἀπαγόρευση τοῦ οὐκρανικοῦ συνεδρίου ἀπό τό ἐπίτιμο μέλος του, τόν πολίτη Κέρενσκι;

* *
*

Μᾶς πληροφοροῦν ὅτι στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ἀποφασίστηκε χθές νά κληθεῖ ὁ πολίτης Κέρενσκι εἰδικά γιά νά διευκρινίσει μαζί της τό ζήτημα τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν καί τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς γενικά.

Καί ὕστερα λένε πώς ἡ «ἐπιτροπή ἐπαφῆς» μᾶς ἄφησε χρόνους. Κάθε ἄλλο, κύριοι! Ἡ δυαδική ἐξουσία ἔμεινε. Ἀπό τή σημερινή κατάσταση δέν ὑπάρχει καμιά ἄλλη διέξοδος ἐκτός ἀπό τό πέρασμα ὅλης τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 71,
15 (2) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Ο ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η «ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ» ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Ὅλοι φωνάζουν γιά «σταθερή ἐξουσία». Ἡ σωτηρία βρίσκεται στή δικτατορία, στή «σιδερένια πειθαρχία», στό νά ἐξαναγκαστοῦν ὅλοι οἱ ἀνυπότακτοι, «ἀπό τά δεξιά» καί «ἀπό τ' ἀριστερά», νά σωπάσουν καί νά ὑποταχθοῦν. Ξέρουμε *ποιούς* θέλουν νά ἀναγκάσουν νά σωπάσουν. Οἱ δεξιοί δέν φωνάζουν, αὐτοί *δουλεύουν*. Ἄλλοι στήν κυβέρνηση καί ἄλλοι στίς φάμπρικες μέ ἀπειλή λοκάουτ, μέ διαταγές γιά διάλυση συνταγμάτων, μέ ἀπειλές γιά κάτεργα. Οἱ Κονοβάλοφ καί οἱ Τερεστσένκο μέ τή βοήθεια τῶν Κέρενσκι καί τῶν Σκόμπελιεφ δουλεύουν *ὀργανωμένα* γιά τό συμφέρον τους. Κι' αὐτούς δέν χρειάζεται νά τούς ἀναγκάσουν νά σωπάσουν...

Ἐμεῖς ἔχουμε στή διάθεσή μας *μόνο τό λόγο*.

Κι' αὐτό τό λόγο θέλουν νά μᾶς τόν στερήσουν...

Τήν «Πράβντα» δέν τήν ἀφήνουν νά φτάσει στό μέτωπο. Τά «πρακτορεῖα» τοῦ Κιέβου πῆραν τήν ἀπόφαση νά μήν κυκλοφοροῦν τήν «Πράβντα». Ἡ «Ζέμσκι Σογιούζ» δέν πουλάει «Πράβντα» στά περίπτερά της. Καί τέλος, μᾶς ὑπόσχονται νά διεξάγουν «συστηματική πάλη ἐνάντια στήν προπαγάνδα τοῦ λενινισμοῦ»... («Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν»). Καί ταυτόχρονα κάθε αὐθόρμητη διαμαρτυρία, κάθε ἔκτροπο, ὅπου κι' ἄν συμβεῖ, *τά καταλογίζουν σέ βάρος μας*.

Εἶναι κι' αὐτό μιά μέθοδος πάλης ἐνάντια στόν μπολσεβικισμό.

Δοκιμασμένη μέθοδος.

Οἱ μάζες, μή ἔχοντας τή δυνατότητα νά πάρουν ξεκάθαρες καθοδηγητικές ὑποδείξεις καί νιώθοντας ἐνστικτωδῶς τήν καλπιά καί τήν ἀνεπάρκεια τῶν ἐπίσημων ἀρχῶν τῆς δημοκρατίας, ἐξαναγκάζονται *νά ἀναζητοῦν μόνες τους τό δρόμο ψηλαφητά*...

Τό ἀποτέλεσμα εἶναι νά ἔρχεται κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ

μπολσεβικισμοῦ κάθε δυσαρεστημένος συνειδητός ἐπαναστάτης, κάθε ἀγανακτισμένος ἀγωνιστής, καθένας πού πόθησε τό σπιτάκι του καί δέν βλέπει τό τέρμα τοῦ πολέμου καί κάποτε κι' ἐκεῖνος πού ἁπλούστατα φοβᾶται γιά τό τομάρι του...

Ἐκεῖ ὅπου ὁ μπολσεβικισμός ἔχει τή δυνατότητα νά μιλάει ἀνοιχτά, ἐκεῖ δέν ὑπάρχει ἀποδιοργάνωση.

Ὅπου δέν ὑπάρχουν μπολσεβίκοι, ἤ ὅπου δέν τούς ἀφήνουν νά μιλᾶνε, ἐκεῖ καί τά ἔκτροπα, ἐκεῖ καί ἡ ἀποσύνθεση, ἐκεῖ καί οἱ ψευτομπολσεβίκοι...

Κι' αὐτό εἶναι ἀκριβῶς πού χρειάζονται οἱ ἐχθροί μας.

Τούς χρειάζεται τό πρόσχημα γιά νά ποῦν: *«οἱ μπολσεβίκοι ἀποσυνθέτουν τό στρατό»*, *καί μετά νά φιμώσουν τό στόμα τῶν μπολσεβίκων*.

Γιά νά κατοχυρωθοῦμε μιά γιά πάντα καί ἀπό τή συκοφαντία τῶν «ἐχθρῶν», καί ἀπό τίς ἐξωφρενικότατες διαστρεβλώσεις τοῦ μπολσεβικισμοῦ, θά παραθέσουμε τό τέλος μιᾶς προκήρυξης πού κυκλοφόρησε ἕνας ἀπό τούς ἀντιπροσώπους μέσα στό στρατό στίς παραμονές τοῦ Πανρωσικοῦ συνεδρίου.

Νά το:

«Σύντροφοι! Πρέπει νά πεῖτε τό λόγο σας.

Δέν χρειάζεται συμφωνία μέ τήν ἀστική τάξη!

Ὅλη ἡ ἐξουσία στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν!

Αὐτό δέν θά πεῖ πώς πρέπει τώρα νά ἀνατρέψουμε τή σημερινή κυβέρνηση καί νά μήν ὑπακούουμε σ' αὐτή. Ὅσο τήν ἀκολουθεῖ ἡ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ καί πιστεύει ὅτι πέντε σοσιαλιστές θά τά καταφέρουν νά τά βγάλουν πέρα μέ τούς ὑπόλοιπους, ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά κατατεμαχίζουμε τίς ἴδιες μας τίς δυνάμεις σέ μεμονωμένες ἀνταρσίες.

Ποτέ!

Φυλάγετε τίς δυνάμεις σας ! Συγκεντρώνεστε σέ συλλαλητήρια ! Παίρνετε ἀποφάσεις ! Ἀπαιτεῖτε τό ὁλοκληρωτικό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ! Πείθετε ὅσους διαφωνοῦν ! Στεῖλτε μου τήν ἀπόφασή σας ἐξονόματος τοῦ συντάγματος στό συνέδριο στήν Πετρούπολη γιά νά μπορῶ ἐκεῖ νά ἐπικαλεστῶ τή γνώμη σας!

Ἀλλά καί νά φυλάγεστε ἀπό τούς προβοκάτορες πού, καμουφλαριζόμενοι μέ τό ὄνομα τῶν μπολσεβίκων, θέλοντας νά κρύψουν τή δειλία τους, θά προσπαθήσουν νά σᾶς παρασύρουν σέ ταραχές καί ἀνταρσίες! Νά ξέρετε πώς ἄν τώρα πᾶνε μαζί σας, μόλις ἐμφανιστεῖ κίνδυνος θά σᾶς πουλήσουν στό παλιό καθεστώς.

Οἱ πραγματικοί μπολσεβίκοι σᾶς καλοῦν ὄχι σέ ἀνταρσία, μά σέ συνειδητή ἐπαναστατική πάλη.

Σύντροφοι! Τό Πανρωσικό συνέδριο θά ἐκλέξει ἀντιπροσώπους, στούς ὁποίους θά λογοδοτεῖ ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ὥς τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

Σύντροφοι! Στό συνέδριο αὐτό θά διεκδικήσω:

Πρῶτο: *τή μεταβίβαση ὅλης τῆς ἐξουσίας στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.*

Δεύτερο: νά γίνει ἀμέσως, ἐξονόματος τοῦ λαοῦ, *ἔκκληση μέ εἰρηνικές προτάσεις γιά εἰρήνη δίχως προσαρτήσεις καί ἀποζημιώσεις πρός τούς λαούς καί τίς κυβερνήσεις ὅλων τῶν ἐμπόλεμων Δυνάμεων, τόσο τῶν συμμαχικῶν ὅσο καί τῶν ἐχθρικῶν.* Ἄς δοκιμάσει τότε νά ἀρνηθεῖ ὁποιαδήποτε κυβέρνηση — *θά ἀνατραπεῖ ἀπ' τόν ἴδιο τό λαό της.*

Τρίτο: νά παρθοῦν γιά τίς ἀνάγκες τοῦ κράτους τά χρήματα ἐκείνων πού πλούτισαν ἀπό τόν πόλεμο, *μέ τή δήμευση τῶν πολεμικῶν κερδῶν τῶν καπιταλιστῶν.*

Σύντροφοι! Μόνο μέ τή μεταβίβαση τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῆς δημοκρατίας στή Ρωσία, στή Γερμανία, στή Γαλλία, *μέ τήν ἀνατροπή τῶν ἀστικῶν κυβερνήσεων σέ ὅλες τίς χῶρες μπορεῖ νά μπεῖ τέρμα στόν πόλεμο.*

Ἡ ἐπανάστασή μας ἔκανε στόν τομέα αὐτό τήν ἀρχή — τό καθῆκον μας εἶναι νά δόσουμε στήν παγκόσμια ἐπανάσταση νέα ὥθηση μέ μιά πρόταση εἰρήνης πού θά ἀπευθύνει μιά κυρίαρχη λαϊκή κυβέρνηση τῆς Ρωσίας πρός ὅλες τίς κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης, μέ τό δυνάμωμα τῆς συμμαχίας μέ τήν ἐπαναστατική δημοκρατία τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Καί τότε ἀλλίμονο σ' ἐκείνη τήν κυβέρνηση τῆς ἀστικῆς τάξης πού θά θελήσει παρ' ὅλα αὐτά νά συνεχίσει τόν πόλεμο.

Μαζί μέ τό δικό της λαό θά ἐξαπολύσουμε ἐνάντια σ' αὐτή τήν κυβέρνηση ἐπαναστατικό πόλεμο.

Ἐγώ ἐκλέχτηκα γιά τό συνέδριο τῆς Πετρούπολης γιά νά τά πῶ ὅλα αὐτά ἐξονόματός σας στήν κυβέρνησή μας στήν Πετρούπολη.

Ἀνθυπασπιστής *Κριλένκο*, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς XI Στρατιᾶς, ἀντιπρόσωπος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοσιαλδημοκρατκοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας (μπολσεβίκων) στό συνέδριο τοῦ Νοτιοδυτικοῦ μετώπου»[100].

Καθένας πού ἔκανε τόν κόπο νά διαβάσει τίς ἀποφάσεις τοῦ Κόμματός μας, δέν μπορεῖ παρά νά δεῖ πώς ὁ σύντροφος Κριλένκο ἔκφρασε τήν *οὐσία* τους πολύ σωστά.

Οἱ μπολσεβίκοι καλοῦν τό προλεταριάτο, τούς φτωχούς ἀγρότες καί ὅλους τούς ἐργαζόμενους καί ἐκμεταλλευόμενους ὄχι σέ ταραχές καί ἀνταρσίες, μά σέ συνειδητή ἐπαναστατική πάλη.

Μόνο μιά ἐξουσία πραγματικά λαϊκή, δηλαδή πού νά ἀνήκει στήν *πλειοψηφία* τοῦ λαοῦ, εἶναι ἱκανή νά ἀκολουθήσει τό *σωστό* δρόμο, πού ὁδηγεῖ τήν ἀνθρωπότητα στήν ἀποτίναξη τοῦ ζυγοῦ τῶν καπιταλιστῶν, στήν ἀπαλλαγή ἀπό τίς φρικαλεότητες καί τά δεινά τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου, σέ μιά σταθερή καί δίκαιη εἰρήνη.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 72,
16 (3) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας»
«Πράβντα»

ΠΟΙΟΝ ΚΟΡΟΪΔΕΥΕΤΕ;
ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΑΣ ΚΟΡΟΪΔΕΥΕΤΕ!

«Κάτω ἀπό τήν πίεση τῆς συμμαχικῆς διπλωματίας ὁ βασιλιάς Κωνσταντίνος (τῆς Ἑλλάδας) ὑπόγραψε τήν παραίτησή του ἀπό τό θρόνο» — αὐτά γράφει ἀπ' ἀφορμή τήν παραίτηση ἡ ἐφημερίδα τοῦ κυρίου Μιλιουκόφ, πρώην ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν στήν Προσωρινή «ἐπαναστατική» κυβέρνηση.

Τήν Ἑλλάδα τή *στραγγάλισαν* οἱ κύριοι σύμμαχοι διπλωμάτες, προκαλώντας στήν ἀρχή τό βενιζελικό κίνημα (ὁ Βενιζέλος εἶναι πρώην ὑπουργός τοῦ Κωνσταντίνου πού πέρασε στήν ὑπηρεσία τοῦ ἀγγλικοῦ κεφαλαίου), ἀποσπώντας ἕνα μέρος τοῦ στρατοῦ, ἁρπάζοντας μέ τή βία ἕνα μέρος τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, καί, τέλος, ἐξαναγκάζοντας μέ τήν «πίεση» τό «νόμιμο» μονάρχη νά παραιτηθεῖ, δηλαδή ἐπιβάλλοντας μιά ἐπανάσταση ἀπό τά πάνω. Τί εἴδους ἦταν καί εἶναι αὐτή ἡ «πίεση», τό ξέρει ὁ καθένας: ἀσκήθηκε πίεση μέ τήν *πείνα*, τήν Ἑλλάδα τήν ἀπόκλεισαν τά πολεμικά καράβια τῶν ἀγγλογάλλων καί τῶν ρώσων ἰμπεριαλιστῶν, τήν Ἑλλάδα τήν ἄφησαν *χωρίς ψωμί*. Ἡ «πίεση» πού ἀσκήθηκε πάνω στήν Ἑλλάδα ἦταν ἴδια μέ ἐκείνη πού ἐφάρμοσαν τελευταῖα στή Ρωσία, ἄν πιστέψουμε τίς ἐφημερίδες, οἱ καθυστερημένοι ἀγρότες μιᾶς ἀπόμερης περιοχῆς, καταδικάζοντας στό θάνατο τῆς πείνας ἕναν πολίτη, πού τόν κατηγόρησαν γιά προσβολή τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

Οἱ καθυστερημένοι ἀγρότες μιᾶς μισοάγριας γωνιᾶς τῆς Ρωσίας ἐξόντωσαν μέ τήν πείνα ἕναν «ἐγκληματία». Οἱ «πολιτισμένοι» ἰμπεριαλιστές τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ρωσίας κτλ. *καταδίκασαν στό θάνατο τῆς πείνας* μιάν ὁλόκληρη χώρα, ἕναν ὁλόκληρο λαό, γιά νά τήν ἀναγκάσουν μέ τήν «πίεση» νά ἀλλάξει πολιτική.

Αὐτή εἶναι ἡ *πραγματικότητα* τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου.

Αὐτή εἶναι ἡ πραγματική κατάσταση τῶν διεθνῶν σχέσεων στίς μέρες πού ζοῦμε. Μά στούς κυρίους ἐσέρους τό γεγονός αὐτό προκαλεῖ τό γέλιο. Πραγματικά, εἶναι πολύ, πάρα πολύ ἀστεῖο...

Ἡ «Ντιέλο Ναρόντα», κυβερνητική ἐφημερίδα τῶν Κέρενσκι, Τσερνόφ καί Σίας, δημοσιεύει ἕνα εἰρωνικό κύριο ἄρθρο μέ τόν τίτλο: «Ἡ «αὐτοδιάθεση» τῆς Ἑλλάδας». Ἡ εἰρωνεία τῶν ἐσέρων γιά τήν «αὐτοδιάθεση» τῆς Ἑλλάδας θά ἦταν ὑπέροχη, *ἄν ἦταν εἰλικρινής*.

Εἰλικρίνεια στήν πολιτική δέν σημαίνει ὅτι οἱ κ.κ. Κέρενσκι, Τσερνόφ καί Σία πρέπει νά ἀποδείχνουν τήν προσωπική τους εἰλικρίνεια, αὐτή τή δεχόμαστε πρόθυμα, μά δέν πρόκειται γι' αὐτή. Ἡ εἰλικρίνεια στήν πολιτική, δηλαδή σ' ἐκεῖνο τόν τομέα τῶν ἀνθρώπινων σχέσεων πού ἔχει νά κάνει ὄχι μέ μεμονωμένα ἄτομα, ἀλλά μέ *ἑκατομμύρια* — ἡ εἰλικρίνεια στήν πολιτική εἶναι ἡ *ἀνταπόκριση ἀνάμεσα στά λόγια καί στά ἔργα*, ἀνταπόκριση πού μπορεῖ ὁλοκληρωτικά νά ἐξακριβωθεῖ.

Τό κύριο ἄρθρο τῆς «Ντιέλο Ναρόντα» εἶναι ἀνειλικρινές, γιατί ἀκριβῶς τό Κόμμα τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, ἀκριβῶς οἱ Κέρενσκι καί οἱ Τσερνόφ, *σάν ἀρχηγοί του*, ὑποστηρίζουν τήν κυβέρνηση τοῦ στραγγαλισμοῦ... συγγνώμη, τήν κυβέρνηση τῆς «αὐτοδιάθεσης» τῆς Ἑλλάδας, μαζί μέ τούς πολίτες Τσερετέλι καί Σκόμπελιεφ.

«... Εἶναι φανερό στόν καθένα — γράφει ἡ «Ντιέλο Ναρόντα» — πώς ἀνάμεσα στή ληστρική ἐπίθεση τῆς ἰμπεριαλιστικῆς Γερμανίας κατά τοῦ Βελγίου, τῆς Αὐστρίας κατά τῆς Σερβίας καί στή σημερινή «ἐπίθεση τῶν συμμαχικῶν κυβερνήσεων στό ἐσωτερικό τῆς Ἑλλάδας» δέν ὑπάρχει στήν οὐσία καμιά διαφορά».

Μάλιστα, αὐτό εἶναι φανερό, κι' ἐδῶ δέν πρόκειται καθόλου γιά «ἠθική», ὅπως νομίζουν οἱ ἐσέροι, μά γιά καθαρότατη πολιτική. Ληστρική ἐπίθεση — νά *σέ τί* μετέχετε *ἐσεῖς, πολίτες ἐσέροι, πολίτες μενσεβίκοι, μέ τή συμμετοχή σας στήν κυβέρνηση*. Ἡ ληστρική ἐπίθεση εἶναι γεγονός, ἡ «πίεση τῆς συμμαχικῆς διπλωματίας» — ὅλης τῆς συμμαχικῆς, ἑπομένως καί τῆς *ρωσικῆς* — εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἀσκήθηκε *καί μετά* τήν εἴσοδο τοῦ Τσερνόφ, Τσερετέλι καί Σίας στήν κυβέρνηση.

Καί τά προγράμματα τῆς «εἰρήνης δίχως προσαρτήσεις»; Καί οἱ «ἀπαιτήσεις» τῆς «ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας» ἀπό τή νέα κυβέρνηση; Καί οἱ διακηρύξεις; Μήπως δέν εἶναι πιά φανερό, πώς ὅλα αὐτά τά προγράμματα, οἱ διακηρύξεις, οἱ ὑποσχέσεις, οἱ δηλώσεις, οἱ ἔνορκες ὑποσχέσεις, οἱ ὑποσχετικοί ὅρκοι καί τά λοιπά καί τά λοιπά εἶναι *καθαρός ἐμπαιγμός* τοῦ λαοῦ;

Τόν ἑαυτό σας κοροϊδεύετε, κύριοι ἐσέροι καί μενσεβίκοι! Τήν ἴδια σας τήν πολιτική ἐμπιστοσύνης πρός τούς καπιταλιστές καί πρός τήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν! Τόν ἴδιο σας τό ρόλο τοῦ εὔγλωττου, τοῦ μεγαλορήμονα καί τοῦ περιβλημένου μέ τήν ἰδιότητα τοῦ ὑπουργοῦ λακέ τοῦ καπιταλισμοῦ καί τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 72,
16 (3) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΤΟ Ι ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ[101]

3-24 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ (16 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ - 7 ΤΟΥ ΙΟΥΛΗ) 1917

1

ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ 4 (17) ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ

Σύντροφοι, στά περιορισμένα χρονικά ὅρια πού μοῦ παραχωρήθηκαν θά μπορέσω νά σταθῶ μόνο στά βασικά ζητήματα ἀρχῆς πού ἔθεσε ὁ εἰσηγητής τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί οἱ κατοπινοί ὁμιλητές, καί νομίζω πώς αὐτό εἶναι τό σκοπιμότερο.

Τό πρῶτο καί βασικό ζήτημα πού μπαίνει μπροστά μας εἶναι τό ζήτημα *π ο ῦ* παρευρισκόμαστε, τί εἶναι αὐτά τά Σοβιέτ πού συνῆλθαν τώρα σέ Πανρωσικό συνέδριο, τί εἶναι ἡ ἐπαναστατική δημοκρατία, πού γι' αὐτή μιλᾶνε ἐδῶ τόσο πολύ, γιά νά κρύψουν τό γεγονός ὅτι δέν τήν καταλαβαίνουν διόλου, ἤ ὅτι τήν ἀπαρνοῦνται ἐντελῶς. Γιατί εἶναι παράξενο νά μιλᾶς γιά ἐπαναστατική δημοκρατία μπροστά στό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί νά κρύβεις τό χαρακτήρα αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ, τήν ταξική του σύνθεση, τό ρόλο του στήν ἐπανάσταση, νά μή λές οὔτε λέξη γι' αὐτό καί ταυτόχρονα νά ἔχεις τήν ἀξίωση νά λέγεσαι δημοκράτης. Μᾶς παρουσιάζουν τό πρόγραμμα μιᾶς ἀστικῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας σάν κι' αὐτή πού ὑπῆρχε σέ ὅλη τή Δυτική Εὐρώπη, μᾶς παρουσιάζουν ἕνα πρόγραμμα μεταρυθμίσεων, πού τίς δέχονται σήμερα ὅλες οἱ ἀστικές κυβερνήσεις, μαζί καί ἡ δική μας, καί μᾶς μιλᾶνε ταυτόχρονα γιά ἐπαναστατική δημοκρατία. Σέ ποιόν τά λένε αὐτά; Στά Σοβιέτ. Καί σᾶς ρωτῶ, ὑπάρχει στήν Εὐρώπη χώρα ἀστική, δημοκρατική, ρεπουμπλικανική, ὅπου νά ὑπάρχει κάτι παρόμοιο μέ αὐτά τά Σοβιέτ; Θά ἀπαντήσετε κατανάγκη πώς τέτια χώρα δέν ὑπάρχει. Πουθενά δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει παρόμοιος θεσμός, γιατί ἕνα ἀπό τά δυό: *εἴτε* ἡ ἀστική κυβέρνηση μέ τά «σχέδια» μεταρυθμίσεων πού μᾶς παρουσιάζουν καί πού προτάθηκαν δεκάδες

φορές σέ ὅλες τίς χῶρες κι' ἔμειναν στά χαρτιά, *εἴτε* ὁ θεσμός ἐκεῖνος τόν ὁποῖο ἐπικαλοῦνται τώρα, ἡ «κυβέρνηση» ἐκείνη νέου τύπου, πού δημιούργησε ἡ ἐπανάσταση καί πού προηγούμενό της μπορεῖ νά βρεῖ κανείς μονάχα στήν ἱστορία τῆς μεγαλύτερης ἀνόδου τῶν ἐπαναστάσεων, π.χ. τό 1792 στή Γαλλία, τό 1871 ἐπίσης στή Γαλλία, τό 1905 στή Ρωσία. Τά Σοβιέτ εἶναι ἕνας θεσμός πού δέν ὑπάρχει σέ κανένα ἀστικο-κοινοβουλευτικό κράτος συνηθισμένου τύπου κι' οὔτε μπορεῖ νά ὑπάρχει πλάι σέ μιά ἀστική κυβέρνηση. Τά Σοβιέτ εἶναι ἕνας νέος, πιό δημοκρατικός τύπος κράτους, πού στίς κομματικές μας ἀποφάσεις τόν ὀνομάσαμε ἀγροτική-προλεταριακή λαοκρατική δημοκρατία, ὅπου ἡ μοναδική ἐξουσία ἀνήκει στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Τοῦ κάκου νομίζουν ὅτι τό ζήτημα αὐτό εἶναι θεωρητικό, τοῦ κάκου προσπαθοῦν νά παρουσιάσουν τά πράγματα ἔτσι, πώς μπορεῖ τάχα αὐτό τό ζήτημα νά παρακαμφθεῖ, τοῦ κάκου ἐπικαλοῦνται τό γεγονός ὅτι σήμερα θεσμοί ἀκριβῶς αὐτοῦ ἤ ἐκείνου τοῦ εἴδους συνυπάρχουν μέ τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Μάλιστα, συνυπάρχουν. Μά αὐτό ἀκριβῶς γεννάει ἀναρίθμητες παρανοήσεις, συγκρούσεις καί προστριβές. Αὐτό ἀκριβῶς προκαλεῖ τό πέρασμα τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης ἀπό τήν πρώτη ἄνοδό της, ἀπό τήν πρώτη κίνησή της πρός τά μπρός, στή στασιμότητά της καί στά βήματα πρός τά πίσω, πού βλέπουμε νά κάνει σήμερα ἡ κυβέρνησή μας συνασπισμοῦ, σέ ὅλη τήν ἐσωτερική καί ἐξωτερική πολιτική, σέ συνδυασμό μέ τήν ἱμπεριαλιστική ἐπίθεση πού ἑτοιμάζεται.

Ἕνα ἀπό τά δυό: ἤ συνηθισμένη ἀστική κυβέρνηση — καί τότε τά Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν, τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν κτλ. δέν χρειάζονται: τότε εἴτε θά τά διαλύσουν οἱ στρατηγοί, οἱ ἀντεπαναστάτες στρατηγοί, πού κρατοῦν στά χέρια τους τό στρατό καί δέν δίνουν καμιά προσοχή στίς ρητορεῖες τοῦ ὑπουργοῦ Κέρενσκι, εἴτε θά χαθοῦν ἄδοξα. Ἄλλος δρόμος δέν ὑπάρχει γι' αὐτούς τούς θεσμούς, πού δέν μποροῦν οὔτε νά κάνουν πίσω, οὔτε νά στέκουν ἐπιτόπου, ἀλλά μποροῦν νά ὑπάρχουν μόνο τραβώντας μπροστά. Νά ὁ τύπος κράτους πού δέν τόν ἐπινόησαν οἱ ρῶσοι παρά τόν ἀνέδειξε ἡ ἐπανάσταση, γιατί ἀλλιῶς ἡ ἐπανάσταση δέν μπορεῖ νά νικήσει. Στούς κόλπους τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ οἱ προστριβές, ἡ πάλη τῶν κομμάτων γιά τήν ἐξουσία εἶναι ἀναπόφευκτες. Αὐτό ὅμως θά σημαίνει ἀπαλλαγή ἀπό τά πιθανά λάθη

καί τίς αὐταπάτες μέ τήν ἴδια τήν πολιτική πείρα τῶν μαζῶν (θόρυβος) καί ὄχι μέ τούς λόγους πού βγάζουν οἱ ὑπουργοί, ἐπικαλούμενοι τά ὅσα εἶπαν χθές, αὐτά πού θά γράψουν αὔριο καί αὐτά πού θά ὑποσχεθοῦν μεθαύριο. Αὐτό εἶναι γελοῖο, σύντροφοι, ἀπό τήν ἄποψη τοῦ θεσμοῦ, πού δημιούργησε ἡ ρωσική ἐπανάσταση καί πού μπροστά του μπαίνει τώρα τό πρόβλημα: νά ὑπάρχει ἤ νά μήν ὑπάρχει. Τά Σοβιέτ δέν μποροῦν νά ἐξακολουθήσουν νά ὑπάρχουν ὅπως ὑπάρχουν τώρα. Ὥριμοι ἄνθρωποι, ἐργάτες καί ἀγρότες, εἶναι ὑποχρεωμένοι νά συγκεντρώνονται, νά παίρνουν ἀποφάσεις καί νά ἀκοῦν ἐκθέσεις, πού δέν μποροῦν μέ κανένα τρόπο νά ἐπαληθευτοῦν μέ ντοκουμέντα. Οἱ θεσμοί αὐτοῦ τοῦ εἴδους σημαίνουν πέρασμα στή δημοκρατία πού θά δημιουργήσει μιά γερή ἐξουσία, χωρίς ἀστυνομία, χωρίς μόνιμο στρατό, ὄχι στά λόγια, μά στήν πράξη, ἐξουσία πού δέν μπορεῖ ἀκόμη νά ὑπάρχει στή Δυτική Εὐρώπη, ἐξουσία πού χωρίς αὐτή δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει νίκη τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης μέ τήν ἔννοια τῆς νίκης ἐνάντια στούς τσιφλικάδες, μέ τήν ἔννοια τῆς νίκης ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό.

Χωρίς αὐτή τήν ἐξουσία οὔτε λόγος μπορεῖ νά γίνει ὅτι θά κερδίσουμε ἐμεῖς μόνοι μιά τέτια νίκη. Κι' ὅσο περισσότερο βαθαίνουμε στό πρόγραμμα πού μᾶς συσταίνουν ἐδῶ καί στά γεγονότα πού ἀντιμετωπίζουμε, τόσο πιό καθαρά προβάλλει ἡ βασική ἀντίφαση. Μᾶς λένε, ὅπως εἶπαν ὁ εἰσηγητής καί ἄλλοι ρήτορες, πώς ἡ πρώτη Προσωρινή κυβέρνηση δέν ἦταν καλή! Τότε ὅμως, ὅταν οἱ μπολσεβίκοι, οἱ κακότυχοι μπολσεβίκοι, ἔλεγαν: «καμιά ὑποστήριξη, καμιά ἐμπιστοσύνη σ' αὐτή τήν κυβέρνηση», πόσες κατηγορίες γιά «ἀναρχισμό» δέν ἐκτόξευαν ἐναντίον μας! Τώρα ὅλοι λένε πώς ἡ προηγούμενη κυβέρνηση δέν ἦταν καλή, τί εἶναι ὅμως ἡ κυβέρνηση συνασπισμοῦ μέ τούς σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργούς, σέ τί διαφέρει ἀπό τήν προηγούμενη; Δέν φτάνουν λοιπόν οἱ συζητήσεις γιά τά προγράμματα, γιά τά σχέδια, δέν φτάνουν ὅλα αὐτά καί δέν εἶναι πιά καιρός νά περάσουμε στά ἔργα; Πέρασε ἤδη ἕνας μήνας ἀπό τίς 6 τοῦ Μάη, ἀπό τότε πού σχηματίστηκε ἡ κυβέρνηση συνασπισμοῦ. Κοιτάξτε τά ἔργα, κοιτάξτε τήν οἰκονομική καταστροφή τῆς Ρωσίας καί ὅλων τῶν χωρῶν πού παρασύρθηκαν στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο. Πῶς ἐξηγεῖται ἡ οἰκονομική καταστροφή; Ἀπό τήν ἁρπακτικότητα τῶν καπιταλιστῶν. Νά ποῦ βρίσκεται ἡ πραγματική ἀναρχία. Κι' αὐτό βγαίνει ἀπό τίς ὁμολογίες πού

δημοσιεύονται ὄχι στήν ἐφημερίδα μας, ὄχι σέ κάποια μπολσεβίκικη, θεός φυλάξοι, ἐφημερίδα, μά στήν κυβερνητική «Ραμπότσαγια Γκαζέτα»: ἡ «ἐπαναστατική» κυβέρνηση *ἀνέβασε* τήν τιμή τοῦ κάρβουνου βιομηχανικῆς κατανάλωσης!! Καί ἡ κυβέρνηση συνασπισμοῦ δέν ἄλλαξε τίποτε σ' αὐτό τόν τομέα. Μᾶς λένε: μπορεῖ ἄραγε νά ἐγκαθιδρυθεῖ ὁ σοσιαλισμός στή Ρωσία καί γενικά νά πραγματοποιηθοῦν μεμιᾶς ριζικοί μετασχηματισμοί; Ὅλα αὐτά εἶναι ἁπλές ὑπεκφυγές, σύντροφοι. Ἡ διδασκαλία τοῦ Μάρξ καί τοῦ Ἔνγκελς, ὅπως οἱ ἴδιοι ἐξηγοῦσαν πάντα, συνίσταται στά παρακάτω: «ἡ θεωρία μας δέν εἶναι δόγμα, ἀλλά καθοδήγηση γιά δράση»[102]. Καθαρός καπιταλισμός πού περνᾶ σέ καθαρό σοσιαλισμό πουθενά στόν κόσμο δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει σέ καιρό πολέμου, ὑπάρχει ὅμως κάτι τό ἐνδιάμεσο, κάτι τό καινούργιο, τό πρωτάκουστο, γιατί χάνονται ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια ἄνθρωποι πού σύρθηκαν στόν ἐγκληματικό πόλεμο πού κάνουν οἱ καπιταλιστές μεταξύ τους. Τό ζήτημα δέν βρίσκεται στίς ὑποσχέσεις μεταρυθμίσεων — αὐτά εἶναι κούφια λόγια, τό ζήτημα βρίσκεται στό νά γίνει τό βῆμα πού μᾶς χρειάζεται τώρα.

Ἂν θέλετε νά ἐπικαλεῖστε τήν «*ἐπαναστατική*» δημοκρατία, τότε ξεχωρίστε αὐτή τήν ἔννοια ἀπό τή *ρεφορμιστική* δημοκρατία μέ καπιταλιστική κυβέρνηση, γιατί εἶναι καιρός, ἐπιτέλους, νά περάσουμε ἀπό τά λόγια γιά τήν «ἐπαναστατική δημοκρατία», ἀπό τά ἀμοιβαῖα συγχαρητήρια γιά τήν «ἐπαναστατική δημοκρατία», στόν *ταξικό* μετασχηματισμό, ὅπως μᾶς δίδαξε ὁ μαρξισμός καί γενικά ὁ ἐπιστημονικός σοσιαλισμός. Αὐτό πού μᾶς προτείνουν εἶναι πέρασμα σέ μιά ρεφορμιστική δημοκρατία μέ καπιταλιστική κυβέρνηση. Αὐτό μπορεῖ νά εἶναι θαυμάσιο ἀπό τήν ἄποψη τῶν συνηθισμένων προτύπων τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Τώρα ὅμως μιά σειρά χῶρες βρίσκονται στά πρόθυρα τοῦ ὀλέθρου καί τά πρακτικά μέτρα, πού εἶναι τάχα τόσο πολύπλοκα, πού εἶναι δύσκολο νά ἐκφραστοῦν, πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπό εἰδική ἐπεξεργασία, ὅπως ἔλεγε ὁ προηγούμενος ὁμιλητής, ὁ πολίτης ὑπουργός Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων, τά μέτρα αὐτά εἶναι ὁλοφάνερα. Εἶπε ὅτι στή Ρωσία δέν ὑπάρχει πολιτικό κόμμα πού θά δήλωνε πώς εἶναι ἕτοιμο νά ἀναλάβει ὅλη τήν ἐξουσία. Ἀπαντῶ: «ὑπάρχει! Κανένα κόμμα δέν μπορεῖ νά ἀποποιηθεῖ αὐτό τό πράγμα, καί τό κόμμα μας δέν τό ἀποποιεῖται: εἶναι κάθε στιγμή ἕτοιμο νά πάρει ὅλη τήν ἐξου-

σία». (Χειροκροτήματα, γέλια.) Μπορεῖτε νά γελᾶτε ὅσο θέλετε, ἄν ὅμως ὁ πολίτης ὑπουργός μᾶς βάλει νά ἀντιμετωπίσουμε αὐτό τό ζήτημα στήν ἴδια μοίρα μ' ἕνα κόμμα τῆς δεξιᾶς, θά πάρει τήν κατάλληλη ἀπάντηση. Κανένα κόμμα δέν μπορεῖ νά τό ἀποποιηθεῖ. Καί ὅσο ὑπάρχει ἐλευθερία, ὅσο οἱ ἀπειλές σύλληψης κι' ἐκτόπισης στή Σιβηρία — ἀπειλές ἀπό τούς ἀντεπαναστάτες, μέ τούς ὁποίους οἱ σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργοί μας παρακάθονται στήν ἴδια κυβέρνηση — θά εἶναι μονάχα ἀπειλές, σέ μιά τέτια στιγμή τό κάθε κόμμα λέει: ἐκφράστε μας τήν ἐμπιστοσύνη σας, καί θά σᾶς δόσουμε τό πρόγραμμά μας.

Ἡ συνδιάσκεψή μας τῆς 29 τοῦ Ἀπρίλη ἔδοσε αὐτό τό πρόγραμμα [103]. Δυστυχῶς δέν τό παίρνουν ὑπόψη καί δέν τό ἔχουν γιά ὁδηγό. Ὅπως φαίνεται, εἶναι ἀνάγκη νά τό ἐξηγήσουμε ἁπλά. Θά προσπαθήσω νά δόσω στόν πολίτη ὑπουργό Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων μιά ἁπλή ἐξήγηση τῆς ἀπόφασής μας, τοῦ προγράμματός μας. Σχετικά μέ τήν οἰκονομική κρίση, τό πρόγραμμά μας ἀπαιτεῖ νά δημοσιευτοῦν ἀμέσως — κι' αὐτό δέν σηκώνει καμιά ἀναβολή — ὅλα τά στοιχεῖα γιά τά πρωτάκουστα κέρδη πού φτάνουν τά 500-800% καί πού οἱ καπιταλιστές τά βγάζουν ὄχι σάν καπιταλιστές στήν ἐλεύθερη ἀγορά, στίς συνθῆκες τοῦ «καθαροῦ» καπιταλισμοῦ, μά ἀπό τίς πολεμικές προμήθειες. Νά πραγματικά ἕνας τομέας, ὅπου ὁ ἐργατικός ἔλεγχος εἶναι ἀναγκαῖος καί μπορετός. Νά ἕνα μέτρο πού ἐσεῖς, ἐφόσον λέγεστε «ἐπαναστατική» δημοκρατία, πρέπει νά τό ἐφαρμόσετε στό ὄνομα τοῦ Σοβιέτ καί πού μπορεῖ νά ἐφαρμοστεῖ μέσα σ' ἕνα εἰκοσιτετράωρο. Αὐτό δέν εἶναι σοσιαλισμός. Αὐτό σημαίνει νά ἀνοίγεις τά μάτια τοῦ λαοῦ, γιά νά δεῖ τήν ἀληθινή ἀναρχία καί τό ἀληθινό παιχνίδι μέ τόν ἰμπεριαλισμό, παιχνίδι μέ τήν περιουσία τοῦ λαοῦ, μέ τή ζωή ἑκατοντάδων χιλιάδων πού θά χαθοῦν αὔριο, γιατί ἐμεῖς ἐξακολουθοῦμε νά στράγγαλίζουμε τήν Ἑλλάδα. Ἀποκαλύψτε τά κέρδη τῶν κυρίων καπιταλιστῶν, πιάστε 50 ἤ 100 ἀπό τούς μεγαλύτερους ἑκατομμυριούχους. Ἀρκεῖ νά μένουν κρατούμενοι μερικές ἑβδομάδες, ἀκόμη καί στίς προνομιακές συνθῆκες πού κρατεῖται ὁ Νικόλαος Ρομάνοφ, ἁπλῶς γιά νά ἀναγκαστοῦν νά ἀποκαλύψουν τά νήματα, τίς ἀπατεωνίστικες κομπίνες, τή βρωμιά, τήν ἀπληστία, πού καί μέ τή νέα κυβέρνηση στοιχίζουν καθημερινά στή χώρα μας χιλιάδες καί ἑκατομμύρια. Νά ἡ βασική αἰτία τῆς ἀναρχίας καί τῆς ἐρείπωσης, νά γιατί λέμε: στή χώρα μας ὅλα ἔμειναν ὅπως ἦταν παλιά, ἡ

κυβέρνηση συνασπισμοῦ δέν ἄλλαξε τίποτε, πρόσθεσε μονάχα ἕνα σωρό διακηρύξεις καί πομπώδεις δηλώσεις. Ὅσο εἰλικρινεῖς κι' ἄν ἦταν οἱ ἄνθρωποι, μέ ὅση εἰλικρίνεια κι' ἄν ποθοῦσαν τό καλό τῶν ἐργαζομένων, τά πράγματα δέν ἄλλαξαν — στήν ἐξουσία παράμεινε *ἡ ἴδια τάξη*. Ἡ πολιτική πού ἐφαρμόζεται δέν εἶναι δημοκρατική πολιτική.

Μᾶς μιλᾶνε γιά «ἐκδημοκρατισμό τῆς κεντρικῆς καί τοπικῆς ἐξουσίας». Εἶναι δυνατό νά μήν ξέρετε ὅτι τά λόγια αὐτά μονάχα γιά τή Ρωσία εἶναι κάτι τό καινούργιο; Ὅτι σέ ἄλλες χῶρες δεκάδες σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργοί ἔχουν δόσει παρόμοιες ὑποσχέσεις στή χώρα τους; Τί ἀξία ἔχουν αὐτές οἱ ὑποσχέσεις, ὅταν ἔχουμε μπροστά μας ἕνα ζωντανό, συγκεκριμένο γεγονός: ὁ τοπικός πληθυσμός ἐκλέγει τά ὄργανα τῆς ἐξουσίας, ἡ στοιχειώδης ὅμως ἀρχή τῆς δημοκρατίας παραβιάζεται μέ τήν ἀξίωση τοῦ κέντρου νά διορίζει τίς τοπικές ἀρχές, ἤ νά ἐπικυρώνει τήν ἐκλογή τους. Ἡ λεηλασία τῆς λαϊκῆς περιουσίας ἀπό τούς καπιταλιστές συνεχίζεται. Ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος συνεχίζεται. Καί σέ μᾶς ὑπόσχονται μεταρυθμίσεις, μεταρυθμίσεις καί ξανά μεταρυθμίσεις, πού γενικά δέν μποροῦν νά ἐφαρμοστοῦν μέσα σ' αὐτές τίς συνθῆκες, γιατί ὁ πόλεμος καταπνίγει τά πάντα, καθορίζει τά πάντα. Γιατί δέν συμφωνᾶτε μέ ἐκείνους πού λένε πώς ὁ πόλεμος *δέν* διεξάγεται γιά τά κέρδη τῶν καπιταλιστῶν; Ποιό εἶναι τό κριτήριο; Κριτήριο ἀποτελεῖ, πρῶτ' ἀπόλα, τό ποιά τάξη βρίσκεται στήν ἐξουσία, ποιά τάξη ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἀφεντικό, ποιά τάξη ἐξακολουθεῖ νά κερδίζει ἑκατοντάδες δισεκατομμύρια ἀπό τίς τραπεζικές καί χρηματιστικές ἐπιχειρήσεις. Εἶναι ἡ ἴδια πάντα ἡ καπιταλιστική τάξη, καί γι' αὐτό ὁ πόλεμος ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἰμπεριαλιστικός. Καί ἡ πρώτη Προσωρινή κυβέρνηση καί ἡ κυβέρνηση μέ τούς σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργούς τίποτε δέν ἄλλαξαν: οἱ μυστικές συνθῆκες παραμένουν μυστικές, ἡ Ρωσία πολεμάει γιά τά Στενά, γιά νά συνεχίζει τήν πολιτική τοῦ Λιάχοφ στήν Περσία κτλ.

Ξέρω πώς αὐτό δέν τό θέλετε, πώς οἱ περισσότεροι ἀπό σᾶς δέν τό θέλουν καί πώς οἱ ὑπουργοί δέν τό θέλουν, γιατί κανείς δέν μπορεῖ νά τό θέλει αὐτό, μιά κι' αὐτό σημαίνει ἐξόντωση ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων. Πάρτε ὅμως τήν ἐπίθεση, γιά τήν ὁποία τόσο πολύ μιλᾶνε τώρα οἱ Μιλιουκόφ καί οἱ Μακλάκοφ. Αὐτοί καταλαβαίνουν πολύ καλά περί τίνος πρόκειται. Ξέρουν πώς αὐτή συνδέεται μέ τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας, μέ τό

ζήτημα τῆς ἐπανάστασης. Μᾶς λένε πώς πρέπει νά ξεχωρίζουμε τά πολιτικά ἀπό τά στρατηγικά ζητήματα. Εἶναι γελοῖο ἀκόμη καί νά βάζει κανείς τέτιο ζήτημα. Οἱ καντέτοι καταλαβαίνουν θαυμάσια πώς τίθεται πολιτικό ζήτημα.

Ὅτι ὁ ἐπαναστατικός ἀγώνας γιά τήν εἰρήνη, πού ἄρχισε ἀπό τά κάτω, θά μποροῦσε νά ὁδηγήσει σέ χωριστή εἰρήνη — εἶναι συκοφαντία. Ἡ πρώτη ἐνέργεια πού θά κάναμε, ἄν εἴχαμε τήν ἐξουσία, θά ἦταν νά συλλάβουμε τούς πιό μεγάλους καπιταλιστές, νά κόψουμε ὅλα τά νήματα τῶν ραδιουργιῶν τους. Δίχως αὐτό ὅλες οἱ φράσεις γιά εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις καί ἐπανορθώσεις εἶναι κούφια λόγια. Ἡ δεύτερή μας ἐνέργεια θά ἦταν νά δηλώσουμε στούς λαούς χωριστά ἀπό τίς κυβερνήσεις ὅτι θεωροῦμε ὅλους τούς καπιταλιστές ληστές, καί τόν Τερεστσένκο, πού δέν εἶναι καθόλου καλύτερος ἀπό τόν Μιλιουκόφ, μόνο πού εἶναι λιγάκι κουτότερος, καί τούς γάλλους καπιταλιστές καί τούς ἄγγλους καί ὅλους τούς ἄλλους.

Ἡ ἴδια ἡ ἐφημερίδα σας «Ἰσβέστιγια» τά μπέρδεψε κι' ἀντί γιά εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις καί ἐπανορθώσεις προτείνει νά διατηρηθεῖ τό status quo*. Ὄχι, ἐμεῖς δέν τήν καταλαβαίνουμε ἔτσι τήν εἰρήνη «χωρίς προσαρτήσεις». Στό σημεῖο μάλιστα αὐτό πλησιέστερα πρός τήν ἀλήθεια βρίσκεται τό Ἀγροτικό συνέδριο, πού μιλάει γιά «ὁμόσπονδη» δημοκρατία[104], ἐκφράζοντας ἔτσι τή σκέψη ὅτι ἡ ρωσική δημοκρατία δέν θέλει νά καταπιέζει κανένα λαό, οὔτε μέ τόν παλιό, οὔτε μέ καινούργιο τρόπο, ὅτι μέ κανένα λαό δέν θέλει νά ἔχει σχέσεις πού νά στηρίζονται στή βία, οὔτε μέ τή Φιλλανδία, οὔτε μέ τήν Οὐκρανία, πού τόσο τίς κατατρέχει ὁ ὑπουργός Στρατιωτικῶν καί μέ τίς ὁποῖες δημιουργοῦνται ἀφόρητα καί ἀπαράδεκτα ἐπεισόδια. Θέλουμε μιά ἑνιαία καί ἀδιαίρετη δημοκρατία τῆς Ρωσίας μέ σταθερή ἐξουσία. Τή σταθερή ὅμως ἐξουσία τή δίνει μονάχα ἡ ἐθελοντική συμφωνία τῶν λαῶν. Ὁ χαρακτηρισμός «ἐπαναστατική δημοκρατία» εἶναι μεγάλος λόγος, ἐφαρμόζεται ὅμως σέ μιά κυβέρνηση πού μέ ἄθλιες στρεψοδικίες περιπλέκει τό ζήτημα τῆς Οὐκρανίας καί τῆς Φιλλανδίας, πού δέν θέλουν μάλιστα νά ἀποχωριστοῦν, μά ἁπλῶς λένε: μήν ἀναβάλετε ὡς τή σύγκληση

---

* — ἡ ὑπάρχουσα κατάσταση πραγμάτων· στήν προκειμένη περίπτωση — ἡ προπολεμική κατάσταση. *Ἡ Σύντ.*

τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης τήν ἐφαρμογή τῆς στοιχειώδους ἀρχῆς τῆς δημοκρατίας!

Δέν μπορεῖτε νά κλείσετε εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις καί ἐπανορθώσεις, ὅσο δέν παραιτεῖστε ἀπό τίς δικές σας προσαρτήσεις. Μά αὐτό εἶναι γελοῖο, εἶναι κωμωδία, καί στήν Εὐρώπη κάθε ἐργάτης γελάει γι' αὐτό καί λέει: χρησιμοποιοῦν ὡραῖα λόγια, καλοῦν τούς λαούς νά ἀνατρέψουν τούς τραπεζίτες, ἐνῶ οἱ ἴδιοι τούς τραπεζίτες τῆς χώρας τους τούς βάζουν στήν κυβέρνηση. Πιάστε τους, ἀποκαλύψτε τίς μηχανοραφίες τους, ἀνακαλύψτε τά νήματα — αὐτό ὅμως ἐσεῖς δέν τό κάνετε, ἄν καί ἔχετε στή διάθεσή σας ὄργανα ἐξουσίας πού δέν μπορεῖ κανείς νά τούς ἐναντιωθεῖ. Ζήσατε τά γεγονότα τοῦ 1905 καί τοῦ 1917 καί ξέρετε πώς ἡ ἐπανάσταση δέν γίνεται κατά παραγγελία, πώς σέ ἄλλες χῶρες οἱ ἐπαναστάσεις πέρασαν ἀπό τόν αἱματηρό καί δύσκολο δρόμο τῶν ἐξεγέρσεων, ἐνῶ στή Ρωσία δέν ὑπάρχει ὁμάδα, δέν ὑπάρχει τάξη πού θά μποροῦσε νά ἐναντιωθεῖ στήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ. Στή Ρωσία ἡ ἐπανάσταση αὐτή μπορεῖ νά γίνει, κατ' ἐξαίρεση, σάν εἰρηνική ἐπανάσταση. Ἄν σήμερα-αὔριο αὐτή ἡ ἐπανάσταση προτείνει σέ ὅλους τούς λαούς εἰρήνη, ξεκόβοντας ἀπ' ὅλες τίς τάξεις τῶν καπιταλιστῶν, θά ἔχει στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα τή συγκατάθεση καί τῆς Γαλλίας καί τῆς Γερμανίας στό πρόσωπο τῶν λαῶν τους, γιατί οἱ χῶρες αὐτές καταστρέφονται, γιατί ἡ κατάσταση τῆς Γερμανίας εἶναι ἀπελπιστική, γιατί δέν ἔχει σωτηρία, καί γιατί ἡ Γαλλία...

(Πρόεδρος: «Τά χρονικά σας ὅρια ἐξαντλήθηκαν».)

Τελειώνω σέ μισό λεπτό... (Θόρυβος ἀπό τήν αἴθουσα, παρακαλοῦν νά συνεχίσει, διαμαρτυρίες, χειροκροτήματα.)

(Πρόεδρος: «Κάνω γνωστό στό συνέδριο ὅτι τό προεδρεῖο προτείνει νά παραταθεῖ τό χρονικό ὅριο τοῦ ὁμιλητῆ. Ποιός ἔχει ἀντίρηση; Ἡ πλειοψηφία εἶναι ὑπέρ τῆς παράτασης τοῦ λόγου».)

Ἔλεγα πώς, ἄν ἡ ἐπαναστατική δημοκρατία στή Ρωσία ἦταν μιά δημοκρατία ὄχι στά λόγια, ἀλλά στήν πράξη, θά ἔσπρωχνε τήν ἐπανάσταση μπροστά, καί ἀντί νά κάνει συμφωνίες μέ τούς καπιταλιστές, ἀντί νά συζητάει γιά εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις καί ἐπανορθώσεις, θά καταργοῦσε τίς προσαρτήσεις στή Ρωσία καί θά δήλωνε ἀνοιχτά ὅτι θεωρεῖ κάθε προσάρτηση ἐγκληματική καί ληστρική. Τότε θά μποροῦσε νά ἀποφευχθεῖ ἡ ἱμπερια-

λιστική ἐπίθεση πού ἀπειλεῖ μέ ἐξόντωση χιλιάδες καί ἑκατομμύρια ἀνθρώπους γιά τή διανομή τῆς Περσίας καί τῶν Βαλκανίων. Τότε ὁ δρόμος γιά τήν εἰρήνη θά ἦταν ἀνοιχτός, δρόμος ὄχι εὔκολος, δέν λέμε τέτιο πράγμα, δρόμος πού δέν ἀποκλείει ἕναν πραγματικά ἐπαναστατικό πόλεμο.

Ἐμεῖς δέν θέτουμε αὐτό τό ζήτημα, ὅπως τό θέτει σήμερα ὁ Μπαζάροφ στή «Νόβαγια Ζίζν»[105]. Λέμε μόνο πώς ἡ Ρωσία βρίσκεται σέ τέτιες συνθῆκες πού τά καθήκοντά της στό τέλος τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου εἶναι πιό εὔκολα ἀπ' ὅ,τι μποροῦσε νά νομίσει κανείς. Ἡ γεωγραφική θέση τῆς Ρωσίας εἶναι τέτια, ὥστε οἱ δυνάμεις πού θά ριψοκινδύνευαν, στηριγμένες στό κεφάλαιο καί στά ληστρικά του συμφέροντα, νά ἐπιτεθοῦν ἐνάντια στή ρωσική ἐργατική τάξη καί στό μισοπρολεταριάτο, δηλαδή τή φτωχή ἀγροτιά πού τάσσεται στό πλευρό της, ἄν ἀποφάσιζαν νά κάνουν τέτιο πράγμα, αὐτό θά ἦταν γι' αὐτούς μιά πάρα πολύ δύσκολη δουλιά. Ἡ Γερμανία βρίσκεται στό χεῖλος τῆς καταστροφῆς καί ὕστερα ἀπό τήν ἔξοδο τῆς Ἀμερικῆς στόν πόλεμο, πού θέλει νά καταβροχθίσει τό Μεξικό καί πού ἴσως αὔριο θά μπλεχτεῖ σέ πόλεμο μέ τήν Ἰαπωνία, ὕστερα ἀπ' αὐτή τήν ἔξοδο, ἡ κατάσταση τῆς Γερμανίας εἶναι ἀπελπιστική — θά τή συντρίψουν. Ἡ Γαλλία, πού ἡ γεωγραφική της θέση εἶναι τέτια πού ὑποφέρει περισσότερο ἀπ' ὅλους καί ἡ ἐξάντλησή της ἔφτασε στό ἀνώτατο ὅριο, ἡ χώρα αὐτή πού πεινᾶ λιγότερο ἀπό τή Γερμανία, ἔχασε ἀσύγκριτα περισσότερους ἀνθρώπους ἀπό τή Γερμανία. Ἄν λοιπόν ἐσεῖς εἴχατε ἀρχίσει ἀπό τό πρῶτο σας βῆμα νά βάζετε χαλινάρι στά κέρδη τῶν ρώσων καπιταλιστῶν καί τούς εἴχατε ἀφαιρέσει κάθε δυνατότητα νά τσεπώνουν ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια κέρδη, ἄν προτείνατε *σέ ὅλους* τούς λαούς εἰρήνη ἐνάντια στούς καπιταλιστές *ὅλων* τῶν χωρῶν, δηλώνοντας ἀνοιχτά ὅτι μέ τούς γερμανούς καπιταλιστές καί μέ ὅσους τούς βοηθοῦν, ἄμεσα εἴτε ἔμμεσα, ἤ ἔχουν δοσοληψίες μαζί τους δέν θά ἀρχίσετε κανενός εἴδους συνομιλίες καί δέν θά ἔλθετε σέ κανενός εἴδους ἐπαφή, ὅτι ἀρνεῖστε νά συζητήσετε μέ τούς γάλλους καί ἄγγλους καπιταλιστές, τότε θά εἴχατε ἐνεργήσει γιά νά τούς κατηγορήσετε μπροστά στούς ἐργάτες. Δέν θά θεωρούσατε νίκη τή χορήγηση διαβατηρίου στόν Μακντόναλντ[106], πού ποτέ δέν διεξήγαγε ἐπαναστατικό ἀγώνα ἐνάντια στό κεφάλαιο καί πού τόν ἀφήνουν νά περάσει, γιατί δέν ἐκφράζει οὔτε τίς ἰδέες, οὔτε τίς ἀρχές, οὔτε τήν πρακτική, οὔτε τήν

πείρα τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης ἐνάντια στούς ἄγγλους καπιταλιστές πού, ἐξαιτίας τῆς πάλης αὐτῆς, εἶναι κλεισμένοι στίς φυλακές ὁ σύντροφός μας Μάκλιν καί ἑκατοντάδες ἄλλοι ἄγγλοι σοσιαλιστές, καθώς καί ὁ σύντροφός μας Λῆμπκνεχτ, πού ρίχτηκε στά κάτεργα, γιατί εἶπε: «γερμανοί στρατιῶτες, στρέψτε τά ὅπλα ἐνάντια στόν δικό σας κάιζερ».

Δέν θά ἦταν πιό σωστό νά στείλουμε τούς ἱμπεριαλιστές-καπιταλιστές στό ἴδιο ἐκεῖνο κάτεργο πού ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης μᾶς προετοιμάζει καί μᾶς ὑπόσχεται καθημερινά μέ τήν τρίτη Δούμα — τρίτη ἤ τέταρτη, δέν ξέρω πιά τόν αὔξοντα ἀριθμό της — πού ξανασυστήθηκε εἰδικά γιά τό σκοπό αὐτό καί πού γι' αὐτό καταρτίζονται κιόλας νέα νομοσχέδια στό ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης; Μάκλιν καί Λῆμπκνεχτ, νά τά ὀνόματα τῶν σοσιαλιστῶν πού ἐφαρμόζουν στή ζωή τήν ἰδέα τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα ἐνάντια στόν ἱμπεριαλισμό. Νά τί πρέπει νά πεῖτε σέ ὅλες τίς κυβερνήσεις. Γιά νά παλέψει κανείς γιά τήν εἰρήνη, πρέπει νά τίς κατηγορήσει μπροστά στούς λαούς. Τότε θά φέρετε σέ ἀμηχανία ὅλες τίς ἱμπεριαλιστικές κυβερνήσεις. Τώρα ὅμως βρεθήκατε ἐσεῖς σέ ἀμηχανία μέ τήν ἔκκληση εἰρήνης πού ἀπευθύνατε στούς λαούς στίς 14 τοῦ Μάρτη [107], ὅπου λέτε: «ἀνατρέψτε τούς τσάρους σας, τούς βασιλιάδες σας καί τούς τραπεζίτες σας», τή στιγμή πού ἐμεῖς, ἔχοντας στά χέρια μας μιά πρωτοφανέρωτη, πλούσια σέ ἀριθμό, σέ πείρα καί σέ ὑλική δύναμη ὀργάνωση, ὅπως εἶναι τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν, κάνουμε συνασπισμό μέ τούς τραπεζίτες μας, συγκροτοῦμε μιά σχεδόν σοσιαλιστική κυβέρνηση συνασπισμοῦ καί καταρτίζουμε σχέδια μεταρυθμίσεων, σάν κι' αὐτά πού δεκάδες καί δεκάδες χρόνια κατάρτιζαν στήν Εὐρώπη. Ἐκεῖ, στήν Εὐρώπη, τέτιο ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη τόν περιγελοῦν. Ἐκεῖ τότε μόνο θά τόν καταλάβουν, ὅταν τά Σοβιέτ θά πάρουν τήν ἐξουσία καί θά δράσουν ἐπαναστατικά.

Μονάχα μιά χώρα στόν κόσμο μπορεῖ νά πάρει μέτρα γιά νά σταματήσει ἀμέσως ὁ ἱμπεριαλιστικός πόλεμος σέ ταξική βάση ἐνάντια στούς καπιταλιστές, χωρίς αἱματηρή ἐπανάσταση· μονάχα μιά χώρα, καί ἡ χώρα αὐτή εἶναι ἡ Ρωσία. Καί θά μένει τέτια ὅσο θά ὑπάρχει τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν. Καί τό Σοβιέτ αὐτό δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει πολύ καιρό πλάι σέ μιά Προσωρινή κυβέρνηση συνηθισμένου τύπου. Καί θά ἐξακολουθεῖ νά παραμένει μόνο ἕως ὅτου δέν πραγματο-

ποιηθεῖ αὐτό τό πέρασμα στήν ἐπίθεση. Τό πέρασμα στήν ἐπίθεση εἶναι στροφή σέ ὅλη τήν πολιτική τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, δηλαδή πέρασμα ἀπό τήν ἀναμονή, ἀπό τήν προετοιμασία τῆς εἰρήνης μέ τήν ἐπαναστατική ἐξέγερση ἀπό τά κάτω — στήν ἐπανάληψη τοῦ πολέμου. Πέρασμα ἀπό τή συναδέλφωση σ' ἕνα μέτωπο στή συναδέλφωση σέ ὅλα τά μέτωπα, ἀπό τήν αὐθόρμητη συναδέλφωση, τότε πού οἱ ἄνθρωποι ἀντάλλαζαν μέ τόν πεινασμένο γερμανό προλετάριο μιά κόρα ψωμί γιά ἕνα σουγιαδάκι, καί πού γι' αὐτό τούς ἀπειλοῦσαν μέ κάτεργο, στή συνειδητή συναδέλφωση — νά ποιός δρόμος ἀνοίχτηκε μπροστά μας.

Ὅταν θά πάρουμε τήν ἐξουσία στά χέρια μας, τότε θά βάλουμε χαλινάρι στούς καπιταλιστές καί τότε ὁ πόλεμος *δέν* θά εἶναι *τέτιος* ὅπως αὐτός πού διεξάγεται τώρα, γιατί ὁ πόλεμος καθορίζεται ἀπό τό ποιά τάξη τόν διεξάγει καί ὄχι ἀπό τό τί γράφουν τά χαρτιά. Στά χαρτιά μπορεῖ νά γράφει κανείς ὅ,τι θέλει. Ὅσο ὅμως ἡ τάξη τῶν καπιταλιστῶν ἀντιπροσωπεύεται στήν κυβέρνηση ἀπό τήν πλειοψηφία, ὅ,τι κι' ἄν γράφετε, ὅσο μελίρητοι κι' ἄν εἶστε, ὅσους σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργούς κι' ἄν ἔχετε στήν κυβέρνηση, ὁ πόλεμος θά παραμένει ἱμπεριαλιστικός. Αὐτό ὅλοι τό ξέρουν καί ὅλοι τό βλέπουν. Τό παράδειγμα τῆς Ἀλβανίας, τό παράδειγμα τῆς Ἑλλάδας, τῆς Περσίας[108] τό ἔδειξε αὐτό τόσο καθαρά καί παραστατικά, πού ἀπορῶ γιατί ἐπιτίθενται ὅλοι ἐνάντια στή γραπτή μας δήλωση σχετικά μέ τήν ἐπίθεση[109] καί κανείς δέν λέει οὔτε λέξη γιά τά συγκεκριμένα παραδείγματα! Εἶναι εὔκολο νά ὑπόσχεσαι σχέδια, τά συγκεκριμένα ὅμως μέτρα τά ἀναβάλλουν συνεχῶς. Εἶναι εὔκολο νά γράψεις μιά διακήρυξη γιά εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις. Τά παραδείγματα ὅμως τῆς Ἀλβανίας, τῆς Ἑλλάδας, τῆς Περσίας παρουσιάστηκαν *ὕστερα* ἀπό τό σχηματισμό τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ. Ἄλλωστε ἡ «Ντιέλο Ναρόντα», πού δέν εἶναι ὄργανο τοῦ Κόμματός μας, μά κυβερνητικό ὄργανο, ὄργανο τῶν ὑπουργῶν, ἔγραψε πώς ὁ στραγγαλισμός τῆς Ἑλλάδας ἀποτελεῖ χλευασμό τῆς ρωσικῆς δημοκρατίας. Κι' ὁ ἴδιος ὁ Μιλιουκόφ, πού μόνο ὁ θεός ξέρει γιά ποιόν τόν περνᾶτε — εἶναι ἕνα ἁπλό μέλος τοῦ Κόμματός του, ὁ Τερεστσένκο δέν διαφέρει καθόλου ἀπ' αὐτόν — ὁ ἴδιος ὁ Μιλιουκόφ ἔγραψε πώς ἡ συμμαχική διπλωματία ἄσκησε πίεση στήν Ἑλλάδα. Ὁ πόλεμος παραμένει ἱμπεριαλιστικός καί, ὅσο κι' ἄν θέλετε τήν εἰρήνη, ὅσο κι' ἄν εἶναι εἰλικρινεῖς οἱ συμπάθειές σας πρός τούς ἐργαζόμενους κι' ὅσο κι' ἄν

εἶναι εἰλικρινής ἡ ἐπιθυμία σας γιά εἰρήνη — καί πιστεύω ἀπόλυτα πώς ἡ ἐπιθυμία αὐτή δέν μπορεῖ νά μήν εἶναι εἰλικρινής γιά τή συντριπτική πλειοψηφία — εἶστε ἀνίσχυροι, γιατί ὁ πόλεμος δέν μπορεῖ νά τελειώσει ἀλλιῶς, παρά μονάχα μέ τήν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης. Ὅταν στή Ρωσία ἄρχισε ἡ ἐπανάσταση, ἄρχισε καί ἡ ἐπαναστατική πάλη ἀπό τά κάτω γιά τήν εἰρήνη. Ἂν εἴχατε πάρει τήν ἐξουσία στά χέρια σας, ἄν ἡ ἐξουσία εἶχε περάσει στίς ἐπαναστατικές ὀργανώσεις γιά τή διεξαγωγή τοῦ ἀγώνα ἐνάντια στούς ρώσους καπιταλιστές, τότε θά σᾶς πίστευαν καί οἱ ἐργαζόμενοι τῶν ἄλλων χωρῶν, τότε θά μπορούσατε νά προτείνετε εἰρήνη. Τότε ἡ εἰρήνη θά ἦταν γιά μᾶς ἐξασφαλισμένη, τουλάχιστο ἀπό δυό πλευρές, ἀπό τήν πλευρά τῶν δυό λαῶν πού αἱμοραγοῦν καί βρίσκονται σέ ἀπελπιστική κατάσταση, ἀπό τήν πλευρά τῆς Γερμανίας καί τῆς Γαλλίας. Καί ἄν οἱ περιστάσεις θά μᾶς ἔβαζαν μπροστά σέ μιά κατάσταση ἐπαναστατικοῦ πολέμου — αὐτό κανείς δέν τό ξέρει κι' ἐμεῖς δέν ἀποκλείουμε μιά τέτια περίπτωση — τότε θά λέγαμε: «δέν εἴμαστε πασιφιστές, δέν παραιτούμαστε ἀπό τόν πόλεμο, ὅταν ἡ ἐπαναστατική τάξη βρίσκεται στήν ἐξουσία, ὅταν ἡ τάξη αὐτή ἔχει πραγματικά ἀφαιρέσει ἀπό τούς καπιταλιστές κάθε ἐπιροή στή ρύθμιση τῶν ὑποθέσεων καί τή δυνατότητα ἐπιδείνωσης τῆς ἐρείπωσης, πού τούς ἐπιτρέπει νά κερδίζουν ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια». Ἡ ἐπαναστατική ἐξουσία θά ἐξηγοῦσε σέ ὅλους χωρίς ἐξαίρεση τούς λαούς καί θά ἔλεγε ὅτι ὅλοι οἱ λαοί πρέπει νά εἶναι ἐλεύθεροι, ὅτι, ὅπως ὁ γερμανικός λαός δέν ἔχει τό δικαίωμα νά πολεμάει γιά νά κρατήσει τήν Ἀλσατία καί τή Λωραίνη, ἔτσι κι' ὁ γαλλικός λαός δέν ἔχει τό δικαίωμα νά πολεμάει γιά τίς ἀποικίες του. Γιατί, ἄν ἡ Γαλλία πολεμάει γιά τίς ἀποικίες της, τότε καί ἡ Ρωσία ἔχει τή Χιβά καί τήν Μπουχαρά, πού κι' αὐτές εἶναι ἕνα εἶδος ἀποικίες καί τότε θά ἀρχίσει ἡ διανομή τῶν ἀποικιῶν. Ἀλλά πῶς μπορεῖ νά γίνει ἡ διανομή, μέ ποιά βάση; Ἀνάλογα μέ τή δύναμη. Ὁ συσχετισμός ὅμως τῶν δυνάμεων ἄλλαξε καί ἡ κατάσταση τῶν καπιταλιστῶν εἶναι τέτια, πού δέν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος ἔξω ἀπό τόν πόλεμο. Ὅταν θά πάρετε τήν ἐπαναστατική ἐξουσία, θά ἔχετε ἕναν ἐπαναστατικό δρόμο γιά τήν κατάκτηση τῆς εἰρήνης: θά ἀπευθυνθεῖτε μέ μιά ἐπαναστατική ἔκκληση πρός τούς λαούς, θά τούς ἐξηγήσετε τήν τακτική σας μέ τό δικό σας παράδειγμα. Τότε θά ἀνοίξει μπροστά σας ὁ δρόμος γιά τήν ἐπαναστατική κατάκτηση τῆς

εἰρήνης καί θά ἔχετε τή μεγαλύτερη πιθανότητα νά προλάβετε τό θάνατο ἑκατοντάδων χιλιάδων ἀνθρώπων. Τότε μπορεῖτε νά εἶστε βέβαιοι πώς ὁ γερμανικός καί ὁ γαλλικός λαός θά ταχθοῦν μέ τό μέρος σας. Καί οἱ ἄγγλοι, οἱ ἀμερικανοί καί οἱ ἰάπωνες καπιταλιστές, κι' ἄν ἀκόμη ἤθελαν τόν πόλεμο ἐνάντια στήν ἐπαναστατική ἐργατική τάξη — πού οἱ δυνάμεις της θά δεκαπλασιαστοῦν, ὅταν οἱ καπιταλιστές χαλιναγωγηθοῦν καί ἀπομακρυνθοῦν καί ὁ ἔλεγχος περάσει στά χέρια τῆς ἐργατικῆς τάξης — κι' ἄν ἀκόμη οἱ ἀμερικανοί, οἱ ἄγγλοι καί οἱ ἰάπωνες καπιταλιστές ἤθελαν τόν πόλεμο, ὑπάρχει 99 στά 100 ἡ πιθανότητα πώς δέν θά μποροῦσαν νά τόν διεξάγουν. Ἀρκεῖ νά δηλώσετε πώς δέν εἶστε πασιφιστές, πώς θά ὑπερασπίσετε τή δημοκρατία σας, τήν ἐργατική, τήν προλεταριακή σας δημοκρατία ἀπό τούς γερμανούς, τούς γάλλους καί τούς ἄλλους καπιταλιστές, κι' αὐτό θά εἶναι ἀρκετό γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ εἰρήνη.

Νά γιατί δόσαμε τόσο μεγάλη σημασία στή δήλωσή μας σχετικά μέ τήν ἐπίθεση. Ἦρθε ἡ στιγμή τῆς στροφῆς σέ ὅλη τήν ἱστορία τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης. Ἡ ρωσική ἐπανάσταση ἄρχισε μέ τό γεγονός ὅτι τή βοήθησε ἡ ἱμπεριαλιστική ἀστική τάξη τῆς Ἀγγλίας, πού νόμιζε πώς ἡ Ρωσία εἶναι κάτι σάν τήν Κίνα ἤ τήν Ἰνδία. Ἀντί γι' αὐτό πλάι στήν κυβέρνηση, πού στήν πλειοψηφία της ἀποτελεῖται τώρα ἀπό τσιφλικάδες καί καπιταλιστές, ξεπήδησαν τά Σοβιέτ — ἀντιπροσωπευτικός θεσμός πρωτάκουστος καί πρωτοφανέρωτος στόν κόσμο ἀπό ἄποψη δύναμης, πού ἐσεῖς τόν θανατώνετε μέ τή συμμετοχή σας στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἀντί γι' αὐτό ἡ ρωσική ἐπανάσταση συντέλεσε στό νά βλέπουν παντοῦ σέ ὅλες τίς χῶρες μέ τριπλάσια συμπάθεια τόν ἐπαναστατικό ἀγώνα ἀπό τά κάτω ἐνάντια στήν καπιταλιστική κυβέρνηση. Τό ζήτημα μπαίνει ἔτσι: θά πᾶμε μπροστά ἤ πίσω; Σέ ἐπαναστατικούς καιρούς δέν μπορεῖ νά στέκεται κανείς ἐπιτόπου. Γι' αὐτό ἀκριβῶς ἡ ἐπίθεση ἀποτελεῖ στροφή σέ ὅλη τή ρωσική ἐπανάσταση, ὄχι μέ τή στρατηγική σημασία τῆς ἐπίθεσης, μά μέ τήν πολιτική, τήν οἰκονομική της σημασία. Ἡ ἐπίθεση σημαίνει τώρα, ἀντικειμενικά, ἀνεξάρτητα ἀπό τή θέληση ἤ τή συνείδηση τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου ὑπουργοῦ, συνέχιση τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ μακελειοῦ καί ἐξόντωση ἑκατοντάδων χιλιάδων καί ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων γιά τό στραγγαλισμό τῆς Περσίας καί τῶν ἄλλων ἀδύνατων λαῶν. Τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά χέρια τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου, πού τό

ὑποστηρίζει ἡ φτωχή ἀγροτιά, ἀποτελεῖ πέρασμα στόν ἐπαναστατικό ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη μέ τίς πιό ἀσφαλεῖς, μέ τίς πιό ἀνώδυνες μορφές πού γνωρίζει ἡ ἀνθρωπότητα, πέρασμα σέ μιά κατάσταση, ὅπου ἡ ἐξουσία καί ἡ νίκη τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν θά εἶναι ἐξασφαλισμένες καί στή Ρωσία καί σέ ὅλο τόν κόσμο. (Χειροκροτήματα ἀπό ἕνα μέρος τῶν συνέδρων.)

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 82 καί 83
28 (15) καί 29 (16) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα» πού παραβλήθηκε
μέ τά διορθωμένα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν
στενογραφημένα πρακτικά

2

ΟΜΙΛΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ 9 (22) ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ

Σύντροφοι, ἐπιτρέψτε μου πρίν περάσω στήν ἐξέταση τοῦ ζητήματος τοῦ πολέμου νά σᾶς ὑπενθυμίσω δυό σημεῖα ἀπό τήν ἔκκληση πρός ὅλες τίς χῶρες, πού δημοσίευσε στίς 14 τοῦ Μάρτη τό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. «Ἔφτασε ἡ στιγμή» — λέει ἡ ἔκκληση — «νά ἀρχίσουμε ἀποφασιστική πάλη ἐνάντια στίς κατακτητικές ἐπιδιώξεις τῶν κυβερνήσεων ὅλων τῶν χωρῶν, ἔφτασε ἡ στιγμή νά πάρουν οἱ λαοί στά χέρια τους τή λύση τοῦ ζητήματος τοῦ πολέμου καί τῆς εἰρήνης». Τό δεύτερο σημεῖο τῆς ἔκκλησης εἶναι τό σημεῖο πού ἀπευθύνεται πρός τούς προλετάριους τοῦ αὐστρογερμανικοῦ συνασπισμοῦ καί λέει: «ἀρνηθεῖτε νά γίνετε ὄργανα ἁρπαγῆς καί βίας στά χέρια τῶν βασιλιάδων, τῶν τσιφλικάδων καί τῶν τραπεζιτῶν». Αὐτά εἶναι τά δυό σημεῖα πού ἐπαναλαμβάνονται μέ διαφορετική διατύπωση σέ δεκάδες, ἑκατοντάδες καί ἴσως μάλιστα καί σέ χιλιάδες ἀποφάσεις τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν τῆς Ρωσίας.

Κατά τή γνώμη μου τά δυό αὐτά σημεῖα δείχνουν καλύτερα ἀπό καθετί ἄλλο τήν ἀντιφατική, τήν ἐξαιρετικά περίπλοκη κατάσταση, στήν ὁποία βρέθηκαν οἱ ἐπαναστάτες ἐργάτες καί ἀγρότες, ἐξαιτίας τῆς σημερινῆς πολιτικῆς τῶν μενσεβίκων καί τῶν ναρόντνικων. Ἀπό τή μιά μεριά, εἶναι ὑπέρ τῆς ὑποστήριξης τοῦ πολέμου, ἀπό τήν ἄλλη, ἐκπροσωποῦν τάξεις πού δέν ἔχουν συμφέρον ἀπό τίς κατακτητικές ἐπιδιώξεις τῶν κυβερνήσεων ὅλων τῶν χωρῶν, κι' αὐτό δέν μποροῦν παρά νά τό ποῦν. Αὐτή ἡ ψυχολογία καί ἰδεολογία, ὅσο θολή κι' ἄν εἶναι, εἶναι ριζωμένη ἐξαιρετικά βαθιά σχεδόν στόν κάθε ἐργάτη καί ἀγρότη. Εἶναι ἡ συνείδηση τοῦ ὅτι ὁ πόλεμος διεξάγεται γιά τίς κατακτητικές

ἐπιδιώξεις τῶν κυβερνήσεων ὅλων τῶν χωρῶν. Παράλληλα ὅμως ἔχει κατανοηθεῖ πολύ θολά, ἤ καί δέν ἔχει καθόλου κατανοηθεῖ τό ὅτι ἡ κυβέρνηση, ὁποιαδήποτε μορφή πολιτεύματος κι' ἄν ἐκπροσωπεῖ, ἐκφράζει τά συμφέροντα ὁρισμένων τάξεων, ὅτι γι' αὐτό ἡ ἀντιπαράθεση κυβέρνησης καί λαοῦ, ὅπως γίνεται στό πρῶτο ἀπόσπασμα πού ἀνάφερα, σημαίνει πολύ μεγάλη θεωρητική σύγχυση, σημαίνει πολύ μεγάλη πολιτική ἀδυναμία, σημαίνει ὅτι καταδικάζεις τόν ἑαυτό σου καί ὅλη τήν πολιτική σου στήν πιό σαθρή, ἀσταθή θέση καί συμπεριφορά. Τό ἴδιο ἀκριβῶς καί τά τελευταῖα λόγια τοῦ δεύτερου ἀποσπάσματος πού διάβασα, ἀποτελοῦν μιά ὑπέροχη ἔκκληση: «ἀρνηθεῖτε νά γίνετε ὄργανο ἁρπαγῆς καί βίας στά χέρια τῶν βασιλιάδων, τῶν τσιφλικάδων καί τῶν τραπεζιτῶν», θαυμάσια, ἀλλά «καί τῶν δικῶν σας». Γιατί, ἄν ἐσεῖς, οἱ ρῶσοι ἐργάτες καί ἀγρότες, ἀπευθύνεστε στούς ἐργάτες καί ἀγρότες τῆς Αὐστρίας καί Γερμανίας, πού οἱ κυβερνήσεις καί οἱ ἰθύνουσες τάξεις τους διεξάγουν τόν ἴδιο ληστρικό καί ἁρπακτικό πόλεμο, ὅπως οἱ ρῶσοι καπιταλιστές καί τραπεζίτες, ὅπως οἱ ἄγγλοι καί οἱ γάλλοι, ἄν ἐσεῖς λέτε: «ἀρνηθεῖτε νά γίνετε ὄργανα στά χέρια τῶν τραπεζιτῶν σας», ἐνῶ ἀφήνετε τούς δικούς σας τραπεζίτες νά μποῦν στήν κυβέρνηση καί τούς βάζετε νά παρακαθήσουν μέ τούς σοσιαλιστές ὑπουργούς, τότε μετατρέπετε ὅλες τίς ἐκκλήσεις σας σέ μηδενικό, ἀναιρεῖτε στήν πράξη ὅλη τήν πολιτική σας. Οὐσιαστικά εἶναι σάν νά μήν ὑπῆρχαν οἱ ὑπέροχες ἐπιδιώξεις καί οἱ πόθοι σας, γιατί βοηθᾶτε νά διεξάγεται ἀπό τήν πλευρά τῆς Ρωσίας ὁ ἴδιος ἱμπεριαλιστικός πόλεμος, ὁ ἴδιος κατακτητικός πόλεμος. Ἔρχεστε σέ ἀντίθεση μέ τίς μάζες πού ἐκπροσωπεῖτε, γιατί οἱ μάζες αὐτές ποτέ δέν θά υἱοθετήσουν τήν ἄποψη τῶν καπιταλιστῶν, πού τήν ἐκφράζουν ἀνοιχτά ὁ Μιλιουκόφ, ὁ Μακλάκοφ καί οἱ ἄλλοι πού λένε: «δέν ὑπάρχει τίποτε πιό ἐγκληματικό ἀπό τήν ἰδέα πώς ὁ πόλεμος διεξάγεται γιά τά συμφέροντα τοῦ κεφαλαίου».

Δέν ξέρω ἄν αὐτή ἡ ἰδέα εἶναι ἐγκληματική ἤ ὄχι, δέν ἀμφιβάλλω πώς ἀπό τήν ἄποψη αὐτῶν πού σήμερα μισοϋπάρχουν καί πού αὔριο μπορεῖ καί νά μήν ὑπάρχουν, αὐτή ἡ ἰδέα εἶναι ἐγκληματική, εἶναι ὅμως ἡ μοναδικά σωστή ἰδέα, ἡ μοναδική ἰδέα πού ἐκφράζει τή δική μας ἄποψη γιά τόν πόλεμο, εἶναι ἡ μόνη πού ἐκφράζει τά συμφέροντα τῶν καταπιεζόμενων τάξεων, σάν ἀγώνα ἐνάντια στούς καταπιεστές. Καί ὅταν λέμε ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι καπιταλιστικός, κατακτητικός, δέν πρέπει νά δημιουργοῦμε αὐταπάτες: αὐτό δέν σημαίνει καθόλου ὅτι τά ἐγκλήματα

ὁρισμένων προσώπων, ὁρισμένων βασιλιάδων, θά μποροῦσαν νά προκαλέσουν ἕναν τέτιο πόλεμο.

Ὁ ἰμπεριαλισμός ἀποτελεῖ μιά ὁρισμένη βαθμίδα στήν ἀνάπτυξη τοῦ παγκόσμιου κεφαλαίου. Ὁ καπιταλισμός, ἀναπτυσσόμενος στή διάρκεια δεκαετιῶν, ἔφτασε στό σημεῖο πού μιά μικρή ὁμαδούλα ἀπό ἐξαιρετικά πλούσιες χῶρες — δέν εἶναι περισσότερες ἀπό τέσσερις: Ἀγγλία, Γαλλία, Γερμανία καί Ἀμερική — νά συσσωρεύσουν τεράστια πλούτη πού ὑπολογίζονται σέ ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια, νά συγκεντρώσουν μιά τέτια δύναμη στά χέρια τῶν μεγάλων τραπεζῶν καί τῶν μεγάλων καπιταλιστῶν, — εἶναι δυό, ἤ τό πολύ μισή ντουζίνα σέ κάθε μιά ἀπ' αὐτές τίς χῶρες — μιά τέτια γιγάντια δύναμη, πού ἀγκάλιασε ὅλο τόν κόσμο, καί πού μοίρασε κυριολεκτικά ὅλη τή γήινη σφαίρα μέ τήν ἐδαφική ἔννοια, μέ τήν ἔννοια τῶν ἀποικιῶν. Οἱ ἀποικίες αὐτῶν τῶν κρατῶν βρίσκονται σέ ὅλες τίς χῶρες τῆς γήινης σφαίρας. Τά κράτη αὐτά μοίρασαν μεταξύ τους τόν κόσμο καί οἰκονομικά, γιατί δέν ὑπάρχει στή γήινη σφαίρα κομματάκι γῆς, πού νά μήν ἔχουν διεισδύσει οἱ ἐκχωρήσεις, πού νά μήν ἔχουν ἁπλωθεῖ τά δίχτια τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου. Αὐτές εἶναι οἱ βάσεις τῶν προσαρτήσεων. Οἱ προσαρτήσεις δέν εἶναι ἐπινόηση, δέν παρουσιάστηκαν ἐπειδή οἱ ἄνθρωποι ἀπό φίλοι τῆς ἐλευθερίας μετατράπηκαν ξαφνικά σέ ἀντιδραστικούς. Οἱ προσαρτήσεις δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά πολιτική ἔκφραση καί πολιτική μορφή τῆς κυριαρχίας τῶν γιγάντιων τραπεζῶν, πού πήγασε ἀναπόφευκτα ἀπό τόν καπιταλισμό, ὄχι ἀπό φταίξιμο κάποιου, ἀλλά γιατί οἱ μετοχές ἀποτελοῦν τή βάση τῶν τραπεζῶν καί ἡ συσσώρευση τῶν μετοχῶν ἀποτελεῖ τή βάση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Μεγάλες τράπεζες πού κυριαρχοῦν σ' ὅλο τόν κόσμο μέ κεφάλαια ἑκατοντάδων δισεκατομμυρίων καί πού συνενώνουν ὁλόκληρους βιομηχανικούς κλάδους μέ τίς ἑνώσεις τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν μονοπωλητῶν, νά τί εἶναι ὁ ἰμπεριαλισμός, πού διαίρεσε ὅλο τόν κόσμο σέ τρεῖς ὁμάδες ἀπό ἀφάνταστα πλούσιους ἅρπαγες.

Ἐπικεφαλῆς τῆς μιᾶς, τῆς πρώτης ὁμάδας, πού εἶναι πιό συγγενική σέ μᾶς στήν Εὐρώπη, βρίσκεται ἡ Ἀγγλία, ἐπικεφαλῆς τῶν δυό ἄλλων — ἡ Γερμανία καί ἡ Ἀμερική. Οἱ ὑπόλοιποι συνέταιροι εἶναι ἀναγκασμένοι νά βοηθᾶνε, ὅσο θά διατηροῦνται οἱ καπιταλιστικές σχέσεις. Γι' αὐτό, ἄν καταλάβετε καλά αὐτή τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης, πού τή νιώθει ἐνστικτωδῶς κάθε καταπιεζόμενος ἄνθρωπος, πού τή νιώθουν ἐνστικτωδῶς στήν τεράστια πλειοψηφία τους κάθε ρῶσος ἐργάτης καί ἀγρότης, ἄν

τήν καταλάβετε καλά αὐτή τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης, τότε θά καταλάβετε πόσο γελοία εἶναι ἡ ἰδέα γιά ἀγώνα ἐνάντια στόν πόλεμο μέ λόγια, μέ διακηρύξεις, μέ προκηρύξεις, μέ σοσιαλιστικά συνέδρια. Εἶναι γελοία, γιατί ὅσες τέτιες διακηρύξεις κι' ἄν βγάλετε, ὅσες πολιτικές ἀνατροπές κι' ἄν κάνετε — ἀνατρέψατε στή Ρωσία τόν Νικόλαο Ρομάνοφ, γίνατε ὥς ἕνα βαθμό δημοκρατία· ἡ Ρωσία ἔκανε ἕνα γιγάντιο βῆμα πρός τά μπρός, ἴσως ἔφτασε σχεδόν μεμιᾶς τή Γαλλία, πού κάτω ἀπό ἄλλες συνθῆκες χρειάστηκε γι' αὐτό ἑκατό χρόνια, ὡστόσο ἔμεινε χώρα καπιταλιστική — οἱ τράπεζες παραμένουν παντοδύναμες. Παραμένουν οἱ καπιταλιστές. Κι' ἄν στριμώχτηκαν λιγάκι, εἶχαν στριμωχτεῖ καί τό 1905, ἀλλά μήπως ὑπόσκαψε αὐτό τή δύναμή τους; Ἄν αὐτό εἶναι γιά τούς ρώσους κάτι τό καινούργιο, στήν Εὐρώπη κάθε ἐπανάσταση ἔδειχνε πώς σέ κάθε ἄνοδο τοῦ ἐπαναστατικοῦ κύματος οἱ ἐργάτες κερδίζουν κάτι περισσότερο, ἡ ἐξουσία ὅμως τῶν καπιταλιστῶν παραμένει ἐξουσία. Ὁ ἀγώνας ἐνάντια στόν ἱμπεριαλιστικό πόλεμο δέν εἶναι δυνατό νά διεξαχθεῖ διαφορετικά, παρά σάν ἀγώνας τῶν ἐπαναστατικῶν τάξεων ἐνάντια στίς κυρίαρχες τάξεις σέ παγκόσμια κλίμακα. Δέν εἶναι οἱ τσιφλικάδες γενικά, παρ' ὅλο πού στή Ρωσία ὑπάρχουν τσιφλικάδες καί παίζουν μεγαλύτερο ρόλο ἀπ' ὅ,τι σέ ὁποιαδήποτε ἄλλη χώρα, δέν εἶναι αὐτή ἡ τάξη πού δημιούργησε τόν ἱμπεριαλισμό. Εἶναι ἡ τάξη τῶν καπιταλιστῶν, πού ἔχει ἐπικεφαλῆς τούς μεγάλους χρηματιστικούς μεγιστάνες καί τίς μεγάλες τράπεζες, κι' ὅσο ἡ τάξη αὐτή, πού κυριαρχεῖ ἐπάνω στούς καταπιεζόμενους προλετάριους πού εἶναι σύμμαχοι μέ τούς φτωχούς ἀγρότες — μισοπρολετάριους, ὅπως τούς λέμε στό πρόγραμμά μας — ὅσο ἡ τάξη αὐτή δέν θά ἀνατραπεῖ, διέξοδος ἀπ' αὐτό τόν πόλεμο δέν ὑπάρχει. Καί δέν μπορεῖτε νά τρέφετε αὐταπάτες πώς εἶναι δυνατό μέ διακηρύξεις καί ἐκκλήσεις πρός τούς ἄλλους λαούς νά ἑνώσετε τούς ἐργαζόμενους ὅλων τῶν χωρῶν, παρά μόνο ἄν βλέπετε τά πράγματα ἀπό στενή ρωσική ἄποψη, πού ἀγνοεῖ πώς ὁ Τύπος τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ὅπου οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες συνήθισαν στίς πολιτικές ἀνατροπές, ὅπου εἶδαν δεκάδες τέτιες ἀνατροπές, πώς ὁ Τύπος αὐτός περιγελάει παρόμοιες φράσεις καί ἐκκλήσεις. Αὐτοί δέν ξέρουν ὅτι στή Ρωσία ξεσηκώθηκε πραγματικά ἡ μάζα τῶν ἐργατῶν, πού στήν πλειοψηφία τους πιστεύουν ἀπόλυτα εἰλικρινά καί καταδικάζουν τίς ἁρπακτικές ἐπιδιώξεις τῶν καπιταλιστῶν ὅλων τῶν χωρῶν καί ποθοῦν τήν ἀπελευθέρωση τῶν λαῶν ἀπό τούς τραπεζίτες. Αὐτοί ὅμως, οἱ εὐρωπαῖοι, δέν καταλαβαίνουν γιατί ἐσεῖς μέ ὀργανώσεις πού δέν

ἔχει κανένας λαός στόν κόσμο, ὅπως εἶναι τά ἐξοπλισμένα Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀγροτῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν, στέλνετε τούς σοσιαλιστές σας νά γίνουν ὑπουργοί. Ἐσεῖς παρόλα αὐτά παραδίνετε τήν ἐξουσία σ' αὐτούς τούς τραπεζίτες. Σᾶς κατηγοροῦν στό ἐξωτερικό ὄχι μόνο γιά ἀφέλεια, αὐτό δέν εἶναι ἀκόμη τίποτε — οἱ εὐρωπαῖοι ξέμαθαν νά καταλαβαίνουν τήν ἀφέλεια στήν πολιτική, ξέμαθαν νά καταλαβαίνουν ὅτι στή Ρωσία ὑπάρχουν δεκάδες ἑκατομμύρια ἄνθρωποι πού γιά πρώτη φορά ἀφυπνίζονται, ὅτι στή Ρωσία δέν ξέρουν τί σημαίνει δεσμός ἀνάμεσα στίς τάξεις καί τήν κυβέρνηση, τί σημαίνει σχέση ἀνάμεσα στήν κυβέρνηση καί τόν πόλεμο. Ὁ πόλεμος εἶναι συνέχιση τῆς ἀστικῆς πολιτικῆς καί τίποτε περισσότερο. Ἡ τάξη πού κυριαρχεῖ καθορίζει τήν πολιτική καί τόν πόλεμο. Ὁ πόλεμος εἶναι πέρα γιά πέρα πολιτική, συνέχιση τῆς πραγματοποίησης ἀπ' αὐτές τίς τάξεις τῶν ἴδιων σκοπῶν μέ ἄλλα μέσα. Γι' αὐτό ὅταν γράφετε στίς ἐκκλήσεις σας πρός τούς ἐργάτες καί ἀγρότες: «ἀνατρέψτε τούς τραπεζίτες σας», — κάθε συνειδητός ἐργάτης εὐρωπαϊκῆς χώρας εἴτε θά γελάσει μέ σᾶς, εἴτε θά κλάψει πικρά καί θά πεῖ μέσα του: «τί μποροῦμε νά κάνουμε ἐμεῖς, ὅταν ἐκεῖ ἀνάτρεψαν αὐτό τό τέρας, τόν ἠλίθιο καί μισοάγριο μονάρχη, αὐτούς ἐμεῖς τούς διώξαμε ἀπό καιρό — αὐτό εἶναι ὅλο τό ἔγκλημά μας — καί τώρα ὑποστηρίζουν μέ τούς «σχεδόν σοσιαλιστές» ὑπουργούς τους τούς ρώσους τραπεζίτες;!».

Οἱ τραπεζίτες παραμένουν στήν ἐξουσία, ἀσκοῦν τήν ἐξωτερική πολιτική μέ τόν ἱμπεριαλιστικό πόλεμο, ὑποστηρίζοντας ὁλοκληρωτικά τά σύμφωνα πού ἔκλεισε στή Ρωσία ὁ Νικόλαος Β΄. Στή χώρα μας αὐτό φαίνεται πολύ παραστατικά. Ὅλες οἱ βάσεις τῆς ρωσικῆς ἐξωτερικῆς ἱμπεριαλιστικῆς πολιτικῆς ἔχουν προκαθοριστεῖ ὄχι ἀπό τούς τωρινούς καπιταλιστές, ἀλλά ἀπό τήν προηγούμενη κυβέρνηση καί τόν Νικόλαο Ρομάνοφ, πού ἀνατρέψαμε. Αὐτός ἔκλεισε αὐτά τά σύμφωνα. Τά σύμφωνα παραμένουν μυστικά· οἱ καπιταλιστές δέν μποροῦν νά τά δημοσιεύσουν,γιατί εἶναι καπιταλιστές. Κανένας ὅμως ἐργάτης καί ἀγρότης δέν μπορεῖ νά καταλάβει αὐτό τό μπέρδεμα, γιατί λέει μέσα του: ὅταν καλοῦμε νά ἀνατρέψουν τούς καπιταλιστές στίς ἄλλες χῶρες, τότε πρέπει πρίν ἀπόλα νά γκρεμίσουμε τούς δικούς μας τραπεζίτες, διαφορετικά κανείς δέν θά μᾶς πιστέψει, κανείς δέν θά μᾶς πάρει στά σοβαρά καί θά ποῦν γιά μᾶς — εἶστε ἀφελεῖς πρωτόγονοι ρῶσοι, πού γράφετε λόγια ὑπέροχα αὐτά καθαυτά, ἀλλά χωρίς πολιτικό περιεχόμενο· εἴτε θά σκεφτοῦν ἀκόμη χειρότερα, ὅτι εἶστε ὑποκριτές. Τέτιες κρίσεις θά μπορούσατε νά

συναντήσετε στόν Τύπο τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἄν ὁ Τύπος ὅλων τῶν ἀποχρώσεων περνοῦσε ἐλεύθερα τά σύνορα τῆς Ρωσίας καί δέν κατακρατιόταν στό Τόρνεο ἀπό τίς ἀγγλικές καί τίς γαλλικές ἀρχές. Θά ἤτανε ἀρκετό νά διαβάσετε ὁρισμένα σημεῖα ἀπό τίς ἐφημερίδες τοῦ ἐξωτερικοῦ γιά νά πειστεῖτε σέ τί κατάφωρη ἀντίφαση πέφτετε, γιά νά πειστεῖτε πόσο ἀπίστευτα γελοία καί λαθεμένη εἶναι ἡ ἰδέα νά ἀγωνιστεῖ κανείς ἐνάντια σ' αὐτό τόν πόλεμο μέ σοσιαλιστικές συνδιασκέψεις καί συμφωνίες μέ τούς σοσιαλιστές στά συνέδρια. Ἄν ὁ ἰμπεριαλισμός ἦταν σφάλμα ἤ ἔγκλημα ὁρισμένων προσώπων, τότε ὁ σοσιαλισμός θά μποροῦσε νά παραμένει σοσιαλισμός. Ἰμπεριαλισμός εἶναι ἡ τελευταία βαθμίδα ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ, ὅταν αὐτός ἔφτασε ὡς τό σημεῖο νά μοιράσει ὅλο τόν κόσμο καί δυό γιγάντιες ὁμάδες ἁρπάχτηκαν σ' ἕναν ἀγώνα ζωῆς ἤ θανάτου. Εἴτε θά ὑπηρετεῖς τή μιά, εἴτε τήν ἄλλη, εἴτε θά ἀνατρέψεις καί τίς δυό αὐτές ὁμάδες, ἄλλος δρόμος ἐδῶ δέν ὑπάρχει. Ὅταν ἀρνεῖστε τή χωριστή εἰρήνη, δηλώνοντας πώς δέν θέλετε νά ἐξυπηρετήσετε τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό — αὐτό εἶναι πολύ σωστό,γι' αὐτό τό λόγο κι' ἐμεῖς εἴμαστε ἐνάντια στή χωριστή εἰρήνη. Στήν πραγματικότητα ὅμως ἐσεῖς, παρά τή θέλησή σας, ἐξακολουθεῖτε νά ὑπηρετεῖτε τόν ἀγγλογαλλικό ἰμπεριαλισμό, πού ἔχει τίς ἴδιες κατακτητικές, ληστρικές ἐπιδιώξεις, τίς ὁποῖες οἱ ρῶσοι καπιταλιστές μέ τή βοήθεια τοῦ Νικολάου Ρομάνοφ τίς ἔχουν ἀποκρυσταλλώσει σέ συμφωνία. Δέν ξέρουμε τό κείμενο αὐτῶν τῶν συμφώνων, καθένας ὅμως πού παρακολούθησε τήν πολιτική φιλολογία, πού ξεφύλλισε ἔστω ἕνα βιβλίο σχετικά μέ τήν οἰκονομία καί τή διπλωματία, ξέρει τό περιεχόμενο αὐτῶν τῶν συμφώνων. Μά καί ὁ Μιλιουκόφ, ὅσο θυμᾶμαι, στά βιβλία του ἔγραφε πώς μέ βάση τά σύμφωνα αὐτά καί τίς ὑποσχέσεις θά ἁρπάξουν τή Γαλικία, θά ἁρπάξουν τά Στενά καί τήν Ἀρμενία, θά διατηρήσουν τίς παλιές προσαρτήσεις καί θά πάρουν πολλές καινούργιες. Ὅλοι τό ξέρουν αὐτό, τά σύμφωνα ὅμως ἐξακολουθοῦν νά τά κρατοῦν μυστικά καί σέ μᾶς λένε: ἄν τά ἀκυρώσετε, αὐτό θά σημαίνει ρήξη μέ τούς συμμάχους.

Σχετικά μέ τή χωριστή εἰρήνη εἶπα ἤδη ὅτι γιά μᾶς δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει χωριστή εἰρήνη κι' ὅτι καί ἡ ἀπόφαση τοῦ Κόμματός μας δέν δημιουργεῖ οὔτε ἴχνος ἀμφιβολίας πώς τήν ἀποκρούουμε, ὅπως καί κάθε συμφωνία μέ τούς καπιταλιστές. Γιά μᾶς ἡ χωριστή εἰρήνη ἀποτελεῖ συμφωνία μέ τούς γερμανούς ληστές, γιατί αὐτοί ληστεύουν τό ἴδιο, ὅπως καί οἱ ἄλλοι. Ἀλλά ἐξίσου χωριστή εἰρήνη ἀποτελεῖ καί ἡ συμφωνία μέ τό ρωσικό κεφάλαιο πού

ἔγινε μέσα στή ρωσική Προσωρινή κυβέρνηση. Τά τσαρικά σύμφωνα παρέμειναν, καί μ' αὐτά ἐπίσης ληστεύονται, καί στραγγαλίζονται ἄλλοι λαοί. Ὅταν λένε: «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις καί ἐπανορθώσεις», ὅπως πρέπει νά λέει κάθε ρῶσος ἐργάτης καί ἀγρότης, γιατί αὐτό τοῦ διδάσκει ἡ ζωή, γιατί δέν ἔχει κανένα συμφέρον ἀπό τά κέρδη τῶν τραπεζῶν,γιατί θέλει νά ζήσει, τούς ἀπαντῶ ὅτι οἱ ἡγέτες σας τοῦ τωρινοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, πού ἀνήκουν στά Κόμματα τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων, μπερδεύτηκαν σ' αὐτό τό σύνθημα. Στήν «Ἰσβέστιγιά» τους εἶπαν ὅτι αὐτό σημαίνει status quo, δηλαδή προπολεμική κατάσταση — νά γυρίσουμε σ' αὐτό πού ἦταν πρίν ἀπό τόν πόλεμο. Δέν εἶναι μήπως αὐτό καπιταλιστική εἰρήνη; Καί μάλιστα τί καπιταλιστική εἰρήνη! Ἄν ἐσεῖς ρίχνετε ἕνα τέτιο σύνθημα, πρέπει νά ξέρετε πώς ἡ πορεία τῶν γεγονότων μπορεῖ νά φέρει τά κόμματά σας στήν ἐξουσία, — τόν καιρό τῆς ἐπανάστασης αὐτό εἶναι δυνατό — τότε θά εἶστε ὑποχρεωμένοι νά κάνετε αὐτά πού λέτε, κι' ἄν προτείνετε εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις τώρα, αὐτή θά τή δεχτοῦν οἱ γερμανοί καί δέν θά τή δεχτοῦν οἱ ἄγγλοι, γιατί οἱ ἄγγλοι καπιταλιστές δέν ἔχασαν οὔτε μιά πιθαμή γῆς, ἀλλά ἅρπαξαν σ' ὅλες τίς ἄκρες τοῦ κόσμου. Οἱ γερμανοί ἅρπαξαν πολλά; ὅμως ἔχασαν καί πολλά, κι' ὄχι μόνο ἔχασαν πολλά, ἀλλά ἔχουν τώρα ἀντιμέτωπη τήν Ἀμερική, τόν πιό μεγάλο ἐχθρό. Ἄν ἐσεῖς, πού προτείνετε εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις, ἐννοεῖτε μ' αὐτό status quo, θά φτάσετε σέ σημεῖο πού ἀπό τήν πρότασή σας νά βγεῖ χωριστή εἰρήνη μέ τούς καπιταλιστές γιατί, ἄν κάνετε αὐτή τήν πρόταση, οἱ γερμανοί καπιταλιστές, βλέποντας μπροστά τους τήν Ἀμερική καί τήν Ἰταλία, μέ τίς ὁποῖες προηγούμενα ἔκλειναν σύμφωνα, θά ποῦν: «μάλιστα, θά δεχτοῦμε τήν εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις. Αὐτή γιά μᾶς δέν εἶναι ἥττα, ἀλλά νίκη κατά τῆς Ἀμερικῆς καί τῆς Ἰταλίας». Ἐσεῖς κατρακυλᾶτε ἀντικειμενικά στή χωριστή εἰρήνη μέ τούς καπιταλιστές, γιά τήν ὁποία κατηγορᾶτε ἐμᾶς, γιατί στήν πολιτική σας, στήν πράξη, στήν πρακτική σας δράση δέν ξεκόβετε καταρχήν ἀπό τούς τραπεζίτες, τούς ἐκφραστές τῆς ἰμπεριαλιστικῆς κυριαρχίας σέ ὅλο τόν κόσμο, τούς ὁποίους ἐσεῖς καί οἱ «σοσιαλιστές» ὑπουργοί σας τούς ὑποστηρίζετε στήν Προσωρινή κυβέρνηση.

Μέ τόν τρόπο αὐτό δημιουργεῖτε γιά τόν ἑαυτό σας μιά ἀντιφατική καί ἀσταθή κατάσταση, ἔτσι πού οἱ μάζες δέν σᾶς πολυκαταλαβαίνουν. Οἱ μάζες, πού δέν ἔχουν κανένα συμφέρον ἀπό τίς προσαρτήσεις, λένε: δέν θέλουμε νά πολεμήσουμε γιά λογαρια-

σμό κανενός καπιταλιστῆ. Ὅταν μᾶς λένε πώς σέ μιά τέτια πολιτική μπορεῖ νά τεθεῖ τέρμα μέ συνέδρια καί συμφωνίες τῶν σοσιαλιστῶν ὅλων τῶν χωρῶν, ἐμεῖς ἀπαντᾶμε: ἴσως, ἄν ὁ ἰμπεριαλισμός ἦταν ἔργο ὁρισμένων ἐγκληματιῶν· ὁ ἰμπεριαλισμός ὅμως ἀποτελεῖ ἀνάπτυξη τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ, μέ τήν ὁποία συνδέεται τό ἐργατικό κίνημα.

Ἡ νίκη τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ ἀποτελεῖ τήν ἀρχή τῆς ἀναπόφευκτης, ἀναπότρεπτης διάσπασης τῶν σοσιαλιστῶν ὅλων τῶν χωρῶν σέ δυό στρατόπεδα. Ὅποιος ἐξακολουθεῖ σήμερα νά μιλάει γιά τούς σοσιαλιστές σάν γιά κάτι τό ἑνιαῖο, σάν γιά κάτι πού μπορεῖ νά εἶναι ἑνιαῖο, αὐτός ἐξαπατᾶ τόν ἑαυτό του καί τούς ἄλλους. Ὅλη ἡ πορεία τοῦ πολέμου, τά δυόμιση χρόνια τοῦ πολέμου, προκάλεσαν αὐτή τή διάσπαση — ἀπό τότε πού ἡ Διακήρυξη τῆς Βασιλείας, πού εἶχε ὑπογραφτεῖ ὁμόθυμα, εἶπε πώς ὁ πόλεμος αὐτός διεξάγεται πάνω στή βάση τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ καπιταλισμοῦ. Σ' αὐτή, δηλ. στή Διακήρυξη τῆς Βασιλείας, δέν ὑπάρχει οὔτε λέξη γιά τήν «ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας». Πρίν ἀπό τόν πόλεμο δέν μποροῦσε νά γραφτεῖ ἄλλη διακήρυξη, — ὅπως κανένας σοσιαλιστής δέν θά προτείνει σήμερα νά γραφτεῖ διακήρυξη γιά τήν «ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας» σ' ἕναν πόλεμο ἀνάμεσα στήν Ἰαπωνία καί τήν Ἀμερική, ἐφόσον δέν πρόκειται γιά τό τομάρι του, τούς καπιταλιστές του καί τούς ὑπουργούς του. Γράψτε μιά ἀπόφαση γιά τά διεθνῆ συνέδρια! Ξέρετε ὅτι ὁ πόλεμος ἀνάμεσα στήν Ἰαπωνία καί τήν Ἀμερική εἶναι πιά ἕτοιμος, ὅτι προετοιμαζόταν ἐπί δεκαετίες, ὅτι δέν εἶναι τυχαῖος. Ἡ τακτική δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τό ποιός θά πυροβολήσει πρῶτος. Αὐτό εἶναι γελοῖο. Ξέρετε θαυμάσια ὅτι καί ὁ ἰαπωνικός καπιταλισμός καί ὁ ἀμερικανικός εἶναι ἐξίσου ληστρικοί. Γιά τήν «ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας» θά μιλᾶνε καί ἀπό τίς δυό πλευρές· αὐτό θά εἶναι εἴτε ἐγκληματικό εἴτε ἔνδειξη τρομερῆς ἀδυναμίας, πού προκαλεῖται ἀπό τήν «ὑπεράσπιση» τῶν συμφερόντων τῶν ἐχθρῶν μας, τῶν καπιταλιστῶν. Νά γιατί λέμε πώς ὁ σοσιαλισμός διασπάστηκε ἀμετάκλητα. Οἱ σοσιαλιστές ἀπομακρύνθηκαν ὁλοκληρωτικά ἀπό τό σοσιαλισμό, καί συγκεκριμένα αὐτοί πού πέρασαν στό πλευρό τῆς κυβέρνησής τους ἤ τῶν τραπεζιτῶν τους, τῶν καπιταλιστῶν τους, ὅσο κι' ἄν τούς ἀποστρέφονται, ὅσο κι' ἄν τούς ἐπικρίνουν. Ἡ οὐσία δέν βρίσκεται στήν ἐπίκριση. Κάποτε μάλιστα ἡ ἐπίκριση τοῦ γεγονότος, ὅτι οἱ γερμανοί ὑποστηρίζουν τούς καπιταλιστές τους, συγκαλύπτει τήν ὑπεράσπιση παρόμοιου «ἁμαρτήματος» ἀπομέρους τῶν ρώσων! Ὅταν ἐσεῖς κατηγορεῖτε τούς γερμανούς σοσιαλσωβινι-

στές, δηλαδή τούς ἀνθρώπους πού εἶναι σοσιαλιστές στά λόγια, — ἴσως πολλοί ἀπ' αὐτούς νά εἶναι κατά βάθος σοσιαλιστές — ἐνῶ στήν πράξη εἶναι σωβινιστές, δέν ὑπερασπίζουν στήν πράξη τό γερμανικό λαό, ἀλλά τούς βρωμερούς, ἰδιοτελεῖς καί ληστές γερμανούς καπιταλιστές, τότε μήν ὑπερασπίζετε τούς ἄγγλους, γάλλους καί ρώσους καπιταλιστές. Οἱ γερμανοί σοσιαλσωβινιστές δέν εἶναι χειρότεροι ἀπό ἐκείνους, πού στή δική μας κυβέρνηση συνεχίζουν τήν ἴδια πολιτική τῶν μυστικῶν συμφώνων, τῆς ληστείας, καί τό καλύπτουν αὐτό μέ καλοκάγαθες εὐχές, στίς ὁποῖες ὑπάρχουν πολύ καλές προθέσεις, στίς ὁποῖες — ἀπό τήν ἄποψη τῶν μαζῶν — βλέπω ἀπόλυτη εἰλικρίνεια, στίς ὁποῖες ὅμως δέν βλέπω καί δέν μπορῶ νά δῶ οὔτε μιά λέξη πολιτικῆς ἀλήθειας. Αὐτό εἶναι μονάχα ἐπιθυμία σας, ἐνῶ ὁ πόλεμος ἐξακολουθεῖ νά παραμένει τό ἴδιο ἱμπεριαλιστικός καί νά διεξάγεται γιά τά ἴδια μυστικά σύμφωνα! Ἐσεῖς καλεῖτε τούς ἄλλους λαούς νά ἀνατρέψουν τούς τραπεζίτες τους, τούς δικούς σας ὅμως τούς ὑποστηρίζετε! Μιλώντας γιά εἰρήνη, δέν εἴπατε γιά τί λογῆς εἰρήνη πρόκειται. Σχετικά μέ τήν εἰρήνη πάνω στή βάση τοῦ status quo δέν μᾶς ἀπάντησε κανένας, ὅταν δείξαμε τήν κατάφωρη αὐτή ἀντίφαση. Στήν ἀπόφασή σας, ὅπου θά μιλᾶτε γιά εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις, δέν θά μπορέσετε νά πεῖτε πώς αὐτό δέν εἶναι status quo. Δέν μπορεῖτε νά πεῖτε πώς αὐτό εἶναι status quo, δηλαδή ἀποκατάσταση τῆς προπολεμικῆς κατάστασης. Ὥστε λοιπόν; Νά πάρουμε πίσω ἀπό τήν Ἀγγλία τίς γερμανικές ἀποικίες; Δοκιμάστε νά τό κάνετε μέ εἰρηνικές συμφωνίες! Ὅλοι θά γελᾶνε μαζί σας. Δοκιμάστε νά πάρετε πίσω ἀπό τήν Ἰαπωνία χωρίς ἐπανάσταση τό Κιάο-Τσάο καί τά νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ πού ἔχει ἁρπάξει!

Μπλεχτήκατε σέ ἀξεδιάλυτες ἀντιφάσεις. Ὅταν ὅμως ἐμεῖς λέμε: «χωρίς προσαρτήσεις», ἐννοοῦμε πώς γιά μᾶς αὐτό τό σύνθημα δέν εἶναι παρά μόνο παράγωγο τοῦ ἀγώνα ἐνάντια στόν παγκόσμιο ἱμπεριαλισμό. Ἐμεῖς λέμε πώς θέλουμε νά ἐλευθερώσουμε ὅλους τούς λαούς καί νά ἀρχίσουμε ἀπό τούς δικούς μας. Ἐσεῖς μιλᾶτε γιά πόλεμο ἐνάντια στίς προσαρτήσεις καί γιά εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις, ἐνῶ μέσα στή Ρωσία ἐξακολουθεῖτε τήν πολιτική τῶν προσαρτήσεων. Αὐτό εἶναι κάτι πρωτάκουστο. Στήν πράξη ἐσεῖς κι' ἡ κυβέρνησή σας, οἱ καινούργιοι ὑπουργοί σας, συνεχίζετε τήν πολιτική τῶν προσαρτήσεων ἀπέναντι στή Φιλλανδία καί τήν Οὐκρανία. Τά βάζετε μέ τό οὐκρανικό συνέδριο, ἀπαγορεύετε μέσω τῶν ὑπουργῶν σας τίς συνεδριάσεις του[110]. Δέν εἶναι αὐτό προσάρτηση; Αὐτή εἶναι πολι-

τική πού ἀποτελεῖ ἐμπαιγμό τῶν δικαιωμάτων ἑνός λαοῦ πού μαρτύρησε ἀπό τούς τσάρους, ἐπειδή τά παιδιά του θέλουν νά μιλᾶνε τή μητρική τους γλώσσα. Αὐτό σημαίνει νά φοβᾶται κανένας τήν ὕπαρξη χωριστῶν δημοκρατιῶν. Ἀπό τήν ἄποψη τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν αὐτό δέν εἶναι τρομερό. Ἄς γίνει ἡ Ρωσία μιά ἕνωση ἐλεύθερων δημοκρατιῶν. Οἱ ἐργατικές καί ἀγροτικές μάζες δέν πρόκειται νά πολεμήσουν γιά νά ἐμποδίσουν ἕνα τέτιο πράγμα. Ἄς ἀπελευθερωθεῖ κάθε λαός, καί πρίν ἀπόλα ἄς ἀπελευθερωθοῦν ὅλοι οἱ λαοί, πού μαζί μ' αὐτούς κάνετε τήν ἐπανάσταση στή Ρωσία. Ἄν δέν κάνετε αὐτό τό βῆμα, αὐτοκατα-δικάζεστε νά εἶστε στά λόγια «ἐπαναστατική δημοκρατία», ἐνῶ στήν πράξη ὅλη ἡ πολιτική σας εἶναι ἀντεπαναστατική.

Ἡ ἐξωτερική σας πολιτική εἶναι ἀντιδημοκρατική καί ἀντε-παναστατική, ἐνῶ μιά ἐπαναστατική πολιτική μπορεῖ νά σᾶς ὁδηγήσει σέ κατάσταση, πού ὁ ἐπαναστατικός πόλεμος θά εἶναι ἀναγκαῖος. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι ὑποχρεωτικό νά συμβεῖ. Σ' αὐτό τό σημεῖο στάθηκε πολύ καί ὁ εἰσηγητής, μ' αὐτό ἀσχολήθηκε πολύ τόν τελευταῖο καιρό καί ὁ Τύπος. Θά ἤθελα πολύ νά σταθῶ σ' αὐτό τό σημεῖο.

Πῶς λοιπόν φανταζόμαστε ἐμεῖς πρακτικά τή διέξοδο ἀπ' αὐτό τόν πόλεμο; Ἐμεῖς λέμε: ἡ διέξοδος ἀπ' αὐτό τόν πόλεμο βρίσκε-ται μόνο στήν ἐπανάσταση. Ὑποστηρίξτε τήν ἐπανάσταση τῶν τάξεων τῶν καταπιεζομένων ἀπό τούς καπιταλιστές, ἀνατρέψτε τήν τάξη τῶν καπιταλιστῶν στή χώρα σας καί δόστε ἔτσι τό παράδειγμα στίς ἄλλες χῶρες. Μόνο αὐτό εἶναι σοσιαλισμός. Μόνο αὐτό εἶναι ἀγώνας ἐνάντια στόν πόλεμο. Ὅλα τά ἄλλα εἶναι ὑποσχέσεις ἤ λόγια, ἤ καλοκάγαθες εὐχές. Ὁ σοσιαλισμός διασπάστηκε σέ ὅλες τίς χῶρες τοῦ κόσμου. Ἐσεῖς ἐ-ξακολουθεῖτε νά μπερδεύεστε, διατηρώντας δεσμούς μέ τούς σο-σιαλιστές πού ὑποστηρίζουν τήν κυβέρνησή τους, καί ξεχνᾶτε ὅτι στήν Ἀγγλία καί στή Γερμανία οἱ ἀληθινοί σοσιαλιστές, πού ἐκφράζουν τό σοσιαλισμό τῶν μαζῶν, ἔμειναν μόνοι καί εἶναι κλεισμένοι στίς φυλακές. Μόνο αὐτοί ὅμως ἐκφράζουν τά συμφέροντα τοῦ προλεταριακοῦ κινήματος. Ἀλλά ἄν στή Ρω-σία ἡ καταπιεζόμενη τάξη βρεθεῖ στήν ἐξουσία; Ὅταν μᾶς λένε: πῶς λοιπόν θά ἀποσπαστεῖτε μόνοι σας ἀπό τόν πόλεμο, ἐμεῖς ἀπαντᾶμε: μόνοι μας δέν μποροῦμε νά ἀποσπαστοῦμε. Σέ κάθε ἀπόφαση τοῦ κόμματός μας, σέ κάθε λόγο τῶν ὁμιλητῶν μας στίς συγκεντρώσεις ἀναφέρεται ὅτι εἶναι ἀνοησία νά νομίζει κανείς πώς εἶναι δυνατό νά ἀποσπαστοῦμε μόνοι μας ἀπ' αὐτό τόν πό-λεμο. Σ' αὐτό τόν πόλεμο μπερδεύτηκαν ἑκατοντάδες ἑκατομμύ-

ρια ἄνθρωποι, ἑκατοντάδες δισεκατομμύρια κεφάλαια. Δέν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος νά βγεῖς ἀπ' αὐτόν, παρά μόνο μέ τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στήν ἐπαναστατική τάξη, πού ἔχει χρέος νά συντρίψει στήν πράξη τόν ἰμπεριαλισμό, νά κόψει δηλαδή τά χρηματιστικά, τραπεζικά καί προσαρτιστικά νήματα. Ὅσο δέν ἔχει γίνει αὐτό στήν πράξη, τίποτε δέν ἔχει γίνει. Ἡ ἀνατροπή περιορίστηκε στό ὅτι, ἀντί νά ἔχετε τσαρισμό καί ἰμπεριαλισμό, ἀποκτήσατε μιά σχεδόν δημοκρατία πέρα γιά πέρα ἰμπεριαλιστική, πού καί στό πρόσωπο ἀκόμη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν δέν ξέρει νά φερθεῖ δημοκρατικά ἀπέναντι στή Φιλλανδία καί στήν Οὐκρανία, χωρίς νά φοβᾶται δηλαδή τόν ἀποχωρισμό.

Δέν εἶναι ἀλήθεια ὅταν λένε πώς ἐμεῖς ἐπιδιώκουμε χωριστή εἰρήνη. Ἐμεῖς λέμε: καμιά χωριστή εἰρήνη μέ ὁποιουσδήποτε καπιταλιστές, καί πρίν ἀπό ὅλα μέ τούς ρώσους καπιταλιστές. Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ὅμως ἔχει κλείσει χωριστή εἰρήνη μέ τούς ρώσους καπιταλιστές. Κάτω ἡ χωριστή αὐτή εἰρήνη! (Χειροκροτήματα.) Δέν δεχόμαστε κανενός εἴδους χωριστή εἰρήνη μέ τούς γερμανούς καπιταλιστές καί δέν πρόκειται νά ἀρχίσουμε μέ αὐτούς κανενός εἴδους διαπραγματεύσεις, ὅμως δέν δεχόμαστε καί κανενός εἴδους χωριστή εἰρήνη μέ τούς ἄγγλους καί γάλλους ἰμπεριαλιστές. Μᾶς λένε πώς τό νά ξεκόψεις ἀπ' αὐτούς σημαίνει νά ἔλθεις σέ συμφωνία μέ τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές. Αὐτό δέν εἶναι σωστό, πρέπει νά ξεκόψουμε ἀπ' αὐτούς ἀμέσως, γιατί αὐτή εἶναι συμμαχία ληστείας. Λένε πώς δέν ἐπιτρέπεται νά δημοσιευτοῦν τά σύμφωνα, γιατί αὐτό θά ἐξευτέλιζε στά μάτια τοῦ κάθε ἐργάτη καί τοῦ κάθε ἀγρότη ὅλη τήν κυβέρνησή μας, ὅλη τήν πολιτική μας. Ἄν θά δημοσιεύσουμε αὐτά τά σύμφωνα καί ποῦμε καθαρά στίς συνελεύσεις τῶν ρώσων ἐργατῶν καί τῶν ρώσων ἀγροτῶν, καί ἰδιαίτερα σέ κάθε ἀπόμερο χωριουδάκι: νά γιατί πολεμᾶς σήμερα, γιά τά Στενά, γιά νά κρατηθεῖ ἡ Ἀρμενία, καθένας θά πεῖ: δέν θέλουμε τέτιο πόλεμο. (Πρόεδρος: «Τά χρονικά σας ὅρια ἐξαντλήθηκαν». Φωνές: «Νά συνεχίσει».) Ἀκόμη δέκα λεπτά. (Φωνές: «Σύμφωνοι».)

Λέω πώς δέν εἶναι σωστή ἡ ἀντιπαράθεση: «εἴτε μέ τούς ἄγγλους ἰμπεριαλιστές, εἴτε μέ τούς γερμανούς». Ἄν κλείσουμε εἰρήνη μέ τούς γερμανούς, αὐτό σημαίνει πόλεμο μέ τούς ἄγγλους, καί ἀντίστροφα. Αὐτή ἡ ἀντιπαράθεση συμφέρει σ' ἐκείνους πού δέν ξεκόβουν ἀπό τούς δικούς τους καπιταλιστές καί τραπεζίτες, πού δέχονται ὁποιαδήποτε συμμαχία μαζί τους. Αὐτό

ἐμᾶς δέν μᾶς συμφέρει. Ἐννοοῦμε τήν ὑποστήριξη ἀπομέρους μας τῆς συμμαχίας μέ τήν καταπιεζόμενη τάξη, μέ τούς καταπιεζόμενους λαούς. Μείνετε πιστοί σ' αὐτή τή συμμαχία — καί τότε θά εἶστε ἐπαναστατική δημοκρατία. Τό καθῆκον αὐτό δέν εἶναι εὔκολο. Τό καθῆκον αὐτό δέν μᾶς ἐπιτρέπει νά ξεχάσουμε πώς κάτω ἀπό ὁρισμένες συνθῆκες δέν θά ἀποφύγουμε τόν ἐπαναστατικό πόλεμο. Καμιά ἐπαναστατική τάξη δέν μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ προκαταβολικά τόν ἐπαναστατικό πόλεμο, γιατί διαφορετικά αὐτοκαταδικάζεται σέ ἕνα γελοῖο πασιφισμό. Δέν εἴμαστε τολστοϊστές. Ὅταν ἡ ἐπαναστατική τάξη πάρει τήν ἐξουσία, ὅταν στό κράτος της δέν θά μείνουν προσαρτήσεις, ὅταν οἱ τράπεζες καί τό μεγάλο κεφάλαιο δέν θά ἔχουν ἐξουσία — πράγμα πού δέν εἶναι εὔκολο στή Ρωσία — τότε ἡ τάξη αὐτή θά διεξάγει ἐπαναστατικό πόλεμο ὄχι στά λόγια, μά στήν πράξη. Δέν μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ κανείς προκαταβολικά τόν πόλεμο αὐτό. Αὐτό θά σήμαινε νά πέσεις στόν τολστοϊσμό, στό μικροαστισμό, νά ξεχάσεις ὅλη τήν ἐπιστήμη τοῦ μαρξισμοῦ, τήν πείρα ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπαναστάσεων.

Δέν μπορεῖς νά βγάλεις τή Ρωσία μόνη ἀπό τόν πόλεμο. Στό πλευρό της ὅμως προβάλλουν γιγάντιοι σύμμαχοι, πού τώρα δέν σᾶς πιστεύουν, ἀκριβῶς γιατί ἡ θέση σας εἶναι ἀντιφατική ἤ ἀφελής, ἀκριβῶς γιατί δίνετε στούς ἄλλους λαούς τή συμβουλή: «κάτω οἱ προσαρτήσεις», ἐνῶ στή χώρα σας ὑποστηρίζετε τήν πολιτική τῶν προσαρτήσεων. Στούς ἄλλους λαούς λέτε: ἀνατρέψτε τούς τραπεζίτες. Τούς δικούς σας ὅμως δέν τούς ἀνατρέπετε. Δοκιμάστε ἄλλη πολιτική. Δημοσιέψτε τά σύμφωνα καί στιγματίστε τα μπροστά στόν κάθε ἐργάτη, στόν κάθε ἀγρότη καί στίς συνελεύσεις. Πέστε: καμιά εἰρήνη μέ τούς γερμανούς καπιταλιστές καὶ ὁλοκληρωτική ρήξη μέ τούς ἀγγλογάλλους καπιταλιστές. Νά φύγουν οἱ ἄγγλοι ἀπό τήν Τουρκία καί νά πάψουν νά πολεμᾶνε γιά τή Βαγδάτη. Νά φύγουν ἀπό τίς Ἰνδίες καί τήν Αἴγυπτο. Δέν θέλουμε νά πολεμᾶμε γιά τή διατήρηση τῆς ἁρπαγμένης λείας, ὅπως καί δέν θά ξοδέψουμε οὔτε ἕνα μόριο ἀπό τή δραστηριότητά μας, γιά νά διατηρήσουν τή λεία τους οἱ γερμανοί ληστές. Ἂν *θά τό κάνετε* αὐτό — ἐσεῖς ὅμως μόνο τό εἴπατε, καί στήν πολιτική δέν πιστεύουν στά λόγια καί κάνουν καλά πού δέν πιστεύουν — ἄν δέν τό πεῖτε ἁπλῶς, μά καί τό κάνετε, τότε οἱ σύμμαχοι, πού τώρα ὑπάρχουν, θά ἐκδηλωθοῦν. Κοιτάξτε τή διάθεση κάθε καταπιεζόμενου ἐργάτη καί ἀγρότη· σᾶς συμπονοῦν καί σᾶς λυποῦνται γιά τήν τόση ἀδυναμία σας, γιά τό ὅτι ἐνῶ ἔχετε ὅπλα ἀφήνετε τούς τραπεζίτες. Σύμμαχοί σας

εἶναι οἱ καταπιεζόμενοι ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν. Θά συμβεῖ αὐτό πού ἔδειξε στήν πράξη ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1905. Ὅταν ἄρχισε, ἦταν τρομερά ἀδύνατη. Ποιές ἦταν ὅμως οἱ διεθνεῖς συνέπειές της; Πῶς καθορίστηκε ἡ ἐξωτερική πολιτική τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης ἀπ' αὐτή τήν πολιτική, ἀπό τήν ἱστορία τοῦ 1905; Σήμερα ἀσκεῖτε πέρα γιά πέρα τήν ἐξωτερική πολιτική τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης μαζί μέ τούς καπιταλιστές. Τό 1905 ὅμως ἔδειξε ποιά πρέπει νά εἶναι ἡ ἐξωτερική πολιτική τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης. Εἶναι ἀναμφισβήτητο γεγονός, πώς ὕστερα ἀπό τίς 17 τοῦ Ὀχτώβρη 1905 ἄρχισαν στή Βιέννη καί στήν Πράγα μαζικές ταραχές στούς δρόμους καί ἀνέγερση ὁδοφραγμάτων. Ὕστερα ἀπό τό 1905 ἦλθε τό 1908 στήν Τουρκία, τό 1909 στήν Περσία καί τό 1910 στήν Κίνα. Ἂν ἐσεῖς κάνετε ἔκκληση στήν πραγματικά ἐπαναστατική δημοκρατία, στήν ἐργατική τάξη, στούς καταπιεζόμενους καί δέν ἀκολουθήσετε πολιτική συμβιβασμῶν μέ τούς καπιταλιστές, τότε σύμμαχοί σας δέν θά εἶναι οἱ τάξεις τῶν καταπιεστῶν, ἀλλά τῶν καταπιεζομένων, ὄχι τά ἔθνη ὅπου σήμερα κυριαρχοῦν προσωρινά οἱ τάξεις τῶν καταπιεστῶν, ἀλλά τά ἔθνη πού τώρα τά κατακομματιάζουν.

Μᾶς ἀναφέρουν ἐδῶ τό γερμανικό μέτωπο, γιά τό ὁποῖο κανείς ἀπό μᾶς ὄχι μόνο δέν πρότεινε νά γίνει ὁποιαδήποτε ἀλλαγή, ἐκτός ἀπό τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐκκλήσεών μας, πού εἶναι γραμμένες ἀπό τή μιά μεριά στή ρωσική γλώσσα καί ἀπό τήν ἄλλη στή γερμανική. Σ' αὐτές λέγεται: οἱ καπιταλιστές καί τῶν δυό χωρῶν εἶναι ληστές. Ἡ ἀπομάκρυνσή τους ἀποτελεῖ βῆμα πρός τήν εἰρήνη. Ὑπάρχουν ὅμως κι' ἄλλα μέτωπα. Στό τουρκικό μέτωπο ὑπάρχει δικός μας στρατός, πού δέν γνωρίζω τήν ἀριθμητική του δύναμη. Ἂς ὑποθέσουμε πώς ἐκεῖ εἶναι περίπου 3 ἑκατομμύρια. Θά ἦταν καλύτερο, ἄν αὐτός ὁ στρατός πού βρίσκεται τώρα στήν Ἀρμενία καί κάνει προσαρτήσεις, πού τίς ἀνέχεστε, ἐνῶ κηρύσσετε στούς ἄλλους λαούς εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις, παρόλο πού ἔχετε δύναμη καί ἐξουσία, θά ἦταν καλύτερο ἄν αὐτός ὁ στρατός υἱοθετοῦσε αὐτό τό πρόγραμμα, ἄν μετέτρεπε τήν Ἀρμενία σέ ἀνεξάρτητη Ἀρμενική δημοκρατία κι' ἔδινε σ' αὐτή τά χρήματα πού μᾶς παίρνουν οἱ χρηματιστές τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γαλλίας.

Λένε πώς χωρίς τήν οἰκονομική ὑποστήριξη τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γαλλίας δέν θά τά βγάλουμε πέρα. Ἡ ὑποστήριξη ὅμως αὐτή «βοηθάει», ὅπως τό σχοινί τόν κρεμασμένο. Ἂς πεῖ ἡ ρωσική ἐπαναστατική τάξη: κάτω αὐτή ἡ ὑποστήριξη, δέν ἀναγνωρίζω τά χρέη πρός τούς γάλλους καί ἄγγλους καπιταλιστές, καλῶ

ὅλους σέ ἐξέγερση ἐνάντια στούς καπιταλιστές. Καμιά εἰρήνη μέ τούς γερμανούς καπιταλιστές καί καμιά συμμαχία μέ τούς ἄγγλους καί τούς γάλλους! Ἂν θά ἐφαρμοστεῖ αὐτή ἡ πολιτική στήν πράξη, ὁ στρατός μας, πού βρίσκεται στό τουρκικό μέτωπο, θά μποροῦσε νά ἐλευθερωθεῖ καί νά στραφεῖ πρός ἄλλα μέτωπα, γιατί ὅλοι οἱ λαοί τῆς Ἀσίας θά ἔβλεπαν ὅτι ὁ ρωσικός λαός δέν διακηρύσσει μόνο στά λόγια τήν εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις μέ βάση τήν αὐτοδιάθεση τῶν ἐθνῶν, ἀλλά ὅτι ὁ ρῶσος ἐργάτης καί ἀγρότης μπαίνουν ἔμπρακτα ἐπικεφαλῆς ὅλων τῶν καταπιεζόμενων ἐθνῶν, ὅτι ὁ ἀγώνας ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό δέν ἀποτελεῖ γι' αὐτούς μιά ἁπλή εὐχή καί πομπώδη ὑπουργική φράση, ἀλλά ζωτικό συμφέρον τῆς ἐπανάστασης.

Ἡ κατάστασή μας εἶναι τέτια, πού μπορεῖ νά μᾶς ἀπειλήσει ἕνας ἐπαναστατικός πόλεμος, μά πού δέν θά γίνει ὑποχρεωτικά, ἐπειδή εἶναι ζήτημα ἄν οἱ ἄγγλοι ἰμπεριαλιστές θά μπορέσουν νά διεξάγουν πόλεμο ἐναντίον μας, ἄν ἐσεῖς παρουσιαστεῖτε μπροστά στούς λαούς πού περιβάλλουν τή Ρωσία μέ τό δικό σας ζωντανό παράδειγμα. Ἀποδείξτε ὅτι ἐλευθερώνετε τήν Ἀρμενική δημοκρατία, συνεννοηθεῖτε μέ τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν κάθε χώρας ὅτι εἶστε ὑπέρ μιᾶς ἐλεύθερης δημοκρατίας, καί τότε ἡ ἐξωτερική πολιτική τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης θά γινόταν πραγματικά ἐπαναστατική, πραγματικά δημοκρατική. Τώρα εἶναι τέτια μόνο στά λόγια, στήν πράξη εἶναι ἀντεπαναστατική, γιατί εἶστε δεμένοι μέ τόν ἀγγλογαλλικό ἰμπεριαλισμό καί δέν θέλετε νά τό πεῖτε αὐτό ἀνοιχτά, φοβᾶστε νά τό ὁμολογήσετε. Θά ἦταν καλύτερα ἄν,ἀντί τήν ἔκκληση «νά ἀνατρέψουν τούς ξένους τραπεζίτες»,λέγατε ἀνοιχτά στό ρωσικό λαό, στούς ἐργάτες καί ἀγρότες: «εἴμαστε πολύ ἀδύνατοι, δέν μποροῦμε νά ἀποτινάξουμε τό ζυγό τῶν ἀγγλογάλλων ἰμπεριαλιστῶν, εἴμαστε δοῦλοι τους καί γι' αὐτό πολεμᾶμε». Αὐτό θά ἦταν πικρή ἀλήθεια, θά εἶχε ἐπαναστατική σημασία, θά ἔφερνε στήν πράξη πιό κοντά τό τέλος τοῦ ληστρικοῦ αὐτοῦ πολέμου. Νά τί ἔχει χίλιες φορές μεγαλύτερη σημασία ἀπό τή συμφωνία μέ τούς γάλλους καί ἄγγλους σοσιαλσωβινιστές, ἀπό τή σύγκληση συνεδρίων, στά ὁποῖα θά μετάσχουν κι' αὐτοί, ἀπό τή συνέχιση τῆς πολιτικῆς νά φοβᾶστε νά ξεκόψετε στήν πράξη ἀπό τούς ἰμπεριαλιστές μιᾶς χώρας, παραμένοντας σύμμαχοι τῆς ἄλλης. Ἐσεῖς μπορεῖτε νά στηριχτεῖτε στίς καταπιεζόμενες τάξεις τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, στούς καταπιεζόμενους λαούς τῶν πιό ἀδύνατων χωρῶν, πού ἡ Ρωσία τούς στραγγάλιζε τόν καιρό τῶν τσάρων, πού τούς στραγγαλίζει καί τώρα, ὅπως τήν Ἀρμενία.

Στηριζόμενοι σ' αὐτούς, μπορεῖτε νά τούς δόσετε ἐλευθερία, βοηθώντας τίς ἐργατικές καί ἀγροτικές ἐπιτροπές τους, θά μπαίνατε ἐπικεφαλῆς ὅλων τῶν καταπιεζόμενων τάξεων, ὅλων τῶν καταπιεζόμενων λαῶν στόν πόλεμο ἐνάντια στό γερμανικό καί ἀγγλικό ἰμπεριαλισμό, πού δέν μποροῦν νά ἑνωθοῦν ἐνάντιά σας, γιατί ἔχουν ἐμπλακεῖ σέ θανάσιμο ἀγώνα μεταξύ τους, γιατί ἡ κατάστασή τους εἶναι ἀνεπανόρθωτα δύσκολη, τή στιγμή πού ἡ ἐξωτερική πολιτική τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, ἡ εἰλικρινής ἔμπρακτη συμμαχία μέ τίς καταπιεζόμενες τάξεις, μέ τούς καταπιεζόμενους λαούς μπορεῖ νά ἔχει ἐπιτυχία καί 99 στά 100 θά ἔχει ἐπιτυχία!

Τελευταῖα διαβάσαμε στήν ἐφημερίδα τοῦ Κόμματός μας πού βγαίνει στή Μόσχα γράμμα ἑνός ἀγρότη, πού ἐκθέτει τό πρόγραμμά μας. Ἐπιτρέψτε μου νά τελειώσω τό λόγο μου μέ ἕνα σύντομο ἀπόσπασμα ἀπ' αὐτό τό γράμμα, πού δείχνει πῶς κατάλαβε αὐτός ὁ ἀγρότης τό πρόγραμμά μας. Τό γράμμα αὐτό δημοσιεύτηκε στό φύλ. ἀρ. 59 τῆς ἐφημερίδας τοῦ Κόμματός μας «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ»[111], πού βγαίνει στή Μόσχα, καί ἀναδημοσιεύτηκε στό φύλ. ἀρ. 68 τῆς «Πράβντα»: «Πρέπει νά σφίξουμε πιό δυνατά τήν ἀστική τάξη, γιά νά σπάσουν ὅλοι οἱ ἅρμοί της. Τότε ὁ πόλεμος θά τελειώσει. Ἂν ὅμως δέν σφίξουμε τόσο δυνατά τήν ἀστική τάξη θά εἶναι πολύ ἄσχημα». (Χειροκροτήματα.)

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 95, 96 καί 97, 13 τοῦ Ἰούλη (30 τοῦ Ἰούνη), 14 (1) καί 15 (2) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα», πού παραβλήθηκε μέ τά διορθωμένα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στενογραφημένα πρακτικά

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ

Στό φύλλο αὐτό δημοσιεύουμε τήν ἀπόφαση γιά τά οἰκονομικά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος, πού ψηφίστηκε στή συνδιάσκεψη τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν*.

Τό βασικό νόημα αὐτῆς τῆς ἀπόφασης εἶναι ἡ ἀντιπαράθεση στήν ἀστική καί μικροαστική-γραφειοκρατική *φλυαρία* γιά ἔλεγχο τῶν συνθηκῶν ἑνός *πραγματικοῦ* ἐλέγχου τῶν καπιταλιστῶν καί τῆς παραγωγῆς. Οἱ ἀστοί λένε ψέματα, ὅταν παρουσιάζουν σάν «ἔλεγχο» τά συστηματικά μέτρα πού πῆρε τό κράτος γιά νά ἐξασφαλίσει τριπλάσια, ἄν ὄχι δεκαπλάσια, κέρδη στούς καπιταλιστές. Οἱ μικροαστοί μισοαπλοϊκά, μισοσυμφεροντολογικά παρέχουν ἐμπιστοσύνη στούς καπιταλιστές καί στό καπιταλιστικό κράτος, ἱκανοποιούμενοι μέ τήν πιό κενή γραφειοκρατική σχεδιομανία σχετικά μέ τόν ἔλεγχο. Ἡ ἀπόφαση πού εἶχε ψηφιστεῖ ἀπό τούς ἐργάτες βάζει στήν πρώτη γραμμή τό *κυριότερο:* 1) τί πρέπει νά γίνει, γιά «νά μήν περιφρουρηθοῦν» στήν πράξη τά κέρδη τῶν καπιταλιστῶν· 2) γιά νά σπάσει τό περίβλημα τῶν ἐμπορικῶν μυστικῶν· 3) γιά νά ἐξασφαλιστεῖ στούς ἐργάτες ἡ πλειοψηφία στά ὄργανα ἐλέγχου· 4) γιά νά κατευθύνεται ἡ ὀργάνωση (τοῦ ἐλέγχου καί τῆς καθοδήγησης), πού εἶναι ὀργάνωση «παγκρατικῆς κλίμακας», ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν *καί ὄχι ἀπό τούς καπιταλιστές.*

Χωρίς αὐτά ὅλες οἱ συζητήσεις γιά ἔλεγχο καί ρύθμιση εἶναι κούφια λόγια ἤ καί ἁπλή ἐξαπάτηση τοῦ λαοῦ.

Καί νά πού ἐνάντια σ' αὐτή τήν ἀλήθεια, τήν εὐκολονόητη γιά τόν κάθε συνειδητό καί σκεπτόμενο ἐργάτη, ἐξεγέρθηκαν οἱ ἡγέτες τῆς μικροαστικῆς μας τάξης, οἱ ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι («Ἰσβέστιγια», «Ραμπότσαγια Γκαζέτα»). Δυστυχῶς, σ' αὐτούς κατρακύλησαν αὐτή τή φορά καί οἱ συντάκτες τῆς «Νό-

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο σελ. 195-197. *Ἡ Σύντ.*

βαγια Ζίζν», πού ταλαντεύονταν ἐπανειλημμένα ἀνάμεσα σέ μᾶς καί σ' αὐτούς.

Οἱ σύντροφοι Ἀβίλοφ καί Μπαζάροφ προσπαθοῦσαν νά συγκαλύψουν τό «πέσιμό» τους στό βοῦρκο τῆς μικροαστικῆς εὐπιστίας, συμβιβαστικότητας καί γραφειοκρατικῆς σχεδιομανίας μέ ἐπιχειρήματα πού ἠχοῦν μαρξιστικά. Ἄς ἐξετάσουμε αὐτά τά ἐπιχειρήματα.

Ἐμεῖς, οἱ πραβντιστές, ὑποστηρίζοντας τήν ἀπόφαση τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου (πού ψηφίστηκε ἀπό τή συνδιάσκεψη), ἀπομακρυνόμαστε τάχα ἀπό τό μαρξισμό καί πλησιάζουμε στό συνδικαλισμό!! Ντροπή, σ. Ἀβίλοφ καί Μπαζάροφ — μόνο ἡ «Ρέτς» καί ἡ «Γεντίνστβο» εἶναι ἱκανές γιά παρόμοια ἀπροσεξία (ἤ παρόμοια διαστρέβλωση)! Στήν ἀπόφασή μας δέν ὑπάρχει οὔτε ἴχνος ἀπό κάτι παρόμοιο μέ τό ἀστεῖο πέρασμα τῶν σιδηροδρόμων στά χέρια τῶν σιδηροδρομικῶν, τῶν βυρσοδεψείων στά χέρια τῶν βυρσοδεψεργατῶν, ἀλλά ὑπάρχει *ἔλεγχος τῶν ἐργατῶν*, πού περνάει σέ πλήρη ρύθμιση τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς ἀπομέρους τῶν ἐργατῶν, σέ «παγκρατική ὀργάνωση» ἀνταλλαγῆς σιτηρῶν μέ προϊόντα κτλ. (μέ «πλατιά συμμετοχή τῶν συνεταιρισμῶν τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ»), ὑπάρχει ἡ ἀπαίτηση «νά περάσει *ὅλη* ἡ κρατική ἐξουσία στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν».

Μόνο ἄνθρωποι πού δέν διάβασαν ὥς τό τέλος τήν ἀπόφαση ἤ δέν ξέρουν νά διαβάζουν, θά μποροῦσαν καλοπροαίρετα νά διακρίνουν σ' αὐτή συνδικαλισμό.

Καί μόνο σχολαστικοί πού κατάλαβαν τό μαρξισμό ὅπως τόν «κατάλαβε» ὁ Στροῦβε καί ὅλοι οἱ φιλελεύθεροι γραφειοκράτες, μποροῦν νά σκέπτονται ἔτσι: «εἶναι οὐτοπία νά ὑπερπηδήσουμε τόν κρατικό καπιταλισμό», «ὁ ἴδιος ὁ τύπος τῆς ρύθμισης πρέπει νά διατηρήσει καί σέ μᾶς τόν κρατικό-καπιταλιστικό χαρακτήρα».

Πάρτε τό συνδικάτο ζάχαρης ἤ τούς κρατικούς σιδηροδρόμους στή Ρωσία ἤ τούς βασιλιάδες τοῦ πετρελαίου κτλ. Τί εἶναι αὐτό, ἄν ὄχι κρατικός καπιταλισμός; Μπορεῖ λοιπόν «νά ὑπερπηδήσει» κανείς αὐτό *πού ἤδη ὑπάρχει;*

Ἡ οὐσία βρίσκεται ἀκριβῶς στό ὅτι οἱ ἄνθρωποι πού μετάτρεψαν τό μαρξισμό σ' ἕνα εἶδος «ἀστικῆς ἀποστεωμένης» διδασκαλίας, *παρεκκλίνουν* ἀπό τά συγκεκριμένα καθήκοντα, ἀπό τά καθήκοντα πού ἔχει βάλει ἡ ζωντανή πραγματικότητα, ἡ ὁποία στή Ρωσία συνένωνε στήν πράξη τά συνδικάτα τῆς βιομηχανίας μέ τό μικροαγροτικό νοικοκυριό τοῦ χωριοῦ, μέ δῆθεν ἐπιστη-

μονικούς, στήν πραγματικότητα ὅμως κενότατους συλλογισμούς, γιά «διαρκή ἐπανάσταση», γιά «εἰσαγωγή» τοῦ σοσιαλισμοῦ καί ἄλλες ἀνοησίες.

Στήν οὐσία, στήν οὐσία! Λιγότερες προφάσεις, πιό κοντά στήν πρακτική! Νά ἀφήσουμε ἄθικτα τά κέρδη ἀπό τίς πολεμικές προμήθειες, τά κέρδη πού φτάνουν τά 500% καί ἄλλα παρόμοια, ναί ἤ ὄχι; Νά ἀφήσουμε ἀπαραβίαστο τό ἐμπορικό μυστικό, ναί ἤ ὄχι; Νά δόσουμε στούς ἐργάτες τή δυνατότητα γιά ἔλεγχο, ναί ἤ ὄχι;

Σ' αὐτά τά συγκεκριμένα ἐρωτήματα δέν δίνουν ἀπάντηση οἱ σ.σ. Ἀβίλοφ καί Μπαζάροφ καί — χωρίς νά τό προσέξουν οἱ ἴδιοι — ξεπέφτουν στό ρόλο βοηθῶν τῆς ἀστικῆς τάξης μέ τούς «στρουβικούς» συλλογισμούς τους, πού φαίνονται «σχεδόν μαρξιστικοί». Ὁ ἀστός τίποτε δέν ἐπιθυμεῖ περισσότερο, ἀπό τό νά ἀπαντοῦν στίς ἐρωτήσεις τοῦ λαοῦ σχετικά μέ τά σκανδαλώδη κέρδη τῶν προμηθευτῶν τοῦ στρατοῦ καί σχετικά μέ τό οἰκονομικό χάος, μέ «ἐπιστημονικούς» συλλογισμούς γιά τόν «οὐτοπικό χαρακτήρα» τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Οἱ συλλογισμοί αὐτοί εἶναι ἀνόητοι μέχρι γελοίου βαθμοῦ, γιατί τό ἀντικειμενικά ἀνέφικτο τοῦ σοσιαλισμοῦ συνδέεται μέ τό *μικρό* νοικοκυριό, πού ἐμεῖς ὄχι μόνο δέν σκοπεύουμε νά τό ἀπαλλοτριώσουμε, ἀλλά οὔτε καί νά τό ρυθμίσουμε, οὔτε καί νά τό ἐλέγξουμε.

Τήν «κρατική ρύθμιση», γιά τήν ὁποία οἱ μενσεβίκοι, οἱ ναρόντνικοι κι' ὅλοι οἱ γραφειοκράτες (πού παρέσυραν τούς σ.σ. Ἀβίλοφ καί Μπαζάροφ) μιλᾶνε γιά νά ἀποφύγουν τήν ἀπάντηση, σκαρώνουν σχέδια γιά νά *διαφυλάξουν* τά κέρδη τῶν καπιταλιστῶν,λένε παχιά λόγια γιά νά διατηρήσουν ἀπαραβίαστο τό ἐμπορικό μυστικό, ἀκριβῶς τήν κρατική αὐτή ρύθμιση προσπαθοῦμε νά τήν κάνουμε *νά μήν εἶναι ἀπάτη*. Νά ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία, ἀγαπητοί σχεδόν μαρξιστές, καί ὄχι στήν «εἰσαγωγή» τοῦ σοσιαλισμοῦ!

Ὄχι ρύθμιση καί ἔλεγχος τῶν ἐργατῶν ἀπομέρους τῆς τάξης τῶν καπιταλιστῶν, ἀλλά *ἀντίθετα* — νά ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος. Ὄχι ἐμπιστοσύνη στό «κράτος», πράγμα πού ἁρμόζει σέ Λουί Μπλάν, ἀλλά διεκδίκηση κράτους πού νά καθοδηγεῖται ἀπό τούς προλετάριους καί τούς μισοπρολετάριους — νά ποιός πρέπει νά εἶναι ὁ *ἀγώνας ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος*. Κάθε ἄλλη ἀπόφαση εἶναι λόγια καί ἀπάτη.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 73, 17 (4) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΤΟ ΧΙΛΙΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΨΕΜΑ ΤΩΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΩΝ

Ἡ «Ρέτς» γράφει σήμερα στό κύριο ἄρθρο της:

«Ἄν στή Γερμανία δροῦσε ἕνας Λένιν δικός τους, μέ τήν καλοπροαίρετη ἐξωτερική βοήθεια τῶν Ρόμπερτ Γκρίμμ καί τῶν Ρακόβσκι, δέν θά μᾶς ἔμενε παρά νά ὑποθέσουμε πώς ἡ Διεθνής δέν θέλει νά ἐμποδίσει τή μεγάλη ρωσική ἐπανάσταση, νά ἐνισχύσει τίς θέσεις της καί τό κυριότερο, νά βαθύνει τήν κοίτη της. Πρός τό παρόν ὅμως οἱ γερμανοί ἀπάντησαν μέ λεπτότητα ὅτι δέν ἔχουν ἀνάγκη ἀπό δημοκρατία καί εἶναι εὐχαριστημένοι μέ τόν Γουλιέλμο τους. Μέ μεγαλύτερη ἀκόμη εὐγένεια ἡ «Vorwärts», λογουχάρη, ἀποδείχνει πώς ἡ ρωσική δημοκρατία δέν πρέπει νά ἀνέχεται τά μυστικά σύμφωνα· ὅσο γιά τή γερμανική δημοκρατία τό σοσιαλιστικό ὄργανο σιωπᾶ εὐσχήμως».

Εἶναι ψέμα πώς «οἱ Ρόμπερτ Γκρίμμ καί οἱ Ρακόβσκι» ἔδοσαν ὁποιαδήποτε «βοήθεια» στούς μπολσεβίκους (μέ τούς ὁποίους *ποτέ* δέν συμφωνοῦσαν).

Τό μπέρδεμα τῶν «γερμανῶν» *Πλεχάνοφ* (ἀκριβῶς *αὐτοί* καί μόνο αὐτοί γράφουν στή «Vorwärts»[112]) μέ τούς γερμανούς *ἐπαναστάτες διεθνιστές*, πού βρίσκονται *κατά ἑκατοντάδες* στίς γερμανικές φυλακές (ὅπως ὁ Κάρλ Λῆμπκνεχτ), εἶναι τό χιλιοστό πρῶτο βρωμερότατο καί αἰσχρότατο ψέμα τῆς «Ρέτς» καί τῶν καπιταλιστῶν γενικά.

Ὑπάρχουν *δυό* Διεθνεῖς: 1) ἡ διεθνής τῶν *Πλεχάνοφ*, δηλαδή τῶν προδοτῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ, δηλαδή τῶν ἀνθρώπων πού πέρασαν μέ τό μέρος τῶν κυβερνήσεών *τους*: Πλεχάνοφ, Γκέντ, Σάιντεμαν, Σαμπά, Τομά, Χέντερσον, Βαντερβέλντε, Μπισσολάτι καί Σία· 2) ἡ Διεθνής τῶν *ἐπαναστατῶν διεθνιστῶν*, πού ἀγωνίζονται παντοῦ ἐπαναστατικά, καί τόν καιρό τοῦ πολέμου, ἐνάντια στίς κυβερνήσεις *τους*, ἐνάντια στή *δική τους* ἀστική τάξη.

Ἡ «μεγάλη ρωσική ἐπανάσταση» μπορεῖ νά *γίνει* «μεγάλη», μπορεῖ «νά ἐνισχύσει τίς θέσεις της» καί «νά βαθύνει τήν κοίτη της» μόνο ἄν θά σταματήσει νά ὑποστηρίζει τήν ἰμπεριαλιστική κυβέρνηση «συνασπισμοῦ», ἄν θά σταματήσει νά ὑποστηρίζει τόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο πού αὐτή διεξάγει, νά ὑποστηρίζει τήν τάξη τῶν καπιταλιστῶν γενικά.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 73,
17 (4) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΟΙ ΒΟΝΑΣΟΙ ΤΗΣ 3 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ

Οἱ κύριοι τῆς 3 τοῦ Ἰούνη, πού βοηθοῦσαν ὕστερα ἀπό τό 1905 τόν Νικόλαο Ρομάνοφ νά πνίξει τή χώρα μας στό αἷμα, νά τσακίσει τούς ἐπαναστάτες, νά ἀποκαταστήσει τήν παντοδυναμία τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν, συνῆλθαν σέ δικές τους συσκέψεις ταυτόχρονα μέ τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ[113].

Τή στιγμή πού ὁ Τσερετέλι, *ἔχοντας μεταβληθεῖ* σέ αἰχμάλωτο τῆς ἀστικῆς τάξης, προσπαθοῦσε μέ χιλιάδες ὑπεκφυγές νά συγκαλύψει τή σοβαρότητα, τή σπουδαιότητα καί τήν ἐπικαιρότητα τοῦ πολιτικοῦ ζητήματος σχετικά μέ τήν ἄμεση ἐπίθεση, οἱ βονάσοι τῆς 3 τοῦ Ἰούνη, συνεργάτες τοῦ Νικολάου τοῦ Ματοβαμμένου καί τοῦ Στολίπιν - Κρεμάλα, τσιφλικάδες καί καπιταλιστές, δέν φοβήθηκαν νά βάλουν τό ζήτημα ἀνοιχτά καί στά ράτα. Νά ἡ τελευταία καί ἡ πιό σημαντική ἀπόφαση σχετικά μέ τήν ἐπίθεση, πού τήν ψήφισαν *ὁμόφωνα:*

«Ἡ Κρατική δούμα (;;) θεωρεῖ ὅτι μόνο ἡ ἄμεση ἐπίθεση, σέ στενή ἐπαφή μέ τούς συμμάχους, ἀποτελεῖ ἐγγύηση γιά τό σύντομο τερματισμό τοῦ πολέμου καί τήν κατοχύρωση γιά πάντα τῶν ἐλευθεριῶν πού κατακτήθηκαν ἀπό τό λαό».

Καθαρά πράγματα.

Μάλιστα, αὐτοί εἶναι πολιτικοί, ἄνθρωποι τῶν ἔργων, πιστοί ὑπηρέτες τῆς τάξης *τους*, τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν.

Πῶς ὅμως ὑπηρετοῦν τή *δική τους* τάξη ὁ Τσερετέλι, ὁ Τσερνόφ καί Σία; Ξεγλιστροῦν μέ καλοκάγαθες εὐχές στά λόγια, μέ ὑποστήριξη τῶν καπιταλιστῶν στήν πράξη.

Ὁ Τσερετέλι μᾶς διαβεβαιώνει πώς ζήτημα *ἄμεσης* ἐπίθεσης δέν ἐπιτρέπεται οὔτε κάν νά τίθεται, γιατί ἄν αὐτός, ὁ ὑπουργός Τσερετέλι, ἤξερε γιά τήν «ἄμεση» ἐπίθεση, τότε αὐτός, ὁ ὑπουρ-

γός, δέν θά μιλοῦσε σέ κανέναν γι' αὐτό. Ὅταν τά ἔλεγε αὐτά ὁ Τσερετέλι δέν ὑποψιαζόταν (ὢ ἀφέλεια!) πώς τόν *διέψευσαν* οἱ βονάσοι τῆς 3 τοῦ Ἰούνη, τόν διέψευσαν *μέ ἔργα*, γιατί δέν φοβήθηκαν καθόλου νά μιλήσουν ἀκόμη καί στήν ἀπόφαση, εἰς ἐπήκοον πάντων, ὄχι γιά κάποια ἐπίθεση γενικά, ἀλλά ἀκριβῶς γιά *ἄμεση* ἐπίθεση. Καί εἶχαν δίκιο, γιατί αὐτό εἶναι πολιτικό ζήτημα, εἶναι ζήτημα ἀπό τό ὁποῖο κρίνεται ἡ τύχη ὅλης τῆς ἐπανάστασής μας.

Μέσος δρόμος ἐδῶ δέν ὑπάρχει: «ἄμεση ἐπίθεση» — ὑπέρ ἤ κατά· ἐδῶ δέν χωράει ἀποχή· γιά ἕναν ὑπεύθυνο πολιτικό θά ἦταν ἐδῶ ἐντελῶς ἀνάρμοστο νά ἀποφεύγει τήν ἀπάντηση μέ ὑπεκφυγές ἤ μέ ὑπαινιγμούς γιά στρατιωτικό μυστικό.

Ὑπέρ τῆς ἄμεσης ἐπίθεσης — σημαίνει ὑπέρ τῆς συνέχισης τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ὑπέρ τῆς ἐξόντωσης τῶν ρώσων ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, γιά τό στραγγαλισμό τῆς Περσίας, τῆς Ἑλλάδας, τῆς Γαλικίας, τῶν βαλκανικῶν λαῶν κτλ., ὑπέρ τῆς ἀναζωογόνησης καί τῆς ἐνίσχυσης τῆς ἀντεπανάστασης, ὑπέρ τοῦ ὁριστικοῦ ἐξευτελισμοῦ τῶν φράσεων «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις», ὑπέρ τοῦ πολέμου *γιά* προσαρτήσεις.

Κατά τῆς ἄμεσης ἐπίθεσης — σημαίνει ὑπέρ τοῦ περάσματος ὅλης τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ, ὑπέρ τῆς ἀφύπνισης τῆς ἐπαναστατικῆς πρωτοβουλίας τῶν καταπιεζόμενων τάξεων, ὑπέρ τῆς *ἄμεσης* πρότασης πρός τίς καταπιεζόμενες τάξεις *ὅλων* τῶν χωρῶν γιά «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις», εἰρήνη μέ συγκεκριμένους ὅρους: ἀποτίναξη τοῦ ζυγοῦ τοῦ κεφαλαίου καί ἀπελευθέρωση *ὅλων* χωρίς ἐξαίρεση τῶν ἀποικιῶν, *ὅλων* χωρίς ἐξαίρεση τῶν καταπιεζόμενων λαῶν, ἤ τῶν λαῶν πού δέν ἔχουν πλήρη δικαιώματα.

Ὁ πρῶτος δρόμος σημαίνει νά βαδίσεις μαζί μέ τούς καπιταλιστές, πρός τό συμφέρον τῶν καπιταλιστῶν, γιά τήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τῶν καπιταλιστῶν· εἶναι δρόμος ἐμπιστοσύνης πρός τούς καπιταλιστές, πού τρία χρόνια τώρα τάζουν λαγούς μέ πετραχήλια, μέ τόν ὅρο «νά συνεχιστεῖ» ὁ πόλεμος «ὥς τή νίκη».

Ὁ δεύτερος δρόμος εἶναι δρόμος ρήξης μέ τούς καπιταλιστές, δυσπιστίας ἀπέναντί τους, χαλιναγώγησης τῆς βρωμερῆς ἀπληστίας τους καί τῶν ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων κερδῶν τους ἀπό τίς πολεμικές προμήθειες, δρόμος ἐμπιστοσύνης πρός τίς καταπιεζόμενες τάξεις, καί πρίν ἀπόλα πρός τούς ἐργάτες *ὅλων* τῶν χωρῶν, δρόμος ἐμπιστοσύνης πρός τή διεθνή *ἐργατική ἐπανάσταση ἐνάντια στό κεφάλαιο*, δρόμος ὁλόπλευρης ὑποστήριξής της.

Ἐκλογή μπορεῖ νά γίνει μόνο ἀνάμεσα σ' αὐτούς τούς δυό δρόμους. Ὁ Τσερετέλι, ὁ Τσερνόφ καί Σία εἶναι ὀπαδοί τῶν μέσων δρόμων. Σ' αὐτό τό ζήτημα μέσος δρόμος δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει καί ἄν θά ταλαντεύονται ἤ θά ξεγλιστροῦν μέ φράσεις, τότε αὐτοί — ὁ Τσερετέλι, ὁ Τσερνόφ καί Σία — θά κατρακυλήσουν ὁριστικά στό ρόλο τοῦ ὀργάνου στά χέρια τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 74, 19 (6) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΑΜΑΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Ὅτι ἡ νέα κυβέρνηση συνασπισμοῦ εἶναι ἀκριβῶς τέτιου εἴδους συμμαχία τῶν καπιταλιστῶν μέ τούς ἡγέτες τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων εἶναι ἕνα ζήτημα πού κάθε ἄλλο παρά τό καταλαβαίνουν ὅλοι. Πιθανό καί οἱ ὑπουργοί πού ἀνήκουν σ' αὐτά τά κόμματα νά μήν τό καταλαβαίνουν. Κι' ὅμως αὐτό εἶναι γεγονός.

Καί τό γεγονός αὐτό φάνηκε πολύ καθαρά τήν Κυριακή, 4 τοῦ Ἰούνη, ὅταν στόν πρωινό Τύπο δημοσιεύτηκε ρεπορτάζ σχετικά μέ τούς λόγους τοῦ Μιλιουκόφ καί τοῦ Μακλάκοφ στή συνεδρίαση τῶν ἀντεπαναστατῶν τῆς τρίτης Δούμας (τῆς λεγόμενης — κατά παράδοση ἀπό τήν περίοδο τοῦ Νικολάου Ρομάνοφ καί τοῦ Στολίπιν-Κρεμάλα — «Κρατικῆς δούμας»), καί ὅταν τό βράδυ οἱ ὑπουργοί Τσερετέλι καί λοιποί στούς λόγους τους στό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν καί ἐργατῶν βουλευτῶν ὑπεράσπισαν τήν κυβέρνηση, ὑπεράσπισαν τήν πολιτική τῆς ἐπίθεσης.

Ὁ Μιλιουκόφ καί ὁ Μακλάκοφ, ὅπως καί ὅλοι οἱ ἡγέτες τῶν καπιταλιστῶν καί τῆς ἀντεπανάστασης πού ἀξίζουν κάτι, εἶναι ἄνθρωποι τῆς δράσης πού καταλαβαίνουν θαυμάσια τό νόημα τῆς ταξικῆς πάλης ὁσοναφορᾶ τή *δική τους* τάξη. Γι' αὐτό καί τό ζήτημα τῆς ἐπίθεσης τό ἔβαλαν μέ ἀπόλυτη σαφήνεια, χωρίς νά χάνουν οὔτε λεπτό σέ κούφιες φλυαρίες σχετικά μέ τήν ἐπίθεση ἀπό στρατηγική ἄποψη, φλυαρίες μέ τίς ὁποῖες ὁ Τσερετέλι ἐξαπατᾶ καί τόν ἑαυτό του καί τούς ἄλλους.

Ὄχι, οἱ καντέτοι ξέρουν τί κάνουν. Ξέρουν ὅτι τό ζήτημα τῆς ἐπίθεσης *ἔχει τεθεῖ* τώρα *ἀπό τή ζωή* ὄχι σάν στρατηγικό ζήτημα, ἀλλά σάν πολιτικό, σάν ζήτημα *στροφῆς ὅλης τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης*. Σάν πολιτικό ζήτημα τό ἔθεσαν ἀκριβῶς καί οἱ καντέτοι

στήν «Κρατική δούμα», ὅπως τό ἔθεσαν ἀκόμη ἀπό τό Σάββατο τό βράδυ οἱ μπολσεβίκοι καί οἱ διεθνιστές γενικά, στή γραπτή δήλωσή τους πρός τό Προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

«Ἡ τύχη τῆς Ρωσίας βρίσκεται στά χέρια της — διακήρυξε ὁ γνωστός συνεργός τοῦ Στολίπιν-Κρεμάλα Μακλάκοφ — καί ἡ τύχη αὐτή θά ἀποφασιστεῖ πολύ σύντομα» (σωστά! σωστά!). «Ἄν πραγματικά κατορθώσουμε νά κάνουμε ἐπίθεση καί νά διεξάγουμε τόν πόλεμο ὄχι μόνο μέ ἀποφάσεις, ὄχι μόνο μέ λόγους στά συλλαλητήρια καί μέ σημαῖες πού τίς περιφέρουν στήν πόλη, ἀλλά νά διεξάγουμε τόν πόλεμο τό ἴδιο σοβαρά, ὅπως ἐμεῖς τόν κάναμε προηγούμενα» (ἄκουσον! ἄκουσον! εἶναι ἱστορικά αὐτά τά λόγια τοῦ ἡγέτη τῶν καπιταλιστῶν: «ὅπως *ἐμεῖς* τόν κάναμε προηγούμενα»!), «τότε θά ἀρχίσει γοργά ἡ πλήρης ἐξυγίανση τῆς Ρωσίας».

Εἶναι περίφημα αὐτά τά λόγια, πού πρέπει νά τά ἀποστηθίσει κανείς καί νά τά σκεφθεῖ πολλές φορές. Εἶναι περίφημα γιατί λένε τήν *ταξική ἀλήθεια*. Αὐτή τήν ἀλήθεια τήν ἐπανέλαβε, λιγάκι διαφορετικότερα, καί ὁ Μιλιουκόφ πού μεμφόταν τό Σοβιέτ Πετρούπολης, «γιατί στή δήλωση (τοῦ Σοβιέτ) δέν ἀναφέρεται τίποτε γιά τήν ἐπίθεση», καί πού ὑπογράμμιζε ὅτι οἱ ἰταλοί ἰμπεριαλιστές ὑπόβαλαν «μιά σεμνή» (εἰρωνεία τοῦ κ. Μιλιουκόφ!) «ἐρώτηση: θά κάνετε ἐπίθεση ἤ ὄχι; Μά καί σ' αὐτή τήν ἐρώτηση δέν πήρανε» (ἀπό τό Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης) «συγκεκριμένη ἀπάντηση». Συνάμα ὁ Μακλάκοφ ἔκφρασε «τό βαθύ σεβασμό του» πρός τόν Κέρενσκι, καί ὁ Μιλιουκόφ τό διευκρίνισε αὐτό:

«Πολύ φοβᾶμαι — εἶπε ὁ Μιλιουκόφ — ὅτι αὐτό πού τακτοποιήθηκε ἀπό τόν δικό μας» (σωστό! δικό μας, δηλαδή πού βρίσκεται στά χέρια τῶν καπιταλιστῶν!) «ὑπουργό Στρατιωτικῶν, ξανά θά καταστραφεῖ κι' ὅτι θά ἀφήσουμε νά μᾶς ξεφύγει ἡ τελευταία στιγμή, ὅταν στήν ἐρώτηση τῶν συμμάχων μας: θά κάνουμε ἤ δέν θά κάνουμε ἐπίθεση, μποροῦμε ἀκόμη» (προσέξτε αὐτό τό «ἀκόμη»!) «νά δόσουμε ἀπάντηση ἱκανοποιητική καί γιά μᾶς καί γι' αὐτούς».

«Καί γιά μᾶς καί γι' αὐτούς» — καί γιά τούς ρώσους καί γιά τούς ἀγγλογάλλους καί λοιπούς ἰμπεριαλιστές! Ἡ ἐπίθεση «μπορεῖ ἀκόμη» νά τούς «ἱκανοποιήσει», δηλαδή νά τούς βοηθήσει νά ὁλοκληρώσουν τό στραγγαλισμό τῆς Περσίας, τῆς Ἀλβανίας, τῆς Ἑλλάδας, τῆς Μεσοποταμίας, νά ἐξασφαλίσουν τή διατήρηση ὅλης τῆς λείας πού ἅρπαξαν ἀπό τούς γερμανούς καί νά ἀφαιρέσουν τή λεία πού ἔχουν ἁρπάξει οἱ γερμανοί ληστές. Νά ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία. Νά ποιά εἶναι ἡ ταξική ἀλήθεια, σχετικά μέ τήν πολιτική σημασία τῆς ἐπίθεσης. Νά ἱκανοποιήσουν τίς ὀρέξεις τῶν ἰμπεριαλιστῶν τῆς Ρωσίας, τῆς Ἀγγλίας

κτλ., νά παρατείνουν τόν ἰμπεριαλιστικό, κατακτητικό πόλεμο, νά τραβήξουν τό δρόμο *ὄχι* τῆς εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις (ὁ δρόμος αὐτός εἶναι δυνατός μόνο μέ τήν προϋπόθεση συνέχισης τῆς ἐπανάστασης), *ἀλλά τοῦ πολέμου γιά προσαρτήσεις*.

Αὐτή εἶναι ἡ οὐσία τῆς ἐπίθεσης ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Καί ὁ Μακλάκοφ καθόρισε στήν ἱστορική φράση πού παραθέσαμε πιό πάνω τήν οὐσία αὐτή ἀπό τήν ἄποψη τῆς *ἐσωτερικῆς* πολιτικῆς. «Πλήρης ἐξυγίανση τῆς Ρωσίας» σημαίνει στό στόμα τοῦ Μακλάκοφ πλήρη νίκη τῆς ἀντεπανάστασης. Ὅποιος δέν ξέχασε τίς λαμπρές ἀγορεύσεις τοῦ Μακλάκοφ στήν περίοδο τοῦ 1905 καί 1907-1913, αὐτός βρίσκει σχεδόν σέ κάθε ἀγόρευσή του τήν ἐπιβεβαίωση αὐτῆς τῆς ἐκτίμησης.

Διεξαγωγή τοῦ πολέμου, *«ὅπως ἐμεῖς τόν κάναμε προηγούμενα»*, — «ἐμεῖς», δηλαδή οἱ καπιταλιστές μέ ἐπικεφαλῆς τόν τσάρο! — διεξαγωγή αὐτοῦ τοῦ πολέμου τῶν ἰμπεριαλιστῶν σημαίνει «ἐξυγίανση» τῆς Ρωσίας, δηλαδή ἐξασφάλιση τῆς νίκης τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν τσιφλικάδων.

Αὐτή εἶναι ἡ ταξική ἀλήθεια.

Ἐπίθεση, ἄσχετα ἀπό τήν πιθανή ἔκβαση ἀπό στρατιωτική ἄποψη, σημαίνει ἀπό πολιτική ἄποψη τόνωση τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πνεύματος, τῶν ἰμπεριαλιστικῶν διαθέσεων, τῶν ἐνθουσιασμῶν γιά τόν ἰμπεριαλισμό, σημαίνει ἐνίσχυση τοῦ παλιοῦ σώματος τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, πού δέν ἀντικαταστάθηκαν («νά διεξάγουμε τόν πόλεμο, *ὅπως ἐμεῖς τόν κάναμε προηγούμενα»*), ἐνίσχυση *τῶν βασικῶν θέσεων τῆς ἀντεπανάστασης*.

Ἐντελῶς ἀνεξάρτητα ἀπό τό ἄν τό θέλουν αὐτό ἤ ὄχι, συνειδητά ἤ ἀσυνείδητα, ὁ Τσερετέλι καί ὁ Κέρενσκι, ὁ Σκόμπελιεφ καί ὁ Τσερνόφ — ὄχι σάν ἄτομα, ἀλλά σάν ἡγέτες τῶν Κομμάτων τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων — ὑποστήριξαν τήν ἀντεπανάσταση, πέρασαν — *στήν ἀποφασιστική αὐτή στιγμή* — στό πλευρό της, πῆραν μέσα στή συμμαχία θέση γιά τό σταμάτημα τῆς ἐπανάστασης καί γιά τή συνέχιση τοῦ πολέμου, *«ὅπως ἐμεῖς τόν κάναμε προηγούμενα»*.

Σχετικά μ' αὐτό δέν πρέπει νά ἔχουμε αὐταπάτες.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 74,
19 (6) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Εἴμαστε πολύ εὐγνώμονες στή σωβινιστική ἐφημερίδα «Βόλια Ναρόντα»[114], γιατί ἀναδημοσίευσε στό φύλλο τῆς 4 τοῦ Ἰούνη τά ντοκουμέντα μας σχετικά μέ τή διέλευσή μας μέσω Γερμανίας[115]. Ἀπ' αὐτά τά ντοκουμέντα φαίνεται πώς ἐμεῖς θεωρούσαμε *ἀπό τότε ἀκόμη* τή στάση τοῦ Γκρίμμ «διφορούμενη» καί ἀρνηθήκαμε τίς ὑπηρεσίες του.

Αὐτό εἶναι γεγονός καί τά γεγονότα δέν ἀναιροῦνται.

Ὅσο γιά τούς σκοτεινούς ὑπαινιγμούς τῆς «Βόλια Ναρόντα», ἀπαντᾶμε: μήν εἶστε δειλοί, κύριοι, κατηγορεῖστε μας *ἀνοιχτά* γιά τό τάδε ἔγκλημα ἤ παράπτωμα! Δοκιμάστε! Εἶναι δύσκολο λοιπόν νά καταλάβει κανείς πώς τό νά ξεφεύγεις μέ σκοτεινούς ὑπαινιγμούς καί νά φοβᾶσαι νά κατηγορήσεις ἀνοιχτά μέ τήν ὑπογραφή σου *δέν εἶναι τίμιο πράγμα;*

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 74,
19 (6) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΑΓΕ ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΔΙΚΑΙΗ ΕΙΡΗΝΗ;

Ὑπάρχει ἄραγε δρόμος πρός μιά εἰρήνη χωρίς ἀνταλλαγή προσαρτήσεων (κατακτήσεων), χωρίς διανομή τῆς λείας ἀνάμεσα στούς καπιταλιστές-ληστές;

Ὑπάρχει: εἶναι ὁ δρόμος τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασης ἐνάντια στούς καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν.

Ἡ Ρωσία βρίσκεται σήμερα πλησιέστερα ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη χώρα στήν ἔναρξη μιᾶς τέτιας ἐπανάστασης.

Μόνο στή Ρωσία εἶναι δυνατό τό ἄμεσο, εἰρηνικό, χωρίς ἐξέγερση πέρασμα τῆς ἐξουσίας σέ ἕτοιμους θεσμούς, στά Σοβιέτ, γιατί οἱ καπιταλιστές δέν θά μπορέσουν νά προβάλουν ἀντίσταση στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Μέ ἕνα τέτιο πέρασμα τῆς ἐξουσίας θά μποροῦσαν νά χαλιναγωγηθοῦν οἱ καπιταλιστές, πού κερδίζουν δισεκατομμύρια ἀπό τίς προμήθειες, νά ξεσκεπαστοῦν ὅλες οἱ δολοπλοκίες τους, νά συλληφθοῦν οἱ ἑκατομμυριοῦχοι-καταχραστές τοῦ δημοσίου, νά τσακιστεῖ ἡ παντοδυναμία τους.

Μόνο ὕστερα ἀπό τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στίς καταπιεζόμενες τάξεις ἡ Ρωσία θά μποροῦσε νά ἀπευθυνθεῖ στίς καταπιεζόμενες τάξεις τῶν ἄλλων χωρῶν ὄχι μέ κούφια λόγια, ὄχι μέ ἁπλές ἐκκλήσεις, ἀλλά μέ τήν προβολή τοῦ δικοῦ της παραδείγματος καί μέ ἄμεση, συγκεκριμένη *πρόταση* μέ ξεκάθαρους ὅρους γιά μιά *γενική εἰρήνη*.

Σύντροφοι ἐργάτες καί ἐργαζόμενοι ὅλων τῶν χωρῶν! — θά ἔλεγε αὐτή ἡ πρόταση γιά ἄμεση εἰρήνη. Φτάνει πιά τό αἷμα. Ἡ εἰρήνη εἶναι δυνατή. Δίκαιη εἰρήνη εἶναι εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις, χωρίς κατακτήσεις. Ἂς ξέρουν οἱ γερμανοί ληστές καπιταλιστές καί ὁ ἐστεμμένος ληστής τους Γουλιέλμος ὅτι δέν πρό-

κειται νά κάνουμε συμφωνία μαζί τους, ὅτι θεωροῦμε κατακτήσεις ὄχι μόνο αὐτό πού ἅρπαξαν στή διάρκεια τοῦ πολέμου, ἀλλά καί τήν Ἀλσατία καί τή Λωραίνη, καθώς καί τά δανικά καί πολωνικά ἐδάφη τῆς Πρωσίας.

Κατακτήσεις τῶν ρώσων τσάρων καί καπιταλιστῶν θεωροῦμε καί τήν Πολωνία, καί τή Φιλλανδία, καί τήν Οὐκρανία, καί τά ἄλλα μή μεγαλορωσικά ἐδάφη.

Κατακτήσεις τῶν ἄγγλων, τῶν γάλλων καί τῶν ἄλλων καπιταλιστῶν θεωροῦμε *ὅλες* τίς ἀποικίες τους, τήν Ἰρλανδία κτλ.

Ἐμεῖς, οἱ ρῶσοι ἐργάτες καί ἀγρότες, *δέν* θά κρατήσουμε μέ τή βία *οὔτε ἕνα* ἀπό τά μή μεγαλορωσικά ἐδάφη, *οὔτε μιά* ἀπό τίς ἀποικίες (σάν τό Τουρκεστάν, τή Μογγολία, τήν Περσία). Κάτω ὁ πόλεμος πού δεξάγεται *γιά τή διανομή τῶν ἀποικιῶν*, γιά τή διανομή τῶν προσαρτήσεων (κατακτήσεων), γιά τή διανομή τῆς λείας τῶν καπιταλιστῶν!

Τό παράδειγμα τῶν ρώσων ἐργατῶν θά τό ἀκολουθήσουν ἀναπόφευκτα — ἄν ὄχι αὔριο (οἱ ἐπαναστάτες δέν γίνονται κατά παραγγελία) ὅμως ἀναπόφευκτα — οἱ ἐργάτες καί οἱ ἐργαζόμενοι *τουλάχιστο δυό μεγάλων χωρῶν*: τῆς Γερμανίας καί τῆς Γαλλίας.

Γιατί *καί οἱ δυό χάνονται*, ἡ πρώτη ἀπό τήν πείνα, ἡ δεύτερη ἀπό τήν ἐρήμωση. Καί οἱ δυό θά κλείσουν εἰρήνη πάνω στή βάση τῶν δικῶν μας, τῶν δίκαιων, ὅρων *παρά τή θέληση τῶν καπιταλιστικῶν κυβερνήσεών τους*.

Ὁ δρόμος πρός τήν εἰρήνη ξανοίγεται μπροστά μας.

Ἄν οἱ καπιταλιστές τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ἰαπωνίας, τῆς Ἀμερικῆς δοκιμάσουν νά ἀντιταχθοῦν σέ μιά *τέτια* εἰρήνη, τότε οἱ καταπιεζόμενες τάξεις καί τῆς Ρωσίας καί τῶν ἄλλων χωρῶν δέν θά φοβηθοῦν ἕναν ἐπαναστατικό πόλεμο *ἐνάντια στούς καπιταλιστές*. Καί σ' ἕνα *τέτιο* πόλεμο θά νικήσουν ὄχι μόνο τούς καπιταλιστές τῶν τριῶν αὐτῶν χωρῶν, πού βρίσκονται μακριά ἀπό τή Ρωσία καί πού εἶναι μπλεγμένες στούς δικούς τους ἀνταγωνισμούς, ἀλλά θά νικήσουν τούς καπιταλιστές *ὅλου τοῦ κόσμου*.

Ὁ δρόμος πρός μιά δίκαιη εἰρήνη ξανοίγεται μπροστά μας. Ἄς μή φοβηθοῦμε *νά τόν ἀκολουθήσουμε*.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 75,
20 (7) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Τελευταῖα ἡ πλεχανοφική «Γεντίνστβο» (πού ἀκόμη καί ἡ ἐσέρικη «Ντιέλο Ναρόντα» λέει δικαιολογημένα πώς εἶναι ἕνα μέ τή φιλελεύθερη ἀστική τάξη) θυμήθηκε τό νόμο τῆς γαλλικῆς Δημοκρατίας τοῦ 1793 γιά τούς ἐχθρούς τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀνάμνηση αὐτή εἶναι πολύ ἐπίκαιρη.

Οἱ γιακωβίνοι τοῦ 1793 ἦταν ἐκπρόσωποι τῆς πιό ἐπαναστατικῆς τάξης τοῦ 18ου αἰώνα, τῆς φτωχολογιᾶς τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ. Ἐνάντια σ' αὐτή τήν τάξη, πού εἶχε ξεμπερδέψει ἤδη στήν πράξη (καί ὄχι στά λόγια) μέ τό μονάρχη της, μέ τούς τσιφλικάδες της καί τούς μετριοπαθεῖς ἀστούς της, ἐφαρμόζοντας τά πιό ἐπαναστατικά μέτρα, μέχρι καί τή λαιμητόμο, ἐνάντια σ' αὐτή τήν ἀληθινά ἐπαναστατική τάξη τοῦ 18ου αἰώνα κήρυξαν πόλεμο οἱ συνασπισμένοι μονάρχες τῆς Εὐρώπης.

Οἱ γιακωβίνοι κήρυξαν ἐχθρούς τοῦ λαοῦ ἐκείνους πού «βοηθοῦν τά σχέδια τῶν συνασπισμένων τυράννων, σχέδια πού στρέφονται ἐνάντια στή δημοκρατία».

Τό παράδειγμα τῶν γιακωβίνων εἶναι διδακτικό. Αὐτό δέν πάλιωσε ἀκόμη καί μέχρι σήμερα, μόνο πού πρέπει νά ἐφαρμοστεῖ στήν ἐπαναστατική τάξη τοῦ 20οῦ αἰώνα, στούς ἐργάτες καί τούς μισοπρολετάριους. Γι' αὐτή τήν τάξη ἐχθροί τοῦ λαοῦ στόν 20ό αἰώνα δέν εἶναι οἱ μονάρχες, μά οἱ τσιφλικάδες καί οἱ καπιταλιστές, σάν τάξη.

Ἂν ἡ ἐξουσία περνοῦσε στά χέρια τῶν «γιακωβίνων» τοῦ 20οῦ αἰώνα, στούς προλετάριους καί μισοπρολετάριους, αὐτοί θά κήρυσσαν ἐχθρούς τοῦ λαοῦ τούς καπιταλιστές, πού κερδίζουν δισεκατομμύρια ἀπό τόν ἱμπεριαλιστικό πόλεμο, *δηλαδή* ἀπό τόν πόλεμο πού γίνεται γιά τή διανομή τῆς λείας καί τῶν κερδῶν τῶν καπιταλιστῶν.

Οἱ «γιακωβίνοι» τοῦ 20οῦ αἰώνα δέν θά καρατομοῦσαν τούς καπιταλιστές — νά μιμεῖσαι ἕνα καλό παράδειγμα δέν σημαίνει νά τό ἀντιγράφεις. Θά ἔφτανε νά συλλάβει κανείς 50-100 μεγιστάνες καί ἄσσους τοῦ τραπεζικοῦ κεφαλαίου, τούς κυριότερους ἱππότες τῆς ληστείας τοῦ δημοσίου καί τῆς τραπεζικῆς ληστείας· θά ἔφτανε νά τούς συλλάβει γιά μερικές ἑβδομάδες, *γιά νά ἀποκαλύψει τίς μηχανοραφίες τους*, γιά νά δείξει σέ ὅλους τούς ἐκμεταλλευόμενους «ποιός ἔχει συμφέρον ἀπό τόν πόλεμο». Ἀφοῦ ἀποκαλύπτονταν οἱ μηχανοραφίες τῶν βασιλιάδων τῶν τραπεζῶν, θά μποροῦσε κανείς νά τούς ἀφήσει ἐλεύθερους, βάζοντας κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατῶν καί τίς τράπεζες, καί τά συνδικάτα τῶν κεφαλαιοκρατῶν, καί ὅλους τούς ἐργολάβους πού «δουλεύουν» γιά τό κράτος.

Οἱ γιακωβίνοι τοῦ 1793 πέρασαν στήν ἱστορία σάν μεγάλο παράδειγμα πραγματικῆς ἐπαναστατικῆς πάλης *τῆς τάξης τῶν ἐργαζομένων καί τῶν καταπιεζομένων*, πού εἶχε πάρει *ὅλη* τήν κρατική ἐξουσία στά χέρια της, ἐνάντια στήν *τάξη τῶν ἐκμεταλλευτῶν*.

Ἡ θλιβερή «Γεντίνστβο» (πού οἱ μενσεβίκοι-ἀμυνίτες τό θεώρησαν ντροπή νά συνασπιστοῦν μαζί της) θέλει νά ἀφομοιώσει τό γράμμα, καί ὄχι τό πνεῦμα τοῦ γιακωβινισμοῦ — τίς ἐξωτερικές ἐκδηλώσεις καί ὄχι τό περιεχόμενο τῆς πολιτικῆς του. Στήν οὐσία αὐτό ἰσοδυναμεῖ μέ προδοσία τῆς ἐπανάστασης τοῦ 20οῦ αἰώνα, προδοσία πού καλύπτεται μέ ψεύτικες ἐπικλήσεις στούς ἐπαναστάτες τοῦ 18ου αἰώνα.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 75,
20 (7) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΓΚΡΙΜΜ

Μᾶς ρωτᾶνε, ἀπό ποιά ἄποψη θεωρήσαμε τή συμπεριφορά τοῦ Γκρίμμ «διφορούμενη». Ἀπαντᾶμε — γιά τούς ἀναγνῶστες πού δέν ἔχουν τή δυνατότητα νά βροῦν τό φύλλο τῆς ἐφημερίδας «Βόλια Ναρόντα» πού ἀκριβῶς ὑποδείχνουμε — ὅτι στό ὑπογραμμένο ἀπό μᾶς πρακτικό (θά τό ἀναδημοσιεύαμε μέ προθυμία, ἄν ὑπῆρχε θέση στήν «Πράβντα») γίνεται λόγος *μόνο* γιά τή στάση τοῦ Γκρίμμ *ἀπέναντι στόν Χόφμαν*, ἀστό ὑπουργό *αὐτῆς* τῆς ἴδιας, τῆς οὐδέτερης, χώρας (τῆς Ἑλβετίας).

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 75,
20 (7) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

᾽Από τή «Νόβογε Βρέμια» τῆς 6 τοῦ ᾽Ιούνη:

«Γιατί στίς μέρες τῆς ἐλευθερίας ἁπλώθηκε ἀπό κάπου αὐτό τό μαῦρο χέρι καί κινάει τίς μαριονέτες τῆς ρωσικῆς δημοκρατίας; Λένιν!.. Τό ὄνομά του ὅμως εἶναι ὁλόκληρη λεγεώνα. Σέ κάθε σταυροδρόμι ξεπηδάει ἕνας Λένιν. Καί γίνεται φανερό πώς ἡ δύναμη ἐδῶ δέν βρίσκεται στόν ἴδιο τόν Λένιν, ἀλλά στό πρόσφορο τοῦ ἐδάφους γιά τό σπόρο τῆς ἀναρχίας καί τῆς τρέλας».

᾽Εμεῖς ὀνομάζουμε ἀναρχία τό ὅτι οἱ καπιταλιστές βγάζουν σκανδαλώδη κέρδη ἀπό τίς προμήθειες. Τρέλα ὀνομάζουμε τή διεξαγωγή τοῦ πολέμου γιά τή διανομή τῶν προσαρτήσεων, γιά τή διανομή τῶν κερδῶν τῶν καπιταλιστῶν. Καί ἄν «σέ κάθε σταυροδρόμι» αὐτές ἀκριβῶς οἱ ἀπόψεις συναντᾶνε τή συμπάθεια, αὐτό γίνεται γιατί οἱ ἀπόψεις αὐτές ἐκφράζουν σωστά τά συμφέροντα τοῦ προλεταριάτου, τά συμφέροντα ὅλων τῶν ἐργαζομένων καί ἐκμεταλλευομένων.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 75,
20 (7) τοῦ ᾽Ιούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Η «ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ»

«Μεγάλη ἀποχώρηση τῆς ἀστικῆς τάξης ἀπό τήν κυβέρνηση» — ἔτσι χαρακτήρισε τήν Κυριακή ὁ εἰσηγητής τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τό σχηματισμό τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ, τήν εἴσοδο στήν κυβέρνηση ὁρισμένων πρώην σοσιαλιστῶν.

Μόνο οἱ δυό πρῶτες λέξεις αὐτοῦ τοῦ ἀποφθέγματος εἶναι σωστές. Ἡ «μεγάλη ἀποχώρηση» εἶναι πραγματικά χαρακτηριστική γιά τήν κατανόηση τῆς ἔκτης τοῦ Μάη (σχηματισμός κυβέρνησης συνασπισμοῦ). Πραγματικά, ἡ «μεγάλη ἀποχώρηση» ἄρχισε τότε, ἤ σωστότερα τότε ἐκδηλώθηκε πολύ παραστατικά. Μέ τή διαφορά πώς αὐτό δέν ἦταν μεγάλη ἀποχώρηση τῆς ἀστικῆς τάξης ἀπό τήν κυβέρνηση, ἀλλά μεγάλη ἀποχώρηση τῶν ἡγετῶν τοῦ μενσεβικισμοῦ καί τοῦ ναροντνικισμοῦ *ἀπό* τήν ἐπανάσταση.

Ἡ σημασία τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν καί ἐργατῶν βουλευτῶν, πού συνεδριάζει τώρα, βρίσκεται ἀκριβῶς στό ὅτι τό ἔδειξε αὐτό μέ μιά θαυμαστή παραστατικότητα.

Ἡ ἔκτη τοῦ Μάη ἦταν τυχερή μέρα γιά τήν ἀστική τάξη. Ἡ κυβέρνησή της βρισκόταν στό χεῖλος τῆς καταστροφῆς. Οἱ μάζες ἦταν συνειδητά καί ἀναντίρητα, ἀσυγκράτητα καί ἀδιάλλακτα ἐνάντια σ' αὐτή. Ἔφτανε μιά μόνο λέξη τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων ἡγετῶν τοῦ Σοβιέτ, γιά νά παραδόσει ἀσυζητητί ἡ κυβέρνηση τήν ἐξουσία της, κι' αὐτό ἀναγκάστηκε νά τό ὁμολογήσει ἀνοιχτά ὁ Λβόφ στή συνεδρίαση πού ἔγινε στά ἀνάκτορα Μαρίινσκι.

Ἡ ἀστική τάξη κατέφυγε σ' ἕνα ἐπιδέξιο ἐλιγμό, πού κατέπληξε τό ρῶσο μικροαστό καί γενικά τίς πλατιές μάζες τῆς Ρωσίας, ἐλιγμό πού μέθυσε τούς διανοούμενους ἡγέτες τοῦ μενσεβικισμοῦ καί τοῦ ναροντνικισμοῦ, καί πού σωστά ὑπολόγισε τή λουμπλανική φύση τους. Ὑπενθυμίζουμε πώς ὁ Λουί Μπλάν — γνωστός μικροαστός σοσιαλιστής — μπῆκε τό 1848 στήν

κυβέρνηση καί ἀπόκτησε ἐξίσου θλιβερή φήμη τό 1871. Ὁ Λουί Μπλάν θεωροῦσε τόν ἑαυτό του *ἡγέτη* τῆς «δημοκρατίας τῆς δουλιᾶς» ἤ τῆς «σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας» (ἀκριβῶς αὐτή ἡ τελευταία λέξη χρησιμοποιοῦνταν τόσο συχνά στή Γαλλία τό 1848, ὅσο καί στή φιλολογία τῶν *ἐσέρων* καί τῶν μενσεβίκων τό 1917), ἐνῶ στήν πραγματικότητα ὁ Λουί Μπλάν ἦταν *οὐρά* τῆς ἀστικῆς τάξης, παιχνίδι στά χέρια της.

Στά 70 περίπου χρόνια πού πέρασαν ἀπό τότε, ὁ ἔλιγμός, πού γιά τή Ρωσία ἀποτελεῖ νεωτερισμό, ἐφαρμόστηκε πάρα πολλές φορές ἀπό τήν ἀστική τάξη τῆς Δύσης. Ἡ οὐσία αὐτοῦ τοῦ ἐλιγμοῦ συνίσταται στό ἑξῆς: ἐπιδιώκει νά μετατρέψει τούς ἡγέτες τῆς «σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας», πού «ἀποχωροῦν» ἀπό τό σοσιαλισμό καί τήν ἐπανάσταση, σέ ἀκίνδυνο γιά τήν ἀστική τάξη *ἐξάρτημα* τῆς ἀστικῆς κυβέρνησης, νά καλύψει ἀπό τό λαό, μέ τή βοήθεια τῶν σχεδόν σοσιαλιστῶν ὑπουργῶν, τό χαρακτήρα αὐτῆς τῆς κυβέρνησης, νά σκεπάσει τήν ἀντεπαναστατικότητα τῆς ἀστικῆς τάξης μέ τήν ἀστραφτερή, ἐντυπωσιακή ταμπέλα τοῦ «σοσιαλιστικοῦ» μινιστεριαλισμοῦ.

Ἡ μέθοδος αὐτή τῆς ἀστικῆς τάξης καλλιεργήθηκε μέ ἰδιαίτερη φροντίδα στή Γαλλία, ἔχει δοκιμαστεῖ ἐπανειλημμένα καί στίς ἀγγλοσαξωνικές, καί στίς σκανδιναβικές, καί σέ πολλές ρωμανικές χῶρες. Στή Ρωσία ἡ ἔκτη τοῦ Μάη 1917 ἦταν ἀκριβῶς ἕνας τέτιος ἔλιγμός.

Οἱ «δικοί μας» σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργοί βρέθηκαν ἀκριβῶς σέ μιά τέτια κατάσταση, πού ἡ ἀστική τάξη ἄρχισε νά βγάζει τά κάστανα ἀπ' τή φωτιά μέ τά *δικά τους* χέρια, νά κάνει *μέ τή βοήθειά τους* αὐτό πού ποτέ δέν θά μποροῦσε νά κάνει χωρίς αὐτούς.

Μέ τόν Γκουτσκόφ δέν θά μποροῦσαν νά παρασυρθοῦν οἱ μάζες στή συνέχιση τοῦ *ἰμπεριαλιστικοῦ*, κατακτητικοῦ πολέμου, τοῦ πολέμου *γιά τό μοίρασμα* τῶν ἀποικιῶν καί τῶν προσαρτήσεων γενικά. Μέ τόν Κέρενσκι (καί τόν Τσερετέλι, πού ἀσχολοῦνταν περισσότερο μέ τήν ὑπεράσπιση τοῦ Τερεστσένκο, παρά μέ τήν ὑπεράσπιση τῶν ἐργαζομένων στά ταχυδρομεῖα καί τά τηλεγραφεῖα) ἡ ἀστική τάξη, ὅπως σωστά τό ἀναγνώρισαν ὁ Μιλιουκόφ κι ὁ Μακλάκοφ, μπόρεσε νά τό κάνει αὐτό, «νά τακτοποιήσει» τό ζήτημα τῆς συνέχισης αὐτοῦ ἀκριβῶς τοῦ πολέμου.

Μέ τόν Σινγκαριόφ δέν θά μποροῦσε νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ διατήρηση τῆς τσιφλικάδικης γαιοκτησίας οὔτε ὥς τή σύγκληση π.χ. τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης (ἄν ἡ ἐπίθεση πραγματοποιηθεῖ, θά ἔχουμε «πλήρη ἐξυγίανση τῆς Ρωσίας», εἶπε ὁ Μακλάκοφ· ἐπομένως καί ἡ Συντακτική Συνέλευση θά ἔχει «ἐξυγιαν-

θεῖ»). Μέ τόν Τσερνόφ αὐτό εἶναι δυνατό νά ἐπιτευχθεῖ. Στούς ἀγρότες ὑπόβαλαν τήν ἰδέα — ἄν καί αὐτοί δέν τή δέχτηκαν μέ μεγάλη προθυμία — ὅτι τό νοίκιασμα τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων ὕστερα ἀπό συμφωνία μέ τόν κάθε τσιφλικά χωριστά σημαίνει «τάξη», ἐνῶ ἡ ἄμεση κατάργηση τῆς τσιφλικάδικης γαιοκτησίας καί τό νοίκιασμα τῆς πρώην τσιφλικάδικης γῆς *ἀπό τό λαό*, ὥσπου νά συγκληθεῖ ἡ Συντακτική Συνέλευση, σημαίνει «ἀναρχία». Χωρίς τόν Τσερνόφ δέν θά κατόρθωναν νά ὑποβάλουν τήν τσιφλικάδικη, τήν ἀντεπαναστατική αὐτή ἰδέα.

Μέ τόν Κονοβάλοφ δέν θά ἦταν δυνατό νά περιφρουρηθοῦν (*καί ν' αὐξηθοῦν:* βλέπε τήν κυβερνητική ἐφημερίδα «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» γιά τούς ἀνθρακοβιομήχανους) τά σκανδαλώδη κέρδη ἀπό τίς πολεμικές προμήθειες. Μέ τόν Σκόμπελιεφ ἤ μέ τή συμμετοχή του ἡ περιφρούρηση αὐτή μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ μέ τή μορφή διατήρησης τάχα τῆς παλιᾶς κατάστασης, μέ τή μορφή τῆς σχεδόν «μαρξιστικῆς» ἄρνησης τῆς δυνατότητας «εἰσαγωγῆς» τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ὁ σοσιαλισμός δέν μπορεῖ νά εἰσαχθεῖ, *γι' αὐτό* τά σκανδαλώδη κέρδη πού βγάζουν οἱ καπιταλιστές ὄχι ἀπό τίς καθαρά καπιταλιστικές ἐπιχειρήσεις τους, *ἀλλά ἀπό τίς στρατιωτικές καί τίς κρατικές προμήθειες — μποροῦν* νά ἀποκρυφτοῦν ἀπό τό λαό καί νά διατηρηθοῦν! — νά ὁ ὑπέροχος στρουθικός συλλογισμός, πού συνένωσε τούς Τερεστσένκο καί Λβόφ μέ τό «μαρξιστή» Σκόμπελιεφ.

Μέ τόν Λβόφ, τόν Μιλιουκόφ, τόν Τερεστσένκο, τόν Σινγκαριόφ καί Σία δέν εἶναι δυνατό νά ἐπηρεάσει καένείς τίς λαϊκές συνελεύσεις καί τά Σοβιέτ. Μέ τόν Τσερετέλι, τόν Τσερνόφ καί Σία μπορεῖ κανείς νά τά ἐπηρεάσει πρός τήν ἴδια, τήν ἀστική κατεύθυνση, μπορεῖ νά ἀσκήσει *τήν ἴδια,* τήν ἀστική-ἰμπεριαλιστική πολιτική, χρησιμοποιώντας ἐξαιρετικά ἐντυπωσιακές καί «εὔηχες» φράσεις, φτάνοντας ὥς τήν ἄρνηση τοῦ στοιχειώδους δημοκρατικοῦ δικαιώματος τῆς *ἐκλογῆς* τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καί τῆς ἀπαγόρευσης τοῦ διορισμοῦ τους καί τῆς ἐπικύρωσής τους ἀπό τά πάνω.

Ὁ Τσερετέλι, ὁ Τσερνόφ καί Σία, ἀρνούμενοι αὐτό τό δικαίωμα, μετατράπηκαν στήν πράξη, χωρίς νά τό ἀντιληφθοῦν, ἀπό πρώην σοσιαλιστές σέ πρώην δημοκράτες.

Ἀναμφισβήτητα, «μεγάλη ἀποχώρηση»!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 76,
21 (8) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Η ΩΦΕΛΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ

᾽Αξιαγάπητοι σύντροφοι συντάκτες τῆς «Νόβαγια Ζίζν»! Εἶστε δυσαρεστημένοι ἀπό τήν κριτική μας, ἐπειδή τή θεωρεῖτε ἐμπαθή. Θά προσπαθήσουμε νά εἴμαστε μαλακοί καί εὐγενικοί.

Θά ἀρχίσουμε ἀπό τίς δυό ἐρωτήσεις πού βάλατε.

Μπορεῖ ἄραγε νά μιλάει κανείς σοβαρά γιά ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς καί πολύ περισσότερο γιά ρύθμιση, χωρίς νά ἔλθει σέ ἀντίθεση μέ τό «ἀπαραβίαστο τοῦ ἐμπορικοῦ μυστικοῦ»;

῾Υποστηρίξαμε ὅτι ἡ «Νόβαγια Ζίζν» δέν δίνει ἀπάντηση στό «πρακτικό» αὐτό ζήτημα. ῾Η «Νόβαγια Ζίζν» ἀντιτείνει πώς ἀπάντηση σ᾽ αὐτή τήν ἐρώτηση «θά βροῦμε» «ἀκόμη καί» στή «Ραμπότσαγια Γκαζέτα».

Δέν τή βρίσκουμε, ἀξιαγάπητοι σύντροφοι! Οὔτε κι᾽ ἐσεῖς θά τή βρεῖτε ποτέ. Ψάξτε καλύτερα — δέν θά τή βρεῖτε.

῾Η «Νόβαγια Ζίζν» νά μᾶς συμπαθᾶ, μά τό λάθος της βρίσκεται στό ὅτι, ἐνῶ εἶπε πολλά γιά τόν «ἔλεγχο», δέν ἔβαλε συγκεκριμένα τό πρακτικό ζήτημα τοῦ ἀπαραβίαστου τοῦ ἐμπορικοῦ μυστικοῦ.

῾Η δεύτερη ἐρώτηση: ἐπιτρέπεται νά συγχέουμε τήν ἄμεση εἰσαγωγή τοῦ σοσιαλισμοῦ (στήν ὁποία ἀντιτάχθηκε ἡ «Νόβαγια Ζίζν» χωρίς ἐμεῖς νά τήν ἔχουμε προτείνει) μέ τήν ἄμεση ἐφαρμογή συγκεκριμένου ἐλέγχου πάνω στίς τράπεζες καί στά καπιταλιστικά συνδικάτα; Ὅταν ἀπαντήσαμε στήν ἐρώτηση αὐτή, λέγοντας πώς δέν σκοπεύουμε οὔτε νά ἀπαλλοτριώσουμε, οὔτε νά ρυθμίσουμε, οὔτε νά ἐλέγξουμε τό μικρό νοικοκυριό, ἡ «Νόβαγια Ζίζν» ἀνταπάντησε: «πολύτιμη ὁμολογία», «δίκαιη», ἔγινε ὅμως «πολύ βιαστικά».

Πρός θεοῦ, ἀξιαγάπητοι σύντροφοι, ποιά «βιασύνη» βλέπετε

ἐδῶ; Αὐτή εἶναι μιά σύντομη περίληψη ἀπό τήν ἐκτενή καί διεξοδική ἀπόφαση τῆς συνδιάσκεψής μας. Ἤ μήπως δέν ἐνδιαφερθήκατε νά διαβάσετε αὐτή τήν ἀπόφαση;

Εἶναι ὠφέλιμο νά γίνεται πολεμική πάνω στήν οὐσία. Εἶναι ἐπιζήμιο νά ξεγλιστράει κανείς ἀπό μιά τέτια πολεμική μέ διφορούμενα.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 76,
21 (8) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΕΠΙΔΗΜΙΑ ΕΥΠΙΣΤΙΑΣ

«Σύντροφοι, ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν, ὅπως φαίνεται, τσακίστηκε».

Δανειζόμαστε τήν εὐχάριστη αὐτή εἴδηση ἀπό τό λόγο τοῦ ὑπουργοῦ Πεσεχόνοφ. Συνταρακτική εἴδηση! «Ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν τσακίστηκε»...

Καί βρίσκονται ἄνθρωποι πού κάθονται καί ἀκοῦνε παρόμοιους ὑπουργικούς λόγους καί χειροκροτοῦν παρόμοιες ὑπουργικές δηλώσεις. Δέν εἶναι λοιπόν αὐτό ἐπιδημία εὐπιστίας;

Ἀπό τή μιά μεριά, φοβίζουν τόν κόσμο καί περισσότερο ἀπό ὅλους φοβίζουν τόν ἑαυτό τους μέ τή «δικτατορία τοῦ προλεταριάτου». Ἀπό τήν ἄλλη, σέ τί λοιπόν διαφέρει ἡ ἔννοια «δικτατορία τοῦ προλεταριάτου» ἀπό τό τσάκισμα τῆς ἀντίστασης τῶν καπιταλιστῶν; Ἀπολύτως σέ τίποτε. Ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου εἶναι ἐπιστημονικός ὅρος, ὁ ὁποῖος καθορίζει τήν τάξη πού παίζει ρόλο σ' αὐτή τή δικτατορία καί τήν ἰδιαίτερη ἐκείνη μορφή κρατικῆς ἐξουσίας, πού λέγεται δικτατορία, καί συγκεκριμένα: τήν ἐξουσία πού δέν στηρίζεται στό νόμο, στίς ἐκλογές, ἀλλά ἄμεσα στήν ἔνοπλη δύναμη τούτης ἤ ἐκείνης τῆς μερίδας τοῦ πληθυσμοῦ.

Ποιό εἶναι τό νόημα καί ἡ σημασία τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου; Ἀκριβῶς τό τσάκισμα τῆς ἀντίστασης τῶν καπιταλιστῶν! Καί ἄν στή Ρωσία «ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν, ὅπως φαίνεται, τσακίστηκε», τότε ἡ φράση αὐτή ἰσοδυναμεῖ ἀπόλυτα μέ τό ἄν λέγαμε: στή Ρωσία «ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ὅπως φαίνεται, πραγματοποιήθηκε».

Τό κακό «μόνο» εἶναι ὅτι αὐτό δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά μιά ὑπουργική φράση. Κάτι παρόμοιο μέ τήν τολμηρή σκομπελιεφική ἀναφώνηση: «θά πάρω τά 100% τῶν κερδῶν»*. Ἕνα ἀπό τά λουλούδια τῆς «ἐπαναστατικο-δημοκρατικῆς» εὐγλωττίας, πού πλημμυρίζει τώρα τή Ρωσία, μεθάει τή μικροαστική τάξη, διαφθείρει καί ἀποβλακώνει τίς λαϊκές μάζες, σπέρνει μέ τίς χοῦφτες τό μικρόβιο τῆς ἐπιδημίας τῆς εὐπιστίας.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 105. *Ἡ Σύντ.*

Μιά γαλλική κωμωδία — νομίζω πώς οἱ γάλλοι ξεπέρασαν τούς ἄλλους λαούς στό παιχνίδι μέ τά σοσιαλιστικά ὑπουργεῖα — παρουσιάζει ἕνα γραμμόφωνο πού ἐπαναλαβαίνει στίς ἐκλογικές συγκεντρώσεις σέ ὅλες τίς ἄκρες τῆς Γαλλίας τό λόγο μέ τίς ὑποσχέσεις τοῦ «σοσιαλιστῆ» ὑπουργοῦ. Νομίζουμε ὅτι ὁ πολίτης Πεσεχόνοφ πρέπει νά στείλει στήν ἀντιπροσωπεία δίσκων γραμμοφώνου τήν ἱστορική του φράση: «σύντροφοι, ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν, ὅπως φαίνεται, τσακίστηκε». Θά εἶναι πολύ εὐχάριστο καί ὠφέλιμο (γιά τούς καπιταλιστές) νά διαδίδεται ἡ φράση αὐτή σέ ὅλες τίς γλῶσσες σέ ὅλο τόν κόσμο: ὁρίστε, λέει, τά λαμπρά ἀποτελέσματα τῆς ρωσικῆς πείρας ἀπό τήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ τῆς ἀστικῆς τάξης μέ τούς σοσιαλιστές!

Ὡστόσο, ὁ πολίτης ὑπουργός Πεσεχόνοφ — πού τώρα, *ὕστερα ἀπό τήν εἴσοδό του στήν κυβέρνηση μαζί μέ τόν Τσερετέλι καί τόν Τσερνόφ*, τόν ἀποκαλοῦν σοσιαλιστή καί οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι (αὐτοί πού τό 1906 ξέκοψαν ἀπ' αὐτόν δημοσία, χαρακτηρίζοντάς τον μικροαστό πού τράβηξε πάρα πολύ δεξιά) — ὁ πολίτης Πεσεχόνοφ δέν θά ἔκανε ἄσχημα νά ἀπαντήσει σ' αὐτή τήν ἁπλή καί σεμνή ἐρώτηση:

— Ποῦ μποροῦμε ἐμεῖς νά καταπιαστοῦμε μέ τό τσάκισμα τῆς ἀντίστασης τῶν καπιταλιστῶν; Δέν εἶναι καλύτερα μπροστά στά ἐργατικά συνδικάτα καί σέ ὅλα τά μεγάλα κόμματα νά καταπιαστοῦμε μέ τήν ἀποκάλυψη τῶν πρωτάκουστων κερδῶν τῶν καπιταλιστῶν; Μέ τήν κατάργηση τοῦ ἐμπορικοῦ μυστικοῦ;

— Ποῦ μποροῦμε νά μιλᾶμε γιά τή «δικτατορία τοῦ προλεταριάτου» («νά τσακίσουμε τήν ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν»)! Δέν εἶναι καλύτερα νά καταπιαστοῦμε μέ *τό ξεσκέπασμα τῆς ληστείας τοῦ δημοσίου;*

Ἂν ἡ ἐπαναστατική κυβέρνηση *ἀνέβασε* τίς τιμές προμήθειας κάρβουνου, ὅπως δημοσίευσε ἡ *κυβερνητική* «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», δέν εἶναι μήπως αὐτό ληστεία τοῦ δημοσίου; Δέν εἶναι λοιπόν καλύτερα νά δημοσιεύει κανείς ἔστω καί κάθε βδομάδα τίς «ἐγγυητικές ἐπιστολές» τῶν τραπεζῶν καί τά ἄλλα ντοκουμέντα γιά τίς πολεμικές προμήθειες καί γιά τίς τιμές αὐτῶν τῶν προμηθειῶν, ἀντί νά λέει μεγάλες κουβέντες γιά «τσάκισμα τῆς ἀντίστασης τῶν καπιταλιστῶν»;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 76,
21 (8) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΚΑΛΛΙΟ ΠΕΝΤΕ ΚΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ, ΠΑΡΑ ΔΕΚΑ ΚΑΙ ΚΑΡΤΕΡΕΙ

Ὁ ὑπουργός Πεσεχόνοφ στό λόγο του εἶπε πολλά ὡραῖα καί ἀνώτερα πράγματα: καί γιά τό ὅτι «πρέπει νά γίνει ἰσόμετρη κατανομή αὐτοῦ πού ὑπάρχει», καί γιά τό ὅτι «ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν, ὅπως φαίνεται, τσακίστηκε», καί γιά πολλά ἄλλα παρόμοια.

Παράθεσε ὅμως μόνο ἕνα συγκεκριμένο ἀριθμό. Στό λόγο του ἀναφέρεται μόνο ἕνα συγκεκριμένο γεγονός, στό ὁποῖο ἀφιερώνονται ἕξι σειρές ἀπό τίς ὀχτώ στῆλες τοῦ λόγου. Νά αὐτό τό γεγονός: τά ἐργοστάσια πουλᾶνε τά καρφιά 20 καπίκια τό φούντι, ἐνῶ στόν πληθυσμό φτάνουν μέ 2 ρούβλια τό φούντι.

Ἂν ἡ «ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν τσακίστηκε», δέν θά μποροῦσε τάχα νά ψηφιστεῖ ἕνας νόμος πού νά ἐπέβαλλε τή δημοσίευση: 1) ὅλων τῶν ἐγγυητικῶν ἐπιστολῶν γιά τίς τιμές τῶν προμηθειῶν; 2) ὅλων τῶν τιμῶν γιά τίς κρατικές προμήθειες γενικά; 3) τοῦ κόστους τῶν προϊόντων πού προμηθεύεται τό κράτος; 4) δέν θά μποροῦσε νά δοθεῖ στίς ἐργατικές ὀργανώσεις ἡ δυνατότητα νά ἐλέγχουν ὅλες τίς πράξεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 76,
21 (8) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ ΉΗ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ;

Εἶπαν καί ἐλάλησαν ὅτι ἡ εἰσαγωγή τοῦ σοσιαλισμοῦ στή Ρωσία εἶναι ἀδύνατη. Μετά τή μενσεβίκικη - κυβερνητική «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», τό ἀπόδειξε αὐτό — μέ τρόπο σχεδόν τελείως μαρξιστικό — καί ὁ κ. Μιλιουκόφ στή σύσκεψη τῶν βονάσων τῆς 3ης τοῦ ᾽Ιούνη. Πάνω σ᾽ αὐτό συμφώνησε τό μεγαλύτερο κόμμα—καί στή Ρωσία γενικά, καί στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ εἰδικότερα—τό Κόμμα τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, πού ὄχι μόνο εἶναι τό μεγαλύτερο Κόμμα, μά καί δοκιμάζει τό μεγαλύτερο ἰδεολογικό (ἀνιδιοτελή) φόβο ἀπό τή συνέχιση τῆς ἐπανάστασης πρός τήν κατεύθυνση τοῦ σοσιαλισμοῦ.

᾽Εδῶ πού τά λέμε, μιά ἁπλή ματιά στήν ἀπόφαση τῆς μπολσεβίκικης συνδιάσκεψης τῆς 24 - 29 τοῦ ᾽Απρίλη 1917 δείχνει πώς καί οἱ μπολσεβίκοι θεωροῦν ἀδύνατη τήν ἄμεση «εἰσαγωγή» τοῦ σοσιαλισμοῦ στή Ρωσία.

Τότε γιατί ἡ τόση συζήτηση; Γιατί ὁ τόσος θόρυβος;

᾽Επειδή μέ τίς φωνές ἐνάντια στήν «εἰσαγωγή» τοῦ σοσιαλισμοῦ στή Ρωσία ὑποστηρίζουν (πολλοί, χωρίς νά τό καταλάβουν) τίς προσπάθειες αὐτῶν πού ἀντιτίθενται στήν *ἀποκάλυψη τῆς ληστείας τοῦ δημοσίου*.

Πολίτες, ἄς μή λογομαχοῦμε γιά τίς λέξεις! Αὐτό εἶναι ἀνάξιο ὄχι μόνο γιά «ἐπαναστάτες -δημοκράτες», ἀλλά καί γενικά γιά ὥριμους ἀνθρώπους. ῎Ας μή μιλᾶμε γιά τήν «εἰσαγωγή» τοῦ σοσιαλισμοῦ, πού τήν ἀπορίπτουν «ὅλοι». ῎Ας μιλήσουμε γιά τό ξεσκέπασμα τῆς ληστείας τοῦ δημοσίου.

῎Οταν οἱ καπιταλιστές δουλεύουν γιά τήν ἄμυνα, δηλαδή γιά τό κράτος, αὐτό πιά — ὁλοφάνερα — δέν εἶναι «καθαρός» καπιταλισμός, ἀλλά μιά ἰδιαίτερη μορφή ἐθνικῆς οἰκονομίας. Καθαρός καπιταλισμός εἶναι ἡ ἐμπορευματική παραγωγή. ᾽Εμπορευ-

ματική παραγωγή σημαίνει νά δουλεύεις γιά μιά *ἄγνωστη* καί ἐλεύθερη ἀγορά. Ὁ καπιταλιστής ὅμως, πού «δουλεύει» γιά τήν ἄμυνα, δέν «δουλεύει» καθόλου γιά τήν ἀγορά, ἀλλά *ἐκτελεῖ παραγγελίες* τοῦ κράτους, καί μάλιστα σχεδόν πάντα μέ χρήματα πού παίρνει σάν δάνειο ἀπό τό κράτος.

Κατά τή γνώμη μας, ἡ ἀπόκρυψη τοῦ ὄγκου τῶν κερδῶν ἀπό τήν ἰδιόμορφη αὐτή ἐπιχείρηση καί ἡ ἰδιοποίηση κέρδους ἀνώτερου ἀπ' ὅ,τι χρειάζεται γιά τήν κάλυψη τῶν ἐξόδων, τῶν ἀπαραίτητων γιά τήν ὕπαρξη ἑνός ἀνθρώπου πού συμμετέχει πραγματικά στήν παραγωγή, εἶναι *ληστεία τοῦ δημοσίου.*

Ἄν δέν συμμερίζεστε αὐτή τή γνώμη, τότε βρίσκεστε σέ φανερή διαφωνία μέ τή συντριπτική πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ. Δέν ὑπάρχει οὔτε ἴχνος ἀμφιβολίας ὅτι οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες τῆς Ρωσίας στήν τεράστια πλειοψηφία τους συμμερίζονται αὐτή τή γνώμη καί ὅτι θά τήν ἔκφραζαν ἀνοιχτά, ἄν τό ζήτημα ἔμπαινε μπροστά τους χωρίς περιστροφές, χωρίς ὑπεκφυγές, χωρίς διπλωματικές συγκαλύψεις.

Ἄν ὅμως συμμερίζεστε τή γνώμη αὐτή, ἐλᾶτε νά ἀγωνιστοῦμε μαζί ἐνάντια στά τεχνάσματα καί τίς ὑπεκφυγές.

Γιά νά εἴμαστε ὅσο τό δυνατό ὑποχωρητικότεροι σέ μιά τέτια *κοινή* ἐπιχείρηση, ὅπως εἶναι ὁ ἀγώνας αὐτός, γιά νά δείξουμε τόν ἀνώτερο βαθμό μετριοπάθειας, παίρνουμε τό θάρρος νά προτείνουμε στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τό παρακάτω σχέδιο ἀπόφασης:

«Τό πρῶτο μέτρο ὄχι μόνο γιά κάθε ρύθμιση, ἀλλά ἔστω καί γιά ἁπλό ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς» (σημείωση, πού δέν μπαίνει στό κείμενο τῆς ἀπόφασης: ἀκόμη καί ὁ ὑπουργός Πεσεχόνοφ ὑποσχέθηκε πώς θά ἐπιδιώξει «νά διανεμηθοῦν ἰσόμετρα αὐτά πού ὑπάρχουν»), «τό πρῶτο μέτρο κάθε σοβαρῆς πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος καί τήν καταστροφή, πού ἀπειλεῖ τή χώρα, πρέπει νά εἶναι μιά ἀπόφαση γιά τήν κατάργηση τοῦ ἐμπορικοῦ (μαζί καί τοῦ τραπεζικοῦ) μυστικοῦ σέ ὅλες τίς πράξεις πού συνδέονται μέ τίς κρατικές προμήθειες, ἤ τίς προμήθειες γιά τήν ἄμυνα γενικά. Ἡ ἀπόφαση αὐτή νά συμπληρωθεῖ ἀμέσως μέ νόμο, ὁ ὁποῖος νά διώκει ποινικά τίς ἄμεσες ἀπόπειρες ἀπόκρυψης ντοκουμέντων ἤ πράξεων πού ἀφοροῦν αὐτό τό ζήτημα, ἀπό πρόσωπα ἤ ὁμάδες, πού ἔχουν ἐξουσιοδότηση:

α) ἀπό ὁποιαδήποτε Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν ἤ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν·

β) ἀπό ὁποιοδήποτε ἐργατικό ἤ ὑπαλληλικό συνδικάτο κτλ.·

γ) ἀπό ὁποιοδήποτε μεγάλο πολιτικό κόμμα (μέ ἀκριβή καθορισμό τῆς ἔννοιας: «μεγάλο» κόμμα ἀπό τόν ἀριθμό π.χ. τῶν ἐκλογέων)».

Ὅλοι συμφωνοῦν ὅτι ἡ ἄμεση εἰσαγωγή τοῦ σοσιαλισμοῦ στή Ρωσία εἶναι ἀδύνατη.

Συμφωνοῦν ἄραγε ὅλοι ὅτι τό ξεσκέπασμα τῆς ληστείας τοῦ δημοσίου ἀποτελεῖ ἄμεση ἀνάγκη;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 77, 22 (9) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΣΥΓΧΥΣΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΤΡΟΜΑΓΜΕΝΟΙ

Στήν Πετρούπολη βασιλεύει τώρα μιά ἀτμόσφαιρα φόβου καί τρόμου, πού παίρνει πραγματικά πρωτάκουστες διαστάσεις.

Αὐτό τό ἔδειξε ἕνα μικρό γεγονός προτοῦ συμβεῖ τό μεγάλο γεγονός τῆς ἀπαγόρευσης τῆς διαδήλωσης, πού τό Κόμμα μας εἶχε ὁρίσει γιά τό Σάββατο[116].

Τό μικρό γεγονός ἦταν ἡ κατάληψη τῆς βίλλας Ντουρνοβό: στήν ἀρχή ὁ ὑπουργός Περεβέρζεφ ἀποφάσισε νά ἐκκενωθεῖ ἡ βίλλα Ντουρνοβό, ἀργότερα ὅμως δήλωσε στό συνέδριο πώς καί τόν κῆπο τῆς βίλλας τόν ἀφήνει στό λαό καί πώς καί τά συνδικάτα δέν πρόκειται νά διωχθοῦν ἀπό τή βίλλα Ντουρνοβό! Χρειαζόταν, λέει, νά συλληφθοῦν μόνο μερικοί ἀναρχικοί[117].

Ἄν ἡ κατάληψη τῆς βίλλας Ντουρνοβό ἦταν παράνομη, τότε *δέν ἐπιτρεπόταν* οὔτε ὁ κῆπος νά ἀφεθεῖ στό λαό, οὔτε οἱ συνδικαλιστικές ὀργανώσεις νά ἀφεθοῦν στή βίλλα. Ἄν ὑπῆρχαν νόμιμες αἰτίες συλλήψεων, τότε ἡ σύλληψη ὁρισμένων ἀτόμων *δέν* ἔχει καμιά σχέση μέ τή βίλλα, γιατί ἡ σύλληψη θά μποροῦσε νά γίνει *καί* στή βίλλα *καί* ἔξω ἀπό τή βίλλα. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν πώς οὔτε ἡ βίλλα «ἐλευθερώθηκε», οὔτε συλλήψεις ἔγιναν. Ἡ κυβέρνηση παρουσίασε θέαμα ἀνθρώπων συγχυσμένων καί τρομαγμένων. Ἄν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί δέν ἔχασαν τήν ψυχραιμία τους, δέν θά προκαλοῦνταν κανένα «ἐπεισόδιο», γιατί ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς τά πράγματα ἔμειναν ὅπως ἦταν.

Τό μεγάλο γεγονός εἶναι τό σχετικό μέ τή διαδήλωση. Ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματός μας μέ πολλές ἄλλες ὀργανώσεις, ἀνάμεσά τους καί τό Γραφεῖο τῶν συνδικάτων, ἀποφασίζει νά ὀργανώσει μιά εἰρηνική διαδήλωση, μιά παρέλαση στούς δρόμους τῆς πρωτεύουσας. Σέ ὁποιαδήποτε συνταγματική χώρα ἡ ὀργάνωση τέτοιων διαδηλώσεων ἀποτελεῖ ἕνα ἐντελῶς ἀδιαφιλονίκητο δι-

καίωμα τῶν πολιτῶν. Καμιά νομοθεσία σέ καμιά ἐλεύθερη χώρα δέν βλέπει τίποτε ξό παράνομο σέ μιά εἰρηνική διαδήλωση στούς δρόμους μέ σύνθημα, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, τήν τροποποίηση τοῦ συντάγματος ἤ τήν ἀλλαγή τῆς σύνθεσης τῆς κυβέρνησης.

Οἱ συγχυσμένοι καί οἱ τρομαγμένοι, καί ἀνάμεσά τους ἰδιαίτερα ἡ πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ δημιουργοῦν ἀπ' ἀφορμή αὐτή τή διαδήλωση μιά πρωτάκουστη «ἱστορία». Ἡ πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ ψηφίζει μιά φοβερή καί τρομερή, γεμάτη δριμύτατες ἐκφράσεις σέ βάρος τοῦ Κόμματός μας, ἀπόφαση ἐνάντια στή διαδήλωση καί *ἀπαγορεύει* κάθε διαδήλωση, ἀκόμη καί εἰρηνική, γιά τρεῖς μέρες.

Ὕστερα ἀπό τήν ψήφιση τῆς ἐπίσημης αὐτῆς ἀπόφασης, ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματός μας ἀποφάσισε τήν Παρασκευή στίς 2 μετά τά μεσάνυχτα νά ἀναστείλει τή διαδήλωση. Τό Σάββατο τό πρωΐ σέ σύσκεψη μέ τούς ἀντιπροσώπους τῶν ἀχτίδων, πού κλήθηκαν ἐπειγόντως, ἡ ἀπόφαση αὐτή πραγματοποιήθηκε.

Μένει τό ζήτημα, *πῶς ἐξηγεῖ* ἡ δεύτερη «κυβέρνησή» μας, τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, τήν ἀπαγόρευση; Φυσικά, κάθε κόμμα σέ ἐλεύθερη χώρα ἔχει τό δικαίωμα νά ὀργανώνει διαδηλώσεις, κάθε κυβέρνηση μπορεῖ, κηρύσσοντας τό στρατιωτικό νόμο, νά τίς ἀπαγορεύει, τό πολιτικό ζήτημα ὅμως μένει: γιά ποιό λόγο ἀπαγόρευσαν τή διαδήλωση;

Νά ὁ μοναδικός πολιτικός λόγος, πού ἀναφέρεται καθαρά στήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ:

> «... Γνωρίζουμε ὅτι τή διαδήλωσή σας (δηλαδή τή διαδήλωση πού ὀργανώνει τό Κόμμα μας) θέλουν νά τήν ἐκμεταλλευτοῦν οἱ κρυμένοι ἀντεπαναστάτες...».

Αὐτή εἶναι ἡ αἰτία τῆς ἀπαγόρευσης τῆς εἰρηνικῆς διαδήλωσης. Τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ «γνωρίζει» ὅτι ὑπάρχουν «κρυμένοι ἀντεπαναστάτες» καί ὅτι αὐτοί ἤθελαν «νά ἐκμεταλλευτοῦν» τή διαδήλωση ἀκριβῶς πού εἶχε σχεδιάσει τό Κόμμα μας.

Αὐτή εἶναι μιά ἐξαιρετικά σπουδαία δήλωση τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ. Καί πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε ξανά καί ξανά αὐτή τή *συγκεκριμένη* δήλωση, πού ξεχωρίζει μέ τό συγκεκριμένο της χαρακτήρα ἀπό τό χείμαρο τῶν ὑβριστικῶν λέξεων οἱ ὁποῖες ἐκτοξεύονται ἐναντίον μας. Τί μέτρα παίρνει ἡ δεύτερη κυβέρνησή μας ἐνάντια στούς «κρυμένους ἀντεπαναστάτες»; Τί ἀκριβῶς «γνωρίζει» αὐτή ἡ κυβέρνηση; Πῶς ἀκριβῶς ἤθελαν νά ἐκμεταλλευτοῦν οἱ ἀντεπαναστάτες τούτη ἤ ἐκείνη τήν εὐκαιρία;

Ὁ λαός δέν μπορεῖ νά περιμένει καί δέν θά περιμένει ὑπομονη-

τικά καί παθητικά, ὡσότου ἐκδηλωθεῖ ἡ ἐνεδρεύουσα αὐτή ἀντεπανάσταση.

Ἂν ἡ δεύτερη κυβέρνησή μας δέν θέλει νά παρουσιάζει τό θέαμα ἀνθρώπων, πού μέ ἀπαγορεύσεις καί μέ χείμαρους ἀπό βρισιές προσπαθοῦν νά καλύψουν τό γεγονός ὅτι μπερδεύτηκαν καί τρομοκρατήθηκαν ἀπό τά δεξιά, εἶναι ὑποχρεωμένη *νά πεῖ* πολλά στό λαό γιά τούς «κρυμένους ἀντεπαναστάτες» καί *νά κάνει* πολλά γιά ἕνα σοβαρό ἀγώνα ἐνάντιά τους.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 79, 24 (11) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΥΠΑΙΝΙΓΜΟΙ

Οἱ μαινόμενοι, ἐξαγριωμένοι καί λυσσασμένοι, πού τρίζουν τά δόντια καί περιλούζουν τό Κόμμα μας μέ ἀσταμάτητη βροχή ἀπό ὑβριστικά καί ἐμπρηστικά λόγια, δέν μᾶς κατηγοροῦν ἀνοιχτά γιά τίποτε, ἀλλά «κάνουν ὑπαινιγμούς».

Γιά ποιό πράγμα;

Μόνο γιά ἕνα πράγμα μποροῦν νά κάνουν ὑπαινιγμούς: οἱ μπολσεβίκοι ἤθελαν νά κάνουν πραξικόπημα, εἶναι Κατιλίνες, *νά γιατί* εἶναι τέρατα καί ἐκτρώματα πού πρέπει νά κατακρεουργηθοῦν.

Οἱ ἐχθροί μας δέν ἀποτολμοῦν νά ποῦν ἀνοιχτά αὐτή τήν ἀνοησία, γι' αὐτό ἀναγκάζονται «νά κάνουν ὑπαινιγμούς» καί νά φρενιάζουν μέ «λογοκοπίες». Γιατί ἡ κατηγορία αὐτή εἶναι πάρα πολύ ἀνόητη: πραξικόπημα μέ εἰρηνική διαδήλωση, πού ἀποφασίστηκε τήν Πέμπτη καί ὁρίστηκε γιά τό Σάββατο καί ἐπρόκειτο νά ἀνακοινωθεῖ τό Σάββατο τό πρωΐ! Ποιόν, λοιπόν, νομίζετε κύριοι, πώς θά καταπλήξετε μέ τίς ὡραῖες ἀνοησίες τῶν ὑπαινιγμῶν σας;

«Ἀπαίτηση ἀνατροπῆς τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης» — λέει ἡ ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ. Ἡ ἀπομάκρυνση μερικῶν ὑπουργῶν ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση (μιά ἀπό τίς ἐπιγραφές στά πλακάτ πού θά εἶχαν στή διαδήλωση ἔγραφε: κάτω οἱ ἀστοί ὑπουργοί) ἀποτελεῖ πραξικόπημα;;

Γιατί λοιπόν δέν δοκίμασε κανείς κι' οὔτε ἀπείλησε μέ παραπομπή στό δικαστήριο, μιά καί ἡ σημαία μέ τό σύνθημα «ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ» περιφέρθηκε ἀμέτρητες φορές στούς δρόμους τῆς Πετρούπολης;

Τόν ἑαυτό τους φοβήθηκαν οἱ μαινόμενοι.

Μιά κυβέρνηση πού ξέρει ὅτι *στό σύνολό* της στηρίζεται στή

θέληση τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ, δέν μπορεῖ νά φοβᾶται τίς διαδηλώσεις πού ἔχουν ἀνακοινωθεῖ ἀπό προηγούμενα.

Δέν θά τίς ἀπαγορεύει.

Μόνο αὐτός πού ξέρει πώς δέν ἔχει τήν πλειοψηφία, πώς δέν ἔχει τή συγκατάθεση τῶν λαϊκῶν μαζῶν μπορεῖ νά λυσσομανᾶ σέ τέτιο βαθμό, νά κάνει *τέτιους ὑπαινιγμούς* σέ κακόβουλα ἄρθρα.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 79, 24 (11) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

«ΦΗΜΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ»

Ἐπειδή «στήν πόλη κυκλοφοροῦν φῆμες πού προκαλοῦν ἀνησυχία στόν πληθυσμό», ἡ Προσωρινή κυβέρνηση συνιστᾶ σήμερα στόν «πληθυσμό» ἠρεμία.

Δέν νομίζει ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ὅτι μιά φράση τῆς ἀπόφασης τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ ἀνησυχεῖ καί πρέπει νά ἀνησυχεῖ χίλιες φορές περισσότερο ἀπό κάθε λογῆς «φῆμες», καί συγκεκριμένα ἡ ἀκόλουθη φράση:

«Γνωρίζουμε ὅτι τή διαδήλωσή σας (τῶν μπολσεβίκων) θέλουν νά τήν ἐκμεταλλευτοῦν οἱ κρυμένοι ἀντεπαναστάτες»;

Μποροῦν λοιπόν τέτιες φράσεις πού εἶναι κάτι «περισσότερο ἀπό φῆμες» νά *μήν* ἀνησυχοῦν τόν πληθυσμό;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 79,
24 (11) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΑΙΝΙΓΜΑ

Σέ τί διαφέρει μιά συνηθισμένη ἀστική κυβέρνηση ἀπό μιά ἀσυνήθιστη, ἐπαναστατική, πού δέν θεωρεῖ τόν ἑαυτό της ἀστική κυβέρνηση;

Λένε, στά παρακάτω:

Μιά συνηθισμένη ἀστική κυβέρνηση μπορεῖ νά ἀπαγορεύει τίς διαδηλώσεις μόνο ἀφοῦ πάρει ὑπόψη της τό σύνταγμα κι' ἀφοῦ κηρύξει πρῶτα τό στρατιωτικό νόμο.

Μιά ὄχι συνηθισμένη καί σχεδόν σοσιαλιστική κυβέρνηση μπορεῖ νά ἀπαγορεύει τίς διαδηλώσεις χωρίς κανένα ὅρο καί ἐπικαλούμενη «γεγονότα», γνωστά μόνο σ' αὐτή.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 79,
24 (11) του Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ(μπ) ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΣΤΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗΣ[118]

Πιστεύουμε πώς ὁ ἰδιόρυθμος θεσμός πού ὀνομάζεται Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, ἀνταποκρίνεται περισσότερο πρός ἕνα παλλαϊκό ὄργανο πού ἐκφράζει τή θέληση τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ, πρός ἕνα ἐπαναστατικό κοινοβούλιο.

Εἴμασταν καί εἴμαστε καταρχήν ὑπέρ τοῦ περάσματος ὅλης τῆς ἐξουσίας στά χέρια ἑνός τέτιου ὀργάνου, παρά τό γεγονός ὅτι τό ὄργανο αὐτό βρίσκεται αὐτή τή στιγμή στά χέρια τῶν ἀμυνίτικων καί τῶν ἐχθρικῶν πρός τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου κομμάτων τῶν μενσεβίκων καί τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν.

Ἡ ἐσωτερικά-ἀντιφατική, ταλαντευόμενη, ἀσταθής, ἀνίσχυρη ἀπέναντι στήν ἀντεπανάσταση θέση τῶν Σοβιέτ ὀφείλεται στό ὅτι ἀνέχονται τήν ἑστία τῆς ἀντεπανάστασης: τούς 10 ἀστούς ὑπουργούς καί δέν ξεκόβουν ἀπό τό ἀγγλογαλλικό ἰμπεριαλιστικό κεφάλαιο. Αὐτή ἡ ταλάντευση ἀποτελεῖ τήν πηγή τῆς νευρικότητας τῆς τωρινῆς πλειοψηφίας τῶν Σοβιέτ καί τῆς ἐριστικότητάς τους ἀπέναντι σ' ἐκείνους, πού τούς ὑποδείχνουν αὐτή τήν ταλάντευση.

Ἐμεῖς ἀρνούμαστε νά συντονίσουμε, νά ἐναρμονίσουμε τόν ἀγώνα μας ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση μέ τόν «ἀγώνα» τῶν ἀμυνίτικων καί μινιστεριαλικῶν κομμάτων.

Ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά ἀναγνωρίσουμε τίς ἀποφάσεις τῶν Σοβιέτ σάν νόμιμες ἀποφάσεις μιᾶς νόμιμης ἐξουσίας, ὅσο παραμένουν στήν κυβέρνηση οἱ 10 ἀστοί ἀντεπαναστάτες ὑπουργοί πού εἶναι διαποτισμένοι ὡς τό μεδούλι μέ μιλιουκοφικό πνεῦμα καί ἐκπροσωποῦν τή μιλιουκοφική τάξη. Ἀλλά κι' ἄν τά

Σοβιέτ ἔπαιρναν ὅλη τήν ἐξουσία (πράγμα πού ποθοῦμε καί θά τό ὑποστηρίζαμε πάντα), ἄν τά Σοβιέτ γίνονταν ἕνα ἐπαναστατικό κοινοβούλιο πού θά συγκέντρωνε ὅλη τήν ἐξουσία, ἐμεῖς *δέν* θά ὑποτασσόμασταν σ' ἐκεῖνες τίς ἀποφάσεις τους, πού θά περιόριζαν τήν ἐλευθερία τῆς προπαγάνδας μας, πού θά ἀπαγόρευαν, λογουχάρη, τίς προκηρύξεις στά μετόπισθεν ἤ στό μέτωπο, πού θά ἀπαγόρευαν τίς εἰρηνικές διαδηλώσεις κτλ. Σέ μιά τέτια περίπτωση θά προτιμούσαμε νά βρεθοῦμε στήν κατάσταση ἑνός ἐπίσημα καταδιωκόμενου κόμματος, ἀλλά δέν θά ἀπαρνούμασταν τίς μαρξιστικές, διεθνιστικές ἀρχές μας.

Τέτια ἐπίσης θά εἶναι ἡ στάση μας, ἄν τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ εὐαρεστηθεῖ νά μᾶς ἀνακηρύξει ἐπίσημα, μπροστά σέ ὅλο τόν πληθυσμό τῆς Ρωσίας, «ἐχθρούς τοῦ λαοῦ» ἤ «ἐχθρούς τῆς ἐπανάστασης».

Ἀπό τά ἐπιχειρήματα γιά τήν ἀπαγόρευση τῆς διαδήλωσης γιά τρεῖς μέρες ἀναγνωρίζουμε σάν σχετικά σωστό μονάχα ἕνα, καί συγκεκριμένα: ὅτι οἱ κρυμένοι ἀντεπαναστάτες ἤθελαν, ἀφοῦ καμουφλαρίστηκαν, νά ἐκμεταλλευτοῦν αὐτή τή διαδήλωση. Ἄν τά γεγονότα στά ὁποῖα στηρίζεται αὐτό τό ἐπιχείρημα ἦταν σωστά, ἄν ὅλο τό Σοβιέτ γνώριζε τά ὀνόματα τῶν ἀντεπαναστατῶν (ὅπως τά πληροφορηθήκαμε ἐμεῖς ἀπό ἰδιωτική πηγή ἀπό τήν προφορική ἀνακοίνωση τοῦ Λίμπερ κ.ἄ. στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή), θά ἔπρεπε οἱ ἀντεπαναστάτες αὐτοί νά ἀνακηρυχθοῦν ἀμέσως ἐχθροί τοῦ λαοῦ καί νά συλληφθοῦν, νά ἀνακριθοῦν οἱ ὀπαδοί καί οἱ συνεργάτες τους.

Τό ὅτι δέν πάρθηκαν παρόμοια μέτρα ἀπομέρους τοῦ Σοβιέτ κάνει καί τό σωστό αὐτό ἐπιχείρημά του νά εἶναι μόνο σχετικά σωστό ἤ καθόλου σωστό.

Γράφτηκε στίς 11 (24) τοῦ Ἰούνη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Μπιλόγε», τεῦχ. 24

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ(μπ) ΣΤΙΣ 11 (24) ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ 1917 ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗΣ

Ἡ δυσαρέσκεια τῆς πλειοψηφίας τῶν συντρόφων γιά τήν ἀναστολή τῆς διαδήλωσης εἶναι πολύ δικαιολογημένη, ἡ ΚΕ ὅμως δέν μποροῦσε νά ἐνεργήσει διαφορετικά γιά δυό λόγους: πρῶτο, μᾶς ἀπαγορεύτηκε ἐπίσημα ἀπό ἕνα μισοόργανο ἐξουσίας νά κάνουμε διαδήλωση· δεύτερο, τήν ἀπαγόρευση αὐτή τήν αἰτιολόγησαν ἔτσι: «γνωρίζουμε ὅτι οἱ κρυμένες δυνάμεις τῆς ἀντεπανάστασης θέλουν νά ἐκμεταλλευτοῦν τή διαδήλωσή σας». Γιά νά ἐνισχύσουν τό αἰτιολογικό τους ἀνάφεραν ὀνόματα, ὅπως, λογουχάρη, τό ὄνομα ἑνός στρατηγοῦ, πού ὑποσχέθηκαν νά τόν συλλάβουν ὕστερα ἀπό τρεῖς μέρες, καί ἄλλα· μᾶς δήλωσαν ὅτι γιά τίς 10 τοῦ Ἰούνη εἶχε ὁριστεῖ διαδήλωση τῶν μαυροεκατονταρχιτῶν, πού σκόπευαν νά ἀνακατωθοῦν μέ τή δική μας διαδήλωση καί νά τή μετατρέψουν σέ μακελιό.

Ἀκόμη καί σ' ἕνα συνηθισμένο πόλεμο συμβαίνει ἐπιθέσεις πού εἶχαν ὁριστεῖ νά ἀνασταλοῦν γιά στρατηγικούς λόγους. Πολύ περισσότερο αὐτό μπορεῖ νά συμβεῖ στόν ταξικό ἀγώνα, ἀνάλογα μέ τίς ταλαντεύσεις τῶν μεσαίων μικροαστικῶν στρωμάτων. Πρέπει νά ξέρεις νά ὑπολογίζεις τή στιγμή καί νά εἶσαι τολμηρός στίς ἀποφάσεις.

Ἡ ἀναστολή ἦταν ἀπολύτως ἀναγκαία, πράγμα τό ὁποῖο ἐπιβεβαιώθηκε ἀπό τά γεγονότα πού ἐπακολούθησαν. Σήμερα ὁ Τσερετέλι ἐκφώνησε ἕναν ἱστορικό καί ὑστερικό λόγο[119]. Σήμερα ἡ ἐπανάσταση μπῆκε σέ μιά νέα φάση τῆς ἀνάπτυξής της. Αὐτοί ἄρχισαν μέ τήν ἀπαγόρευση τῆς εἰρηνικῆς μας διαδήλωσης γιά τρεῖς μέρες, θέλουν νά τήν ἀπαγορέψουν γιά ὅλη τή διάρκεια τοῦ συνεδρίου, ἀπαιτοῦν ἀπό μᾶς ὑποταγή στήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου καί ἀπειλοῦν νά μᾶς διώξουν ἀπό τό συνέδριο. Ἐμεῖς ὅμως δηλώσαμε ὅτι προτιμᾶμε νά συλληφθοῦμε παρά νά παραιτηθοῦμε ἀπό τήν ἐλευθερία τῆς προπαγάνδας.

Ὁ Τσερετέλι, πού μέ τό λόγο του ἐκδηλώθηκε σάν ἕνας φανατικός ἀντεπαναστάτης, δήλωσε πώς ἐνάντια στούς μπολσεβίκους πρέπει νά ἀγωνίζεται κανείς ὄχι μέ τά λόγια, ὄχι μέ ἀποφάσεις, ἀλλά πρέπει νά τούς ἀφαιρέσει ὅλα τά τεχνικά μέσα πού διαθέ-

τουν. Τό συμπέρασμα ἀπό τίς ἀστικές ἐπαναστάσεις εἶναι: στήν ἀρχή ἐξοπλισμός τοῦ προλεταριάτου, ἔπειτα ἀφοπλισμός του, γιά νά μήν τραβήξει παραπέρα. Ἀφοῦ χρειάστηκε νά ἀπαγορευτεῖ μιά εἰρηνική διαδήλωση, αὐτό σημαίνει πώς ἡ κατάσταση εἶναι πολύ σοβαρή.

Ὁ Τσερετέλι πού ἦρθε στό συνέδριο μέσα ἀπό τούς κόλπους τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, ἔκφρασε τήν ξεκάθαρη ἐπιθυμία νά ἀφοπλιστοῦν οἱ ἐργάτες. Βγάζοντας ἀφρούς λύσσας, ἀξίωσε νά θεωρηθοῦν οἱ μπολσεβίκοι κόμμα πού βρίσκεται ἔξω ἀπό τίς γραμμές τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας. Οἱ ἐργάτες πρέπει νά καταλάβουν καλά πώς τώρα δέν μπορεῖ νά γίνει λόγος γιά εἰρηνική διαδήλωση. Ἡ κατάσταση εἶναι πολύ πιό σοβαρή, ἀπ' ὅ,τι νομίζαμε. Τραβούσαμε γιά εἰρηνική διαδήλωση, γιά νά ἀσκήσουμε τή μεγαλύτερη δυνατή πίεση — αὐτό εἶναι δικαίωμά μας — πάνω στό συνέδριο, γιά νά ἐπηρεάσουμε τίς ἀποφάσεις του, αὐτοί ὅμως μᾶς κατηγοροῦν ὅτι ὀργανώσαμε συνωμοσία γιά νά συλλάβουμε τήν κυβέρνηση.

Ὁ Τσερετέλι λέει πώς ἐκτός ἀπό τούς μπολσεβίκους δέν ὑπάρχουν ἄλλοι ἀντεπαναστάτες. Ἡ συνέλευση πού μᾶς ἔκρινε, εἶχε ὀργανωθεῖ μέ ἰδιαίτερη ἐπισημότητα καί ἀποτελοῦνταν ἀπό τό προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου, ἀπό ὅλα τά μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, ἀπό τά γραφεῖα τῶν ὁμάδων ὅλων τῶν κομμάτων τοῦ συνεδρίου. Στή συνέλευση αὐτή μᾶς ἀποκάλυψαν, χωρίς νά τό θέλουν, ὅλη τήν ἀλήθεια: κήρυξαν τήν ἐπίθεση ἐναντίον μας.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ προλεταριάτου πρέπει νά εἶναι: μέγιστη ἠρεμία, σύνεση, αὐτοκυριαρχία, ὀργάνωση καί νά μήν ξεχνάει οὔτε στιγμή πώς οἱ εἰρηνικές διαδηλώσεις ἀνήκουν στό παρελθόν.

Δέν πρέπει νά δίνουμε ἀφορμή γιά ἐπίθεση· ἄς ἐπιτίθενται αὐτοί, καί οἱ ἐργάτες θά καταλάβουν ὅτι κάνουν ἀπόπειρα ἐνάντια στήν ἴδια τήν ὕπαρξη τοῦ προλεταριάτου. Ἡ ζωή ὅμως εἶναι μέ τό μέρος μας, καί εἶναι ἄγνωστο ἀκόμη ἄν θά πετύχει ἡ ἐπίθεσή τους: στό μέτωπο ὑπάρχει μεγάλη δυσαρέσκεια, στά μετόπισθεν ὑπάρχει ἀκρίβια, οἰκονομικό χάος κτλ.

Ἡ ΚΕ δέν θέλει νά ἀσκήσει πάνω σας πίεση γιά τήν ἀπόφαση πού θά πάρετε. Τό δικαίωμά σας νά διαμαρτύρεστε γιά πράξεις τῆς ΚΕ εἶναι νόμιμο καί πρέπει νά ἀποφασίσετε ἐλεύθερα.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1923
στό περιοδικό «Κράσναγια Λέτοπις», τεῦχ. 9

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό δακτυλογραφημένο
ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

---

23 Ἅπαντα Λένιν. Τόμος 32

ΣΤΗ ΣΤΡΟΦΗ

Στό πρῶτο στάδιο τῆς ἀναπτυξής της ἡ ρωσική ἐπανάσταση ἔδοσε τήν ἐξουσία στήν ἰμπεριαλιστική ἀστική τάξη καί δημιούργησε πλάι σ' αὐτή τήν ἐξουσία τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν, πού ἡ πλειοψηφία σ' αὐτά ἀνῆκε στή μικροαστική δημοκρατία. Τό δεύτερο στάδιο τῆς ἐπανάστασης (6 τοῦ Μάη) ἀπομάκρυνε τυπικά ἀπό τήν ἐξουσία τούς μέχρι κυνισμοῦ φανερούς ἐκπροσώπους τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, τόν Μιλιουκόφ καί τόν Γκουτσκόφ, καί οὐσιαστικά μετάτρεψε τά κόμματα πού εἶχαν τήν πλειοψηφία στά Σοβιέτ, σέ κυβερνητικά κόμματα. Τό Κόμμα μας ἔμεινε, καί πρίν καί μετά τίς 6 τοῦ Μάη, ἀντιπολιτευόμενη μειοψηφία. Αὐτό ἦταν ἀναπόφευκτο, γιατί εἴμαστε Κόμμα τοῦ σοσιαλιστικοῦ προλεταριάτου, Κόμμα πού ἀκολουθεῖ τίς ἀρχές τοῦ διεθνισμοῦ. Τό σοσιαλιστικό προλεταριάτο, πού στή διάρκεια τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου παίρνει διεθνιστική θέση, δέν μπορεῖ νά μήν ἀντιπολιτεύεται κάθε ἐξουσία πού διεξάγει αὐτό τόν πόλεμο, ἀνεξάρτητα ἀπό τό ἄν ἡ ἐξουσία αὐτή εἶναι μοναρχική, δημοκρατική, ἤ εἶναι ἐξουσία «σοσιαλιστῶν»-ἀμυνιτῶν. Καί τό Κόμμα τοῦ σοσιαλιστικοῦ προλεταριάτου θά συγκεντρώνει ἀναπόφευκτα γύρω του ὁλοένα καί μεγαλύτερες μάζες τοῦ πληθυσμοῦ, ὁ ὁποῖος καταστρέφεται ἀπό τόν παρατεινόμενο πόλεμο καί παύει νά ἔχει ἐμπιστοσύνη στούς «σοσιαλιστές» πού βρίσκονται στήν ὑπηρεσία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὅπως νωρίτερα ἔπαψε νά ἔχει ἐμπιστοσύνη στούς καθαρόαιμους ἰμπεριαλιστές. Γι' αὐτό κι' ὁ ἀγώνας ἐνάντια στό Κόμμα μας ἄρχισε ἀπό τίς πρῶτες κιόλας μέρες τῆς ἐπανάστασης. Καί ὁποιεσδήποτε βρωμερές καί ἀηδιαστικές μορφές κι' ἄν ἔπαιρνε ὁ ἀγώνας τῶν κ.κ. καντέτων καί πλεχανοφικῶν ἐνάντια στό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου, ἡ οὐσία του εἶναι ξεκάθαρη. Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἀγώνας πού οἱ

ἰμπεριαλιστές καί οἱ σαϊντεμανικοί διεξήγαγαν ἐνάντια στόν Λῆμπκνεχτ καί τόν Φ. Ἄντλερ (τό κεντρικό ὄργανο τῶν γερμανῶν «σοσιαλιστῶν» τούς εἶχε χαρακτηρίσει καί τούς δυό «τρελούς», ἀφήνουμε πιά τόν ἀστικό Τύπο, ὁ ὁποῖος χαρακτήριζε τούς συντρόφους αὐτούς ἁπλούστατα «προδότες», πού δουλεύουν γιά λογαριασμό τῆς Ἀγγλίας). Εἶναι ἀγώνας *ὅλης* τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, *περιλαμβάνοντας ἐδῶ καί τή μικροαστική δημοκρατία*, ὅσο ἐ-ε-επαναστατική κι' ἄν ἦταν, ἐνάντια στό σοσιαλιστικό, διεθνιστικό προλεταριάτο.

Στή Ρωσία ὁ ἀγώνας αὐτός ἔφτασε σέ σημεῖο, πού οἱ ἰμπεριαλιστές νά προσπαθοῦν — χρησιμοποιώντας τούς ἡγέτες τῆς μικροαστικῆς δημοκρατίας, Τσερετέλι, Τσερνόφ κτλ.—νά βάλουν τέρμα στήν αὐξανόμενη δύναμη τοῦ προλεταριακοῦ Κόμματος μέ ἕνα γερό καί ἀποφασιστικό χτύπημα. Καί γιά νά δικαιολογήσει τό ἀποφασιστικό αὐτό χτύπημα, ὁ ὑπουργός Τσερετέλι κατέφυγε στή μέθοδο πού ἐπανειλημμένα χρησιμοποίησαν οἱ ἀντεπαναστάσεις: *στήν κατηγορία γιά συνωμοσία*. Ἡ κατηγορία αὐτή εἶναι μόνο πρόσχημα. Ἡ οὐσία τῆς ὑπόθεσης βρίσκεται στό ὅτι ἡ μικροαστική δημοκρατία, πού ρυμουλκεῖται ἀπό τούς ρώσους καί συμμάχους ἰμπεριαλιστές, αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη νά τελειώσει μιά γιά πάντα μέ τούς σοσιαλιστές-διεθνιστές. Θεωροῦν πώς ἔφτασε ἡ στιγμή γιά τό χτύπημα. Μέσα στήν ταραχή καί τό φόβο τους, κάτω ἀπό τό μαστίγιο τῶν κυρίων τους ἀποφάσισαν: τώρα ἤ ποτέ.

Τό σοσιαλιστικό προλεταριάτο καί τό Κόμμα μας πρέπει νά κρατήσουν ἀπόλυτη ψυχραιμία, νά δείξουν τή μεγαλύτερη δυνατή σταθερότητα καί ἐπαγρύπνηση: ἄς ἀρχίσουν πρῶτοι οἱ ὑποψήφιοι Καβενιάκ. Ὅσο γιά τόν ἐρχομό τους, τό Κόμμα μας προειδοποίησε ἀκόμη ἀπό τή συνδιάσκεψή του. Τό προλεταριάτο τῆς Πετρούπολης δέν θά τούς δόσει τή δυνατότητα νά ξεφύγουν τήν εὐθύνη. Τό Κόμμα, συγκεντρώνοντας τίς δυνάμεις του καί ἑτοιμαζόμενο γιά ἀντίσταση, θά περιμένει *τή στιγμή πού* οἱ κύριοι αὐτοί θά ἀποφασίσουν νά περάσουν ἀπό τά λόγια στά ἔργα.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 80,
26 (13) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Μέ ρωτοῦν γιά ποιό λόγο ἀπουσίασα τήν Κυριακή τό βράδυ ἀπό τή σύσκεψη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ Προεδρείου τοῦ συνεδρίου καί τῶν γραφείων ὅλων τῶν ὁμάδων. Ὁ λόγος εἶναι πώς ὑποστήριξα τήν καταρχήν ἄρνηση συμμετοχῆς τῶν μπολσεβίκων στή σύσκεψη, καί τήν ὑποβολή σ' αὐτή γραπτῆς δήλωσης: δέν θά μετάσχουμε σέ κανενός εἴδους συσκέψεις πού ἀσχολοῦνται μέ τέτια ζητήματα (ἀπαγόρευση διαδηλώσεων).

Ν. Λένιν

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 80,
26 (13) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Δέν ὑπάρχει πιό λαθεμένη καί πιό ἐπιζήμια ἰδέα ἀπό τήν ἀπόσπαση τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἀπό τήν ἐσωτερική. Καί τόν καιρό ἀκριβῶς τοῦ πολέμου τό τερατῶδες λάθος παρόμοιας ἀπόσπασης γίνεται ἀκόμη πιό τερατῶδες. Ὡστόσο ἡ ἀστική τάξη κάνει τά ἀδύνατα δυνατά γιά νά ἐμπνεύσει καί νά ὑποστηρίξει αὐτή τήν ἰδέα. Ἡ ἄγνοια ἀπομέρους τῶν μαζῶν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς εἶναι ἀσύγκριτα μεγαλύτερη ἀπό τήν ἄγνοια στόν τομέα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς. Τό διπλωματικό μυστικό τηρεῖται μέ εὐλάβεια καί στίς πιό ἐλεύθερες καπιταλιστικές χῶρες, στίς πιό δημοκρατικές δημοκρατίες.

Ἡ ἐξαπάτηση τῶν λαϊκῶν μαζῶν ὁσοναφορᾶ τίς «ὑποθέσεις» τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἔχει ὀργανωθεῖ ἀριστοτεχνικά, καί ἡ ἐξαπάτηση αὐτή δυσκολεύει πάρα πολύ τήν ἐπανάστασή μας. Ἑκατομμύρια ἀντίτυπα τῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων χύνουν παντοῦ τό δηλητήριο τῆς ἀπάτης.

Ἤ μέ τή μιά ἤ μέ τήν ἄλλη ἀπό τίς δυό ἐξαιρετικά πλούσιες καί ἐξαιρετικά ἰσχυρές ὁμάδες τῶν ἰμπεριαλιστῶν ληστῶν — ἔτσι βάζει τό βασικό ζήτημα τῆς σύγχρονης ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἡ καπιταλιστική πραγματικότητα. Ἔτσι βάζει τό ζήτημα αὐτό ἡ τάξη τῶν καπιταλιστῶν. Ἔτσι βάζει φυσικά τό ζήτημα καί ἡ πλατιά μικροαστική μάζα, πού διατηρεῖ τίς παλιές καπιταλιστικές ἀπόψεις καί προλήψεις.

Αὐτός πού ἡ σκέψη του δέν βγαίνει ἔξω ἀπό τά πλαίσια τῶν καπιταλιστικῶν σχέσεων, δέν καταλαβαίνει πώς ἡ ἐργατική τάξη, ἄν εἶναι συνειδητή, δέν μπορεῖ νά εἶναι μέ τό μέρος *καμιᾶς* ὁμάδας ἰμπεριαλιστῶν ληστῶν. Ἀντίθετα, στόν ἐργάτη εἶναι ἀκατανόητες οἱ κατηγορίες γιά τάσεις χωριστῆς εἰρήνης μέ τούς

γερμανούς, ἤ γιά ὑποστήριξη στήν πράξη μιᾶς τέτιας εἰρήνης, κατηγορίες πού ἀπευθύνονται ἐνάντια στούς σοσιαλιστές, οἱ ὁποῖοι ἔμειναν πιστοί στήν ἀδελφική συμμαχία τῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν ἐνάντια στούς καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν. Οἱ σοσιαλιστές αὐτοί (συνεπῶς, μαζί μ' αὐτούς καί οἱ μπολσεβίκοι) σέ καμιά περίπτωση δέν μποροῦν νά ἀποδεχτοῦν κανενός εἴδους χωριστή εἰρήνη ἀνάμεσα στούς καπιταλιστές. Οὔτε χωριστή εἰρήνη μέ τούς γερμανούς καπιταλιστές, οὔτε συμμαχία μέ τούς ἀγγλογάλλους καπιταλιστές — αὐτή εἶναι ἡ βάση τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ συνειδητοῦ προλεταριάτου.

Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι μας, πού ἐξεγείρονται ἐνάντια σ' αὐτό τό πρόγραμμα, ἐπειδή φοβοῦνται τή ρήξη μέ τήν «Ἀγγλία καί τή Γαλλία», ἐφαρμόζουν στήν οὐσία ἕνα καπιταλιστικό πρόγραμμα στόν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καί περιορίζονται νά στολίζουν αὐτό τό πρόγραμμα μέ ἄνθη ἀθώας εὐγλωττίας, ὅπως λ.χ. ἡ «ἀναθεώρηση τῶν συμφώνων», οἱ δηλώσεις ὑπέρ μιᾶς «εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις» κτλ. Ὅλοι οἱ εὐσεβεῖς αὐτοί πόθοι εἶναι καταδικασμένοι νά μένουν κούφια λόγια, γιατί ἡ *καπιταλιστική* πραγματικότητα βάζει τό ζήτημα ὀρθά-κοφτά: εἴτε ὑποταγή στούς ἰμπεριαλιστές τῆς μιᾶς ἀπό τίς δυό ὁμάδες, εἴτε ἐπαναστατικός ἀγώνας ἐνάντια σέ κάθε ἰμπεριαλισμό.

Ὑπάρχουν σύμμαχοι γιά ἕναν τέτιο ἀγώνα; Ὑπάρχουν. Οἱ καταπιεζόμενες τάξεις τῆς Εὐρώπης, καί πρίν ἀπόλα τό προλεταριάτο· οἱ καταπιεζόμενοι ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό λαοί, καί πρίν ἀπόλα οἱ λαοί τῆς Ἀσίας πού γειτονεύουν μέ μᾶς.

Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι, πού αὐτοαποκαλοῦνται «ἐπαναστάτες δημοκράτες», ἐφαρμόζουν στήν πράξη ἀντεπαναστατική καί ἀντιδημοκρατική ἐξωτερική πολιτική. Ἄν ἦταν ἐπαναστάτες, θά συμβούλευαν τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Ρωσίας νά μποῦν ἐπικεφαλῆς ὅλων τῶν καταπιεζόμενων ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό λαῶν καί ὅλων τῶν καταπιεζόμενων τάξεων.

«Τότε θά ἑνωθοῦν ἐνάντια στή Ρωσία οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν ἄλλων χωρῶν» — ἀντιτείνουν οἱ τρομαγμένοι μικροαστοί. — Αὐτό δέν εἶναι ἀπίθανο. Ἕνας *«ἐπαναστάτης»* δημοκράτης δέν ἔχει τό δικαίωμα νά παραιτεῖται προκαταβολικά ἀπό κάθε ἐπαναστατικό πόλεμο. Πρακτικά ὅμως ἡ πιθανότητα ἑνός τέτιου πολέμου δέν εἶναι μεγάλη. Οἱ ἄγγλοι καί γερμανοί ἰμπεριαλιστές δέν θά μπορέσουν «νά συμφιλιωθοῦν» γιά νά στραφοῦν ἐνάντια στήν ἐπαναστατική Ρωσία. Ἡ ρωσική ἐπανάσταση, πού ἀκόμη τό 1905 εἶχε προκαλέσει ἐπαναστάσεις στήν Τουρκία, στήν Περσία, στήν Κίνα, θά ἔβαζε σέ πολύ δύσκολη θέση καί τούς

γερμανούς καί τούς ἄγγλους ἰμπεριαλιστές, ἄν ἄρχιζε νά πραγματοποιεῖ μιάν ἀληθινά ἐπαναστατική συμμαχία μέ τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῶν ἀποικιακῶν καί μισοαποικιακῶν χωρῶν, ἐνάντια στούς δεσπότες, ἐνάντια στούς διάφορους χάν, γιά τό διώξιμο τῶν γερμανῶν ἀπό τήν Τουρκία, τῶν ἄγγλων ἀπό τήν Τουρκία, τήν Περσία τήν Ἰνδία, τήν Αἴγυπτο κτλ.

Στούς γάλλους καί ρώσους σοσιαλσωβινιστές ἀρέσει νά ἐπικαλοῦνται τό 1793, γιά νά συγκαλύψουν μέ τήν ἐντυπωσιακή αὐτή ἐπίκληση τήν προδοσία τους ἀπέναντι στήν ἐπανάσταση. Τό ὅτι ἀκριβῶς μιά *πραγματικά* «ἐπαναστατική» δημοκρατία τῆς Ρωσίας θά μποροῦσε καί θά ὄφειλε νά ἐνεργήσει ἀπέναντι στούς καταπιεζόμενους καί καθυστερημένους λαούς *σύμφωνα μέ τό πνεῦμα* τοῦ 1793 — αὐτό δέν θέλουν σέ μᾶς νά τό σκεφτοῦν.

«Συμμαχία» μέ τούς ἰμπεριαλιστές, δηλαδή ἐπονείδιστη ἐξάρτηση ἀπ' αὐτούς — αὐτή εἶναι ἡ ἐξωτερική πολιτική τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν μικροαστῶν. Συμμαχία μέ τούς ἐπαναστάτες τῶν πρωτοπόρων χωρῶν καί μέ ὅλους τούς καταπιεζόμενους λαούς ἐνάντια σέ ὅλους τούς ἰμπεριαλιστές — αὐτή εἶναι ἡ ἐξωτερική πολιτική τοῦ προλεταριάτου.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 81,
27 (14) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΑΝΤΙΦΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία πώς κάθε συνειδητός ἐργάτης καί στρατιώτης θά παραβάλει τήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου, πού δημοσιεύτηκε σήμερα στίς ἐφημερίδες καί πού καταδικάζει τό Κόμμα μας, μέ τή δήλωση τοῦ Κόμματός μας πρός τό Παγκοσμικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, δήλωση πού ἔγινε στίς 11 καί δημοσιεύτηκε σήμερα στήν «Πράβντα»[120].

Ἡ ἀντιφατικότητα τῆς θέσης τῶν ἡγετῶν τοῦ συνεδρίου ἀποκαλύφθηκε στήν ἀπόφασή τους καί ἔχει ἀποκαλυφθεῖ πολύ καθαρά μέ τή δήλωσή μας.

«Τή βάση τῆς ἐπιτυχίας καί τῆς δύναμης τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης τήν ἀποτελεῖ ἡ ἑνότητα ὅλης τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας — τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν» — αὐτά ἀναφέρει τό πρῶτο καί τό σπουδαιότερο σημεῖο τῆς ἀπόφασης τοῦ συνεδρίου. Καί τό σημεῖο αὐτό θά ἦταν φυσικά ἀπόλυτα σωστό, ἄν μέ τή λέξη «ἑνότητα» ἐννοοῦσε κανείς ἐδῶ *τήν ἑνότητα πάλης ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση*. Τί γίνεται ὅμως ὅταν μιά ὁρισμένη μερίδα «τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν» μέσω τῶν ἡγετῶν τους συνασπίζεται, συνενώνεται μέ τήν ἀντεπανάσταση; Δέν εἶναι μήπως φανερό πώς *αὐτή* ἀκριβῶς ἡ μερίδα τῆς «δημοκρατίας» παύει *στήν πραγματικότητα* νά εἶναι «ἐπαναστατική»;

Οἱ ναρόντνικοι (ἐσέροι) καί οἱ μενσεβίκοι θά ἀγανακτήσουν ἴσως, γιατί ἐμεῖς ἐπιτρέπουμε στόν ἑαυτό μας νά κάνει ἔστω καί τή σκέψη πώς εἶναι τάχα δυνατή, πώς εἶναι τάχα νοητή ἡ «συνένωση» τῆς μιᾶς ἤ τῆς ἄλλης μερίδας «τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν» μέ τήν ἀντεπανάσταση.

Σέ ὅσους θά προσπαθοῦσαν νά σκεπάσουν μέ τέτιου εἴδους ἀγανάκτηση τά ἐπιχειρήματά μας καί νά παρακάμψουν τήν οὐ-

σία τῆς ὑπόθεσης θά ἀπαντήσουμε μέ μιά ἁπλή παραπομπή στήν παράγραφο 3 τῆς ἴδιας ἀπόφασης: «... *αὐξάνει ἡ ἀντίσταση* τῶν ἀντεπαναστατικῶν στρωμάτων *τῶν εὔπορων τάξεων*». Νά μιά πρακτική σκέψη! Καί θά ἦταν ἐντελῶς σωστή, ἄν ἔλεγαν: τῆς ἀστικῆς τάξης ἤ τῶν καπιταλιστῶν καί τῶν τσιφλικάδων (ἀντί «τῶν εὔπορων τάξεων», στίς ὁποῖες ἀνήκει καί τό εὔπορο τμῆμα τῆς μικροαστικῆς τάξης).

Δέν χωράει ἀμφιβολία πώς ἡ ἀντίσταση τῆς ἀστικῆς τάξης μεγαλώνει.

Ἄλλωστε ἀκριβῶς στά χέρια τῆς ἀστικῆς τάξης βρίσκεται ἡ πλειοψηφία τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, μέ τήν ὁποία *ἔχουν ἑνωθεῖ* — ὄχι μόνο μέ τή γενική πολιτική ἔννοια, ἀλλά καί ὀργανωτικά, σέ ἕνα ὄργανο, στό ὑπουργικό συμβούλιο — οἱ ἡγέτες τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων!

Νά ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία τῆς ἀντιφατικῆς θέσης τῶν ἡγετῶν τοῦ Σοβιέτ, νά ποῦ βρίσκεται ἡ βασική πηγή τῆς ἀστάθειας ὅλης τῆς πολιτικῆς τους: μέσω τῆς κυβέρνησης συμμαχοῦν μέ τήν ἀστική τάξη, μέσα στήν κυβέρνηση ὑποτάσσονται στήν πλειοψηφία τῶν ὑπουργῶν τῆς ἀστικῆς τάξης καί ταυτόχρονα *ἀναγκάζονται* νά ὁμολογήσουν πώς «αὐξάνει ἡ ἀντίσταση τῶν ἀντεπαναστατικῶν στρωμάτων τῶν εὔπορων τάξεων»!!

Εἶναι φανερό πώς κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες τό Κόμμα τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου μπορεῖ νά ἀναγνωρίσει τήν «ἑνότητα» τῆς περιβόητης «ἐπαναστατικῆς» (στά λόγια κι' ὄχι στήν πράξη) δημοκρατίας μόνο «στό βαθμό πού». Εἴμαστε ὑπέρ τῆς ἑνότητας μαζί της, στό βαθμό πού παλεύει ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση. *Δέν* εἴμαστε ὑπέρ τῆς ἑνότητας μαζί της, στό βαθμό πού συνενώνεται μέ τήν ἀντεπανάσταση.

Ἡ ζωή ἔθεσε στήν ἡμερήσια διάταξη ἀκριβῶς τό ζήτημα τῆς «αὐξανόμενης ἀντίστασης» τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης: *τό νά παρακάμπτει* κανείς τό βασικό καί θεμελιακό αὐτό ζήτημα μέ γενικές φράσεις γιά «ἑνότητα ἤ συντονισμό τῆς δράσης τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας», κρύβοντας τήν ἑνότητα ἤ τή συμφωνία ἑνός μέρους της μέ τήν ἀντεπανάσταση, δέν εἶναι λογικό, δέν εἶναι ἔξυπνο.

Ἀπό δῶ βγαίνει καθαρά πώς ὅλα τά ἐπιχειρήματα τῆς ἀπόφασης τοῦ συνεδρίου γιά τήν καταδίκη τῆς διαδήλωσής μας, ὅτι ἔχει «κρυφούς σκοπούς» καί γιά τό ὅτι ἐπιτρέπονται οἱ μαζικές ἐκδηλώσεις καί διαδηλώσεις μόνο ὅταν εἶναι σέ γνώση ἤ ὕστερα ἀπό ἔγκριση τῶν Σοβιέτ — καταρέουν αὐτόματα γιά λόγους ἀρχῆς. Τά ἐπιχειρήματα αὐτά δέν ἔχουν καμιά ἀξία. Τό Κόμμα

τοῦ προλεταριάτου δέν θά τά παραδεχτεῖ ποτέ, ὅπως εἰπώθηκε ἤδη στή δήλωσή μας πρός τό Παγρωσικό Συνέδριο. Γιατί κάθε διαδήλωση, ἐφόσον εἶναι εἰρηνική, εἶναι *μόνο* διαφωτιστική δουλιά, καί δέν ἐπιτρέπεται νά ἀπαγορεύεται ἡ διαφωτιστική δουλιά ἤ νά ἐπιβάλλεται ἐνότητα στή διαφωτιστική δουλιά.

Ἀπό τυπική ἄποψη ἡ ἀπόφαση εἶναι ἀκόμη πιό ἀδύνατη. Γιά νά ἀπαγορεύεις ἤ νά διατάζεις πρέπει νά εἶσαι κρατική ἐξουσία. Γίνετε τέτια ἐξουσία, κύριοι τωρινοί ἡγέτες τοῦ Σοβιέτ — ἐμεῖς εἴμαστε ὑπέρ, ἄν καί εἶστε ἀντίπαλοί μας — καί τότε θά ἔχετε τό δικαίωμα νά ἀπαγορεύετε ἤ νά διατάζετε. Γιά τήν ὥρα δέν ἔχετε ἐξουσία παγκρατική, γιά τήν ὥρα ἀνέχεστε στό κεφάλι σας τήν ἐξουσία τῶν 10 ἀστῶν ὑπουργῶν — εἶστε μπερδεμένοι στήν ἴδια σας τήν ἀδυναμία καί ἀναποφασιστικότητα.

Δέν ἐπιτρέπεται νά ξεγλιστράει κανείς μέ φράσεις γιά «ξεκάθαρα ἐκφρασμένη θέληση» κτλ.: ἡ θέληση, ἄν εἶναι θέληση τοῦ κράτους, πρέπει νά ἐκφραστεῖ σάν *νόμος*, καθιερωμένος ἀπό μιά *ἐξουσία*· διαφορετικά ἡ λέξη «θέληση» εἶναι μιά κούφια λέξη, μιά σαπουνόφουσκα. Ἄν ὅμως, κύριοι, σκεπτόσασταν λίγο *τό νόμο*, δέν θά μπορούσατε νά μή θυμηθεῖτε ὅτι τό σύνταγμα τῶν ἐλεύθερων δημοκρατῶν *δέν μπορεῖ* νά ἀπαγορεύει εἰρηνικές διαδηλώσεις καί ὁποιεσδήποτε μαζικές ἐκδηλώσεις ὁποιουδήποτε κόμματος, ὁποιασδήποτε ὁμάδας.

Ἡ ἀντιφατικότητα αὐτῆς τῆς θέσης γέννησε ὁρισμένες ἐντελῶς παράξενες ἐπαναστατικές ἰδέες, ἰδέες γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση, ἰδέες κρατικές (συνταγματικές), νομικές γενικά ἰδέες. Ὅταν τό ἄγριο ὑβρεολόγιο ἐνάντια στό Κόμμα μας κόπασε, δέν ἀπόμεινε τίποτε, ἀπολύτως τίποτε!

Ὕστερα ἀπό τό ἄγριο ὑβρεολόγιο ἐνάντια στήν πρωτοβουλία μας γιά διαδήλωση — ὁρίστηκε ἡ διαδήλωση... γιά μιά ἑβδομάδα ἀργότερα.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 81, 27 (14) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

Η ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Ἡ χρεοκοπία τῆς πολιτικῆς τῆς νέας Προσωρινῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ διαφαίνεται ὁλοένα καί πιό καθαρά. Ἡ «καθολική πράξη», ἡ σχετική μέ τή διοργάνωση τῆς Οὐκρανίας, πού ἐκδόθηκε ἀπό τήν Κεντρική ράντα[121] τῆς Οὐκρανίας καί ψηφίστηκε στίς 11 τοῦ Ἰούνη 1917 ἀπό τό Πανουκρανικό συνέδριο τοῦ στρατοῦ, ἀποτελεῖ ἕνα ἄμεσο ξεσκέπασμα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς καί μιά αὐθεντική μαρτυρία τῆς χρεοκοπίας της.

«Χωρίς νά ἀποχωρίζεται ἀπό τή Ρωσία, χωρίς νά διακόπτει τίς σχέσεις του μέ τό ρωσικό κράτος — λέει αὐτή ἡ πράξη — ὁ οὐκρανικός λαός πρέπει νά ἔχει τό δικαίωμα νά διαθέτει ὁ ἴδιος στόν τόπο του τή ζωή του... Μόνο ἡ δική μας ἡ οὐκρανική συνέλευση ἔχει τό δικαίωμα νά ἐκδίδει ὅλους τούς νόμους, μέ τούς ὁποίους θά καθιερώνεται τό καθεστώς ἐδῶ, στήν Οὐκρανία. Ὅσο γιά τούς νόμους πού θά καθιερώνουν τό καθεστώς σ' ὅλη τή ρωσική ἐπικράτεια, αὐτοί πρέπει νά ἐκδίδονται ἀπό ἕνα πανρωσικό κοινοβούλιο».

Αὐτά εἶναι πολύ καθαρά λόγια. Ἐδῶ δηλώνεται μέ τή μεγαλύτερη ἀκρίβεια ὅτι ὁ οὐκρανικός λαός δέν θέλει σήμερα νά ἀποχωριστεῖ ἀπό τή Ρωσία. Ἀπαιτεῖ αὐτονομία, χωρίς νά ἀρνεῖται καθόλου τήν ἀνάγκη καί ἑνός «πανρωσικοῦ κοινοβουλίου» πού θά ἀσκεῖ τήν ἀνώτατη ἐξουσία. Κανένας δημοκράτης, πολύ περισσότερο σοσιαλιστής, δέν θά τολμήσει νά ἀρνηθεῖ τήν πλήρη νομιμότητα τῶν οὐκρανικῶν ἀπαιτήσεων. Κανένας δημοκράτης δέν μπορεῖ ἐπίσης νά ἀρνηθεῖ τό *δικαίωμα* τῆς Οὐκρανίας γιά ἐλεύθερο ἀποχωρισμό ἀπό τή Ρωσία: μόνο ἡ ἀνεπιφύλακτη ἀναγνώριση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος δίνει τή δυνατότητα νά κάνει κανείς προπαγάνδα ὑπέρ τῆς ἐλεύθερης ἕνωσης τῶν οὐκρανῶν καί τῶν μεγαλορώσων, ὑπέρ τῆς *προαιρετικῆς* συνένωσης τῶν δυό λαῶν σ' ἕνα κράτος. Μόνο ἡ ἀνεπιφύλακτη ἀναγνώριση αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος ἀποτελεῖ ἔμπρακτη, ἀμετάκλητη, ὁλοκληρωτική ρήξη μέ τό καταραμένο τσαρικό παρελθόν πού ἔκανε *τό πᾶν* γιά τήν *ἀμοιβαία ἀποξένωση* λαῶν, τόσο συγγενικῶν καί ὡς πρός

τή γλώσσα, καί ὡς πρός τόν τόπο διαμονῆς, τό χαρακτήρα καί τήν ἱστορία τους. Ὁ καταραμένος τσαρισμός μετέτρεπε τούς μεγαλορώσους σέ δήμιους τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ καί καλλιεργοῦσε στόν οὐκρανικό λαό μέ κάθε τρόπο τό μίσος σέ ἐκείνους πού ἀπαγόρευαν ἀκόμη καί στά οὐκρανόπουλα νά μιλᾶνε καί νά σπουδάζουν στή μητρική τους γλώσσα.

Ἡ ἐπαναστατική δημοκρατία τῆς Ρωσίας, ἄν θέλει νά εἶναι πραγματικά ἐπαναστατική, πραγματική δημοκρατία, πρέπει νά ξεκόψει ἀπ' αὐτό τό παρελθόν, πρέπει νά ξανακερδίσει γιά τόν ἑαυτό της, γιά τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες τῆς Ρωσίας, τήν ἀδελφική ἐμπιστοσύνη τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν τῆς Οὐκρανίας. Αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνει χωρίς τήν πλήρη ἀναγνώριση τῶν δικαιωμάτων τῆς Οὐκρανίας, μαζί καί τοῦ *δικαιώματος* γιά ἐλεύθερο ἀποχωρισμό.

Δέν εἴμαστε ὑπέρ τῶν μικρῶν κρατῶν. Εἴμαστε ὑπέρ τῆς πιό στενῆς συμμαχίας ἀνάμεσα στούς ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν, πού νά στρέφεται τόσο ἐνάντια στούς «δικούς μας» καπιταλιστές, ὅσο καί ἐνάντια στούς καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν γενικά. Ἀκριβῶς ὅμως γιά νά εἶναι ἡ συμμαχία αὐτή ἐθελοντική, ὁ ρῶσος ἐργάτης, χωρίς νά ἔχει ἐμπιστοσύνη σέ τίποτε καί οὔτε γιά μιά στιγμή οὔτε στή ρωσική ἀστική τάξη, οὔτε στήν οὐκρανική ἀστική τάξη, κηρύσσεται σήμερα ὑπέρ τοῦ δικαιώματος ἀποχωρισμοῦ τῶν οὐκρανῶν, *χωρίς νά τούς ἐπιβάλλει* τή φιλία του, ἀλλά *κατακτώντας την* μέ τή συμπεριφορά του σάν ἴσος πρός ἴσο, σάν σέ σύμμαχο καί ἀδελφό στόν ἀγώνα γιά τό σοσιαλισμό.

* *
*

Ἡ «Ρέτς», ἐφημερίδα τῶν ἐξοργισμένων, τῶν μισότρελων ἀπό μανία ἀστῶν ἀντεπαναστατῶν, ἐπιτίθεται ἄγρια ἐνάντια στούς οὐκρανούς, ἐνάντια στήν «αὐθαίρετη» ἀπόφασή τους. Ἡ «πράξη τῶν οὐκρανῶν» εἶναι δῆθεν «κατάφωρη καταπάτηση τοῦ νόμου, πού συνεπάγεται ἄμεση ἐφαρμογή αὐστηρῶν νομικῶν κυρώσεων». Εἶναι περιττό νά προσθέτει κανείς κάτι σχετικά μέ τήν ἐπίθεση αὐτή τῶν ἀποθηριωμένων ἀστῶν ἀντεπαναστατῶν. Κάτω οἱ ἀστοί ἀντεπαναστάτες! Ζήτω ἡ ἐλεύθερη ἕνωση τῶν ἐλεύθερων ἀγροτῶν καί ἐργατῶν τῆς ἐλεύθερης Οὐκρανίας μέ τούς ἐργάτες καί ἀγρότες τῆς ἐπαναστατικῆς Ρωσίας!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 82,
28 (15) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΑΠΟ ΠΟΙΑ ΤΑΞΙΚΗ ΠΗΓΗ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΚΑΙ «ΘΑ ΕΛΘΟΥΝ» ΟΙ ΚΑΒΕΝΙΑΚ;

«Ὅταν ἐμφανιστεῖ ἕνας πραγματικός Καβενιάκ, θά ἀγωνιστοῦμε μαζί σας, στίς ἴδιες γραμμές» — ἔγραφε, ἀπευθυνόμενη σέ μᾶς ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» (ἀρ. φύλ. 80), ὄργανο τοῦ ἴδιου μενσεβίκικου κόμματος, πού τό μέλος του, ὁ ὑπουργός Τσερετέλι, στόν θλιβερῆς φήμης λόγο του ἔφτασε νά ἀπειλεῖ πώς θά ἀφοπλίσει τούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης.

Τά παραπάνω λόγια τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» ἀποκαλύπτουν πολύ καθαρά τά βασικά λάθη καί τῶν δυό κυβερνητικῶν κομμάτων στή Ρωσία, τόσο τοῦ μενσεβίκικου, ὅσο καί τοῦ ἐσέρικου, καί γι' αὐτό εἶναι ἀξιοπρόσεκτα. Δέν ἀναζητεῖτε τόν Καβενιάκ σέ κατάλληλο χρόνο καί τόπο — αὐτό εἶναι τό νόημα τῶν συλλογισμῶν τοῦ κυβερνητικοῦ ὀργάνου.

Ἄς θυμηθοῦμε τόν ταξικό ρόλο τοῦ Καβενιάκ. Τό Φλεβάρη τοῦ 1848 στή Γαλλία ἀνατράπηκε ἡ μοναρχία. Στήν ἐξουσία ἔρχονται οἱ ἀστοί ρεπουμπλικάνοι. Αὐτοί, ὅπως καί οἱ καντέτοι μας, θέλουν «τάξη», ὀνομάζοντας ἔτσι τήν ἀποκατάσταση καί τή στερέωση τῶν μοναρχικῶν ὀργάνων καταπίεσης τῶν μαζῶν: τῆς ἀστυνομίας, τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, τῆς προνομιούχας ὑπαλληλίας. Αὐτοί, ὅπως καί οἱ καντέτοι μας, θέλουν νά βάλουν τέρμα στήν ἐπανάσταση, γιατί μισοῦν τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο, μέ τίς πολύ ἀσαφεῖς ἀκόμη τότε «κοινωνικές» (δηλαδή σοσιαλιστικές) ἐπιδιώξεις του. Αὐτοί, ὅπως καί οἱ καντέτοι μας, κρατοῦσαν ἀδιάλλακτα ἐχθρική στάση ἀπέναντι στήν πολιτική τῆς ἐπέκτασης τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης σέ ὅλη τήν Εὐρώπη, στήν πολιτική τῆς μετατροπῆς αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης σέ παγκόσμια προλεταριακή ἐπανάσταση. Αὐτοί, ὅπως καί οἱ καντέτοι μας, χρησιμοποίησαν ἔντεχνα τό μικροαστικό «σοσιαλισμό» τοῦ Λουί Μπλάν, κάνοντας αὐτό τόν τελευταῖο ὑπουργό, μετατρέ-

ποντάς τον ἀπό ἡγέτη τῶν σοσιαλιστῶν ἐργατῶν, ὅπως ἤθελε νά εἶναι, σέ ἐξάρτημα, σέ οὐρά τῆς ἀστικῆς τάξης.

Τέτια ἦταν τά ταξικά συμφέροντα, ἡ θέση καί ἡ πολιτική τῆς κυρίαρχης τάξης.

Ἄλλη βασική κοινωνική δύναμη ἦταν οἱ μικροαστοί πού ταλαντεύονταν, ἦταν τρομοκρατημένοι ἀπό τό κόκκινο φάσμα καί ἐπηρεάζονταν ἀπό τίς φωνές ἐνάντια στούς «ἀναρχικούς». Οἱ μικροαστοί, ὀνειροπόλοι καί φρασεολόγοι-«σοσιαλιστές» στίς ἐπιδιώξεις τους, πού ἀρέσκονταν νά αὐτοτιτλοφοροῦνται «σοσιαλιστική δημοκρατία» (τόν ἴδιο ἀκριβῶς τίτλο παίρνουν τώρα οἱ ἐσέροι μαζί μέ τούς μενσεβίκους!), φοβοῦνταν νά ἐμπιστευτοῦν τήν ἡγεσία στό ἐπαναστατικό προλεταριάτο, χωρίς νά καταλαβαίνουν ὅτι ὁ φόβος αὐτός τούς καταδίκαζε νά ἐμπιστευτοῦν τήν ἡγεσία στήν ἀστική τάξη. Γιατί σέ μιά κοινωνία πού διεξάγεται σκληρή ταξική πάλη ἀνάμεσα στήν ἀστική τάξη καί στό προλεταριάτο, ἰδιαίτερα σέ συνθῆκες ἀναπόφευκτης ὄξυνσης αὐτῆς τῆς πάλης ἀπό τήν ἐπανάσταση, «μέσος» δρόμος *δέν μπορεῖ* νά ὑπάρχει. Κι' ὅλη ἡ οὐσία τῆς ταξικῆς θέσης καί τῶν ἐπιδιώξεων τῶν μικροαστῶν βρίσκεται στό ὅτι θέλουν τό ἀδύνατο, ἐπιδιώκουν τό ἀδύνατο, δηλαδή ἀκριβῶς αὐτό τό «μέσο δρόμο».

Τρίτη ἀποφασιστική ταξική δύναμη ἦταν τό προλεταριάτο, πού δέν ἐπεδίωκε τή «συμφιλίωση» μέ τήν ἀστική τάξη, ἀλλά τή νίκη ἐνάντια σ' αὐτή, τή θαραλέα ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης καί μάλιστα σέ διεθνή κλίμακα.

Νά ποιά ἦταν ἡ ἀντικειμενική ἱστορική βάση *πού γέννησε* τόν Καβενιάκ. Οἱ ταλαντεύσεις τῶν μικροαστῶν τούς «ἀπομάκρυναν» ἀπό τό ρόλο τοῦ ἐνεργοῦ παράγοντα, καί ὁ στρατηγός Καβενιάκ, αὐτός ὁ γάλλος καντέτος, ἐπωφελούμενος ἀπό τό φόβο τους νά ἐμπιστευτοῦν τήν ἡγεσία στούς προλετάριους, προχώρησε στόν *ἀφοπλισμό* τῶν ἐργατῶν τοῦ Παρισιοῦ καί στίς μαζικές ἐκτελέσεις τους.

Ἡ ἐπανάσταση τέλειωσε μέ τίς ἱστορικές αὐτές ἐκτελέσεις. Οἱ μικροαστοί, πού ὑπερεῖχαν ἀριθμητικά, ἦταν καί παρέμειναν πολιτικά ἀνίσχυρη οὐρά τῆς ἀστικῆς τάξης, καί τρία χρόνια ἀργότερα ἀναστηλώθηκε στή Γαλλία ἡ καισαρική μοναρχία μέ μιά πολύ σιχαμερή μορφή.

Ὁ ἱστορικός λόγος τοῦ Τσερετέλι στίς 11 τοῦ Ἰούνη, πού ἦταν ὁλοφάνερα ἐμπνευσμένος ἀπό τούς καντέτους Καβενιάκ (ἴσως ἐμπνευσμένος ἄμεσα ἀπό τούς ἀστούς ὑπουργούς, ἴσως ὑπαγορευμένος ἔμμεσα ἀπό τόν ἀστικό τύπο καί τήν ἀστική κοινή

γνώμη, ἡ διαφορά αὐτή δέν ἔχει σημασία), ὁ ἱστορικός αὐτός λόγος εἶναι ἀξιοσημείωτος, εἶναι ἱστορικός, ἀκριβῶς ἐπειδή ὁ Τσερετέλι *ἀποκάλυψε* χωρίς νά τό θέλει μέ μιά ἀμίμητη ἀφέλεια τήν «κρυφή ἀρώστια» ὁλόκληρης τῆς μικροαστικῆς μάζας, καί τῆς ἐσέρικης καί τῆς μενσεβίκικης. Αὐτή ἡ «κρυφή ἀρώστια» συνίσταται, πρῶτο, στήν πλήρη ἀνικανότητα τῆς μάζας αὐτῆς γιά ἀνεξάρτητη πολιτική· δεύτερο, στό φόβο της νά ἐμπιστευτεῖ τήν ἡγεσία στό ἐπαναστατικό προλεταριάτο καί νά ὑποστηρίξει ἀνεπιφύλακτα τήν ἀνεξάρτητη πολιτική *του*· τρίτο, στό γλίστρημα, πού προκύπτει ἀναπόφευκτα ἀπό δῶ, πρός τήν ὑποταγή στούς καντέτους ἤ στήν ἀστική τάξη γενικά *(δηλαδή στήν ὑποταγή στούς Καβενιάκ)*.

Νά ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία. Οὔτε ὁ Τσερετέλι, οὔτε ὁ Τσερνόφ προσωπικά, οὔτε ἀκόμη καί ὁ Κέρενσκι εἶναι προορισμένοι νά παίξουν ρόλο Καβενιάκ — γι' αὐτό τό ρόλο θά βρεθοῦν ἄλλοι, πού στήν κατάλληλη στιγμή θά ποῦν στούς ρώσους Λουί Μπλάν: «παραμερίστε» — ὁ Τσερετέλι ὅμως καί ὁ Τσερνόφ εἶναι ἡγέτες τῆς μικροαστικῆς πολιτικῆς, πού κάνει δυνατή καί ἀναγκαία τήν ἐμφάνιση τῶν Καβενιάκ.

«Ὅταν ἐμφανιστεῖ ὁ πραγματικός Καβενιάκ, θά εἴμαστε στό πλευρό σας» — θαυμάσια ὑπόσχεση, ὑπέροχη πρόθεση! Τό λυπηρό μόνο εἶναι πού φανερώνει τή χαρακτηριστική γιά τούς αἰσθηματικούς καί φοβιτσιάρηδες μικροαστούς ἄγνοια τῆς ταξικῆς πάλης. Γιατί ὁ Καβενιάκ δέν εἶναι ἕνα τυχαῖο φαινόμενο, «ἡ ἐμφάνισή» του δέν εἶναι ἕνα μεμονωμένο γεγονός. Ὁ Καβενιάκ εἶναι ἐκπρόσωπος μιᾶς τάξης (τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης), φορέας τῆς πολιτικῆς της. Κι' αὐτή ἀκριβῶς τήν τάξη, αὐτή ἀκριβῶς τήν πολιτική ὑποστηρίζετε *τώρα* κιόλας ἐσεῖς, κύριοι ἐσέροι καί μενσεβίκοι! Σ' αὐτή τήν τάξη καί στήν πολιτική της *ἐσεῖς*, πού ἔχετε ἀναμφισβήτητα αὐτή τή στιγμή τήν πλειοψηφία στή χώρα, δίνετε τήν *ὑπεροχή* στήν κυβέρνηση, δηλαδή μιά ὑπέροχη βάση γιά δράση.

Πραγματικά, στό Πανρωσικό ἀγροτικό συνέδριο κυριαρχοῦσαν σχεδόν ὁλοκληρωτικά οἱ ἐσέροι. Στό Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ἡ μεγάλη πλειοψηφία ἀκολουθοῦσε τό συνασπισμό τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων. Τό ἴδιο καί στίς ἐκλογές γιά τά δημοτικά συνοικιακά συμβούλια τῆς Πετρούπολης. Τό πράγμα εἶναι φανερό: οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι εἶναι τώρα κυβερνητικό κόμμα. Καί τό κυβερνητικό αὐτό κόμμα παραδίνει ἐθελοντικά τήν ἐξουσία (τήν πλειοψηφία στήν κυβέρνηση) *στό κόμμα τῶν Καβενιάκ!!*

Τζάκι νά ὑπάρχει, καί καλικάντζαροι θά κατεβοῦν. Φτάνει νά ὑπάρχουν ἀσταθεῖς, ταλαντευόμενοι, μικροαστοί πού φοβοῦνται τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης καί ἡ ἐμφάνιση τῶν Καβενιάκ εἶναι ἐξασφαλισμένη.

Στή Ρωσία ὑπάρχουν σήμερα πολλά πράγματα πού κάνουν τήν ἐπανάστασή μας νά διαφέρει ἀπό τή γαλλική ἐπανάσταση τοῦ 1848: ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος, ἡ γειτνίαση μέ πιό προοδευμένες (κι' ὄχι μέ πιό καθυστερημένες, ὅπως συνέβαινε τότε μέ τή Γαλλία) χῶρες, ἀγροτικό καί ἐθνικό κίνημα. Ὅλα αὐτά ὅμως μποροῦν νά ἀλλάξουν μόνο τή μορφή τῆς ἐκδήλωσης τῶν Καβενιάκ, τή στιγμή, τίς ἐξωτερικές ἀφορμές κτλ. Ὅλα αὐτά δέν μποροῦν νά ἀλλάξουν τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης, ἐπειδή ἡ οὐσία βρίσκεται στίς *ἀμοιβαῖες σχέσεις τῶν τάξεων*.

Στά λόγια καί ὁ Λουί Μπλάν ἦταν τόσο μακριά ἀπό τόν Καβενιάκ, ὅσο ἡ γῆ ἀπό τόν οὐρανό. Καί ὁ Λουί Μπλάν ἔδινε ἀναρίθμητες ὑποσχέσεις, ὅτι «θά ἀγωνιστεῖ στίς ἴδιες γραμμές» μέ τούς ἐπαναστάτες ἐργάτες ἐνάντια στούς ἀστούς ἀντεπαναστάτες. Καί ὅμως οὔτε ἕνας ἱστορικός - μαρξιστής, οὔτες ἕνας σοσιαλιστής δέν τολμάει νά ἀμφισβητήσει τό γεγονός πώς ἡ ἀδυναμία ἀκριβῶς, ἡ ἀστάθεια, ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν Λουί Μπλάν πρός τήν ἀστική τάξη γέννησαν τόν Καβενιάκ, τοῦ ἐξασφάλισαν τήν ἐπιτυχία.

Τό ἄν τούς ρώσους Καβενιάκ, πού τούς γεννάει ἀναπόφευκτα ἡ ἀντεπαναστατικότητα τῆς ρωσικῆς ἀστικῆς τάξης, μέ ἐπικεφαλῆς τούς καντέτους, καί ἡ ἀστάθεια, ὁ φόβος καί οἱ ταλαντεύσεις τῶν μικροαστικῶν κομμάτων τῶν ἐσέρων καί μενσεβίκων, τούς περιμένει νίκη ἤ ἥττα, ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικά ἀπό τή σταθερότητα καί τήν ἐπαγρύπνηση, ἀπό τή δύναμη τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν τῆς Ρωσίας.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 83,
29 (16) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΑΙΣΧΟΣ !

Νά μέχρι ποιό σημεῖο ἔφτασε σήμερα ὁ ἀρθρογράφος τῶν κύριων ἄρθρων τῆς «Νόβαγια Ζίζν», κύριος Σταν. Βόλσκι:

«...᾽Αρνούμενος στούς μεγάλους λαούς τό δικαίωμα ὑποδούλωσης μικρῶν λαοτήτων, ὁ σοσιαλισμός καμιά φορά δέν σύστησε καί ἀντίθετο τρόπο ἐνεργειῶν: τήν ὑποδούλωση ἀπό τίς μικρές λαότητες μεγάλων λαῶν. Καί ὅμως σέ ἕναν τέτιο ἀκριβῶς βιασμό τῆς θέλησης τῆς πανρωσικῆς δημοκρατίας, στήν ἄρνηση τῆς κοινῆς ἐπαναστατικῆς - δημοκρατικῆς δουλιᾶς, στήν ὑποκατάσταση τῆς ταξικῆς πάλης μέ τήν ἐθνική ἔχθρα, ἀνάγεται ἄν ὄχι τό πρόγραμμα, τότε πάντως, ἡ τακτική τῆς Ράντας τῆς Οὐκρανίας...».

Νά μέχρι ποιό σημεῖο φτάνουν οἱ ταλαντεύσεις τῶν μικροαστῶν φλύαρων τῆς «Νόβαγια Ζίζν» — μέχρι τόν ἀνοιχτό ἑκατονταρχισμό! Μόνο οἱ Μένσικοφ χθές καί οἱ Κατκόφ προχθές μποροῦσαν νά ὀνομάσουν «ὑποδούλωση» τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ ἀπό τούς οὐκρανούς τήν ἐπιθυμία τῶν τελευταίων νά ἔχουν δική τους βουλή, δικούς τους ὑπουργούς, δικό τους στρατό, δικά τους δημόσια οἰκονομικά καί ἄλλα!

Βρώμικος μεγαλορωσικός σωβινισμός, χρωματισμένος μέ γλυκούτσικα, σχεδόν μαρξιστικά λόγια, αὐτό εἶναι τό κήρυγμα τοῦ ὑπουργοῦ Β. Τσερνόφ, τοῦ κ. Βόλσκι καί τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα».

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 83,
29 (16) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΤΙΠΑΛΕΨΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Μόλις πρίν ἀπό λίγες μέρες ὁ ὑπουργός Τσερετέλι εἶχε δηλώσει στόν «ἱστορικό» του λόγο πώς δέν ὑπάρχει καμιά ἀντεπανάσταση. Σήμερα ἡ κυβερνητική ἐφημερίδα «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» σέ ἄρθρο μέ τόν τίτλο «᾽Απειλητικά συμπτώματα» μιλάει μέ ἐντελῶς διαφορετικό τόνο.

«Στόν ἀέρα ἀναδεύονται καθαρά τά σημάδια τῆς ἀντεπανάστασης που κινητοποιεῖται».

Εὐχαριστοῦμε καί γιά μόνο τό λόγο πώς ἀναγνώρισαν ἐπιτέλους ἔστω καί τό ἴδιο τό γεγονός.

Παρακάτω ὅμως τό κυβερνητικό ὄργανο συνεχίζει: «Μᾶς εἶναι ἄγνωστο τό ἐπιτελεῖο της (τῆς ἀντεπανάστασης), μᾶς εἶναι ἄγνωστος ὁ βαθμός ὀργάνωσής της».

Ὥστε ἔτσι! Σᾶς εἶναι ἄγνωστο τό ἐπιτελεῖο τῆς ἀντεπανάστασης; ᾽Επιτρέψτε μας νά σᾶς βοηθήσουμε νά τό μάθετε. Τό ἐπιτελεῖο τῆς ἀντεπανάστασης πού ὀργανώνεται, βρίσκεται κύριοι στήν Προσωρινή κυβέρνηση, στήν ἴδια τήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ, στήν ὁποία μετέχουν 6 σύντροφοί σας! Τό ἐπιτελεῖο τῆς ἀντεπανάστασης βρίσκεται στήν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων τῆς IV Κρατικῆς δούμας, ὅπου διαφεντεύουν ὁ Μιλιουκόφ, ὁ Ροντζιάνκο, ὁ Σούλγκιν, ὁ Γκουτσκόφ, ὁ Α. Σινγκαριόφ, ὁ Μανουῆλοφ καί Σία — οἱ καντέτοι πού βρίσκονται στήν κυβέρνηση᾽ή συνασπισμοῦ εἶναι τό δεξί χέρι τοῦ Μιλιουκόφ καί Σίας. Τό ἐπιτελεῖο τῆς ἀντεπανάστασης στρατολογεῖται ἀπό ὁρισμένους ἀντιδραστικούς στρατηγούς. Στό ἐπιτελεῖο τῆς ἀντεπανάστασης βρίσκονται ὁρισμένοι ἀπόστρατοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοί.

Ἄν δέν θέλετε μόνο νά κλαίγεστε γιά τήν ἀντεπανάσταση, ἀλλά καί νά τήν ἀντιπαλέψετε, εἶστε ὑποχρεωμένοι νά πεῖτε μαζί μέ μᾶς: κάτω οἱ 10 καπιταλιστές ὑπουργοί...

Σέ συνέχεια ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» τονίζει ὅτι τό κυριότερο ὄργανο τῆς ἀντεπανάστασης εἶναι ὁ Τύπος πού ὑποδαυλίζει τόν ἀντισημιτισμό, πού ἐξερεθίζει τίς μάζες ἐνάντια στούς ἑβραίους. Αὐτό εἶναι σωστό. Τό συμπέρασμα ὅμως; Δέν εἶστε σεῖς, κύριοι, κυβερνητικό κόμμα; Τί κάνατε γιά νά χαλιναγωγήσετε τόν αἰσχρό ἀντεπαναστατικό Τύπο; Μπορεῖτε λοιπόν ἐσεῖς, πού αὐτοτιτλοφορεῖστε «ἐπαναστατική δημοκρατία», νά ἀπορίπτετε τά ἐπαναστατικά μέτρα ἐνάντια στόν ἀποχαλινωμένο, ὁλοφάνερα ἀντεπαναστατικό Τύπο; Κι' ἀκόμη. Γιατί δέν ἱδρύετε ἕνα ἐπίσημο ὄργανο γιά τή δημοσίευση τῶν ἀγγελιῶν, γιά νά ἀφαιρέσετε ἀπό τόν αἰσχρό ἀντεπαναστατικό Τύπο τήν κύρια πηγή τῶν ἐσόδων του, καί συνεπῶς, καί τήν κύρια δυνατότητα νά ἐξαπατᾶ τό λαό; Πραγματικά, ἀπό ποῦ βγαίνει πώς γιά τήν ἔκδοση τῆς «Νόβογε Βρέμια», τῆς «Μάλενκαγια Γκαζέτα»[122], τῆς «Ρούσκαγια Βόλια» καί τῶν ἄλλων παρόμοιων ἑρπετῶν πρέπει νά ἀποσποῦνται σήμερα χιλιάδες καί χιλιάδες ἄνθρωποι ἀπό τήν πραγματικά παραγωγική δουλιά;

Τί κάνατε γιά νά καταπολεμήσετε τόν ἀντεπαναστατικό Τύπο, πού συγκέντρωσε ὅλες του τίς προσπάθειες σέ μιά συκοφαντική ἐκστρατεία ἐνάντια στό Κόμμα μας; Τίποτε! Ἐσεῖς οἱ ἴδιοι τροφοδοτούσατε αὐτή τή συκοφαντική ἐκστρατεία. Ἐσεῖς εἴσαστε ἀπασχολημένοι μέ τόν ἀγώνα ἐνάντια στόν κίνδυνο ἀπό τ' ἀριστερά.

Θερίζετε ὅ,τι σπείρατε, κύριοι.

Ἔτσι γινόταν κι' ἔτσι θά γίνεται — ὅσο θά ἐξακολουθεῖτε νά ταλαντεύεστε ἀνάμεσα στή θέση τῆς ἀστικῆς τάξης καί στή θέση τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 84,
30 (17) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Η ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΚΑΙ Η ΗΤΤΑ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Τά κυβερνητικά κόμματα τῆς Ρωσίας, δηλαδή οἱ καντέτοι πού ἔχουν τήν πλειοψηφία στήν κυβέρνηση καί τήν παντοδυναμία τοῦ *κεφαλαίου* στήν οἰκονομία, καί ἔπειτα οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι πού ἔχουν σήμερα τήν ἀναντίρητη πλειοψηφία στή χώρα (πού ὅμως εἶναι ἀνίσχυροι στήν κυβέρνηση καί στήν οἰκονομία τῆς καπιταλιστικῆς χώρας), *ὅλα* αὐτά τά κυβερνητικά κόμματα ἔπαθαν στό οὐκρανικό ζήτημα ὁλοφάνερη ἥττα καί μάλιστα σέ παγκρατική κλίμακα καί σ' ἕνα σοβαρότατο ζήτημα.

Οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι ἀνέχτηκαν νά *μήν* ἐκπληρώσει τό στοιχειῶδες δημοκρατικό χρέος της ἡ Προσωρινή κυβέρνηση τῶν καντέτων, δηλαδή τῶν ἀντεπαναστατῶν ἀστῶν, νά *μή* διακηρύξει πώς εἶναι *ὑπέρ* τῆς αὐτονομίας καί τῆς πλήρους ἐλευθερίας ἀποχωρισμοῦ τῆς Οὐκρανίας. Οἱ οὐκρανοί, ὅπως δηλώνει σήμερα στή «Ντιέλο Ναρόντα» ὁ ὑπουργός Τσερνόφ, ζητοῦσαν ἀσύγκριτα λιγότερα, καί συγκεκριμένα: «νά διακηρύξει ἡ Προσωρινή κυβέρνηση μέ μιά εἰδική πράξη πώς *δέν εἶναι ἐνάντια* στό δικαίωμα τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ γιά αὐτονομία». Αὐτή εἶναι μιά μετριοπαθέστατη καί νομιμότατη διεκδίκηση, ὅπως μετριοπαθεῖς εἶναι καί οἱ δυό ἄλλες: 1) Ἡ Οὐκρανία ἐκλέγει ἀπό τόν ντόπιο πληθυσμό της ἕναν ἀντιπρόσωπο γιά τήν κεντρική κυβέρνηση τῆς Ρωσίας· πόσο μετριοπαθής εἶναι αὐτή ἡ διεκδίκηση τό δείχνει τό γεγονός ὅτι τό 1897 στή Ρωσία τά 43% τοῦ πληθυσμοῦ ἦταν μεγαλορῶσοι καί τά 17% οὐκρανοί, δηλαδή οἱ οὐκρανοί θά μποροῦσαν νά ζητήσουν νά ἔχουν ὄχι ἕναν ὑπουργό ἀπό τούς 16, ἀλλά ἕξι!! 2) Στήν Οὐκρανία πρέπει νά ὑπάρχει «ἕνας ἀντιπρόσωπος τῆς κεντρικῆς κυβέρνησης τῆς Ρωσίας, ἐκλεγμένος ἀπό τόν ντόπιο πληθυσμό»,—τί μπορεῖ νά εἶναι νομιμότερο ἀπ' αὐτό; Μέ ποιό δικαίωμα τολμάει ἕνας δημοκράτης νά παρεκκλίνει ἀπό τήν ἀρχή: «καμιά διορισμένη ἀπό τά πάνω ἐξουσία στό ντόπιο πληθυσμό», ἀρχή πού ἐπαληθεύτηκε ἀπό τή θεωρία καί ἐπιβεβαιώθηκε ἀπό τήν πείρα τῶν δημοκρατικῶν ἐπαναστάσεων;;

Ἡ ἄρνηση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης νά ἱκανοποιήσει τίς μετριοπαθέστατες καί νομιμότατες αὐτές διεκδικήσεις ἦταν μιά πρωτάκουστη ἀναισχυντία, μιά κτηνώδης θρασύτητα τῶν ἀντεπαναστατῶν, μιά γνήσια ἐκδήλωση τῆς πολιτικῆς τοῦ μεγαλορώσου «ντερζιμόρντα», – καί οἱ ἐσέροι μέ τούς μενσεβίκους, κοροϊδεύοντας τά ἴδια τά προγράμματα τῶν κομμάτων τους, τό ἀνέχτηκαν αὐτό στήν κυβέρνηση καί τό ὑπερασπίζουν σήμερα στίς ἐφημερίδες τους!! Σέ ποιό σημεῖο κατάπτωσης ἔφτασαν οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι! Πόσο θλιβερές εἶναι σήμερα οἱ ὑπεκφυγές τῶν ὀργάνων τους, τῆς «Ντιέλο Ναρόντα» καί τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα».

Χάος, σύγχυση, «λενινισμός στό ἐθνικό ζήτημα», ἀναρχία — νά μέ τί ξεφωνητά βάρβαρου τσιφλικᾶ ρίχνονται οἱ δυό ἐφημερίδες ἐνάντια στούς οὐκρανούς.

Ἀλλά ἄς ἀφήσουμε τά ξεφωνητά. Ποιά εἶναι τά ἐπιχειρήματα πάνω στήν οὐσία τοῦ ζητήματος;

Προτοῦ συνέλθει ἡ Συντακτική Συνέλευση δέν μπορεῖ νά λυθεῖ «σωστά» οὔτε τό ζήτημα τῶν συνόρων τῆς Οὐκρανίας, οὔτε τό ζήτημα τῆς ἐλευθερίας της, οὔτε τό δικαίωμα εἴσπραξης φόρων κτλ. κ.ο.κ. — αὐτό εἶναι τό μοναδικό τους ἐπιχείρημα. Ἀπαιτοῦν «ἐγγύηση σωστότητας» — σ' αὐτή τήν ἔκφραση τοῦ ἄρθρου τῆς Σύνταξης τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» βρίσκεται *ὅλη ἡ οὐσία* τῆς ἐπιχειρηματολογίας τους.

Μά αὐτό εἶναι ὁλοφάνερο ψέμα, κύριοι, ὁλοφάνερη ἀναισχυντία τῶν ἀντεπαναστατῶν, γιατί τό νά προβάλλει κανείς ἕνα τέτιο ἐπιχείρημα σημαίνει στήν οὐσία ὅτι βοηθάει τούς πραγματικούς ἐξωμότες καί προδότες τῆς ἐπανάστασης!!

«Ἐγγύηση σωστότητας» — γιά σκεφτεῖτε το αὐτό ἔστω καί γιά μιά στιγμή. Πουθενά στή Ρωσία, *οὔτε στήν κεντρική κυβέρνηση*, οὔτε σέ κανένα τοπικό ὄργανο (ἐκτός ἀπό τά πολύ μικρά ὄργανα: τά δημοτικά συνοικιακά συμβούλια τῆς Πετρούπολης) *δέν ὑπάρχει* ἐγγύηση σωστότητας καί εἶναι μάλιστα ὁλοφάνερο πώς *δέν ὑπάρχει* σωστότητα. Εἶναι ὁλοφάνερο πώς δέν ὑπάρχει «σωστότητα» στήν ὕπαρξη τῆς Κρατικῆς δούμας καί τοῦ Κρατικοῦ Συμβουλίου. Εἶναι ὁλοφάνερο πώς δέν ὑπάρχει «σωστότητα» στή σύνθεση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, γιατί ἡ σύνθεση αὐτή ἀποτελεῖ κοροϊδία τῆς θέλησης καί τῆς συνείδησης τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν, τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν τῆς Ρωσίας. Εἶναι ὁλοφάνερο πώς δέν ὑπάρχει «σωστότητα» στή σύνθεση τῶν Σοβιέτ (τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀγροτῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν), γιατί οἱ θεσμοί αὐτοί δέν δημιούργησαν

μέχρι τώρα τίς ἐγγυήσεις γιά τήν αὐστηρή πληρότητα καί τόν αὐστηρό δημοκρατισμό τῶν ἐκλογῶν, πράγμα πού δέν ἐμποδίζει *καί τό Κόμμα μας*, καί ὅλη τή μάζα τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν νά τούς θεωρεῖ τούτη τή στιγμή σάν τούς *καλύτερους* ἐκφραστές τῆς θέλησης τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ. Πουθενά στή Ρωσία δέν ὑπάρχουν *καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρχουν — καί ποτέ δέν ὑπῆρχαν σέ παρόμοιες ἐπαναστατικές στιγμές* —«ἐγγυήσεις σωστότητας». Αὐτό τό καταλαβαίνουν ὅλοι, κανείς δέν ζητάει τίποτε ἄλλο, ὅλοι ἀντιλαμβάνονται πώς αὐτό εἶναι ἀναπόφευκτο.

Μόνο γιά τήν Οὐκρανία «ἐμεῖς» ζητᾶμε «ἐγγυήσεις σωστότητας»!

Τά χάσατε ἀπό τό φόβο σας, κύριοι ἐσέροι καί μενσεβίκοι, γιατί παρασυρθήκατε ἀπό τίς ἀντεπαναστατικές κραυγές τῶν μεγαλορώσων τσιφλικάδων καί καπιταλιστῶν, πού ἔχουν ἐπικεφαλῆς τους τόν Ροντζιάνκο καί τόν Μιλιουκόφ, τόν Λβόφ καί τόν Τερεστσένκο, τόν Νεκράσοφ καί τόν Σινγκαριόφ καί Σία. Ἐσεῖς ἀπό τώρα κιόλας παρουσιάζετε τήν εἰκόνα ἀνθρώπων τρομοκρατημένων ἀπό τούς Καβενιάκ, πού γεννιοῦνται *(καί «πού παραμονεύουν»)*.

Τίποτε ἀπολύτως τό τρομερό, οὔτε ἴχνος ἀναρχίας καί χάους δέν ὑπάρχει, οὔτε στίς ἀποφάσεις, οὔτε στίς ἀπαιτήσεις τῶν οὐκρανῶν. Ἱκανοποιεῖστε τίς νομιμότατες καί μετριοπαθέστατες αὐτές διεκδικήσεις, καί στήν Οὐκρανία δέν θά εἶναι μικρότερο τό κύρος ἀπό ὁπουδήποτε ἀλλοῦ στή Ρωσία, ὅπου κύρος ἔχουν *μόνο* τά Σοβιέτ (πού *δέν* ἔχουν «ἐγγυήσεις σωστότητας»!!). Τήν «ἐγγύηση σωστότητας» θά τή δόσουν σέ σᾶς καί σ' ὅλους τούς λαούς τῆς Ρωσίας τά μελλοντικά Σέιμ, θά τή δόσει ἡ μελλοντική Συντακτική Συνέλευση ὄχι μόνο σχετικά μέ τό οὐκρανικό, ἀλλά σχετικά μέ *ὅλα* τά ζητήματα, γιατί, ὅπως εἶναι φανερό, στή Ρωσία δέν ὑπάρχει σήμερα «σωστότητα» *σέ κανένα* ζήτημα. Ἱκανοποιεῖστε τίς ἀπαιτήσεις τῶν οὐκρανῶν — αὐτό ὑπαγορεύει ἡ λογική, γιατί διαφορετικά θά εἶναι χειρότερα: τούς οὐκρανούς δέν θά τούς συγκρατήσεις μέ τή βία, μόνο θά τούς ἐξοργίσεις. Ἱκανοποιεῖστε τίς ἀπαιτήσεις τῶν οὐκρανῶν — καί τότε θά ἀνοίξετε τό δρόμο τῆς ἐμπιστοσύνης ἀνάμεσα στά δυό ἔθνη, τῆς ἀδελφικῆς ἕνωσής τους, σάν ἴσων!

Οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι, σάν κυβερνητικά κόμματα, ἔπαθαν ἥττα στό οὐκρανικό ζήτημα, γιατί παρασύρθηκαν ἀπ' τούς ἀντεπαναστάτες καντέτους Καβενιάκ.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 84,
30 (17) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΝΑ ΠΑΡΑΠΕΜΦΘΟΥΝ ΣΕ ΔΙΚΗ Ο ΡΟΝΤΖΙΑΝΚΟ ΚΑΙ Ο ΤΖΟΥΝΚΟΒΣΚΙ ΓΙΑ ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΠΡΟΒΟΚΑΤΟΡΑ!

Ἀπό τά πορίσματα τῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς[123] σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τοῦ προβοκάτορα Μαλινόβσκι φαίνεται πώς διαπιστώθηκε σάν γεγονός τό παρακάτω:

Καί ὁ Τζουνκόβσκι καί ὁ *Ροντζιάνκο ἔμαθαν* ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 7 τοῦ Μάη 1914, ὅτι ὁ Μαλινόβσκι εἶναι προβοκάτορας[124].

Κανένας ἀπ' αὐτούς *δέν ἔκανε γνωστό* στά πολιτικά κόμματα, πού ἀντιπροσωπεύονταν στή Δούμα καί πρίν ἀπόλα στούς μπολσεβίκους, ὅτι ἀνάμεσά τους ὑπάρχει προβοκάτορας!!

Δέν εἶναι λοιπόν αὐτό ἔγκλημα;

Μπορεῖ λοιπόν ὕστερα ἀπ' αὐτό νά ἀνέχεται κανείς τόν Τζουνκόβσκι καί τόν *Ροντζιάνκο* στίς γραμμές τῶν ἀκηδίλωτων πολιτῶν;

Ἄς τό σκεφτεῖ αὐτό καί ἄς πεῖ τή γνώμη του κάθε πολιτικό κόμμα!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 84, 30 (17) τοῦ Ἰούνη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΠΑΡΑΔΟΞΗ ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΣΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ[125]

Στίς ἐφημερίδες «Ντιέν» καί «Νόβαγια Ζίζν», πού δημοσίευσαν χθές λεπτομερέστερα ἀπό τίς ἄλλες τά πορίσματα τῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, ὑπάρχει ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό τήν κατάθεσή μου, πού λείπει ἀπό τήν «Μπιρζιόβκα», ἡ ὁποία ἔδοσε ἀπό μερικές πλευρές πιό πλήρη ἀκόμη ἔκθεση τῶν πορισμάτων.

Στίς δυό πρῶτες ἐφημερίδες δημοσιεύεται ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό τήν κατάθεσή μου, πού ἀρχίζει μέ τά λόγια «δέν πιστεύω πώς ἐδῶ ὑπάρχει χαφιεδισμός». Πρίν ἀπό τό ἀπόσπασμα δέν ὑπάρχουν τά ἀποσιωπητικά. Προκύπτει λοιπόν ἡ παραδοξολογία καί ὁ παραλογισμός, ὅτι τάχα ἐγώ «δέν τό πιστεύω» αὐτό σήμερα.

Μόνο μιά ἐξαιρετικά παράδοξη διαστρέβλωση τοῦ ἀποσπάσματος καί στίς δυό ἐφημερίδες μποροῦσε νά ὁδηγήσει σ' ἕναν τέτιο παραλογισμό. Στήν πραγματικότητα κατάθεσα: «Προσωπικά *μοῦ συνέβηκε* πολλές φορές νά σκεφτῶ (πρίν ἀποκαλυφθεῖ ὁ προβοκάτορας Μαλινόβσκι) ἔτσι: ὕστερα ἀπό τήν περίπτωση Ἄζεφ τίποτε δέν μπορεῖ νά μέ ξενίσει. Δέν πιστεύω ὅμως, ἔλεγα, νά ὑπάρχει ἐδῶ χαφιεδισμός, ὄχι μόνο γιατί δέν βλέπω οὔτε ἀποδείξεις, οὔτε πειστήρια, ἀλλά καί γιατί» (καί συνεχίζω ὅπως εἶναι στή «Ντιέν»: ἄν ὁ Μαλινόβσκι ἦταν προβοκάτορας, ἡ ὀχράνα δέν θά κέρδιζε ὅπως ὑπολόγιζε, γιατί στό Κόμμα μας ὅλη ἡ δουλιά γινόταν μέσω δυό νόμιμων βάσεων κτλ.)[126].

Συνεπῶς, στίς καταθέσεις μου γίνεται λόγος γιά τό παρελθόν. Ἡ «Ντιέν» καί ἡ «Νόβαγια Ζίζν»* μέ μιά παράδοξη διαστρέβλωση τοῦ ἀποσπάσματος μοῦ ἀποδίδουν τόν παραλογισμό πώς τάχα μιλάω γιά τό παρόν.

Προκύπτει κάτι τό ἐντελῶς ἀντίθετο ἀπ' αὐτά πού κατάθεσα στήν πραγματικότητα.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 84,
30 (17) τοῦ Ἰούνη 1917
Ὑπογραφή: Ν. Λένιν

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

---

* Στίς δυό ἐφημερίδες ὑπάρχει ἀκόμη ἕνα παράραμα: «οἱ μπολσεβίκοι δέν θά ὀργανώσουν ἔνοπλη ἐξέγερση». Ἀντί τοῦ «δέν» θά πρέπει νά μπεῖ ἡ λέξη «τάχα».

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Ὁ σχηματισμός ἀπό τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί τήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ ἀγροτικοῦ Σοβιέτ, μιᾶς ἐνιαίας ἤ ὁμόσπονδης Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ζήτημα ἡμερῶν. Τό ζήτημα μπῆκε στήν ἡμερήσια διάταξη καί σήμερα-αὔριο θά λυθεῖ. Τό μικρό «καυγαδάκι» ἀνάμεσα στούς ἐσέρους καί τούς μενσεβίκους γιά τόν τρόπο συγκρότησης τῆς ΚΕ δέν ἀξίζει καμιά προσοχή: εἶναι ἀσήμαντη πραγματικά αὐτή ἡ πάλη δυό Κομμάτων, πού ἀκολουθοῦν ἐξίσου τίς ἀπόψεις τοῦ ἀμυνιτισμοῦ (δηλαδή τῆς ὑποστήριξης τοῦ ληστρικοῦ πολέμου) καί τοῦ μινιστεριαλισμοῦ, δηλαδή τῆς ὑποστήριξης τῆς κυβέρνησης τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης.

Ὁ σχηματισμός τῆς ΚΕ ἔχει τεράστια σημασία, σάν τό τελευταῖο γνωρισματάκι πού χαρακτηρίζει τήν τρέχουσα πολιτική στιγμή, σέ διάκριση ἀπό τίς προηγούμενες. Ἡ τρέχουσα πολιτική στιγμή καθορίζεται ἀπό τήν ὁριστική διασάφηση τοῦ γεγονότος ὅτι σήμερα ἡ πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ ἀκολουθεῖ τά κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, πού, ὅπως εἶναι γνωστό, εἶναι συνασπισμένα.

Τό Πανρωσικό ἀγροτικό Σοβιέτ καί τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν καί ἐργατῶν βουλευτῶν πού συνεδριάζει αὐτή τή στιγμή, σέ συνδυασμό μέ τίς ἐκλογές στά δημοτικά συνοικιακά συμβούλια τῆς Πετρούπολης διασαφήνισαν ὁριστικά τό γεγονός ὅτι ὁ συνασπισμός τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων ἀποτελεῖ *κυβερνητικό κόμμα στή Ρωσία*.

Ὁ συνασπισμός αὐτός ἔχει σήμερα ἀναντίρητα τήν πλειοψηφία στό λαό. Δέν χωράει ἀμφιβολία πώς θά ἔχει τήν πλειοψηφία καί στήν ἐνιαία ἤ ὁμόσπονδη Κεντρική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ (ἤ στό Σοβιέτ τῶν Σοβιέτ — ἡ ὀνομασία, ὅπως βλέπετε, δέν ἀποφασίστηκε ἀκόμη), πού σχηματίζεται τώρα.

Οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι εἶναι κυβερνητικά καί ὑπεύθυνα κόμματα.

Αὐτό εἶναι τό βασικό γεγονός τῆς τρέχουσας πολιτικῆς στιγ-

μῆς. Ἄν πρίν ἀπό τίς ἐκλογές τῆς Πετρούπολης, πρίν ἀπό τό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν, πρίν ἀπό τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι μποροῦσαν νά κρύβονται, ἔστω μέ ἴχνη ἀληθοφάνειας, πίσω ἀπό τό ἐπιχείρημα ὅτι δέν εἶναι γνωστή ἡ θέληση τῆς πλειοψηφίας, ὅτι ἴσως νά ἔχουν οἱ καντέτοι τήν πλειοψηφία κτλ. κ.ο.κ., τώρα οἱ ὑπεκφυγές αὐτές εἶναι ἀδύνατες. Τό παραπέτασμα καπνοῦ, πού διατηροῦνταν τεχνητά ἀπό ὁρισμένους, διαλύθηκε.

Εἶστε πλειοψηφία, κύριοι ἐσέροι καί μενσεβίκοι, εἶστε κυβερνητικά κόμματα, ἤ σωστότερα, κυβερνητικός συνασπισμός. *Εἶστε ὑπεύθυνοι.*

Τό κυριότερο καθῆκον μας στήν προπαγάνδα καί ζύμωση γενικά, στήν ἐκλογική καμπάνια γιά τή Συντακτική Συνέλευση εἰδικά, συνίσταται τώρα στό νά ἐξηγήσουμε ὅσο τό δυνατό πιό διεξοδικά, πιό συγκεκριμένα καί πιό παραστατικά στίς πλατιές μάζες τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν ὅτι γιά τήν πολιτική τῆς χώρας μας εἶναι σήμερα ὑπεύθυνοι οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι, σάν κυβερνητικά κόμματα. Μέχρι τώρα τά πράγματα ἦταν διαφορετικά, γιατί σάν Κόμματα δέν εἶχαν ἀκόμη διαπιστώσει πώς εἶχαν τήν πλειοψηφία καί παρίσταναν μέ ἱκανοποίηση τήν «ἀντιπολίτευση» στούς καντέτους πού κυβερνοῦσαν. Τώρα τά πράγματα ἔχουν ἀναμφισβήτητα ἔτσι: τήν πλειοψηφία τήν ἔχουν οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι.

Αὐτοί εἶναι ὑπεύθυνοι γιά ὅλη τήν πολιτική τῆς χώρας.

Αὐτοί εἶναι τώρα ὑπεύθυνοι γιά τά ἀποτελέσματα τοῦ ἐνάμιση μήνα διακυβέρνησης ἀπό τήν «κυβέρνηση συνασπισμοῦ».

Αὐτοί εἶναι ὑπεύθυνοι γιά τό ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν ὑπουργῶν στήν κυβέρνηση ἀποτελεῖται ἀπό ἐκπροσώπους τῶν κομμάτων τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης. Ὁ καθένας ξέρει, βλέπει, νιώθει ὅτι *χωρίς τή συγκατάθεση* τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί τοῦ Πανρωσικοῦ ἀγροτικοῦ Σοβιέτ οἱ ὑπουργοί αὐτοί δέν θά ἔμεναν στή θέση τους οὔτε μιά μέρα.

Οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι εἶναι ὑπεύθυνοι γιά τίς βασικές ἀντιφάσεις τῆς πολιτικῆς, πού γίνονται αἰσθητές ὅλο καί πιό ἔντονα καί πιό ὀδυνηρά, πού γίνονται ὅλο καί πιό χτυπητά καταθλιπτικές στίς μάζες.

— Στά λόγια «καταδίκη» τοῦ κατακτητικοῦ πολέμου καί «ἀπαίτηση» εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις. Στήν πράξη συνέχιση αὐτοῦ τοῦ ἴδιου τοῦ κατακτητικοῦ πολέμου σέ συμμαχία μέ τούς γνωστούς κατακτητές-ἰμπεριαλιστές τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας κτλ. Στήν πράξη προετοιμασία γιά ἐπίθεση, μέ ἀπαίτηση αὐτῶν

τῶν συμμάχων καί σύμφωνα μέ τά μυστικά ληστρικά σύμφωνα πού ἔκανε ὁ Νικόλαος Β΄ γιά νά πλουτίζουν οἱ ρῶσοι τσιφλικάδες καί καπιταλιστές.

Στήν πράξη πολιτική προσαρτήσεων, δηλαδή τῆς βίαιης προσκόλλησης λαῶν (Ἀλβανία, Ἑλλάδα) σ' ἕνα κράτος ἤ σέ μιά ὁμάδα ἱμπεριαλιστῶν — πολιτική προσαρτήσεων καί *μέσα* στήν «ἐπαναστατική» (πού ἀκολουθεῖ ὅμως ἀντεπαναστατικό δρόμο) Ρωσία, μεταχείριση τῆς Φιλλανδίας καί Οὐκρανίας, σάν νά ἦταν προσαρτημένοι καί ὄχι πραγματικά ἐλεύθεροι λαοί, πραγματικά ἰσότιμοι, πού ἔχουν ἀδιαφιλονίκητο δικαίωμα καί αὐτονομίας καί ἀποχωρισμοῦ.

— Στά λόγια «ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν, ὅπως φαίνεται, τσακίστηκε», ὅπως δήλωσε κομπαστικά ὁ ὑπουργός τοῦ συνασπισμοῦ Πεσεχόνοφ. Στήν πράξη ἀκόμη καί ἡ ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ εἶναι ὑποχρεωμένη νά ἀναγνωρίσει ὅτι «αὐξάνει ἡ ἀντίσταση τῶν εὔπορων τάξεων» (δηλαδή τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης, πού ἔχει 10 ὑπουργούς καπιταλιστές ἀπό τούς 16 καί οὐσιαστικά ἀπόλυτη κυριαρχία στήν οἰκονομία τῆς χώρας).

— Στά λόγια ὑποσχέσεις γιά ἔλεγχο καί ρύθμιση καί γιά πάρσιμο τῶν 100% τῶν κερδῶν (ὑπουργός Σκόμπελιεφ). Στήν πράξη μέσα σέ ἑνάμιση μήνα δέν ἔγινε ἀπολύτως τίποτε! Ἀπολύτως κανένα πρακτικό καί σοβαρό μέτρο δέν πάρθηκε οὔτε ἐνάντια στούς καπιταλιστές πού ἐφαρμόζουν λόκ-ἄουτ, οὔτε ἐνάντια στούς μαυραγορίτες κερδοσκόπους καί τούς ἱππότες τοῦ εὔκολου πλουτισμοῦ ἀπό τίς προμήθειες, οὔτε ἐνάντια στούς μεγιστάνες τῶν τραπεζῶν!!

Δέν θά μακρύνουμε τόν κατάλογο τῶν κατάφωρων αὐτῶν ἀντιφάσεων. Ἀρκοῦν κι' αὐτές πού ἀναφέραμε.

Ἡ οἰκονομική ἀποσύνθεση μεγαλώνει. Ἡ κρίση πλησιάζει. Ἡ καταστροφή ἐπέρχεται ἀσυγκράτητα. Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι κάνουν ἔκκληση στή συνείδηση τῶν καπιταλιστῶν, ἀπειλοῦν νά τούς πάρουν τά 100% τῶν κερδῶν τους, καυχῶνται πώς ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν τσακίστηκε, γράφουν ἀποφάσεις καί σχέδια, σχέδια καί ἀποφάσεις.

Ἡ καταστροφή ἐπέρχεται. *Ὅλη* ἡ εὐθύνη γι' αὐτή θά πέσει στόν κυβερνητικό συνασπισμό τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 85,
1 τοῦ Ἰούλη (18 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΑΚΟΜΗ ΜΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἡ οἰκονομική κατάρευση ἄρχισε κιόλας. Ἡ ἀστική τάξη διεξάγει ὁλομέτωπη ἐπίθεση. Χρειάζονται ἀποφασιστικά μέτρα.

Τί σκέπτεται νά κάνει ἡ Προσωρινή κυβέρνηση;

Γιά τή σωτηρία τῆς Ρωσίας, γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς οἰκονομικῆς κατάρευσης, γιά τήν ὀργάνωση τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς κατάστρωσε τό σχέδιο μιᾶς νέας ὀργάνωσης, ἕνα λεπτομερειακό σχέδιο γιά νά ἀντιμετωπίσει τήν οἰκονομική ἀποσύνθεση.

Ἐπικεφαλῆς ὅλου τοῦ ἔργου τῆς «ὀργάνωσης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας καί ἐργασίας» βρίσκεται τό *Οἰκονομικό συμβούλιο*.

Ἐπιτέλους παίρνονται μέτρα καί ἀπό τά λόγια περνᾶνε στά ἔργα. Ὡραῖα, ἦταν πιά καιρός!

Ποιά ὅμως εἶναι ἡ σύνθεση αὐτοῦ τοῦ *Οἰκονομικοῦ συμβουλίου;*

Ποιός θά ἀγωνιστεῖ ἐνάντια στήν οἰκονομική κατάρευση, ποιός θά διεξάγει τόν ἀγώνα ἐνάντια στήν ἐγκληματική πολιτική τῶν καπιταλιστῶν, τῶν ἐπιχειρηματιῶν, τῶν ἐργοστασιαρχῶν καί τῶν φαμπρικάντηδων;

Ἀποδείχνεται ὅτι στό Συμβούλιο αὐτό τή συντριπτική πλειοψηφία θά τήν ἔχουν οἱ καπιταλιστές. Δέν εἶναι αὐτό ἐμπαιγμός;!

Νά ἡ σύνθεση τοῦ ἀξιότιμου αὐτοῦ ὀργάνου:

Ὑπουργοί-ἀστοί	6
Ἀντιπρόσωποι τῶν καπιταλιστῶν (τοῦ συμβουλίου τῶν τραπεζῶν, τοῦ χρηματιστηρίου, τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας κτλ.)	9
Σύνολο	15

Ἀπομέρους τῶν ἐργατῶν (τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν)	3
Ἀπομέρους τῶν συνδικάτων	3
Ἀπομέρους τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν	3
Σύνολο	9

Ἐκτός ἀπ' αὐτούς περιλαμβάνονται ἀκόμη οἱ ὑπουργοί Στρατιωτικῶν καί Ἐργασίας καί 3 ἀπομέρους τῶν συνεταιρισμῶν.

Ὅπως βλέπουμε, θά ἀποφασίζουν οἱ καπιταλιστές.

Θά δημιουργηθεῖ ἀκόμη ἕνα ὄργανο ἀπό τό ὁποῖο, στήν καλύτερη περίπτωση, δέν θά ἔχουμε οὔτε κέρδος, οὔτε ζημιά.

Ἐκτός ἀπ' αὐτό, δημιουργεῖται, ὅπως συνηθίζεται, ἕνα ἄπειρο πλῆθος ἐπιτροπῶν, ὑποεπιτροπῶν, γραφείων κτλ.

Ἔτσι σκέπτονται νά καταπολεμήσουν τήν οἰκονομική κατάρευση.

Ἔβαλαν τό λύκο νά φυλάει τά πρόβατα...

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 85,
1 τοῦ Ἰούλη (18 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Η ΔΕΚΑΟΧΤΩ ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ

Ἡ δεκαοχτώ τοῦ Ἰούνη θά μπεῖ, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς, στήν ἱστορία τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης σάν μιά ἀπό τίς μέρες τῆς στροφῆς.

Ἡ θέση τῆς μιᾶς τάξης ἀπέναντι στήν ἄλλη, ὁ συσχετισμός τους στήν πάλη μεταξύ τους, ἡ δύναμή τους, κυρίως σέ σύγκριση μέ τή δύναμη τῶν κομμάτων, — ὅλα αὐτά ἀποκαλύφθηκαν στή διαδήλωση τῆς Κυριακῆς τόσο χτυπητά, τόσο ἔκδηλα, τόσο ἐπιβλητικά, ὥστε ὅποια κι' ἄν εἶναι ἡ πορεία καί ὁ ρυθμός τῆς παραπέρα ἀνάπτυξης, τό κέρδος παραμένει τεράστιο ἀπό ἄποψη συνειδητότητας καί σαφήνειας.

Ἡ διαδήλωση σκόρπισε μέσα σέ λίγες ὧρες σάν μιά χούφτα σκόνη τά κούφια λόγια γιά τούς μπολσεβίκους-συνωμότες καί ἔδειξε μέ ἀναμφισβήτητη παραστατικότητα ὅτι ἡ ἐμπροσθοφυλακή τῶν ἐργαζομένων μαζῶν τῆς Ρωσίας, τό βιομηχανικό προλεταριάτο τῆς πρωτεύουσας καί τά στρατεύματά της εἶναι στή συντριπτική τους πλειοψηφία ὑπέρ τῶν συνθημάτων πού ὑποστήριζε πάντα τό Κόμμα μας.

Ρυθμικό τό βῆμα τῶν ἐργατικῶν καί στρατιωτικῶν ταγμάτων. Μισό περίπου ἑκατομμύριο διαδηλωτές. Ἑνότητα τῆς κοινῆς ἐπίθεσης. Ἑνότητα γύρω ἀπό τά συνθήματα, πού ἀνάμεσά τους εἶχαν συντριπτική ὑπεροχή τά συνθήματα: «ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ», «κάτω οἱ 10 καπιταλιστές ὑπουργοί», «οὔτε χωριστή εἰρήνη μέ τούς γερμανούς, οὔτε μυστικά σύμφωνα μέ τούς ἀγγλογάλλους καπιταλιστές» κτλ. Σέ κανέναν ἀπ' ὅσους εἶδαν τή διαδήλωση δέν ἔμεινε ἀμφιβολία γιά τή νίκη αὐτῶν τῶν συνθημάτων μέσα στήν ὀργανωμένη πρωτοπορία τῶν μαζῶν τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν τῆς Ρωσίας.

Ἡ διαδήλωση τῆς 18 τοῦ Ἰούνη ἀποτέλεσε διαδήλωση τῶν δυνάμεων καί τῆς πολιτικῆς τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου

πού δείχνει τήν κατεύθυνση τῆς ἐπανάστασης, πού δείχνει τή διέξοδο ἀπό τό ἀδιέξοδο. Σ' αὐτό βρίσκεται ἡ τεράστια ἱστορική σημασία τῆς διαδήλωσης τῆς Κυριακῆς, σ' αὐτό βρίσκεται ἡ θεμελιακή διαφορά της ἀπό τίς διαδηλώσεις πού ἔγιναν τή μέρα τῆς κηδείας τῶν θυμάτων τῆς ἐπανάστασης καί τήν Πρωτομαγιά. Τότε ἡ διαδήλωση ἦταν ἕνας ὁμαδικός *πανηγυρισμός* τῆς πρώτης νίκης τῆς ἐπανάστασης καί ἀπότιση φόρου τιμῆς στούς ἥρωές της, μιά ματιά πού ἔριξε ὁ λαός πρός τά πίσω, στόν πρῶτο σταθμό πρός τήν ἐλευθερία, πού τόν πέρασε πάρα πολύ γοργά καί μέ τή μεγαλύτερη ἐπιτυχία. Ἡ Πρωτομαγιά ἦταν *γιορτή* πόθων καί ἐλπίδων συνδεμένων μέ τήν ἱστορία τοῦ παγκόσμιου ἐργατικοῦ κινήματος, μέ ἰδανικό του τήν εἰρήνη καί τό σοσιαλισμό.

Οὔτε ἡ μιά, οὔτε ἡ ἄλλη διαδήλωση δέν ἔβαζαν σκοπό τους νά δείξουν καί δέν μποροῦσαν νά δείξουν τήν *κατεύθυνση* τῆς παραπέρα κίνησης τῆς ἐπανάστασης. Οὔτε ἡ μιά, οὔτε ἡ ἄλλη δέν ἔβαζαν μπροστά στίς μάζες καί ἐξονόματος τῶν μαζῶν συγκεκριμένα, σαφῆ, ἐπίκαιρα προβλήματα γιά τό ποῦ καί πῶς πρέπει νά τραβήξει ἡ ἐπανάσταση.

Μ' αὐτή τήν ἔννοια ἡ 18 τοῦ Ἰούνη ἦταν ἡ πρώτη πολιτική διαδήλωση *δράσης*, ἐξήγηση — ὄχι μέ τό βιβλίο ἤ τήν ἐφημερίδα, ἀλλά στό δρόμο, ὄχι μέσω τῶν ἡγετῶν, ἀλλά μέσω τῶν μαζῶν — ἐξήγηση τοῦ πῶς δροῦν οἱ διάφορες τάξεις, πῶς θέλουν νά δροῦν καί πῶς θά δροῦν γιά νά ὁδηγήσουν τήν ἐπανάσταση παραπέρα.

Ἡ ἀστική τάξη κρύφτηκε. Σέ μιά εἰρηνική διαδήλωση, ὀργανωμένη ἀπό τήν ὁλοφάνερη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, μέ ἐλευθερία κομματικῶν συνθημάτων, μέ κύριο σκοπό τήν ἐκδήλωση τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση, σέ μιά τέτια διαδήλωση ἡ ἀντεπανάσταση ἀρνήθηκε νά πάρει μέρος. Κι' αὐτό εἶναι εὐνόητο. Ἡ ἀστική τάξη εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἀντεπανάσταση. Αὐτή κρύβεται ἀπό τό λαό, ὀργανώνει πραγματικές ἀντεπαναστατικές συνωμοσίες ἐνάντια στό λαό. Τά κόμματα πού κυριαρχοῦν τώρα στή Ρωσία, τά Κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, τήν ἱστορική μέρα τῆς 18 τοῦ Ἰούνη ἀποκαλύφθηκαν ξεκάθαρα σάν κόμματα τῶν ταλαντεύσεων. Τά συνθήματά τους ἔκφραζαν ταλάντευση, καί τά συνθήματά τους τά ἀκολούθησε — ἔκδηλα, ὁλοφάνερα — ἡ μειοψηφία. Νά στεκόμαστε ἐπιτόπου, νά ἀφήσουμε γιά τήν ὥρα τά πάντα ὅπως ἦταν πρίν — νά τί συμβούλευαν τά Κόμματα *αὐτά* τό λαό μέ τά συνθήματά τους, μέ τίς ταλαντεύσεις τους. Κι' ὁ λαός ἔνιωθε, κι' αὐτά ἔνιωθαν πώς αὐτό εἶναι ἀδύνατο.

Φτάνουν οἱ ταλαντεύσεις — ἔλεγε ἡ πρωτοπορία τοῦ προλεταριάτου, ἡ πρωτοπορία τῶν μαζῶν τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν τῆς Ρωσίας. Φτάνουν οἱ ταλαντεύσεις. Ἡ πολιτική ἐμπιστοσύνης πρός τούς καπιταλιστές, πρός τήν κυβέρνησή *τους*, πρός τίς μεταρυθμιστικές προσπάθειές *τους*, πρός τόν πόλεμό *τους*, πρός τήν πολιτική *τους* τῆς ἐπίθεσης, — ἡ πολιτική αὐτή εἶναι καταδικασμένη σέ ἀποτυχία. Ἡ χρεοκοπία της δέν εἶναι μακριά. Ἡ χρεοκοπία της εἶναι ἀναπόφευκτη. Ἡ χρεοκοπία αὐτή θά εἶναι χρεοκοπία καί τῶν κυβερνητικῶν Κομμάτων τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων. Ἡ οἰκονομική καταστροφή πλησιάζει ὅλο καί πιό πολύ. Αὐτή *δέν μπορεῖ* νά ἀποτραπεῖ παρά μόνο μέ τά ἐπαναστατικά μέτρα τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης πού βρίσκεται στήν ἐξουσία.

Ἄς ξεκόψει ὁ λαός ἀπό τήν πολιτική ἐμπιστοσύνης πρός τούς καπιταλιστές, ἄς δείξει ἐμπιστοσύνη στήν ἐπαναστατική τάξη — στό προλεταριάτο. Σ' αὐτό καί μόνο σ' αὐτό βρίσκεται ἡ πηγή τῆς δύναμης. Σ' αὐτό καί μόνο σ' αὐτό βρίσκεται ἡ ἐγγύηση ὅτι θά ἐξυπηρετοῦνται τά συμφέροντα τῆς *πλειοψηφίας*, τά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων καί τῶν ἐκμεταλλευομένων, πού τούς εἶχε συνθλίψει ὁ πόλεμος καί τό κεφάλαιο καί πού εἶναι ἱκανοί νά νικήσουν τόν πόλεμο καί τό κεφάλαιο!

Μιά κρίση πρωτάκουστης ἔκτασης ἀπειλεῖ τή Ρωσία καί ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Ἡ διέξοδος βρίσκεται μόνο στήν ἐμπιστοσύνη πρός τό πιό ὀργανωμένο πρωτοπόρο τμῆμα τῶν ἐργαζομένων καί τῶν ἐκμεταλλευομένων, στήν ὑποστήριξη τῆς πολιτικῆς του.

Δέν ξέρουμε ἄν ὁ λαός θά καταλάβει γρήγορα αὐτό τό δίδαγμα καί πῶς θά τό χρησιμοποιήσει. Ξέρουμε ὅμως πολύ καλά πώς ἄλλη διέξοδος ἐκτός ἀπό τή χρησιμοποίηση αὐτοῦ τοῦ διδάγματος δέν ὑπάρχει, ὅτι οἱ ἐνδεχόμενες ταλαντεύσεις ἤ οἱ θηριωδίες τῆς ἀντεπανάστασης δέν θά φέρουν κανένα ἀποτέλεσμα.

Ἄλλη διέξοδος ἐκτός ἀπό τήν πλήρη ἐμπιστοσύνη τῶν λαϊκῶν μαζῶν πρός τόν καθοδηγητή τους, τό προλεταριάτο, δέν ὑπάρχει.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 86,
3 τοῦ Ἰούλη (20 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΣΤΙΓΜΗ ΣΤΗΝ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΟΠΙΣΘΕΝ 20 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ (3 ΤΟΥ ΙΟΥΛΗ) 1917 [127]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στήν πρωινή συνεδρίαση ὁ Λένιν ἔκανε εἰσήγηση πάνω στό ζήτημα γιά τήν τρέχουσα στιγμή. Ὁ Λένιν σημειώνει τή διαφορά στήν κατάσταση πού παρατηρεῖται ὅταν συγκρίνει κανείς τή σημερινή μέρα μέ τή στιγμή πού συνῆλθε ἡ συνδιάσκεψη τοῦ Ἀπρίλη τοῦ Κόμματος. Ταυτόχρονα ἡ θέση ὁρισμένων σοσιαλιστικῶν κομμάτων σχεδόν ἀκόμη δέν καθορίστηκε. Μόνο τώρα, σέ συνθῆκες τῶν σημερινῶν γεγονότων καί τῶν γεγονότων πού μόλις ἔγιναν, ἀποκαλύφθηκε ἡ πραγματική πολιτική φυσιογνωμία τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων. Ὅμως ἡ μικροαστική τάξη, ὄντας μή σοσιαλιστική, μπορεῖ νά ἐκδηλωθεῖ πραγματικά μέ δημοκρατικές διαθέσεις. Καί ἄν ἀπ' τήν ἄποψη αὐτή δοῦμε τίς μάζες τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, τότε δέν πρέπει νά ἀρνηθοῦμε ὅτι ὑπάρχει σ' αὐτές συνεπής δημοκρατισμός. Ὅμως δέν μποροῦμε νά ποῦμε τό ἴδιο καί γιά τούς ἀρχηγούς τους, καί γι' αὐτό παρατηροῦμε ὅτι ἀνάμεσα στίς μάζες τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων ἀπό τή μιά μεριά, καί τούς ἀρχηγούς τους, ἀπό τήν ἄλλη, ἀνοίγεται βαθιά ἄβυσσος. Οἱ ἀρχηγοί τῶν μαζῶν αὐτῶν βαθμιαῖα ξεκόβουν ὄχι μόνο μέ τό σοσιαλισμό, ἀλλά καί μέ τό δημοκρατισμό. Αὐτό φαίνεται ἀπό τή στάση τῶν ὑπουργῶν-σοσιαλιστῶν ἀπέναντι σέ τρία ζωτικά ζητήματα τῆς στιγμῆς.

Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς γῆς, οἱ σοσιαλιστές-ὑπουργοί τῆς κυβέρνησης διαφώνησαν ἀνοιχτά μέ τούς ἀγρότες, βοηθώντας τούς τσιφλικάδες νά διατηρήσουν στή διάθεσή τους τή γῆ πού τούς ἀνήκει. Ἡ δεύτερη λυδία λίθος τοῦ δημοκρατισμοῦ τῶν

σοσιαλιστῶν-ὑπουργῶν ἦταν ἡ στάση τους ἀπέναντι στήν τοπική αὐτοδιοίκηση. Στοιχειώδης ἀλήθεια τοῦ δημοκρατισμοῦ εἶναι ἡ θέση ὅτι τά τοπικά ὄργανα τῆς ἐξουσίας πρέπει νά ἐκλέγονται ἀπό τό λαό, ὅμως πάνω στή βάση αὐτή ἀνάμεσα στήν Προσωρινή κυβέρνηση καί τά ὄργανα αὐτοδιοίκησης προέκυψαν πολυάριθμες διενέξεις καί ἡ σοσιαλιστική μερίδα τῆς κυβέρνησης ἔγινε ὁ δραστήριος ἀγωνιστής ἐνάντια σ' αὐτές τίς πραγματικά δημοκρατικές ἀρχές. Καί, τελικά, τό τρίτο ζήτημα γιά τήν ἐπίθεση. Ὁ σοσιαλιστής Κέρενσκι πέτυχε ἐκεῖνο πού δέν μπόρεσε νά πετύχει ὁ ἀνοιχτός ἰμπεριαλιστής Γκουτσκόφ.

Ἐμεῖς, οἱ ἐπαναστάτες σοσιαλδημοκράτες, πρέπει νά κατευθύνουμε τή δράση μας στό ξεκαθάρισμα τῆς ταξικῆς συνείδησης τῶν δημοκρατικῶν μαζῶν. Γι' αὐτό πρέπει νά ξεσκεπάζουμε ἀλύπητα αὐτούς τούς πρώην ἀρχηγούς τῆς μικροαστικῆς δημοκρατίας, ὑποδείχνοντας στίς μάζες τῆς δημοκρατίας τό μοναδικό δρόμο στόν ὁποῖο μπροστάρης θά εἶναι τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο.

«Νόβαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 54,
21 τοῦ Ἰούνη (4 τοῦ Ἰούλη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Νόβαγια Ζίζν»

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ, Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΣ

«Ἔφτασε τό σημεῖο στροφῆς τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης», εἶπε ὁ Τσερετέλι, ἀνακοινώνοντας στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τήν ἔναρξη τῆς ἐπίθεσης[128]. Μάλιστα, τό σημεῖο στροφῆς ἔφτασε ὄχι μόνο γιά τή ρωσική ἐπανάσταση, μά καί γιά ὅλη τήν πορεία τοῦ παγκόσμιου πολέμου. Ἡ ρωσική κυβέρνηση, ὕστερα ἀπό τρεῖς μῆνες ταλαντεύσεων, κατέληξε πρακτικά στήν ἀπόφαση πού τῆς ζητοῦσαν οἱ κυβερνήσεις τῶν «συμμάχων».

Ἡ ἐπίθεση κηρύχθηκε στό ὄνομα τῆς εἰρήνης. Μά «στό ὄνομα τῆς εἰρήνης» ρίχνουν οἱ ἰμπεριαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν τά στρατεύματα στή μάχη: σέ κάθε ἐπίθεση κάθε ἐμπόλεμης χώρας οἱ στρατηγοί προσπαθοῦν νά ἐξυψώσουν τό ἠθικό τῶν στρατιωτῶν, καλλιεργώντας τους τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ προκείμενη ἐπίθεση θά φέρει πιό γρήγορα τήν εἰρήνη.

Οἱ ρῶσοι «σοσιαλιστές» ὑπουργοί στόλισαν αὐτή τή συνηθισμένη μέθοδο ὅλων τῶν ἰμπεριαλιστῶν μέ τίς πιό ἠχηρές φράσεις, ὅπου τά λόγια γιά σοσιαλισμό, δημοκρατία, ἐπανάσταση, ἠχοῦν σάν κουδουνίστρα στά χέρια ἑνός ἐπιδέξιου ταχυδακτυλουργοῦ. Καμιά ἠχηρή φράση δέν μπορεῖ νά καλύψει τό γεγονός ὅτι ὁ ἐπαναστατικός στρατός τῆς Ρωσίας στάλθηκε στή μάχη γιά τούς σκοπούς τῶν ἰμπεριαλιστῶν τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰαπωνίας, τῆς Ἀμερικῆς. Καμιά σοφιστεία τοῦ Τσερνόφ, πρώην τσιμμερβαλντινοῦ καί σήμερα συνέταιρου τοῦ Λόυντ-Τζώρτζ, δέν μπορεῖ νά κρύψει τό γεγονός ὅτι, ἄν ὁ ρωσικός στρατός καί τό ρωσικό προλεταριάτο πραγματικά δέν ἔχουν κατακτητικούς σκοπούς, αὐτό δέν ἀλλάζει οὔτε κατά ἕνα γιῶτα τόν ἰμπεριαλιστικό ληστρικό χαρακτήρα τοῦ ἀγώνα ἀνάμεσα στά δυό παγκόσμια τράστ. Ὅσο δέν θά ἔχουν ἀναθεωρηθεῖ τά μυστικά σύμφωνα πού δένουν τή Ρωσία μέ τούς ἰμπεριαλιστές

τῶν ἄλλων χωρῶν, ὅσο ὁ Ριμπό, ὁ Λόυντ-Τζώρτζ καί ὁ Σοννίνο, σάν σύμμαχοι τῆς Ρωσίας, θά ἐξακολουθοῦν νά μιλᾶνε γιά τούς κατακτητικούς σκοπούς τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τους, ὥς τότε ἡ ἐπίθεση τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων εἶναι καί θά εἶναι ἐξυπηρέτηση τῶν ἰμπεριαλιστῶν.

Μά ἐμεῖς, ἀπαντοῦν οἱ Τσερετέλι καί οἱ Τσερνόφ, ἔχουμε δηλώσει ἐπανειλημμένα ὅτι παραιτούμαστε ἀπό κάθε κατάκτηση. Τόσο τό χειρότερο, θά ποῦμε ἐμεῖς: αὐτό σημαίνει ὅτι τά λόγια σας ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ τίς πράξεις σας, γιατί στήν πράξη ὑπηρετεῖτε καί τό ρωσικό καί τόν ξένο ἰμπεριαλισμό. Κι' ὅταν ἀρχίζετε νά βοηθᾶτε ἐνεργητικά τό «συμμαχικό» ἰμπεριαλισμό, προσφέρετε θαυμάσιες ὑπηρεσίες στή ρωσική ἀντεπανάσταση. Ἡ χαρά ὅλων τῶν μαυροεκατονταρχιτῶν καί ὅλων τῶν ἀντεπαναστατῶν, ἀπ' ἀφορμή τήν ἀποφασιστική στροφή τῆς πολιτικῆς σας, ἀποδείχνει περίλαμπρα αὐτό τό γεγονός. Μάλιστα, ἡ ρωσική ἐπανάσταση βρίσκεται σέ στροφή. Ἡ ρωσική κυβέρνηση ἔκανε μέσω τῶν «σοσιαλιστῶν»-ὑπουργῶν αὐτό πού δέν μποροῦσαν νά κάνουν οἱ ἰμπεριαλιστές-ὑπουργοί, ὁ Γκουτσκόφ καί ὁ Μιλιουκόφ: ἔθεσε τό ρωσικό στρατό στή διάθεση τῶν ἐπιτελείων καί τῶν διπλωματῶν, πού δροῦν στό ὄνομα καί στά πλαίσια τῶν μυστικῶν συμφώνων πού παραμένουν σέ ἰσχύ, στό ὄνομα τῶν σκοπῶν πού διακήρυξαν ἀνοιχτά ὁ Ριμπό καί ὁ Λόυντ-Τζώρτζ. Ἡ κυβέρνηση ὅμως μπόρεσε νά πραγματοποιήσει τό σκοπό της μόνο γιατί ὁ στρατός τήν πίστεψε καί τήν ἀκολούθησε. Τράβηξε γιά τό θάνατο, πιστεύοντας πώς οἱ θυσίες του προσφέρονται στό ὄνομα τῆς ἐλευθερίας, στό ὄνομα τῆς ἐπανάστασης, στό ὄνομα μιᾶς πιό γρήγορης εἰρήνης.

Ὁ στρατός ὅμως ἀκολούθησε αὐτό τό δρόμο, γιατί ἁπλούστατα εἶναι τμῆμα τοῦ λαοῦ, πού σέ τοῦτο τό σταθμό τῆς ἐπανάστασης ἀκολούθησε τά Κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων. Αὐτό τό γενικό καί βασικό γεγονός — ἐμπιστοσύνη τῆς πλειοψηφίας στή μικροαστική, τήν ἐξαρτημένη ἀπό τούς καπιταλιστές πολιτική τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων — καθορίζει τή θέση καί τή στάση τοῦ Κόμματός μας.

Ἐμεῖς θά ἐξακολουθήσουμε μέ ἀνεξάντλητη δραστηριότητα νά ξεσκεπάζουμε τήν πολιτική τῆς κυβέρνησης, ἀποτρέποντας σταθερά, ὅπως πάντα, τούς ἐργάτες καί τούς στρατιῶτες ἀπό τό νά στηρίζουν παράλογες ἐλπίδες στίς σκόρπιες, ἀνοργάνωτες ἐκδηλώσεις.

Πρόκειται γιά ἕνα σταθμό τῆς παλλαϊκῆς ἐπανάστασης. Οἱ Τσερετέλι καί οἱ Τσερνόφ, ὄντας ἐξαρτημένοι ἀπό τόν ἰμπερια-

λισμό, περνοῦν ἕνα στάδιο μικροαστικῶν αὐταπατῶν, μικροαστικῶν φράσεων, πού συγκαλύπτουν πάντα τόν ἴδιο κυνικό ἰμπεριαλισμό.

Τό στάδιο αὐτό πρέπει νά ξεπεραστεῖ. Ἄς βοηθήσουμε νά ξεπεραστεῖ πιό γρήγορα καί πιό ἀνώδυνα. Τό στάδιο αὐτό θά ὁδηγήσει στήν ἀπαλλαγή τοῦ λαοῦ ἀπό τίς *τελευταῖες* μικροαστικές αὐταπάτες, στό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 87,
4 τοῦ Ἰούλη (21 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΚΑΤΑ ΤΙ ΛΟΙΠΟΝ ΔΙΑΦΕΡΕΤΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΕΧΑΝΟΦ, ΚΥΡΙΟΙ ΕΣΕΡΟΙ ΚΑΙ ΜΕΝΣΕΒΙΚΟΙ;

Ἡ «Ντιέλο Ναρόντα» ἔχει διακηρύξει ἐπανειλημμένα πώς ἡ «Γεντίνστβο» εἶναι σοσιαλιμπεριαλιστική. Ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» καταδίκασε ἐπίσημα τόν ἐκλογικό συνασπισμό μέ τή «Γεντίνστβο» (ἀφοῦ οἱ ἐκλογές εἶχαν πιά γίνει σ' ὅλα σχεδόν τά Δημοτικά συνοικιακά συμβούλια).

Ἡ ἐπίθεση πού ἄρχισε τώρα διαλύει τήν ὁμίχλη τῶν φράσεων καί δείχνει στό λαό γυμνή τήν ἀλήθεια. Ὁ καθένας βλέπει πώς σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό σοβαρό καί συγκεκριμένο ζήτημα τῆς ἐπίθεσης πού ἄρχισε ὁ Πλεχάνοφ καί οἱ ἡγέτες τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων *εἶναι ἕνα*.

Αὐτό θά πεῖ πώς ὅλοι ἐσεῖς, καί ἡ «Γεντίνστβο», καί ὁ Κέρενσκι μέ τόν Τσερνόφ, καί ὁ Τσερετέλι μέ τόν Σκόμπελιεφ, εἶστε (σύμφωνα μέ τήν ἔκφραση τῆς «Ντιέλο Ναρόντα») «σοσιαλιμπεριαλιστές».

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 87,
4 τοῦ Ἰούλη (21 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΩΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Ο ΡΟΝΤΖΙΑΝΚΟ

Στή «Ρούσκαγια Βόλια», ἀρ. φύλ. 143, δημοσιεύεται συνέντευξη μέ τόν Ροντζιάνκο, πού θεωρεῖ «ἄδικες» τίς κατηγορίες ἐναντίον του (ἀπομέρους τῆς «Πράβντα» καί τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα») γιά ἀπόκρυψη τοῦ Μαλινόβσκι. Ἀποδείχνεται πώς *στίς 22 ἀκόμη τοῦ Ἀπρίλη 1914* ὁ Τζουνκόβσκι εἶπε στόν Ροντζιάνκο πώς ὁ Μαλινόβσκι εἶναι προβοκάτορας, ὁ Ροντζιάνκο ὅμως τοῦ ἔδοσε τό «λόγο τῆς τιμῆς» του (!!!) νά μήν πεῖ τίποτε γι' αὐτό σέ κανέναν.

Ἀπίστευτο καί ὅμως ἀληθινό. Ὁ Ροντζιάνκο δίνει τό «λόγο τῆς τιμῆς» σέ ὀχρανίτη *καί δέν δίνει καμιά πληροφορία στούς βουλευτές τῆς Δούμας* γιά τόν προβοκάτορα. Καί τό Κόμμα μας καί ὅλη ἡ κοινωνία, πού ἀνάμεσά τους ἐξακολουθεῖ νά κυκλοφορεῖ ὁ προβοκάτορας Μαλινόβσκι, *παραμένουν σέ πλάνη*... ἐπειδή ὁ Ροντζιάνκο ἔδοσε τό «λόγο τῆς τιμῆς» του σέ ὀχρανίτη *νά μήν προδόσει τόν προβοκάτορα*.

Μπορεῖ νά τό ἀνεχθεῖ αὐτό κανείς;

Καί μπορεῖ κανείς νά μή θεωρεῖ τόν Ροντζιάνκο ἐγκληματία;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 87,
4 τοῦ Ἰούνη (21 τοῦ Ἰούλη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΟΙ ΕΣΕΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΝΣΕΒΙΚΟΙ;

Τήν ὁδήγησαν στήν ὑποταγή στούς ἰμπεριαλιστές.

Ἐπίθεση σημαίνει ἐπανάληψη τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Τίποτε τό οὐσιαστικό δέν ἄλλαξε στίς ἀμοιβαῖες σχέσεις τῶν δυό γιγάντιων συμμαχιῶν τῶν καπιταλιστῶν πού πολεμοῦν μεταξύ τους. Ἡ Ρωσία καί ὕστερα ἀπό τήν ἐπανάσταση τῆς 27 τοῦ Φλεβάρη παρέμεινε στήν ἀπόλυτη κυριαρχία τῶν καπιταλιστῶν, πού συνδέονται μέ συμμαχία καί τά παλιά, τσαρικά, μυστικά σύμφωνα μέ τό ἀγγλογαλλικό ἰμπεριαλιστικό κεφάλαιο. Καί ἡ οἰκονομία καί ἡ πολιτική τοῦ συνεχιζόμενου πολέμου εἶναι οἱ ἴδιες πού ἦταν καί πρίν: τό ἴδιο ἰμπεριαλιστικό τραπεζικό κεφάλαιο βασιλεύει στήν οἰκονομική ζωή· τά ἴδια μυστικά σύμφωνα, ἡ ἴδια ἐξωτερική πολιτική συμμαχιῶν μιᾶς ὁμάδας ἰμπεριαλιστῶν ἐνάντια σέ μιά ἄλλη ὁμάδα ἰμπεριαλιστῶν.

Οἱ φράσεις τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων παρέμειναν καί ἐξακολουθοῦν νά παραμένουν φράσεις, πού στήν πράξη ἁπλῶς ἐξωραΐζουν κατά τρόπο γλυκερό τήν ἐπανάληψη τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ἡ ὁποία, ὅπως εἶναι πολύ φυσικό, γίνεται δεκτή μέ ἐνθουσιώδεις κραυγές ἐπιδοκιμασίας ἀπ' ὅλους τούς ἀντεπαναστάτες, ὅλη τήν ἀστική τάξη καί τόν Πλεχάνοφ, πού «σάν σκυλάκι τρέχει πίσω ἀπό τόν ἀστικό τύπο», σύμφωνα μέ τήν ἔκφραση τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» τῶν μενσεβίκων, πού καί ἡ ἴδια τρέχει σάν σκυλάκι πίσω ἀπ' ὅλο τό συρφετό τῶν σοσιαλσωβινιστῶν.

Μόνο πού δέν πρέπει νά ξεχνιοῦνται τά ἰδιόμορφα χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῆς προκείμενης, τῆς σημερινῆς ἐπανάληψης τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Ὁ πόλεμος ξανάρχισε ὕστερα ἀπό τρίμηνες ταλαντεύσεις, ὅταν οἱ ἐργατικές καί οἱ ἀγροτικές μάζες ἀποδοκίμασαν χιλιάδες φορές τόν κατακτητικό πόλεμο (συνεχίζοντας ταυτόχρονα νά ὑποστηρίζουν στήν πράξη

τήν κυβέρνηση τῆς κατακτητικῆς ληστρικῆς ἀστικῆς τάξης τῆς Ρωσίας). Οἱ μάζες ταλαντεύονταν, λές κι' ἑτοιμάζονταν νά ἀκολουθήσουν *στή χώρα τους* τή συμβουλή πού εἶχε δόσει στούς *ἄλλους* λαούς ἡ ἔκκληση πρός τούς λαούς ὅλου τοῦ κόσμου τῆς 14 τοῦ Μάρτη: «ἀρνηθεῖτε νά γίνετε ὄργανο ἁρπαγῆς καί βίας στά χέρια τῶν *τραπεζιτῶν*». Στή χώρα μας, ὅμως, στήν «ἐπαναστατικοδημοκρατική» Ρωσία, οἱ μάζες παρέμειναν στήν πράξη ὄργανο ἀκριβῶς ἁρπαγῆς καί βίας «στά χέρια τῶν τραπεζιτῶν».

Ἡ ἰδιομορφία αὐτῆς τῆς κατάστασης βρίσκεται στό γεγονός ὅτι τή δημιούργησαν τά Κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων σέ συνθῆκες μιᾶς σχετικά πολύ μεγάλης ἐλευθερίας ὀργάνωσης τῶν μαζῶν. Αὐτά ἀκριβῶς τά Κόμματα ἔχουν κατακτήσει αὐτή τή στιγμή τήν πλειοψηφία: τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί τό Πανρωσικό ἀγροτικό Σοβιέτ τό ἀπόδειξαν αὐτό ἀναμφισβήτητα.

Αὐτά ἀκριβῶς τά Κόμματα εἶναι τώρα ὑπεύθυνα γιά τήν πολιτική τῆς Ρωσίας.

Αὐτά ἀκριβῶς τά Κόμματα εἶναι ὑπεύθυνα πού ξανάρχισε ὁ ἱμπεριαλιστικός πόλεμος, ὑπεύθυνα γιά τίς καινούργιες ἑκατοντάδες χιλιάδες θύματα, πού στήν οὐσία προσφέρονται γιά τή «νίκη» ὁρισμένων καπιταλιστῶν ἐναντίον ἄλλων καπιταλιστῶν, γιά μιά καινούργια ἔνταση τῆς οἰκονομικῆς ἀποσύνθεσης, πού ἀπορέει ἀναπόφευκτα ἀπό τήν ἐπίθεση.

Εἴχαμε μπροστά μας στήν πιό καθαρή της μορφή τήν αὐταπάτη τῶν μικροαστικῶν μαζῶν καί τήν ἐξαπάτησή τους ἀπό τήν ἀστική τάξη, μέ τή βοήθεια τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων. Στά λόγια καί τά δυό αὐτά Κόμματα ἐκπροσωποῦν τήν «ἐπαναστατική δημοκρατία». Στήν πράξη αὐτά, ἀκριβῶς αὐτά, ἐμπιστεύθηκαν τήν τύχη τοῦ λαοῦ στήν ἀντεπαναστατική ἀστική τάξη, στούς καντέτους, ἀκριβῶς αὐτά ἐγκατέλειψαν τήν ἐπανάσταση καί πῆραν τό δρόμο τῆς συνέχισης τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ἐγκατέλειψαν τή δημοκρατία καί πῆραν τό δρόμο τῶν «παραχωρήσεων» πρός τούς καντέτους καί στό ζήτημα τῆς ἐξουσίας (πάρτε ἔστω τήν «ἐπικύρωση» ἀπό τά πάνω τῶν ὀργάνων ἐξουσίας πού ἐκλέγονται ἀπό τόν τοπικό πληθυσμό), καί στό ζήτημα τῆς γῆς (ἐγκατάλειψη ἀπό τούς ἐσέρους καί τούς μενσεβίκους τοῦ ἴδιου τοῦ προγράμματός *τους*: ὑποστήριξη τῆς ἐπαναστατικῆς δράσης τῶν ἀγροτῶν, φτάνοντας *ὡς τή δήμευση* τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων), καί στό ἐθνικό ζήτημα (ὑπεράσπιση τοῦ καντέτικου ἀντιδημοκρατισμοῦ ἀπέναντι στή Φιλλανδία καί τήν Οὐκρανία).

Οἱ μικροαστικές μάζες δέν μποροῦν νά μήν ταλαντεύονται ἀνάμεσα στήν ἀστική τάξη καί τό προλεταριάτο. Αὐτό ἔγινε σέ ὅλες τίς χῶρες, ἰδιαίτερα τό 1789-1871. Αὐτό γίνεται καί στή Ρωσία. Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι *ὑπόταξαν τίς μάζες* στήν πολιτική τῶν ἀστῶν ἀντεπαναστατῶν.

Ἐδῶ βρίσκεται ἡ οὐσία τῆς κατάστασης. Ἐδῶ βρίσκεται ἡ σημασία τῆς ἐπίθεσης. Ἐδῶ βρίσκεται ἡ ἰδιομορφία: ὄχι ἡ βία, ἀλλά ἡ ἐμπιστοσύνη πρός τούς ἐσέρους καί μενσεβίκους ἔκανε τό λαό νά ξεστρατίσει.

Γιά πολύ τάχα;

Ὄχι γιά πολύ. Οἱ μάζες θά διδαχτοῦν ἀπό τήν ἴδια τους τήν πείρα. Ἡ θλιβερή πείρα ἀπό τό νέο (πού ἄρχισε τώρα) στάδιο τοῦ πολέμου, ἀπό τό νέο οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα πού τό ἐπιδεινώνει ἡ ἐπίθεση, θά ὁδηγήσει ἀναπόφευκτα στήν *πολιτική* χρεοκοπία τῶν Κομμάτων τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων. Τό καθῆκον τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος εἶναι κατά πρῶτο λόγο νά βοηθήσει τίς μάζες νά κάνουν κτῆμα τους καί νά ἐκτιμήσουν σωστά τήν πείρα αὐτή, νά προετοιμαστοῦν καλά γιά τή μεγάλη αὐτή χρεοκοπία, πού θά δείξει στίς μάζες τόν πραγματικό ἡγέτη τους — τό ὀργανωμένο προλεταριάτο τῆς πόλης.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 88,
5 τοῦ Ἰούλη (22 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΦΟΒΙΣΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΜΕ ΤΟ «ΓΙΑΚΩΒΙΝΙΣΜΟ»;

Τό ὄργανο τῆς «σοσιαλιστικῆς σκέψης» (μή γελᾶτε!), ἡ ἀστική καί σωβινιστική «Ντιέν», στό φύλ. ἀρ. 91 ἐπανέρχεται στό πραγματικά ἐνδιαφέρον κύριο ἄρθρο τῆς «Ρέτς» τῆς 18 τοῦ Ἰούνη. Ἡ «Ντιέν» δέν κατάλαβε καθόλου αὐτό τό κύριο ἄρθρο, πού τό ἔχει γράψει ἀκριβῶς ἕνας *ἱστορικός* μαζί καί ὀργισμένος ἀστός ἀντεπαναστάτης. Ἡ «Ντιέν» μαθαίνει ἀπό τό κύριο ἄρθρο «τή σταθερά διαμορφωμένη πρόθεση τῶν καντέτων νά βγοῦν ἀπό τήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ».

Αὐτά εἶναι σαπουνόφουσκες. Οἱ καντέτοι ἀπειλοῦν γιά νά φοβίσουν τούς Τσερετέλι καί τούς Τσερνόφ. Αὐτό δέν εἶναι κάτι τό σοβαρό.

Σοβαρός καί ἐνδιαφέρων εἶναι ὁ τρόπος πού ὁ συντάκτης τοῦ κύριου ἄρθρου τῆς «Ρέτς» ἔβαλε στίς 18 τοῦ Ἰούνη τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας ἀπό τή σκοπιά τοῦ ἱστορικοῦ.

«Ἄν μέ τήν προηγούμενη σύνθεση τῆς κυβέρνησης — ἔγραφε — ἦταν δυνατή ἔστω καί κάποια καθοδήγηση τῆς πορείας τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, τώρα, ὅπως φαίνεται, τῆς εἶναι γραφτό νά ἀναπτύσσεται παραπέρα σύμφωνα μέ τούς αὐθόρμητους νόμους ὅλων τῶν ἐπαναστάσεων... Τό ζήτημα τοῦ ἄσκοπου τῆς παραπέρα ὕπαρξης ἑνός κυβερνητικοῦ συνδυασμοῦ, πού δέν δικαίωσε τόν ἑαυτό του, τίθεται πιά ὄχι μόνο ἀπό τούς μπολσεβίκους» (αὐτό προσέξτε το: *ὄχι* μόνο ἀπό τούς μπολσεβίκους!)... «κι' οὔτε μόνο ἀπό τήν πλειοψηφία τοῦ Σοβιέτ... Τό ζήτημα δέν μπορεῖ παρά νά τεθεῖ καί ἀπό τούς ἴδιους τούς καπιταλιστές-ὑπουργούς».

Σωστή ἀναγνώριση ἀπό ἕναν ἱστορικό, πώς *δέν* εἶναι μόνο οἱ μπολσεβίκοι, μά ὅλος ὁ ἀλληλοσυσχετισμός τῶν τάξεων, ὅλη ἡ ζωή τῆς κοινωνίας πού ἔβαλε στήν ἡμερήσια διάταξη τό ζήτημα,

πώς εἶναι «ἄσκοπη ἡ παραπέρα ὕπαρξη ἑνός κυβερνητικοῦ συνδυασμοῦ, πού δέν δικαίωσε τόν ἑαυτό του». Ταλαντεύσεις — αὐτή εἶναι ἡ πραγματικότητα. Ἡ ἐπίθεση εἶναι μιά ἐνδεχόμενη διέξοδος πρός τή νίκη τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης. Ἄλλη ἐνδεχόμενη διέξοδος;

Ὁ ἱστορικός τῆς «Ρέτς» ἀπαντάει στήν τελευταία αὐτή ἐρώτηση:

«Τά Σοβιέτ, παίρνοντας «ὅλη τήν ἐξουσία» θά πειστοῦν γρήγορα πώς ἔχουν πολύ λίγη ἐξουσία. Καί θά ὑποχρεωθοῦν νά συμπληρώσουν τήν ἔλλειψη ἐξουσίας μέ τίς δοκιμασμένες στήν ἱστορία μεθόδους τῶν νεοτούρκων ἤ τῶν γιακωβίνων... Θά θελήσουν ἄραγε, βάζοντας ξανά ὅλο τό ζήτημα, νά κατρακυλήσουν ὡς τό γιακωβινισμό καί τήν τρομοκρατία, ἤ θά κάνουν προσπάθεια νά νίψουν τά χέρια τους; Νά τό ἄμεσο ζήτημα πού πρέπει νά λυθεῖ τοῦτες τίς μέρες».

Ὁ ἱστορικός ἔχει δίκιο. Αὐτές ἤ ὄχι αὐτές τίς μέρες, πάντως σύντομα πρέπει νά λυθεῖ αὐτό ἀκριβῶς τό ζήτημα. *Εἴτε* ἐπίθεση, στροφή πρός τήν ἀντεπανάσταση, ἐπιτυχία (γιά πολύ τάχα;) τῆς ὑπόθεσης τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης, «νίψιμο τῶν χεριῶν» τῶν Τσερνόφ καί Τσερετέλι.

Εἴτε — «γιακωβινισμός». Οἱ ἱστορικοί τῆς ἀστικῆς τάξης βλέπουν στό γιακωβινισμό πτώση («νά κατρακυλήσουν»). Οἱ ἱστορικοί τοῦ προλεταριάτου βλέπουν στό γιακωβινισμό μιά ἀπό τίς ὑψηλότερες *ἀνόδους* τῆς καταπιεζόμενης τάξης στόν ἀγώνα γιά τήν ἀπελευθέρωση. Οἱ γιακωβίνοι ἔδοσαν στή Γαλλία τά καλύτερα πρότυπα δημοκρατικῆς ἐπανάστασης καί ἀντίστασης στό συνασπισμό τῶν μοναρχῶν κατά τῆς δημοκρατίας. Δέν ἦταν γραφτό νά νικήσουν ὁλοκληρωτικά οἱ γιακωβίνοι, κυρίως ἐπειδή ἡ Γαλλία τοῦ 18ου αἰώνα ἦταν περικυκλωμένη στήν ἠπειρωτική Εὐρώπη ἀπό πάρα πολύ καθυστερημένες χῶρες καί ἐπειδή στήν ἴδια τή Γαλλία δέν ὑπῆρχαν οἱ ὑλικές βάσεις γιά τό σοσιαλισμό, δέν ὑπῆρχαν τράπεζες, συνδικάτα καπιταλιστῶν, μηχανική βιομηχανία, σιδηρόδρομοι.

Στόν 20ό αἰώνα ὁ «γιακωβινισμός» στήν Εὐρώπη ἤ στά σύνορα Εὐρώπης καί Ἀσίας θά σήμαινε κυριαρχία τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης, τοῦ προλεταριάτου πού, ὑποστηριζόμενο ἀπό τή φτωχή ἀγροτιά καί στηριζόμενο στήν ὕπαρξη ὑλικῶν βάσεων γιά τήν κίνηση πρός τό σοσιαλισμό, θά μποροῦσε ὄχι μόνο νά δόσει ὅλο ἐκεῖνο τό μεγάλο, τό ἀξερίζωτο, τό ἀξέχαστο, πού ἔδοσαν οἱ γιακωβίνοι τοῦ 18ου αἰώνα, μά καί νά ὁδηγήσει στή σταθερή νίκη τῶν ἐργαζομένων σέ παγκόσμια κλίμακα.

Ἰδιότητα τῆς ἀστικῆς τάξης εἶναι νά μισεῖ τό γιακωβινισμό.

Ἰδιότητα τῆς μικροαστικῆς τάξης εἶναι νά τόν φοβᾶται. Οἱ συνειδητοί ἐργάτες καί ἐργαζόμενοι πιστεύουν στό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στήν ἐπαναστατική, καταπιεζόμενη τάξη, γιατί *σ' αὐτό* συνίσταται ἡ οὐσία τοῦ γιακωβινισμοῦ, ἡ μοναδική διέξοδος ἀπό τήν κρίση, ἡ ἀπαλλαγή ἀπό τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα καί ἀπό τόν πόλεμο.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 90, 7 τοῦ Ἰούλη (24 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΙΔΡΥΘΕΙ ΕΝΩΣΗ ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΗΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

ΠΡΩΤΟ ΑΡΘΡΟ

Στήν πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν συνδικάτων[129], πού συνεδριάζει τώρα στήν Πετρούπολη, πρέπει νά τεθεῖ ἕνα ζήτημα ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητας. Εἶναι τό ζήτημα τῆς ἵδρυσης πανρωσικῆς ἕνωσης *ἐργατῶν γῆς*.

Ὅλες οἱ τάξεις τῆς Ρωσίας ὀργανώνονται. Ἡ τάξη τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας τῆς Ρωσίας, πού τήν ἐκμεταλλεύονται περισσότερο ἀπ' ὅλες, πού ζεῖ φτωχότερα ἀπ' ὅλες, πού εἶναι ἡ πιό κομματιασμένη καί καταπιεσμένη, λές κι' ἔχει λησμονηθεῖ. Σέ ὁρισμένες μή ρωσικές ἀκρινές περιοχές, ὅπως λ.χ. στήν περιοχή τῆς Λεττονίας, ὑπάρχουν ὀργανώσεις μισθωτῶν ἐργατῶν τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Στήν τεράστια πλειοψηφία τῶν μεγαλορωσικῶν καί τῶν οὐκρανικῶν κυβερνείων δέν ὑπάρχουν ταξικές ὀργανώσεις τοῦ προλεταριάτου τοῦ χωριοῦ.

Τό μεγαλύτερο καί ἐπιτακτικότερο χρέος τοῦ πρωτοπόρου τμήματος τῶν προλετάριων τῆς Ρωσίας — τῶν συνδικάτων τῶν ἐργατῶν τῆς βιομηχανίας — εἶναι νά δόσουν βοήθεια στά ἀδέλφια τους, τούς ἐργάτες γῆς. Οἱ δυσκολίες ὀργάνωσης τῶν ἐργατῶν γῆς εἶναι τεράστιες — αὐτό εἶναι ὁλοφάνερο καί τό ἐπιβεβαιώνει ἡ πείρα ὅλων τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν.

Γι' αὐτό καί εἶναι τόσο πιό ἀπαραίτητο νά ἀρχίσουμε νά χρησιμοποιοῦμε ὅσο τό δυνατό πιό γρήγορα κι' ὅσο τό δυνατό πιό δραστήρια τήν πολιτική ἐλευθερία τῆς Ρωσίας καί νά ἱδρύσουμε ἀμέσως πανρωσική ἕνωση ἐργατῶν γῆς. Ἀκριβῶς ἡ συνδιάσκεψη τῶν συνδικάτων μπορεῖ καί πρέπει νά τό κάνει αὐτό. Ἀκριβῶς οἱ πιό ἔμπειροι, οἱ πιό ἀναπτυγμένοι, οἱ πιό συνειδητοί ἐκπρόσωποι τοῦ προλεταριάτου, πού συνῆλθαν τώρα σέ συνδιάσκεψη, μποροῦν καί πρέπει νά ἀπευθύνουν ἔκκληση πρός τούς ἐργάτες γῆς, νά τούς καλέσουν κοντά τους, στίς γραμμές τῶν

προλετάριων πού ὀργανώνονται αὐτοτελῶς, στίς γραμμές τῶν συνδικάτων τους. Οἱ μισθωτοί ἀκριβῶς ἐργάτες τῶν ἐργοστασίων πρέπει νά ἀναλάβουν τήν πρωτοβουλία, νά χρησιμοποιήσουν τούς πυρῆνες, τίς ὁμάδες, τά τμήματα τῶν συνδικάτων πού εἶναι σκορπισμένα σέ ὅλη τή Ρωσία μέ σκοπό νά ξυπνήσουν τόν ἐργάτη γῆς γιά μιά αὐτοτελή ζωή, γιά τή δραστήρια συμμετοχή του στόν ἀγώνα πού στοχεύει στή βελτίωση τῆς θέσης του καί τήν ὑπεράσπιση τῶν ταξικῶν του συμφερόντων.

Πιθανό νά νομίζουν πολλοί, καί μάλιστα αὐτή ἴσως θά εἶναι καί ἡ ἐπικρατέστερη γνώμη τούτη τή στιγμή, ὅτι ἀκριβῶς τώρα πού ὀργανώνεται ἡ ἀγροτιά σ' ὅλη τή Ρωσία, διακηρύσσοντας τήν κατάργηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς καί τήν «ἐξισωτική» χρήση της, ἡ ἵδρυση τῆς ἕνωσης ἐργατῶν γῆς εἶναι ἄκαιρη.

Ἀκριβῶς τό ἀντίθετο. Τούτη ἀκριβῶς τή στιγμή εἶναι ἐξαιρετικά ἐπίκαιρη καί ἐπιτακτικά ἀναγκαία. Ὅποιος ἀσπάζεται τήν ταξική προλεταριακή ἄποψη δέν μπορεῖ ν' ἀμφιβάλλει γιά τήν ὀρθότητα τῆς θέσης, πού ψήφισαν τό 1906 στό συνέδριο τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας στή Στοκχόλμη οἱ μενσεβίκοι μέ πρωτοβουλία τῶν μπολσεβίκων καί πού ἀπό τότε ἔχει μπεῖ στό πρόγραμμα τοῦ ΣΔΕΚΡ. Ἡ θέση αὐτή λέει:

«Τό Κόμμα *σέ ὅλες* τίς περιπτώσεις καί σέ *ὁποιοδήποτε* στάδιο τῶν δημοκρατικῶν ἀγροτικῶν μετασχηματισμῶν βάζει σάν καθῆκον του νά ἐπιδιώκει *σταθερά τήν ἀνεξάρτητη ταξική* ὀργάνωση *τοῦ ἀγροτικοῦ προλεταριάτου*, νά τοῦ ἐξηγεῖ τήν ἀνειρήνευτη ἀντίθεση τῶν συμφερόντων του μέ τά συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης τοῦ χωριοῦ, νά τό προφυλάει ἀπό τόν πειρασμό τοῦ συστήματος τοῦ μικροῦ νοικοκυριοῦ, πού ὅσο ὑπάρχει ἡ ἐμπορευματική παραγωγή δέν θά εἶναι ποτέ σέ θέση νά ἐξαλείψει τήν ἀθλιότητα τῶν μαζῶν καί, τέλος, νά ὑπογραμμίζει τήν ἀνάγκη τῆς ὁλοκληρωτικῆς σοσιαλιστικῆς ἀνατροπῆς, σάν μοναδικοῦ μέσου γιά τήν ἐξάλειψη κάθε ἀθλιότητας καί κάθε ἐκμετάλλευσης».

Δέν ὑπάρχει οὔτε ἕνας συνειδητός ἐργάτης, οὔτε ἕνα μέλος τῶν συνδικάτων, πού νά μήν ἀναγνωρίζει τήν ὀρθότητα αὐτῶν τῶν θέσεων. Καί τά συνδικάτα ἔχουν ἀκριβῶς τό καθῆκον νά τίς ἐφαρμόζουν στή ζωή, ἐφόσον πρόκειται γιά *ἀνεξάρτητη ταξική ὀργάνωση τοῦ ἀγροτικοῦ προλεταριάτου*.

Ἐλπίζουμε πώς σέ ἐπαναστατικές ἀκριβῶς στιγμές, ὅταν ἀνάμεσα στίς ἐργαζόμενες μάζες γενικά, ἀνάμεσα στούς ἐργάτες ἰδιαίτερα, εἶναι ζωντανός ὁ πόθος νά ἐκδηλωθοῦν, νά ἀνοίξουν δρόμο, νά μήν ἀφήσουν νά ὀργανωθεῖ μιά νέα ζωή χωρίς οἱ ἴδιοι

οἱ ἐργάτες νά λύσουν αὐτοτελῶς τά ζητήματα τῆς ἐργασίας, σέ τέτιες ἀκριβῶς στιγμές τά συνδικάτα δέν θά κλειστοῦν στά στενά συντεχνιακά συμφέροντα, δέν θά ξεχάσουν τά πιό ἀδύνατα ἀδέλφια τους, τούς ἐργάτες γῆς, ἀλλά θά τρέξουν μέ ὅλη τήν ἐνεργητικότητα σέ βοήθειά τους, ἱδρύοντας τήν ἕνωση ἐργατῶν γῆς τῆς Ρωσίας.

Στό ἑπόμενο ἄρθρο θά προσπαθήσουμε νά χαράξουμε ὁρισμένα πρακτικά μέτρα πρός αὐτή τήν κατεύθυνση.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΑΡΘΡΟ

Στό προηγούμενο ἄρθρο σταθήκαμε στή θεμελιακή σημασία πού ἔχει τό ζήτημα τῆς ἕνωσης τῶν ἐργατῶν γῆς τῆς Ρωσίας. Τώρα θά θίξουμε μερικές πρακτικές πλευρές αὐτοῦ τοῦ ζητήματος.

Στήν ἕνωση ἐργατῶν γῆς τῆς Ρωσίας πρέπει νά ἀνήκουν ὅλοι ὅσοι δουλεύουν κυρίως ἤ βασικά *ἤ ἔστω ἐνμέρει* σάν μισθωτοί ἐργάτες στίς ἐπιχειρήσεις τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Ἡ πείρα θά δείξει ἄν θά παρουσιαστεῖ ἀνάγκη νά χωριστοῦν αὐτές οἱ ἑνώσεις σέ ἀμιγεῖς ἑνώσεις ἐργατῶν γῆς καί σέ ἑνώσεις ἐργατῶν, πού μόνο ἐνμέρει εἶναι μισθωτοί ἐργάτες. Πάντως αὐτό δέν εἶναι τό οὐσιαστικό. Τό οὐσιαστικό εἶναι ὅτι τά βασικά ταξικά συμφέροντα *ὅλων* ἐκείνων πού πουλᾶνε τήν ἐργατική τους δύναμη εἶναι ὁμοιογενῆ καί ὅτι ἡ συνένωση *ὅλων* ἐκείνων πού βγάζουν ἔστω καί ἕνα μέρος ἀπό τά μέσα συντήρησής τους μέ τή μισθωτή ἐργασία «σέ ξένα χέρια» εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητη.

Χιλιάδες καί ἑκατομμύρια νήματα συνδέουν τούς μισθωτούς ἐργάτες τῆς πόλης, τῆς φάμπρικας, τοῦ ἐργοστασίου μέ τούς μισθωτούς ἐργάτες τοῦ χωριοῦ. Μιά ἔκκληση τῶν πρώτων πρός τούς δεύτερους δέν μπορεῖ νά περάσει χωρίς νά βρεῖ ἀπήχηση. Τό πράγμα ὅμως δέν πρέπει νά περιοριστεῖ μόνο σέ ἐκκλήσεις. Οἱ ἐργάτες τῶν πόλεων ἔχουν πολύ περισσότερη πείρα, γνώσεις, μέσα καί δυνάμεις. Πρέπει *νά διαθέσουν* ἄμεσα *ἕνα μέρος ἀπ' αὐτές τίς δυνάμεις γιά νά βοηθήσουν* τούς ἐργάτες γῆς *νά σηκωθοῦν*.

Πρέπει νά ὁριστεῖ μιά μέρα πού ὅλοι οἱ ὀργανωμένοι ἐργάτες θά δόσουν τό μεροκάματό τους γιά τήν ἀνάπτυξη, τό δυνάμωμα ὅλου τοῦ ἔργου τῆς συνένωσης τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ. Ἕνα μέρος ἀπ' αὐτό τό ποσό ἄς διατεθεῖ ἀποκλειστικά σάν βοήθεια ἀπομέρους τῶν ἐργατῶν τῆς πόλης στό ἔργο τῆς ταξικῆς ὀργάνωσης τῶν ἐργατῶν γῆς. Ἀπ' αὐτό τό

ποσό ἄς καλυφθοῦν τά ἔξοδα γιά τήν ἔκδοση μιᾶς σειρᾶς ἀπό τά πιό ἐκλαϊκευτικά φυλλάδια, γιά τήν ἔκδοση — ἔστω καί ἑβδομαδιαίας στήν ἀρχή — ἐφημερίδας τῶν ἐργατῶν γῆς, γιά τήν ἀποστολή ἔστω ἑνός μικροῦ ἀριθμοῦ διαφωτιστῶν καί ὀργανωτῶν στό χωριό *γιά ἄμεση ἵδρυση* σέ διάφορα μέρη ἑνώσεων τῶν μισθωτῶν τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Μόνο ἡ προσωπική πείρα ἀπό τέτιες ἑνώσεις θά βοηθήσει νά βρεθεῖ ὁ σωστός δρόμος γιά συνεχή ἀνάπτυξη αὐτῆς τῆς δουλιᾶς. Τό πρῶτο καθῆκον κάθε τέτιας ἕνωσης θά πρέπει νά εἶναι ἡ καλυτέρευση τῆς θέσης ἐκείνων πού πουλᾶνε τήν ἐργατική τους δύναμη στίς ἐπιχειρήσεις τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἡ κατάκτηση μεγαλύτερου μεροκάματου, καλύτερων συνθηκῶν κατοικίας, διατροφῆς κτλ.

Πρέπει νά καταπολεμηθεῖ μέ τόν πιό ἀποφασιστικό τρόπο ἡ πρόληψη ὅτι ἡ ἐπικείμενη κατάργηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς μπορεῖ τάχα «νά δόσει γῆ» σέ κάθε ἐργάτη γῆς καί σέ κάθε μεροκαματιάρη, νά ὑποσκάψει τίς ἴδιες τίς ρίζες τῆς μισθωτῆς ἐργασίας στή γεωργία. Αὐτό εἶναι πρόληψη καί πρόληψη πολύ βλαβερή. Ἡ κατάργηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς εἶναι ἕνας τεράστιος καί ἀπόλυτα προοδευτικός μετασχηματισμός, πού ἀνταποκρίνεται πλήρως στά συμφέροντα τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης καί στά συμφέροντα τοῦ προλεταριάτου, ἕνας μετασχηματισμός, πού κάθε μισθωτός ἐργάτης θά τόν ὑποστηρίξει ὁλόψυχα καί μέ ὅλες του τίς δυνάμεις, πού ὅμως ἀκόμη δέν ἐξαλείφει καθόλου τή μισθωτή ἐργασία.

Ἡ γῆ δέν τρώγεται. Δέν μπορεῖς νά κρατᾶς νοικοκυριό χωρίς ζῶα, ἐργαλεῖα, σπόρο, χωρίς ἀπόθεμα προϊόντων, χωρίς χρήματα. Τό νά βασίζεται κανείς σέ «ὑποσχέσεις», ἀπό ὁποιονδήποτε κι' ἄν προέρχονται — σέ ὑποσχέσεις ὅτι «θά βοηθήσουν» τούς μισθωτούς ἐργάτες στό χωριό νά ἐφοδιαστοῦν μέ ζῶα, μέ ἐργαλεῖα κτλ. — θά ἦταν ἡ χειρότερη πλάνη, θά ἦταν ἀσυγχώρητη ἀφέλεια.

Ὁ βασικός κανόνας, ἡ πρώτη ἐντολή κάθε συνδικαλιστικοῦ κινήματος εἶναι: μή βασίζεσαι στό «κράτος», βασίσου μόνο στή *δύναμη τῆς τάξης σου*. Τό κράτος εἶναι ὀργάνωση τῆς κυρίαρχης τάξης.

Μή βασίζεσαι σέ ὑποσχέσεις, βασίσου μόνο στή δύναμη τῆς ἕνωσης καί στή συνειδητότητα τῆς τάξης σου!

Γι' αὐτό πρέπει εὐθύς ἐξαρχῆς νά μπεῖ σάν καθῆκον τοῦ συνδικάτου τῶν ἐργατῶν γῆς νά διεξάγει ἀγώνα ὄχι μόνο γιά τήν καλυτέρευση τῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν γενικά, μά καί ἰδιαί-

τερα *γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν συμφερόντων τους σάν τάξης* κατά τούς ἐπικείμενους μεγάλους ἀγροτικούς μετασχηματισμούς.

«Τά ἐργατικά χέρια πρέπει νά μποῦν στή διάθεση τῶν ἐπαρχιακῶν ἐπιτροπῶν» — λένε συχνά οἱ ἀγρότες καί οἱ ἐσέροι. Ἡ ἄποψη τῆς τάξης τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἀντίθετη: οἱ ἐπαρχιακές ἐπιτροπές πρέπει νά εἶναι στή διάθεση τῶν «χεριῶν»! Μ' αὐτή τήν ἀντιπαράθεση διασαφηνίζεται ὁλότελα ἡ θέση τοῦ νοικοκύρη καί ἡ θέση τοῦ μισθωτοῦ ἐργάτη.

«Ἡ γῆ νά δοθεῖ σ' ὅλο τό λαό». Αὐτό εἶναι σωστό. *Ὁ λαός ὅμως χωρίζεται σέ τάξεις*. Κάθε ἐργάτης ξέρει, βλέπει, αἰσθάνεται, ζεῖ αὐτή τήν ἀλήθεια, πού τή συγκαλύπτει σκόπιμα ἡ ἀστική τάξη καί *πού τήν ξεχνᾶνε πάντα οἱ μικροαστοί*.

Μεμονωμένα κανείς δέν θά βοηθήσει τούς φτωχούς. Κανένα «κράτος» δέν θά βοηθήσει τό μισθωτό ἐργάτη στό χωριό, τόν ἐργάτη γῆς, τό μεροκαματιάρη, τό φτωχό ἀγρότη, τό μισοπρολετάριο, *ἄν ὁ ἴδιος δέν βοηθήσει* τόν ἑαυτό του. Τό πρῶτο βῆμα γι' αὐτό εἶναι ἡ ἀνεξάρτητη ταξική ὀργάνωση τοῦ ἀγροτικοῦ προλεταριάτου.

Ἄς εὐχηθοῦμε ἡ πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν συνδικάτων νά καταπιαστεῖ μέ τή μεγαλύτερη δραστηριότητα μ' αὐτό τό ἔργο, νά ἀπευθύνει ἔκκληση σ' ὅλη τή Ρωσία, νά δόσει χέρι βοήθειας, τό ἰσχυρό χέρι τῆς ὀργανωμένης πρωτοπορίας τῶν προλετάριων, στούς προλετάριους τοῦ χωριοῦ.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 90 καί 91, 7 τοῦ Ἰούλη (24 τοῦ Ἰούνη) καί 8 τοῦ Ἰούλη (25 τοῦ Ἰούνη) 1917
Ὑπογραφή: Ν. Λένιν

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΠΛΑΔΑΡΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

«Γιά ὅλα φταῖνε οἱ μπολσεβίκοι» — σ' αὐτό συμφωνοῦν καί οἱ καντέτοι πού καθοδηγοῦν τήν ἀντεπανάσταση, καί οἱ «σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες» μέ τούς μενσεβίκους, πού ὀνομάζουν τόν ἑαυτό τους «ἐπαναστατική δημοκρατία» ἐξαιτίας τῶν καθημερινῶν ὑποχωρήσεων αὐτοῦ τοῦ συμπαθητικοῦ συνασπισμοῦ ἀπό τό δημοκρατισμό καί τήν ἐπαναστατικότητα.

«Γιά ὅλα φταῖνε οἱ μπολσεβίκοι» — καί γιά τό αὐξανόμενο οἰκονομικό χάος, πού γιά τήν ἀντιμετώπισή του δέν γίνεται τίποτε, καί γιά τήν κακή ἐπισιτιστική κατάσταση, καί γιά τήν «ἀποτυχία» τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης σχετικά μέ τήν Οὐκρανία καί τή Φιλλανδία. Μπορεῖ νά νομίσει κανείς πώς ἴσως ἀνάμεσα στούς σεμνούς, μετριοπαθεῖς, συνετούς φιλλανδούς τρύπωσε κάποιος κακός μπολσεβίκος καί «ἀναστάτωσε» ἕναν ὁλόκληρο λαό!

Τό γενικό οὐρλιαχτό μανίας καί λύσσας ἐνάντια στούς μπολσεβίκους, ἡ βρωμερή συκοφαντική καμπάνια τῶν βρωμερῶν κυρίων Ζασλάβσκι καί τῶν ἀνώνυμων τῆς «Ρέτς» καί τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα»— ὅλα αὐτά εἶναι ἁπλῶς μιά ἀναπόφευκτη προσπάθεια τῶν ἐκπροσώπων τῆς πλαδαρῆς ἐπανάστασης «νά βγάλουν τό ἄχτι τους» γιά μιά σειρά «ἀποτυχίες» τῆς πολιτικῆς τους.

Οἱ καντέτοι εἶναι τό κόμμα τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης. Αὐτό τό ἀναγνώρισε καί ὁ συνασπισμός τῶν ἐσέρων καί μενσεβίκων, πού κυριαρχεῖ στή Ρωσία καί πού στήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ δήλωσε ὅτι ἡ ἀντίσταση τῶν εὐπόρων τάξεων μεγαλώνει καί ἀποτελεῖ τή βάση τῆς ἀντεπανάστασης. Καί ταυτόχρονα ὁ συνασπισμός αὐτός, πού ἡ «Ρέτς» τόν κατηγορεῖ καθημερινά γιά ἀναποφασιστικότητα, ἔχει ὁ ἴδιος μέ τή σειρά του συνασπισμό μέ τούς καντέτους καί μάλιστα ἕναν ἀπό τούς πιό πρωτότυπους συνασπισμούς ἐπισφραγισμένο μέ τή σύνθεση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης!

Δυό συνασπισμοί — νά ποιός κυβερνᾶ τή Ρωσία: ὁ συνασπισμός τῶν ἐσέρων μέ τούς μενσεβίκους καί ὁ συνασπισμός αὐτοῦ τοῦ συνασπισμοῦ μέ τούς καντέτους, πού ἔχουν συνασπισμό μέ

ὅλα τά δεξιότερα ἀπ' αὐτούς πολιτικά κόμματα. Ἀπό δῶ προέρχεται ἀναπόφευκτα ἡ πλαδαρότητα τῆς ἐπανάστασης. Γιατί ὅλα τά μέρη αὐτοῦ τοῦ κυβερνητικοῦ «συνασπισμοῦ συνασπισμῶν» εἶναι πλαδαρά.

Οἱ ἴδιοι οἱ καντέτοι δέν πιστεύουν στό ρεπουμπλικανισμό τους καί πολύ περισσότερο δέν τόν πιστεύουν οἱ ὀχτωβριστές καί οἱ μοναρχικοί τῶν ἄλλων ἀποχρώσεων, πού σήμερα κρύβονται πίσω ἀπό τόν καντέτο καί τόν ψηφίζουν. Οἱ καντέτοι δέν πιστεύουν τούς «σοσιάλ-συνασπιστικούς», καί εὐχαρίστως χρησιμοποιοῦν τούς ὑπουργούς τῶν τελευταίων «σέ ἀποστολές» γιά κάθε λογῆς «κατευνασμούς» — ἐνῶ ταυτόχρονα λυσσᾶνε, ἀφρίζουν καί ἀγανακτοῦν γιά τίς «ἀπαιτήσεις» τῆς μάζας τῶν ἀγροτῶν καί τοῦ μέρους τῶν ἐργατῶν πού ἔχει τώρα ἐμπιστοσύνη στούς ἐσέρους καί στούς μενσεβίκους χάρη στίς παχιές ὑποσχέσεις τους («νά ἱκανοποιήσουν τούς ἐργαζόμενους χωρίς νά θίξουν τούς καπιταλιστές»), μά πού ἔχει τήν ἀναίδεια νά περιμένει καί νά ἀπαιτεῖ πραγματική ἐκπλήρωση αὐτῶν τῶν ὑποσχέσεων!

Οἱ σοσιάλ - συνασπιστικοί δέν πιστεύουν ὁ ἕνας τόν ἄλλον: οἱ ἐσέροι δέν πιστεύουν τούς μενσεβίκους καί ἀντίστροφα. Ὡς τώρα κανένα ἀπό τά «τρυφερά ἤμιση» δέν τόλμησε νά δηλώσει κάπως ξεκάθαρα, ἀνοιχτά, βασικά, μπροστά σέ ὅλους, ἐπίσημα, πῶς, γιατί, στό ὄνομα τίνος, ὡς ποιό βαθμό ἔχουν ἑνωθεῖ οἱ ὀπαδοί τοῦ εὐνουχισμένου ἀλά Στροῦβε «μαρξισμοῦ», καί οἱ ὀπαδοί τοῦ «δικαιώματος πάνω στή γῆ». Ὅλοι οἱ ἁρμοί τῆς ἑνότητας ἀκόμη καί μέσα στό καθένα ἀπ' αὐτά τά «τρυφερά ἤμιση» τρίζουν: τό συνέδριο τῶν ἐσέρων «μαύρισε» τόν Κέρενσκι μέ 136 ψήφους ἔναντι 134, γεγονός πού προκάλεσε τήν ἀποχώρηση τῆς ἴδιας τῆς «γιαγιᾶς»[130] ἀπό τήν ΚΕ καί τή διευκρίνιση τῆς ΚΕ ὅτι δέν ἐξέλεξαν τόν Κέρενσκι γιά μόνο τό λόγο ὅτι εἶναι τάχα παραφορτωμένος (ὄχι σάν τόν Τσερνόφ) μέ ὑπουργικά καθήκοντα. Οἱ «δεξιοί» ἐσέροι βρίζουν στή «Βόλια Ναρόντα» τό κόμμα τους καί τό συνέδριό του, οἱ ἀριστεροί φωλιάζουν στή «Ζεμλιά ἰ Βόλια», τολμώντας νά λένε πώς οἱ μάζες δέν θέλουν τόν πόλεμο καί ἐξακολουθοῦν νά τόν θεωροῦν ἰμπεριαλιστικό.

Ἡ δεξιά πτέρυγα τῶν μενσεβίκων μετακόμισε στή «Ντιέν», ἐφημερίδα πού ἔχει ἐπικεφαλῆς τόν Πότρεσοφ, πού ἡ ἴδια ἡ «Γεντίνστβο» (πού χθές ἀκόμη εἶχε συνασπισμό μέ ὅλο τό Κόμμα τῶν μενσεβίκων στίς ἐκλογές τῆς Πετρούπολης) τοῦ «ρίχνει ἐρωτικές ματιές». Ἡ ἀριστερή πτέρυγα συμπαθεῖ τό διεθνισμό καί ἱδρύει τήν ἐφημερίδα της. Συνασπισμός τῶν τραπεζῶν μέ τούς Πότρεσοφ μέσω τῆς ἐφημερίδας «Ντιέν», συνα-

σπισμός ὅλων τῶν μενσεβίκων, μέχρι τόν Πότρεσοφ καί τόν Μάρτοφ, μέσω τοῦ «ἑνιαίου» μενσεβίκικου κόμματος.

Δέν εἶναι αὐτό πλαδαρότητα;

Ὁ «ἀμυνιτισμός» ἄσχημα καλύπτει αὐτή τήν πλαδαρή ἐπανάσταση, γιατί ἀκόμη καί τώρα, ἀκόμη καί ὕστερα ἀπό τό ξανάρχισμα τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ἀκόμη καί στή μέθη τῶν ἐνθουσιασμῶν πού προκάλεσε ἡ ἐπίθεση, ἐντάθηκε ἡ «ἐπίθεση» τῶν ὀπαδῶν τοῦ Πότρεσοφ ἐνάντια στούς ἀντιπάλους του μέσα στή μιά συμμαχία, τῶν ὀπαδῶν τοῦ Κέρενσκι ἐνάντια στούς ἀντιπάλους του — μέσα στήν ἄλλη.

Ὁ «ἐπαναστατική δημοκρατία» δέν πιστεύει πιά στήν ἐπανάσταση, φοβᾶται τή δημοκρατία, φοβᾶται πάνω ἀπόλα στόν κόσμο τή ρήξη μέ τούς ἀγγλογάλλους καπιταλιστές, φοβᾶται τή δυσαρέσκεια τῶν ρώσων καπιταλιστῶν. («Ὁ ἐπανάστασή μας εἶναι ἐπανάσταση ἀστική» — κι' «ὁ ἴδιος» ὁ ὑπουργός Τσερνόφ πίστεψε σ' αὐτή τήν «ἀλήθεια», πού τήν παραμόρφωσαν μέχρι γελοίου ὁ Ντάν, ὁ Τσερετέλι καί ὁ Σκόμπελιεφ.) Οἱ καντέτοι μισοῦν τήν ἐπανάσταση καί τή δημοκρατία.

Δέν εἶναι αὐτό πλαδαρότητα;

Τό γενικό ἄγριο οὐρλιαχτό κακίας καί λύσσας ἐνάντια στούς μπολσεβίκους εἶναι τό κοινό παράπονο τῶν καντέτων, τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων γιά τή δική τους πλαδαρότητα.

Αὐτοί ἔχουν τήν πλειοψηφία. Βρίσκονται στήν ἐξουσία. Ἔχουν ὅλοι τους συνασπισμό μεταξύ τους. Καί βλέπουν ὅτι δέν πετυχαίνουν τίποτε!! Πῶς λοιπόν νά μήν τούς πιάσει λύσσα ἐνάντια στούς μπολσεβίκους;

Ἡ ἐπανάσταση ἔβαλε ζητήματα πρωτόφαντης δυσκολίας, τεράστιας σπουδαιότητας, παγκόσμιας κλίμακας. Χωρίς τά πιό ἀποφασιστικά ἐπαναστατικά μέτρα, βασισμένα στό γεμάτο αὐτοθυσία ἡρωισμό τῶν καταπιεζομένων καί ἐκμεταλλευομένων μαζῶν, χωρίς τήν ἐμπιστοσύνη καί τή ὑποστήριξη ἀπομέρους αὐτῶν τῶν μαζῶν τῆς ὀργανωμένης πρωτοπορίας τους, τοῦ προλεταριάτου, δέν μπορεῖς οὔτε νά τά βγάλεις πέρα μέ τό οἰκονομικό χάος, οὔτε νά ξεφύγεις ἀπό τήν τρομερή τανάλια τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου.

Γιά τήν ὥρα οἱ μάζες δοκιμάζουν νά βροῦν «πιό εὔκολη διέξοδο»: μέσω τοῦ συνασπισμοῦ τῶν καντέτων μέ τό συνασπισμό τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων.

Διέξοδος δέν βρίσκεται.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 91,
8 τοῦ Ἰούλη (25 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιέυεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΤΑΞΙΚΕΣ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ

Κάθε ἐπανάσταση, ἄν εἶναι πραγματική ἐπανάσταση, ἀνάγεται σέ ταξικές ἀνακατατάξεις. Γι' αὐτό ὁ καλύτερος τρόπος γιά τό φώτισμα τῆς συνείδησης τῶν μαζῶν — καθώς καί γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ἐξαπάτηση τῶν μαζῶν μέ ὅρκους στήν ἐπανάσταση — εἶναι νά ἐξετάσουμε ποιές ἀκριβῶς ταξικές ἀνακατατάξεις ἔγιναν καί γίνονται στή δοσμένη ἐπανάσταση.

Στά 1904-1916 διαγράφηκε ἐξαιρετικά ἀνάγλυφα ὁ συσχετισμός τῶν τάξεων στή Ρωσία στά τελευταῖα χρόνια τοῦ τσαρισμοῦ. Στήν ἐξουσία βρισκόταν μιά χούφτα φεουδάρχες-τσιφλικάδες, μ' ἐπικεφαλῆς τόν Νικόλαο Β΄, σέ στενότατη συμμαχία μέ τούς μεγιστάνες τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου, πού ἀποκόμιζαν κέρδη πρωτάκουστα γιά τήν Εὐρώπη καί πού πρός ὄφελός τους συνάπτονταν τά ληστρικά σύμφωνα στόν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Ἡ φιλελεύθερη ἀστική τάξη, μ' ἐπικεφαλῆς τούς καντέτους, βρισκόταν στήν ἀντιπολίτευση. Ἐπειδή φοβόταν περισσότερο τό λαό, παρά τήν ἀντίδραση, προχωροῦσε σιγά-σιγά πρός τήν ἐξουσία, κάνοντας συμβιβασμούς μέ τή μοναρχία.

Ὁ λαός, δηλαδή οἱ ἐργάτες καί ἡ ἀγροτιά, μέ ἡγέτες πού εἶχαν ριχτεῖ στήν παρανομία, ἦταν ἐπαναστατικός, ἀντιπροσώπευε τήν «ἐπαναστατική δημοκρατία», τήν προλεταριακή καί τή μικροαστική.

Ἡ ἐπανάσταση τῆς 27 τοῦ Φλεβάρη 1917 σάρωσε τή μοναρχία κι' ἔφερε στήν ἐξουσία τή φιλελεύθερη ἀστική τάξη. Ἡ τελευταία αὐτή, δρώντας σέ ἄμεση συμφωνία μέ τούς ἀγγλογάλλους ἰμπεριαλιστές, ἐπιθυμοῦσε ἕνα παλατιανό πραξικόπημα. Σέ καμιά περίπτωση δέν ἤθελε νά προχωρήσει πέρα ἀπό μιά τιμοκρα-

τική συνταγματική μοναρχία. Κι' ὅταν στήν πραγματικότητα ἡ ἐπανάσταση τράβηξε πιό μακριά, στήν πλήρη κατάργηση τῆς μοναρχίας καί στή δημιουργία τῶν Σοβιέτ (τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν), ἡ φιλελεύθερη ἀστική τάξη ἔγινε πέρα γιά πέρα ἀντεπαναστατική.

Τώρα, τέσσερις μῆνες ὕστερα ἀπό τήν ἀνατροπή, ἡ ἀντεπαναστατικότητα τῶν καντέτων, τοῦ κυριότερου αὐτοῦ κόμματος τῆς φιλελεύθερης ἀστικῆς τάξης, εἶναι καθαρή σάν τή μέρα. Ὅλοι τή βλέπουν. Ὅλοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νά τήν ἀναγνωρίσουν. Ὡστόσο κάθε ἄλλο παρά ὅλοι συμφωνοῦν νά ἀτενίσουν κατά πρόσωπο αὐτή τήν ἀλήθεια καί νά βαθύνουν στή σημασία της.

Στή Ρωσία ἔχουμε τώρα ρεπουμπλικανική δημοκρατία, πού τήν κυβερνᾶ ἡ ἐλεύθερη συμφωνία τῶν *πολιτικῶν κομμάτων*, τά ὁποῖα διεξάγουν ἐλεύθερα προπαγάνδα στό λαό. Οἱ τέσσερις μῆνες πού πέρασαν ὕστερα ἀπό τίς 27 τοῦ Φλεβάρη συσπείρωσαν καί διαμόρφωσαν πέρα γιά πέρα *ὅλα* τά κάπως σημαντικά κόμματα, τά ἐμφάνισαν στίς ἐκλογές (τῶν Σοβιέτ καί τῶν τοπικῶν ὀργάνων), ἀποκάλυψαν τή σύνδεσή τους μέ τίς διάφορες τάξεις.

Τώρα τήν ἐξουσία στή Ρωσία τήν ἔχει ἡ ἀντεπαναστατική ἀστική τάξη, καί ἀπέναντί της τό ρόλο τῆς «ἀντιπολίτευσης τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητας» τόν παίζει ἡ μικροαστική δημοκρατία, καί συγκεκριμένα τά Κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων. Ἡ οὐσία τῆς πολιτικῆς αὐτῶν τῶν κομμάτων συνίσταται στό *συμβιβασμό* μέ τήν ἀντεπαναστατική ἀστική τάξη. Ἡ μικροαστική δημοκρατία ἀνεβαίνει στήν ἐξουσία, καταλαμβάνοντας στήν ἀρχή τά τοπικά ὄργανα (ὅπως τόν καιρό τοῦ τσαρισμοῦ οἱ φιλελεύθεροι κατακτοῦσαν στήν ἀρχή τά ζέμστβο). Ἡ μικροαστική αὐτή δημοκρατία θέλει *νά μοιραστεῖ τήν ἐξουσία* μέ τήν ἀστική τάξη κι' ὄχι νά τήν ἀνατρέψει, ἀκριβῶς ὅπως οἱ καντέτοι ἤθελαν νά μοιραστοῦν τήν ἐξουσία μέ τή μοναρχία κι' ὄχι νά ἀνατρέψουν τή μοναρχία. Καί ὁ συμβιβασμός τῆς μικροαστικῆς δημοκρατίας (τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων) μέ τούς καντέτους προκλήθηκε ἐπίσης ἀπό τή βαθιά ταξική συγγένεια τῶν μικρῶν καί τῶν μεγάλων ἀστῶν, ὅπως καί ἡ ταξική συγγένεια τοῦ καπιταλιστῆ μέ τόν τσιφλικά, πού ζοῦσε στίς συνθῆκες τοῦ 20οῦ αἰώνα, ἀνάγκαζε καί τούς δυό νά ἀγκαλιάζονται γύρω ἀπό τόν «λατρευτό» μονάρχη.

Ἄλλαξε ἡ *μορφή* τοῦ συμβιβασμοῦ: τόν καιρό τῆς μοναρχίας ἦταν χοντροκομένος, ὁ τσάρος ἄφηνε τόν καντέτο νά μπαίνει μόνο στόν προθάλαμο τῆς Κρατικῆς δούμας. Τόν καιρό τῆς ρεπουμπλικανικῆς δημοκρατίας ὁ συμβιβασμός ἔγινε ραφιναρι-

σμένος κατά τρόπο εὐρωπαϊκό: τούς μικροαστούς τούς ἐπιτρέπουν νά ἔχουν μιά ἀβλαβή μειοψηφία στήν κυβέρνηση καί νά παίζουν σ' αὐτή · ἀβλαβεῖς (γιά τό κεφάλαιο) ρόλους.

Οἱ καντέτοι πῆραν τή θέση τῆς μοναρχίας. Οἱ Τσερετέλι καί οἱ Τσερνόφ πῆραν τή θέση τῶν καντέτων. Ἡ προλεταριακή δημοκρατία πῆρε τή θέση τῆς *πραγματικά* ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας.

Ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος ἐπιτάχυνε σέ πρωτόφαντο βαθμό ὅλη τήν ἐξέλιξη. Χωρίς αὐτόν οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι θά μποροῦσαν ἐπί δεκάδες χρόνια νά ἀναστενάζουν γιά ὑπουργικές θεσοῦλες. Ὁ ἴδιος ὅμως ὁ πόλεμος ἐπιταχύνει τήν ἐξέλιξη καί παραπέρα. Γιατί *βάζει* τά ζητήματα ὄχι μεταρυθμιστικά, ἀλλά ἐπαναστατικά.

Τά Κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων θά μποροῦσαν νά κάνουν πολλές μεταρυθμίσεις στή Ρωσία σέ συμφωνία μέ τήν ἀστική τάξη. Ἡ ἀντικειμενική ὅμως κατάσταση στήν παγκόσμια πολιτική εἶναι ἐπαναστατική καί *δέν μπορεῖς νά βγεῖς* ἀπ' αὐτή μέ μεταρυθμίσεις.

Ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος πιέζει καί θά συνθλίψει τούς λαούς. Ἡ μικροαστική δημοκρατία εἶναι ἴσως σέ θέση νά ἀναβάλλει γιά λίγο τόν ὄλεθρο. Τή σωτηρία ὅμως ἀπό τόν ὄλεθρο μπορεῖ νά τή φέρει μόνο τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 92,
10 τοῦ Ἰούλη (27 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΘΑΥΜΑΤΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οἱ σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργοί μας ἀναπτύσσουν σχεδόν ἀπίστευτη δραστηριότητα. Ὁ Πεσεχόνοφ δήλωσε ὅτι «ἡ ἀντίσταση τῶν καπιταλιστῶν, ὅπως φαίνεται, τσακίστηκε» καί πώς στή χώρα μας, στήν ἅγια Ρωσία, ὅ,τι ὑπάρχει θά μοιραστεῖ «ἐξίσου». Ὁ Σκόμπελιεφ δήλωσε πώς ἀπό τούς καπιταλιστές θά παίρνουν τά 100% τῶν κερδῶν. Ὁ Τσερετέλι ἀνακοίνωσε ὅτι στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο ἡ ἐπίθεση εἶναι τό πιό δίκαιο πράγμα ἀπό τήν ἄποψη καί τῆς δημοκρατίας καί τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ρεκόρ ὅμως σ' ὅλες αὐτές τίς ἐκδηλώσεις θαυμαστῆς δραστηριότητας σημείωσε, ἀσφαλῶς, ὁ ὑπουργός Τσερνόφ. Στήν τελευταία συνεδρίαση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ὁ Τσερνόφ ὑποχρέωσε τούς κ.κ. καντέτους νά ἀκούσουν τήν ἔκθεσή του πάνω στή γενική πολιτική τοῦ ὑπουργείου πού τοῦ ἔχει ἀνατεθεῖ καί δήλωσε ὅτι ὑποβάλλει *δέκα* ὁλόκληρα νομοσχέδια.

Δέν εἶναι λοιπόν αὐτό θαῦμα ἐπαναστατικῆς δραστηριότητας; Ὕστερα ἀπό τίς 6 τοῦ Μάη πέρασαν λιγότερο ἀπό 6 ἑβδομάδες καί μέσα σ' ἕνα τόσο σύντομο χρονικό διάστημα *ἔχουμε ὑπόσχεση* γιά 10 ὁλόκληρα νομοσχέδια! Καί τί νομοσχέδια! Ἡ κυβερνητική «Ντιέλο Ναρόντα» μᾶς πληροφορεῖ ὅτι τά νομοσχέδια αὐτά «στό σύνολό τους περιλαβαίνουν ὅλες τίς βασικές ἐκδηλώσεις τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ χωριοῦ».

Οὔτε λίγο οὔτε πολύ «ὅλες τίς ἐκδηλώσεις»... Πῶς δέν βαριοῦνται νά ὁρκίζονται;

Ἕνα πράγμα εἶναι ὕποπτο: ἡ κυβερνητική ἐφημερίδα ἀφιερώνει πάνω ἀπό 100 σειρές στήν ἀπαρίθμηση *μερικῶν* ἀπό τά ὑπέροχα αὐτά νομοσχέδια, χωρίς νά πεῖ τίποτε τό σαφές *γιά κανένα*. «Ἀναστολή τῆς ἰσχύος ὁρισμένων νομοθετημάτων πού ἀφοροῦν τούς ἀγρότες»... Ποιά εἶναι αὐτά, παραμένει ἄγνωστο. Τό νομο-

σχέδιο γιά τά «διαιτητικά δικαστήρια» εἶναι τό πιό ἐνδιαφέρον. Ποιούς καί πῶς θά τούς συμφιλιώνουν, ἄγνωστο. «Ρύθμιση τῶν σχέσεων ἐνοικίασης» — βαθύ σκοτάδι· καί εἶναι μάλιστα ἄγνωστο ἄν πρόκειται γιά τό νοίκι τῶν τσιφλικάδικων γαιῶν, γιά τίς ὁποῖες δόθηκε ὑπόσχεση ὅτι θά ἀπαλλοτριωθοῦν χωρίς ἐξαγορά.

«Μεταρύθμιση μέ τήν ἔννοια μεγαλύτερου ἐκδημοκρατισμοῦ τῶν τοπικῶν ἐπιτροπῶν γῆς»... Δέν θά ἦταν καλύτερο, κύριοι συντάκτες τῶν μεγαλόστομων ὑποσχέσεων, νά ἀπαριθμήσετε ἀμέσως ἔστω καί καμιά δεκαριά τοπικές ἐπιτροπές γῆς, δείχνοντας μέ ἀκρίβεια τή σημερινή, μετεπαναστατική σύνθεσή τους, πού ὡστόσο, σύμφωνα μέ τήν ἴδια σας ὁμολογία, δέν εἶναι ἀπόλυτα δημοκρατική;

Μά ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ οὐσία, ὅτι ἡ κοχλάζουσα δραστηριότητα τοῦ ὑπουργοῦ Τσερνόφ, καθώς καί τῶν ἄλλων ὑπουργῶν πού ἀναφέραμε παραπάνω, εἶναι ἡ καλύτερη ἀπόδειξη τῆς διαφορᾶς ἀνάμεσα στό φιλελεύθερο δημόσιο ὑπάλληλο καί τόν ἐπαναστάτη δημοκράτη.

Ὁ φιλελεύθερος δημόσιος ὑπάλληλος παρουσιάζει στούς «ἀνώτερούς» του, δηλαδή στούς κυρίους Λβόφ, Σινγκαριόφ καί Σία, μακροσκελέστατες ἐκθέσεις γιά ἑκατοντάδες νομοσχέδια, προορισμένα νά εὐεργετήσουν τήν ἀνθρωπότητα, ἐνῶ στό λαό... στό λαό σερβίρει μονάχα ὡραῖα λόγια, ὑποσχέσεις, φράσεις ἀλά Νοζντριόφ (ὅπως τά 100% τῶν κερδῶν ἤ ἡ «σοσιαλιστική» ἐπίθεση στό μέτωπο κτλ.).

Ὁ ἐπαναστάτης δημοκράτης — ταυτόχρονα μέ τήν ὑποβολή ἔκθεσης στούς «ἀνώτερούς» του, ἤ καί πρίν ἀκόμη τήν ὑποβάλλει — ἀποκαλύπτει, ξεσκεπάζει μπροστά στό λαό κάθε κακό, κάθε ἔλλειψη, κάνοντας ἔκκληση στή δραστηριότητά *του*.

«Ἀγρότες, ξεσκεπάζετε τούς τσιφλικάδες, ἀποκαλύψτε πόσα σᾶς παίρνουν μέ τή μορφή τοῦ «ἐνοικίου τῆς γῆς», πόσα σᾶς πῆραν μέ ἀπάτη στά «διαιτητικά δικαστήρια» ἤ στίς τοπικές ἐπιτροπές γῆς, τί τρικλοποδιές ἤ ἐμπόδια σᾶς βάζουν στήν καλλιέργεια ὅλων τῶν χωραφιῶν, στή χρησιμοποίηση τῶν ζώων καί τῶν ἐργαλείων τῶν τσιφλικάδων γιά τίς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ καί κυρίως τῆς πιό φτωχῆς μερίδας του! Ξεσκεπάστε τα αὐτά ἐσεῖς οἱ ἴδιοι, οἱ ἀγρότες, κι' ἐγώ, ὁ «ὑπουργός τῆς ἐπαναστατικῆς Ρωσίας», «ὑπουργός τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας», θά σᾶς *βοηθήσω* νά δημοσιεύετε κάθε τέτια ἀποκάλυψη, νά ἐξαλείψετε κάθε καταπίεση καί μέ τή δική σας πίεση ἀπό τά κάτω καί μέ τή δική μου πίεση ἀπό τά πάνω!!!» Δέν θά μιλοῦσε ἔτσι καί δέν θά ἐνεργοῦσε ἔτσι ἕνας πραγματικός ἐπαναστάτης δημοκράτης;

Μά ποῦ τέτιο πράγμα! Οὔτε σκέψη νά γίνεται! Νά τί γλώσσα χρησιμοποιεῖ ἡ κυβερνητική ἐφημερίδα γιά τήν «ἔκθεση» τοῦ Τσερνόφ πρός τούς κυρίους Λβόφ καί Σία. «Χωρίς νά ἀρνεῖται ὅτι σέ ὁρισμένα κυβερνεῖα ἔγιναν ἀπό τούς ἀγρότες πολλά ἔκτροπα, ὁ Β.Μ. Τσερνόφ ἔχει τή γνώμη ὅτι γενικά ἡ ἀγροτική Ρωσία ἀποδείχτηκε πολύ πιό ἰσοροπημένη, ἀπ' ὅσο θά μποροῦσε κανείς νά περιμένει...»

Κι' ὅσο γιά τό μοναδικό νομοσχέδιο, πού ἔχει τό σαφή τίτλο «ἀναστολή τῆς ἀγοραπωλησίας τῆς γῆς», δέν ἀναφέρεται οὔτε μιά λεξούλα: γιά ποιό λόγο *ἀναστέλλεται;* Ἀφοῦ εἶχαν ἀπό καιρό ὑποσχεθεῖ στούς ἀγρότες ὅτι θά ἀνασταλεῖ ἀμέσως ἡ ἀγοραπωλησία, τό εἶχαν ὑποσχεθεῖ ἀκόμη ἀπό τό Μάη, καί στίς 25 τοῦ Ἰούνη δημοσιεύουν ὅτι ὁ Τσερνόφ ἔκανε «ἔκθεση» κι' ὅτι ἡ Προσωρινή κυβέρνηση «δέν πῆρε ἀκόμη» «τελική ἀπόφαση»!!!

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 92,
10 τοῦ Ἰούλη (27 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Ὁ ὑπουργός Σκόμπελιεφ δημοσίευσε ἔκκληση πρός ὅλους τούς ἐργάτες τῆς Ρωσίας. Ἐξονόματος τοῦ «δικοῦ μας» (ἔτσι ἀκριβῶς λέει: τοῦ δικοῦ μας) σοσιαλιστικοῦ ἰδανικοῦ, ἐξονόματος τῆς ἐπανάστασης, ἐξονόματος τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας καί τά λοιπά καί τά λοιπά καί τά λοιπά — γίνεται σύσταση στούς ἐργάτες νά καταφεύγουν στά «διαιτητικά δικαστήρια» καί καταδικάζονται αὐστηρά οἱ κάθε λογῆς πράξεις «αὐτοδικίας».

Νά πόσο ὡραῖα κελαηδάει ὁ σχεδόν σοσιαλιστής ὑπουργός, ὁ μενσεβίκος Σκόμπελιεφ:

«Ἐσεῖς (οἱ ἐργάτες) ἔχετε πέρα γιά πέρα δίκιο νά ἀγανακτεῖτε γιά τόν πλουτισμό τῶν εὔπορων τάξεων στή διάρκεια τοῦ πολέμου. Ἡ τσαρική κυβέρνηση σπατάλησε δισεκατομμύρια ἀπό τά χρήματα τοῦ λαοῦ. Ἡ κυβέρνηση τῆς ἐπανάστασης πρέπει νά τά ἐπιστρέψει στό λαϊκό ταμεῖο».

Ὡραῖα κελαηδάει... ποῦ ὅμως θά καταλήξει;

Ἡ ἔκκληση τοῦ κ. Σκόμπελιεφ δημοσιεύτηκε στίς 28 τοῦ Ἰούνη. Ἡ κυβέρνηση συνασπισμοῦ σχηματίστηκε στίς 6 τοῦ Μάη[131] . Καί σ' ὅλο αὐτό τό διάστημα, ὅταν μιά πρωτοφανέρωτη σέ ἔκταση οἰκονομική ἐρείπωση καί καταστροφή ἐπέρχεται μέ γιγάντια βήματα νά πλήξει τή χώρα μας, ἡ κυβέρνηση δέν ἔχει πάρει κανένα σοβαρό μέτρο ἐνάντια στούς καπιταλιστές πού κέρδισαν *«δισεκατομμύρια»!* Γιά *«νά ἐπιστραφοῦν στό λαϊκό ταμεῖο»* αὐτά τά δισεκατομμύρια, ἔπρεπε στίς *7 τοῦ Μάη* νά ἐκδοθεῖ ἕνας νόμος γιά τήν κατάργηση τοῦ ἐμπορικοῦ καί τοῦ τραπεζικοῦ μυστικοῦ καί γιά τήν ἄμεση πραγματοποίηση τοῦ ἐλέγχου πάνω στίς τράπεζες καί τά συνδικάτα τῶν καπιταλιστῶν, γιατί διαφορετικά εἶναι *ἀ-δύ-να-το* ὄχι μόνο «νά ἐπιστραφοῦν», μά καί νά *βρεθοῦν* αὐτά τά δισεκατομμύρια.

Θεωρεῖ λοιπόν ὁ μενσεβίκος ὑπουργός Σκόμπελιεφ τούς ἐργάτες παιδάκια, πού μπορεῖ νά τά τρέφει μέ ὑποσχέσεις γιά πράγματα ἀδύνατα («νά ἐπιστραφοῦν» τά «δισεκατομμύρια» εἶναι ἀδύνατο· ὁ θεός νά δόσει νά σταματήσουν οἱ καταχρήσεις σέ βάρος τοῦ δημοσίου καί νά ἐπιστραφοῦν ἔστω 100-200 ἑκατομμύρια), χωρίς νά γίνεται ὁλόκληρες ἑβδομάδες τό *δυνατό* καί τό ἀπαραίτητο;

Κατά κακή σύμπτωση τήν ἴδια μέρα πού ὁ μενσεβίκος ὑπουργός Σκόμπελιεφ σκόρπισε μπροστά στούς ἐργάτες ἀκόμη ἕνα τσουβάλι ἐντυπωσιακότατες δημοκρατικές, ἐπαναστατικές καί «σοσιαλιστικές» φράσεις, τήν ἴδια ἐκείνη μέρα ὁ «συνενωτής» τῶν ἀμυνιτῶν (δηλαδή τῶν σωβινιστῶν) μέ τούς ἐργάτες σ. Ἀβίλοφ εἶχε τήν ἐξαιρετικά εὐτυχή, τήν ἀπόλυτα εὐτυχή ἔμπνευση νά γράψει στή «Νόβαγια Ζίζν» ἕνα ἄρθρο χωρίς συμπεράσματα, στό ὁποῖο παραθέτει *ὅμως γεγονότα*.

Δέν ὑπάρχει στόν κόσμο τίποτε τόσο εὔγλωττο, ὅσο αὐτά τά ἁπλά γεγονότα.

Ἡ κυβέρνηση συνασπισμοῦ σχηματίστηκε στίς 5 τοῦ Μάη. Στίς ἐπίσημες δηλώσεις της *ὑπόσχεται*... καί *ἔλεγχο*, ἀκόμη καί «ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς». Στίς 16 τοῦ Μάη ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης ψηφίζει «ὁδηγίες» γιά τούς ὑπουργούς του, ἀπαιτώντας «νά καταπιαστοῦν ἀμέσως (ἄκουσον!) μέ τήν πιό δραστήρια πραγματοποίηση (μά τό θεό, ἔτσι ἀκριβῶς εἶναι γραμμένο!) τῆς ρύθμισης τῆς παραγωγῆς ἀπό τό κράτος» καί τά λοιπά καί τά λοιπά καί τά λοιπά.

Ἀρχίζει ἡ δραστήρια πραγματοποίηση.

Στίς 19 τοῦ Μάη ὁ Κονοβάλοφ ὑποβάλει παραίτηση μέ μιά πολύ «δραστήρια» δήλωση ἐνάντια... στούς «σοσιαλιστές τῶν ἄκρων»! Στή 1 τοῦ Ἰούνη συνῆλθε ἡ πανρωσική διάσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἐμπορίου[132]. Ἡ διάσκεψη τάσσεται κατηγορηματικά *ἐνάντια* στόν ἔλεγχο. Οἱ τρεῖς ὑφυπουργοί πού παρέμειναν ὕστερα ἀπό τήν παραίτηση τοῦ Κονοβάλοφ «πραγματοποιοῦν δραστήρια»: ὁ πρῶτος ὑφυπουργός Στεπάνοφ στή διαφορά τῶν ἀνθρακοβιομηχάνων τοῦ Ντονιέτς (πού καταστρέφουν τήν παραγωγή μέ τήν ἰταλική ἀπεργία) ὑποστηρίζει... *τούς ἐπιχειρηματίες*. Ὕστερα ἀπ' αὐτό οἱ ἐπιχειρηματίες ἀποκρούουν ὅλες τίς συμφιλιωτικές προτάσεις τοῦ Σκόμπελιεφ.

Ὁ δεύτερος ὑφυπουργός Πάλτσινσκι σαμποτάρει τή «σύσκεψη γιά τά καύσιμα».

Ὁ τρίτος ὑφυπουργός Σάββιν σκαρώνει μιά «χοντροκομένη

καί μάλιστα ὄχι ἔξυπνη γελοιογραφία» ρύθμισης μέ τή μορφή κάποιας «σύσκεψης μεταξύ ὑπουργείων».

Στίς 10 τοῦ Ἰούνη ὁ πρῶτος ὑφυπουργός Στεπάνοφ ὑπόβαλε στήν Προσωρινή κυβέρνηση «ἔκθεση»... ὅπου *κάνει πολεμική* στό πρόγραμμα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Στίς 21 τοῦ Ἰούνη τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ψηφίζει ἀκόμη μιά ἀπόφαση...

Δημιουργοῦνται αὐτόβουλα ἀπό τά κάτω ἐπιτροπές ἐφοδιασμοῦ. Ἀπό τά πάνω ὑπόσχονται κεντρικό «Οἰκονομικό συμβούλιο». Ὁ δεύτερος ὑφυπουργός Πάλτσινσκι διασαφηνίζει: «Εἶναι δύσκολο νά πεῖ κανείς πότε θ' ἀρχίσει αὐτό (τό Οἰκονομικό συμβούλιο) νά λειτουργεῖ...».

Αὐτά ἠχοῦν σάν κοροϊδία, εἶναι ὅμως γεγονότα.

Οἱ καπιταλιστές κοροϊδεύουν τούς ἐργάτες καί τό λαό, συνεχίζοντας τήν πολιτική τῶν κρυφῶν λοκάουτ καί τῆς ἀπόκρυψης τῶν σκανδαλωδῶν κερδῶν, ἐνῶ στέλνουν τούς Σκόμπελιεφ, τούς Τσερετέλι, τούς Τσερνόφ «νά καθησυχάζουν» τούς ἐργάτες μέ λόγια.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 94,
12 τοῦ Ἰούλη (29 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΠΩΣ ΚΡΥΒΟΥΝ ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ

(ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ)

Τί πολύ πού μιλᾶνε γιά τόν ἔλεγχο! Καί τί *λίγο* περιεχόμενο ὑπάρχει σ' αὐτό τό πολύ. Πῶς παρακάμπτουν τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης μέ γενικές φράσεις, μέ ρητορικά σχήματα, μέ ἐπίσημα «σχέδια», καταδικασμένα νά μένουν αἰώνια σχέδια!

Ἡ οὐσία ὅμως τῆς ὑπόθεσης βρίσκεται στό ὅτι χωρίς τήν κατάργηση τοῦ ἐμπορικοῦ καί τοῦ τραπεζικοῦ μυστικοῦ, χωρίς τήν ἄμεση ἔκδοση ἑνός νόμου πού θά καθορίζει ὅτι τά ἐμπορικά βιβλία πρέπει νά βρίσκονται στή διάθεση τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων, ὅλες οἱ ἀποφάσεις γιά ἔλεγχο καί ὅλα τά σχέδια ἐλέγχου εἶναι ἡ πιό κούφια φλυαρία.

Νά μιά μικρή, ἀλλά διδακτική ἀπόδειξη αὐτοῦ τοῦ πράγματος. Ἕνας σύντροφος τραπεζικός ὑπάλληλος μᾶς δίνει τά παρακάτω στοιχεῖα, πού δείχνουν πῶς κρύβουν τά κέρδη στούς ἐπίσημους ἰσολογισμούς.

Στό φύλ. ἀρ. 18 τοῦ «Βέστνικ Φινάνσοφ»[133] τῆς 7 τοῦ Μάη 1917 δημοσιεύεται ὁ ἰσολογισμός τῆς Τράπεζας προεξοφλήσεως καί δανείων τῆς Πετρούπολης. Σύμφωνα μ' αὐτό τόν ἰσολογισμό σάν καθαρό κέρδος τῆς Τράπεζας ἀναγράφεται τό ποσό τῶν 13 ἑκατομμυρίων ρουβλίων (ὁ ἀκριβής ἀριθμός εἶναι 12960000· στό κείμενο θά δίνουμε στρογγυλούς ἀριθμούς καί τούς ἀκριβεῖς σέ παρενθέσεις).

Ἕνας ὅμως πού ξέρει τή δουλιά, ἐξετάζοντας πιό προσεκτικά τόν ἰσολογισμό, θά δεῖ ἀμέσως ὅτι αὐτό *δέν εἶναι καθόλου ὁλόκληρο τό κέρδος*, ὅτι ἕνα σεβαστό μέρος τοῦ κέρδους κρύβεται ἐπιτήδεια σέ ἄλλες στῆλες, ἔτσι πού καμιά «φορολογία», κανένα «ἀναγκαστικό δάνειο» καί γενικά κανένα οἰκονομικό μέτρο δέν θά τό ἀνακαλύψει ποτέ — ἄν δέν καταργηθεῖ πέρα γιά πέρα τό ἐμπορικό καί τό τραπεζικό μυστικό. Πραγματικά, στή στήλη τοῦ εἰδικοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου ἀναγράφεται τό ποσό τῶν $5^1/_2$ ἑκατομμυρίων ρουβλίων. Ἀκριβῶς στό λεγόμενο ἀπόθεμα ἤ ἀποθεματικό κεφάλαιο καταχωροῦν πάντοτε τά κέρδη γιά νά τά

κρύψουν. Ἂν ἐγώ, ὁ ἑκατομμυριοῦχος, ἔχω κερδίσει 17 ἑκατομμύρια, κι' ἀπ' αὐτά «κράτησα σάν ἀπόθεμα» (μ' ἄλλα λόγια ἔβαλα στήν πάντα) τά 5 ἑκατομμύρια, τότε ἀρκεῖ νά καταχωρήσω αὐτά τά 5 ἑκατομμύρια σάν «ἀποθεματικό κεφάλαιο», καί ἡ δουλιά ἔγινε! Ὅλοι οἱ νόμοι γιά «κρατικό ἔλεγχο», γιά «φορολογία τῶν κερδῶν ἀπ' τό κράτος» καί λοιπά *ἔχουν παρακαμφθεῖ!!*

Παρακάτω. Στόν ἴδιο ἰσολογισμό, στή στήλη τῶν τόκων καί τῶν προμηθειῶν πού εἰσπράχθηκαν, ἀναγράφεται ἕνα ποσό λίγο μικρότερο ἀπό τό 1 ἑκατομμύριο ρούβλια (825 χιλιάδες). «Τίθεται τό ἐρώτημα — γράφει ὁ τραπεζικός ὑπάλληλος — ἀπό ποιά ποσά ἀποτελεῖται γενικά τό κέρδος τῆς Τράπεζας, ὅταν οἱ τόκοι πού εἰσπράχθηκαν δέν καταχωροῦνται στή στήλη τῶν κερδῶν;;»

Ἔπειτα. Στή στήλη τοῦ ὑπόλοιπου τῶν κερδῶν τῶν προηγούμενων ἐτῶν ἀναγράφεται ἕνα ποσό 300 χιλιάδων ρουβλίων, πού *δέν ἀναγράφεται στό συνολικό ἄθροισμα τῶν κερδῶν!!* Συνολικά, λοιπόν, μαζί μέ τό προηγούμενο σημεῖο, ὑπάρχει ἀκόμη ἕνα κρυμμένο κέρδος ἀπό ἕνα ἑκατομμυριάκι καί πάνω. Τό ἴδιο γίνεται καί μέ τό ποσό τῶν 224 χιλ. ρουβλ., πού προέρχεται ἀπό «μή καταβληθέντα στούς μετόχους μερίσματα». Καί τό ποσό αὐτό *δέν* ἀναφέρεται στό συνολικό ἄθροισμα, παρόλο πού εἶναι πασίγνωστο ὅτι τά μερίσματα πληρώνονται ἀπό τά καθαρά κέρδη.

Παρακάτω. Στόν ἰσολογισμό ὑπάρχει ἀκόμη ἕνα ποσό ἀπό 3,8 ἑκατομμύρια ρούβλια — «ποσά ἐκ μεταφορᾶς». «Τί εἶναι αὐτά τά ποσά ἐκ μεταφορᾶς — γράφει ὁ σύντροφος — εἶναι δύσκολο νά τό καθορίσει ἕνας ἄνθρωπος πού δέν πῆρε ἄμεσα μέρος στήν ὑπόθεση. Μόνο ἕνα μπορεῖ νά πεῖ κανείς: κάτω ἀπό τήν ὀνομασία «ποσά ἐκ μεταφορᾶς» μπορεῖς, συντάσσοντας τόν ἰσολογισμό, νά κρύψεις ἕνα μέρος τῶν κερδῶν, κι' ἔπειτα νά τό μεταφέρεις «ὅπου πρέπει»».

Συμπέρασμα: παρουσιάζεται κέρδος 13 ἑκατομ. ρούβλια, ἐνῶ στήν πραγματικότητα εἶναι ἴσως 19 ὡς 24 ἑκατομ., δηλ. φτάνει τά 80% τοῦ πάγιου κεφαλαίου, πού ἀνέρχεται σέ 30 ἑκατομ. ρούβλια.

Δέν εἶναι λοιπόν ξεκάθαρο πώς οἱ κυβερνητικές φοβέρες πρός τούς καπιταλιστές, οἱ κυβερνητικές ὑποσχέσεις πρός τούς ἐργάτες, τά κυβερνητικά σχέδια καί οἱ νόμοι γιά εἴσπραξη τοῦ 90% τῶν κερδῶν τῶν πιό μεγάλων καπιταλιστῶν εἶναι κουραφέξαλα καί τίποτε περισσότερο ἀπό κουραφέξαλα, ὅσο δέν καταργεῖται τό ἐμπορικό καί τό τραπεζικό μυστικό;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 94,
12 τοῦ Ἰούλη (29 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

Η ΚΡΙΣΗ ΕΠΕΡΧΕΤΑΙ, ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ

Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά κρούομε κάθε μέρα τόν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Τά κάθε λογῆς ἀνόητα ἀνθρωπάκια μᾶς κατηγοροῦσαν ὅτι «βιαζόμαστε» νά παραδόσουμε ὅλη τήν κρατική ἐξουσία στά χέρια τῶν Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν, ἐργατῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, ὅτι θά ἦταν «πιό μετριοπαθές καί πιό κανονικό» «νά περιμένουμε» εὐσεβάστως τή σεβαστή Συντακτική Συνέλευση.

Τώρα ἀκόμη καί οἱ πιό ἀνόητοι ἀπ' αὐτούς τούς ἀνόητους μικροαστούς μποροῦν νά δοῦν ὅτι *ἡ ζωή δέν περιμένει*, ὅτι «δέν βιαζόμαστε» ἐμεῖς, ἀλλά *βιάζεται τό οἰκονομικό χάος*.

Ἡ μικροαστική δειλία — προσωποποιημένη στά Κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων — ἀποφάνθηκε: ἄς ἀφήσουμε γιά τήν ὥρα τά πράγματα στά χέρια τῶν καπιταλιστῶν, ἴσως τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα «νά περιμένει» ὡς τή Συντακτική Συνέλευση!

Τά γεγονότα δείχνουν κάθε μέρα ὅτι τό οἰκονομικό χάος, ὅπως φαίνεται, δέν θά περιμένει ὡς τή Συντακτική Συνέλευση, ὅτι ἡ καταστροφή θά ξεσπάσει νωρίτερα.

Πάρτε π.χ. τά γεγονότα πού δημοσιεύονται στόν Τύπο σήμερα. Τό Οἰκονομικό τμῆμα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν στρατιωτῶν καί ἐργατῶν βουλευτῶν ἀποφάσισε «νά κάνει γνωστό στήν Προσωρινή κυβέρνηση» ὅτι «ἡ μεταλλουργική βιομηχανία τῆς περιοχῆς Μόσχας (15 κυβερνεῖα) βρίσκεται σέ ἐξαιρετικά κρίσιμη κατάσταση», ὅτι *«ἡ διεύθυνση τοῦ ἐργοστασίου Γκουζόν ἀποδιοργανώνει ὁλοφάνερα τήν παραγωγή, ὁδηγεῖ συνειδητά στό κλείσιμο τῆς ἐπιχείρησης»*, ὅτι γι' αὐτό ἡ «κρατική ἐξουσία» (πού οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι τήν ἄφησαν στά χέρια ἀκριβῶς *τοῦ κόμματος τῶν Γκουζόν*, τοῦ κόμ-

ματος τῶν ἀντεπαναστατῶν καπιταλιστῶν-λοκαουτιστῶν) «πρέπει νά ἀναλάβει τή διεύθυνση τοῦ ἐργοστασίου... καί νά διαθέσει χρήματα».

Τό ποσό πού χρειάζεται ἐπειγόντως εἶναι περίπου 5 ἑκατομμύρια ρούβλια.

Ἡ σύσκεψη (τοῦ Οἰκονομικοῦ τμήματος καί τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Τμήματος ἐφοδιασμοῦ τοῦ Σοβιέτ Μόσχας τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν) «ἐφιστᾶ τήν προσοχή τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης» (ἡ κακόμοιρη, ἡ ἀθῶα, ἡ ἀνίδεη σάν παιδάκι Προσωρινή κυβέρνηση! Δέν τό ἤξερε αὐτό! Δέν φταίει! Θά μάθει, θά τήν πείσουν, θά τή φέρουν στό φιλότιμο οἱ Ντάν καί οἱ Τσερεβάνιν, οἱ Αὐξέντιεφ καί οἱ Τσερνόφ!) «στό γεγονός ὅτι ἡ σύσκεψη τῶν ἐργοστασίων τῆς Μόσχας καί τό προσωρινό γραφεῖο τοῦ Τμήματος ἐφοδιασμοῦ τῆς περιοχῆς τῆς Μόσχας *ὑποχρεώθηκε ἤδη νά ἐμποδίσει* τό σταμάτημα τοῦ ἐργοστασίου κατασκευῆς ἀτμομηχανῶν τῆς Κολόμνα, καθώς καί τῶν ἐργοστασίων Σόρμοβο καί Μπριάνσκ τοῦ Μπέζετσκ*. Ὡστόσο τό ἐργοστάσιο Σόρμοβο δέν λειτουργεῖ τώρα λόγω τῆς ἀπεργίας τῶν ἐργατῶν καί ἀπό μέρα σέ μέρα μποροῦν νά σταματήσουν τά ὑπόλοιπα ἐργοστάσια...».

Ἡ καταστροφή δέν περιμένει. Ἐπέρχεται μέ τρομακτική ταχύτητα. Ὁ Α. Σαντομίρσκι, πού ἀναμφισβήτητα ἔχει θετικές πληροφορίες γιά τά γεγονότα, γράφει σήμερα στή «Νόβαγια Ζίζν» σχετικά μέ τήν περιοχή τοῦ Ντονιέτς:

«Ὁ φαῦλος κύκλος — ἔλλειψη κάρβουνου, ἔλλειψη μέταλλου, ἔλλειψη ἀτμομηχανῶν καί βαγονιῶν, σταμάτημα τῆς παραγωγῆς — εὑρύνεται συνεχῶς. Στό μεταξύ τό κάρβουνο καίγεται, τό μέταλλο συσσωρεύεται στά ἐργοστάσια, ἐνῶ ἐκεῖ πού χρειάζεται δέν τό βρίσκεις».

Ἡ κυβέρνηση, ὑποστηριζόμενη ἀπό τούς ἐσέρους καί τούς μενσεβίκους, *φρενάρει* ἀνοιχτά τήν πάλη γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ οἰκονομικοῦ χάους: ὁ Α. Σαντομίρσκι ἀνακοινώνει σάν γεγονός ὅτι ὁ Πάλτσινσκι, ὑφυπουργός Ἐμπορίου καί οὐσιαστικά συνάδελφος τῶν Τσερετέλι καί τῶν Τσερνόφ, ἀπαγόρευσε (!!), ὕστερα ἀπό παράπονα τῶν βιομηχάνων, τίς «αὐτόβουλες» (!!) ἐπιτροπές ἐλέγχου σάν ἀπάντηση στήν ἔρευνα τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ντονιέτς γιά τήν ποσότητα τοῦ μετάλλου.

Σκεφτεῖτε το μόνο καί θά δεῖτε μέ τί τρελοκομεῖο ἔχουμε νά κάνουμε: ἡ χώρα χάνεται, ὁ λαός εἶναι στά πρόθυρα τοῦ λιμοῦ

---

* Ἐδῶ εἶναι παρόραμα, πρέπει νά διαβαστεῖ «Μπέζιτσε». *Ἡ Σύντ.*

καί τῆς καταστροφῆς, ὑπάρχει ἔλλειψη κάρβουνου καί σιδήρου, ἄν καί μποροῦν νά βρεθοῦν, ἡ ἐπιτροπή τοῦ Ντονιέτς *μέσω τῶν Σοβιέτ* τῶν στρατιωτῶν καί ἐργατῶν βουλευτῶν κάνει ἔρευνα γιά τήν ποσότητα τοῦ μετάλλου, δηλαδή ψάχνει νά βρεῖ σίδηρο γιά τό λαό. Καί ὁ ὑπηρέτης τῶν βιομηχάνων, ὁ ὑπηρέτης τῶν καπιταλιστῶν, ὁ ὑπουργός Πάλτσινσκι, σέ συνεργασία μέ τούς Τσερετέλι καί τούς Τσερνόφ, ἀπαγορεύει τήν ἔρευνα. Καί ἡ κρίση ἐξακολουθεῖ νά ὀξύνεται, ἡ καταστροφή πλησιάζει ἀκόμη πιό πολύ.

Ἀπό ποῦ καί πῶς θά βρεθοῦν τά χρήματα; Δέν εἶναι μήπως φανερό πώς εἶναι εὔκολο «νά ζητᾶς» 5 ἑκατομμύρια γιά κάθε ἐργοστάσιο χωριστά, πρέπει ὅμως νά καταλάβεις ὅτι γιά ὅλα τά ἐργοστάσια θά χρειαστοῦν πολύ περισσότερα;

Δέν εἶναι μήπως φανερό ὅτι χωρίς τό μέτρο πού ἐμεῖς ἀπαιτοῦμε καί διακηρύττουμε *ἀπό τίς ἀρχές τοῦ Ἀπρίλη*, χωρίς τή συγχώνευση ὅλων τῶν τραπεζῶν σέ μιά καί χωρίς τόν ἔλεγχο πάνω σ' αὐτή, χωρίς τήν κατάργηση τοῦ ἐμπορικοῦ μυστικοῦ, *δέν εἶναι δυνατό νά βρεθοῦν χρήματα;*

Οἱ Γκουζόν καί οἱ ἄλλοι καπιταλιστές μέ τή βοήθεια τῶν Πάλτσινσκι ὁδηγοῦν «συνειδητά» (ἡ λέξη αὐτή ἀνήκει στό Οἰκονομικό τμῆμα) στό σταμάτημα τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ κυβέρνηση εἶναι *μέ τό μέρος τους*. Οἱ Τσερετέλι καί οἱ Τσερνόφ εἶναι ἁπλά στολίδια ἤ ἁπλά πιόνια.

Ὡστόσο, δέν εἶναι ἄραγε καιρός νά καταλάβετε, κύριοι, ὅτι τά Κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, *σάν Κόμματα*, θά δόσουν λόγο μπροστά στό λαό γιά τήν καταστροφή;

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 95,
13 τοῦ Ἰούλη (30 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΩΣ ΛΟΙΠΟΝ ΝΑ ΤΟ ΚΑΝΟΥΜΕ ΑΥΤΟ;

Ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» εἶναι ἀνήσυχη γιά τό *πολιτικό* νόημα τῆς ἐπίθεσης. Ἕνας ἀπό τούς συνεργάτες της κατηγορεῖ μάλιστα ἕναν ἄλλο, γιατί δῆθεν οἱ διφορούμενες φράσεις του σέ τελευταία ἀνάλυση καταλήγουν στήν ὁμολογία ὅτι ἀντικειμενικά ὁ ρωσικός ἐπαναστατικός στρατός χύνει τώρα τό αἷμα του ὄχι στό ὄνομα τῆς εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις, ἀλλά στό ὄνομα τῶν κατακτητικῶν σχεδίων τῆς ἀστικῆς τάξης τῶν συμμάχων («Ραμπότσαγια Γκαζέτα», ἀρ. φύλ. 93, σελ. 2, ἐπιφυλλίδα, στήλη 1η).

Ἀκριβῶς αὐτό τό «ἀντικειμενικό» νόημα τῆς ἐπίθεσης δέν μπορεῖ νά μήν ἀνησυχεῖ τίς ἐργατικές μάζες, πού ἐνμέρει ἀκολουθοῦν ἀκόμη τούς μενσεβίκους. Κι' αὐτό βρίσκει τήν ἀντανάκλασή του καί στίς σελίδες τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα». Ἡ ἐφημερίδα, μή θέλοντας νά ἔλθει σέ ἀνοιχτή ρήξη μέ τούς ἐργάτες, προσπαθεῖ νά συνδέσει κάπως τήν «ἐπίθεση» μέ τόν ἐπαναστατικό προλεταριακό ἀγώνα γιά τήν εἰρήνη. Μά τό κακό γιά τήν πολυμήχανη Σύνταξη εἶναι ὅτι καμιά ἄλλη σύνδεση, ἐκτός ἀπό *ἀρνητική*, δέν μπορεῖ ἐδῶ νά ὑπάρξει.

Καί εἶναι δύσκολο νά φανταστεῖ κανείς θέαμα ἀνθρώπων πιό ἀξιοθρήνητων, πιό πελαγωμένων, ἀπό τήν ἀξιότιμη αὐτή Σύνταξη, πού ἔχει τρομοκρατηθεῖ ἀπό αὐτά τά πνεύματα πού ἡ ἴδια κάλεσε μαζί μέ τούς ἐσέρους.

Ἀπό τή μιά μεριά ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» μᾶς πληροφορεῖ πώς «τώρα στή Δύση ἀντιλαμβάνονται τή σημασία τῆς ρωσικῆς ἐπίθεσης κατά τρόπο ἐντελῶς λαθεμένο. Οἱ ἀγγλικές καί γαλλικές ἀστικές ἐφημερίδες βλέπουν αὐτή τήν ἐπίθεση σάν παραίτηση ἀπό τά «οὐτοπικά» σχέδια τῶν Σοβιέτ. Ψηφίζονται σωβινιστικές ἀποφάσεις μέ τό πρόσχημα χαιρετιστηρίων πρός τόν

Κέρενσκι καί τόν ἐπιτιθέμενο ἐπαναστατικό στρατό. Καί μέσα στό θόρυβο τῶν στρατιωτικῶν τυμπάνων, πού βροντοῦν μέ τήν εὐκαιρία τῆς ρωσικῆς ἐπίθεσης, δυναμώνουν οἱ διώξεις τῶν ὁμοϊδεατῶν τῆς ρωσικῆς δημοκρατίας, πού ἔχουν τό ἴδιο πρόγραμμα εἰρήνης μέ τήν τελευταία».

Ἐξαιρετικά πολύτιμη ὁμολογία! Ἰδιαίτερα ὅταν προέρχεται ἀπό κυβερνητική ἐφημερίδα, πού χτές ἀκόμη θεωροῦσε πώς οἱ προβλέψεις μας γι' αὐτά τά *ἀναπόφευκτα* ἐπακόλουθα τῆς ἐπίθεσης εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς κακῆς πρόθεσης τῶν μπολσεβίκων. Ἀποδείχνεται πώς τό ζήτημα δέν βρισκόταν στή δική μας «κακή πρόθεση», ἀλλά στό ὅτι ἡ πολιτική πού υἱοθέτησαν οἱ ἡγέτες τῶν Σοβιέτ ἔχει τή *λογική* της κι' ὅτι αὐτή ἡ λογική ὁδηγεῖ στήν ἐνίσχυση τῶν *ἀντεπαναστατικῶν δυνάμεων* μέσα κι' ἔξω ἀπό τή Ρωσία.

Κι' ἀκριβῶς αὐτό τό δυσάρεστο γεγονός ἤθελε νά συγκαλύψει κάπως ἡ «Ραμπότσαγια Γκαζέτα». Καί τά μέτρα πού πρότεινε ἡ Σύνταξη εἶναι πολύ ἁπλά: «Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ συνεδρίου τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν, μαζί μέ τό Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, πρέπει νά κάνει ἀμέσως συγκεκριμένη καί κατηγορηματική δήλωση πώς οἱ σκοποί τοῦ πολέμου παραμένουν γιά τή ρωσική δημοκρατία οἱ ἴδιοι πού ἦταν καί πρίν» κτλ. κτλ. Βλέπετε πόσο ἀποφασιστικά ἀγωνίζονται οἱ μενσεβίκοι ἐνάντια στόν ἱμπεριαλιστικό πόλεμο: εἶναι ἕτοιμοι νά κάνουν ἀκόμη μιά ἐπείγουσα, κατηγορηματική δήλωση. Πόσες τέτιες ἐξαιρετικά «ἐπείγουσες», ἐξαιρετικά «κατηγορηματικές», ἐξαιρετικά «φλογερές» δηλώσεις δέν ἔχουν κάνει ὡς τώρα. Καί πόσες φορές θά ἀναγκαστοῦν νά ἐπαναλάβουν αὐτές τίς ἐξαιρετικά κατηγορηματικές δηλώσεις μέ τόν πιό κατεπείγοντα τρόπο, γιά νά ἀπαλύνουν ἔστω καί λιγάκι *τά ἔργα* τῆς κυβέρνησης, τήν ὁποία ἡ κυβερνητική «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» ὑποστηρίζει πέρα γιά πέρα.

Ὄχι, κύριοι, οὔτε μέ τά πιό «κατηγορηματικά» λόγια, διακηρύξεις καί διακοινώσεις δέν θά μειώσετε τή σημασία τῶν γεγονότων πού οἱ ἴδιοι ἀνακοινώνετε. Στά γεγονότα αὐτά μποροῦν νά ἀντιπαρατεθοῦν μόνο *ἔργα*, ἔργα πού *στήν πραγματικότητα* θά σήμαιναν ρήξη μέ τήν πολιτική τῆς συνέχισης τοῦ *ἱμπεριαλιστικοῦ* πολέμου. Ἡ κυβέρνηση τῶν Λβόφ-Τερεστσένκο-Σινγκαριόφ-Κέρενσκι-Τσερετέλι δέν μπορεῖ νά τό κάνει αὐτό. Μέ τή δειλή, ἀξιοθρήνητη πολιτική της ἀπέναντι στή Φιλλανδία καί τήν Οὐκρανία μπορεῖ ἁπλῶς νά ἐπιβεβαιώσει τήν πλήρη ἀνικανότητά της νά πραγματοποιήσει τίς πολύ «κατηγορηματικές»

δηλώσεις γιά εἰρήνη «χωρίς προσαρτήσεις» καί γιά «δικαίωμα» αὐτοδιάθεσης. Ἀλλά κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες ὅλες οἱ διακηρυχθεῖσες ὑποσχέσεις θά ἀποτελέσουν σύμβολο, πού θά χρησιμεύει γιά τήν ἀπονάρκωση τῶν μαζῶν. Ἀπονάρκωση τῶν μαζῶν μέ ἠχηρές διακηρύξεις, καί ὄχι «προλεταριακός ἀγώνας γιά τήν εἰρήνη» — αὐτό εἶναι τό πρόγραμμα τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», αὐτή εἶναι ἡ πραγματική ἀπάντησή της στήν ἄνοδο τῶν ἀντεπαναστατικῶν δυνάμεων σέ σύνδεση μέ τήν ἐπίθεση.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 95,
13 τοῦ Ἰούλη (30 τοῦ Ἰούνη) 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΕΞΑΠΑΤΗΣΑΝ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ;

Εἶναι γνωστό πώς, ὅταν οἱ ἀγρότες βουλευτές ὅλης τῆς Ρωσίας συνῆλθαν στήν Πετρούπολη στό Πανρωσικό Σοβιέτ ἀγροτῶν βουλευτῶν, εἶχαν ὑποσχεθεῖ στούς ἀγρότες — τό εἶχαν ὑποσχεθεῖ οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες, τό εἶχε ὑποσχεθεῖ ἡ κυβέρνηση — ὅτι θά ἀπαγορευτεῖ ἀμέσως ἡ ἀγοραπωλησία τῆς γῆς.

Στήν ἀρχή ὁ ὑπουργός Περεβέρζεφ, λές κι' ἤθελε πραγματικά νά ἐκπληρώσει τήν ὑπόσχεση, σταμάτησε μ' ἕνα τηλεγράφημα τίς πράξεις ἀγοραπωλησίας τῆς γῆς. Ἔπειτα ὅμως κάποιο ἀόρατο χέρι ἀναμείχθηκε στήν ὑπόθεση κι' ὁ ὑπουργός Περεβέρζεφ ἀνακάλεσε τό τηλεγράφημά του πρός τούς συμβολαιογράφους, δηλ. ἐπέτρεψε καί πάλι τίς πράξεις ἀγοραπωλησίας γῆς.

Οἱ ἀγρότες ἀνησύχησαν. Ἄν δέν κάνουμε λάθος, ἔστειλαν μάλιστα καί εἰδική ἀντιπροσωπεία στό Ὑπουργεῖο.

Τούς ἀγρότες τούς καθησύχασαν, τούς ἀγρότες τούς ἔπεισαν, ὅπως πείθουν τά μικρά παιδιά. Τούς βεβαίωσαν ὅτι θά ἐκδοθεῖ ἀμέσως ἕνας *νόμος* πού θ' ἀπαγορεύει τήν ἀγοραπωλησία τῆς γῆς, ὅτι ἡ προσωρινή διαταγή τοῦ Περεβέρζεφ «ἀνακαλεῖται» *μόνο καί μόνο* γιά νά ἐκδοθεῖ αὐτός ὁ νόμος.

Οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες καθησύχασαν τούς ἀγρότες, τούς τάισαν μέ ὑποσχέσεις. Οἱ ἀγρότες πίστεψαν. Οἱ ἀγρότες ἡσύχασαν. Οἱ ἀγρότες γύρισαν πίσω.

Οἱ ἑβδομάδες κυλοῦσαν ἡ μιά πίσω ἀπό τήν ἄλλη.

Στίς 24 τοῦ Ἰούνη (μόνο στίς 24 τοῦ Ἰούνη) ἐμφανίζεται στίς ἐφημερίδες ἡ εἴδηση ὅτι ὁ ὑπουργός Τσερνόφ, ἀρχηγός τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, ὑπόβαλε στήν κυβέρνηση νομοσχέδιο (γιά τήν ὥρα μόνο νομοσχέδιο) γιά τήν ἀπαγόρευση τῶν πράξεων ἀγοραπωλησίας τῆς γῆς.

Στίς 29 τοῦ Ἰούνη οἱ ἐφημερίδες δημοσίευσαν τήν πληροφορία γιά μιά «εἰδική σύσκεψη» τῆς Κρατικῆς δούμας, πού ἔγινε στίς 28 τοῦ Ἰούνη [134]. Σύμφωνα μέ πληροφορίες τῆς ἐφημερίδας «Ρέτς» (πού ἀνήκει στό κόμμα πού ἔχει τήν πλειοψηφία στήν Προσωρινή κυβέρνηση), στή σύσκεψη αὐτή ὁ κ. Ροντζιάνκο

«στόν τελικό του λόγο στάθηκε στό ζήτημα τῶν πράξεων τῆς ἀγοραπωλησίας τῆς γῆς σέ σχέση μέ τά νέα» (ὦ ναί, ἐξαιρετικά νέα! ὅσο δέν γίνεται πιό νέα!) «μέτρα τῆς κυβέρνησης. Ὁ κ. Ροντζιάνκο ἀποδείχνει πώς, ἄν ἀπαγορευθεῖ ἡ ἀγοραπωλησία τῆς γῆς, ἡ γῆ θά χάσει τήν ἀξία της» (γιά ποιόν; προφανῶς γιά τούς τσιφλικάδες!! μά ἀκριβῶς ἀπό τούς τσιφλικάδες θέλουν οἱ ἀγρότες νά πάρουν τή γῆ!), «θά μειωθεῖ ἡ φερεγγυότητα τῆς πίστης, καί γιά τούς γαιοκτήμονες» (γιά τούς πρώην γαιοκτήμονες κ. Ροντζιάνκο!) «θά κλείσει κάθε πίστωση. Μέ τί χρήματα λοιπόν — ρωτάει ὁ Μ. Β. Ροντζιάνκο — θά πληρώνουν οἱ γαιοκτήμονες τά χρέη τους πρός τίς Τράπεζες; Στίς περισσότερες περιπτώσεις οἱ προθεσμίες ἔχουν λήξει, κι' ἕνα τέτιο νομοσχέδιο θά ὁδηγήσει στήν ἐξάλειψη τῆς ἰδιοκτησίας γῆς σύμφωνα μέ τό νόμο καί χωρίς πλειστηριασμούς.

Γι' αὐτό τό λόγο ὁ Μ. Β. Ροντζιάνκο πρότεινε στή σύσκεψη νά ἀνατεθεῖ στήν Προσωρινή ἐπιτροπή νά μελετήσει τό ζήτημα, *γιά νά προσπαθήσει νά ἀποτρέψει τήν ἐφαρμογή ἑνός νόμου*, πού θά εἶναι καταστρεπτικός ὄχι γιά τήν ἀτομική γαιοκτησία, ἀλλά γιά τό κράτος».

Νά λοιπόν πότε βγῆκε στό φῶς τῆς ἡμέρας τό «ἀόρατο χέρι»! Νά ποιά εἶναι ἡ «ἔξυπνη μηχανή» τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ, μέ τούς σχεδόν σοσιαλιστές ὑπουργούς, πού φλυαρώντας τήν ξεσκέπασε ὁ πρώην πρόεδρος τῆς πρώην Κρατικῆς δούμας, πρώην τσιφλικάς, πρώην ἔμπιστος τοῦ Στολίπιν-Κρεμάλα, πρώην προστάτης τοῦ προβοκάτορα Μαλινόβσκι — κύριος Ροντζιάνκο!

Ἄς δεχτοῦμε ἀκόμη ὅτι τώρα πού αὐτός ὁ κύριος Ροντζιάνκο φλυάρησε τόσο ἀδέξια, ὁ νόμος γιά τήν ἀπαγόρευση τῶν πράξεων ἀγοραπωλησίας τῆς γῆς θά ἐκδοθεῖ ἐπιτέλους. Ἐπιτέλους!

Ἀλλά δέν πρόκειται μόνο γι' αὐτό. Τό ζήτημα εἶναι νά καταλάβουμε ὅλοι μας μέ τό χτυπητό αὐτό παράδειγμα καί νά βοηθήσουμε νά καταλάβουν οἱ μάζες τῶν ἀγροτῶν *πῶς καί γιατί ἐξαπάτησαν τούς ἀγρότες*. Γιατί τό γεγονός αὐτό παραμένει ἀναντίρητο καί ἀναμφισβήτητο: τούς ἀγρότες τούς ἐξαπάτησαν, ἐφόσον *δέν* ἐκπλήρωσαν ἀμέσως ἐκεῖνο πού τούς ὑποσχέθηκαν στό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν νά ἐκπληρώσουν ἀμέσως.

Πῶς ἐξαπάτησαν τούς ἀγρότες; Ταΐζοντάς τους μέ ὑποσχέσεις. Σ' αὐτό ἀκριβῶς συνίσταται ἡ «ἔξυπνη μηχανή» ὅλων τῶν κυβερνήσεων συνασπισμοῦ στόν κόσμο, δηλαδή τῶν ἀστικῶν κυβερνήσεων, στίς ὁποῖες συμμετέχουν οἱ προδότες τοῦ σοσιαλισμοῦ. Στίς κυβερνήσεις αὐτές οἱ πρώην σοσιαλιστές χρησιμεύουν — ἀδιάφορο ἄν αὐτό γίνεται συνειδητά ἤ ἀσυνείδητα — σάν ὄργανα γιά τήν ἐξαπάτηση τῶν μαζῶν ἀπό τούς καπιταλιστές.

Γιατί ἐξαπάτησαν τούς ἀγρότες; Ἐπειδή τά ὄργανα τῆς ἐξαπάτησης, οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες — ἄς πάρουμε τήν καλύτερη

γι' αὐτούς περίπτωση — *δέν καταλάβαιναν καί οἱ ἴδιοι* τήν ἔξυπνη μηχανή τῆς ταξικῆς κυριαρχίας καί τῆς ταξικῆς πολιτικῆς στή σημερινή διακυβέρνηση τῆς Ρωσίας. Οἱ σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες ἄφησαν νά τούς παρασύρει ἡ φρασεολογία. Στήν πραγματικότητα ὅμως, ὅπως τό ἐπιβεβαίωσε αὐτό μέ τόν πιό παραστατικό τρόπο ἡ «περίπτωση» Ροντζιάνκο, στήν πραγματικότητα τή Ρωσία τήν κυβερνᾶ ὁ συνασπισμός δυό συνασπισμῶν, ἡ συμμαχία δυό συμμαχιῶν.

Ὁ ἕνας συνασπισμός εἶναι ὁ συνασπισμός τῶν καντέτων μέ τούς μοναρχικούς-τσιφλικάδες, καί πρῶτος ἀπ' αὐτούς εἶναι ὁ κ. Ροντζιάνκο. Ἡ ὕπαρξη τοῦ συνασπισμοῦ αὐτοῦ πιστοποιήθηκε σάν πολιτικό γεγονός μπροστά σ' ὅλη τή Ρωσία μέ τό ὅτι στίς ἐκλογές τῆς Πετρούπολης *ὅλες* οἱ ἐφημερίδες τῆς μαύρης ἑκατονταρχίας, *ὅλες* οἱ ἐφημερίδες, πού βρίσκονται δεξιότερα ἀπό τούς καντέτους, ὑποστήριξαν τούς καντέτους. Ὁ συνασπισμός αὐτός ἔχει τήν *πλειοψηφία* στήν κυβέρνηση ἀπό ὑπαιτιότητα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων. Αὐτός ὁ συνασπισμός καθυστεροῦσε τήν ἀπαγόρευση τῶν πράξεων ἀγοραπωλησίας τῆς γῆς, αὐτός ὁ συνασπισμός ὑποστηρίζει τούς τσιφλικάδες, *τούς καπιταλιστές-λοκαουτιστές*.

Ὁ ἄλλος συνασπισμός εἶναι ὁ συνασπισμός τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, πού ἐξαπάτησαν τό λαό μέ κούφιες ὑποσχέσεις. Ὁ Σκόμπελιεφ καί ὁ Τσερετέλι, ὁ Πεσεχόνοφ καί ὁ Τσερνόφ ἔδοσαν ὑποσχέσεις μέ τό τσουβάλι. Εἶναι εὔκολο νά δίνεις ὑποσχέσεις. Ἡ μέθοδος τῶν «σοσιαλιστῶν» ὑπουργῶν νά ταΐζουν τό λαό μέ ὑποσχέσεις ἔχει δοκιμαστεῖ σέ *ὅλες* τίς προηγμένες χῶρες τοῦ κόσμου καί παντοῦ κατέληξε σέ χρεοκοπία. Ἡ ἰδιομορφία τῆς Ρωσίας βρίσκεται στό ὅτι ἡ χρεοκοπία αὐτή τῶν Κομμάτων τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων θά εἶναι πιό μεγάλη καί θά ἔλθει πιό γρήγορα ἀπ' ὅ,τι γίνεται συνήθως, ἐξαιτίας τῆς ἐπαναστατικῆς κατάστασης τῆς χώρας.

Ὁ κάθε ἐργάτης καί ὁ κάθε στρατιώτης ἄς ἐξηγήσει καλά-καλά στούς ἐργάτες, μέ βάση αὐτό τό πολύ διδακτικό γιά τούς ἀγρότες παράδειγμα, *πῶς καί γιατί τούς ἐξαπάτησαν!*

Ὄχι σέ συνασπισμό (συμμαχία) μέ τούς καπιταλιστές, ἀλλά μόνο σέ συμμαχία μέ τούς ἐργάτες θά μπορέσουν οἱ ἀγρότες νά πετύχουν τούς σκοπούς τους.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 96,
14 (1) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΟΙΟΙ ΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ;

Ὁ κύριος Ν. Ροστόφ παραθέτει στήν κυβερνητική «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» μερικά ἀποσπάσματα ἀπό γράμματα στρατιωτῶν, πού μαρτυροῦν ὅτι τό χωριό εἶναι βουτηγμένο σέ πυκνό σκοτάδι. Ὅλα τά γράμματα — λέει ὁ ἀρθρογράφος πού, σύμφωνα μέ τά λόγια του ἔχει στή διάθεσή του ἕνα χοντρό μάτσο γράμματα πού στάλθηκαν ἀπ' ὅλες τίς γωνιές τῆς χώρας στό τμῆμα διαφώτισης τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν — ὅλα τά γράμματα περιέχουν μιά μόνη κραυγή: ἐφημερίδες, στεῖλτε ἐφημερίδες!

Ὁ μενσεβίκος συγγραφέας συνέρχεται ξαφνικά καί ἀναφωνεῖ τρομαγμένα: «Ἄν ἡ ἐπανάσταση δέν παρουσιαστεῖ μπροστά τους (στούς ἀγρότες) ξεκάθαρα σάν γεγονός μεγάλης ὠφελιμότητας, τότε αὐτοί θά στραφοῦν ἐνάντια στήν ἐπανάσταση» ... Οἱ ἀγρότες «βρίσκονται ὅπως καί πρῶτα στό σκοτάδι».

Λίγο ἀργά ξύπνησε ὁ μενσεβίκος καί ὑπουργικός ὑπάλληλος μέ τό μάτσο τά γράμματά του. Ἀπό τίς 6 τοῦ Μάη, ἀπό τότε πού οἱ μενσεβίκοι μπῆκαν στήν ὑπηρεσία τῶν καπιταλιστῶν, ἔχουν περάσει πάνω ἀπό 7 ἑβδομάδες, καί σ' ὅλο αὐτό τό διάστημα τό ἀστικό, τό ἀντεπαναστατικό ψέμα καί ἡ συκοφαντία ἐνάντια στήν ἐπανάσταση διαδίδονταν ἐλεύθερα στό χωριό μέ τίς ἀστικές ἐφημερίδες, πού ἀπόκτησαν ὑπεροχή στήν κυκλοφορία, χάρη στούς ἄμεσους ἤ ἔμμεσους ὑπηρέτες καί ὀπαδούς τῆς κυβέρνησης τῶν καπιταλιστῶν, πού τήν ὑποστήριζαν οἱ μενσεβίκοι.

Ἄν οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι δέν πρόδιναν τήν ἐπανάσταση, ἄν δέν ὑποστήριζαν τούς ἀντεπαναστάτες καντέτους, ἡ ἐξουσία θά βρισκόταν ἀπό τίς ἀρχές ἀκόμη τοῦ Μάη στά χέρια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, πού θά μποροῦσε νά ἐφαρμόσει ἀμέ-

σως τό κρατικό μονοπώλιο στίς ἰδιωτικές ἀγγελίες τῶν ἐφημερίδων, νά πάρει μ᾽ αὐτό τόν τρόπο *δεκάδες ἑκατομμύρια* ἀντίτυπα ἐφημερίδων στά χέρια της γιά *δωρεάν* διανομή καί ἀποστολή στό χωριό. Τότε τά μεγάλα τυπογραφεῖα καί τά ἀποθέματα χαρτιοῦ «θά δούλευαν», μιά καί θά ἦταν στά χέρια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, γιά τή διαφώτιση τοῦ χωριοῦ καί ὄχι γιά τήν ἀποβλάκωσή του ἀπό καμιά δωδεκαριά ἀστικές, ἀντεπαναστατικές ἐφημερίδες, πού στήν οὐσία *κατάκτησαν τόν πρωτεύοντα ρόλο* στόν τομέα τοῦ Τύπου.

Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή θά μποροῦσε τότε κιόλας νά διαλύσει τήν Κρατική δούμα καί, ἐξοικονομώντας ἀπ᾽ αὐτή τήν πηγή — γιά νά μή μιλήσουμε γιά πολλές ἄλλες — χρήματα τοῦ λαοῦ, νά τά χρησιμοποιήσει γιά τήν ἀποστολή χιλίων, ἄν ὄχι χιλιάδων, διαφωτιστῶν στό χωριό.

Τόν καιρό τῆς ἐπανάστασης ἡ καθυστέρηση ἰσοδυναμεῖ καμιά φορά μέ πλήρη προδοσία της. Γιά τήν καθυστέρηση τοῦ περάσματος τῆς ἐξουσίας στά χέρια τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν, γιά τήν καθυστέρηση σχετικά μέ τά ἐπαναστατικά μέτρα γιά τή διαφώτιση τοῦ βυθισμένου στό σκοτάδι χωριοῦ εὐθύνονται ὁλοκληρωτικά οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι. Αὐτοί πρόδοσαν τήν ἐπανάσταση σ᾽ αὐτό τό σημεῖο. *Αὐτοί* εἶναι ἡ αἰτία πού οἱ ἐργάτες καί οἱ στρατιῶτες στόν ἀγώνα τους ἐνάντια στόν ἀντεπαναστατικό ἀστικό Τύπο καί στήν ἀντεπαναστατική ἀστική διαφώτιση εἶναι τώρα ἀναγκασμένοι νά περιορίζονται σέ «χειροτεχνικά» μέσα, τή στιγμή πού θά μποροῦσαν καί θά ἔπρεπε νά διαθέτουν γι᾽ αὐτό *παγκρατικά μέσα*.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 96,
14 (1) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΣΕ ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΥΝ ΟΙ ΚΑΝΤΕΤΟΙ, ΑΠΟΧΩΡΩΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ;[135]

Τό ἐρώτημα αὐτό γεννιέται μόνο του. Γιά νά ἀπαντήσει κανείς σωστά στά γεγονότα μέ μιά καθορισμένη τακτική, πρέπει νά τά καταλάβει σωστά. Πῶς λοιπόν πρέπει νά καταλάβουμε τήν ἀποχώρηση τῶν καντέτων;

Δυσαρέσκεια; Διαφωνία ἀρχῆς σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς Οὐκρανίας; — Ὄχι φυσικά. Θά ἦταν γελοῖος ὅποιος θά ὑποψιαζόταν τούς καντέτους πώς ἔχουν ἀρχές, ἤ πώς ἡ ἀστική τάξη μπορεῖ νά ἐνεργεῖ ἀπό δυσαρέσκεια.

Ὄχι. Ἡ ἀποχώρηση τῶν καντέτων μπορεῖ νά νοηθεῖ μόνο σάν ἀποτέλεσμα ὑπολογισμοῦ. Σέ τί συνίσταται ἡ οὐσία αὐτοῦ τοῦ ὑπολογισμοῦ;

Στό ὅτι γιά τή διακυβέρνηση μιᾶς χώρας πού πραγματοποίησε μεγάλη ἐπανάσταση καί δέν μπόρεσε νά ἡσυχάσει καί μάλιστα σέ καιρό ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου παγκόσμιας κλίμακας, χρειάζεται ἡ ἐξαιρετικά τολμηρή, μεγάλη ἀπό ἱστορική ἄποψη, γεμάτη ἀνιδιοτελή ἐνθουσιασμό πρωτοβουλία καί ὁρμή μιᾶς πραγματικά ἐπαναστατικῆς τάξης. Καί ἤ θά καταπνίξεις αὐτή τήν τάξη μέ τή βία — οἱ καντέτοι τό προπαγανδίζουν αὐτό ἀπό καιρό, ἀκόμη ἀπό τίς 6 τοῦ Μάη — ἤ θά ἐμπιστευθεῖς τήν καθοδήγησή της. Εἴτε συμμαχία μέ τό ἰμπεριαλιστικό κεφάλαιο — τότε πρέπει νά ἐπιτίθεσαι, νά εἶσαι πειθήνιος ὑπηρέτης τοῦ κεφαλαίου, πρέπει νά γίνεις σκλάβος του, νά παρατήσεις τίς οὐτοπίες γιά κατάργηση τῆς ἰδιοκτησίας γῆς χωρίς ἐξαγορά (βλέπε στή «Μπιρζιόβκα» τούς λόγους τοῦ Λβόφ ἐνάντια στό πρόγραμμα τοῦ Τσερνόφ) — εἴτε ἐνάντια στό ἰμπεριαλιστικό κεφάλαιο, καί τότε πρέπει νά προτείνεις χωρίς ἀργοπορία σ' ὅλους τούς λαούς συγκεκριμένους ὅρους εἰρήνης, γιατί ὅλοι οἱ λαοί ἔχουν ἀποκάμει ἀπό τόν πόλεμο, τότε πρέπει νά τολμήσεις

νά ὑψώσεις καί νά ξέρεις νά ὑψώσεις τή σημαία τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς ἐπανάστασης ἐνάντια στό κεφάλαιο, νά τό κάνεις αὐτό ὄχι στά λόγια, ἀλλά στήν πράξη, νά προωθεῖς μέ τόν πιό ἀποφασιστικό τρόπο τήν ἐπανάσταση στήν ἴδια τή Ρωσία.

Οἱ καντέτοι εἶναι ἐπιχειρηματίες καί πρακτικοί ἄνθρωποι τόσο στίς ἐμπορικές δουλιές, στά οἰκονομικά, στή διαφύλαξη τοῦ κεφαλαίου, ὅσο καί στήν πολιτική. Οἱ καντέτοι ὑπολόγισαν σωστά ὅτι *ἀντικειμενικά* ἡ κατάσταση εἶναι ἐπαναστατική. Συμφωνοῦν νά γίνουν μεταρυθμίσεις καί τούς ἀρέσει νά μοιράζονται τήν ἐξουσία μέ τούς μεταρυθμιστές, τούς Τσερετέλι καί τούς Τσερνόφ. Μέ μεταρυθμίσεις ὅμως δέν σώζεται ἡ κατάσταση. Δρόμος μεταρυθμίσεων πού νά ὁδηγεῖ σέ διέξοδο ἀπό τήν κρίση — ἀπό τόν πόλεμο, ἀπό τό οἰκονομικό χάος — *δέν ὑπάρχει*.

Καί ἀπό τήν ἄποψη τῆς τάξης τους, ἀπό τήν ἄποψη τῆς τάξης τῶν ἰμπεριαλιστῶν-ἐκμεταλλευτῶν, οἱ καντέτοι ὑπολογίζουν σωστά: ἀποχωρώντας δίνουνε, λέει, τελεσίγραφο. Ξέρουμε πώς ὁ Τσερετέλι καί ὁ Τσερνόφ δέν ἔχουν τώρα ἐμπιστοσύνη στήν ἀληθινά ἐπαναστατική τάξη, δέν θέλουν νά ἐφαρμόσουν τώρα μιάν ἀληθινά ἐπαναστατική πολιτική. Ἐμεῖς, λέει, θά τούς φοβίσουμε. Χωρίς τούς καντέτους, λέει, θά πεῖ χωρίς τή «βοήθεια» τοῦ παγκόσμιου ἀγγλοαμερικανικοῦ κεφαλαίου, θά πεῖ νά κάνεις ἐπανάσταση *καί* ἐνάντια σ' αὐτό. Αὐτό, λέει, δέν θά τό κάνουν οἱ Τσερετέλι καί οἱ Τσερνόφ, δέν θά τολμήσουν! Θά ὑποχωρήσουν, λέει, μπροστά μας!

Καί ἄν δέν ὑποχωρήσουν, τότε, λέει, καί ν' ἀρχίσει ἀκόμη ἡ ἐπανάσταση ἐνάντια στό κεφάλαιο, δέν θά πετύχει,κι' ἐμεῖς θά ξαναγυρίσουμε.

Αὐτά ὑπολογίζουν οἱ καντέτοι. Τό ξαναλέμε: ἀπό τήν ἄποψη τῆς τάξης τῶν ἐκμεταλλευτῶν ὁ ὑπολογισμός εἶναι σωστός.

Ἄν οἱ Τσερετέλι καί οἱ Τσερνόφ ἀσπάζονταν τήν ἄποψη τῆς ἐκμεταλλευόμενης τάξης καί ὄχι τῶν ταλαντευόμενων μικροαστῶν, θά ἀπαντοῦσαν στό σωστό ὑπολογισμό τῶν καντέτων μέ τή σωστή προσχώρηση στήν πολιτική τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου.

Γράφτηκε στίς 3 (16) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 28 (15) τοῦ Ἰούλη 1917 στήν ἐφημερίδα «Προλετάρσκογε Ντιέλο», ἀρ. φύλ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΟΛΗ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΣΟΒΙΕΤ!

«Διῶξε τόν ἥλιο ἀπό τήν πόρτα κι' αὐτός θά μπεῖ ἀπό τό παράθυρο...» Ὅπως φαίνεται, τά κυβερνητικά Κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων ἀναγκάζονται νά «διαπιστώσουν» ξανά καί ξανά μέ τήν ἴδια τους τήν πείρα τήν ἁπλή αὐτή ἀλήθεια. Βάλθηκαν νά εἶναι «ἐπαναστάτες δημοκράτες», βρέθηκαν στή θέση ἐπαναστατῶν δημοκρατῶν, — εἶναι ὑποχρεωμένοι νά βγάλουν τά συμπεράσματα πού εἶναι ὑποχρεωτικά γιά κάθε ἐπαναστάτη δημοκράτη.

Δημοκρατία σημαίνει κυριαρχία τῆς πλειοψηφίας. Ὅσο ἡ θέληση τῆς πλειοψηφίας δέν ἦταν ἀκόμη ξεκαθαρισμένη, ὅσο μποροῦσαν ἀκόμη ἔστω καί μέ κάποιο ἴχνος ἀληθοφάνειας νά δηλώσουν ὅτι ἡ θέληση τῆς πλειοψηφίας δέν εἶναι ξεκαθαρισμένη, σερβίριζαν στό λαό μιά κυβέρνηση ἀντεπαναστατῶν ἀστῶν μέ τήν ταμπέλα τῆς «δημοκρατικῆς» κυβέρνησης. Ἡ ἀναβολή ὅμως αὐτή δέν μποροῦσε νά εἶναι μακρόχρονη. Στούς λίγους μῆνες πού πέρασαν ὕστερα ἀπό τίς 27 τοῦ Φλεβάρη ἡ θέληση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν, τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, ξεκαθαρίστηκε ὄχι μόνο στή γενική της μορφή. Ἡ θέληση αὐτή βρῆκε τήν ἔκφρασή της στίς μαζικές ὀργανώσεις — στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν.

Πῶς μπορεῖ λοιπόν κανείς νά ἀντιτίθεται στήν παράδοση ὅλης τῆς κρατικῆς ἐξουσίας στά χέρια αὐτῶν τῶν Σοβιέτ; Αὐτό δέν σημαίνει τίποτε ἄλλο, παρά ἄρνηση τῆς δημοκρατίας! Αὐτό σημαίνει οὔτε λίγο οὔτε πολύ ἐπιβολή στό λαό μιᾶς κυβέρνησης τέτιας, πού μέ *δημοκρατικό* τρόπο, δηλαδή μέ πραγματικά ἐλεύθερες, πραγματικά παλλαϊκές ἐκλογές, δέν μπορεῖ *ὁπωσδήποτε* οὔτε νά δημιουργηθεῖ, οὔτε νά κρατηθεῖ.

Τό γεγονός εἶναι ὁλοφάνερο, ὅσο κι' ἄν φαίνεται παράξενο ἀπό πρώτη ματιά: αὐτή ἀκριβῶς τήν τόσο ἁπλή, τόσο ἐξόφθαλμη, τόσο χειροπιαστή ἀλήθεια τήν *ξέχασαν* οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι! Ὑπάρχει τόση καλπιά στή θέση τους, τόσο τούς ἔχει αὐτή μπερδέψει, τόσο τούς ἔχει τυλίξει, ὥστε δέν εἶναι σέ θέση «νά συλλάβουν» τήν ἀλήθεια αὐτή, πού τήν ἔχασαν. Ὕστερα ἀπό τίς ἐκλογές τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας, ὕστερα ἀπό τή σύγκληση τοῦ Πανρωσικοῦ ἀγροτικοῦ Σοβιέτ, ὕστερα ἀπό τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, οἱ τάξεις καί τά κόμματα προσδιορίστηκαν σ' ὅλη τή Ρωσία τόσο καθαρά, τόσο συγκεκριμένα, τόσο ἀνάγλυφα, ὥστε ἄνθρωποι πού δέν ἔχουν χάσει τά λογικά τους, ἤ πού δέν ἔχουν περιέλθει σέ μιά σκόπιμα μπερδεμένη κατάσταση δέν μποροῦν σέ καμιά περίπτωση νά πέσουν σέ πλάνη σχετικά μ' αὐτό τό ζήτημα.

Νά ἀνέχεσαι ὑπουργούς καντέτους ἤ κυβέρνηση καντέτων ἤ καντέτικη πολιτική σημαίνει νά προκαλεῖς τή δημοκρατία καί τό δημοκρατισμό. Σ' αὐτό ὀφείλονται οἱ πολιτικές κρίσεις ὕστερα ἀπό τίς 27 τοῦ Φλεβάρη, σ' αὐτό ὀφείλονται ἡ ἀστάθεια καί οἱ ταλαντεύσεις τοῦ κυβερνητικοῦ μας συστήματος. Σέ κάθε βῆμα, κάθε μέρα, ἀκόμη καί κάθε ὥρα, ἐξονόματος τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν καί τῶν συνεδρίων, πού ἔχουν πολύ μεγάλο κύρος, κάνουν ἔκκληση πρός τήν ἐπαναστατικότητα τοῦ λαοῦ καί τό δημοκρατισμό του, ἐνῶ ταυτόχρονα καί ἡ γενική πολιτική τῆς κυβέρνησης καί εἰδικά ἡ ἐξωτερική πολιτική της καί ἰδιαίτερα ἡ οἰκονομική της πολιτική — ὅλα αὐτά ἀποτελοῦν ὑποχώρηση ἀπό τήν ἐπαναστατικότητα καί παράβαση τοῦ δημοκρατισμοῦ.

Αὐτό τό πράγμα δέν μπορεῖ νά περάσει ἔτσι.

Οἱ ἐκδηλώσεις ἀστάθειας αὐτῆς τῆς κατάστασης πότε ἀπό τή μιά καί πότε ἀπό τήν ἄλλη αἰτία εἶναι ἀναπόφευκτες. Καί τό νά πεισματώνεις δέν εἶναι καί πολύ ἔξυπνη πολιτική. Ὡστόσο, μέ σπρωξίματα καί μέ πηδήματα τά πράγματα τραβᾶνε στό νά πραγματοποιηθεῖ τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ, πού τό Κόμμα μας τό διακήρυξε ἀπό καιρό.

«Πράβντα», ἀρ. φύλ. 99,
18 (5) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας
«Πράβντα»

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΥ Η ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ;

Στό ἐρώτημα αὐτό ἀπαντοῦν συνήθως πολύ ἁπλά: δέν ὑπάρχει καθόλου ἀντεπανάσταση, ἤ δέν ξέρουμε ποῦ εἶναι. Ὅσο γιά τήν ἐξουσία, ξέρουμε πολύ καλά: βρίσκεται στά χέρια τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, πού ἐλέγχεται ἀπό τήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή (ΚΕΕ) τοῦ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν καί ἐργατῶν βουλευτῶν[136]. Αὐτή εἶναι ἡ συνηθισμένη ἀπάντηση.

Ἡ χθεσινή πολιτική κρίση[137] — ὅπως καί οἱ περισσότερες κρίσεις κάθε εἴδους, πού γκρεμίζουν καθετί τό συμβατικό, πού διαλύουν ὅλες τίς αὐταπάτες — ἄφησε κληρονομιά τά συντρίμια τῶν αὐταπατῶν πού βρίσκουν τήν ἔκφρασή τους στίς παραπάνω συνηθισμένες ἀπαντήσεις σχετικά μέ τά βασικά ζητήματα κάθε ἐπανάστασης.

Ζεῖ καί βασιλεύει τό πρώην μέλος τῆς ΙΙ Κρατικῆς δούμας Ἀλέξινσκι, πού οἱ *ἐσέροι* καί οἱ *μενσεβίκοι,* κυρίαρχα κόμματα στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν, *ἀρνήθηκαν* νά τοῦ ἐπιτρέψουν νά μπεῖ στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ τῶν στρατιωτῶν καί ἐργατῶν βουλευτῶν, *ὅσο δέν ἀποκατασταθεῖ,* δηλαδή ὅσο δέν ἀποκαταστήσει τήν τιμή του[138].

Τί συμβαίνει; Γιατί ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή ἀρνήθηκε δημόσια καί ἐπίσημα νά δόσει ἐμπιστοσύνη στόν Ἀλέξινσκι καί ἀπαίτησε ἀπ' αὐτόν νά ἀποκαταστήσει τήν τιμή του, δηλαδή τόν θεώρησε ἄτιμο;

Ἐπειδή ὁ Ἀλέξινσκι ἔγινε τόσο περιβόητος μέ τίς συκοφαντίες του, ὥστε στό Παρίσι οἱ δημοσιογράφοι τῶν πιό διαφορετικῶν κομμάτων τόν ἀνακήρυξαν συκοφάντη. Ὁ Ἀλέξινσκι δέν

Россійская Соціалъ-Демократическая Рабочая Партія. Цѣна 3 коп.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

ЛИСТОКЪ „ПРАВДЫ".

Четвергъ 19-го іюля (6 іюля стараго стиля) 1917 года.

Не имѣя возможности выпустить сегодня очередный номеръ „ПРАВДЫ" мы выпускаемъ „ЛИСТОКЪ ПРАВДЫ"!
Завтра мы надѣемся выпустить очередный номеръ „ПРАВДЫ".

Спокойствіе и выдержка.

РАБОЧІЕ! СОЛДАТЫ!

Демонстрація 3-го 4-го іюля закончилась

Вы сказали правящимъ каковы ваши цѣли

Темныя и преступныя силы омрачили ваше выступленіе, вызвавъ пролитіе крови Вмѣстѣ съ вами и со всей революціонной Россіей мы скорбимъ о павшихъ въ эти дни сынахъ народа Отвѣтственность за жертвы падаетъ на подпольныхъ враговъ революціи Но исказить смыслъ вашей демонстраціи имъ не удалось и не удастся

Теперь остается ждать, какой отпоръ найдетъ во всей странѣ вашъ кличъ: „Вся власть Совѣтамъ"! Демонстрація закончилась,—начинается снова дни упорной агитаціи, просвѣщенія отсталыхъ массъ, привлеченія на нашу сторону провинціи

ТОВАРИЩИ РАБОЧІЕ И СОЛДАТЫ! МЫ ПРИЗЫВАЕМЪ ВАСЪ КЪ СПОКОЙСТВІЮ И ВЫДЕРЖКѢ! НЕ ДАВАЙТЕ ЗЛОБСТВУЮЩЕЙ РЕАКЦІИ НИКАКОГО ПОВОДА ОБВИНЯТЬ ВАСЪ ВЪ НАСИЛІЯХЪ НЕ ПОДДАВАЙТЕСЬ НА ПРОВОКАЦІЮ НИКАКИХЪ ВЫСТУПЛЕНІЙ НА УЛИЦЫ, НИКАКИХЪ СТОЛКНОВЕНІЙ.

ТОВАРИЩИ—РАБОЧІЕ! ВОЗВРАЩАЙТЕСЬ МИРНО КЪ СТАНКАМЪ

ТОВАРИЩИ — СОЛДАТЫ! ОСТАВАЙТЕСЬ МИРНО ВЪ ВАШИХЪ ЧАСТЯХЪ!

Вся жизнь дѣйствуетъ за насъ По бѣда будетъ за нами Не нужно никакихъ необдуманныхъ дѣйствій.

Стокойстью, выдержка и спокойствіе — таковъ нашъ паролъ!

Центральный Комитетъ Рос. Соц.-Дем. Р. Партіи

Петербургскій Комитетъ Рос. Соц.-Дем. Р. Партіи

Военная Организація Рос. Соц.-Дем. Р. Партіи

Междурайонный Комитетъ Объединенныхъ соціалдемократовъ-интернаціоналистовъ

Изъ за чего идетъ борьба?

Контр-революціонная печать капиталистовъ изображаетъ дѣло такъ, будто бы въ послѣдніе 3 дня борьба въ Петроградѣ шла изъ за того, что партія большевиковъ хотѣла захватить власть въ свои руки и для этого свергнуть Всероссійскій Центръ Совѣтовъ Рабочихъ, Солдатскихъ и Крестьянскихъ Депутатовъ Это—ложь, это сознательная клевета, которую капиталисты сѣютъ въ своихъ контръ революціонныхъ интересахъ

Наша партія съ первыхъ же дней революціи заявляла, что о взятіи власти нашей партіей вопреки волѣ большинства народа—не можетъ быть и рѣчи Наша партія говорила и говоритъ: власть должна принадлежать представителямъ большинства народа Нашъ лозунгъ былъ и остается вся власть Совѣтамъ Рабочихъ, Солдатскихъ и крестьянскихъ Депутатовъ. Этотъ лозунгъ съ каждымъ днемъ становился все болѣе и болѣе популярнымъ. Его все настоятельнѣе выдвигали новые тысячи и десятки тысячъ рабочихъ, солдатъ и матросовъ Этотъ лозунгъ не сойдетъ теперь съ очереди—чтобы не говорили наши противники Жизнь за насъ. Мы предлагали и предлагаемъ что правительство изъ 10 капиталистовъ и 5 представителей Совѣта не сможетъ вести страну по пути революціи Теперь всѣ видятъ, вся страна убѣждается что мы были правы Второе Коалиціонное Правительство оказалось не состоятельнымъ и неспособнымъ хотянуть до Учредительнаго Собранія Та политика, которая предвидитъ развитіе событій, есть правильная и надежная политика А такою именно показала себя передъ самыми широкими массами политика нашей партіи

Выдвинутый нами съ самого начала революціи лозунгъ непреодолимо завоевываетъ массы. Несмотря на нерѣшительность и сопротивленіе нынѣшняго большинства Совѣтовъ, идетъ въ сторону завоеванія власти. Жизнь за насъ Все большія и большія массы становятся подъ наши знамя борьбы за переходъ всей власти въ руки народа

Именно поэтому мы можемъ съ полной увѣренностью взирать на будущее У насъ подъ ногами твердая почва Жизнь за насъ. Нужно только увѣренно и твердо идти навстрѣчу будущему. Никакихъ необдуманныхъ дѣйствій, говоритъ наше возваніе Стойкость, выдержка и спокойствіе—таковъ нашъ паролъ

Гдѣ власть и гдѣ контръ-революція?

На этотъ вопросъ обычно отвѣчаютъ очень просто, контръ-революціи вовсе нѣтъ или мы не знаемъ гдѣ она. Власть же мы прекрасно знаемъ: она въ рукахъ Врем Правительства, контролируемаго Центральнымъ Исполнительнымъ Комитетомъ (Ц И К) Всероссійскаго Съѣзда Совѣтовъ Солд и Раб Депутатовъ Таковъ обычный отвѣтъ

Вчерашній политическій кризисъ оставилъ въ наслѣдство послѣ себя какъ и большинство кризисовъ всякаго рода срывающихъ все условное, разрушающихъ всѣ иллюзіи—развалины тѣхъ иллюзій, которыя выражаются въ приведенныхъ вами сейчасъ обычныхъ отвѣтахъ на коренные вопросы всякой революціи

Существуетъ на свѣтѣ бывшій членъ 2-ой Г. Думы Алексинскій, котораго эсеры и меньшевики, правящія партіи въ Совѣтахъ Раб., Солд и Крест. Депутатовъ отказались допустить въ Исп Комитетъ Совѣта Солд и Раб Депутатовъ, пока онъ не реабилитируетъ себя, т-е, пока онъ не возстановитъ своей чести

Въ чемъ дѣло? Почему Исполн Комитетъ публично и формально отказалъ въ довѣріи Алексинскому, потребовалъ отъ него возстановленія чести т е признанъ его безчестнымъ?

Потому, что Алексинскій настолько прославилъ себя клеветами, что въ Парижѣ журналисты разнообразнѣйшихъ партій объявили его клеветникомъ Алексинскій не сталъ возстановлять своей чести передъ Исп Комитетомъ, а предпочелъ спрятаться въ плехановской газетѣ «Единство», выступая въ ней сначала за инициалами, а потомъ—осмѣлѣлъ—и открыто

4-го іюля, вчера днемъ, нѣсколько большевиковъ получило отъ знакомыхъ предостереженіе, что Алексинскій сообщилъ комитету журналистовъ въ Питерѣ какую-то новую клеветническую пакость Большинство изъ оповѣщенныхъ не обратило ровно никакого вниманія на это предостереженіе, относясь съ брезгливымъ презрѣніемъ къ Алексинскому и его «работѣ». Но одинъ большевикъ, Джугашвили (Сталинъ), членъ Центр Исп Комитета, давно знавшій, какъ грузинскій с-д, товарища Чхеидзе, заговорилъ объ этомъ на засѣданіи Ц И К-та объ этомъ новомъ гнусномъ клеветническомъ походѣ Алексинскаго

Дѣло было поздно ночью, но Чхеидзе заявилъ, что Ц. И К не будетъ равнодушно смотрѣть на распространеніе клеветы людьми, боящимися суда и разслѣдованія со стороны Ц И К Отъ своего имени какъ предсѣдатель Ц И К-та и отъ имени Церетели какъ члена Врем Правительства Чхеидзе обратился тотчасъ по телефону во всѣ редакціи съ предложеніемъ воздержаться отъ напечатанія клеветъ Алексинскаго Чхеидзе сказалъ Сталину, что большинство газетъ выразило готовность исполнить его просьбу, что «отмалчиваясь» нѣкоторое время лишь «Единство» и «Рѣчь» («Единство» мы не видали, а «Рѣчь» не перепечатала клеветы) Въ результатѣ клевета попала лишь на страницы маленькой, желтой, большинству интеллигентныхъ людей вовсе не извѣстной газеты «Живое Слово», № 51 (404), редакторомъ издателемъ коей подписывается А М. Уманскій.

Теперь клеветникомъ отвѣтятъ передъ судомъ Съ этой стороны дѣло просто и несложно.

Вздорность клеветы бьетъ въ глаза какой то прапорщикъ 16 Сибирскаго стр. полка Ермоленко былъ «переброшенъ» (?) «25-го апрѣля къ намъ въ тылъ на фронтъ 6 арміи для агитаціи въ пользу скорѣйшаго заключенія сепаратнаго мира съ Германіей» Видимо, это бѣжавшій изъ плѣна субъектъ, про котораго напечатавшій «Живымъ Словомъ» «документъ» добавляетъ «поручіе это Ермоленко принялъ по настоянію товарищей»!!!

Можно судить уже отсюда, какого довѣрія заслуживаетъ субъектъ, столь безчестный, что онъ могъ согласиться принять подобное «порученіе»! Свидѣтель—человѣкъ безчестный Это—фактъ

И что же показалъ этотъ свидѣтель?

Онъ показалъ слѣдующее: «Офицера германскаго генеральнаго штаба Шиллингъ и Люберсъ ему сообщили что такого же рода агитацію ведетъ въ Россіи агентъ германскаго генеральнаго штаба и предсѣдатель украинской секціи «союза освобожденія Украины» А Скоропись—Іолтуховскій и Ленинъ Ленину поручено стремиться всѣми силами къ подорванію довѣрія русскаго народа къ Врем Правительству»

Итакъ германскіе офицера, чтобы склонить Ермоленку къ его безчестному поступку, налгали ему безстыдно про Ленина, который, какъ всѣмъ извѣстно, какъ оффиціально заявлено всей партіей большевиковъ, сепаратный миръ съ Германіей самымъ рѣшительнымъ и безповоротнымъ образомъ всегда и безусловно отвергалъ!!! Ложь германскихъ офицеровъ такая явная, грубая, нелѣпая, что ни одинъ грамотный человѣкъ ни на минуту не усомнится въ томъ, что это ложь А политически-грамотный человѣкъ тѣмъ болѣе не усомнится въ этомъ, что сопоставленіе Ленина съ какимъ-то Іолтуховскимъ (?) и «союзомъ освобожденія Украины» есть нелѣпость особенно без-

Ἡ πρώτη σελίδα τῆς ἐφημερίδας «Λιστόκ «Πράβντι»», 19 (6) τοῦ Ἰούλη 1917, μέ τό ἄρθρο τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ποῦ βρίσκεται ἡ ἐξουσία καί ποῦ ἡ ἀντεπανάσταση;»

Σμίκρυνση

προσπάθησε νά ἀποκαταστήσει τήν τιμή του ἀπέναντι στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή, ἀλλά προτίμησε νά κρυφτεῖ στήν πλεχανοφική ἐφημερίδα «Γεντίνστβο», ὑπογράφοντας στήν ἀρχή μέ τά ἀρχικά του καί ἀργότερα — παίρνοντας θάρρος — μέ ὁλόκληρο τό ὄνομά του.

Χθές, 4 τοῦ Ἰούλη, στή διάρκεια τῆς ἡμέρας ὁρισμένοι μπολσεβίκοι εἰδοποιήθηκαν ἀπό τούς γνωστούς τους ὅτι ὁ Ἀλέξινσκι ἀνακοίνωσε σέ ἐπιτροπή δημοσιογράφων τῆς Πετρούπολης κάποια καινούργια συκοφαντική βρωμιά. Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτούς πού εἰδοποιήθηκαν δέν ἔδοσαν καμιά ἀπολύτως προσοχή σ' αὐτή τήν προειδοποίηση, γιατί ἔβλεπαν μέ ἀηδία καί περιφρόνηση τόν Ἀλέξινσκι καί τή «δουλιά» του. Ἕνας ὅμως μπολσεβίκος, ὁ Τζουγκασβίλι (Στάλιν), μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, πού γνώριζε ἀπό καιρό σάν γεωργιανός σοσιαλδημοκράτης τόν σ. Τσχεΐτζε, τοῦ ἔκανε λόγο στή συνεδρίαση τῆς ΚΕΕ γι' αὐτή τήν καινούργια βρωμερή ἐκστρατεία τοῦ Ἀλέξινσκι.

Ἦταν ἀργά τή νύχτα, ὡστόσο ὁ Τσχεΐτζε δήλωσε πώς ἡ ΚΕΕ δέν θά μείνει ἀδιάφορη μπροστά στή διάδοση συκοφαντιῶν ἀπό ἀνθρώπους πού φοβοῦνται τό δικαστήριο καί τήν ἀνάκριση ἀπομέρους τῆς ΚΕΕ. Ὁ Τσχεΐτζε ἐξονόματός του, σάν προέδρου τῆς ΚΕΕ, κι' ἐξονόματος τοῦ Τσερετέλι, σάν μέλους τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, ἐπικοινώνησε ἀμέσως *τηλεφωνικά* μέ τίς Συντάξεις ὅλων τῶν ἐφημερίδων καί τούς ζήτησε *νά μή δημοσιεύσουν τίς συκοφαντίες* τοῦ Ἀλέξινσκι. Ὁ Τσχεΐτζε εἶπε στόν Στάλιν ὅτι οἱ περισσότερες ἐφημερίδες φάνηκαν πρόθυμες νά ἐκπληρώσουν τήν παράκλησή του, ὅτι μόνο ἡ «Γεντίνστβο» καί ἡ «Ρέτς» κάμποση ὥρα «ἀπόφυγαν νά δόσουν ἀπάντηση» (τή «Γεντίνστβο» δέν τήν εἴδαμε, ἡ «Ρέτς» ὅμως *δέν* ἀναδημοσίευσε τή συκοφαντία). Τό ἀποτέλεσμα ἦταν νά δημοσιευτεῖ ἡ συκοφαντία μόνο στή μικρή, κίτρινη, ἐντελῶς ἄγνωστη στήν πλειοψηφία τῶν διανοουμένων ἐφημερίδα «Ζιβόγε Σλόβο»[139], ἀρ. φύλ. 51 (404), πού ὁ διευθυντής καί ἐκδότης της ὑπογράφεται μέ τό ὄνομα Α. Μ. Οὐμάνσκι.

Τώρα οἱ συκοφάντες θά δόσουν λόγο μπροστά στή δικαιοσύνη. Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη ἡ ὑπόθεση εἶναι ἁπλή καί καθόλου περίπλοκη.

Ὁ παραλογισμός τῆς συκοφαντίας χτυπάει στό μάτι: κάποιος Γερμόλενκο, ἀνθυπασπιστής τοῦ 16ου συντάγματος πεζικοῦ τῆς Σιβηρίας, «στάλθηκε» (;) «στίς 25 τοῦ Ἀπρίλη στά μετόπισθεν τῆς 6ης στρατιᾶς μας μέ τό σκοπό νά κάνει προπαγάνδα γιά νά

κλειστεῖ τό ταχύτερο χωριστή εἰρήνη μέ τή Γερμανία». Ὅπως φαίνεται, πρόκειται γιά κάποιο ὑποκείμενο πού τό ἔσκασε ἀπό τήν αἰχμαλωσία καί γιά τό ὁποῖο τό «ντοκουμέντο» πού δημοσιεύει ἡ «Ζιβόγε Σλόβο» προσθέτει: «ὁ Γερμόλενκο ἀνέλαβε αὐτή τήν ἀποστολή ὕστερα ἀπό ἐπιμονή τῶν συντρόφων»!!

Ἀπ' αὐτό καί μόνο μπορεῖ κανείς νά κρίνει τί ἐμπιστοσύνη ἀξίζει ἕνα ὑποκείμενο τόσο ἄτιμο, πού νά μπορεῖ νά δεχτεῖ νά ἀναλάβει μιά τέτια «ἀποστολή»!.. Ὁ μάρτυρας εἶναι ἄτιμος. Αὐτό εἶναι γεγονός.

Καί τί κατάθεσε αὐτός ὁ μάρτυρας;

Κατάθεσε τά παρακάτω: «Οἱ ἀξιωματικοί τοῦ γερμανικοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου Σιντίτσκι καί Λιοῦμπερς τοῦ ἔκαναν γνωστό ὅτι παρόμοια προπαγάνδα κάνουν στή Ρωσία ὁ Α. Σκόροπις-Γιολτουχόβσκι, πράκτορας τοῦ γερμανικοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου καί πρόεδρος τοῦ οὐκρανικοῦ παραρτήματος τῆς «Ἕνωσης ἀπελευθέρωσης τῆς Οὐκρανίας»[140] καί ὁ Λένιν. Στόν Λένιν ἔχει ἀνατεθεῖ ἡ ἀποστολή νά ἐπιδιώκει μέ ὅλες του τίς δυνάμεις νά ὑποσκάψει τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ πρός τήν Προσωρινή κυβέρνηση».

Ἔτσι λοιπόν, οἱ γερμανοί ἀξιωματικοί γιά νά πείσουν τόν Γερμόλενκο νά κάνει τήν ἄτιμη πράξη του, τοῦ εἶπαν ἕνα ξεδιάντροπο ψέμα γιά τόν Λένιν πού, ὅπως εἶναι πασίγνωστο, ὅπως ἔχει δηλωθεῖ ἐπίσημα *ἀπ' ὅλο τό Κόμμα* τῶν μπολσεβίκων, *ἀπόκρουε* πάντα καί χωρίς συζήτηση, κατηγορηματικά καί ἀμετάκλητα τή χωριστή εἰρήνη μέ τή Γερμανία!! Τό ψέμα τῶν γερμανῶν ἀξιωματικῶν εἶναι τόσο φανερό, τόσο χοντροκομμένο, τόσο ἀνόητο, πού κανένας κατατοπισμένος ἄνθρωπος δέν θά ἀμφιβάλει οὔτε στιγμή πώς εἶναι ψέμα. Κι' ἕνας πολιτικά κατατοπισμένος ἄνθρωπος πολύ περισσότερο δέν θά ἀμφιβάλει, γιά τό ὅτι τό νά τοποθετοῦν τόν Λένιν στό ἴδιο ἐπίπεδο μέ κάποιον Γιολτουχόβσκι (;) καί μέ τήν «Ἕνωση ἀπελευθέρωσης τῆς Οὐκρανίας» εἶναι μιά ἀνοησία πού χτυπᾶ ἰδιαίτερα στό μάτι, ἐπειδή καί ὁ Λένιν καί ὅλοι οἱ διεθνιστές *δήλωσαν* πολλές φορές *δημόσια*, τόν καιρό ἀκριβῶς τοῦ πολέμου, ὅτι *δέν ἔχουν καμιά σχέση* μ' αὐτή τήν ὕποπτη, σοσιαλπατριωτική «Ἕνωση»!

Τό χοντρό ψέμα τοῦ ἐξαγορασμένου ἀπό τούς γερμανούς Γερμόλενκο, ἤ τῶν γερμανῶν ἀξιωματικῶν δέν θά ἄξιζε οὔτε τήν ἐλάχιστη προσοχή, ἄν τό «ντοκουμέντο» δέν πρόσθετε ὁρισμένες «πληροφορίες, πού ἔφτασαν τήν τελευταία στιγμή» — ἄγνωστο σέ ποιόν, πῶς, ἀπό ποιόν, πότε — καί πού λένε ὅτι «τά χρήματα γιά τήν προπαγάνδα» «τά εἰσπράττουν» (ποιός; «τό

ντοκουμέντο» *φοβᾶται* νά πεῖ ἀνοιχτά ὅτι κατηγοροῦν ἤ ὑποψιάζονται τόν Λένιν!! τό ντοκουμέντο δέν λέει *ποιός* «εἰσπράττει»!) «μέσω» «ἔμπιστων προσώπων»: μέσω τῶν «μπολσεβίκων» Φιούρστενμπεργκ (Γκανέτσκι) καί Κοζλόβσκι. Ὅτι δῆθεν ὑπάρχουν γι' αὐτό τό πράγμα καί στοιχεῖα σχετικά μέ τήν ἀποστολή τῶν χρημάτων μέσω τῶν τραπεζῶν καί ὅτι «ἡ στρατιωτική λογοκρισία ἔχει διαπιστώσει μιά ἀδιάκοπη (!) ἀνταλλαγή τηλεγραφημάτων πολιτικοῦ καί χρηματικοῦ χαρακτήρα ἀνάμεσα στούς γερμανούς πράκτορες καί τούς μπολσεβίκους ἡγέτες»!!

Ἐπαναλαβαίνουμε ὅτι τό ψέμα εἶναι τόσο χοντρό, ὥστε ἡ ἀνοησία του χτυπάει στό μάτι. Καί μιά λέξη ἀπ' ὅλα αὐτά ἄν ἦταν ἀλήθεια, πῶς θά μποροῦσε τότε 1) νά ἐπιτρέψουν *ἐντελῶς τελευταῖα* στόν Γκανέτσκι νά μπεῖ ἐλεύθερα στή Ρωσία καί νά τόν ἀφήσουν νά φύγει ἐλεύθερα ἀπό τή Ρωσία; 2) νά *μή* συλλάβουν οὔτε τόν Γκανέτσκι, οὔτε τόν Κοζλόβσκι *πρίν* δημοσιευτοῦν στίς ἐφημερίδες οἱ πληροφορίες γιά τά ἐγκλήματά τους; Θά ἐπέτρεπε λοιπόν πραγματικά τό Γενικό ἐπιτελεῖο, ἄν εἶχε στ' ἀλήθεια ἀξιόπιστες πληροφορίες γιά χρηματικές ἐπιταγές, γιά τηλεγραφήματα κτλ., νά διαδοθοῦν φῆμες γι' αὐτό μέσω τοῦ Ἀλέξινσκι καί τοῦ κίτρινου τύπου, χωρίς νά συλλάβει τόν Γκανέτσκι καί τόν Κοζλόβσκι; Δέν εἶναι μήπως ξεκάθαρο πώς ἔχουμε νά κάνουμε μέ μιά κακότεχνη δουλιά συκοφαντῶν καλαμαράδων τοῦ χειρίστου εἴδους καί τίποτε παραπάνω;

Ἄς προσθέσουμε ὅτι καί ὁ Γκανέτσκι καί ὁ Κοζλόβσκι δέν εἶναι μπολσεβίκοι, ἀλλά μέλη τοῦ πολωνικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος, ὅτι ὁ Γκανέτσκι, μέλος τῆς ΚΕ του, μᾶς εἶναι γνωστός ἀπό τό συνέδριο τοῦ Λονδίνου (1903)[141], ἀπό τό ὁποῖο ἀποχώρησαν οἱ πολωνοί ἀντιπρόσωποι, κτλ. Οἱ μπολσεβίκοι *δέν* πῆραν *οὔτε δεκάρα* οὔτε ἀπό τόν Γκανέτσκι, οὔτε ἀπό τόν Κοζλόβσκι. Ὅλα αὐτά εἶναι τό πιό μεγάλο, τό πιό χοντροκομμένο ψέμα.

Καί ποιά εἶναι ἡ πολιτική του σημασία; Πρῶτο, ὅτι οἱ πολιτικοί ἀντίπαλοι τῶν μπολσεβίκων δέν μποροῦν νά τά βγάλουν πέρα χωρίς τό ψέμα καί τή συκοφαντία. Τόσο ποταποί καί πρόστυχοι εἶναι αὐτοί οἱ ἀντίπαλοι.

Δεύτερο, ὅτι παίρνουμε ἀπάντηση στό ἐρώτημα πού ἔχει μπεῖ στόν τίτλο τοῦ ἄρθρου.

Ἡ ἔκθεση γιά τά «ντοκουμέντα» εἶχε σταλεῖ στόν Κέρενσκι ἀπό τίς 16 ἀκόμη τοῦ *Μάη*. Ὁ Κέρενσκι εἶναι μέλος καί τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τοῦ Σοβιέτ, δηλαδή καί τῶν δυό «ἐξουσιῶν». Ἀπό τίς 16 τοῦ Μάη ὡς τίς 5 τοῦ Ἰούλη πέρασε

πολύς καιρός. Ἡ ἐξουσία, ἄν ἦταν ἐξουσία, θά μποροῦσε καί θά ἔπρεπε νά ἐξετάσει *ἡ ἴδια* τά «ντοκουμέντα», νά ἀνακρίνει τούς μάρτυρες, νά συλλάβει τούς ὕποπτους. Ἡ ἐξουσία, καί *οἱ δυό* «ἐξουσίες», καί ἡ Προσωρινή κυβέρνηση καί ἡ ΚΕΕ, μποροῦσαν κι' ἔπρεπε νά τό κάνουν αὐτό.

Καί οἱ δυό ἐξουσίες ἀδρανοῦν. Καί τό Γενικό ἐπιτελεῖο ἀποδείχνεται πώς ἔχει κάποιες σχέσεις μέ τόν Ἀλέξινσκι, πού δέν ἔγινε δεκτός στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ γιατί εἶναι συκοφάντης! Τό Γενικό ἐπιτελεῖο τή στιγμή ἀκριβῶς τῆς ἀποχώρησης τῶν καντέτων ἐπιτρέπει — μπορεῖ καί τυχαῖα — τήν παράδοση τῶν ἐπίσημων ντοκουμέντων του στόν Ἀλέξινσκι γιά δημοσίευση!

Ἡ ἐξουσία ἀδρανεῖ. Καί ὁ Κέρενσκι, καί ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, καί ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ οὔτε σκέπτονται κάν νά συλλάβουν τόν Λένιν, τόν Γκανέτσκι, τόν Κοζλόβσκι, μιά καί τούς θεωροῦν ὕποπτους. Χθές τή νύχτα, στίς 4 τοῦ Ἰούλη, καί ὁ Τσχεΐτζε καί ὁ Τσερετέλι ζήτησαν ἀπό τίς ἐφημερίδες νά μή δημοσιεύσουν τήν ὁλοφάνερη συκοφαντία. Καί ταυτόχρονα, λίγο ἀργότερα, ἀργά τή νύχτα, ὁ Πόλοβτσεφ στέλνει τούς γιοῦνκερ καί τούς κοζάκους νά σπάσουν τά γραφεῖα τῆς «Πράβντα», νά σταματήσουν τήν ἔκδοσή της, νά συλλάβουν τούς συντάκτες, νά πάρουν τά βιβλία (τάχα γιά νά κάνουν ἔλεγχο μήπως εἶναι καταχωρημένα σ' αὐτά ὕποπτα κονδύλια) καί σύγχρονα δημοσιεύουν στήν κίτρινη λαχανοφυλλάδα, στή βρωμερή ἐφημεριδούλα «Ζιβόγε Σλόβο» μιά πρόστυχη συκοφαντία, γιά νά ἀνάψουν τά πάθη, νά ρίξουν λάσπη στούς μπολσεβίκους, νά δημιουργήσουν ἐμπρηστική ἀτμόσφαιρα, γιά νά δικαιολογήσουν μέ κάποια εὐλογοφάνεια τήν πράξη τοῦ Πόλοβτσεφ, τῶν γιοῦνκερ καί τῶν κοζάκων πού ἔσπασαν τά γραφεῖα τῆς «Πράβντα».

Ὅποιος δέν κλείνει τά μάτια του *γιά νά μή βλέπει τήν ἀλήθεια*, δέν μπορεῖ νά παραμείνει στήν πλάνη. Ὅταν *πρέπει* νά δράσουν, *καί οἱ δυό* ἐξουσίες ἀδρανοῦν — ἡ ΚΕΕ γιατί «ἔχει ἐμπιστοσύνη» στούς καντέτους καί φοβᾶται μήν τούς κάνει νά θυμώσουν, καί οἱ καντέτοι δέν δροῦν σάν ἐξουσία, γιατί προτιμοῦν νά δροῦν *ἀπό τά παρασκήνια*.

Νάτη ἡ παρασκηνιακή ἀντεπανάσταση — ἐδῶ μπροστά στά μάτια μας: εἶναι οἱ καντέτοι, ὁρισμένοι κύκλοι τοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου («ἡ ἀνώτατη ἡγεσία τοῦ στρατοῦ», ὅπως λέει ἡ ἀπόφαση τοῦ Κόμματός μας) καί ὁ ὕποπτος, μισομαυροεκατονταρχίτικος Τύπος. Νά ποιοί *δέν* ἀδρανοῦν, νά ποιοί «δουλεύουν» ὁμόθυμα

ἀπό κοινοῦ· νά τό περιβάλλον ἀπ' ὅπου τροφοδοτεῖται ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν προγκρόμ, οἱ ἀπόπειρες γιά πογκρόμ, οἱ πυροβολισμοί ἐνάντια στούς διαδηλωτές καί τά λοιπά καί τά λοιπά.

Ὅποιος δέν κλείνει ἐπίτηδες τά μάτια του, γιά νά μή βλέπει τήν ἀλήθεια, δέν μπορεῖ νά ἐξακολουθεῖ νά παραμένει στήν πλάνη.

Ἐξουσία δέν ὑπάρχει καί δέν θά ὑπάρχει, ὅσο τό πέρασμά της στά χέρια τῶν Σοβιέτ δέν ἀποτελέσει τή βάση γιά τή δημιουργία της. Ἡ ἀντεπανάσταση ἐπωφελεῖται ἀπό τήν ἀνυπαρξία ἐξουσίας καί συνενώνει τούς καντέτους μέ ὁρισμένους κύκλους τῆς ἀνώτατης ἡγεσίας τοῦ στρατοῦ καί μέ τόν μαυροεκατονταρχίτικο Τύπο. Αὐτή εἶναι θλιβερή πραγματικότητα, μά πραγματικότητα.

Ἐργάτες καί στρατιῶτες! Χρειάζεται νά δείξετε ἀντοχή, σταθερότητα, ἐπαγρύπνηση!

Γράφτηκε στίς 5 (18) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 19 (6) τοῦ Ἰούλη 1917 στήν ἐφημερίδα «Λιστόκ «Πράβντι»»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΣΙΧΑΜΕΡΕΣ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΕΣ ΤΩΝ ΜΑΥΡΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΛΕΞΙΝΣΚΙ

Ἡ ἐφημερίδα «Ζιβόγε Σλόβο», ἀνοιχτά μαυροεκατονταρχίτικη, δημοσίευσε σήμερα μιά ποταπή, βρωμερή συκοφαντία ἐνάντια στόν Λένιν*.

Ἡ ἐφημερίδα «Πράβντα» δέν μπορεῖ νά κυκλοφορήσει, ἐπειδή οἱ γιοῦνκερ ἔσπασαν τή νύχτα τῆς 5 τοῦ Ἰούλη τά γραφεῖα της· γι' αὐτό τό λόγο ἡ λεπτομερειακή διάψευση τῆς βρωμερῆς συκοφαντίας θά γίνει μέ καθυστέρηση.

Γιά τήν ὥρα δηλώνουμε ὅτι ἡ πληροφορία τῆς «Ζιβόγε Σλόβο» εἶναι *συκοφαντία*, ὅτι ὁ *Τσχεΐτζε* τηλεφώνησε τή νύχτα τῆς 5 τοῦ Ἰούλη *σέ ὅλες τίς μεγάλες ἐφημερίδες* καί παρακάλεσε νά μή δημοσιεύσουν τά συκοφαντικά ἐμπρηστικά ἄρθρα. Οἱ μεγάλες ἐφημερίδες ἱκανοποίησαν τήν παράκληση τοῦ Τσχεΐτζε καί στίς 5 τοῦ Ἰούλη καμιά ἐφημερίδα, ἐκτός ἀπό τή βρωμερή «Ζιβόγε Σλόβο», *δέν δημοσίευσε τή σιχαμερή συκοφαντία.*

Ὅσο γιά τόν Ἀλέξινσκι, εἶναι τόσο γνωστός σάν συκοφάντης, πού *δέν γίνεται δεκτός* στήν Ἐκτελ. Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ, *ὅσο* δέν ἀποκατασταθεῖ, δηλ. *ὅσο δέν ἀποκαταστήσει τήν τιμή του.*

Πολίτες! Μήν πιστεύετε τούς βρωμερούς συκοφάντες, τόν Ἀλέξινσκι καί τή «Ζιβόγε Σλόβο».

Ἡ συκοφαντία τῆς «Ζιβόγε Σλόβο» φαίνεται μέ τό πρῶτο καί μόνο ἀπό τά παρακάτω: ἡ «Ζιβόγε Σλόβο» γράφει ὅτι τό γράμμα (ὑπ. ἀριθμ. 3719) πρός τόν Κέρενσκι σχετικά μέ τήν κατηγορία ἐνάντια στόν Λένιν στάλθηκε ἀπό τό ἐπιτελεῖο[142] στίς *16 τοῦ Μάη*. Εἶναι φανερό πώς ὁ Κέρενσκι ἦταν ὑποχρεωμένος νά συλλάβει ἀμέσως τόν Λένιν καί νά διατάξει *κυβερνητική ἔρευνα*, ἄν πίστευε ἔστω καί γιά μιά στιγμή τή σοβαρότητα τῶν κατηγοριῶν ἤ τῶν ὑποψιῶν.

Γράφτηκε στίς 5 (18) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 19 (6) τοῦ Ἰούλη 1917 στήν ἐφημερίδα «Λιστόκ «Πράβντι»»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας, πού παραβλήθηκε μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Ἡ συκοφαντία εἶχε ἀναδημοσιευτεῖ καί τοιχοκολληθεῖ σέ εἰδικό φυλλάδιο χωρίς ὑπογραφή.

ΚΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Μέ ὁλόκληρη θάλασσα ἀπό βρισιές καί κακολογίες περιλούζουν τούς μπολσεβίκους ἀπ' ἀφορμή τή διαδήλωση τῆς 3 καί τῆς 4 τοῦ Ἰούλη.

Φτάνουν στό σημεῖο νά κατηγοροῦν τούς μπολσεβίκους ὅτι «προσπάθησαν νά καταλάβουν τήν πόλη», ὅτι ἤθελαν «νά ἐκβιάσουν» τή θέληση τῶν Σοβιέτ, ὅτι «ἐπιβουλεύτηκαν τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ» καί τά λοιπά καί τά παρόμοια.

Τά γεγονότα ὅμως μαρτυροῦν ὅτι οἱ μπολσεβίκοι, παρόλο πού οἱ μάζες ἦταν ἐξοπλισμένες, *δέν* κατέλαβαν (ἄν καί μποροῦσαν νά καταλάβουν) καί *δέν* προσπάθησαν νά καταλάβουν ὄχι μόνο κανένα τμῆμα τῆς πόλης, μά οὔτε κι' ἕνα κτίριο, οὔτε κι' ἕνα ἵδρυμα.

Τά γεγονότα μαρτυροῦν ὅτι μοναδική *πολιτική* περίπτωση χρησιμοποίησης βίας *ἀπέναντι σέ ἵδρυμα* παρουσιάστηκε τή νύχτα τῆς 5 τοῦ Ἰούλη καί ἦταν ἡ καταστροφή τῶν γραφείων τῆς «Πράβντα» ἀπό τούς γιοῦνκερ καί τούς κοζάκους, μέ διαταγή τοῦ Πόλοβτσεφ *χωρίς νά ξέρει τό Σοβιέτ, παρά τή θέληση τοῦ Σοβιέτ.*

Αὐτό εἶναι γεγονός.

Αὐτό εἶναι μιά προμελετημένη, κακοήθης χρησιμοποίηση βίας ἀπέναντι σ' ἕνα ὁλόκληρο ἵδρυμα, αὐτό εἶναι «ἐπιβουλή» καί «ἐκβιασμός», ὄχι στά λόγια, ἀλλά στήν πράξη. Ἄν αὐτή ἡ ἐπιβουλή ἦταν νόμιμη, εἴτε ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, εἴτε τό Σοβιέτ θά ἐπιδοκίμαζαν ἕνα τέτιο μέτρο: *καμιά ἐξουσία δέν τό ἔκανε αὐτό*. Οἱ καταστροφεῖς τῆς «Πράβντα» *δέν βρῆκαν ὑποστήριξη* οὔτε ἀπό τό Σοβιέτ, οὔτε ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση.

Οἱ μπολσεβίκοι κάλεσαν τούς στρατιῶτες, πού ἄρχισαν τήν ἐκδήλωση, νά ἐνεργοῦν *εἰρηνικά καί ὀργανωμένα.*

Οὔτε ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, οὔτε τό Σοβιέτ *δέν* κάλεσαν τούς γιοῦνκερ, τούς κοζάκους καί τόν Πόλοβτσεφ νά ἐνεργοῦν εἰρηνικά καί ὀργανωμένα, νόμιμα.

* *
*

Μᾶς λένε ὅμως ὅτι ρίχτηκαν πυροβολισμοί.

Ναί, πυροβολισμοί ρίχτηκαν. Ποιοί όμως πυροβόλησαν; Ποιός τολμάει, χωρίς νά γίνει προηγούμενα ἀνάκριση, νά κατηγορήσει κἀποιον ὅτι πυροβόλησε;

Ἀλλά, ἀκοῦστε, ἄν ἐπιθυμεῖτε, ἕνα μάρτυρα *ἀπό ἀστικό περιβάλλον*.

Ὁ μάρτυρας αὐτός εἶναι ἡ ἐφημερίδα «Μπιρζεβίγε Βέντομοστι», βραδυνή ἔκδοση τῆς 4 τοῦ Ἰούλη· νομίζω ὅτι κανένας στόν κόσμο δέν μπορεῖ νά ὑποψιαστεῖ αὐτό τό μάρτυρα ὅτι μεροληπτεῖ ὑπέρ τῶν μπολσεβίκων! Νά τί λέει ὁ μάρτυρας:

«Ἀκριβῶς στίς 2 τό ἀπόγευμα, στή διασταύρωση Σαντόβαγια καί Νιέβσκι, ὅταν περνοῦσαν οἱ ἔνοπλοι διαδηλωτές καί τό συγκεντρωμένο πλῆθος τούς παρακολουθοῦσε ἥσυχα, *ἀπό τή δεξιά μεριά τῆς Σαντόβαγια ἀκούστηκε ἐκκωφαντικός πυροβολισμός, καί ὕστερα ἄρχισε βολή κατά ριπές*».

Ἔτσι, ἀκόμη καί ὁ μάρτυρας τῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας εἶναι ὑποχρεωμένος νά ὁμολογήσει τήν ἀλήθεια, δηλαδή: ὅτι *ἄρχισαν* νά πυροβολοῦν *ἀπό τή δεξιά μεριά τῆς Σαντόβαγια!!* Δέν δείχνει μήπως αὐτό ξεκάθαρα ὅτι πυροβολοῦσαν *κατά τῶν διαδηλωτῶν;*

Εἶναι λοιπόν δύσκολο νά καταλάβει κανείς, πῶς ἄν οἱ διαδηλωτές ἐπεδίωκαν ἤ ἤθελαν νά δράσουν χρησιμοποιώντας βία, *θά ἔστελναν ἔνοπλους σ' ἕνα συγκεκριμένο ἵδρυμα* (ὅπως ὁ Πόλοβτσεφ ἔστειλε τούς γιοῦνκερ καί τούς κοζάκους ἐνάντια στήν «Πράβντα»); Ἀντίθετα, ὅταν ὑπάρχουν σκοτωμένοι ναῦτες κι' ὅταν οἱ μάρτυρες τῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας λένε πῶς οἱ πυροβολισμοί ἄρχισαν «ἀπό τή δεξιά μεριά τῆς Σαντόβαγια», «ὅταν περνοῦσαν οἱ ἔνοπλοι διαδηλωτές» — δέν εἶναι μήπως αὐτό μιά ἐξόφθαλμη ἀπόδειξη ὅτι τή βία τήν ἐπεδίωκαν, τή βία τήν ἤθελαν *ἀκριβῶς οἱ μαυροεκατονταρχίτες, ἀκριβῶς οἱ ἀντίπαλοι* τῆς δημοκρατίας, ἀκριβῶς οἱ κύκλοι πού βρίσκονται κοντά στούς καντέτους;

Γράφτηκε στίς 5 (18) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 19 (6) τοῦ Ἰούλη 1917 στήν ἐφημερίδα «Λιστόκ «Πράβντι»»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΚΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Στή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, πού ἔγινε τό βράδυ τῆς 4 τοῦ Ἰούλη, ὁ πολίτης Τσαϊκόβσκι στό λόγο του πλησίασε καταπληκτικά τήν οὐσία τοῦ ζητήματος.

Ἀντιτάχθηκε στήν ἀνάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό τό Σοβιέτ καί ἔφερε, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, τό ἑξῆς «συντριπτικό», θά μπορούσαμε νά ποῦμε, ἐπιχείρημα: ἐμεῖς πρέπει νά κάνουμε τόν πόλεμο, ἀλλά ὁ πόλεμος δέν μπορεῖ νά γίνει χωρίς χρήματα. Οἱ ἄγγλοι ὅμως καί οἱ ἀμερικανοί δέν θά δόσουν χρήματα, ἄν τήν ἐξουσία θά τήν ἔχουν οἱ «σοσιαλιστές», θά δόσουν χρήματα μόνο στήν περίπτωση πού θά συμμετέχουν στήν κυβέρνηση οἱ καντέτοι.

Κοντά στήν οὐσία τοῦ ζητήματος.

Δέν μπορεῖς νά συμμετέχεις στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο χωρίς νά «συμμετέχεις» στήν καπιταλιστική ἐπιχείρηση ὑποδούλωσης τοῦ λαοῦ μέ δάνεια ἀπό τούς κυρίους καπιταλιστές.

Γιά νά ξεσηκωθεῖς πραγματικά ἐνάντια στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο, πρέπει νά κόψεις *ὅλα* τά νήματα πού σέ συνδέουν καί σέ δένουν μέ τό κεφάλαιο, καί νά δοθεῖ ἄφοβα στά χέρια τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν ὁ ἔλεγχος τῶν τραπεζῶν, ὁ ἔλεγχος τῆς παραγωγῆς, ἡ ρύθμισή της.

Κι' ἐμεῖς ἐπίσης νομίζουμε πώς οἱ ἄγγλοι καί οἱ ἀμερικανοί δέν θά δόσουν χρήματα, παρά μόνο μέ τήν ἐγγύηση τῶν καντέτων. Ἕνα ἀπό τά δυό: ἤ θά ὑπηρετεῖς τούς καντέτους, θά ὑπηρετεῖς τό κεφάλαιο, θά συσσωρεύεις ἰμπεριαλιστικά δάνεια (καί νά μήν ἔχεις τήν ἀξίωση νά ὀνομάζεσαι «ἐπαναστατική» δημοκρατία, νά δεχτεῖς τό ταιριαστό παρατσούκλι — *ἰμπεριαλιστική* δημοκρατία), ἤ θά ξεκόψεις ἀπό τούς καντέτους, θά ξεκόψεις ἀπό τούς καπιταλιστές, θά ξεκόψεις ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό, θά γίνεις ἐπαναστάτης στήν πράξη καί στά ζητήματα τοῦ πολέμου.

Ὁ Τσαϊκόβσκι πλησίασε τήν οὐσία τοῦ ζητήματος.

Γράφτηκε στίς 5 (18) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 19 (6) τοῦ Ἰούλη 1917 στήν ἐφημερίδα «Λιστόκ «Πράβντι»»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΗ ΝΤΡΕΫΦΟΥΣ;

Μήπως θέλουν ὁρισμένοι «ἀρχηγοί» τοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου μας νά ἐπαναλάβουν τήν ὑπόθεση Ντρέυφους;[143]

Αὐτό μᾶς κάνει νά σκεπτόμαστε ἢ ἐξωφρενικά ξετσίπωτη καί τερατώδης συκοφαντία πού δημοσιεύτηκε στή «Ζιβόγε Σλόβο» καί πού τήν ἐξετάσαμε λεπτομερειακά σέ ἄλλο μέρος.

Τό γαλλικό Γενικό ἐπιτελεῖο ἀπόκτησε μέ τήν ὑπόθεση Ντρέυφους μιά θλιβερή καί ἐπαίσχυντη φήμη σέ ὅλο τόν κόσμο, ἐπειδή κατέφυγε σέ ὄχι σωστά, σέ ἀνέντιμα καί ἐντελῶς ἐγκληματικά μέτρα (ποταπά) γιά νά κατηγορήσει τόν Ντρέυφους.

Τό δικό μας Γενικό ἐπιτελεῖο ἐκδηλώθηκε «στήν ὑπόθεση» κατά τῶν μπολσεβίκων, μοῦ φαίνεται, γιά πρώτη φορά δημόσια, μέσω... — πράγμα παράξενο, χαρακτηριστικό, ἀπίθανο — μέσω τῆς μαυροεκατονταρχίτικης φυλλάδας «Ζιβόγε Σλόβο», πού δημοσίευσε τήν ὁλοφάνερη συκοφαντία ὅτι ὁ Λένιν εἶναι κατάσκοπος. Ἡ πληροφορία αὐτή ἀρχίζει μέ τά παρακάτω λόγια:

«Μαζί μέ τό γράμμα τῆς 16 τοῦ Μάη 1917 ὑπ' ἀριθ. 3719 ὁ ἐπιτελάρχης τῆς ἀνώτατης διοίκησης τοῦ στρατοῦ διαβίβασε στόν ὑπουργό Στρατιωτικῶν τό πρακτικό τῆς ἀνάκρισης» (τοῦ Γερμόλενκο).

Μπορεῖ ἄραγε νά νοηθεῖ, σέ μιά κάπως κανονική διεξαγωγή δικαστικῆς ὑπόθεσης, τά πρακτικά τῆς ἀνάκρισης πού ἀνήκουν στό ἐπιτελεῖο νά δημοσιεύονται στό μαυροεκατονταρχίτικο Τύπο *πρίν* ὁριστεῖ ἡ ἀνάκριση, ἤ *πρίν* συλληφθοῦν οἱ ὕποπτοι;

Τό ἐπιτελεῖο διευθύνει τήν ὑπηρεσία πληροφοριῶν. Αὐτό εἶναι ἀδιαφιλονίκητο. Πῶς μπορεῖ ὅμως νά μιλήσεις γιά ὑπηρεσία πληροφοριῶν, ὅταν ἕνα ντοκουμέντο πού στάλθηκε στίς 16 τοῦ Μάη κι' ἀπό καιρό τό εἶχε λάβει ὁ Κέρενσκι δημοσιεύεται ὄχι ἀπ' τόν *Κέρενσκι*, ἀλλά ἀπό μιά μαυροεκατονταρχίτικη φυλλάδα;;

Σέ τί διαφέρει κατά βάθος αὐτό ἀπό τίς μεθόδους πού χρησιμοποιήθηκαν στήν ὑπόθεση Ντρέυφους;

Γράφτηκε στίς 5 (18) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 19 (6) τοῦ Ἰούλη 1917 στήν ἐφημερίδα «Λιστόκ «Πράβντι»»

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας

ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ(μπ)

Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ, πραγματοποιώντας τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ πού δημοσιεύτηκε χθές (ἀπόφαση πού τήν ὑπόγραψε καί ἡ Ἐπιτροπή Πετρούπολης)[144], καλεῖ τούς ἐργάτες νά ξαναπιάσουν δουλιά ἀπό αὔριο, δηλαδή ἀπό τό πρωί τῆς 7 τοῦ Ἰούλη.

Μέ τήν ἀπόφαση αὐτή συμφωνεῖ καί ἡ σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργοστασίων τῆς Βίμποργκσκαγια στορονά.

Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή
τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ

Γράφτηκε στίς 6 (19) τοῦ Ἰούλη

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1928
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ.VII

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΝΤΡΕΫΦΟΥΣΙΑΔΑ

Τό παλιό ἑνώνεται μέ τό νεότερο — ἔτσι γινόταν πάντα σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τίς μεθόδους ἐκμετάλλευσης καί διωγμῶν πού χρησιμοποιοῦσε ὁ τσαρισμός, ἔτσι γίνεται καί στή ρεπουμπλικανική Ρωσία. Ἡ ἀντεπαναστατική ἀστική τάξη καρυκεύει τόν πολιτικό κατατρεγμό τῶν μπολσεβίκων, σάν Κόμματος τοῦ διεθνοῦς ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου, μέ τίς πιό βρωμερές συκοφαντίες καί μέ μιά «ἐκστρατεία» τοῦ Τύπου πού μοιάζει ἀπόλυτα μέ τήν ἐκστρατεία τῶν γαλλικῶν κληρικαλικῶν καί μοναρχικῶν ἐφημερίδων στήν ὑπόθεση Ντρέυφους.

Ὁ Ντρέυφους πρέπει ὁπωσδήποτε νά κατηγορηθεῖ γιά κατασκοπεία! — αὐτό ἦταν τότε τό σύνθημα. Κάποιος ἀπό τούς μπολσεβίκους πρέπει ὁπωσδήποτε νά κατηγορηθεῖ γιά κατασκοπεία! — αὐτό εἶναι τώρα τό σύνθημα. Συκοφαντία τοῦ αἰσχίστου εἴδους, καλπιές, χοντροκομμένη ψευτιά καί ραφιναρισμένη προσπάθεια νά θολώσουν τό μυαλό τοῦ ἀναγνώστη — ὅλες αὐτές τίς μεθόδους τίς ἐφαρμόζει μέ πρωτοφανέρωτο ζῆλο ὁ κίτρινος καί γενικά ὁ ἀστικός Τύπος. Γενικά ξεσηκώνεται ἕνα ἄγριο οὐρλιαχτό πού φτάνει μέχρι λύσσας, ὅπου μερικές φορές δέν μπορεῖς ὄχι μόνο ἐπιχειρήματα, μά οὔτε καί ἁπλούς ἔναρθρους φθόγγους νά ξεχωρίσεις.

Νά μερικές ἀπό τίς μεθόδους τῆς νεότερης ρεπουμπλικανικῆς ντρεϋφουσιάδας μας. Στήν ἀρχή «ἔβαλαν μπρός» τρία βασικά «ἐπιχειρήματα»: τόν Γερμόλενκο, τά 20 ἑκατομμύρια τοῦ Κοζλόβσκι, τήν ἀνάμιξη τοῦ Πάρβους.

Τήν ἄλλη μέρα ἡ κυριότερη πογκρομική ἐφημερίδα «Ζιβόγε Σλόβο» δημοσιεύει κιόλας δυό «ἐπανορθώσεις», ἀναγνωρίζοντας ὅτι ὁ «ἀρχηγός» τῶν μπολσεβίκων δέν εἶναι ἐξαγορασμένος,

μά ἕνας φανατικός, καί κατεβάζοντας τά 20 ἑκατομμύρια σέ 20 χιλιάδες. Καί μιά ἄλλη ἐφημερίδα δήλωνε κιόλας πώς οἱ καταθέσεις τοῦ Γερμόλενκο ἔχουν δευτερεύουσα σημασία.

Στή «Λιστόκ «Πράβντι»»[145] τῆς 6 τοῦ Ἰούλη ἀποδείξαμε ἤδη ὅτι οἱ καταθέσεις τοῦ Γερμόλενκο* εἶναι τελείως ἀνόητες. — Ἔγινε φανερό πώς τό νά ἐπικαλεῖται κανείς αὐτές τίς καταθέσεις ἦταν ἄτοπο.

Στήν ἴδια «Λιστόκ» ἔχει δημοσιευτεῖ τό γράμμα τοῦ Κοζλόβσκι πού διαψεύδει τή συκοφαντία. Ὕστερα ἀπό τή διάψευση κατεβάζουν τά 20 000 000 σέ 20 000 — ἀντί ἀκριβή ἀριθμό, πάλι «στρογγυλό»!

Ἀνακατεύουν τόν Πάρβους, βάζοντας ὅλα τά δυνατά τους νά παρουσιάσουν μιά κάποια σχέση ἀνάμεσα σ' αὐτόν καί στούς μπολσεβίκους. Στήν πραγματικότητα ὅμως οἱ μπολσεβίκοι εἶναι ἐκεῖνοι πού ἀποκάλεσαν ἤδη στή «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» τῆς Γενεύης τόν Πάρβους ἀποστάτη**, τόν καταδίκασαν ἀμείλικτα, ἀντιμετωπίζοντάς τον σάν γερμανό Πλεχάνοφ, καί ἐξάλειψαν μιά γιά πάντα κάθε δυνατότητα γιά ὁποιαδήποτε προσέγγιση μέ παρόμοιους σοσιαλσωβινιστές. Οἱ μπολσεβίκοι εἶναι ἐκεῖνοι πού στήν πανηγυρική συνεδρίαση τῆς Στοκχόλμης μέ τή συμμετοχή τῶν ἀριστερῶν σοσιαλιστῶν τῆς Σουηδίας[146] ἀρνήθηκαν κατηγορηματικά ὄχι μόνο νά συζητήσουν μέ τόν Πάρβους, ἀλλά καί νά τοῦ ἐπιτρέψουν νά πάρει μέρος μέ ὁποιαδήποτε ἰδιότητα, ἔστω καί σάν καλεσμένος.

Ὁ Γκανέτσκι ἀσχολοῦνταν μέ ἐμπορικές ὑποθέσεις, σάν ὑπάλληλος τοῦ οἴκου στόν ὁποῖο ἦταν μέτοχος ὁ Πάρβους. Φυσικά, ἡ ἐμπορική καί χρηματική ἀλληλογραφία περνοῦσε ἀπό λογοκρισία καί ἦταν στό σύνολό της ἀπόλυτα προσιτή στόν ἔλεγχο. Προσπαθοῦν νά μπερδέψουν τίς ἐμπορικές αὐτές ὑποθέσεις μέ τήν πολιτική, ἄν καί δέν τό ἀποδείχνουν αὐτό ἀπολύτως μέ τίποτε !!

Φτάνουν σέ τέτιο γελοῖο σημεῖο, ὥστε κατηγοροῦν τήν «Πράβντα», ἐπειδή οἱ γερμανικές ἐφημερίδες ἀναδημοσίευαν, πότε-πότε μέ διαστρεβλώσεις, τά τηλεγραφήματά της πρός τίς σοσιαλιστικές ἐφημερίδες τῆς Σουηδίας καί ὅλων τῶν ἄλλων χωρῶν (πού, ἐννοεῖται, περνοῦσαν ἐπίσης ἀπό λογοκρισία καί ἦταν πολύ γνωστά στή λογοκρισία)! Λές καί μπορεῖ νά ἀποτελέ-

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 410-417. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 83-84. *Ἡ Σύντ.*

σει κατηγορία ἡ ἀναδημοσίευση εἴτε οἱ κακοήθεις διαστρεβλώσεις!

Πραγματική ντρεϋφουσιάδα, ἐκστρατεία ψευτιᾶς καί συκοφαντίας μέ βάση τό ἄγριο πολιτικό μίσος... Πόσο βρώμικες ὅμως πρέπει νά εἶναι οἱ πηγές πού ὑποκαθιστοῦν τήν πάλη τῶν ἰδεῶν μέ τή διάδοση συκοφαντιῶν!

Γράφτηκε στίς 6-7 (19-20) τοῦ Ἰούλη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. IV

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

ΔΙΑΨΕΥΣΗ ΣΚΟΤΕΙΝΩΝ ΔΙΑΔΟΣΕΩΝ

Στή «Λιστόκ «Πράβντι»» τῆς 6 τοῦ Ἰούλη δημοσιεύτηκε λεπτομερειακή διάψευση τῆς βρωμερῆς συκοφαντίας ἐνάντια στόν Λένιν καί ἄλλους πού τή διάδοσαν οἱ μαυροεκατονταρχίτικες ἐφημερίδες*. Παρόμοια διάψευση, πιό σύντομη, δημοσιεύτηκε σέ χωριστό φυλλάδιο ἐξονόματος τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματός μας.

Συμπληρωματικά πρέπει ἁπλῶς νά ἀπαντήσουμε στά ἐρωτήματα πού μᾶς βάζουν: εἶναι ἄραγε σωστές οἱ διαδόσεις γιά σύλληψη τοῦ Λένιν, τοῦ Κάμενεφ, τοῦ Ζηνόβιεφ καί ἄλλων; Ὄχι, οἱ διαδόσεις αὐτές *δέν εἶναι σωστές*. Ὅλοι οἱ παραπάνω μπολσεβίκοι, πού ἐνάντιά τους καταφέρεται μέ ἰδιαίτερο ζῆλο ὁ βρωμερός συκοφαντικός Τύπος, εἶναι μέλη τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Παρακαλοῦμε γιά ἄλλη μιά φορά ὅλους τούς τίμιους πολίτες νά μήν πιστεύουν στίς βρωμερές συκοφαντίες καί τίς σκοτεινές διαδόσεις.

Γράφτηκε στίς 7 (20) τοῦ Ἰούλη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1928 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 410-417. *Ἡ Σύντ.*

ΤΡΕΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ[147]

Ὅσο πιό λυσσασμένη εἶναι αὐτές τίς μέρες ἡ ἐκστρατεία συκοφαντίας καί ψευτιᾶς κατά τῶν μπολσεβίκων, τόσο πιό ἤρεμα πρέπει ἐμεῖς, ἀνασκευάζοντας τήν ψευτιά καί τή συκοφαντία, νά ἐμβαθύνουμε στό ζήτημα τῆς ἱστορικῆς ἀλληλουχίας τῶν γεγονότων καί τῆς πολιτικῆς, *δηλαδή τῆς ταξικῆς*, σημασίας τῆς δοσμένης πορείας τῆς ἐπανάστασης.

Γιά ἀνασκευή τῆς ψευτιᾶς καί τῆς συκοφαντίας δέν ἔχουμε ἐδῶ παρά νά παραπέμψουμε ξανά στή «Λιστόκ «Πράβντι»» τῆς 6 τοῦ Ἰούλη καί νά ἐπιστήσουμε ἰδιαίτερα τήν προσοχή τῶν ἀναγνωστῶν στό δημοσιευμένο πιό κάτω ἄρθρο πού ἀποδείχνει μέ ντοκουμέντα ὅτι στίς 2 τοῦ Ἰούλη οἱ μπολσεβίκοι ἔκαναν προπαγάνδα *ἐνάντια* στήν ἐκδήλωση (ὅπως παραδέχεται ἡ ἐφημερίδα τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν), ὅτι στίς 3 τοῦ Ἰούλη ἡ ἀγανάκτηση τῶν μαζῶν ξεχείλισε καί ἡ ἐκδήλωση ἄρχισε παρά τίς συμβουλές μας, ὅτι στίς 4 τοῦ Ἰούλη καλούσαμε μέ προκήρυξή μας (πού δημοσιεύτηκε ἀπό τήν ἴδια τήν ἐφημερίδα τῶν ἐσέρων, τή «Ντιέλο Ναρόντα») σέ μιά *εἰρηνική* καί *ὀργανωμένη* διαδήλωση, ὅτι τή νύχτα τῆς 4 τοῦ Ἰούλη πήραμε ἀπόφαση νά σταματήσουμε τή διαδήλωση[148]. Συκοφαντεῖστε, συκοφάντες! ποτέ δέν θά μπορέσετε νά διαψεύσετε αὐτά τά γεγονότα καί τήν ἀποφασιστική τους σημασία σέ ὅλη τους τήν ἀλληλουχία!

Ἂς περάσουμε στό ζήτημα τῆς ἱστορικῆς ἀλληλουχίας τῶν γεγονότων. Ὅταν στίς ἀρχές ἀκόμη τοῦ Ἀπρίλη ταχθήκαμε ἐνάντια στήν ὑποστήριξη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, μᾶς ἐπιτέθηκαν καί οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι. Καί τί ἀπόδειξε ἡ ζωή;

Τί ἀπόδειξαν οἱ τρεῖς πολιτικές κρίσεις: τῆς 20 καί 21 τοῦ Ἀπρίλη, τῆς 10 καί 18 τοῦ Ἰούνη, τῆς 3 καί 4 τοῦ Ἰούλη;

Πρῶτο, ἀπόδειξαν τήν αὐξανόμενη δυσαρέσκεια τῶν μαζῶν ἀπό τήν ἀστική πολιτική τῆς ἀστικῆς πλειοψηφίας τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης.

Εἶναι ἐνδιαφέρον νά σημειώσουμε πώς ἡ ἐφημερίδα τοῦ κυβερνητικοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, ἡ «Ντιέλο Ναρόντα», στό φύλλο τῆς 6 τοῦ Ἰούλη βρέθηκε στήν ἀνάγκη, παρόλη τήν ἐχθρότητά της πρός τούς μπολσεβίκους, νά ἀναγνωρίσει τά βαθιά οἰκονομικά καί πολιτικά αἴτια τοῦ κινήματος τῆς 3 καί τῆς 4 τοῦ Ἰούλη. Οἱ ἀνόητες, χοντροκομμένες, βρωμερές ψευτιές ὅτι αὐτό τό κίνημα προκλήθηκε τεχνητά, ὅτι οἱ μπολσεβίκοι προπαγάνδιζαν *ὑπέρ* τῆς ἐκδήλωσης, θά ξεσκεπάζονται μέρα μέ τή μέρα ὁλοένα καί περισσότερο.

Ἡ κοινή αἰτία, ἡ κοινή πηγή, ἡ κοινή βαθιά ρίζα καί τῶν τριῶν πολιτικῶν κρίσεων πού ἀναφέραμε εἶναι φανερή — ἰδιαίτερα ἄν τίς δοῦμε στήν ἀλληλουχία τους, ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ ἐπιστήμη νά βλέπουμε τήν πολιτική. Εἶναι ἀνόητο καί νά τό φανταστεῖ κανείς, ὅτι τρεῖς κρίσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους θά μποροῦσαν νά προκληθοῦν τεχνητά.

Δεύτερο, εἶναι διδακτικό νά ἐμβαθύνει κανείς στό ζήτημα: τί τό κοινό καί ἰδιαίτερο ὑπῆρχε σέ κάθε μιά ἀπ' αὐτές τίς κρίσεις.

Τό κοινό ἦταν ἡ δυσαρέσκεια τῶν μαζῶν πού ξεχείλιζε, ὁ ἀναβρασμός τους ἐνάντια στήν ἀστική τάξη καί τήν κυβέρνησή *της*. Ὅποιος ξεχνάει ἤ ἀποσιωπᾶ ἤ μειώνει *αὐτή τήν οὐσία τοῦ ζητήματος*, ἀπαρνεῖται τίς στοιχειώδεις ἀλήθειες τοῦ σοσιαλισμοῦ σχετικά μέ τήν ταξική πάλη.

Οἱ ἄνθρωποι πού αὐτοαποκαλοῦνται σοσιαλιστές καί κάτι ξέρουν γιά τό τί λογῆς ἦταν ἡ πάλη τῶν τάξεων στίς εὐρωπαϊκές ἐπαναστάσεις, ἄς σκεφθοῦν πάνω στήν πάλη τῶν τάξεων στή ρωσική ἐπανάσταση.

Τό ἰδιαίτερο σ' αὐτές τίς κρίσεις βρίσκεται στόν τρόπο τῆς ἐκδήλωσής τους: ἡ πρώτη κρίση (20-21 τοῦ Ἀπρίλη) ἐκδηλώθηκε ὁρμητικά, αὐθόρμητα, τελείως ἀνοργάνωτα, μέ συνέπεια νά πυροβοληθοῦν οἱ διαδηλωτές ἀπό τούς μαυροεκατονταρχίτες καί νά ἀποδοθοῦν στούς μπολσεβίκους οἱ πιό τερατώδεις καί ψεύτικες κατηγορίες. Τήν ἔκρηξη τήν ἀκολούθησε πολιτική κρίση.

Στή δεύτερη περίπτωση: καθορισμός τῆς διαδήλωσης ἀπό τούς μπολσεβίκους, ἀναστολή της ὕστερα ἀπό τό ἀπειλητικό τελεσίγραφο καί τήν ἀνοιχτή ἀπαγόρευση ἀπομέρους τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί γενική διαδήλωση τῆς 18 τοῦ Ἰούνη, πού ἔδοσε τήν ὁλοφάνερη ὑπεροχή στά μπολσεβίκικα συνθήματα.

Ἡ πολιτική κρίση, ὅπως ὁμολόγησαν οἱ ἴδιοι οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι τό βράδυ τῆς 18 τοῦ Ἰούνη, θά ξεσποῦσε ἀσφαλῶς, ἄν δέν τήν ἀνέκοβε ἡ ἐπίθεση στό μέτωπο.

Ἡ τρίτη κρίση ξεσπάει αὐθόρμητα στίς 3 τοῦ Ἰούλη, παρά τίς προσπάθειες τῶν μπολσεβίκων στίς 2 τοῦ Ἰούλη νά τή συγκρατήσουν, κι' ἀφοῦ στίς 4 τοῦ Ἰούλη ἔφτασε στό κατακόρυφο, ὁδηγεῖ στίς 5 καί 6 στό ἀπόγειο τῆς ἀντεπανάστασης. Οἱ ταλαντεύσεις τῶν ἐσέρων καί μενσεβίκων βρίσκουν τήν ἐκδήλωσή τους στό ὅτι ἡ Σπυριντόνοβα καί πολλοί ἄλλοι ἐσέροι τάσσονται ὑπέρ τοῦ περάσματος τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ καί μέ τό ἴδιο πνεῦμα ἐκφράζονται οἱ μενσεβίκοι-διεθνιστές, πού προηγούμενα ἦταν ἀντίθετοι σ' αὐτό.

Τέλος, τό τελευταῖο — καί ἴσως τό πιό διδακτικό — συμπέρασμα πού βγαίνει ἀπό τήν ἐξέταση τῶν γεγονότων στήν ἀλληλουχία τους εἶναι ὅτι *καί* οἱ τρεῖς κρίσεις μᾶς παρουσιάζουν μιά ὁρισμένη, καινούργια γιά τήν ἱστορία τῆς ἐπανάστασής μας, μορφή διαδήλωσης, πιό σύνθετου τύπου, μέ κυματοειδή κίνηση, μέ γρήγορη ἄνοδο καί ἀπότομη ὕφεση, μέ ὄξυνση τῆς ἐπανάστασης καί τῆς ἀντεπανάστασης, μέ «ἐκτόπιση» τῶν μεσαίων στοιχείων γιά λίγο-πολύ μακρόχρονο διάστημα.

Στή διάρκεια καί τῶν τριῶν αὐτῶν κρίσεων τό κίνημα εἶχε τή μορφή τῆς *διαδήλωσης*. Ἀντικυβερνητική διαδήλωση — αὐτός θά ἦταν, τυπικά, ὁ πιό ἀκριβολογημένος χαρακτηρισμός τῶν γεγονότων. Μά ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ οὐσία, πώς δέν πρόκειται γιά μιά συνηθισμένη διαδήλωση: εἶναι κάτι πολύ περισσότερο ἀπό διαδήλωση καί λιγότερο ἀπό ἐπανάσταση. Εἶναι ἔκρηξη ἐπανάστασης καί ἀντεπανάστασης *μαζί*, εἶναι ἔντονη, πότε-πότε σχεδόν ξαφνική «ἐκτόπιση» τῶν μεσαίων στοιχείων, λόγω τῆς ὁρμητικῆς ἐμφάνισης τῶν προλεταριακῶν καί ἀστικῶν στοιχείων.

Εἶναι πολύ χαρακτηριστικό ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη τό ὅτι ὅλα τά μεσαῖα στοιχεῖα κατηγοροῦν γιά *καθένα* ἀπ' αὐτά τά κινήματα *καί τίς δυό* συγκεκριμένες ταξικές δυνάμεις, καί τήν προλεταριακή καί τήν ἀστική. Κοιτάξτε τούς ἐσέρους καί τούς μενσεβίκους: σκίζονται καί ὠρύονται πώς οἱ μπολσεβίκοι μέ τίς ἀκρότητές τους βοηθᾶνε τήν ἀντεπανάσταση καί ταυτόχρονα δέν παύουν νά ὁμολογοῦν πώς οἱ καντέτοι (μέ τούς ὁποίους εἶναι συνασπισμένοι στήν κυβέρνηση) εἶναι ἀντεπαναστάτες. «Νά περιχαρακωθοῦμε — ἔγραφε χθές ἡ «Ντιέλο Ναρόντα» — μ' ἕνα βαθύ χαντάκι ἀπ' ὅλα τά στοιχεῖα τῆς δεξιᾶς μέχρι τήν πολεμοχαρή «Γεντίνστβο» (πού στίς ἐκλογές, προσθέτουμε ἐμεῖς, οἱ

ἐσέροι κατέβηκαν σέ συνασπισμό μαζί της) — αὐτό εἶναι τό ἄμεσο καθῆκον μας».

Συγκρίνετε τά παραπάνω μέ τή σημερινή «Γεντίνστβο» (7 τοῦ Ἰούλη), ὅπου στό κύριο ἄρθρο ὁ Πλεχάνοφ ὑποχρεώνεται νά διαπιστώσει ἕνα ἀναμφισβήτητο γεγονός, καί συγκεκριμένα ὅτι τά Σοβιέτ (δηλ. οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι) πῆραν πίστωση «δυό ἑβδομάδες γιά νά σκεφθοῦν» κι' ὅτι, ἄν ἡ ἐξουσία περάσει στά Σοβιέτ, αὐτό «θά ἰσοδυναμοῦσε μέ νίκη τῶν λενινιστῶν». «Ἄν οἱ καντέτοι δέν ἀκολουθοῦν τόν κανόνα: ὅσο χειρότερα τόσο καλύτερα.., — γράφει ὁ Πλεχάνοφ — θά ὑποχρεωθοῦν νά ὁμολογήσουν οἱ ἴδιοι ὅτι ἔκαναν μεγάλο λάθος» (ἀποχωρώντας ἀπό τήν κυβέρνηση), «διευκολύνοντας ἔτσι τό ἔργο τῶν λενινιστῶν».

Δέν εἶναι λοιπόν αὐτό χαρακτηριστικό; Τά μεσαῖα στοιχεῖα κατηγοροῦν τούς καντέτους ὅτι διευκολύνουν τή δουλιά τῶν μπολσεβίκων, καί τούς μπολσεβίκους ὅτι διευκολύνουν τή δουλιά τῶν καντέτων!! Εἶναι δύσκολο λοιπόν νά μαντέψει κανείς ὅτι, ἄν ἀντικαταστήσουμε τούς πολιτικούς ὅρους μέ ταξικούς, θά ἔχουμε τότε τά ὀνειροπολήματα τῶν μικροαστῶν γιά ἐξαφάνιση τῆς ταξικῆς πάλης ἀνάμεσα στό προλεταριάτο καί στήν ἀστική τάξη; Τά παράπονα τῶν μικροαστῶν γιά τήν ταξική πάλη τοῦ προλεταριάτου μέ τήν ἀστική τάξη; Εἶναι δύσκολο λοιπόν νά μαντέψει κανείς ὅτι κανενός εἴδους μπολσεβίκοι δέν θά ἦταν σέ θέση νά «προκαλέσουν» ὄχι τρία, μά οὔτε καί ἕνα «λαϊκό κίνημα», ἄν βαθύτατες οἰκονομικές καί πολιτικές αἰτίες δέν ἔβαζαν σέ κίνηση τό προλεταριάτο; Ὅτι κανένα εἶδος καντέτοι καί μοναρχικοί μαζί δέν θά ἦταν σέ θέση νά προκαλέσουν ὁποιοδήποτε κίνημα «ἀπό τά δεξιά», ἄν ἐξίσου βαθιές αἰτίες δέν δημιουργοῦσαν τήν ἀντεπαναστατικότητα τῆς ἀστικῆς τάξης σάν τάξης;

Γιά τό κίνημα τῆς 20-21 τοῦ Ἀπρίλη ἔβρισαν κι' ἐμᾶς καί τούς καντέτους γιά ἔλλειψη ὑποχωρητικότητας, γιά ἀκρότητες, γιά ὄξυνση τῆς κατάστασης, ἔφτασαν σέ σημεῖο μάλιστα νά κατηγοροῦν τούς μπολσεβίκους (ὅσο ἀνόητο κι' ἄν εἶναι αὐτό) γιά τούς πυροβολισμούς τῆς λεωφόρου Νιέβσκι, κι' ὅταν τό κίνημα τέλειωσε οἱ ἴδιοι οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι ἔγραφαν στό ἐνιαῖο καί ἐπίσημο ὄργανό τους, τήν «Ἰσβέστιγια», ὅτι τό «λαϊκό κίνημα» «σάρωσε τούς ἰμπεριαλιστές Μιλιουκόφ καί ἄλλους», δηλαδή *ἐξυμνοῦσαν* τό κίνημα!! Δέν εἶναι λοιπόν αὐτό χαρακτηριστικό; Δέν δείχνει μήπως αὐτό ὁλοκάθαρα ὅτι οἱ μικροαστοί δέν καταλαβαίνουν τό μηχανισμό, τήν οὐσία τῆς ταξικῆς πάλης τοῦ προλεταριάτου ἐνάντια στήν ἀστική τάξη;

Ἡ ἀντικειμενική κατάσταση ἔχει ὡς ἑξῆς: ἡ τεράστια πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας εἶναι μικροαστική ἀπό τήν ἄποψη τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς της κι' ἀκόμη περισσότερο ἀπό τήν ἄποψη τῶν ἰδεῶν της. Στή χώρα ὅμως βασιλεύει τό μεγάλο κεφάλαιο, καί βασιλεύει πρίν ἀπόλα μέσω τῶν τραπεζῶν καί τῶν καπιταλιστικῶν συνδικάτων. Στή χώρα ὑπάρχει τό προλεταριάτο τῶν πόλεων, ἀρκετά ἀναπτυγμένο, γιά νά ἀκολουθήσει τό δικό του δρόμο, ἀνίκανο ὅμως ἀκόμη νά τραβήξει ἀμέσως μέ τό μέρος του τήν πλειοψηφία τῶν μισοπρολετάριων. Ἀπ' αὐτό τό βασικό, ταξικό γεγονός ἀπορέει τό ἀναπόφευκτο τέτιων κρίσεων, ὅπως εἶναι οἱ τρεῖς κρίσεις πού μελετοῦμε, καθώς καί οἱ μορφές τους.

Στό μέλλον οἱ μορφές τῶν κρίσεων μποροῦν φυσικά νά ἀλλάξουν, ἡ οὐσία ὅμως θά παραμείνει, λ.χ., στήν περίπτωση πού τόν Ὀχτώβρη θά συνέλθει ἡ ἐσέρικη Συντακτική Συνέλευση. Οἱ ἐσέροι ὑποσχέθηκαν στούς ἀγρότες (1) κατάργηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας τῆς γῆς· (2) παραχώρηση τῆς γῆς στούς ἐργαζόμενους· (3) δήμευση τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων καί παραχώρησή της στούς ἀγρότες χωρίς ἀποζημίωση. Ἡ πραγματοποίηση αὐτῶν τῶν μεγάλων μετασχηματισμῶν εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατη, ἄν δέν παρθοῦν τά πιό ἀποφασιστικά ἐπαναστατικά μέτρα ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, κι' αὐτό μπορεῖ νά γίνει *μόνο* μέ τή συνένωση τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς μέ τό προλεταριάτο, *μόνο* μέ τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν καί τῶν καπιταλιστικῶν συνδικάτων.

Οἱ εὐκολόπιστοι ἀγρότες, πού πίστεψαν γιά ἕνα διάστημα πώς μποροῦν νά πετύχουν τά θαυμάσια αὐτά πράγματα ἄν ἔλθουν σέ συμβιβασμό μέ τήν ἀστική τάξη, θά ἀπογοητευτοῦν ἀναπόφευκτα καί... «θά δυσφορήσουν» (γιά νά τό ποῦμε μαλακά) ἀπό τήν ἔντονη ταξική πάλη τοῦ προλεταριάτου ἐνάντια στήν ἀστική τάξη γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἐσέρικων ὑποσχέσεων. Ἔτσι γινόταν, ἔτσι καί θά γίνεται.

Γράφτηκε στίς 7 (20) τοῦ Ἰούλη 1917

Δημοσιεύτηκε στίς 19 τοῦ Ἰούλη 1917 στό περιοδικό «Ραμπότνιτσα», τεῦχ. 7

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΗΓΕΤΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ[149]

Κρίνοντας ἀπό ἰδιωτικές συζητήσεις, ὑπάρχουν δυό γνῶμες πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα.

Οἱ σύντροφοι πού ἐπηρεάζονται ἀπό τήν «ἀτμόσφαιρα τῶν Σοβιέτ» ἀποκλίνουν συχνά ὑπέρ τῆς παρουσίασης.

Ὅσοι εἶναι πιό κοντά στίς ἐργατικές μάζες ἀποκλίνουν, ὅπως φαίνεται, κατά τῆς παρουσίασης.

Στήν οὐσία τό ζήτημα ἀνάγεται προπαντός στήν ἐκτίμηση τοῦ τί εἶναι καθιερωμένο νά ὀνομάζουμε συνταγματικές αὐταπάτες.

Ἂν θεωρηθεῖ πώς στή Ρωσία ὑπάρχει καί μπορεῖ νά ὑπάρχει πραγματική κυβέρνηση, πραγματικό δικαστήριο, πώς εἶναι πιθανή ἡ σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, τότε μπορεῖ κανείς νά καταλήξει στό συμπέρασμα ὑπέρ τῆς παρουσίασης.

Αὐτή ὅμως ἡ γνώμη εἶναι πέρα γιά πέρα λαθεμένη. Ἀκριβῶς τά τελευταῖα γεγονότα, ὕστερα ἀπό τίς 4 τοῦ Ἰούλη, ἔδειξαν μέ τόν πιό παραστατικό τρόπο ὅτι ἡ σύγκληση Συντακτικῆς Συνέλευσης εἶναι ἀπίθανη (χωρίς μιά νέα ἐπανάσταση), ὅτι στή Ρωσία δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ (τώρα) νά ὑπάρχει οὔτε πραγματική κυβέρνηση, οὔτε πραγματικό δικαστήριο.

Τό δικαστήριο εἶναι ὄργανο ἐξουσίας. Αὐτό τό πράγμα οἱ φιλελεύθεροι πότε-πότε τό ξεχνᾶνε. Γιά ἕνα μαρξιστή εἶναι ἁμάρτημα νά τό ξεχνάει αὐτό.

Μά ποῦ βρίσκεται ἡ ἐξουσία; Ποιός εἶναι ἡ ἐξουσία;

Κυβέρνηση δέν ὑπάρχει. Ἀλλάζει κάθε μέρα. Ἀδρανεῖ.

Δρᾶ ἡ στρατιωτική δικτατορία. Εἶναι γελοῖο νά μιλάει κανείς ἐδῶ γιά «δίκη». Δέν πρόκειται γιά «δίκη», ἀλλά γιά ἕνα *ἐπεισόδιο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου*. Νά τί δέν θέλουν δυστυχῶς νά καταλάβουν οἱ ὀπαδοί τῆς παρουσίασης.

Περεβέρζεφ καί Ἀλέξινσκι, νά οἱ ἐμπνευστές τῆς «δικαστικῆς ὑπόθεσης»!! Δέν εἶναι λοιπόν γελοῖο νά μιλάει κανείς ἐδῶ γιά δικαστήριο; Δέν εἶναι λοιπόν ἀφέλεια νά νομίζει κανείς ὅτι σ' αὐτές τίς συνθῆκες ἕνα ὁποιοδήποτε δικαστήριο μπορεῖ κάτι νά ξεδιαλύνει, κάτι νά διαπιστώσει, νά ἐρευνήσει;;

Ἡ ἐξουσία βρίσκεται στά χέρια τῆς στρατιωτικῆς δικτατορίας, καί χωρίς μιά νέα ἐπανάσταση ἡ ἐξουσία αὐτή δέν μπορεῖ παρά μόνο νά ἐδραιωθεῖ γιά ἕνα διάστημα καί πρίν ἀπόλα στή διάρκεια τοῦ πολέμου.

«Δέν ἔκανα τίποτε ἐνάντια στό νόμο. Τό δικαστήριο εἶναι δίκαιο. Τό δικαστήριο θά ξεκαθαρίσει τό ζήτημα. Ἡ δίκη θά γίνει δημόσια. Ὁ λαός θά καταλάβει. Θά παρουσιαστῶ».

Αὐτός εἶναι συλλογισμός παιδιάστικα ἀφελής. Ὄχι δίκη, ἀλλά τήν κατασυκοφάντηση τῶν διεθνιστῶν *χρειάζεται ἡ ἐξουσία*. Νά τούς κλείσουν φυλακή καί νά τούς κρατᾶνε ἐκεῖ — νά τί χρειάζονται οἱ κ.κ. Κέρενσκι καί Σία. Ἔτσι γινόταν (στήν Ἀγγλία καί στή Γαλλία) — ἔτσι καί θά γίνεται (στή Ρωσία).

Ἄς ἐργάζονται οἱ διεθνιστές παράνομα στό μέτρο τῶν δυνάμεών τους, ἀλλά νά μήν κάνουν τήν ἀνοησία καί παρουσιαστοῦν ἐθελοντικά!

Γράφτηκε στίς 8 (21) τοῦ Ἰούλη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε στά 1925 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

ΘΕΣΕΙΣ ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Θέσεις:

1) Εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις = παγκόσμια ἐπανάσταση κατά τοῦ κεφαλαίου.

2) Ἀναθεώρηση τοῦ συμφώνου «προπαρασκευαστικά βήματα γιά συμφωνία μέ τούς συμμάχους». = ἤ κωμωδία, ἤ παγκόσμια ἐπανάσταση κατά τοῦ κεφαλαίου.

2 bis*) Ἐξωραϊσμός τῶν καπιταλιστῶν: «συμμαχικές δημοκρατίες»: συγκάλυψη τῆς ταξικῆς πάλης.

3) Ὅλη ἡ γῆ στούς *ἀγρότες* — αὐτό εἶναι πραγματοποιήσιμο καί χωρίς ἐπανάσταση κατά τοῦ κεφαλαίου, μέ τό *συνασπισμό, συμμαχία* τῶν καπιταλιστῶν μέ τούς *πλούσιους* ἀγρότες.

4) Ὅλη ἡ γῆ στούς *ἐργαζόμενους* — αὐτό εἶναι ἀπραγματοποίητο χωρίς ἐπανάσταση κατά τοῦ κεφαλαίου.

5) Ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς ἤ εἶναι ἀπάτη (καί νέος πλουτισμός τῶν καπιταλιστῶν), ἤ εἶ-

---

* — γιά δεύτερη φορά. *Ἡ Σύντ.*

ναι οὐτοπία χωρίς ἐπανάσταση κατά τοῦ κεφαλαίου.

6)«Ἐπίθεση»,εἶναι οὐτοπία χωρίς νά ὑπάρχει ἕνας πάρα πολύ μεγάλος ἐπαναστατικός ἐνθουσιασμός τῶν μαζῶν, πού μπορεῖ νά γεννηθεῖ μόνο ἀπό μιά πάρα πολύ μεγάλη ἐπανάσταση: κατά τοῦ κεφαλαίου.

7) Ἀπομάκρυνση ἀπό τά Σοβιέτ,
ἤ προδοσία τους,
πέρασμα πρός τήν
ὑπαλληλοκρατία:
«κρατικός ἔλεγχος», εἴμαστε *ὑπέρ:* Ὅμως μέ *ποιόν;*
Ποιός ἐλέγχει;
Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι;
Ἤ τά Σοβιέτ.

8) Ἡ Συντακτική Συνέλευση γιά τή γῆ:
μείναμε πιά πίσω.

9) Καμιά ἐμπιστοσύνη καί καμιά ὑποστήριξη!

10) Ἀκόμη πιό πολύ: νά ἐξηγηθεῖ ἡ *προλεταριακή* γραμμή, ὁ διαχωρισμός της ἀπό τή *μικροαστική*.

ΣΣ* = *Κυβέρνηση μικροαστικῶν αὐταπατῶν καί μικροαστικοῦ συμβιβασμοῦ.*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό
τίς 4 (17) τοῦ Μάη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. IV

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο

---

* — Summa summarum — Γενικό συμπέρασμα. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ VII ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ (ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ) ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ(μπ) ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ. 8 (21) ΤΟΥ ΜΑΗ 1917*

I

«Νίκη»! Ἀπό δῶ...
χάος φράσεων, διαθέσεων,
«ἀγαλλιάσεων»...
«ἐπαναστατική δημοκρατία» =
ἀντιδραστική δημοκρατία...

(α) ἡ κυβέρνηση (ὑποστήριξη καπιταλιστῶν)...
(β) ὑπέρ τῆς ἐπίθεσης
(γ) κατά τῆς κατάληψης τῆς γῆς...
(δ) κατά τῆς συναδέλφωσης...

Ξεχωρισμός τῆς προλεταριακῆς ταξικῆς γραμμῆς = σχηματισμός προλεταριακοῦ κόμματος σέ μαζική κλίμακα...

Ἀναδιοργάνωση ὅλων τῶν κομμάτων...
‖οἱ καπιταλιστές...
‖οἱ (τρουντοβίκοι) ναρόντνικοι καί οἱ μενσεβίκοι
‖‖τό προλεταριακό κόμμα

Ἀρ. φύλ. 47 τῆς «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» 13.Χ.1915. Θέσεις

«ὅλοι σάν παιδιά»
(«Ζεμλιά ἰ Βόλια»)
Ἀρ. φύλ. 36 (6.V.1917)

Στίχοι «Ἀπό τίς ἀνοιξιάτικες διαθέσεις» τοῦ *Ἰλιά Ἰλίν*

«Ὅλοι σάν παιδιά! Ἡ μέρα
εἶναι τόσο ρόδινη!
Δέν ὑπάρχει νύχτα! Δέν ἔχει
ὕπνο!
Σάν νά μήν εἴχαμε παγωνιές,
Σάν νά βασιλεύει ἕναν αἰώνα
ἡ ἄνοιξη!»

Ἀρ. φύλ. *8-11***.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 48-51. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 52-53. *Ἡ Σύντ.*

Οἱ *ταλαντεύσεις* τῆς μικροαστικῆς τάξης = ἡ οὐσία. Ὅμως μικροαστική τάξη = δεκάδες καί δεκάδες ἑκατομμύρια, «ἄπειρα πλήθη», πλῆθος ὁμάδων καί στρωμάτων, μικροομάδων καί ἐνδιάμεσων στρωμάτων κτλ. κτλ. Προτσές *πάρα πολύ μακροχρόνιο*...

II

Τά βασικά σημεῖα *ὅλων* τῶν ἀποφάσεων

(1) Ὁ πόλεμος: οἱ καπιταλιστές
οἱ ἐπαναστατικοί ἀμυνιτιστές (ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι)...
οἱ προλετάριοι-διεθνιστές.

(2) Ἡ στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση:
οἱ καπιταλιστές
ἡ ἐπιτροπή ἐπαφῶν
(ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι)
οἱ προλετάριοι-διεθνιστές.

(3) *Τό ἀγροτικό*
τσιφλικάδες καί καπιταλιστές
«νά μήν παρθεῖ ἡ γῆ» (ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι)
(στήν § 4) *νά μήν ξεχωριστοῦν οἱ μισθωτοί ἐργάτες γῆς*
νά μήν πᾶμε γιά σοσιαλισμό... (§§ 8 καί 9)[150]
προλετάριοι-διεθνιστές.

(4) Ὁ Μπόργκμπεργκ καί ἡ *Διεθνής*

(+5) τρία ρεύματα: (α) ὑπέρ τῶν καπιταλιστῶν
(β) οἱ ταλαντευόμενοι (ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι)
(γ) οἱ προλετάριοι-διεθνιστές.

+(6) Κυβέρνηση συνασπισμοῦ — καπιταλιστές στήν πλειοψηφία
ναρόντνικοι καί μενσεβίκοι
προλετάριοι.

(7) Τό ἐθνικό ζήτημα
Ἡ Φιλλανδία — *οἱ καπιταλιστές*
οἱ μενσεβίκοι
οἱ προλετάριοι.

8) Συνένωση μέ τούς διεθνιστές κατά τοῦ μικροαστικοῦ ἀμυνιτικοῦ συνασπισμοῦ...

9) Ἡ τρέχουσα στιγμή: ἡ στάση ἀπέναντι στό σοσιαλισμό
(α) οἱ καπιταλιστές
(β) οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ναρόντνικοι (ὄχι σοσιαλισμός)
(γ) οἱ προλετάριοι.

10) Τό κομματικό πρόγραμμα. ΣΣ* γιά τόν *ἰμπεριαλισμό*
γιά τό *κράτος*
γιά τή *Διεθνή*.

NB

11) νά πᾶμε πρός τό σοσιαλισμό
12) Τά Σοβιέτ { ἀνάπτυξη τοπικά, / φρενάρισμα στό κέντρο }
ΣΣ = **ἐπαναληπτικές ἐκλογές...**
((Β. ο.!!))[151]

III

Νέες συνθῆκες:
{{ (α) Πρωτάκουστη νομιμότητα...
(β) Δεκάδες ἑκατομμύρια μπροστά μας...
(γ) Παραμονές χρεοκοπίας πρωτοείδωτου μεγέθους
(ὁ πόλεμος — ἡ πείνα) *(τό κυριότερο)*...

Inde**:
Νά εἴμαστε ἀκλόνητοι στήν προλεταριακή γραμμή κατά τῶν μικροαστικῶν ταλαντεύσεων — —
{ — — Νά ἐπιδροῦμε στίς μάζες μέ τήν *πειθώ*, *μέ «κατατόπιση»* —
— — Νά ἑτοιμαζόμαστε γιά τή χρεοκοπία καί τήν ἐπανάσταση *1000 φορές πιό ἐντατικά ἀπό τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη*.

---

* — Summa summarum — Γενικό συμπέρασμα. *Ἡ Σύντ.*
** — Ἀπό δῶ. *Ἡ Σύντ.*

Οἱ ταλαντεύσεις τῆς μικροαστικῆς τάξης: { Τρότσκι... Λάριν καί Μπινστόκ Μάρτοφ «Νόβαγια Ζίζν» }

῾*Η μάζα*: (Τό ἀγροτικό συνέδριο)
῾Η παλιά σύνθεση τῶν ἀγκιτατόρων+προπαγανδιστῶν+**ὀ ρ γ α ν ω τ ῶ ν**+etc.;;
Νέες δυνάμεις **(ἔλλειψη ἀνθρώπων).**
(α) Μεγάλες συνελεύσεις τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος (πῶς θά γίνει αὐτό).
(β) *Δεκαπλασιασμός*
τῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἀγκιτατόρων+ τῶν προπαγανδιστῶν+τῶν **ὀ ρ γ α ν ω τ ῶ ν.**
Πῶς; *Δ έ ν ξ έ ρ ω*. Ξέρω ὅμως πολύ καλά ὅτι χωρίς αὐτό *δ έ ν μ π ο ρ ο ῦ μ ε ν ά μ ι λ ᾶ μ ε* γιά ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου.
(γ) Ζύμωση ὁμαδική — μαζική
(versus* σέ συγκεντρώσεις).
(γ) ᾽Επίσης *ὀ ρ γ ά ν ω σ η*.
(δ) Μάξιμουμ μαρξισμοῦ = μάξιμουμ ἐκλαΐκευσης καί ἁπλότητας («Umschlag»**).
(δ) Κόμμα τοῦ προλεταριάτου καί τοῦ μισοπρολεταριάτου = κόμμα τῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν...
(δ) Μάξιμουμ μαρξισμοῦ = (Umschlag) μάξιμουμ ἐκλαΐκευσης
οἱ φτωχοί ἀγρότες.
Δημαγωγία; ῞Ολους τούς κατηγοροῦσαν γιά δημαγωγία σέ ὅλες τίς ἐπαναστάσεις.
῾Ο μαρξισμός ἀκριβῶς εἶναι ἡ ἐγγύηση...

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 6 (19), ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 8 (21) τοῦ Μάη 1917
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. IV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* — κατά. *῾Η Σύντ.*
** — «πέρασμα ἀπό τό ἕνα στό ἄλλο». *῾Η Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΑΛΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΧΑΟΥΣ

1. Ἡ καταστροφή ὡρίμασε.

2. Οὔτε γραφειοκρατική, οὔτε ἀστική *λύση* εἶναι δυνατή.

3. Ὁ ἐργατικός ἔλεγχος πρέπει νά εἶναι, πρῶτο, πραγματικά *ἐργατικός* (τά $^{3}/_{4}$ τῶν *θετικῶν* ψήφων νά εἶναι τῶν ἐργατῶν).

4. » » » » » » ἀναπτυγμένος σέ *ρύθμιση*.

5. » » » » » » νά ἐπεκταθεῖ σέ ὅλες τίς οἰκονομικές πράξεις καί σέ ὅλη τήν οἰκονομική πλευρά τοῦ ζητήματος.

6. Ἡ σωτηρία ἀπό τήν καταστροφή ἀπαιτεῖ ὁπωσδήποτε, ὅπως τά ἐπαναστατικά μέτρα *ἄρχιζαν* ἀπό τήν **ἀπαλλοτρίωση** τοῦ πολύ μεγάλου καί τοῦ μεγάλου κεφαλαίου.

7. Σέ συνέχεια πρέπει νά εἶναι ἐπαναστατικά μέτρα, ὀργάνωση *μέσω τῆς ἐργατικῆς πολιτοφυλακῆς* **γενικῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας** ... (ἀπλήρωτη ὑπηρεσία τῶν ἐργατῶν στήν πολιτοφυλακή πάνω ἀπό τό 8ωρο ἐργασίας).

8. Μεταφορά τῶν ἐργατικῶν δυνάμεων στήν παραγωγή κάρβουνου, πρώτων ὑλῶν καί στίς μεταφορές...

+6 *bis** Ὀργάνωση ἀνταλλαγῆς τῶν σιτηρῶν μέ ἐργαλεῖα, παπούτσια, ροῦχα...

+9. Πέρασμα τῶν ἐργατικῶν δυνάμεων ἀπό τίς βόμβες σέ ὠφέλιμα προϊόντα.

+**Οἰκονομία δυνάμεων...**

+Ἡ γενική ὑποχρεωτική ἐργασία πρέπει νά ἐφαρμοστεῖ στήν ὅσο τό δυνατό πιό μεγάλη καί πιό αὐστηρή οἰκονομία δυνάμεων καί ἐργασίας.

Γράφτηκε νωρίτερα ἀπό τίς 25 τοῦ Μάη (7 τοῦ Ἰούνη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. IV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* — γιά δεύτερη φορά. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΨΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΑΧΤΙΔΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ, ΜΑΖΙ ΜΕ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΗΣ ΚΕ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠ 10 (23) ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ 1917

Ἀφοῦ γνωρίστηκε μέ τίς ἀποφάσεις τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί ἄλλων ὀργανώσεων, — ἀποφάσεις πού δημοσιεύτηκαν σήμερα στήν «Ἰσβέστιγια Πετρογκράντσκοβο Σοβιέτα», καθώς ἐπίσης καί μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ πού δημοσιεύτηκε στήν «Πράβντα» γιά συμμόρφωση στήν ἀπαγόρευση ὀργάνωσης διαδήλωσης στή διάρκεια τριῶν ἡμερῶν, — ἀφοῦ γνωρίστηκε μέ τίς ἀποφάσεις αὐτές καί ἀφοῦ συζήτησε τήν κατάσταση,

ἀποφασίζει:

Ἐπειδή τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν δήλωσαν ἀνοιχτά στήν ἔκκλησή τους:

«Μᾶς εἶναι γνωστό ὅτι οἱ κρυμένοι ἀντεπαναστάτες θέλουν νά ἐκμεταλλευτοῦν τήν ἐκδήλωσή σας»

— ἐξαιτίας αὐτοῦ πρέπει νά παραδεχτοῦμε πώς νομίζαμε ὅτι ἡ ἀντεπανάσταση εἶναι πιό ἀδύνατη, γιατί αὐτό πού εἶναι γνωστό στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, σέ μᾶς εἶναι ἄγνωστο·

— ὅτι ἡ πάλη κατά τῆς ἀντεπανάστασης εἶναι ἀκόμη πιό ζωτική, συνεπῶς προωθεῖται στήν ἡμερήσια διάταξη·

— ὅτι ἡ ἀπόφαση τῆς ΚΕ γιά συμμόρφωση στήν ἀνοιχτή ἀπαγόρευση τῶν διαδηλώσεων γιά τρεῖς μέρες εἶναι σωστή·

— ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο...*

Γράφτηκε στίς 10 (23) τοῦ Ἰούνη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό σημεῖο αὐτό τό χειρόγραφο διακόπτεται. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ[152]

Λόγια πολλά γιά τήν ἐπανάσταση καί τό σταμάτημα (= πνίξιμο) τῆς ἐπανάστασης ἀπό τούς ναρόντνικους καί τούς μενσεβίκους.

«Νέα» κυβέρνηση:

(1) Λοκαουτιστές...

(2) ...Αὐτοί πού παρέτειναν τό σφαγεῖο...

(3) ...Σωτῆρες τοῦ τσιφλικᾶ...

‖ Ἐπίθεση (στό ὄνομα τῆς εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις).

‖ Μυστικά σύμφωνα (καί εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις).

‖ Ἡ Φιλλανδία (καί ἡ εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις — καί ἡ **δημοκρατία**).

Ἀναβολή σχετικά μέ τή γῆ (σύγκρ. τό ἀγροτικό Σοβιέτ καί τή Σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας versus* τήν Ἀνώτατη ἐπιτροπή γῆς).

Οἱ λοκαουτιστές (καί ἡ συκοφαντική ἐκστρατεία κατά τῶν ἐργατῶν).

Τό Σλίσσελμπουργκ καί ἡ Κρονστάνδη, — οἱ ὑπάλληλοι τῶν ταχυδρομείων καί τοῦ τηλεγραφείου (ὑπουργοί καθησύχασης ἤ

---

* — σχετικά μέ. *Ἡ Σύντ.*

ὑπουργοί κατάπνιξης τῆς ἐπανάστασης; ὑπουργοί γιά ἀποστολές πρός καθησύχαση;)

Τερεστσένκο+Σινγκαριόφ+Λβόφ καί Σία = ἄνθρωποι πρακτικοί...
Κέρενσκι = ὑπουργός τοῦ ἐπαναστατικοῦ θεατρινισμοῦ...

Οἰκονομικό χάος καί καταστροφή (καί οἱ ὑποσχέσεις).
Συνασπισμός τῶν μενσεβίκων + τῶν ναρόντνικων (ἐσέρων) + «Γεντίνστβο»...
Συνασπισμός τῆς μικροαστικῆς τάξης μέ τή μεγάλη ἀστική τάξη *κατά* τῶν ἐργατῶν...

Γράφτηκε στό πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἰούνη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. IV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Β.Ι. ΛΕΝΙΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ ΩΣ ΤΩΡΑ

(Μάης - Ἰούλης 1917)

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΟΠΙΣΘΕΝ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ(μπ)

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε τήν εἰσήγηση γιά τό ἀγροτικό ζήτημα στή συνδιάσκεψη πού ἔγινε ἀνάμεσα στίς 20 καί στίς 23 τοῦ Ἰούνη (στίς 3 καί στίς 6 τοῦ Ἰούλη) 1917. Πληροφορίες γιά τήν εἰσήγηση ὑπάρχουν στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνδιάσκεψης (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος Ι, 1954, σελ. 354) καί στά ἀπομνημονεύματα τοῦ Μ.Σ. Κέντροφ γιά τή συνδιάσκεψη: «Ὁ σύντρ. Λένιν ἔκανε στή συνδιάσκεψη καί δεύτερη εἰσήγηση «Τό ἀγροτικό ζήτημα», γιά τήν ὁποία δέν ἀναφέρεται δυστυχῶς τίποτε στά ἀνακοινωθέντα τῆς Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης καί στήν ἄλλη φιλολογία πού ἔχουμε στή διάθεσή μας» («Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», 1927, τεῦχ. 6, σελ. 228).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΠΗΡΕ ΜΕΡΟΣ Ο Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΠΡΑΒΝΤΑ»

᾽Αρ. φύλλων 46 - 94, 15 (2) τοῦ Μάη - 12 τοῦ ᾽Ιούλη (29 τοῦ ᾽Ιούνη) 1917
᾽Αρ. φύλ. 99, 18 (5) τοῦ ᾽Ιούλη 1917

Ν.Κ. ΚΡΟΥΠΣΚΑΓΙΑ. «ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΣΕΛΙΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ»

Τό ἄρθρο γράφτηκε ἀπό τήν Ν.Κ. Κρούπσκαγια ἐξαιτίας τῆς συκοφαντικῆς καμπάνιας πού ξεσήκωσε ὁ ἀστικός καί ὁ μικροαστικός τύπος ἐνάντια στόν Λένιν καί στούς ἄλλους μπολσεβίκους, πού ἐπέστρεψαν στή Ρωσία ἀπό τήν ᾽Ελβετία μέσω Γερμανίας, καί δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 21 τῆς 26 (13) τοῦ Μάη 1917, χωρίς ὑπογραφή. ῾Ο Β. Ι. Λένιν θεώρησε τό ἄρθρο καί ἔκανε διορθώσεις καί συμπληρώσεις· ἔγραψε μιά μεγάλη προσθήκη πού δημοσιεύεται σέ τοῦτο τόν τόμο (βλ. σελ. 73).

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ ᾽Ινστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό χειρόγραφο τῆς Ν.Κ. Κρούπσκαγια μέ τή διόρθωση καί τίς συμπληρώσεις τοῦ Β.Ι. Λένιν.

Ρ. ΡΑΣΚΟΛΝΙΚΟΦ. «ΟΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗΣ»

῾Ο Β. Ι. Λένιν θεώρησε τό ἄρθρο τοῦ Φ. Φ. Ρασκόλνικοφ (Ρ. Ρασκόλνικοφ) τῆς 18 (31) τοῦ Μάη 1917. ῾Ο Ρασκόλνικοφ γράφει γι᾽ αὐτό τά παρακάτω: «῾Ο Βλαντίμιρ ᾽Ιλίτς κοίταξε προσεκτικά ὁ ἴδιος τό σημείωμα, ἔκανε μερικές διορθώσεις σ᾽ αὐτό, καί τό ἔβαλε κατά μέρος γιά νά δοθεῖ γιά στοιχειοθέτηση» (Φ. Φ. Ρασκόλνικοφ. «῾Η Κρονστάνδη καί ἡ Πετρούπολη τό 1917». Μόσχα — Λένινγκραντ, 1925, σελ. 71). Τό ἄρθρο δημοσιεύτηκε στήν «Πράβντα» ἀρ. φύλ. 63 τῆς 3 τοῦ ᾽Ιούνη (21 τοῦ Μάη) 1917.

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΠΟΥ ΕΓΡΑΨΕ Η Α.Μ. ΚΟΛΛΟΝΤΑΪ ΚΑΙ ΠΟΥ ΤΟ ΨΗΦΙΣΕ ΤΟ IX ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΦΙΛΛΑΝΔΙΑΣ

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐπιμελήθηκε τό σχέδιο ἀπόφασης πού ἔγραψε ἡ Α.Μ. Κολλοντάι καί πού τό ὑπόβαλε στό IX συνέδριο τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Φιλλανδίας, τό ὁποῖο ἔγινε στό Ἑλσινγκφορς στίς 15 - 18 τοῦ Ἰούνη 1917. Τό συνέδριο μαζί μέ τά ἄλλα ζητήματα ἐξέτασε καί τό ζήτημα τῆς στάσης τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Φιλλανδίας ἀπέναντι στή II Διεθνή. Στό σχέδιο ἀπόφασης ἀναφερόταν ὅτι τό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τῆς Φιλλανδίας βγαίνει ἀπό τή II Διεθνή καί ὅτι προσχωρεῖ στήν Ἀριστερά τοῦ Τσίμμερβαλντ. Πληροφορίες σχετικά μ' αὐτό ὑπάρχουν στά ἀπομνημονεύματα τῆς Α. Μ. Κολλοντάι (βλ. τό περιοδικό «Κρασνοαρμέετς», 1946, τεῦχ. 9, σελ. 4 - 5).

«ΥΛΙΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ»

Πετρούπολη, 1917

Ἡ μπροσούρα ἐκδόθηκε τό πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἰούνη 1917 μέ τήν ἐπιμέλεια καί μέ πρόλογο τοῦ Ν. Λένιν. Στόν πρόλογο τῆς μπροσούρας ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραφε: «Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας (μπολσεβίκων) ἀνάθεσε στόν ὑποφαινόμενο νά ἐκδόσει ἀμέσως τό ὑλικό πού ὑπάρχει ἤδη στή διάθεση τῆς ΚΕ σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος... Ἐκδίδοντας αὐτό τό ὑλικό, τό συνοδεύω μέ πολύ σύντομες παρατηρήσεις...» (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 137).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΠΙΘΑΝΟΝ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΟΝ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

«ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΒΙΜΠΟΡΓΚ» ΚΑΙ «ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΒΙΜΠΟΡΓΚ!»

Οἱ προκηρύξεις «Πρός τούς ἐργάτες τῆς συνοικίας Βίμπεργκ» καί «Σύντροφοι τῆς συνοικίας Βίμπεργκ!» δημοσιεύτηκαν στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 72 καί 73 τῆς 16 (3) καί τῆς 17 (4) τοῦ Ἰούνη 1917. Οἱ προκηρύξεις τούς καλοῦσαν νά πάρουν δραστήριο μέρος στήν καμπάνια γιά τίς ἐκλογές στά Δημοτικά συνοικιακά συμβούλια τῆς Πετρούπολης.

Καί τά δυό ντοκουμέντα ὡς πρός τό περιεχόμενό τους μοιάζουν πολύ μέ τά ἄρθρα τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Ξέχασαν τό κυριότερο (Τό δημοτικό πρόγραμμα τοῦ Κόμματος τοῦ προλεταριάτου)», «Τό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου στίς ἐκλογές γιά τά Δημοτικά συνοικιακά συμβούλια», «Τά κόμματα στίς ἐκλογές γιά τά Δημοτικά συνοικιακά συμβούλια τῆς Πετρούπολης», «Δυό ἐλλείψεις» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 23-26, 68-70, 190-193, 194). Γιά τό ὅτι ὁ Λένιν ἔγραψε τίς προκηρύξεις αὐτές δείχνει καί τό γεγονός ὅτι στήν ἀνατύπωση τῆς «Πράβντα» ἀπό τό Ἰστπάρτ τό 1928 ἀναφέρεται ὅτι ἡ πρώτη προκήρυξη ἀνήκει στόν Λένιν (βλ. ««Πράβντα», ἀρ. φύλ. 1-227, 1917 . Πλῆρες κείμενο μέ τή γενική ἐπιμέλεια τῶν Κ. Σ. Γερεμέγεφ, Μ. Σ. Ὀλμίνσκι, Μ. Α. Σαβέλιεφ καί τῆς Μ. Ι. Οὐλιάνοβα». Τεῦχ. 4, ἀρ. φύλ. 70-100, Λένινγκραντ, 1928, σελ. 25). Ἡ δεύτερη προκήρυξη εἶναι κατευθείαν συνέχιση τῆς πρώτης. Ὅλα αὐτά μᾶς ἐπιτρέπουν νά ὑποθέσουμε ὅτι καί τά δυό ντοκουμέντα τά ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν.

«ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΗ»

Τό ἄρθρο «Οἱ μέρες τοῦ Ἰούλη» γράφτηκε, κρίνοντας ἀπό τό περιεχόμενό του, ἀμέσως μετά τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη στήν Πετρούπολη. Στό ἄρθρο αὐτό γίνεται ἀνάλυση τῆς κατάστασης πού διαμορφώθηκε μετά τή διαδήλωση τοῦ Ἰούλη, ἐκφράζεται ἡ ἀπόλυτη πεποίθηση γιά τή νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία. Ἐπειδή ἡ «Πράβντα» λεηλατήθηκε, τό ἄρθρο «Οἱ μέρες τοῦ Ἰούλη», μαζί μέ τήν ἐργασία «Τρεῖς κρίσεις», πού ἔχει στενή σχέση μ' αὐτό (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 428-432), δημοσιεύτηκε στό ὄργανο τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων — στό περιοδικό «Ραμπότνιτσα», τεῦχ. 7 τῆς 19 τοῦ Ἰούλη 1917. Ὕστερα ἀπό μιά μέρα — στίς 21 τοῦ Ἰούλη (3 τοῦ Αὐγούστου) — καί τά δυό ἄρθρα ἀναδημοσιεύτηκαν στήν ἐφημερίδα τῆς Κρονστάνδης «Προλετάρσκογε Ντιέλο», ἀρ. φύλ. 7 πού ἦταν ἡ μοναδική μπολσεβίκικη ἐφημερίδα, ἡ ὁποία σώθηκε μετά τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη. Τόν Ἰούλη τοῦ 1919 — στή δεύτερη ἐπέτειο τοῦ ματοκυλίσματος τῆς διαδήλωσης τοῦ Ἰούλη — τό ἄρθρο «Οἱ μέρες τοῦ

'Ιούλη» δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πετρογκράντσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 160, μέ τήν ὑπόδειξη ὅτι τό ἄρθρο τό ἔγραψε ὁ Λένιν.

Τό ἄρθρο «Οἱ μέρες τοῦ 'Ιούλη» συνδέεται στενά μέ τό ἄρθρο «Τρεῖς κρίσεις», πράγμα πού δείχνει καί τό παρακάτω ἀπόσπασμα: «Εἶναι χρέος μας, σάν μαρξιστές καί σάν σύμβουλοι τοῦ προλεταριάτου, ἀπό τήν ἄποψη τῆς πείρας τοῦ κινήματός του σέ μιά σειρά χῶρες, νά ὑπολογίζουμε πιό νηφάλια τήν ἀντικειμενική κατάσταση ἀκόμη καί σέ στιγμές πάρα πολύ κρίσιμες. Μιά τέτια πείρα ἑνός τέτιου νηφάλιου ὑπολογισμοῦ ἀποτελεῖ τό ἄρθρο «Τρεῖς κρίσεις» καί σέ σύνδεση μ' αὐτό καί τό δοσμένο ἄρθρο» («Ραμπότνιτσα», τεῦχ. 7 τῆς 19 τοῦ 'Ιούλη 1917, σελ. 6).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Πρόκειται γιά τά μαζικά συλλαλητήρια καί τίς διαδηλώσεις τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν τῆς Πετρούπολης, πού προκλήθηκαν ἀπό τή διακοίνωση τοῦ ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν Π.Ν. Μιλιουκόφ τῆς 18 τοῦ Ἀπρίλη (1 τοῦ Μάη) 1917 στίς κυβερνήσεις τῶν συμμάχων κρατῶν (Ἀγγλίας καί Γαλλίας), στήν ὁποία δινόταν ἡ διαβεβαίωση ὅτι ἡ Προσωρινή κυβέρνηση θά τηρήσει ὅλα τά σύμφωνα τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης, καί θά φέρει τόν πόλεμο ὡς τήν τελική νίκη. Στίς 20 τοῦ Ἀπρίλη (3 τοῦ Μάη) τό κείμενο τῆς διακοίνωσης τοῦ Μιλιουκόφ ἔγινε γνωστό στήν Πετρούπολη. Οἱ στρατιῶτες καί οἱ ἐργάτες ἀγανακτισμένοι βγῆκαν στούς δρόμους τῆς Πετρούπολης μέ τά συνθήματα «Κάτω ὁ πόλεμος!», «Κάτω ὁ Μιλιουκόφ!», «Κάτω ὁ Γκουτσκόφ!», «Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ!». Τό κίνημα πῆρε ἰδιαίτερα ἐπιβλητική ἔκταση στίς 21 τοῦ Ἀπρίλη (4 τοῦ Μάη), ὅταν μέ ἔκκληση τῶν μπολσεβίκων, πάνω ἀπό 100 χιλιάδες ἐργάτες σταμάτησαν τή δουλιά καί βγῆκαν στή διαδήλωση, ἀπαιτώντας τό κλείσιμο δημοκρατικῆς εἰρήνης.

Τά ἀστικά στοιχεῖα ὀργάνωσαν δική τους ἀντιδιαδήλωση μέ συνθήματα ὑπεράσπισης τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Σέ μερικά σημεῖα ἔγιναν συγκρούσεις καί ἀνταλλάχτηκαν πυροβολισμοί ἀνάμεσα στίς ἐχθρικές διαδηλώσεις.

Συλλαλητήρια καί διαδηλώσεις διαμαρτυρίας κατά τῆς ἰμπεριαλιστικῆς πολιτικῆς τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ἔγιναν στή Μόσχα, στά Οὐράλια, στήν Οὐκρανία καί σέ ἄλλες πόλεις καί περιοχές τῆς χώρας.

Ἡ διαδήλωση τοῦ Ἀπρίλη ὁδήγησε σέ πολιτική κρίση: ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ἀναγκάστηκε νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τούς δυό ὑπουργούς της — τόν Μιλιουκόφ καί τόν Γκουτσκόφ· στίς 5 (18) τοῦ Μάη σχηματίστηκε ἡ πρώτη Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ.

Ὁ Β. Ι. Λένιν χαρακτήριζε τά γεγονότα τοῦ Ἀπρίλη σάν κίνημα «πολύ περισσότερο ἀπό διαδήλωση καί λιγότερο ἀπό ἐπανάσταση» σάν «ἔκρηξη ἐπανάστασης καί ἀντεπανάστασης *μ α ζ ί*» (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 430). Ὁ Β. Ι. Λένιν προειδοποιοῦσε ὅτι οἱ αἰτίες παρόμοιων κρίσεων δέν ἔχουν ἐξαλειφθεῖ, καί ὅτι ἡ ἐπανάληψή τους στό μέλλον εἶναι ἀναπόφευκτη.

Ἡ διαδήλωση τοῦ Ἀπρίλη ἀποτέλεσε μεγάλο σχολειό γιά τήν πολιτική διαπαιδαγώγηση τῶν μαζῶν, ἔδειξε ὅτι μεγάλωσε ἡ δυσπιστία τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν πρός τήν ἀντεπαναστατική Προσωρινή κυβέρνηση καί τούς μικροαστούς ὑπερασπιστές της — τούς μενσεβίκους καί τούς ἐσέρους, ἐπιτάχυνε τό προτσές τῆς μετεξέλιξης τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης σέ ἐπανάσταση σοσιαλιστική — *1*.

[2] *Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση* σχηματίστηκε στίς 2 (15) τοῦ Μάρτη 1917, σέ συμφωνία τῆς Προσωρινῆς ἐπιτροπῆς τῆς Κρατικῆς δούμας μέ τούς ἐσερομενσεβίκους ἡγέτες τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Στήν κυβέρνηση μπῆκαν ὁ πρίγκιπας Γκ. Ε. Λβόφ (πρόεδρος τῆς κυβέρνησης καί ὑπουργός Ἐσωτερικῶν), ὁ ἡγέτης τῶν καντέτων Π.Ν. Μιλιουκόφ (ὑπουργός Ἐξωτερικῶν), ὁ ἡγέτης τῶν ὀχτωβριστῶν Α. Ι. Γκουτσκόφ (ὑπουργός Στρατιωτικῶν καί προσωρινά ὑπουργός Ναυτικῶν) καί ἄλλοι ἐκπρόσωποι τῆς μεγαλοαστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων, καθώς ἐπίσης καί ὁ τρουντοβίκος Α. Φ. Κέρενσκι (ὑπουργός Δικαιοσύνης) — *1*.

[3] *Καθησυχαστικό χαρτάκι* ὁ Β. Ι. Λένιν ὀνομάζει τήν «Ἀνακοίνωση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης», πού δημοσιεύτηκε στίς κεντρικές ἐφημερίδες τῆς 22 τοῦ Ἀπρίλη (5 τοῦ Μάη) 1917, καί στήν ὁποία «ἐπεξηγοῦνταν» ἡ διακοίνωση τοῦ ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν Π.Ν. Μιλιουκόφ τῆς 18 τοῦ Ἀπρίλη (1 τοῦ Μάη) 1917. Στήν «Ἀνακοίνωση» τονιζόταν ὅτι ἡ διακοίνωση τοῦ Μιλιουκόφ, μιλώντας γιά ἀποφασιστική νίκη κατά τῶν ἐχθρῶν, ἔχει ὑπόψη της τήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν πού διατυπώθηκαν στή διακήρυξη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης πού ἔβγαλε στίς 27 τοῦ Μάρτη (9 τοῦ Ἀπρίλη) ἡ ὁποία τότε, κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν ἐπαναστατικῶν μαζῶν, δέν τσιγγουνεύτηκε νά δόσει ὑποσχέσεις ὅτι θά ἀλλάξει τό χαρακτήρα τοῦ πολέμου καί θά ἐπιβάλει σταθερή εἰρήνη μέ βάση τήν αὐτοδιάθεση τῶν λαῶν.

Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, τρομαγμένη ἀπό τή διαδήλωση τοῦ Ἀπρίλη τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, ἤθελε μέ τήν «ἐπεξήγηση» αὐτή νά σκεπάσει τόν ἰμπεριαλιστικό χαρακτήρα τῆς διακοίνωσης τοῦ Μιλιουκόφ καί νά καθησυχάσει τίς ἀγανακτισμένες μάζες.

Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, πού προσωρινά ἐκπλήρωνε καθήκοντα Πανρωσικοῦ Σοβιέτ, ἀφοῦ ἐξέτασε στίς 21 τοῦ Ἀπρίλη (4 τοῦ Μάη) τήν «Ἀνακοίνωση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης», ἀποφάσισε μέ πλειοψηφία 34 ψήφων κατά 19 (μπολσεβίκοι καί μενσεβίκοι-διεθνιστές) νά ἀναγνωρίσει τήν ἐπεξήγηση τῆς κυβέρνησης ἱκανοποιητική καί νά θεωρήσει ὅτι τό ἐπεισόδιο ἔληξε. Σχετικά μ' αὐτό ἡ «Πράβντα» στό φύλ. ἀρ. 38 τῆς 22 τοῦ Ἀπρίλη (5 τοῦ Μάη) ἔγραψε ὅτι ἡ ὀπορτουνιστική πλειοψηφία τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης μέ τήν ἀπόφασή της κάλεσε τούς ἐργάτες καί τούς στρατιῶτες νά ἐξακολουθήσουν νά ἔχουν ἐμπιστοσύνη στήν κυβέρνηση τῶν καπιταλιστῶν-κατακτητῶν, πού κοροϊδεύει ἀνοιχτά τίς ἐργαζόμενες μάζες — *1*.

[4] *Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολής τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν* ἐμφανίστηκε τίς πρῶτες μέρες τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη. Οἱ ἐκλογές γιά τό Σοβιέτ ὀργανώθηκαν αὐθαίρετα, στήν ἀρχή σέ μερικές φάμπρικες καί ἐργοστάσια, κατόπιν, σέ διάστημα λίγων ἡμερῶν, ἀγκάλιασαν ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις. Στίς 27 τοῦ Φλεβάρη (12 τοῦ Μάρτη) τήν ἡμέρα, πρίν ἀκόμη συνέλθει τό Σοβιέτ στήν πρώτη του συνεδρίαση, οἱ μενσεβίκοι-λικβινταριστές Κ.Α. Γκβόζντιεφ, Μπ. Ο. Μπογκντάνοφ καί τά μέλη τῆς Κρατικῆς δούμας Ν.Σ. Τσχεΐτζε, Μ.Ι. Σκόμπελιεφ καί ἄλλοι, ἀνακήρυξαν τόν ἑαυτό τους Προσωρινή Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ, γιά νά διατηρήσουν τήν καθοδήγηση στό Σοβιέτ. Στήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ, τό βράδυ τῆς ἴδιας μέρας, ἐκλέχτηκε τό προεδρεῖο τοῦ Σοβιέτ (Τσχεΐτζε, Κέρενσκι καί Σκόμπελιεφ).

Τό Σοβιέτ ἀνακήρυξε τόν ἑαυτό του ὄργανο τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν

βουλευτῶν καί ἦταν οὐσιαστικά μέχρι τό I συνέδριο τῶν Σοβιέτ (Ἰούνης 1917) πανρωσικό κέντρο.

Παρόλο πού ἡ καθοδήγηση τῶν Σοβιέτ βρέθηκε στά χέρια τῶν συμβιβαστῶν, ὅμως, κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, πῆρε μιά σειρά ἐπαναστατικά μέτρα: συνέλαβε τούς ἐκπροσώπους τῆς παλιᾶς ἐξουσίας καί ἀπελευθέρωσε ἀπό τίς φυλακές τούς πολιτικούς κρατούμενους. Τήν 1 (14) τοῦ Μάρτη ἐξέδοσε τή «Διαταγή ἀρ. 1 γιά τή φρουρά τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς Πετρούπολης», πού ἔπαιξε τεράστιο ρόλο στήν ἐπαναστατικοποίηση τοῦ στρατοῦ.

Ἡ ἐξουσία οὐσιαστικά βρισκόταν στά χέρια τῶν Σοβιέτ. Ὡστόσο, στήν ἀποφασιστική στιγμή, τή νύχτα στίς 2 (15) τοῦ Μάρτη, οἱ συμβιβαστές ἀπό τήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ, ἐθελοντικά παρεχώρησαν τήν ἐξουσία στήν ἀστική τάξη, ἐπικύρωσαν τή σύνθεση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ἀπό ἐκπροσώπους τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων. Ἐπειδή ὅμως ἡ πλειοψηφία στήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης ἀνῆκε στούς βουλευτές τοῦ ἐσερο-μενσεβίκικου ἀμυνίτικου συνασπισμοῦ, ἐφάρμοζε συμβιβαστική πολιτική, ὑποστήριζε τήν ἀντεπαναστατική Προσωρινή κυβέρνηση, βοηθώντας τά ἀστικο-τσιφλικάδικα κόμματα νά ἐξαπατοῦν τίς ἐπαναστατικές μάζες. — *1*.

5 Ὁ Β.Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τίς διαπραγματεύσεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν μέ ἐκπροσώπους τῆς ἀντεπαναστατικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης γιά τό σχηματισμό ὑπουργείου (κυβέρνησης) συνασπισμοῦ.

Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, ἀφοῦ πείστηκε γιά τήν ὁλοκληρωτική της πολιτική ἀπομόνωση ἀπό τίς λαϊκές μάζες, ἀποτέλεσμα τῶν γεγονότων τοῦ Ἀπρίλη, δημοσίευσε στίς 26 τοῦ Ἀπρίλη (9 τοῦ Μάη) δήλωση «Γιά τήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ (Ἐξηγήσεις τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης)», στήν ὁποία ὑποσχόταν ὅτι θά ἐπαναλάβει ἐπίμονα τίς προσπάθειες γιά τήν διεύρυνση τῆς σύνθεσής της μέ τήν προσέλκυση «τῶν δραστήριων δημιουργικῶν δυνάμεων τῆς χώρας». Στό γράμμα τοῦ πρωθυπουργοῦ Γκ. Ε. Λβόφ πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης Ν.Σ. Τσχεΐτζε, πού δημοσιεύτηκε στίς 28 τοῦ Ἀπρίλη (11 τοῦ Μάη), μπῆκε ἀνοιχτά πιά τό ζήτημα γιά κυβέρνηση συνασπισμοῦ μέ τή συμμετοχή τῶν ὀπορτουνιστῶν ἡγετῶν τοῦ Σοβιέτ. Στίς 28 τοῦ Ἀπρίλη (11 τοῦ Μάη) τό ζήτημα αὐτό συζητήθηκε στή συνεδρίαση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί ἀπορίφθηκε μέ πλειοψηφία μόνο μιᾶς ψήφου (23 ὑπέρ, 22 κατά, μέ 2 ἀποχές). Ὡστόσο στίς 1 (14) τοῦ Μάη τό ζήτημα γιά τήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ ξαναμπῆκε καί λύθηκε θετικά μέ 44 ψήφους ὑπέρ, τῶν τρουντοβίκων, τῶν λαϊκῶν σοσιαλιστῶν, τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, 19 ψήφους κατά, τῶν μπολσεβίκων καί τῶν μενσεβίκων-διεθνιστῶν, καί μέ 2 ἀποχές τῶν ἐσέρων. Οἱ μενσεβίκοι, πού τό 1905 ἦταν κατά τῆς συμμετοχῆς τῶν σοσιαλδημοκρατῶν σέ ἐπαναστατική κυβέρνηση, τώρα πῆραν ἀπόφαση νά πάρουν μέρος σέ κυβέρνηση ἀντεπαναστατική. — *1*.

6 *«Ραμπότσαγια Γκαζέτα»* («Ἐργατική Ἐφημερίδα») — καθημερινή ἐφημερίδα τῶν μενσεβίκων· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 7 (20) τοῦ Μάρτη μέχρι τίς 30 Νοέμβρη (13 τοῦ Δεκέμβρη) 1917· ἀπό τίς 30 τοῦ Αὐγούστου (12 τοῦ Σεπτέμβρη) — ὄργανο τῆς ΚΕ τῶν μενσεβίκων. Ἡ ἐφημερίδα ὑποστήριζε τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση, πάλευε κατά τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος καί τοῦ ἀρχηγοῦ του, τοῦ Β.Ι. Λένιν. Τήν Ὀχτωβριανή σο-

σιαλιστική ἐπανάσταση καί τήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας τήν ἀντιμετώπισε ἐχθρικά. — *4*.

7 *Καντέτοι* — μέλη τοῦ Συνταγματικοῦ - δημοκρατικοῦ κόμματος, τοῦ κύριου Κόμματος τῆς φιλελεύθερης μοναρχικῆς ἀστικῆς τάξης τῆς Ρωσίας. Τό Κόμμα τῶν καντέτων ἱδρύθηκε τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1905· ἀποτελοῦνταν ἀπό ἐκπροσώπους τῆς ἀστικῆς τάξής, ἀπό τσιφλικάδες - παράγοντες τῶν ζέμστβο καί ἀπό ἀστούς διανοούμενους. Ἐπιφανεῖς παράγοντες τῶν καντέτων ἦταν οἱ: Π.Ν. Μιλιουκόφ, Σ.Α. Μούρομτσεφ, Β.Α. Μακλάκοφ, Α.Ι. Σινγκαριόφ, Π.Μπ. Στροῦβε, Φ.Ι. Ροντίτσεφ κ.ἄ. Σέ συνέχεια οἱ καντέτοι μετατράπηκαν σέ κόμμα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου οἱ καντέτοι ὑποστήριζαν δραστήρια τήν κατακτητική ἐξωτερική πολιτική τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης. Στήν περίοδο τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη προσπαθοῦσαν νά σώσουν τή μοναρχία. Οἱ καντέτοι, κατέχοντας καθοδηγητική θέση στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση, ἐφάρμοζαν ἀντιλαϊκή, ἀντεπαναστατική πολιτική, ἀρεστή στούς ἀμερικανο-αγγλο-γάλλους ἰμπεριαλιστές. Μετά τή νίκη τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης οἱ καντέτοι ἦταν ἄσπονδοι ἐχθροί τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, πῆραν μέρος σέ ὅλα τά ἔνοπλα ἀντεπαναστατικά κινήματα καί τίς ἐκστρατεῖες τῶν ἐπεμβασιῶν. Ἀπό τό ἐξωτερικό, ὅπου κατέφυγαν μετά τή συντριβή τῆς ἐπέμβασης καί τῶν λευκοφρουριτῶν, οἱ καντέτοι συνέχιζαν τήν ἀντισοβιετική, ἀντεπαναστατική τους δράση. — *4*.

8 Στήν § 9 τοῦ προγράμματος τοῦ ΣΔΕΚΡ, πού ψηφίστηκε στό II συνέδριο τοῦ Κόμματος τό 1903, ἀναφέρεται: «Τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης γιά ὅλα τά ἔθνη πού ἀνήκουν στή σύνθεση τοῦ κράτους» («Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος I, 1954, σελ. 40).

Τό 1917, ἀπ' ἀφορμή τή δουλιά γιά τήν ἀναθεώρηση ὁρισμένων μερῶν τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος πού εἶχαν παλιώσει, ὁ Β. Ι. Λένιν πρότεινε νά εὐρυνθεῖ ἡ § 9 τοῦ παλιοῦ προγράμματος (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 154). — *5*.

9 *Ἡ Ὀργανωτική Ἐπιτροπή* (ΟΕ) ἱδρύθηκε τό 1912 στή συνδιάσκεψη τοῦ Αὐγούστου τῶν λικβιναριστῶν. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἡ ΟΕ ὑποστήριζε τίς θέσεις τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ, δικαιολογοῦσε τόν πόλεμο πού ἔκανε ὁ τσαρισμός, προπαγάνδιζε τίς ἰδέες τοῦ ἐθνικισμοῦ καί τοῦ σωβινισμοῦ. Ἡ ΟΕ ἔβγαζε τό περιοδικό «Νάσα Ζαριά», καί μετά τό κλείσιμό του τό «Νάσε Ντιέλο», κατόπιν τό «Ντιέλο» καί τίς ἐφημερίδες «Ραμπότσεγε Οὔτρο» καί ἔπειτα τό «Οὔτρο». Ἡ ΟΕ λειτούργησε μέχρι τίς ἐκλογές τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν μενσεβίκων, τόν Αὔγουστο τοῦ 1917. Ἐκτός ἀπό τήν ΟΕ πού δροῦσε στή Ρωσία, ὑπῆρχε καί ἡ Γραμματεία Ἐξωτερικοῦ τῆς ΟΕ, ἀποτελούμενη ἀπό πέντε γραμματεῖς (Π.Μπ. Ἀξελρόντ, Ι.Σ. Ἄστροφ - Πόβες, Γ.Ο. Μάρτοφ, Α.Σ. Μαρτίνοφ, Σ.Γ. Σεμκόβσκι), πού ἀκολουθοῦσε θέση παραπλήσια μέ τόν κεντρισμό, καί, καλυπτόμενη κάτω ἀπό διεθνιστικές φράσεις, στήν πράξη ὑποστήριζε τούς σοσιαλσωβινιστές τῆς Ρωσίας. Ἡ ΓΕΟΕ ἔβγαζε τό δικό της ὄργανο, τήν ἐφημερίδα «Ἰσβέστιγια τῆς Γραμματείας τοῦ Ἐξωτερικοῦ τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας», πού ἔβγαινε ἀπό τό Φλεβάρη τοῦ 1915 ὡς τό Μάρτη τοῦ 1917 στή Γενεύη. — *5*.

10 *«Μπιρζιόβκα»* — «Μπιρζεβίγε Βέντομοστι» («Χρηματιστηριακή» — «Δελ-

τίο τοῦ Χρηματιστηρίου») — ἀστική ἐφημερίδα· ἱδρύθηκε τό 1880 γιά ἐμπορικούς σκοπούς. Ἐβγαινε στήν Πετρούπολη στίς ἀρχές τρεῖς φορές τήν ἑβδομάδα, ὕστερα τέσσερις, καί σέ συνέχεια καθημερινά. Ἀπό τό 1902 ἔβγαινε δυό φορές τή μέρα. Ἡ καιροσκοπία της, ὁ ἀργυρώνυτος χαρακτήρας της, ἡ ἔλλειψη ἀρχῶν ἔκαναν τό ὄνομα τῆς ἐφημερίδας προσηγορικό («Μπιρζιόβκα» — «Χρηματιστηριακή»). Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη, ἡ ἐφημερίδα ἔκανε ἐμπρηστική προπαγάνδα κατά τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος καί τοῦ Β.Ι. Λένιν. Ἡ «Μπιρζεβίγε Βέντομοστι» κλείστηκε ἀπό τή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στά τέλη τοῦ Ὀχτώβρη 1917. — *6*.

11 Ἡ ἀπόφαση γιά τό ἐθνικό ζήτημα πού ἀναφέρεται στό κείμενο, ψηφίστηκε στήν VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ(μπ). Τήν ἀπόφαση τήν ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων, τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρ. Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 345-346, καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος , σελ. 439-440).

Ἡ VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ(μπ) συγκλήθηκε μέ ἀπόφαση τῆς ΚΕ, πού πάρθηκε ἀνάμεσα στίς 4 καί 8 (17 καί 21) τοῦ Ἀπρίλη καί ἔγινε στήν Πετρούπολη στίς 24-29 τοῦ Ἀπρίλη (7-12 τοῦ Μάη) 1917. Ἦταν ἡ πρώτη συνδιάσκεψη τοῦ Κόμματος, πού ἔγινε σέ συνθῆκες νομιμότητας.

Ἀπό τήν Πανρωσική συνδιάσκεψη προηγήθηκαν οἱ τοπικές συνδιασκέψεις· πρίν τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν της ἀπό μιά σειρά ὀργανώσεις ἄρχισαν νά καταφθάνουν πληροφορίες γιά προσχώρηση στό λενινιστικό πρόγραμμα δράσης.

Στή συνδιάσκεψη πῆραν μέρος 131 ἀντιπρόσωποι μέ θετική ψῆφο καί 18 μέ συμβουλευτική ἀπό 78 κομματικές ὀργανώσεις. Ἡ συνδιάσκεψη αὐτή ὡς πρός τήν πληρότητα τῆς ἀντιπροσώπευσης, ὡς πρός τά πολιτικά καί ὀργανωτικά της καθήκοντα μποροῦσε νά ἐκπληρώσει καί ἐκπλήρωσε ἐργασίες συνεδρίου τοῦ Κόμματος: ἐπεξεργάστηκε τήν πολιτική γραμμή γιά ὅλο τό Κόμμα, συγκρότησε καθοδηγητικά κομματικά κέντρα.

Στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνδιάσκεψης ἦταν τά παρακάτω θέματα: ἡ τρέχουσα στιγμή (ὁ πόλεμος καί ἡ Προσωρινή κυβέρνηση κ.ἄ.), ἡ συνδιάσκεψη εἰρήνης, ἡ στάση ἀπέναντι στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, ἡ ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος, ἡ κατάσταση στή Διεθνή καί τά καθήκοντα τοῦ Κόμματος, ἡ ἕνωση τῶν σοσιαλδημοκρατικῶν διεθνιστικῶν ὀργανώσεων, τό ἀγροτικό ζήτημα, τό ἐθνικό ζήτημα, ἡ Συντακτική συνέλευση, τό ὀργανωτικό ζήτημα, ἐκθέσεις ἀπό τίς περιοχές, ἐκλογή Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ Λένιν ἄνοιξε τή συνδιάσκεψη μέ σύντομο χαιρετιστήριο λόγο, ἐκλέχτηκε στό προεδρεῖο καί καθοδηγοῦσε ὅλες τίς ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης.

Ἡ συνδιάσκεψη ἄκουσε τίς ἐκθέσεις γιά τήν κατάσταση καί τή δουλιά τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων. Οἱ ἐκθέσεις ἔδειξαν πώς σημαντικός ἀριθμός τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων διατήρησε πλήρη αὐτοτέλεια καί ἔκανε δουλιά στό πνεῦμα τῶν «Θέσεων τοῦ Ἀπρίλη» τοῦ Λένιν. Ὁρισμένες ὀργανώσεις, ὅταν βγῆκαν ἀπό τήν παρανομία, δημιούργησαν ἑνωτικές ἐπιτροπές μέ τούς μενσεβίκους, ἄν καί δέν συγχωνεύτηκαν ὁλοκληρωτικά μαζί τους.

Ἡ συνδιάσκεψη ξεσκέπασε καί ἀπόριψε τή δεξιά συνθηκόλογη γραμμή τοῦ Κάμενεφ, πού ἔκανε συνεισήγηση πάνω στήν τρέχουσα στιγμή σάν

ἐκπρόσωπος τῆς ἀντιλενινιστικῆς ὁμάδας. Ὁ Κάμενεφ καί ὁ Ρίκοφ προσπάθησαν νά ἀντιπαραθέσουν στή λενινιστική γραμμή γιά σοσιαλιστική ἐπανάσταση τήν ὀπορτουνιστική ἐκτίμηση τῆς ἐπανάστασης καί τήν προοπτική τῆς ἐξέλιξής της. Ὁ Κάμενεφ, ἀρνούμενος τή δυνατότητα καί τήν ἀνάγκη μετεξέλιξης τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης σέ ἐπανάσταση σοσιαλιστική, πρότεινε νά περιοριστεῖ τό Κόμμα στόν ἔλεγχο τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ἀπομέρους τῶν ἐσερο-μενσεβίκικων Σοβιέτ. Ἡ συνδιάσκεψη ψήφισε τήν ἀπόφαση τοῦ Β.Ι. Λένιν γιά τήν τρέχουσα στιγμή.

Στήν εἰσήγηση γιά τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος ὁ Β.Ι. Λένιν καθόρισε τήν κατεύθυνση πάνω στήν ὁποία ἡ Ἐπιτροπή τοῦ προγράμματος, πού ἐξέλεξε ἡ συνδιάσκεψη, ἔπρεπε νά ἐπεξεργαστεῖ τό πρόγραμμα τοῦ 1903 πού εἶχε παλιώσει.

Κατά τή συζήτηση τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος ὁ Πιατακόφ τάχθηκε κατά τοῦ συνθήματος τοῦ Λένιν γιά τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν μέχρι τόν ἀποχωρισμό καί τή δημιουργία ἀνεξάρτητων κρατῶν.

Ὁ Λένιν, ὑπερασπίζοντας τήν ἀπόφασή του πάνω στό ἐθνικό ζήτημα ἀπόδειξε ὅτι μόνο τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης ἐξασφαλίζει τήν πλήρη ἀλληλεγγύη τῶν ἐργατῶν καί ὅλων τῶν ἐργαζομένων τῶν διάφορων ἐθνῶν· τό ζήτημα ὅμως τῆς σκοπιμότητας τοῦ ἀποχωρισμοῦ τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου «πρέπει νά τό λύνει στήν κάθε χωριστή περίπτωση... παίρνοντας ὑπόψη τά συμφέροντα ὅλης τῆς κοινωνικῆς ἐξέλιξης καί τά συμφέροντα τῆς ταξικῆς πάλης τοῦ προλεταριάτου γιά τό σοσιαλισμό» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 440).

Πάνω στό ζήτημα «Ἡ κατάσταση στή Διεθνή καί τά καθήκοντα τοῦ ΣΔΕΚΡ(μπ)», μέ πρόταση τοῦ Ζηνόβιεφ ψηφίστηκε ἀπόφαση, στήν ὁποία ἀναφερόταν ὅτι τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων παραμένει στήν Ἕνωση τοῦ Τσίμμερβαλντ, ὑποστηρίζοντας σ' αὐτή τήν τακτική τῆς Ἀριστερᾶς τοῦ Τσίμμερβαλντ, καί ὅτι θά πάρει μέρος στήν τρίτη συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ. Ὁ Β. Ι. Λένιν δέν ἦταν σύμφωνος μέ τήν ἀπόφαση αὐτή, θεωρώντας ὅτι ἡ παραμονή στήν Ἕνωση τοῦ Τσίμμερβαλντ παρακωλύει καί καθυστερεῖ τό ἔργο τῆς δημιουργίας τῆς III Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Ὁ Λένιν ὑπόδειχνε πώς ἡ παραπέρα πορεία τῶν γεγονότων θά διορθώσει τό λάθος πού ἔκανε ἡ συνδιάσκεψη καί ὅτι ἡ ἀπόφαση πού πῆρε ἡ ΚΕ μετά τή συνδιάσκεψη «διόρθωσε τό λάθος κατά τό μισό» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 185). Ἡ ΚΕ ἀποφάσισε νά στείλει ἀντιπρόσωπο στή συγκαλούμενη συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ μέ ἐντολή νά ἐγκαταλείψει ἀμέσως τή συνδιάσκεψη αὐτή καί νά ἀποχωρήσει ἀπό τήν Ἕνωση τοῦ Τσίμμερβαλντ «ἄν ἡ συνδιάσκεψη ταχθεῖ ὑπέρ ὁποιασδήποτε προσέγγισης ἤ κοινῆς συζήτησης τῶν ζητημάτων μέ τούς σοσιαλσωβινιστές» (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 66).

Ἡ συνδιάσκεψη ἐξέλεξε ΚΕ τοῦ κόμματος μ' ἐπικεφαλῆς τόν Β.Ι. Λένιν.

Ἡ ἱστορική σημασία τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) συνίσταται στό ὅτι ψήφισε τό λενινιστικό πρόγραμμα τοῦ περάσματος στό δεύτερο στάδιο τῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, καθόρισε τό σχέδιο πάλης γιά τή μετεξέλιξη τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης σέ ἐπανάσταση σοσιαλιστική, πρόβαλε τή διεκδίκηση νά περάσει ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ. Μέ τό σύνθημα αὐτό οἱ μπολσεβίκοι προετοίμαζαν τίς μάζες γιά τήν προλεταριακή ἐπανάσταση. — *7.*

12 *Τό συνέδριο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ μετώπου μέ ἐκπροσώπους τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευ-*

τῶν καί τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ἔγινε στίς 24 τοῦ Ἀπρίλη-4 τοῦ Μάη (7-17 τοῦ Μάη) 1917 στήν Πετρούπολη. Στό συνέδριο ἐξετάστηκαν τά ζητήματα: γιά τή στάση ἀπέναντι στόν πόλεμο καί τήν εἰρήνη, γιά τή συναδέλφωση τῶν στρατιωτῶν στό μέτωπο, γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση, γιά τήν κατάσταση στίς μεταφορές, τόν ἐφοδιασμό τοῦ στρατοῦ μέ πυρομαχικά καί ὁπλισμό, τά ζητήματα τῆς γῆς καί τοῦ ἐπισιτισμοῦ κ.ἄ. Οἱ Γκουτσκόφ, Μιλιουκόφ, Κέρενσκι, Τσερετέλι κ.ἄ. ὑπεράσπισαν τήν ἐξωτερική καί ἐσωτερική πολιτική τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν Τσχεΐτζε, στήν ὁμιλία του κάλεσε νά ὑποστηριχθεῖ ἡ Προσωρινή κυβέρνηση καί οἱ προσπάθειές της, πού ἀπόβλεπαν στή συνέχιση τοῦ πολέμου καί τάχθηκε ὑπέρ τοῦ «δανείου τῆς ἐλευθερίας».

Στίς ἐργασίες τοῦ συνεδρίου πῆραν μέρος οἱ μπολσεβίκοι πού ξεσκέπασαν τήν ἰμπεριαλιστική πολιτική τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τήν πολιτική τοῦ συμβιβασμοῦ τῶν ἐσερο-μενσεβίκων ἡγετῶν τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης.

Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἀντιπροσώπων εἶχε ἀμυνίτικες διαθέσεις καί ψήφισε ἀπόφαση πού ὑποστήριζε τόν ἐσερο-μενσεβίκικο συνασπισμό καί ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης γιά τή συμμετοχή τῶν «σοσιαλιστῶν» στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ. — *8*.

13 *«Πράβντα»* («Ἀλήθεια») — καθημερινή νόμιμη μπολσεβίκικη ἐφημερίδα· τό πρῶτο της φύλλο βγῆκε στήν Πετρούπολη στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη (5 τοῦ Μάη) 1912.

Ὁ Λένιν ἀσκοῦσε τήν ἰδεολογική καθοδήγηση τῆς «Πράβντα», ἔγραφε σχεδόν καθημερινά στήν ἐφημερίδα, ἔδινε ὁδηγίες στή Συντακτική της ἐπιτροπή. Ἐπιδίωκε νά γράφεται ἡ ἐφημερίδα μέ μαχητικό, ἐπαναστατικό πνεῦμα.

Στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Πράβντα» εἶχε συγκεντρωθεῖ σημαντικό μέρος τῆς ὀργανωτικῆς δουλιᾶς τοῦ Κόμματος. Ἐδῶ ὀργανώνονταν συναντήσεις μέ τούς ἀντιπροσώπους τῶν τοπικῶν κομματικῶν πυρήνων, ἐδῶ ἔρχονταν οἱ πληροφορίες γιά τήν κομματική δουλιά στίς φάμπρικες καί στά ἐργοστάσια, ἀπό ἐδῶ διαβιβάζονταν οἱ κομματικές ὁδηγίες τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῆς Ἐπιτροπῆς πόλης τῆς Πετρούπολης.

Ἡ «Πράβντα» βρισκόταν κάτω ἀπό συνεχεῖς ἀστυνομικές διώξεις. Στίς 8 (21) τοῦ Ἰούλη 1914 ἡ ἐφημερίδα κλείστηκε.

Ἡ «Πράβντα» ἐπανεκδόθηκε ὕστερα ἀπό τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917. Ἀπό τίς 5 (18) τοῦ Μάρτη 1917 ἡ «Πράβντα» ἄρχισε νά βγαίνει σάν ὄργανο τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῆς Ἐπιτροπῆς πόλης τῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ.

Μέ τόν ἐρχομό του στήν Πετρούπολη, ὁ Λένιν ἔγινε μέλος τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς καί ἡ «Πράβντα» ἀνάπτυξε τήν πάλη γιά τό λενινιστικό σχέδιο μετεξέλιξης τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης σέ σοσιαλιστική.

Ἀπό τόν Ἰούλη ὡς τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917 ἡ «Πράβντα», ἐπειδή καταδιωκόταν ἀπό τήν ἀντεπαναστατική Προσωρινή κυβέρνηση, ἄλλαζε ἐπανειλημμένα τόν τίτλο της καί ἔβγαινε σάν «Λιστόκ «Πράβντι»», «Προλετάρι», «Ραμπότσι», «Ραμπότσι Πούτ». Μετά τή νίκη τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, ἀπό τίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη (9 τοῦ Νοέμβρη) 1917, ἡ ἐφημερίδα ἄρχισε νά βγαίνει μέ τόν παλιό της τίτλο — «Πράβντα».

Ἡ «Πράβντα» κατέχει σπουδαιότατη θέση στήν ἱστορία τοῦ μπολσεβίκικου Τύπου. Ἡ διαπαιδαγωγημένη ἀπό τήν «Πράβντα» γενιά τῶν πρωτοπόρων ἐργατῶν ἔπαιξε ἐξέχοντα ρόλο στή Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί στήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἦταν ἡ πρώτη νόμιμη μαζική ἐργατική ἐφημερίδα καί σήμαινε ἕνα νέο στάδιο στήν ἀνάπτυξη τοῦ Τύπου τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς Ρωσίας καί τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου. Ἀπό τό 1914 ἡ ἡμέρα ἔκδοσης τοῦ πρώτου φύλλου τῆς «Πράβντα» ἔγινε ἡμέρα γιορτασμοῦ τοῦ ἐργατικοῦ Τύπου.

Ὁ Λένιν ἔδοσε ἐκτίμηση τῆς «Πράβντα» στά ἄρθρα: «Τά ἀποτελέσματα μισοῦ χρόνου δουλιᾶς», «Οἱ ἐργάτες καί ἡ «Πράβντα»», «Ἡ ἐργατική τάξη καί ὁ ἐργατικός Τύπος», «Ἔκθεση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ καί ὁδηγίες γιά τήν ἀντιπροσωπεία τῆς ΚΕ στή σύσκεψη τῶν Βρυξελλῶν», «Γιά τά ἀποτελέσματα τῆς ἡμέρας τοῦ ἐργατικοῦ Τύπου», «Στή δέκατη ἐπέτειο τῆς «Πράβντα»» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 21ος, σελ. 441-455· τόμ. 22ος, σελ. 72-74· τόμ. 25ος, σελ. 227-235, 363-407, 427-429· 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 33ος, σελ. 312-315) κ.ἄ. — *8*.

14 Στίς 26 τοῦ Ἀπρίλη (9 τοῦ Μάη) 1917, ἀπ' ἀφορμή τήν ἔκκληση τοῦ δανοῦ σοσιαλσωβινιστῆ Μπόργκμπεργκ, ἡ ἐσερο-μενσεβίκικη Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ἀποφάσισε νά πάρει τήν πρωτοβουλία γιά νά συγκαλέσει διεθνή σοσιαλιστική συνδιάσκεψη. Στή συνδιάσκεψη προσκλήθηκαν τόσο οἱ σοσιαλσωβινιστές, ὅσο καί οἱ ἐπαναστάτες διεθνιστές. Ἡ συνδιάσκεψη εἶχε σκοπό, σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ Μπόργκμπεργκ, νά ἐπεξεργαστεῖ τούς ὅρους τῆς μελλοντικῆς εἰρήνης. Στή συνδιάσκεψη τοῦ Ἀπρίλη ὁ Β.Ι. Λένιν ξεσκέπασε τόν Μπόργκμπεργκ σάν πράκτορα τῆς γερμανικῆς κυβέρνησης, καί τίς ἐνέργειές του σάν «μιά πολύ συγκεκριμένη πολιτική ἐνέργεια τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 364). Στήν ἀπόφαση πού ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν «Σχετικά μέ τήν πρόταση τοῦ Μπόργκμπεργκ» τό Κόμμα προειδοποιοῦσε τούς ἐργάτες «νά μήν ἔχουν ἐμπιστοσύνη στή συνδιάσκεψη πού ὀργανώνει ὁ Μπόργκμπεργκ, γιατί ἡ συνδιάσκεψη αὐτή τῶν δῆθεν σοσιαλιστῶν, θά εἶναι στήν πραγματικότητα μιά κωμωδία γιά τήν κάλυψη τῶν συναλλαγῶν πού θά κάνουν πίσω ἀπό τήν πλάτη της οἱ διπλωμάτες, οἱ ὁποῖοι ἀνταλλάσσουν τή μιά προσάρτηση μέ τήν ἄλλη...» («Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μερ. Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 342).

Στίς 30 τοῦ Ἀπρίλη (13 τοῦ Μάη) στή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης ἡ συμβιβαστική του πλειοψηφία, παρά τήν ἀντίθετη γνώμη τῶν μπολσεβίκων βουλευτῶν, ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς γιά τή σύγκληση τῆς συνδιάσκεψης ὅλων τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων. Σχετικά μ' αὐτό, τό Σοβιέτ Πετρούπολης ψήφισε δυό ἐκκλήσεις: «Πρός τούς σοσιαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν» πού παραθέτει ὁ Λένιν, καί «Πρός τό στρατό», οἱ ὁποῖες δημοσιεύτηκαν στίς ἐφημερίδες στίς 2 (15) τοῦ Μάη 1917.

Οἱ ἐσερο-μενσεβίκοι, καταδικάζοντας τόν παγκόσμιο πόλεμο σάν τερατῶδες ἔγκλημα πού προετοιμάστηκε ἀπό τούς ἰμπεριαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν, ὑποστήριζαν ὅτι ὁ πόλεμος ἀπό τήν πλευρά τῆς Ρωσίας ἔπαψε νά εἶναι ἰμπεριαλιστικός καί καλοῦσαν τούς στρατιῶτες νά ὑπερασπίσουν τήν ὑπόθεση τῆς ἐπανάστασης, νά μήν περιορίζονται μόνο σέ ἀμυντικές ἐνέργειες στό μέτωπο, ἀλλά νά διεξάγουν καί ἐπιθετικές μάχες, φοβέριζαν τούς στρα-

τιῶτες ὅτι ἡ συναδέλφωση μέ τούς στρατιῶτες τῆς Γερμανίας τοῦ Κάιζερ θά εἶχε ἐπιζήμιες συνέπειες κτλ. Στά ἴδια τά ντοκουμέντα ὁ ἀμυνιτικός συνασπισμός ὑπεράσπιζε τήν ἐξωτερική πολιτική τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, πού στήν οὐσία ἦταν πολιτική προσαρτήσεων, βεβαιώνοντας ὅτι δῆθεν αὐτή εἶναι ὑπέρ τῆς εἰρήνης χωρίς προσαρτήσεις καί ἀποζημιώσεις, ὅτι ἀναγνωρίζει τήν ἀρχή τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν λαῶν.

Γιά τή συνδιάσκεψη βλ. τή σημείωση 37. — *11*.

15 Τόν ὅρο *«ναρόντνικοι»* ὁ Β.Ι. Λένιν τόν χρησιμοποίησε γιά νά χαρακτηρίσει τά τρία μικροαστικά κόμματα ναροντνικιστικῆς κατεύθυνσης: τούς τροντοβίκους, τούς σοσιαλεπαναστάτες καί τούς «λαϊκούς-σοσιαλιστές» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 191). — *14*.

16 *«Ρέτς»* («Λόγος») — καθημερινή ἐφημέριδα, Κεντρικό Ὄργανο τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 23 τοῦ Φλεβάρη (8 τοῦ Μάρτη) 1906, κάτω ἀπό τήν οὐσιαστική διεύθυνση τοῦ Π.Ν. Μιλιουκόφ καί τοῦ Ι.Β. Γκέσσεν, καί μέ τή στενή συνεργασία τῶν Μ.Μ. Βινάβερ, Π.Ντ. Ντολγκοροῦκοφ, Π.Μπ. Στροῦβε καί ἄλλων. Ἡ ἐφημερίδα κλείστηκε ἀπό τή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) 1917. Ἀργότερα (ὡς τόν Αὔγουστο τοῦ 1918) ἔβγαινε μέ διάφορους τίτλους: «Νάσα Ρέτς», «Σβομπόντναγια Ρέτς», «Βέκ», «Νόβαγια Ρέτς», «Νάς Βέκ». — *18*.

17 *Σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες* (ἐσέροι) — μικροαστικό κόμμα στή Ρωσία· ἐμφανίστηκε στά τέλη τοῦ 1901 — ἀρχές τοῦ 1902 μέ τή συνένωση διάφορων ναροντνικιστικῶν ὁμάδων καί ὁμίλων («Ἕνωση σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν», κόμμα σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν κ.ἄ.). Οἱ ἀντιλήψεις τῶν ἐσέρων ἀντιπροσώπευαν ἕνα ἐκλεκτικό μίγμα τῶν ἰδεῶν τοῦ ναροντνικισμοῦ καί τοῦ ἀναθεωρητισμοῦ. Οἱ ἐσέροι προσπαθοῦσαν, σύμφωνα μέ τήν ἔκφραση τοῦ Λένιν, νά διορθώσουν «τά κουσούρια τοῦ ναροντνικισμοῦ μέ τά μπαλώματα τῆς ὀπορτουνιστικῆς «κριτικῆς» τοῦ μαρξισμοῦ, κριτικῆς πού εἶναι σήμερα τῆς μόδας» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 11ος, σελ. 286). Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἡ πλειοψηφία τῶν ἐσέρων ὑποστήριζε σοσιαλσωβινιστικές θέσεις.

Μετά τήν ἀστικο-δημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 οἱ ἐσέροι μαζί μέ τούς μενσεβίκους ἀποτελοῦσαν τό κύριο στήριγμα τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικο-τσιφλικάδικης Προσωρινῆς κυβέρνησης καί οἱ ἡγέτες τοῦ Κόμματος (Κέρενσκι, Αὐξέντιεφ, Τσερνόφ) συμμετεῖχαν σ' αὐτή. Τό Κόμμα τῶν ἐσέρων ἔπαψε νά ὑποστηρίζει τό αἴτημα τῶν ἀγροτῶν γιά τήν κατάργηση τῆς τσιφλικάδικης γαιοκτησίας καί τάχθηκε ὑπέρ τῆς διατήρησης τῆς τσιφλικάδικης ἰδιοκτησίας πάνω στή γῆ· οἱ ἐσέροι ὑπουργοί τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ἔστελναν καταδιωκτικά ἀποσπάσματα ἐνάντια στούς ἀγρότες πού καταλάμβαναν τά τσιφλίκια.

Στά τέλη τοῦ Νοέμβρη 1917 ἡ ἀριστερή πτέρυγα τῶν ἐσέρων ἵδρυσε τό ἀνεξάρτητο κόμμα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Οἱ ἀριστεροί ἐσέροι, προσπαθώντας νά διατηρήσουν τήν ἐπιροή τους στίς ἀγροτικές μάζες, ἀναγνώρισαν τυπικά τή Σοβιετική ἐξουσία καί ἦρθαν σέ συμφωνία μέ τούς μπολσεβίκους, γρήγορα ὅμως πῆραν τό δρόμο τῆς πάλης ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία.

Στά χρόνια τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου οἱ ἐσέροι ἔκαναν ἀντεπαναστατική ὑπονομευτική δουλιά, ὑποστήριζαν δραστήρια τούς ἐπεμβασίες καί τούς λευκοφρουρίτες, ἔπαιρναν μέρος σέ ἀντεπαναστατικές συνωμοσίες, ὀργάνωναν τρομοκρατικές πράξεις ἐνάντια

στά στελέχη τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους καί τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος. Ὅταν τέλειωσε ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, οἱ ἐσέροι συνέχισαν τήν ἐχθρική τους δράση ἐνάντια στό Σοβιετικό κράτος καί στό ἐσωτερικό τῆς χώρας καί στό στρατόπεδο τῶν λευκοφρουριτῶν ἐμιγκρέδων. — *18*.

18 *«Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν»* («Εἰδήσεις τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν») — καθημερινή ἐφημερίδα· ἄρχισε νά βγαίνει ἀπό τίς 28 τοῦ Φλεβάρη (13 τοῦ Μάρτη) 1917.

Μετά τή δημιουργία τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ἡ ἐφημερίδα ἔγινε ὄργανο τῆς ΚΕΕ καί ἀπό τήν 1 (14) τοῦ Αὐγούστου (ἀπό τό φύλ. ἀρ. 132) ἔβγαινε μέ τόν τίτλο «Ἰσβέστιγια τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», καί ἀπό τίς 29 τοῦ Σεπτέμβρη (12 τοῦ Ὀχτώβρη) (ἀπό τό φύλ. ἀρ. 184) μέ τόν τίτλο «Ἰσβέστιγια τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Σοβιέτ τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν». Ὅλο τό διάστημα αὐτό ἡ ἐφημερίδα βρισκόταν στά χέρια τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων καί ἔκανε λυσσαλέα πάλη κατά τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος.

Μετά τό ΙΙ Πανρωσικό συνέδριο τοῦ Σοβιέτ ἡ σύνθεση τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς «Ἰσβέστιγια» ἄλλαξε, ἡ ἐφημερίδα ἔγινε ἐπίσημο ὄργανο τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας· σ' αὐτή δημοσιεύτηκαν τά πρῶτα καί σπουδαιότερα ντοκουμέντα τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης, ἄρθρα καί λόγοι τοῦ Β.Ι. Λένιν. Τό Μάρτη τοῦ 1918 ἡ ἔκδοση τῆς «Ἰσβέστιγια» μεταφέρθηκε στή Μόσχα. Τό Δεκέμβρη τοῦ 1922, μέ τή δημιουργία τῆς ΕΣΣΔ, ἡ ἐφημερίδα ἔγινε ὄργανο τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ καί τῆς ΠΚΕΕ. Μέ ἀπόφαση τοῦ Προεδρείου τοῦ Ἀνωτάτου Σοβιέτ τῆς ΕΣΣΔ τῆς 24 τοῦ Ζενάρη 1938 ἡ «Ἰσβέστιγια τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ καί τῆς ΠΚΕΕ» ἀναδιοργανώθηκε καί ἀπό τίς 26 τοῦ Γενάρη 1938 ὡς τά σήμερα ἐκδίδεται μέ τόν τίτλο «Ἰσβέστιγια Σοβιέτοφ Ντεπουτάτοφ Τρουντιάσιχσγια». — *18*.

19 Τό ντοκουμέντο αὐτό εἶναι μιά ὄχι ὁλοκληρωμένη ἀπάντηση τοῦ Β.Ι. Λένιν στό γράμμα τῆς Στρατιωτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς 8ης ἔφιππης πυροβολαρχίας (τῶν μάχιμων δυνάμεων) πού ἔστειλαν στό Σοβιέτ Πετρούπολης. Τό γράμμα εἶχε ἡμερομηνία 24 τοῦ Ἀπρίλη (7 τοῦ Μάη) 1917, δηλ. γράφτηκε τόν καιρό πού ἡ ἀστική τάξη, καί μετά ἀπ' αὐτή καί ὁ μικροαστικός Τύπος, ξεσήκωσαν συκοφαντική καμπάνια κατά τοῦ Β.Ι. Λένιν καί τῶν ἄλλων μελῶν τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων πού ἦλθαν στή Ρωσία ἀπό τήν Ἑλβετία μέσω Γερμανίας.

Στό γράμμα οἱ στρατιῶτες ἔγραφαν: «Ἐπειδή ἀνάμεσα στούς στρατιῶτες τῆς πυροβολαρχίας γίνονται πολλές συζητήσεις σχετικά μέ τόν Λένιν, σᾶς παρακαλοῦμε νά μήν ἀρνηθεῖτε νά μᾶς ἀπαντήσετε τό γρηγορότερο, ἐφόσον σᾶς εἶναι δυνατό. Ποιά εἶναι ἡ προέλευσή του, ποῦ ἦταν, ἐάν ἐξορίστηκε καί γιατί; Μέ ποιό τρόπο ἐπέστρεψε στή Ρωσία, καί ποιές εἶναι οἱ ἐνέργειές του σήμερα, δηλ. εἶναι ὠφέλιμες γιά μᾶς ἤ εἶναι ἐπιζήμιες; Μ' ἕνα λόγο, θέλουμε μέ τό γράμμα σας νά μᾶς πείσετε ὥστε στό ἑξῆς νά μήν ὑπάρχουν ἀνάμεσά μας συζητήσεις, νά μήν χάνουμε ἄδικα καιρό καί νά εἴμαστε σέ θέση νά τό ἀποδείξουμε καί στούς ἄλλους συντρόφους» («Πράβντα», ἀρ. φύλ. 86 τῆς 16 τοῦ Ἀπρίλη 1927).

Τό γράμμα στάλθηκε στόν Β.Ι. Λένιν. — *21*.

20 Τό ἄρθρο *«Παραμονές»* γράφτηκε πρίν τίς 5 (18) τοῦ Μάη 1917, ὅταν κλείστηκε συμφωνία τῆς ἐσερο-μενσεβίκικης πλειοψηφίας τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν μέ τήν Προσωρινή κυβέρνηση, γιά τή σύνθεση τῆς πρώτης κυβέρνησης συνασπισμοῦ (γιά τίς προκαταρκτικές διαπραγματεύσεις πάνω στό ζήτημα αὐτό βλ. τή σημείωση 5). Στίς 6 (19) τοῦ Μάη στίς ἀστικές καί τίς ἐσερο-μενσεβίκικες ἐφημερίδες δημοσιεύτηκαν τά ὀνόματα τῶν ὑπουργῶν-«σοσιαλιστῶν» πού μπῆκαν στήν κυβέρνηση. Ἀπό τή στιγμή αὐτή τά ὀπορτουνιστικά Κόμματα τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων συγχωνεύτηκαν ὁλοκληρωτικά μέ τήν ἀντεπανάσταση τῆς ἀστικῆς τάξης καί ἀνέλαβαν τήν ὑπεράσπιση τῆς ἐξωτερικῆς καί ἐσωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Ἔτσι π.χ. ἡ ἐφημερίδα «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», ὄργανο τοῦ συνασπισμοῦ τῶν ἐσέρων καί μενσεβίκων, στίς 6 (19) τοῦ Μάη 1917 ἔγραφε: «Συγκρίνοντας τό κείμενο τῆς διακήρυξης τῆς ἀνανεωμένης Προσωρινῆς κυβέρνησης μέ τήν πλατφόρμα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς (τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. *Ἡ Σύντ.*), πρέπει νά ἀναγνωρίσουμε ὅτι ἀπό σήμερα ἡ Προσωρινή κυβέρνηση στέκεται ἀπόλυτα στή βάση τῶν αἰτημάτων τῆς δημοκρατίας, τόσο στήν ἐξωτερική, ὅσο καί στήν ἐσωτερική πολιτική».

Ὁ Λένιν χαρακτήρισε τήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ σάν «συμμαχία τῶν καπιταλιστῶν μέ τούς ἡγέτες τῶν ναρόντνικων καί τῶν μενσεβίκων» μέ σκοπό τήν ἀναχαίτιση τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 300). — *22*.

21 *Τό Ριζοσπαστικό καί Ριζοσπαστικο-σοσιαλιστικό κόμμα τῆς Γαλλίας* — ἀστικό κόμμα τῆς Γαλλίας· ὀργανωτικά διαμορφώθηκε τό 1901, στήν οὐσία ὅμως ὑπάρχει ἀπό τήν 9η δεκαετία τοῦ 19ου αἰώνα. Μέχρι τόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο (1914-1918) ἀντιπροσώπευε βασικά τά συμφέροντα τῆς μικρῆς καί τῆς μεσαίας ἀστικῆς τάξης. Στήν περίοδο ἀνάμεσα στόν πρῶτο καί στό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο μέσα στό Κόμμα δυνάμωσε ἡ ἐπιροή τῆς μεγαλοαστικῆς τάξης. Οἱ ἡγέτες τοῦ Κόμματος χρημάτισαν ἐπανειλημμένα πρόεδροι τῆς γαλλικῆς κυβέρνησης. — *23*.

22 *Ἡ Ἐπιτροπή ἐπαφῆς* συγκροτήθηκε μέ ἀπόφαση τῆς συμβιβαστικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 8 (21) τοῦ Μάρτη μέ σκοπό τήν ἐξάσκηση «ἐπίδρασης» καί τόν «ἔλεγχο» τῆς δράσης τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης· ἀποτελοῦνταν ἀπό τούς Μ.Ι. Σκόμπελιεφ, Γ.Μ. Στεκλόφ, Ν.Ν. Σουχάνοφ, Β.Ν. Φιλιππόβσκι, Ν.Σ. Τσχεΐτζε (ἀργότερα ἐπίσης καί ἀπό τούς Β.Μ. Τσερνόφ καί Ι.Γκ. Τσερετέλι). Ἡ Ἐπιτροπή ἐπαφῆς βοηθοῦσε τήν Προσωρινή κυβέρνηση νά χρησιμοποιεῖ τό κύρος τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης γιά νά καλύπτει τήν ἀντεπαναστατική της πολιτική. Μέ τή βοήθεια τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι ὑπολόγιζαν νά συγκρατήσουν τίς μάζες ἀπό τή δραστήρια ἐπαναστατική πάλη γιά τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ. Ἡ Ἐπιτροπή ἐπαφῆς διαλύθηκε στά μέσα τοῦ Ἀπρίλη 1917, ἐπειδή τά καθήκοντά της μεταβιβάστηκαν στό Γραφεῖο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς. — *27*.

23 Τό ἄρθρο *«Δῶρο στή νεογέννητη... «νέα» κυβέρνηση»*, γράφτηκε, ἐκτός ἀπό τό ἀπόσπασμα τοῦ κύριου ἄρθρου τῆς «Ρέτς», μέ βάση τά ὑλικά τῆς ἰδιαίτερης σύσκεψης τῶν μελῶν τῆς IV Κρατικῆς δούμας στήν Πετρούπολη, πού δημοσιεύτηκαν στίς ἀστικές ἐφημερίδες στίς 5 (18) τοῦ Μάη 1917.

Μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη, ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, παρά τήν

ἀπαίτηση τῶν μαζῶν, δέν διέλυσε ἐπίσημα τήν IV Κρατική δούμα, πού οἱ βουλευτές της (ἀπό τούς φανατικούς μοναρχικούς μέχρι τούς καντέτους, συμπεριλαμβανομένων) συγκεντρώνονταν σέ ἰδιαίτερες συσκέψεις στόν πρόεδρο τῆς Δούμας Μ.Β. Ροντζιάνκο, ὅπου συζητοῦσαν καί ἔπαιρναν ἀποφάσεις πάνω στά πιό σοβαρά ζητήματα τῆς ἐξωτερικῆς καί ἐσωτερικῆς πολιτικῆς τῆς χώρας (βλ. σημειώσεις 82, 113, 134). Οἱ συσκέψεις αὐτές προβάλλονταν πλατιά στόν ἀστικό Τύπο. Ὁ Β.Ι. Λένιν ὀνόμασε τίς συσκέψεις τῶν βουλευτῶν τῆς IV Κρατικῆς δούμας «ἐπιτελεῖο τῆς ἀντεπανάστασης» (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 348).

Ἡ ἰδιαίτερη σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς IV Κρατικῆς δούμας, γιά τήν ὁποία γίνεται λόγος στό κείμενο, ἔγινε στίς 4 (17) τοῦ Μάη 1917· πῆραν μέρος ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν ὁμάδων, ἐκτός τούς σοσιαλδημοκράτες. Στή σύσκεψη μίλησαν οἱ ἡγέτες τῶν ὀχτωβριστῶν καί τῶν καντέτων: Α.Ι. Γκουτσκόφ, Β.Α. Μακλάκοφ, Π.Ν. Μιλιουκόφ, Ν.Β. Σάβιτς, Β.Β. Σούλγκιν καί ἄλλοι. Τό βασικό νόημα τῶν ὁμιλιῶν ὅλων τῶν ὀχτωβριστῶν καί καντέτων ἡγετῶν τῆς ἀντεπανάστασης πού αὐτοί ὀργάνωναν κατέληγε μέ δυό ἀπαιτήσεις: πρῶτο, νά ξαναρχίσουν οἱ ἐπιθετικές ἐνέργειες τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ στό μέτωπο καί, δεύτερο, νά μπεῖ «τάξη» στό στρατό καί στή χώρα, δηλ. νά μπεῖ τέρμα στήν ἐπανάσταση. Σκοπός τῆς σύσκεψης ἦταν νά ἐξασκηθεῖ πίεση ἀπομέρους τῶν ἀντεπαναστατικῶν κύκλων τῶν καντέτων καί τῶν ὀχτωβριστῶν στή νέα, δηλ. στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ.

Τόν Ἰούνη μέ Ἰούλη ἡ ἀντεπαναστατική δράση τῶν βουλευτῶν τῆς IV Κρατικῆς δούμας ὅλο καί περισσότερο δυνάμωνε. Στίς 2 (15) τοῦ Ἰούνη ὁ Ροντζιάνκο ἀπευθύνθηκε μέ γράμμα πρός τούς βουλευτές τῆς IV Κρατικῆς δούμας καί τούς καλοῦσε νά μή φύγουν ἀπό τήν Πετρούπολη, ἐπειδή τά «πολιτικά γεγονότα τῆς τρέχουσας κατάστασης ἀπαιτοῦν ὅπως οἱ κ.κ. μέλη τῆς Κρατικῆς δούμας εἶναι ἕτοιμοι καί στίς θέσεις τους».

Μέ ἀπαίτηση τῶν μπολσεβίκων, πού ὑποστηρίχθηκαν ἀπό τίς ἐργαζόμενες μάζες, ἡ IV Δούμα διαλύθηκε ἐπίσημα ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση στίς 6 (19) τοῦ Ὀχτώβρη 1917. — *33*.

24 *«Ρούσκαγια Βόλια»* («Ρωσική Ἐλευθερία») — καθημερινή ἀστική ἐφημερίδα. Ἱδρύθηκε ἀπό τόν Α.Ντ. Πρωτοπόποφ — ὑπουργό Ἐσωτερικῶν τοῦ τσάρου καί συντηροῦνταν μέ τά μέσα τῶν μεγάλων τραπεζῶν· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1916. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη ἔκανε συκοφαντική ἐκστρατεία κατά τῶν μπολσεβίκων. Ὁ Λένιν τήν ὀνόμασε «μιά ἀπό τίς πιό κακοήθεις ἀστικές ἐφημερίδες» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 25ος, σελ. 276). Κλείστηκε ἀπό τή Στρατιωτική-ἐπαναστατική ἐπιτροπή στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη) 1917. — *36*.

25 Πρόκειται γιά τό Ι Παγρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν (βλ. σημείωση 76). —*36*.

26 *«Ντιέλο Νορόντα»* («Ὑπόθεση τοῦ Λαοῦ») — καθημερινή ἐφημερίδα, ὄργανο τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Ἐβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1917 ὡς τόν Ἰούλη τοῦ 1918, ἀλλάζοντας ἐπανειλημμένα τίτλο. Ἡ ἐφημερίδα ἦταν ὑπέρ τῆς ἄμυνας καί τοῦ συμβιβασμοῦ, ὑποστήριζε τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Ἡ ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας ἀνανεώθηκε τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1918 στή Σαμάρα (βγῆκαν τέσσερα φύλλα) καί τό Μάρτη τοῦ

1919 στή Μόσχα (βγῆκαν δέκα φύλλα). Ἡ ἐφημερίδα κλείστηκε γιά ἀντεπαναστατική δράση. — *37*.

27 *«Βετσέρνεγε Βρέμια»* («Βραδινή Ὥρα») — καθημερινή μαυροεκατονταρχίτικη ἐφημερίδα, τύπου παλιοφυλλάδας. Ἱδρύθηκε ἀπό τόν ἀντιδραστικό ἐκδότη Α.Σ. Σουβόριν. Ἐβγαινε ἀπό τό Νοέμβρη τοῦ 1911 ὡς τό Νοέμβρη τοῦ 1917 στήν Πετρούπολη. Τό 1917 ἦταν ὄργανο τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ σώματος τῶν ἀξιωματικῶν. — *37*.

28 *Ὀχτωβριστές* — μέλη τοῦ Κόμματος τῶν ὀχτωβριστῶν (ἢ τῆς «Ἕνωσης τῆς 17 τοῦ Ὀχτώβρη») πού σχηματίστηκε στή Ρωσία μετά τή δημοσίευση τοῦ τσαρικοῦ διαγγέλματος τῆς 17 (30) τοῦ Ὀχτώβρη 1905. Τό Κόμμα αὐτό ἦταν κόμμα ἀντεπαναστατικό, πού ἀντιπροσώπευε καί ὑπεράσπιζε τά συμφέροντα τῆς μεγαλοαστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων, οἱ ὁποῖοι ὀργάνωναν τήν οἰκονομία τους μέ καπιταλιστικό τρόπο· ἐπικεφαλῆς τοῦ Κόμματος ἦταν ὁ γνωστός βιομήχανος καί ἰδιοκτήτης κατοικιῶν στή Μόσχα Α.Ι. Γκουτσκόφ κι᾽ ὁ μεγαλοτσιφλικάς Ροντζιάνκο. Οἱ ὀχτωβριστές ὑποστήριζαν ἀπόλυτα τήν ἐσωτερική καί ἐξωτερική πολιτική τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης.

Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου οἱ ὀχτωβριστές, ἀφοῦ εἶδαν ὅτι ὁ τσαρισμός δέν θά μπορέσει νά φέρει τόν πόλεμο μέχρι τήν ἀποφασιστική νίκη, μπῆκαν στόν «προοδευτικό συνασπισμό» τῆς ἀντιπολίτευσης, πού ἀπαιτοῦσε τή δημιουργία ὑπεύθυνου ὑπουργείου, δηλ. κυβέρνησης, ἡ ὁποία θά εἶχε τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἀστικο-τσιφλικάδικων κύκλων. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη οἱ ὀχτωβριστές ἔγιναν κυβερνητικό κόμμα καί πάλευαν δραστήρια ἐνάντια στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Ρωσία, πού ὡρίμαζε. Ὁ ἡγέτης τοῦ Κόμματος τῶν ὀχτωβριστῶν Γκουτσκόφ, μπῆκε στήν πρώτη Προσωρινή κυβέρνηση σάν ὑπουργός Στρατιωτικῶν. Μετά τή Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, οἱ ὀχτωβριστές πάλεψαν δραστήρια ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. — *38*.

29 Οἱ ὀργανώσεις πού ἀναφέρει ὁ Β.Ι. Λένιν, οἱ ὁποῖες ἔστειλαν δικούς τους ἀντιπροσώπους στήν «Κεντρική ἐπιτροπή, γιά τήν ἀποκατάσταση καί ἐξασφάλιση τῆς κανονικῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν στίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις», ἦταν πολιτικές ὀργανώσεις τῆς ρωσικῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων. Οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοί ἦταν δραστήριοι ὀπαδοί καί ὑπερασπιστές τῆς ἀντεπαναστατικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, πάλευαν ἐνάντια στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πού ὡρίμαζε στή Ρωσία, καί γιά τή συνέχιση τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου «μέχρι τήν τελική νίκη».

Ἡ Προσωρινή ἐπιτροπή τῆς Κρατικῆς δούμας σχηματίστηκε στίς 27 τοῦ Φλεβάρη (12 τοῦ Μάρτη) 1917, μετά τό τσαρικό διάταγμα πού πῆρε ὁ πρόεδρος τῆς IV Δούμας Μ.Β. Ροντζιάνκο γιά τή διάλυση τῆς Δούμας.

Στήν Προσωρινή ἐπιτροπή μπῆκαν οἱ δεξιοί — Β.Β. Σούλγκιν καί Β.Ν. Λβόφ, οἱ ὀχτωβριστές — Σ.Ι. Σιντλόβσκι, Ι.Ι. Ντμιτριουκόφ καί Μ.Β. Ροντζιάνκο (πρόεδρος), οἱ «προοδευτικοί» — Β.Α. Ρζέβσκι καί Α. Ι. Κονοβάλοφ, οἱ καντέτοι — Π.Ν. Μιλιουκόφ καί Ν.Β. Νεκράσοφ, ὁ τρουντοβίκος Α.Φ. Κέρενσκι καί ὁ μενσεβίκος Ν.Σ. Τσχεΐτζε.

Ἡ Πανρωσική ἕνωση τῶν ζέμστβο — ἡ Πανρωσική ἕνωση τῶν ζέμστβο ἦταν ἀστικο-τσιφλικάδικη ὀργάνωση πού ἱδρύθηκε στό Πανρωσικό συνέδριο τῶν ζέμστβο στίς 30 τοῦ Ἰούλη (12 τοῦ Αὐγούστου) 1914 στή Μόσχα, μέ σκοπό νά δόσει βοήθεια στό Ὑπουργεῖο Στρατιωτικῶν γιά τήν ὀργάνωση νοσοκομείων στά μετόπισθεν γιά τούς τραυματίες καί τούς ἄρρωστους στρα-

τιῶτες, γιά τή μεταφορά τους στά βαθιά μετόπισθεν, στή δημιουργία νοσοκομειακῶν-ἐπιδημολογικῶν ἱδρυμάτων, γιά τήν ἑτοιμασία χειμερινῆς ἐνδυμασίας καί ὑπόδυσης κ.ἄ. Ἡ ἕνωση ἔπαιρνε χρήματα ἀπό τό κρατικό ταμεῖο καί ἀπό τούς ἐράνους.

Ἡ δράση ὅμως τῆς Πανρωσικῆς ἕνωσης τῶν ζέμστβο εἶχε καί πολιτικό χαρακτήρα. Στά τέλη τοῦ 1916 τό συνέδριο τῆς Πανρωσικῆς ἕνωσης τῶν ζέμστβο ψήφισε ἀπόφαση πού ἀπαιτοῦσε νά δημιουργηθεῖ «ὑπεύθυνη κυβέρνηση», δηλ. κυβέρνηση πού νά εἶναι ὑπεύθυνη ἀπέναντι στόν ἀστικοτσιφλικάδικο κόσμο.

Πρόεδρος τῆς Πανρωσικῆς ἕνωσης τῶν ζέμστβο ἦταν ὁ πρίγκιπας Γκ.Ε. Λβόφ, πού μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη μπῆκε ἐπικεφαλῆς στήν πρώτη Προσωρινή κυβέρνηση, τήν ὁποία ὑποστήριζε μέ κάθε τρόπο ἡ Ἕνωση.

Μετά τή νίκη τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, ἡ Πανρωσική ἕνωση τῶν ζέστβο ἐξυπηρετοῦσε τίς στρατιές τῶν λευκῶν καί χαιρέτισε τήν ξένη στρατιωτική ἐπέμβαση.

Πανρωσική ἕνωση τῶν πόλεων — ὀργάνωση τῆς ρωσικῆς ἀστικῆς τάξης τῶν πόλεων, πού δημιουργήθηκε στίς 8-9 (21-22) τοῦ Αὐγούστου 1914 στή Μόσχα, στό Ι Πανρωσικό συνέδριο ἀντιπροσώπων τῶν αὐτοδιοικήσεων τῶν πόλεων. Ἡ Πανρωσική ἕνωση τῶν πόλεων, παίρνοντας κρατικές ἐπιχορηγήσεις καί διενεργώντας ἐθελοντικούς ἐράνους, ὅπως ἡ Ἕνωση τῶν ζέμστβο, βοηθοῦσε τό Ὑπουργεῖο Στρατιωτικῶν.

Στήν περίοδο τῆς προετοιμασίας τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, ἡ Ἕνωση τῶν πόλεων ὑποστήριζε σέ ὅλα τά ζητήματα τήν πολιτική τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, προσπαθώντας νά ὁδηγήσει τόν πόλεμο ὡς τή νίκη· μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση πῆρε δραστήριο μέρος στήν πάλη ἐνάντια στή Δημοκρατία τῶν Σοβιέτ.

Ἡ Πανρωσική ἕνωση τῶν πόλεων ἦταν στενά συνδεμένη μέ τήν Πανρωσική ἕνωση τῶν ζέμστβο, μέ τήν ὁποία ἑνώθηκε τό 1915.

Ἡ Ἕνωση μηχανικῶν — ἡ Πανρωσική ἕνωση μηχανικῶν ἦταν ἐπαγγελματική-πολιτική ὀργάνωση τῶν ἀνώτερων μηχανικῶν καί τεχνικῶν, πού ἐμφανίστηκε τό 1917, μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη. Ἐπικεφαλῆς τῆς Ἕνωσης ἦταν ἀστοί μηχανικοί μέ ἀντεπαναστατικές διαθέσεις, πού ἦταν στενά συνδεμένοι μέ τούς ἰδιοκτῆτες τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τῆς Πανρωσικῆς ἕνωσης τῶν μηχανικῶν τάχθηκε ἐνάντια στή Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

Τό 1925 ἡ Πανρωσική ἕνωση μηχανικῶν μετασχηματίστηκε σέ Πανρωσικό σύλλογο μηχανικῶν, πού διαλύθηκε τό 1929.

Τό Συμβούλιο τῶν συνεδρίων τῶν ἐκπροσώπων τῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἐμπορίου ἦταν πολιτική ὀργάνωση τῶν μεγάλων ἐργοστασιαρχῶν, ἰδιοκτητῶν φάμπρικων καί ἐμπόρων, πού ἱδρύθηκε στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης (1907-1910). Κύριο σκοπό εἶχε τήν πάλη ἐνάντια στό ἐργατικό ἀπεργιακό κίνημα.

Οἱ μεγαλοεπιχειρηματίες τοῦ Συμβουλίου, καταφεύγοντας μέ προθυμία στή βοήθεια τῆς ἔνοπλης βίας γιά τήν κατάπνιξη τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, παράλληλα μ' αὐτό πρόβαλλαν δειλά ὁρισμένα αἰτήματα στήν τσαρική κυβέρνηση, κατηγορώντας την γιά «ἀρχοντική περιφρόνηση» τῶν συμφερόντων τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἐμπορίου, γιά «κηδεμονία τῶν εὐγενῶν» πάνω σέ ὅλη τή χώρα. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου τό Συμβούλιο ἔκφραζε τή δυσαρέσκειά του γιά τήν πορεία τῶν πολεμι-

κῶν ἐπιχειρήσεων καί ἀπαιτοῦσε τή δημιουργία κυβέρνησης, ἡ ὁποία θά εἶχε τήν ἐμπιστοσύνη τῆς ἀστικῆς κοινῆς γνώμης.

Τό Συμβούλιο τῶν συνεδρίων τῶν ἐκπροσώπων τῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἐμπορίου, ὅπως καί οἱ ἄλλες ἀντεπαναστατικές ὀργανώσεις τῆς ἀστικῆς τάξης τῆς Ρωσίας, διαλύθηκε τόν Ὀχτώβρη-Νοέμβρη τοῦ 1917.

Ὁ Σύνδεσμος ἐργοστασιαρχῶν τῆς Πετρούπολης — ἦταν ὀργάνωση τῶν ἐπιχειρηματιῶν πού ἱδρύθηκε τό Μάρτη τοῦ 1905 γιά τήν πάλη ἐνάντια στό ἀπεργιακό κίνημα, ὅταν οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων ἔκλεισαν μεταξύ τους συμφωνία μέ σκοπό νά ἀποκρούουν ὅλα τά λίγο-πολύ οὐσιώδη αἰτήματα τῶν ἐργατῶν γιά τό ἀνέβασμα τοῦ μισθοῦ ἐργασίας κτλ. Τό 1912, ἐξαιτίας τῆς ἀνάπτυξης τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, οἱ ἐπιχειρηματίες ἔκλεισαν νέα συμφωνία μέ πιό αὐστηρούς ὅρους (πληρωμή προστίμων) γιά ἐκεῖνα τά μέλη τοῦ Συνδέσμου πού, κάτω ἀπό διάφορες αἰτίες, παραβίαζαν τούς ὅρους τῆς συμφωνίας. Τό 1914 ὁ Σύνδεσμος ἀποφάσισε νά καθορίσει σέ ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις πού ἀνῆκαν σ' αὐτόν, δεκαπενθήμερο λοκάουτ γιά κάθε ἀπεργία, καί σέ περίπτωση ἐπανάληψης τῆς ἀπεργίας μηνιαῖο λοκάουτ. Σάν ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς συμφωνίας, τόν Ἰούλη 1914 στήν Πετρούπολη πετάχτηκαν στούς δρόμους 76 χιλ. ἐργάτες ἀπό 75 ἐπιχειρήσεις πού πῆραν μέρος στίς ἀπεργίες. Ὡστόσο, οἱ ἐργάτες συνέχισαν τήν ἀπεργία καί μετά τή λήξη τῆς προθεσμίας τοῦ λοκάουτ. Τέρμα στήν ἀπεργία ἔβαλε ὁ πόλεμος.

Ἑνώσεις ἐπιχειρηματιῶν γιά τήν πάλη ἐνάντια στό ἀπεργιακό κίνημα ὑπῆρχαν στή Μόσχα, στό Λόντζ καί σέ ἄλλες μεγάλες πόλεις.

Ἡ Κεντρική ἐπιτροπή πολεμικῆς βιομηχανίας σχηματίστηκε τό 1915 γιά τήν καθοδήγηση τῶν Ἐπιτροπῶν πολεμικῆς βιομηχανίας πού δημιούργησε ἡ μεγάλη ἰμπεριαλιστική ἀστική τάξη γιά νά βοηθήσει τόν τσαρισμό στή διεξαγωγή τοῦ πολέμου. Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς πολεμικῆς βιομηχανίας ἦταν ὁ μεγαλύτερος καπιταλιστής, ὁ ἡγέτης τῶν ὀχτωβριστῶν Α.Ι. Γκουτσκόφ. Μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἦταν ὁ ἐργοστασιάρχης Α.Ι. Κονοβάλοφ, ὁ τραπεζίτης καί ἰδιοκτήτης ἐργοστασίου ζάχαρης Μ.Ι. Τερέστσενκο κ.ἄ. Ἡ ἀστική τάξη, προσπαθώντας νά ὑποτάξει κάτω ἀπό τήν ἐπιροή της τούς ἐργάτες καί νά τούς ἐμφυσήσει ἀμυνίτικες διαθέσεις, ἀποφάσισε νά ὀργανώσει δίπλα στίς ἐπιτροπές αὐτές «ἐργατικές ὁμάδες», γιά νά δείξει μ' αὐτό τόν τρόπο, ὅτι στή Ρωσία ἐπικράτησε ἡ «ταξική εἰρήνη» ἀνάμεσα στήν ἀστική τάξη καί στό προλεταριάτο. Οἱ μπολσεβίκοι μποϋκοτάρησαν τίς Ἐπιτροπές πολεμικῆς βιομηχανίας καί μέ τήν ὑποστήριξη τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν τό πραγματοποίησαν αὐτό μέ ἐπιτυχία.

Ζεμγκόρ — συντετμημένη ὀνομασία τῆς Ἀνωτάτης ἐπιτροπῆς Πανρωσικῆς ἕνωσης τῶν ζέμστβο καί τῆς ἕνωσης τῶν πόλεων γιά τόν ἀνεφοδιασμό τοῦ στρατοῦ. Ἡ Πανρωσική ἕνωση τῶν ζέμστβο καί ἡ Πανρωσική ἕνωση τῶν πόλεων, ὡς πρός τή σύνθεση, τή διάρθρωση καί τά καθήκοντά τους, ἦταν ὀργανώσεις συγγενικές, πράγμα πού ὁδήγησε στή συνένωσή τους στίς 10 (23) τοῦ Ἰούλη 1915. Ἐπικεφαλῆς τῆς Ζεμγκόρ ἦταν οἱ καθοδηγητές τῶν δυό ἑνώσεων: ὁ Γκ.Ε. Λβόφ καί ὁ Μ.Β. Τσελνοκόφ.

Ἡ πολιτική δράση τῆς Ζεμγκόρ ἐκφραζόταν στήν προβολή πολιτικῶν αἰτημάτων στήν τσαρική κυβέρνηση, ἡ ὁποία ἄρχισε νά βλέπει τή Ζεμγκόρ μέ ὅλο καί μεγαλύτερη δυσπιστία καί καχυποψία, ἰδιαίτερα στίς παραμονές τῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη.

Μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη, πολλοί παράγοντες τῆς Ζεμγκόρ μπῆκαν στήν Προσωρινή κυβέρνηση, ἤ βρέθηκαν σέ ὑψηλές κρατικές θέσεις, ἐνῶ οἱ Ἑνώσεις τῶν ζέμστβο καί τῶν πόλεων, τίς πρῶτες μέρες τῆς

ἐπανάστασης, ἦταν τό κυριότερο στήριγμα τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης στήν ὀργάνωση τῆς ἐξουσίας κατά τόπους.

Μετά τή νίκη τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης οἱ ἀρχηγοί τῶν Ζεμγκόρ πῆραν δραστήριο μέρος στήν ὀργάνωση τῆς ἀντεπανάστασης καί στή διάρκεια ἀρκετῶν χρόνων ἔδιναν ὑλική βοήθεια στούς λευκούς ἐμιγκρέδες. Μέ διάταγμα τοῦ Σοβιέτ τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τόν Ἰούλη τοῦ 1918, ἡ περιουσία τῶν Ἑνώσεων τῶν ζέμστβο καί τῶν πόλεων παραδόθηκε στό Πανενωσιακό Συμβούλιο Λαϊκῆς Οἰκονομίας καί στά τοπικά του ὄργανα. — *39*.

30 *Ἡ «Ἐντολή στούς βουλευτές πού ἐκλέγονται στά ἐργοστάσια καί στά Συντάγματα γιά τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν»* ἀποτέλεσε τή βάση τοῦ «Σχεδίου ἐντολῆς στίς ἐκλογές ἀντιπροσώπων γιά τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν», πού δημοσιεύτηκε στήν «Πράβντα» στίς 7 (20) τοῦ Μάη 1917. Τό «Σχέδιο ἐντολῆς» ἦταν ἡ πλατφόρμα τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος στήν καμπάνια γιά τίς ἐπαναληπτικές ἐκλογές τῶν Σοβιέτ καί ἔπαιξε σοβαρό ρόλο στήν μπολσεβικοποίηση τῶν Σοβιέτ. — *40*.

31 Τό ντοκουμέντο αὐτό ἀποτελεῖ σύντομη περίληψη τῆς εἰσήγησης τοῦ Β.Ι. Λένιν γιά τά συμπεράσματα τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στή γενική συνέλευση τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης τῆς Πετρούπολης, πού ἔγινε στό κτίριο τῆς Σχολῆς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ. Στή συνέλευση πῆραν μέρος 5-6 χιλιάδες μέλη τοῦ Κόμματος. Ἡ περίληψη ὅμως τῆς εἰσήγησης πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Νιέβσκι, καί προοριζόταν γιά δημοσίευση στίς ἐφημερίδες, δέν δημοσιεύτηκε. Ἡ εἰσήγηση πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1927 στό πρῶτο βιβλίο τῶν «Σημειώσεων τοῦ Ἰνστιτούτου Λένιν». — *48*.

32 *«Νόβαγια Ζίζν»* («Νέα Ζωή») — καθημερινή ἐφημερίδα, ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 18 τοῦ Ἀπρίλη (1 τοῦ Μάη) 1917 ὡς τόν Ἰούλη τοῦ 1918. Τήν πρωτοβουλία γιά τή δημιουργία τῆς ἐφημερίδας τήν εἶχε μιά ὁμάδα μενσεβίκων-διεθνιστῶν καί συγγραφέων πού εἶχαν συγκεντρωθεῖ γύρω ἀπό τό περιοδικό «Λέτοπις».

Ὁ Λένιν, χαρακτηρίζοντας τούς ὀπαδούς τῆς «Νόβαγια Ζίζν», τόνιζε ὅτι σ' αὐτούς «κυρίαρχη διάθεση εἶναι ὁ διανοουμενίστικος σκεπτικισμός, πού συγκαλύπτει καί ἐκφράζει τήν ἔλλειψη ἀρχῶν» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 25ος, σελ. 250), καί εἰρωνικά τούς ὀνόμαζε «δῆθεν-διεθνιστές» καί «ἐπίσης-μαρξιστές».

Ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί στήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἡ ἐφημερίδα πῆρε ἐχθρική στάση. Ἀπό τήν 1 τοῦ Ἰούνη 1918 ἔβγαινε σέ δυό ἐκδόσεις: στήν Πετρούπολη καί στή Μόσχα. Καί οἱ δυό ἐκδόσεις κλείστηκαν τόν Ἰούλη τοῦ 1918. — *52*.

33 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) «Γιά τόν πόλεμο», πού ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρ. Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 335-338, καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 403-406). — *52*.

34 *«Ντιέν»* («Ἡμέρα») — καθημερινή ἀστικοφιλελεύθερη ἐφημερίδα. Ἐβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό 1912. Στήν ἐφημερίδα συνεργάζονταν οἱ μενσεβίκοι-λικβιναριστές, στά χέρια τῶν ὁποίων πέρασε ὁλοκληρωτικά ὕστερα

ἀπό τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917. Κλείστηκε ἀπό τή Στρατιωτική - ἐπαναστατική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) 1917. —*58*.

35 *«Νόβογε Βρέμια»* («Νέοι Καιροί») — καθημερινή ἐφημερίδα· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό 1868 ὡς τό 1917. Ἀνῆκε σέ διάφορους ἐκδότες καί ἄλλαζε συνεχῶς τήν πολιτική της κατεύθυνση. Ἀπό τό 1905 ἦταν ὄργανο τῶν μαυροεκατονταρχιτῶν. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 κρατοῦσε ἀντεπαναστατική στάση καί ἔκανε λυσσαλέα συκοφαντική ἐκστρατεία ἐνάντια στούς μπολσεβίκους. Κλείστηκε ἀπό τή Στρατιωτική - ἐπαναστατική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη (8 τοῦ Νοέμβρη) 1917. Ὁ Β.Ι. Λένιν ὀνόμασε τή «Νόβογε Βρέμια» πρότυπο πουλημένης ἐφημερίδας. «Ὁ «νοβοβρεμενισμός» — ἔγραφε ὁ Λένιν — ἔγινε ἔκφραση ταυτόσημη μέ τίς ἔννοιες: ἀπάρνηση, ἀποστασία, δουλοπρέπεια» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 22ος, σελ. 46). — *58*.

36 Ὁ Λένιν ἔχει ὑπόψη του τή συμμετοχή στήν Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ, πού σχηματίστηκε στίς 5 (18) τοῦ Μάη 1917, ἀντιπροσώπων τῶν «σοσιαλιστικῶν» κομμάτων τῶν μενσεβίκων, τῶν ἐσέρων καί τῶν ἐνέσων (βλ. σημειώσεις 5 καί 20). —*62*.

37 Πρόκειται γιά τή σύγκληση διεθνοῦς συνδιάσκεψης ὅλων τῶν Σοσιαλιστικῶν κομμάτων τῶν ἐμπόλεμων καί οὐδέτερων κρατῶν, πού τήν πρωτοβουλία γιά τή σύγκλησή της πῆρε ἡ ἐσερο-μενσεβίκικη Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν (βλ. σημείωση 14).

Στίς 8 (21) τοῦ Μάη 1917 στή συνεδρίαση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ἀποφασίστηκε νά συγκροτηθεῖ Ἐπιτροπή γιά τή σύγκληση τῆς συνδιάσκεψης, στήν ὁποία ἔπρεπε νά μποῦν τό προεδρεῖο τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, 3 μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί ἀντιπρόσωποι τῶν Κομμάτων (συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος).

Στίς 20 τοῦ Μάη (2 τοῦ Ἰούνη) ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης ἔκανε ἔκκληση πρός τά Σοσιαλιστικά κόμματα καί τίς κεντρικές συνδικαλιστικές ὀργανώσεις ὅλου τοῦ κόσμου, μέ τήν ὁποία καλοῦσε τά Κόμματα καί τίς ὀργανώσεις νά πάρουν μέρος στή διεθνή συνδιάσκεψη, καθόρισε τόπο καί χρόνο τῶν ἐργασιῶν της: Στοκχόλμη, 28 τοῦ Ἰούνη - 8 τοῦ Ἰούλη (11-21 τοῦ Ἰούλη) 1917.

Οἱ μπολσεβίκοι ἀρνήθηκαν κατηγορηματικά νά πάρουν μέρος τόσο στήν Ἐπιτροπή, ὅσο καί στήν ἴδια τή συνδιάσκεψη καί ξεσκέπασαν τή γραμμή τῶν ἐσερο-μενσεβίκων συμβιβαστῶν γιά παράταση τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ ματοκυλίσματος. Ἡ ἀπόφαση τοῦ VI συνεδρίου τοῦ κόμματος «Ἡ τρέχουσα στιγμή καί ὁ πόλεμος» ἀναφέρει: «Ἡ καμπάνια γιά τήν εἰρήνη μέ τόν τρόπο τῆς «πίεσης» στίς συμμαχικές κυβερνήσεις καί τῆς συμφωνίας μέ τούς σοσιαλιμπεριαλιστές, τήν ὁποία ἀνέλαβαν τά Σοβιέτ πού ἀρνήθηκαν νά ξεκόψουν στήν πράξη μέ τόν ἰμπεριαλισμό, δέν μποροῦσε νά μήν ἔχει παταγώδη ἀποτυχία. Ἡ ἀποτυχία αὐτή ἐπιβεβαίωσε τή σωστότητα τῆς ἄποψης τῆς ἐπαναστατικῆς σοσιαλδημοκρατίας, ὅτι μόνο ἡ ἐπαναστατική πάλη τῶν μαζῶν σέ ὅλες τίς χῶρες ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό, ἡ διεθνιστική προλεταριακή ἐπανάσταση θά μπορέσει νά ὁδηγήσει σέ δημοκρατική εἰρήνη» («Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρ. I, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 373).

Ἡ συνδιάσκεψη δέν ἔγινε. — *66*.

38 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση «Ἡ κατάσταση τῆς Διεθνοῦς καί τά καθήκοντα τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ)», πού ψήφισε ἡ VII Παγρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μερ. Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 347-349). — *66*.

39 Πρόκειται γιά τή σύγκληση τῆς *τρίτης συνδιάσκεψης τοῦ Τσίμμερβαλντ* (στή Στοκχόλμη) πού εἶχε καθοριστεῖ ἀπό τή Διεθνή Σοσιαλιστική Ἐπιτροπή γιά τίς 31 τοῦ Μάη (μέ τό νέο ἡμερολ.) 1917, ἡ ὁποία ὅμως σέ συνέχεια ἀναβλήθηκε ἐπανειλημμένα γιά ἄλλες ἡμερομηνίες. Ὁ Β.Ι. Λένιν θεωροῦσε ὅτι οἱ μπολσεβίκοι πρέπει νά ξεκόψουν ἀπό τήν Ἕνωση τοῦ Τσίμμερβαλντ, στήν ὁποία ἐπικράτησαν οἱ κεντριστές, καί νά προχωρήσουν ἀμέσως γιά τήν ὀργάνωση τῆς ΙΙΙ Διεθνοῦς. Ὁ Λένιν δεχόταν τή συμμετοχή στήν τρίτη συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ μόνο γιά πληροφοριακούς σκοπούς. Ἡ VII Παγρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) ψήφισε μέ πλειοψηφία ἀπόφαση πάνω στήν εἰσήγηση τοῦ Ζηνόβιεφ γιά συμμετοχή στή συνδιάσκεψη ἀντιπροσώπων τῶν μπολσεβίκων.

Ἡ συνδιάσκεψη ἔγινε στίς 5-12 τοῦ Σεπτέμβρη 1917. Σ' αὐτήν ἀντιπροσωπεύτηκαν τά ἀριστερά στοιχεῖα τῶν Σοσιαλιστικῶν κομμάτων (οἱ σουηδοί ἀριστεροί, ἡ ἀμερικανική Ἕνωση σοσιαλιστικῆς προπαγάνδας, οἱ πολωνοί σοσιαλδημοκράτες, ἑνωμένοι ἀπό τή «Διοίκηση περιοχῆς», οἱ αὐστριακοί ἀριστεροί («ἀντιπολίτευση»), οἱ Σπαρτακιστές καί ἡ Ἕνωση τῆς σοσιαλδημοκρατικῆς νεολαίας τῆς Δανίας)· οἱ κεντριστές (οἱ γερμανοί «ἀνεξάρτητοι», τό ἑλβετικό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, τό φιλλανδικό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, τό Ρουμανικό κόμμα, οἱ μενσεβίκοι-διεθνιστές, τά βουλγαρικά «ἀνεξάρτητα συνδικάτα»)· οἱ σοσιαλσωβινιστές (οἱ ρῶσοι μενσεβίκοι μ' ἐπικεφαλῆς τόν Π.Μπ. Ἀξελρόντ). Ἀπό τούς μπολσεβίκους παραβρέθηκαν στή συνδιάσκεψη ὁ Β.Β. Βορόβσκι (Ὀρλόβσκι) καί ὁ Ν.Α. Σεμάσκο (Ἀλεξάντροφ). Ἡ συνδιάσκεψη γινόταν σέ αὐστηρά συνωμοτικές συνθῆκες, πληροφορίες γιά τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν της σχεδόν δέν δίνονταν.

Στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνδιάσκεψης ἦταν τά παρακάτω θέματα: 1) Ἔκθεση τῆς Διεθνοῦς Σοσιαλιστικῆς Ἐπιτροπῆς, 2) Τό ἐπεισόδιο μέ τόν Γκρίμμ, 3) Ἡ στάση ἀπέναντι στή συνδιάσκεψη εἰρήνης τῆς Στοκχόλμης καί 4) Ἡ πάλη γιά τήν εἰρήνη καί τό κίνημα τοῦ Τσίμμερβαλντ στίς διάφορες χῶρες.

Ἡ συνδιάσκεψη ἐξέτασε τήν «ὑπόθεση τοῦ Ρ. Γκρίμμ», πού ξεσκεπάστηκε στή Ρωσία σάν ἀπεσταλμένος τοῦ ἑλβετοῦ ὑπουργοῦ Χόφμαν, ὁ ὁποῖος ἔκανε βολιδοσκοπήσεις γιά τό κλείσιμο χωριστῆς εἰρήνης πρός τό συμφέρον τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Τόν καιρό αὐτό ὁ Γκρίμμ εἶχε ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τό ἀξίωμα τοῦ προέδρου τῆς Διεθνοῦς Σοσιαλιστικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ συνδιάσκεψη ἐνέκρινε τή διαγραφή τοῦ Γκρίμμ ἀπό τή ΔΣΕ, θεωρώντας ἀπαράδεκτη τή διαγωγή του. Ὁ Λένιν θεώρησε τήν ἀπόφαση αὐτή ἀνεπαρκή.

Στή διάρκεια τῆς συζήτησης γιά τό ζήτημα τῆς στάσης ἀπέναντι στή συνδιάσκεψη εἰρήνης τῶν σοσιαλιστῶν τῆς ΙΙ Διεθνοῦς στή Στοκχόλμη, ἕνα μέρος τῶν ἀντιπροσώπων ἐκφράστηκε ὑπέρ τῆς συμμετοχῆς σ' αὐτήν, ἐνῶ οἱ ρῶσοι μενσεβίκοι εἶχαν κατηγορηματική ἐντολή νά παραμείνουν στή συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ μόνο μέ τόν ὅρο ὅτι αὐτή στό σύνολό της θά πάρει μέρος στή συνδιάσκεψη τῆς Στοκχόλμης. Στή συνδιάσκεψη, ἔβγαλε δριμύ λόγο, ἐξονόματος τῆς ΚΕ καί τοῦ Γραφ. Ἐξωτ. τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ καί τῆς πολωνικῆς σοσιαλδημοκρατίας, ὁ Β.Β. Βορόβσκι πού ξεσπέπασε τούς

μενσεβίκους καί τούς ὁμοϊδεάτες τους. Τούς μπολσεβίκους ὑποστήριξαν στή συνδιάσκεψη μιά σειρά ἀντιπρόσωποι, ὅμως ἡ πλειοψηφία, μ' ἐπικεφαλῆς τόν Χάαζε, ἀρνήθηκε νά πάρει ἀπόφαση πάνω στό ζήτημα αὐτό.

Ἡ μικτή σύνθεση τῆς συνδιάσκεψης καθόρισε τόν ἐλαστικό, συμβιβαστικό χαρακτήρα τῶν ἀποφάσεών της καί τῆς διακήρυξης. Ἡ διακήρυξη τῆς συνδιάσκεψης καλοῦσε σέ γενική διεθνή ἀπεργία κατά τοῦ πολέμου καί γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης· στή διακήρυξη προσχώρησαν οἱ ἐκπρόσωποι μερικῶν κομμάτων πού δέν πῆραν μέρος στίς ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης.

Ἡ III συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ ἐπιβεβαίωσε πέρα γιά πέρα τό λενινιστικό συμπέρασμα γιά τήν ὁριστική χρεοκοπία τῆς Ἕνωσης τοῦ Τσίμμερβαλντ, γιά τήν ἀνάγκη ἄμεσης ρήξης μ' αὐτή καί γιά τή δημιουργία τῆς III, Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Ὁ Β.Ι. Λένιν ἔκανε ἐκτίμηση τῶν ἀποφάσεων τῆς συνδιάσκεψης στό μισοτελειωμένο ἄρθρο του «Τά καθήκοντα τοῦ Κόμματός μας στή Διεθνή» (βλ. Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 26ος, σελ. 189-191). — *66*.

40 *Μεζραγιόντσι* (Διαχτιδικοί) — μέλη τῆς διαχτιδικῆς (ἀνάμεσα στίς ἀχτίδες) ὀργάνωσης τῶν ἑνωμένων σοσιαλδημοκρατῶν, πού συγροτήθηκε στήν Πετρούπολη τό Νοέμβρη τοῦ 1913 μέ τή σημαία τῆς πάλης γιά τήν ἑνότητα τοῦ ΣΔΕΚΡ. Οἱ μεζραγιόντσι, καλυπτόμενοι μέ τό σύνθημα τῆς ἑνότητας, καί προσπαθώντας νά ἑνώσουν τίς ὀργανώσεις τῶν μπολσεβίκων καί τῶν μενσεβίκων στήν Πετρούπολη, δημιούργησαν ἀκόμη μιά, τή δική τους φραξιονιστική ὀργάνωση. Στήν ὀργάνωση αὐτή ἀνῆκαν μιά μερίδα πρώην μπολσεβίκων, πού κρατοῦσαν συμβιβαστική στάση ἀπέναντι στούς ὀπορτουνιστές, καί οἱ μενσεβίκοι-τροτσκιστές.

Τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου οἱ μεζραγιόντσι κρατοῦσαν κεντριστική στάση, θεωροῦσαν τόν πόλεμο ἱμπεριαλιστικό, ἦταν ἐνάντια στό σοσιαλσωβινισμό, ὅμως δέν συμφωνοῦσαν νά ξεκόψουν ὁλοκληρωτικά μέ τούς μενσεβίκους.

Τό 1917 ἡ ὀργάνωση τῶν μεζραγιόντσι, στήν ὁποία ἀνῆκαν οἱ Β. Βολοντάρσκι, Α. Ζόφφε, Α. Λουνατσάρσκι, Ντ. Μανουήλσκι, Λ. Τρότσκι, Μ. Οὐρίτσκι, Ι. Γιουρένιεφ κ.ἄ., δήλωσε ὅτι συμφωνεῖ μέ τή γραμμή τοῦ Μπολσεβίκικρυ κόμματος. Γι' αὐτό στίς ἐκλογές γιά τά συνοικιακά Δημοτικά συμβούλια τῆς Πετρούπολης, τό Μάη-Ἰούνη 1917, οἱ μπολσεβίκοι κατέβηκαν σέ συνασπισμό μέ τούς μεζραγιόντσι. Στό VI συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) ἡ ὀργάνωση τῶν μεζραγιόντσι (γύρω στά 4000 μέλη), ἀφοῦ ξέκοψε μέ τούς μενσεβίκους-ἀμυνίτες, ἔγινε δεκτή στό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων. Τά γεγονότα ἀργότερα ἔδειξαν ὅτι μερικοί μεζραγιόντσι (Λουνατσάρσκι, Μανουήλσκι, Βολοντάρσκι, Οὐρίτσκι κ.ἄ.) ξέκοψαν πραγματικά μέ τό κεντριστικό τους παρελθόν, ὅμως ὁ Τρότσκι μέ μιά μικρή ὁμάδα τῶν πλησιέστερων ὀπαδῶν του, προσωρινά μόνο σταμάτησε τήν πάλη ἐνάντια στό μπολσεβικισμό καί «μπῆκε στό κόμμα γιά νά μπορεῖ ἀπό μέσα νά παλεύει ἐνάντια στό λενινισμό καί νά ἐπιβάλλει σ' αὐτό τήν ὀπορτουνιστική του, ἀντισοσιαλιστική πολιτική» («Ἱστορία τοῦ ΚΚΣΕ», ρωσ. ἔκδ. 1960, σελ. 222).

Οἱ μεζραγιόντσι ἔβγαζαν δικό τους ἔντυπο ὄργανο, τό περιοδικό «Βπεριόντ» (τό 1915 βγῆκε ἕνα τεῦχος πού ἐκδόθηκε παράνομα). Ἡ ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ ἐπαναλήφθηκε τό 1917· ἀπό τόν Ἰούνη ὡς τόν Αὔγουστο ἔβγαινε νόμιμα σάν ὄργανο τῆς διαχτιδικῆς Ἐπιτροπῆς μεζραγιόντσι τῆς Πετρούπολης τῶν ἑνωμένων σοσιαλδημοκρατῶν (διεθνιστῶν)· βγῆκαν 8 τεύχη. Μετά τό VI συνέδριο τοῦ Κόμματος ἡ σύνθεση τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς

ἄλλαξε, καί τό τεῦχος 9 τοῦ περιοδικοῦ βγῆκε σάν ὄργανο τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ(μπ). Μέ ἀπόφαση τῆς ΚΕ ἡ ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ σταμάτησε τό Σεπτέμβρη. — *68*.

41 *Μενσεβίκοι-διεθνιστές* — ὀλιγάριθμη πτέρυγα τοῦ Μενσεβίκικου κόμματος πού κρατοῦσε ὄχι συνεπή διεθνιστική στάση στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου. Οἱ πιό ἐπιφανεῖς ἐκπρόσωποι ἦταν: Λ. Μάρτοφ, Γ. Λάριν, Α. Μαρτίνοφ κ.ἄ. Τόν Ἀπρίλη-Ἰούνη τοῦ 1917 οἱ μενσεβίκοι-διεθνιστές ἔβγαζαν τό μηνιαῖο περιοδικό «Ἰντερνατσιονάλ» («Διεθνής»).

Οἱ μενσεβίκοι-διεθνιστές κρατοῦσαν κεντριστική στάση. Ἔκαναν κριτική στούς σοσιαλσωβινιστές τῆς Ρωσίας, ὅμως ταυτόχρονα φοβόνταν νά ξεκόψουν ὀργανωτικά μ' αὐτούς. Τάσσονταν ἐνάντια στίς βασικές θέσεις τῆς λενινιστικῆς τακτικῆς τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος πάνω στά ζητήματα τοῦ πολέμου, τῆς εἰρήνης καί τῆς ἐπανάστασης.

Οἱ μπολσεβίκοι ἔκαναν μερικές προσπάθειες νά ἑνώσουν τίς δυνάμεις μέ τούς διεθνιστές γιά κοινές ἐνέργειες ἐνάντια στούς σοσιαλσωβινιστές. Τό Φλεβάρη τοῦ 1915 ὁ Β.Ι. Λένιν, ἀπαντώντας μέ γράμμα του στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Νάσε Σλόβο», πρότεινε ἕνα σχέδιο διακήρυξης γιά τή συγκέντρωση τῶν δυνάμεων τῶν διεθνιστῶν καί γιά τό ξέκομα μέ τούς σοσιαλσωβινιστές (βλ. Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 21ος, σελ. 105-108). Ὅμως οἱ μενσεβίκοι-διεθνιστές δέν θέλησαν νά ξεκόψουν ἀποφασιστικά ἀπό τούς σοσιαλσωβινιστές. Τό ζήτημα τῆς ἕνωσης μέ τούς διεθνιστές μπῆκε στή συνδιάσκεψη τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί στήν VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), καθώς καί στό VI συνέδριο τοῦ Κόμματος, ὅταν οἱ μπολσεβίκοι ἑτοίμαζαν τίς δυνάμεις γιά τήν ἔφοδο ἐνάντια στό ρωσικό καπιταλισμό. Σέ ἀντίθεση μέ τό ὀπορτουνιστικό σύνθημα τῆς ἑνότητας μέ τούς σοσιαλσωβινιστές, τό VI συνέδριο πρόβαλε τό «ταξικό ἐπαναστατικό σύνθημα — ἑνότητα ὅλων τῶν διεθνιστῶν, πού στήν πράξη ξέκοψαν ἀπό τούς μενσεβίκους-ἰμπεριαλιστές», καί κάλεσε ὅλα τά ἐπαναστατικά στοιχεῖα τῆς σοσιαλδημοκρατίας «νά κόψουν τήν ὀργανωτική σύνδεση μέ τούς ἀμυνίτες καί νά ἑνωθοῦν γύρω ἀπό τό ΣΔΕΚΡ» («Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρ. I, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 388). Ἀπό ὑπαιτιότητα τῶν ἡγετῶν τῶν μενσεβίκων-διεθνιστῶν Μάρτοφ καί Ἄστροφ, πού ἔβαλαν μιά σειρά ἀπαράδεκτους ὅρους, ἡ ἕνωση δέν ἔγινε, ὅμως μερικοί μενσεβίκοι-διεθνιστές (Γ. Λάριν) μπῆκαν στό Μπολσεβίκικο κόμμα.

Μετά τή νίκη τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ἕνα μέρος τῶν μενσεβίκων-διεθνιστῶν κατέφυγε στό ἐξωτερικό καί πέρασε στό στρατόπεδο τῶν ἀνοιχτῶν ἐχθρῶν τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας· μερικοί ἐκπρόσωποι τῆς ὁμάδας αὐτῆς μπῆκαν στό Μπολσεβίκικο κόμμα καί δούλεψαν σέ σοβιετικά ἱδρύματα. — *68*.

42 *«Σοσιαλιστικός» μινιστεριαλισμός* — μιλλερανισμός — ὀπορτουνιστική τακτική συμμετοχῆς τῶν σοσιαλιστῶν σέ ἀστικές ἀντιδραστικές κυβερνήσεις. Ἡ ὁρολογία αὐτή δημιουργήθηκε ἐξαιτίας τῆς συμμετοχῆς τοῦ γάλλου σοσιαλιστῆ Μιλλεράν τό 1899 στήν ἀστική κυβέρνηση τοῦ Βαλντέκ-Ρουσσώ.

Τό ζήτημα γιά τό μιλλερανισμό συζητήθηκε τό 1900 στό συνέδριο τῆς II Διεθνοῦς πού ἔγινε στό Παρίσι. Τό συνέδριο ψήφισε τή συμφιλιωτιστική ἀπόφαση πού πρότεινε ὁ Κ. Κάουτσκι, ἡ ὁποία καταδίκαζε τή συμμετοχή

τῶν σοσιαλιστῶν σέ ἀστική κυβέρνηση, ὅμως ἐπέτρεπε τή δυνατότητα συμμετοχῆς σέ «ἐξαιρετικές» περιπτώσεις. Οἱ γάλλοι καί ἄλλοι σοσιαλιστές ἐπωφελήθηκαν ἀπό τήν ἐπιφύλαξη αὐτή γιά νά δικαιολογήσουν τή συμμετοχή τους στήν κυβέρνηση τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης στήν περίοδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου. Ὁ Λένιν, χαρακτηρίζοντας τό μινιστεριαλισμό σάν ἀναθεωρητισμό καί ἀποστασία, τόνιζε ὅτι οἱ σοσιαλιστές-ρεφορμιστές, παίρνοντας μέρος στήν ἀστική κυβέρνηση, ἀποδείχνονταν ὁπωσδήποτε ἑτεροκίνητοι, προκάλυμμα γιά τούς καπιταλιστές, ὄργανα ἐξαπάτησης τῶν μαζῶν ἀπό τήν κυβέρνηση αὐτή. — *68*.

43 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς συνδιάσκεψης τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης γιά τή στάση ἀπέναντι στά Κόμματα τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, τῶν σοσιαλδημοκρατῶν (μενσεβίκων), ἀπέναντι στό Κόμμα τῶν λεγόμενων «μή-φραξιονιστῶν» σοσιαλδημοκρατῶν καί στά ὑπόλοιπα συγγενικά πολιτικά ρεύματα, καί γιά τήν ἀπόφαση τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) «Γιά τήν ἕνωση τῶν διεθνιστῶν ἐνάντια στό μικροαστικό ἀμυνίτικο συνασπισμό». Καί τίς δυό ἀποφάσεις τίς ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἡ VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Ἡ συνδιάσκεψη τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Ἀπρίλης 1917. Πρακτικά», 1958, σελ. 50-51· «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρ. I, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 346-347 καί "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 257-258, 429).

Ἡ συνδιάσκεψη τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) συγκλήθηκε μέ ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς πόλης τῆς Πετρούπολης τῆς 6 (19) τοῦ Ἀπρίλη κι' ἔγινε στίς 4-22 τοῦ Ἀπρίλη (27 Ἀπρίλη-5 Μάη) 1917. Οἱ ἐκλογές ἔγιναν μέ ἀναλογία ἕνας ἀντιπρόσωπος σέ 200 μέλη τοῦ Κόμματος. Στή συνδιάσκεψη πῆραν μέρος 57 ἀντιπρόσωποι, συμπεριλαμβανομένων καί ἀντιπροσώπων ἀπό τίς ὀργανώσεις Φιλλανδίας, Ἐσθονίας, Λεττονίας, Πολωνίας καί Λιθουανίας, ἀντιπρόσωποι τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης, καθώς ἐπίσης 2 ἀντιπρόσωποι ἀπό τούς μεζραγιόντσι.

Στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνδιάσκεψης ἦταν τά παρακάτω θέματα: τά ἄμεσα καθήκοντα — ἡ τρέχουσα στιγμή· γιά τή στάση μας ἀπέναντι στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί τό ζήτημα τῆς ἀναδιοργάνωσής του· ἡ συγκρότηση τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης· ἡ στάση μας ἀπέναντι στή σοσιαλδημοκρατία ἄλλων ἀποχρώσεων· οἱ δημοτικές ἐκλογές· ἡ συκοφαντική ἐκστρατεία ἐνάντια στήν «Πράβντα».

Ὁ Β.Ι. Λένιν ἐκλέχτηκε ἐπίτιμος πρόεδρος τῆς συνδιάσκεψης, ἔκανε τή βασική πολιτική εἰσήγηση — «Τά ἄμεσα καθήκοντα — ἡ τρέχουσα στιγμή», μπῆκε στήν Ἐπιτροπή γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν ἀποφάσεων γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση καί γιά τόν πόλεμο, ὑπόβαλε τήν ἀπόφαση γιά τίς δημοτικές ἐκλογές κ.ἄ. Ὁ Λένιν ξεσκέπασε τήν ἀπόπειρα πού ἔκανε ὁ Κάμενεφ στό λόγο του καί στίς τροποποιήσεις του πάνω στή λενινιστική ἀπόφαση (σχετικά μέ τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση), νά ὑπερασπίσει τό αἴτημα τοῦ ἐλέγχου πάνω σ' αὐτή σάν συμβιβαστική, σάν πολιτική τοῦ Τσχεΐτζε καί τοῦ Στεκλόφ.

Ἡ συνδιάσκεψη μέ συντριπτική πλειοψηφία ψήφισε τήν ἀπόφαση τοῦ Λένιν γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση.

Οἱ ἀποφάσεις τῆς συνδιάσκεψης τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης ἔδειξαν τή συσπείρωση τῶν μπολσεβίκων τῆς Πετρούπολης γύρω ἀπό τίς «Θέσεις τοῦ Ἀπρίλη» τοῦ Λένιν· ἡ λενινιστική τακτική ἐπιδοκιμάστηκε ἀπό τήν πιό

μεγάλη ὀργάνωση τοῦ Κόμματος, τήν ὀργάνωση τῆς Πετρούπολης. Οἱ ἀποφάσεις τῆς συνδιάσκεψης τῆς Πετρούπολης, στό σημαντικό τους μέρος ἀποτέλεσαν τή βάση τῶν ἀποφάσεων τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). — *68*.

44 *«Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ»* («Σοσιαλδημοκράτης») — παράνομη ἐφημερίδα, Κεντρικό Ὄργανο τοῦ ΣΔΕΚΡ· ἔβγαινε ἀπό τό Φλεβάρη τοῦ 1908 μέχρι τό Γενάρη τοῦ 1917. Μετά τό φύλ. ἀρ. 1 πού βγῆκε στή Ρωσία, ἡ ἔκδοσή της μεταφέρθηκε στό ἐξωτερικό· τά φύλ. ἀρ. 2-32 (Φλεβάρης 1909-Δεκέμβρης 1913) βγῆκαν στό Παρίσι, τά φύλ. ἀρ. 33-58 (Νοέμβρης 1914-Γενάρης 1917) — στή Γενεύη. Συνολικά βγῆκαν 58 φύλλα, ἀπ' αὐτά τά 5 εἶχαν παραρτήματα. Ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1911 ἡ ἐφημερίδα «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» ἔβγαινε μέ τή διεύθυνση τοῦ Β.Ι. Λένιν. Στήν ἐφημερίδα δημοσιεύτηκαν πάνω ἀπό 80 ἄρθρα καί σημειώματα τοῦ Λένιν.

Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἡ ἐφημερίδα «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» ἔπαιζε ἐξαιρετικό ρόλο στήν πάλη ἐνάντια στό διεθνή ὀπορτουνισμό, τόν ἐθνικισμό καί τό σωβινισμό, στήν προπαγάνδιση τῶν μπολσεβίκικων συνθημάτων, στό ξεσήκωμα τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῶν ἐργαζομένων μαζῶν στόν ἀγώνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο καί τούς ἐμπνευστές του. Στίς στῆλες τῆς ἐφημερίδας δημοσιεύτηκε τό ἄρθρο τοῦ Β.Ι. Λένιν «Γιά τό σύνθημα τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Εὐρώπης», ὅπου ὁ Λένιν γιά πρώτη φορά διατύπωσε τό συμπέρασμα γιά τή δυνατότητα τῆς νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ ἀρχικά σέ μιά μόνο χώρα. Ἡ διάδοση τῆς «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» στή Ρωσία, ἡ ἀναδημοσίευση τῶν σπουδαιότερων ἄρθρων της στίς τοπικές μπολσεβίκικες ἐφημερίδες, συντέλεσαν στήν πολιτική διαφώτιση, στή διεθνιστική διαπαιδαγώγηση τοῦ προλεταριάτου τῆς Ρωσίας, στήν προετοιμασία τῶν μαζῶν γιά τήν ἐπανάσταση.

Ἡ ἐφημερίδα «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» ἔπαιξε μεγάλο ρόλο στό ἔργο τῆς συσπείρωσης τῶν διεθνιστικῶν στοιχείων τῆς διεθνοῦς σοσιαλδημοκρατίας. Ὑπερνικώντας ὅλα τά ἐμπόδια πού δημιουργοῦσε ἡ πολεμική κατάσταση, ἡ «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» κυκλοφοροῦσε σέ πολλές χῶρες.

Ὁ Β.Ι. Λένιν, ἐκτιμώντας ἐξαιρετικά τίς ὑπηρεσίες τῆς ἐφημερίδας «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» στήν περιόδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου, ἔγραφε ἀργότερα ὅτι, χωρίς τή μελέτη τῶν ἄρθρων πού δημοσιεύτηκαν σ' αὐτή «δέν μπορεῖ νά τά βγάλει πέρα κανείς συνειδητός ἐργάτης πού θέλει νά *καταλάβει* τήν ἐξέλιξη τῶν ἰδεῶν τῆς διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καί τῆς πρώτης νίκης της στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1917» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 194). — *71*.

45 *Τρουντοβίκοι* (Ἐργασιακή ὁμάδα) — ὁμάδα μικροαστῶν δημοκρατῶν στίς Κρατικές δοῦμες τῆς Ρωσίας, πού ἀποτελοῦνταν ἀπό ἀγρότες καί διανοούμενους ναροντνικιστικῆς κατεύθυνσης. Ἡ ὁμάδα τῶν τρουντοβίκων σχηματίστηκε τόν Ἀπρίλη τοῦ 1906 ἀπό ἀγρότες βουλευτές τῆς I Κρατικῆς δούμας. Στή Δούμα οἱ τρουντοβίκοι ταλαντεύονταν ἀνάμεσα στούς καντέτους καί τούς ἐπαναστάτες σοσιαλδημοκράτες. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἡ πλειοψηφία τῶν τρουντοβίκων ὑποστήριζε σοσιαλσωβινιστικές θέσεις.

Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη οἱ τρουντοβίκοι, πού ἐκφράζανε τά συμφέροντα τῶν κουλάκων, ὑποστήριζαν δραστήρια τήν Προσωρινή κυβέρνηση. Ὁ τρουντοβίκος Ζαρούντνι, πού ἔγινε ὑπουργός Δικαιοσύνης μετά τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη, καταδίωκε τό Κόμμα τῶν

μπολσεβίκων. Ἀπέναντι στή Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση οἱ τροτσκιστές κράτησαν ἐχθρική στάση, πῆραν μέρος στήν ἀντεπανάσταση τῆς ἀστικῆς τάξης. — *71.*

46 *«Νάσα Ζαριά»* («Ἡ Αὐγή μας») — μηνιαῖο νόμιμο περιοδικό τῶν μενσεβίκων-λικβιδατόρων· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό Γενάρη τοῦ 1910 ὡς τό Σεπτέμβρη τοῦ 1914. Τό περιοδικό τό καθοδηγοῦσε ὁ Α.Ν. Πότρεσοφ, συνεργάζονταν σ' αὐτό οἱ Φ.Ι. Ντάν, Σ.Ο. Τσεντερμπάουμ καί ἄλλοι. Γύρω ἀπό τό περιοδικό «Νάσα Ζαριά», διαμορφώθηκε τό κέντρο τῶν λικβιδατόρων τῆς Ρωσίας. Ἀπό τίς ἀρχές τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου τό περιοδικό κρατοῦσε σοσιαλσωβινιστική στάση. — *71.*

47 *Ἡ ὁμάδα Τσχεΐτζε* — μενσεβίκικη ὁμάδα στήν IV Κρατική δούμα μ' ἐπικεφαλῆς τόν Ν.Σ. Τσχεΐτζε. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἡ μενσεβίκικη ὁμάδα στή Δούμα, ἀκολουθώντας κεντριστική γραμμή, στήν πράξη ὑποστήριζε ὁλοκληρωτικά τήν πολιτική τῶν σοσιαλσωβινιστῶν τῆς Ρωσίας. Ὁ Β.Ι. Λένιν ἔκανε κριτική στήν ὀπορτουνιστική γραμμή τῆς ὁμάδας Τσχεΐτζε στά ἄρθρα του «Ἔχουν ἄραγε δική τους γραμμή ἡ ΟΕ καί ἡ ὁμάδα Τσχεΐτζε;», «Ἡ ὁμάδα Τσχεΐτζε καί ὁ ρόλος της» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 242-248, τόμ. 30ός, σελ. 234-237) καί σέ ἄλλα.— *71.*

48 Ἡ πρώτη ρωσική ἐπανάσταση 1905-1907 εἶχε μεγάλη ἐπίδραση στό ἐργατικό καί ἐπαναστατικό κίνημα τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀσίας. Ἡ ἡρωϊκή πάλη τῶν ρώσων ἐργατῶν ἔδειξε ὅτι ἡ λεγόμενη «εἰρηνική περίοδος» στό ἐργατικό κίνημα (1872-1904) τέλειωσε. Τό 1905 κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῆς ἀπεργιακῆς πάλης στή Ρωσία ξέσπασε κύμα ἀπεργιῶν καί διαδηλώσεων στίς χῶρες τῆς Εὐρώπης γιά τό καθολικό ἐκλογικό δικαίωμα (Βιέννη, Πράγα καί σέ μιά σειρά πόλεις τῆς Γερμανίας).

Ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1905-1907 στή Ρωσία ἔπαιξε τεράστιο ρόλο στήν ἀφύπνιση τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στίς χῶρες τῆς Ἀσίας — Τουρκία, Περσία (Ἰράν), Κίνα. Τό 1908 ἔγινε ἡ ἀστική ἐπανάσταση στήν Τουρκία. Στά 1905-1911 ξέσπασε ἐπανάσταση στήν Περσία, πού καταπνίγηκε ἀπό τίς ἑνωμένες προσπάθειες τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τοῦ τσαρισμοῦ τῆς Ρωσίας. Στά 1910-1911 ἄρχισε νά ἀναπτύσσεται τό ἐπαναστατικό κίνημα στήν Κίνα, πού ὁδήγησε στήν ἀστική ἐπανάσταση, ἡ ὁποία τέλειωσε μέ τήν πτώση τῆς δυναστείας τοῦ Τσίν καί τή δημιουργία τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας. — *72.*

49 Τό ἄρθρο «Μιά μικρή σελίδα ἀπό τήν ἱστορία τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας» τό ἔγραψε ἡ Ν.Κ. Κρούπσκαγια ἀπ' ἀφορμή τή συκοφαντική ἐκστρατεία πού ξεσήκωσε ὁ ἀστικός καί ὁ ἐσερομενσεβίκικος Τύπος ἐνάντια στόν Β.Ι. Λένιν καί τούς ἄλλους μπολσεβίκους, οἱ ὁποῖοι ἐπέστρεψαν στή Ρωσία μέσω Γερμανίας. Ὁ Β.Ι. Λένιν, ὅταν θεώρησε τό ἄρθρο, ἔγραψε τήν προσθήκη αὐτή. Τό ἄρθρο δημοσιεύτηκε στίς 13 (26) τοῦ Μάη 1917 στήν ἐφημερίδα «Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 21. Στά Ἅπαντα τοῦ Β.Ι. Λένιν ἡ προσθήκη δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά.

«Σολντάτσκαγια Πράβντα» («Ἀλήθεια τοῦ Στρατιώτη») — καθημερινή μπολσεβίκικη ἐφημερίδα· ἄρχισε νά βγαίνει στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 15 (28) τοῦ Ἀπρίλη 1917 σάν ὄργανο τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης τῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ)· ἀπό τό φύλλο ἀρ. 26 τῆς 19 τοῦ Μάη (1

τοῦ Ἰούνη) 1917 ἔγινε ὄργανο τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Τό τιράζ τῆς ἐφημερίδας ἦταν 50-75 χιλ. ἀντίτυπα· τά μισά φύλλα στέλνονταν στό μέτωπο. Τό 1917 στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Σολντάτσκαγια Πράβντα» ἀνῆκαν οἱ Α.Φ. Ἰλίν-Ζενέβσκι, Β.Ι. Νιέβσκι, Ν.Ι. Ποντβόισκι κ.ἄ. Στήν ἐφημερίδα δημοσιεύτηκαν πάνω ἀπό 60 ἄρθρα τοῦ Β.Ι. Λένιν καί ἀνάμεσά τους ἄρθρα πού γράφτηκαν εἰδικά γιά τή «Σολντάτσκαγια Πράβντα». Στήν ἐφημερίδα συνεργάζονταν οἱ Μ.Μ. Βολοντάρσκι, Φ.Ε. Ντζερζίνσκι, Μ.Ι. Καλίνιν, Ν.Κ. Κρούπσκαγια, Ν.Β. Κριλένκο, Ντ.Ζ. Μανουήλσκι, Β.Ρ. Μενζίνσκι καί ἄλλοι παράγοντες τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Ἡ ἐφημερίδα ἦταν πολύ δημοφιλής ἀνάμεσα στούς στρατιῶτες. Ὕστερα ἀπό τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη 1917 ἡ ἐφημερίδα κλείστηκε ἀπό τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Ἀπό τόν Ἰούλη ὡς τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917 ἔβγαινε μέ τόν τίτλο «Ραμπότσι ἰ Σολντάτ» καί «Σολντάτ». Ἀπό τίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη (9 τοῦ Νοέμβρη) 1917 ἄρχισε νά βγαίνει μέ τόν παλιό τίτλο. Τό Μάρτη τοῦ 1918 ἡ ἔκδοση τῆς «Σολντάτσκαγια Πράβντα» σταμάτησε μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) γιά τήν ἀντικατάσταση τῶν ἐφημερίδων «Ντερεβένσκαγια Μπεντνοτά» («Φτωχολογιά τοῦ χωριοῦ»), «Ντερεβένσκαγια Πράβντα» («Ἀλήθεια τοῦ χωριοῦ») καί «Σολντάτσκαγια Πράβντα» μέ τήν ἐφημερίδα «Μπεντνοτά» («Φτωχολογιά»). — *73*.

50 Πρόκειται γιά τή διακήρυξη πού ἔβγαλε στίς 6 (19) τοῦ Μάη 1917 ἡ πρώτη Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ (βλ. σημείωση 20). Στήν παράγραφο 3 τοῦ ντοκουμέντου αὐτοῦ ἀναφέρεται: «Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση θά παλέψει ἀπαρέγκλιτα καί ἀποφασιστικά ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος τῆς χώρας μέ τήν παραπέρα σχεδιασμένη ἐφαρμογή τοῦ κρατικοῦ καί τοῦ κοινωνικοῦ ἐλέγχου πάνω στήν παραγωγή, στίς μεταφορές, στήν ἀνταλλαγή καί τή διανομή τῶν προϊόντων καί σέ περίπτωση ἀνάγκης θά καταφύγει καί στήν ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς». — *76*.

51 Ἡ διάλεξη *«Πόλεμος καί ἐπανάσταση»* ἔγινε ἀπό τόν Β.Ι. Λένιν στήν αἴθουσα τελετῶν τῆς σχολῆς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ στό Βασιλιέβσκι Ὄστροβ τῆς Πετρούπολης. Ἡ διάλεξη ἦταν μέ πληρωμή καί οἱ εἰσπράξεις ἀπ' αὐτήν προορίζονταν γιά τό «σταθερό κεφάλαιο» τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα», πού δημιουργήθηκε τό 1914 γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ παράνομου μπολσεβίκικου Τύπου. Στή διάλεξη πῆραν μέρος πάνω ἀπό 2000 ἄτομα. Ὁ μπολσεβίκος Α.Α. Ἀντόνοφ, πρώην ἐπίτροπος στό χαλυβουργεῖο τοῦ Ὄμπουχοφ, ἀπό τή διάλεξη αὐτή θυμᾶται τά παρακάτω: «Τό κοινό ἦταν πολύ ἀνομοιογενές. Παρόλο ὅτι τά εἰσιτήρια εἶχαν σταλεῖ στίς συνοικίες σέ πολύ περιορισμένο ἀριθμό καί, ἀπ' ὅ,τι θυμᾶμαι, δίνονταν μόνο στά μέλη τοῦ Κόμματος, ὁ ἀριθμός αὐτῶν πού ἤθελαν νά ἀκούσουν τή διάλεξη ξεπερνοῦσε κατά πολύ τίς δυνατότητες. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς πού παρευρίσκονταν στή διάλεξη ἦταν ἀρκετοί διανοούμενοι, φοιτητές, στρατιῶτες, ἀξιωματικοί. Ἀκούγαμε τή διάλεξη ὄρθιοι, γιατί δέν ὑπῆρχε μέρος γιά νά καθήσουμε. Στεκόμασταν σάν μιά συμπαγής μάζα. Τό βῆμα γιά τήν ὁμιλία εἶχε γίνει στήν ἀντίθετη πλευρά, ἀντίκρυ ἀπό τήν εἴσοδο τῆς αἴθουσας. Στό βῆμα στέκονταν ἡ Ν.Κ. Κρούπσκαγια, ἡ Μ.Ι. Οὐλιάνοβα.., καί στά σκαλοπάτια τοῦ βήματος στεκόταν ὁ Ν.Ι. Ποντβόισκι.

Ἡ διάλεξη διάρκεσε πάνω ἀπό δυό ὧρες. Ἡ ἐμφάνιση τοῦ Β.Ι. Λένιν στό βῆμα χαιρετίστηκε μέ θύελλα χειροκροτημάτων. Ἡ ἔντονη προσοχή μέ τήν ὁποία ἄκουγαν τή διάλεξη, ἦταν ἐξαιρετικά μεγάλη» («Ἐκθέσεις τῶν ἐπιτρόπων τῆς Στρατιωτικῆς-ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης», Μόσχα, 1957, σελ. 208).

Τό κείμενο τῆς διάλεξης «Πόλεμος καί ἐπανάσταση» γιά ἀρκετό καιρό θεωροῦνταν χαμένο. Μόνο ὕστερα ἀπό πολλά χρόνια ἡ διάλεξη, γραμμένη ἀπό ἄγνωστο, βρέθηκε καί παραδόθηκε ἀπό τήν Μ.Ι. Οὐλιάνοβα στό Ἰνστιτοῦτο τοῦ Λένιν καί στίς 23 τοῦ Ἀπρίλη 1929 δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα». — *77.*

52 Βλ. Κλάουζεβιτς. «Γιά τόν πόλεμο», τόμ. Ι, 5η ρωσ. ἔκδ. 1941, σελ. 43. — *78.*

53 *«L'Humanité»* («Ἡ Ἀνθρωπότητα») — καθημερινή ἐφημερίδα· ἱδρύθηκε τό 1904 ἀπό τόν Ζ. Ζωρές, σάν ὄργανο τοῦ Γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου (1914-1918) ἡ ἐφημερίδα βρισκόταν στά χέρια τῆς ἄκρας δεξιᾶς πτέρυγας τοῦ Γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος καί ὑποστήριζε σοσιαλσωβινιστικές θέσεις.

Τό 1918 ἐπικεφαλῆς τῆς ἐφημερίδας, πολιτικός διευθυντής της ἔγινε ὁ ἐπιφανής παράγοντας τοῦ γαλλικοῦ καί τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος Μαρσέλ Κασσέν. Στήν περίοδο 1918-1920 ἡ ἐφημερίδα πάλευε ἐνάντια στήν ἱμπεριαλιστική πολιτική τῆς γαλλικῆς κυβέρνησης, πού ἔστειλε τίς ἔνοπλες δυνάμεις της νά πολεμήσουν ἐνάντια στή Σοβιετική δημοκρατία. Ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1920, μετά τή διάσπαση τοῦ Γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος καί τή δημιουργία τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Γαλλίας, ἡ ἐφημερίδα ἔγινε τό Κεντρικό του Ὄργανο. — *83.*

54 Στίς ἀρχές τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἡ Γερμανία παραβίασε κατάφωρα τήν οὐδετερότητα τοῦ Βελγίου καί κατέλαβε τό Βέλγιο, ἐπιδιώκοντας νά χρησιμοποιήσει τό ἔδαφός του γιά νά καταφέρει ἀποφασιστικό χτύπημα ἐνάντια στή Γαλλία. Ἡ κατοχή διήρκεσε μέχρι τό τέλος τοῦ πολέμου (Αὔγουστος 1914-1918). Ἡ κατοχή εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά ὑποφέρει πολύ ἡ οἰκονομία τῆς χώρας, ἡ βιομηχανία νά βρεθεῖ σέ κατάσταση χάους.

Οἱ γερμανοί ἱμπεριαλιστές ἔβλεπαν τό Βέλγιο σάν λάφυρο πολέμου, τό λήστευαν καί τό ρήμαζαν. Προσπαθοῦσαν νά σηκώσουν ἀπό τήν κατακτημένη χώρα ὅλα ὅσα χρειάζονταν στό γερμανικό στρατό κι' ὅ,τι μποροῦσε νά συμβάλλει στή νίκη του στόν πόλεμο.

Ὁ Β.Ι. Λένιν, ξεσκεπάζοντας τό γενικό ἱμπεριαλιστικό, κατακτητικό χαρακτήρα τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου, σημείωνε δυό ἐστίες τοῦ ἐθνικο-ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου — τό Βέλγιο καί τή Σερβία.

Μετά τήν ἥττα τῆς Γερμανίας τό 1918, τό Βέλγιο ἀπελευθερώθηκε. — *84.*

55 *«Ζεμλιά ἰ Βόλια»* («Γῆ καί ἐλευθερία») — καθημερινή ἐφημερίδα· ἔβγαινε ἀπό τήν Ἐπιτροπή περιοχῆς Πετρούπολης τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων ἀπό τίς 21 τοῦ Μάρτη (3 τοῦ Ἀπρίλη) ὡς τίς 13 (26) τοῦ Ὀχτώβρη 1917. — *87.*

56 *Ἡ Τρίτη Γαλλική Δημοκρατία* — ἀστική δημοκρατία, ἐγκαθιδρύθηκε στή Γαλλία σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἐπανάστασης τοῦ Σεπτέμβρη 1870. Διατηρήθηκε ὡς τόν Ἰούλη 1940 ὅταν, μετά τή συντριβή τῆς Γαλλίας ἀπό τίς χιτλερικές στρατιές, ἡ κλίκα Πεταίν-Λαβάλ συνθηκολόγησε καί ἐγκαθίδρυσε τό φασιστικό καθεστώς τῆς «κυβέρνησης τοῦ Βισσύ».

Ἡ γρήγορη ἀνάπτυξη τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου στή Γαλλία, στό τελευταῖο τέταρτο τοῦ 19ου αἰώνα προκάλεσε, σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ Β.Ι. Λένιν, «τήν ὄξυνση στό ἔπακρο τῆς πολιτικῆς τῶν προσαρτήσεων (τῆς ἀποικιοκρατικῆς)» τῆς γαλλικῆς ἱμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης, πού κάλυπτε ἔντεχνα τούς ληστρικούς της πολέμους μέ τή βοήθεια τῶν ρεπουμπλικάνων πολυλογάδων στή γαλλική Βουλή. Ἡ ρεπουμπλικανική καί δημο-

κρατική Γαλλία διεξήγαγε τόν καιρό αὐτό τούς παρακάτω ἀποικιακούς πολέμους γιά τήν ὑποδούλωση τῶν λαῶν τῆς Ἀφρικῆς καί τῆς Ἀσίας: κατάληψη τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς (Κογκό), ὑποδούλωση τῆς Τύνιδας, τῆς Μαδαγασκάρης, τοῦ Βιετνάμ, τοῦ Σουδάν, ἔκανε πόλεμο ἐνάντια στήν Κίνα κτλ. — *88*.

57 *Βασιλική χορηγία* — κονδύλι τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ στά συνταγματικά-μοναρχικά κράτη, πού χορηγεῖται γιά τά προσωπικά ἔξοδα τοῦ μονάρχη καί τή συντήρηση τῆς αὐλῆς του. — *92*.

58 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) «Γιά τήν τρέχουσα στιγμή», πού ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 351 καί "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 451). — *94*.

59 *Διακήρυξη τῆς Βασιλείας τοῦ 1912* — διακήρυξη γιά τόν πόλεμο, πού ψηφίστηκε στή Βασιλεία ἀπό τό "Εκτακτο διεθνές σοσιαλιστικό συνέδριο πού ἔγινε στίς 24-25 τοῦ Νοέμβρη 1912. Ἡ διακήρυξη προειδοποιοῦσε τούς λαούς γιά τόν ἐπερχόμενο κίνδυνο παγκόσμιου ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ἀποκάλυπτε τούς ἁρπακτικούς σκοπούς αὐτοῦ τοῦ πολέμου καί καλοῦσε τούς ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν σέ ἀποφασιστική πάλη γιά τήν εἰρήνη, ἀντιπαρατάσσοντας «στόν καπιταλιστικό ἱμπεριαλισμό τή δύναμη τῆς διεθνοῦς ἀλληλεγγύης τοῦ προλεταριάτου». Στή διακήρυξη τῆς Βασιλείας συμπεριλήφθηκε τό σημεῖο ἐκεῖνο ἀπό τήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τῆς Στουτγάρδης (1907) πού διατυπώθηκε ἀπό τόν Β.Ι. Λένιν, ὅτι σέ περίπτωση ἔκκρηξης τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου, οἱ σοσιαλιστές πρέπει νά ἐπωφεληθοῦν ἀπό τήν οἰκονομική καί πολιτική κρίση πού προκαλεῖται ἀπό τόν πόλεμο, γιά τήν ἐπιτάχυνση τῆς κατάρευσης τῆς καπιταλιστικῆς ταξικῆς κυριαρχίας, γιά τόν ἀγώνα ὑπέρ τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. — *99*.

60 *Τό συνέδριο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ μετώπου*, πού συνῆλθε στίς 12-17 (25-30) τοῦ Μάη 1917 στήν Πετρούπολη, ἐξέτασε τά παρακάτω ζητήματα: γιά τόν πόλεμο, γιά τή συναδέλφωση τῶν στρατιωτῶν στό μέτωπο, γιά τούς λιποτάκτες, γιά τούς αἰχμαλώτους πολέμου καί ἄλλα. Τό συνέδριο ἔγινε κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων, τάχθηκε ἐνάντια στή συναδέλφωση τῶν στρατιωτῶν στό μέτωπο καί ὑπέρ τῆς συνέχισης τοῦ πολέμου. Τό συνέδριο πρότεινε νά ὀργανωθεῖ στό Σοβιέτ Πετρούπολης ὁμάδα τοῦ μετώπου, πρίν σχηματιστεῖ τό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.

Ἡ ἀπόφαση πού ὁ Β.Ι. Λένιν ἀναφέρει παρακάτω στό κείμενο εἶχε δημοσιευτεῖ στίς 14 (27) τοῦ Μάη 1917 στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 57. Σ' αὐτήν ἀναφερόταν ὅτι «ἡ ἐπισκόπηση τῆς συνέλευσης 12 (25) τοῦ Μάη πού δόθηκε στήν ἐφημερίδα «Ρέτς» καί σέ ἄλλες ἀστικές ἐφημερίδες, δέν ἀντιστοιχεῖ καθόλου στήν πραγματικότητα» καί ἐκφραζόταν ἡ ἀγανάκτηση γιά τή διαστρέβλωση τῶν γεγονότων πού ὁ ἀστικός Τύπος ἐπέτρεψε νά γίνει. — *103*.

61 Ὁ Β.Ι. Λένιν ἀναφέρει ἀπόσπασμα τῆς ἀπόφασης «Γιά τήν τρέχουσα στιγμή», πού ψήφισε ἡ VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Τήν ἀπόφαση ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 351, καί "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 451). — *106*.

62 Πρόκειται γιά τίς δηλώσεις τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν ἐργατῶν τοῦ Ντονιέτς στό Οἰκονομικό τμῆμα τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Ἡ ἀντιπροσωπεία εἶχε σταλεῖ στό Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου, Βιομηχανίας καί Ἐργασίας ἀπό τή συνδιάσκεψη τῶν ἐργατῶν βιομηχανίας γαιανθράκων καί μεταλλουργίας τῆς Νότιας Ρωσίας, πού ἔγινε τόν Ἀπρίλη-Μάη στήν Πετρούπολη, γιά νά πετύχει, μέ τή μεσολάβηση τοῦ Ὑπουργείου, ἀπό τήν ἕνωση τῶν καπιταλιστῶν τοῦ Ντονιέτς, τήν αὔξηση τῶν ἡμερομισθίων γιά τίς κατηγορίες τῶν ἐργατῶν πού ἔπαιρναν χαμηλά ἡμερομίσθια.

Στίς δηλώσεις της ἡ ἀντιπροσωπεία τῶν ἐργατῶν τοῦ Ντονιέτς παρουσίασε πάρα πολλά χτυπητά στοιχεῖα γιά τό σαμποτάζ πού κάνουν οἱ ἰδιοκτῆτες καί οἱ διευθυντές τῶν ἀνθρακωρυχείων καί τῶν μεταλλουργικῶν ἐργοστασίων, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦσαν νά συντρίψουν μέ τήν πείνα τούς ἐργάτες πού εἶχαν ἐπαναστατικές διαθέσεις, καί γιά τήν ἀφόρητη οἰκονομική κατάσταση τῶν ἀνθρακωρύχων καί τῶν μεταλλουργῶν. — *109*.

63 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) «Γιά τήν ἕνωση τῶν διεθνιστῶν ἐνάντια στό μικροαστικό ἀμυνίτικο συνασπισμό», πού ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρ. Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 347 καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 429). — *112*.

64 *«Πριμπόι»* — νόμιμο μπολσεβίκικο βιβλιοεκδοτικό, πού ἱδρύθηκε στήν Πετρούπολη στίς ἀρχές τοῦ 1913 καί δούλευε κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος.

Τό Ἐκδοτικό «Πριμπόι» ἔπαιρνε θέση στά διάφορα ζητήματα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Τό Ἐκδοτικό, πού ἐμφανίστηκε στήν περίοδο τῆς λεγόμενης «καμπάνιας τῶν ἀσφαλίσεων», ἔβγαζε ἔντυπα γιά ζητήματα κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων τῶν ἐργατῶν. Σέ συνέχεια τό Ἐκδοτικό, μέ ἐντολή τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος, ἔδοσε μεγάλη προσοχή στήν ἔκδοση ἐκλαϊκευτικῶν φυλλαδίων προπαγανδιστικοῦ χαρακτήρα, γύρω ἀπό κοινωνικοπολιτικά καί κομματικά ζητήματα. Τό Δεκέμβρη τοῦ 1913 ἐκδόθηκε τό ἡμερολόγιο τσέπης «Ὁδηγός τοῦ ἐργάτη γιά τό 1914» μέ τό ἄρθρο τοῦ Β.Ι. Λένιν «Οἱ ἀπεργίες στή Ρωσία»· τό 1914 ἐκδόθηκε ἡ συλλογή «Μαρξισμός καί λικβιναρισμός» μέ ἄρθρα τοῦ Λένιν, καί ἄλλα μαρξιστικά ἔντυπα.

Στίς ἀρχές τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου, λόγω τῆς ἔντασης τῶν διωγμῶν τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης κατά τοῦ ἐργατικοῦ Τύπου, τό Ἐκδοτικό «Πριμπόι» ἀναγκάστηκε νά διακόψει τή δράση του καί τήν ξανάρχισε μόλις τό Μάρτη τοῦ 1917.

Τό 1917 τό Ἐκδοτικό κυκλοφόρησε μιά σειρά ἐργασίες τοῦ Β.Ι. Λένιν: «Γράμματα γιά τήν τακτική. Γράμμα 1ο» μέ παράρτημα τίς «Θέσεις τοῦ Ἀπρίλη», «Τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου στήν ἐπανάστασή μας», «Τά διδάγματα τῆς ἐπανάστασης», «Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος», «Ἡ καταστροφή πού μᾶς ἀπειλεῖ καί πῶς πρέπει νά τήν καταπολεμήσουμε». Τό 1918 τό Ἐκδοτικό «Πριμπόι» συγχωνεύτηκε στό Ἐκδοτικό «Κομμουνίστ» πού δημιουργήθηκε μέ τή συνένωση μιᾶς σειρᾶς ἐκδοτικῶν οἴκων («Βολνά», «Ζίζν ἰ Ζνάνιγε» κ.ἄ.). — *113*.

65 *«Προσβεστσένιγε»* («Μόρφωση») — μηνιαῖο θεωρητικό νόμιμο περιοδικό τῶν μπολσεβίκων· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1911 ὡς τόν Ἰούνη τοῦ 1914. Τό τιράζ τοῦ περιοδικοῦ ἔφτανε τίς 5 χιλιάδες ἀντίτυπα.

Τό περιοδικό βγῆκε μέ πρωτοβουλία τοῦ Β.Ι. Λένιν στή θέση τοῦ μπολσε-

βίκικου περιοδικοῦ «Μίσλ», πού ἔβγαινε στή Μόσχα καί τό ὁποῖο εἶχε κλείσει ἡ τσαρική κυβέρνηση. Στό περιοδικό συνεργάζονταν οἱ Β.Β. Βορόβσκι, Α.Ι. Οὐλιάνοβα - Ἐλιζάροβα, Ν.Κ.Κρούπσκαγια, Μ.Σ. Ὀλμίνσκι, Ι.Β. Στάλιν, Μ.Α. Σαβέλιεφ. Τήν καθοδήγηση τοῦ λογοτεχνικοῦ τμήματος τοῦ «Προσβεστσένιγε» ὁ Λένιν τήν ἀνάθεσε στόν Α.Μ. Γκόρκι. Ὁ Λένιν καθοδηγοῦσε τό «Προσβεστσένιγε» ἀπό τό Παρίσι καί μετά ἀπό τήν Κρακοβία καί τό Πορόνιν, θεωροῦσε τά ἄρθρα, εἶχε τακτική ἀλληλογραφία μέ τά μέλη τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς. Στό περιοδικό δημοσιεύτηκαν οἱ ἐργασίες τοῦ Λένιν: «Οἱ τρεῖς πηγές καί τά τρία συστατικά μέρη τοῦ μαρξισμοῦ», «Κριτικά σημειώματα πάνω στό ἐθνικό ζήτημα», «Γιά τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν», «Γιά τήν παραβίαση τῆς ἑνότητας πού καλύπτεται μέ κραυγές ὑπέρ τῆς ἑνότητας» κ.ἄ.

Τό περιοδικό ξεσκέπαζε τούς ὀπορτουνιστές — τούς λικβιναριστές, τούς ὀτζοβιστές, τούς τροτσκιστές, καθώς καί τούς ἀστούς ἐθνικιστές, φώτιζε τήν πάλη τῆς ἐργατικῆς τάξης στίς συνθῆκες τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου, προπαγάνδιζε τά μπολσεβίκικα συνθήματα στήν ἐκλογική καμπάνια γιά τήν IV Κρατική δούμα. Τό περιοδικό πάλευε ἐνάντια στόν ἀναθεωρητισμό καί τόν κεντρισμό στά κόμματα τῆς II Διεθνοῦς. Ἔπαιξε σημαντικό ρόλο στή μαρξιστική διεθνιστική διαπαιδαγώγηση τῶν πρωτοπόρων ἐργατῶν τῆς Ρωσίας.

Στίς παραμονές τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου τό περιοδικό «Προσβεστσένιγε» κλείστηκε ἀπό τήν τσαρική κυβέρνηση. Τό φθινόπωρο τοῦ 1917 τό περιοδικό ἐπανεκδόθηκε, βγῆκε ὅμως μόνο ἕνα τεῦχος (διπλό)· σ' αὐτό δημοσιεύτηκαν οἱ ἐργασίες τοῦ Β.Ι. Λένιν «Θά κρατήσουν ἄραγε οἱ μπολσεβίκοι τήν κρατική ἐξουσία;» καί «Σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος».

Ὁ δεύτερος τίτλος τοῦ περιοδικοῦ — «Κομμουνίστ» — πού ἀναφέρει ὁ Λένιν δείχνει ὅτι σχεδιαζόταν ἡ ἐπανέκδοση τοῦ περιοδικοῦ μέ τόν τίτλο «Προσβεστσένιγε» ἤ «Κομμουνίστ». — *113*.

66 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση «Γιά τόν πόλεμο», πού ψήφισε ἡ VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Τήν ἀπόφαση τήν ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος I, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 335-338 καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 403-406). — *114*.

67 *«Φινάνσοβαγια Γκαζέτα»* («Οἰκονομική Ἐφημερίδα») — καθημερινή ἀπογευματινή πολιτικο-δημοσιονομική, οἰκονομολογική, βιομηχανική καί χρηματιστηριακή ἐφημερίδα· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό 1915 ὡς τό 1917. — *120*.

68 *«Γεντίνστβο»* («Ἑνότητα») — ἐφημερίδα, ὄργανο τῆς ἄκρας δεξιᾶς ὁμάδας τῶν μενσεβίκων-ἀμυνιτῶν μ' ἐπικεφαλῆς τόν Γκ.Β. Πλεχάνοφ· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη. Τό Μάη - Ἰούνη τοῦ 1914 βγῆκαν 4 φύλλα. Ἀπό τό Μάρτη ὡς τό Νοέμβρη τοῦ 1917 ἔβγαινε καθημερινά. Ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 ὡς τό Γενάρη τοῦ 1918 ἐκδιδόταν μέ τόν τίτλο «Νάσε Γεντίνστβο». Ὑποστήριζε τήν Προσωρινή κυβέρνηση, ἦταν ὑπέρ τοῦ συνασπισμοῦ μέ τήν ἀστική τάξη, καί ὑπέρ μιᾶς «ἰσχυρῆς ἐξουσίας». Ἡ «Γεντίνστβο» πάλευε ἐνάντια στούς μπολσεβίκους, καταφεύγοντας συχνά σέ μεθόδους παλιοφυλλάδων. Ὁ Λένιν τόνιζε ὅτι ἡ συμπεριφορά τῆς «Γεντίνστβο» «ἀποτελεῖ σύμπραξη μέ τίς σκοτεινές δυνάμεις, πού ἀπειλοῦν νά χρησιμοποιήσουν βία, πογκρόμ καί βόμβες» καί ἀποκάλεσε τήν ἐφημερίδα «ὑβριστικό ἔντυπο»

(Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 229 καί 307). Ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί στήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἡ ἐφημερίδα κράτησε ἐχθρική στάση. — *125*.

69 *«Ἰσβέστιγια Βσεροσίσκοβο Σοβιέτα Κρεστιάνσκιχ Ντεπουτάτοφ»* («Εἰδήσεις τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν Ἀγροτῶν Βουλευτῶν») — καθημερινή ἐφημερίδα, ἐπίσημο ὄργανο τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. Ἐβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 9 (22) τοῦ Μάη ὡς τό Δεκέμβρη τοῦ 1917. Ἐκφραζε τίς ἀπόψεις τῆς ἄκρας δεξιᾶς πτέρυγας τῶν ἐσέρων. Ἡ ἐφημερίδα ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση κράτησε ἐχθρική στάση. Κλείστηκε γιά τήν ἀντεπαναστατική της κατεύθυνση. — *131*.

70 Πρόκειται γιά τίς δυό ἀποφάσεις «Ἀπόφαση πάνω στό ἀγροτικό ζήτημα» καί «Γιά τήν τρέχουσα στιγμή», πού ψηφίστηκαν στήν VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), οἱ ὁποῖες διακήρυσσαν τήν ἀνάγκη ἐθνικοποίησης τῆς γῆς. Τίς ἀποφάσεις τίς ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 339-342 καί 349-352· Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 425-428 καί 449-452). —*134*.

71 Βλ. Ν.Κ. Κρούπσκαγια. Παιδαγωγικά ἔργα, τόμ. 1, ρωσ. ἔκδ. 1957, σελ. 424-426. — *137*.

72 *Σοσιαλσωβινισμός* — ἐθνικιστικό ρεῦμα στό διεθνές σοσιαλδημοκρατικό κίνημα πού ἐμφανίστηκε στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου (1914-1918) σάν ἀποτέλεσμα τοῦ ὁριστικοῦ περάσματος τῆς πλειοψηφίας τῶν ἡγετῶν τῶν κομμάτων τῆς ΙΙ Διεθνοῦς ἀπό τίς θέσεις τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ καί τῆς διεθνοῦς ἀλληλεγγύης τῶν ἐργατῶν στό πλευρό τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης τῆς χώρας τους.

Ὁ σοσιαλσωβινισμός πού ὁδήγησε στή χρεοκοπία τῆς ΙΙ Διεθνοῦς στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου, ἦταν λογική ὁλοκλήρωση τῆς μακρόχρονης προπολεμικῆς ἀνάπτυξης τῆς διεθνοῦς σοσιαλδημοκρατίας, πού ὅλο καί περισσότερο μολυνόταν ἀπό τόν ὀπορτουνισμό, ὁ ὁποῖος δέν ἀποκρούστηκε ἔγκαιρα καί ἀποφασιστικά. Τήν κοινωνική βάση τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ ἀποτέλεσε τό προνομιοῦχο στρῶμα τῆς «ἐργατικῆς ἀριστοκρατίας» πού εἶχε ὑψηλές ἀποδοχές καί πού δημιούργησε ἡ ἀστική τάξη τῶν ἰμπεριαλιστικῶν κρατῶν μέ βάση τά ὑπερκέρδη πού ἔβγαζε ἀπό τίς ἀποικίες.

Οἱ πιό ἐπιφανεῖς ἐκπρόσωποι τοῦ διεθνοῦς σοσιαλσωβινισμοῦ ἦταν: Α. Ζύντεκουμ, Φ. Σάιντεμαν, Γκ. Νόσκε (στή Γερμανία), Γκ. Μ. Χάιντμαν, Α. Χέντερσον (στήν Ἀγγλία), Γκ. Πλεχάνοφ, Π. Μάσλοφ, Α. Πότρεσοφ (στή Ρωσία), Μ. Σαμπά, Ζ. Γκέντ, Γκ. Ἐρβέ (στή Γαλλία), Λ. Μπισσολάτι (στήν Ἰταλία), Ε. Βαντερβέλντε (στό Βέλγιο), Κ.Γ. Μπράντινγκ (στή Σουηδία) κ.ἄ.

Ὁ Β.Ι. Λένιν ἔδοσε χαρακτηρισμό στό σοσιαλσωβινισμό στά ἔργα του «Ὁ πόλεμος καί ἡ σοσιαλδημοκρατία τῆς Ρωσίας», «Ἡ χρεοκοπία τῆς ΙΙ Διεθνοῦς», «Σοσιαλισμός καί πόλεμος», «Ὁ ὀπορτουνισμός καί ἡ χρεοκοπία τῆς ΙΙ Διεθνοῦς», στίς ἀποφάσεις τῆς συνδιάσκεψης τῶν τμημάτων ἐξωτερικοῦ τοῦ ΣΔΕΚΡ (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 26ος, σελ. 13-23, 211-270, 313-358, τόμ. 27ος, σελ. 117-130, τόμ. 26ος, σελ. 161-167) καί σέ πολλά ἄλλα. — *140*.

73 *«Κέντρο»* (κεντρισμός) — παραλλαγή τοῦ ὀπορτουνισμοῦ στό διεθνές ἐργατικό κίνημα, χαρακτηριστική γιά τά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα τῆς II Διεθνοῦς. Ὁ κίνδυνος τοῦ κεντρισμοῦ γιά τό διεθνές ἐργατικό κίνημα βρισκόταν στό ὅτι ὁ κεντρισμός πάλευε ἐνάντια στό μαρξισμό, καλυπτόμενος μέ μαρξιστική φρασεολογία, δέν ξέκοβε ὀργανωτικά ἀπό τόν ἀνοιχτό ὀπορτουνισμό καί προσπαθοῦσε νά διατηρήσει τήν ἐπιροή του (καί συνεπῶς καί τήν ἐπιροή τῆς ἀστικῆς τάξης) στίς μάζες. Οἱ κεντριστές ἔκαναν ἰδιαίτερα μεγάλη ζημιά στό ἐργατικό κίνημα, στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου. Ἀποκαλοῦσαν τόν ἑαυτό τους διεθνιστή, ἐνῶ τίποτε δέν ἔκαναν γιά νά προετοιμάσουν τήν ἐργατική τάξη γιά δραστήρια πάλη ἐνάντια στόν πόλεμο, ἀρνοῦνταν τό σύνθημα τῆς μετατροπῆς τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου σέ πόλεμο ἐμφύλιο, βρίσκονταν στά ἴδια κόμματα μαζί μέ τούς μανιασμένους σοσιαλσωβινιστές.

«Τό «Κέντρο» — ἔγραφε ὁ Λένιν — εἶναι τό βασίλειο τῆς καλοκάγαθης μικροαστικῆς φρασεολογίας, τοῦ διεθνισμοῦ στά λόγια, τοῦ δειλοῦ ὀπορτουνισμοῦ καί τῆς δουλοπρέπειας μπροστά στούς σοσιαλσωβινιστές στήν πράξη» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 171). Ἐπικεφαλῆς τοῦ κεντρισμοῦ καί θεωρητικός του ἦταν ὁ Κ. Κάουτσκι πού πρόβαλε τή θεωρία τοῦ «ὑπεριμπεριαλισμοῦ», τήν ὁποία ὁ Β.Ι. Λένιν χαρακτήρισε σάν ἐκλεπτυσμένη, τήν πιό ἔντεχνα παραποιημένη, πού νά μοιάζει μέ ἐπιστημονική καί διεθνιστική θεωρία τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ. Οἱ κεντριστές στή Ρωσία — οἱ τροτσκιστές — πρόβαλλαν τό σύνθημα «οὔτε νίκη, οὔτε ἥττα», γιά τό ὁποῖο ὁ Β.Ι. Λένιν ἔγραφε: «Ὅποιος ὑποστηρίζει τό σύνθημα «οὔτε νίκη, οὔτε ἥττα» εἶναι συνειδητός ἤ ἀσυνείδητος σωβινιστής, εἶναι στήν καλύτερη περίπτωση ἕνας διαλλακτικός μικροαστός, ἀλλά πάντως εἶναι *ἐχθρός* τῆς προλεταριακῆς πολιτικῆς, ὀπαδός τῶν σημερινῶν κυβερνήσεων, τῶν σημερινῶν κυρίαρχων τάξεων» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 26ος, σελ. 296).

Ἐκπρόσωποι τῶν κεντριστῶν ἦταν οἱ: Ο. Χάαζε, Γκ. Λέντεμπουρ, (στή Γερμανία), Ζ. Λονγκέ, Α. Πρεσμάν (στή Γαλλία), Φ. Σνόουντεν καί Ρ. Μακντόναλντ (στήν Ἀγγλία), Μ. Χίλκβιτ (στίς ΕΠΑ), Φ. Τουράτι, Κ. Τρέβες, Ντ.-Ε. Μοντιλιάνι (στήν Ἰταλία), Ρ. Γκρίμμ (στήν Ἑλβετία), Β. Ἄντλερ (στήν Αὐστρία), Λ. Τρότσκι, Λ. Μάρτοφ, Π. Ἀξελρόντ (στή Ρωσία).

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδοσε χαρακτηρισμό τοῦ κεντρισμοῦ στά ἄρθρα «Ἡ χρεοκοπία τῆς II Διεθνοῦς», «Γιά τήν ἥττα τῆς κυβέρνησης τῆς χώρας σου στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο», «Σοσιαλισμός καί πόλεμος», «Τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου στήν ἐπανάστασή μας» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 26ος, σελ. 211-270, 291-297, 313-358, τόμ. 31ος, σελ. 149-186) καί σέ πολλά ἄλλα. — *140*.

74 Ὁ Λένιν παραπέμπει στό ἄρθρο του «Ἕνα ζήτημα ἀρχῆς» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 218-221), στό ὁποῖο παραθέτει ἀπόσπασμα ἀπό τό ἔργο τοῦ Φ. Ἔνγκελς «Κριτική τοῦ σχεδίου τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ προγράμματος τοῦ 1891» (βλ. Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Ἅπαντα, τόμ. XVI, μέρος II, ρωσ. ἔκδ. 1936, σελ. 110-111). — *142*.

75 Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Ἅπαντα, τόμ. XVI, μέρ. II, ρωσ. ἔκδ. 1936, σελ. 112. — *160*.

76 *Τό Πρῶτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν* συνῆλθε στήν Πετρούπολη στίς 4-28 τοῦ Μάη (17 τοῦ Μάη - 10 τοῦ Ἰούνη) 1917. Βασικοί

ὀργανωτές τοῦ συνεδρίου ἦταν οἱ ἐσέροι πού ἐξάσκησαν μεγάλη ἐπίδραση στίς κατά τόπους ἐκλογές ἀντιπροσώπων. Στό συνέδριο πῆραν μέρος 1115 ἀντιπρόσωποι ἀπό τά συνέδρια τῶν ἀγροτῶν τῶν κυβερνείων καί τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων τῶν ἀγροτῶν. Οἱ ἐσέροι εἶχαν σημαντική πλειοψηφία στό συνέδριο. Ὁ Β.Ι. Λένιν καθοδηγοῦσε ἄμεσα τή δουλιά τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας πού ἔδοσε μεγάλη σημασία στό ἀγροτικό συνέδριο· ἀπευθύνθηκε στούς ἀντιπροσώπους τοῦ συνεδρίου μέ ἀνοιχτό γράμμα, ἔβγαλε μακροσκελή λόγο καί ἔγραψε τό σχέδιο ἀπόφασης. Τούς μπολσεβίκους τούς ὑποστήριξε ἡ λεγόμενη ὁμάδα «τῶν 14 ἐξωκομματικῶν» πού τήν ὀργάνωσε ὁ Μ.Β. Φροῦνζε (Μιχάηλοφ). Ὡς πρός τήν κοινωνική της σύνθεση, ἡ πλειοψηφία τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ συνεδρίου ἀνῆκε στήν εὔπορη ἀγροτιά, ἡ φτωχολογιά τοῦ χωριοῦ ἐκπροσωπεύθηκε ἀπό ἀντιπροσώπους τοῦ στρατοῦ.

Στήν ἡμερήσια διάταξη ἦταν τά ζητήματα: γιά τήν Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ, τό ζήτημα τοῦ ἐπισιτισμοῦ, γιά τόν πόλεμο καί τήν εἰρήνη, τό ἀγροτικό κ.ἄ. Τό συνέδριο ἔγινε στίβος πάλης τῶν μπολσεβίκων ἐνάντια στούς ἐσέρους γιά τίς ἀγροτικές μάζες. Ἡ πάλη ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους καί τούς ἐσέρους ὀξύνθηκε ἰδιαίτερα πάνω στό κύριο ζήτημα τοῦ συνεδρίου — τό ἀγροτικό. Ὁ Β.Ι. Λένιν στό λόγο του καί στήν ἀπόφαση, πού ὑποβλήθηκε ἐξονόματος τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας, πρότεινε νά κηρυχθεῖ ἡ γῆ παλλαϊκή ἰδιοκτησία καί νά ἀρχίσει ἀμέσως ἡ δωρεάν μεταβίβαση τῆς τσιφλικάδικης γῆς στούς ἀγρότες, χωρίς νά περιμένουν τή σύγκληση Συντακτικῆς Συνέλευσης.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Β.Ι. Λένιν προξένησε τεράστια ἐντύπωση στούς ἀγρότες ἀντιπροσώπους τοῦ συνεδρίου, πράγμα πού ὑποχρεώθηκε νά ἀναγνωρίσει ἀκόμη καί ὁ ἐχθρικός πρός τούς μπολσεβίκους Τύπος. Ἔτσι ἡ ἐφημερίδα τῶν δεξιῶν ἐσέρων «Ζεμλιά ἰ Βόλια» («Γῆ καί ἐλευθερία») ἔγραφε: «Τίς τελευταῖες δυό μέρες ἡ κατάσταση στό συνέδριο ἦταν πολύ τεταμένη. Σημαντική μερίδα τῶν ἀντιπροσώπων ἐπέμενε ὅπως ἡ γῆ κηρυχθεῖ ἄμεσα παλλαϊκή ἰδιοκτησία... Ἡ πιό μεγάλη ἔνταση παρατηρήθηκε τήν ἐπόμενη μέρα, μετά τήν εἰσήγηση τοῦ Λένιν (23 τοῦ Μάη)...». Ὡστόσο, οἱ ἡγέτες τῶν ἐσέρων παρόλα αὐτά, μπόρεσαν νά ἐπικρατήσουν στό συνέδριο μέ τήν ἀδιάντροπη ἐξαπάτηση τῶν ἀγροτῶν. Τό συνέδριο ἐνέκρινε τήν πολιτική τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τή συμμετοχή σ' αὐτή τῶν «σοσιαλιστῶν», τάχθηκε ὑπέρ τῆς συνέχισης τοῦ πολέμου «ὡς τήν τελική νίκη» καί ὑπέρ τῆς ἐπίθεσης στό μέτωπο, συμφώνησε μέ τά ἐπιχειρήματα τῶν ἐσέρων καί ἀνέβαλε τή λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς μέχρι τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης.

Τό συνέδριο ἐξέλεξε Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν ἀπό ἐσέρους, ἡ ὁποία ἐφάρμοζε συμβιβαστική πολιτική. Οἱ ἀποφάσεις πού ψήφισε τό συνέδριο ἐκφράζανε τά συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης τοῦ χωριοῦ — τῶν κουλάκων.

Οἱ ὁμιλίες τοῦ Β.Ι. Λένιν, τῶν μπολσεβίκων, στό συνέδριο εἶχαν τεράστια σημασία στό ἔργο τῆς πολιτικῆς διαπαιδαγώγησης τῆς ἀγροτιᾶς. Ἡ ὁμιλία τοῦ Λένιν γιά τό ἀγροτικό ζήτημα, πού ἐκδόθηκε σέ ξεχωριστή μπροσούρα καί σέ πολλά ἀντίτυπα, κυκλοφόρησε πλατιά στό χωριό καί στό στρατό καί ἔπαιξε μεγάλο ρόλο στήν κατάκτηση τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν μέ τό μέρος τῶν μπολσεβίκων. — *163*.

77 Τό χειρόγραφο τοῦ ντοκουμέντου αὐτοῦ εἶχε τόν τίτλο «Σχέδιο ἀπόφασης γιά τό ἀγροτικό ζήτημα πού ὑπέβαλε ὁ *Ν. Λένιν* στό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν ἐξονόματος τῆς σοσιαλδημοκρατικῆς ὁμάδας». Τό

σχέδιο τῆς ἀπόφασης γιά τό ἀγροτικό ζήτημα δημοσιεύτηκε σέ μορφή φυλλαδίου καί μοιράστηκε ἀνάμεσα στούς ἀντιπροσώπους τοῦ συνεδρίου. — *165*.

78 Πρόκειται γιά τήν «᾽Απόφαση γιά τό ἀγροτικό ζήτημα», πού ψηφίστηκε στήν VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ ᾽Απρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Τήν ἀπόφαση τήν ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «᾽Αποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρ. Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 339-342 καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 425-428). — *168*.

79 *῾Η Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν* ὀργανώθηκε ἀπό τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση τόν ᾽Απρίλη τοῦ 1917 κάτω ἀπό τήν πίεση τοῦ ἀναπτυσσόμενου ἀγροτικοῦ κινήματος γιά τή λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς. Οἱ καντέτοι καί οἱ ἐσέροι εἶχαν τή συντριπτική πλειοψηφία τῆς ᾽Επιτροπῆς. Στήν Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν ἀνατέθηκε ἡ γενική καθοδήγηση τῆς συγκέντρωσης καί τῆς ἐπεξεργασίας τῶν στοιχείων γιά τήν ἀγροτική μεταρύθμιση. Κατά τόπους δημιουργήθηκαν τοπικές ᾽Επιτροπές γαιῶν.

῾Ο πολιτικός ἐλιγμός στόν ὁποῖο κατέφυγε ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, δημιουργώντας τήν Κεντρική καί τίς τοπικές ᾽Επιτροπές γαιῶν, εἶχε γιά σκοπό νά καθυστερήσει ὅσο μποροῦσε περισσότερο τή λύση τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος, νά ἀποσπάσει τίς ἀγροτικές μάζες ἀπό τίς ἐπαναστατικές μορφές πάλης γιά τή γῆ πρός τό δρόμο τῶν μεταρυθμίσεων ἀπό τά πάνω καί νά διαφυλάξει τήν τσιφλικάδικη γαιοκτησία. Αὐτό ἦταν μιά ἀπό τίς μεθόδους πάλης ἐνάντια στό ἀναπτυσσόμενο ἀγροτικό κίνημα.

Μετά τή Μεγάλη ᾽Οχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἡ Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν ἔκανε ἀγώνα ἐνάντια στήν πραγματοποίηση τοῦ Διατάγματος τοῦ Λένιν γιά τή γῆ καί διαλύθηκε τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ᾽Επιτρόπων. — *168*.

80 *῾Η Ι Κρατική δούμα* (ἡ λεγόμενη Δούμα τοῦ Βίττε) συνῆλθε στίς 27 τοῦ ᾽Απρίλη (10 τοῦ Μάη) 1906 μέ βάση τό νόμο πού κατάρτισε ὁ πρωθυπουργός Σ.Γ. Βίττε.

Στή Δούμα ἐκλέχτηκαν 478 βουλευτές, ἀπ᾽ αὐτούς πάνω ἀπό τό ἕνα τρίτο ἀνῆκε στούς καντέτους.

Κεντρική θέση στήν Κρατική δούμα κατεῖχε τό ἀγροτικό ζήτημα. Στή Δούμα ὑποβλήθηκαν δυό βασικά ἀγροτικά προγράμματα: τό νομοσχέδιο τῶν καντέτων πού τό εἶχαν ὑπογράψει 42 βουλευτές, καί τό νομοσχέδιο τῶν τρουντοβίκων, τό γνωστό μέ τόν τίτλο «σχέδιο τῶν 104». Σέ ἀντίθεση μέ τούς τρουντοβίκους, οἱ καντέτοι ἐπεδίωκαν νά διατηρήσουν τήν τσιφλικάδικη γαιοκτησία, ἐπιτρέποντας τήν ἀπαλλοτρίωση μέ ἐξαγορά «σέ λογικές τιμές» μόνο τῶν τσιφλικάδικων ἐκείνων χωραφιῶν πού καλλιεργοῦνταν κυρίως μέ ἐργαλεῖα τῶν ἀγροτῶν ἤ ἐκμισθώνονταν. Οἱ μπολσεβίκοι ὑποστήριζαν τούς τρουντοβίκους — τούς βουλευτές τῶν ἀγροτῶν τῆς Ι Δούμας, πού ἀντανακλοῦσαν τήν τάση τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν στόν ἀγώνα γιά τή γῆ. Στίς 8 (21) τοῦ ᾽Ιούλη 1906 ἡ Ι Κρατική δούμα διαλύθηκε.

῾Η ΙΙ Κρατική δούμα συνῆλθε στίς 20 τοῦ Φλεβάρη (5 τοῦ Μάρτη) 1917. Οἱ ἐκλογές τῆς Δούμας ἦταν ἔμμεσες, ἄνισες καί ἔγιναν σέ συνθῆκες ἔκτακτων στρατοδικείων καί διώξεων. Παρόλα αὐτά ἡ δεύτερη Δούμα ἀποδείχθηκε ὡς πρός τή σύνθεσή της πιό ἀριστερή ἀπ᾽ τήν πρώτη. Αὐτό ὀφείλονταν στό γεγονός ὅτι ὁ διαχωρισμός τῶν κομμάτων ἦταν πιό σαφής καί πιό βαθύς ἀπ᾽

ὅ,τι στήν περίοδο τῆς πρώτης Δούμας, ἡ ταξική συνείδηση τῶν μαζῶν ἀνέβηκε, καθώς καί στό γεγονός ὅτι οἱ μπολσεβίκοι πῆραν μέρος στίς ἐκλογές.

Οἱ μπολσεβίκοι χρησιμοποιοῦσαν τή Δούμα σάν βῆμα γιά τό ξεσκέπασμα τοῦ τσαρισμοῦ καί τοῦ προδοτικοῦ ρόλου τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης, γιά τή διακήρυξη καί προπαγάνδιση τοῦ ἐπαναστατικοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος, γιά τήν ἀπαλλαγή τῆς ἀγροτιᾶς ἀπό τήν ἐπιροή τῶν φιλελευθέρων καί τή δημιουργία στή Δούμα ἐπαναστατικοῦ συνασπισμοῦ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς ἀγροτιᾶς. Ἡ γραμμή τῶν μπολσεβίκων ἦταν μιά νέα, ἐπαναστατική-μἀρξιστική γραμμή τακτικῆς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ προλεταριάτου στά κοινοβουλευτικά σώματα. Οἱ μενσεβίκοι, ἀντίθετα, ἐφάρμοζαν στή Δούμα τήν ὀπορτουνιστική τακτική ὑποστήριξης τῶν καντέτων.

Κεντρικό ζήτημα πού συζητήθηκε στή δεύτερη Κρατική δούμα, ὅπως καί στήν πρώτη, ἦταν τό ἀγροτικό.

Ὅταν στά μέσα τοῦ 1907 ἔγινε φανερό ὅτι οἱ ἐργάτες καί ἀγρότες δέν εἶχαν δυνάμεις νά νικήσουν τόν τσαρισμό, ἡ τσαρική κυβέρνηση ἀποφάσισε νά διαλύσει τή Δούμα. Τή νύχτα πρός τίς 3 (16) τοῦ Ἰούνη ἡ II Κρατική δούμα, μέ διάταγμα τοῦ τσάρου, διαλύθηκε. — *169*.

81 Ἐννοεῖ τή «Δήλωση τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γαιῶν» πού ψηφίστηκε στίς 20 τοῦ Μάη (2 τοῦ Ἰούνη) 1917 στή δεύτερη συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γαιῶν. Ἡ «Δήλωση» καθησύχαζε τίς ἀγροτικές μάζες πού πάλευαν γιά γῆ μέ τίς ὑποσχέσεις ὅτι στή μελλοντική ἀγροτική μεταρύθμιση ὅλες οἱ ἀγροτικές γαῖες θά δοθοῦν γιά ἐκμετάλλευση στόν ἐργαζόμενο ἀγροτικό πληθυσμό, ὅμως ἀνέβαλε τήν ὁριστική λύση τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος μέχρι τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. Ἡ Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν στή «Δήλωσή» της, ὑπερασπίζοντας τά συμφέροντα τῶν τσιφλικάδων, τάχτηκε κατηγορηματικά κατά τῆς διανομῆς τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων καί δήλωσε ὅτι «οἱ ἀπόπειρες αὐθαίρετης ἱκανοποίησης τῶν ἀναγκῶν τοῦ πληθυσμοῦ μέ γῆ μέ τόν τρόπο κατάληψης ξένων γαιῶν, ἀποτελοῦν σοβαρό κίνδυνο γιά τό κράτος». — *170*.

82 *Ἡ ἰδιαίτερη σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς IV Κρατικῆς δούμας* ἔγινε στίς 20 τοῦ Μάη (2 τοῦ Ἰούνη) 1917 μέ τήν προεδρεία τοῦ Μ.Β. Ροντζιάνκο. Ἡ σύσκεψη συζήτησε τό ἀγροτικό ζήτημα ἀπ' ἀφορμή τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γαιῶν πού ἔκανε τήν πρώτη της συνεδρίαση στίς 19 τοῦ Μάη (1 τοῦ Ἰούνη). Εἰσήγηση πάνω στό ζήτημα αὐτό ἔκανε στή σύσκεψη ὁ ὀχτωβριστής τσιφλικάς Σ.Α. Σιντλόβσκι, ὁ ὁποῖος τάχθηκε ἐνάντια στό μοίρασμα τῆς γῆς τῶν τσιφλικάδων, δηλώνοντας ὅτι τό πιό βασικό στό ἀγροτικό ζήτημα «εἶναι ὄχι ἡ ὕπαρξη λίγης γῆς, ἀλλά ἡ ἀνάγκη νά ἀνεβεῖ ἡ ἀποδοτικότητά της».

Οἱ εὐγενεῖς καί τσιφλικάδες πού πῆραν μέρος στή σύσκεψη μέ τήν ἀπόφαση πού ψήφισαν προσπάθησαν νά ἐκφοβίσουν τούς ἀγρότες πού πάλευαν γιά τή γῆ, ἀναφέροντας σ' αὐτήν ὅτι ἡ λύση τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος μέ βίαιο τρόπο θά ὁδηγήσει σέ ἀτέλειωτες διαμάχες, σέ συγκρούσεις, σέ κακή ἐσοδεία καί πείνα. Ἡ ἀπόφαση καλοῦσε τούς ἀγρότες νά περιμένουν μέχρι τή σύγκληση τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης. — *170*.

83 Οἱ ἀγρότες στή Ρωσία, σάν τάξη τῆς φεουδαρχικῆς κοινωνίας, χωρίζονταν σέ τρεῖς μεγάλες ὁμάδες: 1) ἰδιωτικοί (τῶν τσιφλικάδων), 2) κρατικοί (δημόσιοι) καί 3) αὐτοκρατορικοί (πού ἀνῆκαν στήν τσαρική οἰκογένεια). Ἡ

καθεμιά ἀπ' αὐτές τίς ὁμάδες χωριζόταν μέ τή σειρά της σέ μερικές κατηγορίες καί εἰδικές ὁμάδες πού διέφεραν ἡ μιά ἀπό τήν ἄλλη ὡς πρός τήν προέλευση, τή μορφή τῆς γαιοκτησίας καί τῆς γαιοχρησίας, τή νομική τους θέση, τήν κατάστασή τους ἀπό ἄποψη γῆς κτλ. Ἡ ἀγροτική μεταρύθμιση τοῦ 1861, πού πραγματοποίησε ἀπό τά πάνω ἡ τσαρική κυβέρνηση πρός ὄφελος τῶν φεουδαρχῶν-τσιφλικάδων, διατήρησε τήν ποικιλία καί τήν πολυμορφία τῶν κατηγοριῶν τῆς ἀγροτιᾶς, πού παρέμειναν μέχρι τή Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Πιό λεπτομερειακά γιά τό ζήτημα αὐτό βλ. Β.Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 16ος, σημείωση 103. — *182*.

84 *«Βέντομοστι Ὀμπστσέστβεννοβο Γκραντονατσάλστβα»* («Δελτίο τῆς Κοινωνικῆς Διοίκησης») — καθημερινή ἐφημερίδα, ἐπίσημη ἔκδοση τῆς διοίκησης τῆς πόλης Πετρούπολης· ἔβγαινε ἀπό τίς 8 (21) τοῦ Μάρτη 1917 σάν συνέχεια τῆς «Βέντομοστι Σάνκτ-Πετερμπούργκσκοϊ Γκοροντσκόι Πολίτσιι» πού ἐκδιδόταν ἀπό τό 1839 καί πού ἐπανειλημμένα ἄλλαξε τόν τίτλο της. Ἀπό τίς 22 τοῦ Ἰούνη (5 τοῦ Ἰούλη) 1917 ἡ ἐφημερίδα πῆρε τόν τίτλο «Βέστνικ Γκοροντσκόβο Σαμοουπραβλένιγια». Ἡ ἐφημερίδα ὑποστήριζε ἀπόλυτα τήν πολιτική τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Ἡ ἐφημερίδα κλείστηκε ἀμέσως μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση. — *190*.

85 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση σχετικά μέ τή στάση ἀπέναντι στά Κόμματα τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, τῶν σοσιαλδημοκρατῶν (μενσεβίκων), ἀπέναντι στό Κόμμα τῶν λεγόμενων «μή-φραξιονιστῶν» σοσιαλδημοκρατῶν καί στά ὑπόλοιπα συγγενικά πολιτικά ρεύματα, πού ψήφισε στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη (5 τοῦ Μάη) ἡ συνδιάσκεψη τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), καί γιά τήν ἀπόφαση «Γιά τήν ἕνωση τῶν διεθνιστῶν ἐνάντια στό μικροαστικό ἀμυνίτικο συνασπισμό», πού ψήφισε στίς 29 τοῦ Ἀπρίλη (12 τοῦ Μάη) 1917 ἡ VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Καί τίς δυό ἀποφάσεις τίς ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἡ VII Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Ἡ Συνδιάσκεψη τῆς Ὀργάνωσης Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Ἀπρίλης 1917. Πρακτικά», 1958, σελ. 50-51 («Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρ. Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 346-347 καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 257-258, 429). — *191*.

86 *«Λαϊκοί σοσιαλιστές»* (ἐνέσοι) — μέλη τοῦ μικροαστικοῦ Λαϊκοῦ-σοσιαλιστικοῦ κόμματος ἐργασίας, πού ἀποχωρίστηκε ἀπό τή δεξιά πτέρυγα τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν (ἐσέρων) τό 1906. Οἱ ἐνέσοι ἦταν ὑπέρ τοῦ συνασπισμοῦ μέ τούς καντέτους. Ὁ Λένιν τούς ἀποκαλοῦσε «σοσιαλ-καντέτους», «μικροαστούς ὀπορτουνιστές», «ἐσερομενσεβίκους», πού ταλαντεύονταν ἀνάμεσα στούς καντέτους καί τούς ἐσέρους καί ὑπογράμμιζε ὅτι τό Κόμμα αὐτό «πολύ λίγο διαφέρει ἀπό τούς καντέτους, γιατί σβήνει ἀπό τό πρόγραμμά του καί τή δημοκρατία καί τή διεκδίκηση ὅλης τῆς γῆς» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 14ος, σελ. 24). Ἐπικεφαλῆς τοῦ Κόμματος ἦταν οἱ Α.Β. Πεσεχόνοφ, Ν.Φ. Ἄννενσκι, Β.Α. Μιακότιν καί ἄλλοι. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου οἱ «λαϊκοί σοσιαλιστές» ἀκολουθοῦσαν σοσιαλσωβινιστικές θέσεις.

Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 τό Κόμμα τῶν «λαϊκῶν σοσιαλιστῶν» συγχωνεύτηκε μέ τούς τρουντοβίκους καί ὑποστήριζε ἐνεργά τή δράση τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, παίρνοντας μέρος σ' αὐτή μέ ἀντιπροσώπους του. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλι-

στική ἐπανάσταση οἱ ἐνέσοι πῆραν μέρος στίς ἀντεπαναστατικές συνωμοσίες καί στίς ἔνοπλες ἐνέργειες κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τό Κόμμα αὐτό ἔπαψε νά ὑπάρχει στήν περίοδο τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. — *191*.

87 *Ἡ ὁμάδα «Γεντίνστβο»* («Ἑνότητα») — ἀσήμαντη σοσιαλδημοκρατική ὁμάδα πού τό 1917-1918 συνένωνε τούς μενσεβίκους-ἀμυνίτες τῆς ἄκρας δεξιᾶς, τούς πρώην λικβιναριστές κ.ἄ. Διαμορφώθηκε ὀργανωτικά τό Μάρτη τοῦ 1917. Ἐκτός ἀπό τήν Πετρούπολη, ὀργανώσεις τῆς ὁμάδας «Γεντίνστβο» ὑπῆρχαν καί στή Μόσχα, στό Μπακού καί σέ μερικές ἄλλες πόλεις. Τόν ἡγετικό ρόλο σ' αὐτήν ἔπαιζαν ὁ Γκ. Β. Πλεχάνοφ καί οἱ πρώην λικβιναριστές, Α.Φ. Μπουριάνοφ καί Ν.Ι. Ἰορντάνσκι. Ἡ ὁμάδα «Γεντίνστβο», ἀποκλείοντας τή δυνατότητα νίκης τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, ὑποστήριζε ἀνεπιφύλακτα τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση, ἀπαιτοῦσε τή συνέχιση τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου «ὥς τήν πλήρη νίκη» καί μαζί μέ τόν ἀστικό καί τό μαυροεκατονταρχίτικο Τύπο ἔπαιρνε μέρος στή συκοφαντική ἐκστρατεία ἐνάντια στούς μπολσεβίκους. Ἡ ὁμάδα «Γεντίνστβο» στίς ἐκλογές γιά τά συνοικιακά Δημοτικά συμβούλια τῆς Πετρούπολης κατέβηκε μέ ἀνεξάρτητο ψηφοδέλτιο, καί κάποτε σέ συνασπισμό μέ τούς μενσεβίκους, τούς ἐσέρους κ.ἄ., ἔπαιρνε μέρος σέ ὅλες τίς ἐθνικιστικές διαδηλώσεις· χαιρέτισε τήν ἐπίθεση τοῦ Ἰούνη· μετά τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη προπαγάνδιζε νά ἐγκαθιδρυθεῖ «ἰσχυρή ἐξουσία», δηλ. στρατιωτική δικτατορία. Ὀργανωτικά ἡ ὁμάδα διαλύθηκε τό καλοκαίρι τοῦ 1918. Ἔβγαζε τήν ἐφημερίδα «Γεντίνστβο» (βλ. σημείωση 68). — *191*.

88 *Ἡ Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἑνωμένων ὀργανώσεων* ἔγινε στίς 7-12 (20-25) τοῦ Μάη 1917 στήν Πετρούπολη. Στή συνδιάσκεψη πῆραν μέρος 88 ἀντιπρόσωποι μέ θετική ψῆφο καί 35 μέ συμβουλευτική, πού ἀντιπροσώπευαν 44 830 ἄτομα. Στήν ἡμερήσια διάταξη μπῆκαν τά ζητήματα: ἡ στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση καί ἡ συμμετοχή σ' αὐτήν, ἡ στάση ἀπέναντι στόν πόλεμο, ἡ ἀνασύσταση τῆς Διεθνοῦς, τό ἀγροτικό ζήτημα καί ἄλλα. Ἡ συνδιάσκεψη πῆρε ἀντεπαναστατική, ἀντισοσιαλιστική θέση πάνω σέ ὅλα τά ζητήματα τῆς ἡμερήσιας διάταξης: ἐνέκρινε τή συμμετοχή τῶν σοσιαλιστῶν στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ καί θεώρησε ἀναγκαῖο νά δοθεῖ σ' αὐτή πλήρης ὑποστήριξη, καταδίκασε τή συναδέλφωση τῶν στρατιωτῶν στό μέτωπο, πάλευε γιά τό δυνάμωμα τῆς μαχητικῆς ἱκανότητας τοῦ στρατοῦ, ἀναγνώρισε, ὅπως καί τά ἀστικά κόμματα, ὅτι τήν ἀγροτική μεταρύθμιση μπορεῖ νά τήν κάνει μόνο ἡ Συντακτική Συνέλευση καί καλοῦσε «σέ δραστήρια πάλη ἐνάντια στήν ἀναρχική κατάληψη γαιῶν καί σέ ὁποιουσδήποτε ἄλλους τρόπους αὐθαίρετης λύσης τοῦ ζητήματος». Ἡ συνδιάσκεψη ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης γιά τή σύγκληση τῆς διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς συνδιάσκεψης καί ἀνέθεσε στήν ΟΕ νά πάρει μέρος στήν ΙΙΙ συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ. — *192*.

89 *Ἡ «Ἀπόφαση γιά τά οἰκονομικά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος»* εἶχε γραφτεῖ ἀπό τόν Λένιν γιά τήν ἐπικείμενη συνδιάσκεψη τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης καὶ στίς 25 τοῦ Μάη (7 τοῦ Ἰούνη) 1917 δημοσιεύτηκε στήν μπολσεβίκικη ἐφημερίδα τῆς Μόσχας «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» μέ τήν ὑπογραφή τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος καί μετά στίς 2 (15) τοῦ Ἰούνη στήν «Πράβντα», σάν σχέδιο ἀπόφασης πού πρότεινε τό Ὀργανωτικό γραφεῖο γιά τή σύγκληση τῆς συνδιάσκεψης. Στίς

31 τοῦ Μάη (13 τοῦ Ἰούνη) ἡ ἀπόφαση ψηφίστηκε μέ συντριπτική πλειοψηφία καί δόθηκε στήν ἐπιτροπή γιά τελική ἐπεξεργασία. Τό κείμενο, πού ἐπικυρώθηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή, ψηφίστηκε στήν τελική συνεδρίαση τῆς συνδιάσκεψης στίς 3 (16) τοῦ Ἰούνη, καί τήν ἄλλη μέρα δημοσιεύτηκε στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 73.

Ὁ Β.Ι. Λένιν ἔκανε ἀνάλυση τῆς ἀπόφασης στό ἄρθρο «Τό οἰκονομικό χάος καί ἡ προλεταριακή καταπολέμησή του» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 292-294). «Τό βασικό νόημα αὐτῆς τῆς ἀπόφασης, γράφει ὁ Β.Ι. Λένιν, εἶναι ἡ ἀντιπαράθεση στήν ἀστική καί μικροαστική-γραφειοκρατική *φλυαρία* γιά ἔλεγχο τῶν συνθηκῶν, ἑνός *πραγματικοῦ* ἐλέγχου τῶν καπιταλιστῶν καί τῆς παραγωγῆς» (σελ. 292).

Γιά πρώτη φορά στά Ἅπαντα δημοσιεύεται σέ τοῦτο τόν τόμο καί τό «Σχέδιο ἀπόφασης γιά τά οἰκονομικά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος» (βλ. σελ. 443-444). — *195*.

90 Ὁ Β.Ι. Λένιν ἐννοεῖ τίς δυό ἀποφάσεις τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης πού δημοσιεύτηκαν στίς 24 καί 27 τοῦ Μάη (6 καί 9 τοῦ Ἰούνη) 1917. Στήν πρώτη ἀναφερόταν ὅτι ἡ «Προσωρινή κυβέρνηση θεωρεῖ τήν κατάσταση στήν Κρονστάνδη ἀπειλητική καί ἐντελῶς ἀπαράδεκτη», καί στή δεύτερη — τονιζόταν «σέ ὅλους τούς πολίτες τῆς Κρονστάνδης ὅτι πρέπει νά ἐκτελοῦν χωρίς συζήτηση τίς διαταγές τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης». — *215*.

91 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς VII Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). «Γιά τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν». Τήν ἀπόφαση τήν ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος I, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 353 καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 430-431). — *218*.

92 *Πρόγραμμα τῆς Ἐρφούρτης* — τό πρόγραμμα τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας, πού ψηφίστηκε τόν Ὀχτώβρη 1891 στό συνέδριο τῆς Ἐρφούρτης. Τό πρόγραμμα τῆς Ἐρφούρτης ἀποτελοῦσε ἕνα βῆμα μπρός, σέ σύγκριση μέ τό πρόγραμμα τῆς Γκότα (1875)· στή βάση τοῦ προγράμματος μπῆκε ἡ διδασκαλία τοῦ μαρξισμοῦ γιά τό ἀναπόφευκτο τῆς ἐξάλειψης τοῦ καπιταλιστικοῦ τρόπου παραγωγῆς καί τῆς ἀντικατάστασής του ἀπό τό σοσιαλιστικό· σ' αὐτό ὑπογραμμιζόταν ὅτι ἡ ἐργατική τάξη εἶναι ἀπαραίτητο νά διεξάγει πολιτική πάλη, τονιζόταν ὁ ρόλος τοῦ Κόμματος σάν καθοδηγητή τῆς πάλης αὐτῆς κτλ.· ὅμως καί τό πρόγραμμα τῆς Ἐρφούρτης περιεῖχε σοβαρές ὑποχωρήσεις στόν ὀπορτουνισμά. Ὁ Φ. Ἔνγκελς ἔκανε διεξοδική κριτική στό σχέδιο τοῦ προγράμματος τῆς Ἐρφούρτης στό ἔργο «Κριτική τοῦ σχεδίου τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ προγράμματος τοῦ 1891» (βλ. Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Ἅπαντα, τόμ. XVI, μέρος II, ρωσ. ἔκδ. 1936, σελ. 101-116). Ἡ κριτική αὐτή οὐσιαστικά ἦταν κριτική τοῦ ὀπορτουνισμοῦ ὁλόκληρης τῆς II Διεθνοῦς, πού γιά τά κόμματά της τό πρόγραμμα τῆς Ἐρφούρτης ἦταν ἕνα εἶδος πρότυπου. Ἡ καθοδήγηση ὅμως τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας ἔκρυψε ἀπό τίς κομματικές μάζες τήν κριτική τοῦ Ἔνγκελς καί οἱ σπουδαιότατες παρατηρήσεις του δέν πάρθηκαν ὑπόψη κατά τήν ἐπεξεργασία τοῦ τελικοῦ κειμένου τοῦ προγράμματος. Ὁ Β.Ι. Λένιν (καί ὁ Γκ.Β. Πλεχάνοφ, πρίν κάνει στροφή πρός τό μενσεβικισμό) θεωροῦσε ὅτι κύρια ἀδυναμία τοῦ προγράμματος τῆς Ἐρφούρτης, δειλή ὑποχώρηση στόν ὀπορτουνισμό, εἶναι ἡ ἀποσιώπηση τοῦ ζητήματος τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου. — *219*.

93 Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς, Ἅπαντα, τόμ. XVI, μέρος II, ρωσ. ἔκδ. 1936, σελ. 110-111. — *220*.

94 *«Ρούσκαγια Γκαζέτα»* («Ρωσική Ἐφημερίδα») — ἔβγαινε στήν Πετρούπολη στά 1904-1906. — *226*.

95 *«Βπεριόντ»* («Ἐμπρός») — μπολσεβίκικη μαζική ἐργατική ἐφημερίδα, πού τήν καθοδηγοῦσε ὁ Λένιν. Τήν ἔβγαζε παράνομα στό Βίμπεργκ ἡ Συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Προλετάρι» ἀπό τίς 10 (23) τοῦ Σεπτέμβρη 1906 ὡς τίς 19 τοῦ Γενάρη (1 τοῦ Φλεβάρη) 1908. Βγῆκαν 20 φύλλα. Ἀρχίζοντας ἀπό τό δεύτερο φύλλο, ἡ ἐφημερίδα «Βπεριόντ» ἔβγαινε σάν ὄργανο τῶν τοπικῶν ἐπιτροπῶν τοῦ ΣΔΕΚΡ: τό φύλλο ἀρ. 2, σάν ὄργανο τῶν ἐπιτροπῶν Μόσχας, Πετρούπολης καί τῆς περιφερειακῆς ἐπιτροπῆς Μόσχας· τά φύλλα ἀρ. 3-7, σάν ὄργανο τῶν ἐπιτροπῶν Μόσχας, Πετρούπολης, τῆς περιφερειακῆς ἐπιτροπῆς Μόσχας, Πέρμ καί Κούρσκ· τά φύλλα ἀρ. 8-19, ἐκτός ἀπό τίς παραπάνω ἦταν καί ὄργανο τῆς ἐπιτροπῆς Καζάν. Στό τελευταῖο, τό φύλλο ἀρ. 20 τῆς ἐφημερίδας «Βπεριόντ», ἀντί τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ Πέρμ καί τοῦ Καζάν, σημειωνόταν: τῆς ἐπιτροπῆς περιοχῆς Οὐραλίων. Ἡ ἐφημερίδα «Βπεριόντ» μέ γλώσσα ἐκλαϊκευτική, κατανοητή στή μάζα τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν ἀναγνωστῶν, προπαγάνδιζε τό πρόγραμμα τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἐξηγοῦσε τήν τακτική τῶν ἐπαναστατῶν σοσιαλδημοκρατῶν μπολσεβίκων, δείχνοντας ταυτόχρονα τή ζημιά τῆς ὀπορτουνιστικῆς τακτικῆς τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων. Ἡ ἐφημερίδα φώτιζε πλατιά τό ἐργατικό ζήτημα (τίς ἀπεργίες, τήν πάλη κατά τῶν λοκάουτ, τά συνδικάτα κτλ.), τήν πάλη τῶν ἀγροτῶν γιά γῆ, τό κίνημα στό στρατό, ἔπαιρνε ἀμέσως θέση στά πιό σοβαρά γεγονότα τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος.

Σοβαρή θέση στήν ἐφημερίδα «Βπεριόντ» κατεῖχαν τά ζητήματα τῆς κομματικῆς ζωῆς: φωτίζονταν οἱ ἀποφάσεις τοῦ V συνεδρίου τοῦ ΣΔΕΚΡ (τοῦ Λονδίνου), τῶν πανρωσικῶν συνδιασκέψεων καί τῶν συνδιασκέψεων τῶν ὀργανώσεων πόλεων καί τῶν περιφερειακῶν ὀργανώσεων τοῦ Κόμματος. Ἡ ἐφημερίδα «Βπεριόντ» εἶχε στενούς δεσμούς μέ τόν ἐργάτη ἀναγνώστη.

Στήν ἐφημερίδα «Βπεριόντ» δημοσιεύτηκαν πολλά ἄρθρα τοῦ Β.Ι. Λένιν. — *227*.

96 Πρόκειται γιά τίς ἀπαντητικές διακοινώσεις τῶν κυβερνήσεων τῆς Γαλλίας καί Ἀγγλίας στή διακήρυξη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης τῆς 27 τοῦ Μάρτη (9 τοῦ Ἀπρίλη) 1917, πού δημοσιεύτηκαν στίς ἐφημερίδες τῆς 28 τοῦ Μάη (10 τοῦ Ἰούνη). Ἡ γαλλική διακοίνωση (ὅπως καί ἡ ἀγγλική) χαιρέτισε τήν πρόθεση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης νά ἐπιδιώξει τήν ἀνεξαρτησία τῆς Πολωνίας καί ἔκανε γνωστή τήν ἐπιθυμία τῆς Γαλλίας νά πολεμήσει γιά τήν «ἀπελευθέρωση» τῆς Ἀλσατίας καί τῆς Λωραίνης καί νά πάρει ἀπό τή Γερμανία ἀποζημιώσεις. Ἡ ἀγγλική διακοίνωση δικαιολογοῦσε μέ κάθε τρόπο τή συμμετοχή τῆς Ἀγγλίας στόν πόλεμο. Καί στίς δυό διακοινώσεις ἐκφραζόταν ἡ ἐλπίδα γιά τήν παραπέρα καί ἀπό κοινοῦ μέ τή Ρωσία συνέχιση τοῦ πολέμου «μέχρι τή νίκη». — *229*.

97 *Οἱ Ἐργοστασιακές ἐπιτροπές* ἦταν ταξικές προλεταριακές ὀργανώσεις πού ἐμφανίστηκαν τό Μάρτη τοῦ 1917, ἀμέσως μετά τή νίκη τῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη. Πρόδρομοί τους θεωροῦνται τά Συμβούλια ἐργοστασιακῶν ἀντιπροσώπων καί ἄλλα αἱρετά ὄργανα πού δημιουργήθηκαν ἀπό τίς προσωρινές ἀπεργιακές ἐπιτροπές σέ περιόδους ἐπαναστατικῆς ἀνόδου.

Οἱ Ἐργοστασιακές ἐπιτροπές ἀπό τίς πρῶτες μέρες τῆς ὕπαρξής τους ἔκαναν μεγάλη δουλιά: ἐπεξεργάζονταν τίς οἰκονομικές διεκδικήσεις τῶν ἐργατῶν καί τίς πρόβαλλαν στούς ἰδιοκτῆτες τῶν ἐργοστασίων, ἐφάρμοζαν αὐθαίρετα τό 8ωρο, ἔλεγχαν τήν πρόσληψη καί τήν ἀπόλυση τῶν ἐργατῶν, δημιουργοῦσαν ἀποσπάσματα ἐργατικῆς πολιτοφυλακῆς, πάλευαν ἐνάντια στά σαμποτάζ τῶν ἐπιχειρηματιῶν, εὕρισκαν πρῶτες ὕλες καί καύσιμα γιά νά μή σταματήσουν οἱ ἐπιχειρήσεις τους κτλ. Οἱ Ἐργοστασιακές ἐπιτροπές πῆραν δραστήρια μέρος στήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση. Τό 1918 οἱ Ἐργοστασιακές ἐπιτροπές ἑνώθηκαν μέ τά συνδικάτα καί ἔγιναν ὀργανώσεις βάσης τῶν συνδικάτων.

Ἡ I συνδιάσκεψη τῶν Ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης συνῆλθε στίς 30 τοῦ Μάη-3 τοῦ Ἰούνη (12-16 τοῦ Ἰούνη) 1917. Πῆραν μέρος 568 ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, τοῦ Γραφείου τῶν συνδικάτων καί ἄλλων ὀργανώσεων τῶν ἐργατῶν τῆς Πετρούπολης καί τῶν προαστίων της. Ἡ συνδιάσκεψη συζήτησε τά ζητήματα: γιά τήν κατάσταση τῆς βιομηχανίας, τόν ἔλεγχο καί τή ρύθμιση τῆς παραγωγῆς στήν Πετρούπολη, γιά τά καθήκοντα τῶν Ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν καί τό ρόλο τους στό συνδικαλιστικό κίνημα κ.ἄ.

Στή συνδιάσκεψη ἔγινε ὀξυμένη πάλη ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους καί τούς μενσεβίκους πάνω στό ζήτημα τοῦ ρόλου καί τῶν καθηκόντων τῶν Ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν καί γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο. Οἱ μενσεβίκοι προσπάθησαν νά ἐκμηδενίσουν τόν πολιτικό καί οἰκονομικό ρόλο τῶν Ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, καί τόν ἐργατικό ἔλεγχο νά τόν ἀντικαταστήσουν μέ τόν κρατικό ἔλεγχο, μέ τή συμμετοχή τῶν ἀστικῶν κομμάτων. Ἡ συνδιάσκεψη μέ συντριπτική πλειοψηφία ψήφισε τήν ἀπόφαση τῶν μπολσεβίκων.

Ἡ συνδιάσκεψη εἶχε μεγάλη σημασία γιά τήν ἀνταλλαγή πείρας τῆς δουλιᾶς τῶν Ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν καί τήν ἕνωση τῶν δυνάμεών τους στήν πάλη γιά τόν ἐργατικό ἔλεγχο. Γιά τό σκοπό αὐτό ἡ συνδιάσκεψη ἐξέλεξε μόνιμο Κεντρικό συμβούλιο τῶν Ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν ἀπό 25 ἄτομα.

Στίς ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης πῆρε μέρος προσωπικά ὁ Β.Ι. Λένιν. Ἔγραψε τήν «Ἀπόφαση γιά τά οἰκονομικά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος», ἡ ὁποία ψηφίστηκε μέ τεράστια πλειοψηφία (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 195-197), καί ἀφιέρωσε ἐπίσης στήν ἀνάλυση τῶν ἀποφάσεών της τά ἄρθρα «Μικροαστική θέση στό ζήτημα τοῦ οἰκονομικοῦ χάους» καί «Τό οἰκονομικό χάος καί ἡ προλεταριακή καταπολέμησή του» (σελ. 247-249, 292-294), στά ὁποῖα ἔκανε κριτική τῆς θέσης τῶν μενσεβίκων στή συνδιάσκεψη καί ὑπεράσπισε τήν τακτική τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος στό ζήτημα τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου πάνω στήν παραγωγή. — *239*.

98 Ὁ Α.Β. Λουνατσάρσκι, πού μίλησε πρίν ἀπό τόν Β.Ι. Λένιν, πρότεινε νά ἐπιδοθεῖ στίς κυβερνήσεις τῆς Γαλλίας καί τῆς Ἀγγλίας, τελεσίγραφο γιά νά προσχωρήσουν στήν πρόταση γιά εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις καί ἀποζημιώσεις καί νά κηρύξουν ἀνακωχή σέ ὅλα τά μέτωπα. Ταυτόχρονα, ἔλεγε ὁ Λουνατσάρσκι, πρέπει νά ἀπευθυνθοῦμε στούς λαούς τῶν συμμάχων χωρῶν, καθώς ἐπίσης καί τῆς Γερμανίας καί τῆς Αὐστρίας μέ τήν ἔκκληση νά ἐξασκήσουν πίεση στίς κυβερνήσεις τους μέ ὅλα τά προσιτά μέσα. Ἄν ὕστερα ἀπό μιά τέτια κατηγορηματική διατύπωση ἡ γερμανική κυβέρνηση θελήσει νά συνεχίσει τόν πόλεμο, ἡ ψευτιά της ὅτι διεξάγει ἀμυντικό πόλεμο θά ξεσκεπαστεῖ. — *241*.

[99] Βλ. Α.Ι. Χέρτσεν. Ἅπαντα, τόμ. XVII, ρωσ. ἔκδ. 1959, σελ. 69. — *253.*

[100] Τό ντοκουμέντο πού παρατίθεται στό κείμενο «Ἡ Προκήρυξη τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Ι Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν Ν.Β. Κριλένκο πρός τούς στρατιῶτες, τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες, πού ἐξηγεῖ τήν πολιτική πλατφόρμα τῶν μπολσεβίκων», δημοσιεύτηκε ὁλόκληρο στό βιβλίο «Οἱ μπολσεβίκικες ὀργανώσεις τῆς Οὐκρανίας στήν περίοδο τῆς προετοιμασίας καί τῆς διεξαγωγῆς τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης (Μάρτης-Νοέμβρης 1917)». Κίεβο, 1957, σελ. 371-374. — *257.*

[101] *Τό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν* ἔγινε στίς 3-24 τοῦ Ἰούνη (16 τοῦ Ἰούνη-7 τοῦ Ἰούλη) 1917 στήν Πετρούπολη. Στό συνέδριο πῆραν μέρος 1090 ἀντιπρόσωποι πού ἐκπροσωποῦσαν 305 ἐργατικές,στρατιωτικές καί ἀγροτικές ἑνωμένες ὀργανώσεις, 53 Σοβιέτ τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν περιοχῶν καί κυβερνείων, 21 ὀργανώσεις τοῦ στρατοῦ τοῦ μετώπου, 8 στρατιωτικές ὀργανώσεις τῶν μετόπισθεν καί 5 ὀργανώσεις τοῦ στόλου. Οἱ μπολσεβίκοι, πού ἦταν τότε μειοψηφία στά Σοβιέτ, εἶχαν 105 ἀντιπροσώπους. Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἀντιπροσώπων ἀνῆκε στό συνασπισμό τῶν μενσεβίκων - ἐσέρων καί στίς μικρές ὁμάδες πού ὑποστήριζαν αὐτό τό συνασπισμό. Στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ συνεδρίου ὑπῆρχαν 12 ζητήματα: ἡ ἐπαναστατική δημοκρατία καί ἡ κυβερνητική ἐξουσία, ἡ στάση ἀπέναντι στόν πόλεμο, ἡ προετοιμασία γιά τή Συντακτική συνέλευση, τό ἐθνικό ζήτημα, τό πρόβλημα τῆς γῆς καί ἄλλα. Ὁ Β.Ι. Λένιν μίλησε γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση καί γιά τόν πόλεμο. Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι στίς ὁμιλίες τους καί τίς ἀποφάσεις ἔκαναν ἔκκληση γιά τή στερέωση τῆς πειθαρχίας στό στρατό καί γιά ἐπίθεση στό μέτωπο, γιά ὑποστήριξη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί ἦταν ἀποφασιστικά ἀντίθετοι στό νά περάσει ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ, δηλώνοντας (μέ τό στόμα τοῦ ὑπουργοῦ Τσερετέλι) ὅτι στή Ρωσία δέν ὑπάρχει κανένα πολιτικό κόμμα, πού θά μποροῦσε μόνο του ν' ἀναλάβει ὅλη τήν ἐξουσία. Ἀπαντώντας σ' αὐτά ὁ Β.Ι. Λένιν δήλωσε ἐξονόματος τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων: «Ὑπάρχει!», καί στό λόγο του ἀπό τό βῆμα τοῦ συνεδρίου εἶπε ὅτι τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων κάθε λεπτό «εἶναι ἕτοιμο νά πάρει τήν ἐξουσία ὁλοκληρωτικά».

Οἱ μπολσεβίκοι χρησιμοποίησαν πλατιά τό βῆμα τοῦ συνεδρίου γιά νά ξεσκεπάσουν τήν ἱμπεριαλιστική πολιτική τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τή συμβιβαστική τακτική τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων, προτείνοντας καί ὑποστηρίζοντας στό συνέδριο δικές τους ἀποφάσεις γιά ὅλα τά βασικά ζητήματα. Οἱ ὁμιλίες τους ἀπευθύνονταν ὄχι μόνο πρός τούς ἀντιπροσώπους, ἀλλά καί ἄμεσα πρός τίς πλατιές μάζες τοῦ λαοῦ — στούς ἐργάτες, στούς ἀγρότες, στούς στρατιῶτες. Οἱ μπολσεβίκοι ἀποκάλυπταν τήν ἀντιλαϊκή, τήν ἀντεπαναστατική οὐσία τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τόν ἱμπεριαλιστικό χαρακτήρα τοῦ πολέμου, ξεσκέπαζαν τήν ἀνικανότητα τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης νά σώσει τή χώρα ἀπό τήν ἐρείπωση. Οἱ μπολσεβίκοι διαπιστώνοντας τήν πλήρη χρεοκοπία τῆς πολιτικῆς τῆς συνεννόησης μέ τούς καπιταλιστές, πρότειναν στήν ἀπόφασή τους νά ἀναγνωριστεῖ σάν μοναδική διέξοδος τό πέρασμα ὅλης τῆς κρατικῆς ἐξουσίας στά χέρια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Ἡ ἐσερομενσεβίκικη πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου στίς ἀποφάσεις της ὑποστήριξε τήν Προσωρινή κυβέρνηση, ἐπιδοκίμασε τήν ἐπίθεση στό μέτωπο πού αὐτή προετοίμασε, καί τάχθηκε ἐνάντια

στό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ. Τό συνέδριο ἐξέλεξε Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή (ΚΕΕ), πού λειτούργησε ὡς τό ΙΙ συνέδριο τῶν Σοβιέτ, στήν ὁποία τήν καταπληκτική πλειοψηφία ἀποτελοῦσαν οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι.

Ἐκτιμώντας τή σημασία τοῦ συνεδρίου, ὁ Β.Ι. Λένιν ἔγραφε ὅτι αὐτό «ἔδειξε πεντακάθαρα» ὅτι οἱ ἀρχηγοί τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων ἀπαρνήθηκαν τήν ἐπανάσταση (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 310). — *261.*

102 Βλ. Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Διαλεχτά γράμματα, ρωσ. ἔκδ. 1953, σελ. 396. — *266.*

103 Ὁ Β.Ι. Λένιν ἐννοεῖ τίς ἀποφάσεις τῆς VI Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), πού ἔγινε στήν Πετρούπολη στίς 24-29 τοῦ Ἀπρίλη (7-12 τοῦ Μάη) 1917 (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 332-353). — *267.*

104 Πρόκειται γιά τό πρῶτο Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, πού συνῆλθε στίς 4-28 τοῦ Μάη (17 τοῦ Μάη-10 τοῦ Ἰούνη) 1917 (βλ. σημείωση 76), πού ψήφισε ἀπόφαση γιά τό μελλοντικό πολιτικό σύστημα τῆς Ρωσίας. — *269.*

105 Ὁ Β.Ι. Λένιν ἐννοεῖ τό ἄρθρο τοῦ Β. Μπαζάροφ «Καί τί θά γίνει παραπέρα;», πού δημοσιεύτηκε στό φύλ. ἀρ. 40 τῆς ἐφημερίδας «Νόβαγια Ζίζν» τῆς 4 (17) τοῦ Ἰούνη 1917 καί πού ἦταν ἀφιερωμένο στό ζήτημα γιά τό πῶς θά μπεῖ τέρμα στόν πόλεμο. Ὁ Μπαζάροφ ἦταν ὑπέρ τῆς συνέχισης τοῦ χωριστοῦ πολέμου, γιά νά σωθεῖ δῆθεν ἡ ἐπανάσταση. — *271.*

106 Ὁ Β.Ι. Λένιν ἐννοεῖ τή χορήγηση διαβατηρίου ἀπό τήν ἀγγλική κυβέρνηση στόν ἡγέτη τοῦ Ἀνεξάρτητου ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ἀγγλίας Ράμσεϋ Μακντόναλντ γιά τόν ἐρχομό του στή Ρωσία, ὅπου ἔπρεπε νά ἔλθει μέ πρόσκληση τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Τό ταξίδι τοῦ Μακντόναλντ παρεμποδίστηκε ἀπό τήν ἀγγλική ἕνωση τῶν ναυτῶν, πού ἀρνήθηκαν νά ὁδηγήσουν τό πλοῖο μέ τό ὁποῖο ἐπρόκειτο νά ἔλθει ὁ Μακντόναλντ. — *271.*

107 *Ἡ ἔκκληση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν «Πρός τούς λαούς τοῦ κόσμου»* ψηφίστηκε ἀπό τήν ἐσερομενσεβίκικη πλειοψηφία τοῦ Σοβιέτ στή συνεδρίασή του τῆς 14 (27) τοῦ Μάρτη 1917, κάτω ἀπό τήν πίεση τοῦ πλατιοῦ κινήματος τῶν ἐργαζομένων πού ἀγωνίζονταν γιά τόν τερματισμό τοῦ πολέμου. Ἡ ἔκκληση δημοσιεύτηκε τήν ἄλλη μέρα στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» καί «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν».

Ἡ ἔκκληση ἦταν γεμάτη ἀπό πομπώδεις φράσεις γιά τήν εἰρήνη, καλοῦσε τούς λαούς τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν «γιά κοινές ἀποφασιστικές ἐνέργειες ὑπέρ τῆς εἰρήνης». Ὡστόσο ἡ ἔκκληση αὐτή δέν ξεσκέπαζε τόν κατακτητικό χαρακτήρα τοῦ πολέμου, δέν ὑπόδειχνε πρακτικά μέτρα πάλης ὑπέρ τῆς εἰρήνης καί στήν οὐσία δικαιολογοῦσε τή συνέχιση τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου ἀπό τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. — *272.*

108 Τόν Ἰούλη τοῦ 1917 ἡ Ἰταλία κατέλαβε τήν Ἀλβανία, καί τήν ἀνακήρυξε ἀνεξάρτητη κάτω ἀπό δικό της πραγματικό προτεκτοράτο.

Κάτω ἀπό τήν πίεση τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γαλλίας ἔγινε πραξικόπημα στήν Ἑλλάδα. Μέ τόν οἰκονομικό ἀποκλεισμό, πού προξένησε στήν Ἑλλάδα φοβερή πείνα, καθώς ἐπίσης καί μέ τήν κατοχή μιᾶς σειρᾶς ἑλληνικῶν περιοχῶν ἀπό τά ἀγγλο-γαλλικά στρατεύματα, οἱ σύμμαχοι ἀνάγκασαν τό βασιλιά Κωνσταντίνο νά παραιτηθεῖ ἀπό τό θρόνο καί ἔβαλαν στήν ἐξουσία τόν ὀπαδό τους Βενιζέλο. Ἡ Ἑλλάδα σύρθηκε στόν πόλεμο στό πλευρό τῆς Ἀντάντ, παρά τή θέληση τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἡ Περσία (τό Ἰράν) τόν καιρό τοῦ πολέμου καταλήφθηκε ἀπό τά ἀγγλικά καί τά ρωσικά στρατεύματα. Ἀφοῦ ἔχασε κάθε αὐτοτέλεια ἡ Περσία, στίς ἀρχές τοῦ 1917, κυριεύτηκε στό βορρά ἀπό τά ρωσικά καί στό νότο ἀπό τά ἀγγλικά στρατεύματα.

Ὅλες αὐτές οἱ πράξεις ὠμῆς ἰμπεριαλιστικῆς βίας ὑποστηρίζονταν ἀπό τούς διπλωμάτες τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. — *273.*

109 Πρόκειται γιά τή δήλωση τοῦ Γραφείου τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων καί τοῦ Γραφείου τῶν ἑνωμένων σοσιαλδημοκρατῶν διεθνιστῶν στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, μέ τήν ὁποία ζητοῦσαν νά συζητηθεῖ στό συνέδριο κατά πρῶτο λόγο τό ζήτημα τῆς ἐπίθεσης στό μέτωπο, πού προετοίμαζε ἡ Προσωρινή κυβέρνηση. Στή δήλωση τονιζόταν ὅτι ἡ ἐπίθεση αὐτή ὑπαγορευόταν ἀπό τούς μεγιστάνες τοῦ συμμαχικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὅτι οἱ ἀντεπαναστατικοί κύκλοι τῆς Ρωσίας ὑπολογίζουν νά συγκεντρώσουν μ' αὐτό τόν τρόπο τήν ἐξουσία στά χέρια τῶν στρατιωτικοδιπλωματικῶν καί καπιταλιστικῶν κύκλων καί νά καταφέρουν χτύπημα στήν ἐπαναστατική πάλη γιά τήν εἰρήνη καί στίς θέσεις πού κατάκτησε ἡ ρωσική δημοκρατία. Ἡ δήλωση ἐφιστοῦσε τήν προσοχή τῆς ἐργατικῆς τάξης, τοῦ στρατοῦ καί τῆς ἀγροτιᾶς γιά τόν κίνδυνο πού κρέμεται πάνω ἀπό τή χώρα καί καλοῦσε τό συνέδριο νά ἀποκρούσει ἀμέσως τήν ἀντεπαναστατική ἐπίθεση.

Ἡ πρόταση τοῦ Γραφείου τῆς ὁμάδας τοῦ ΣΔΕΚΡ(μπ) δέν ἔγινε δεκτή ἀπό τό συνέδριο. — *273.*

110 Πρόκειται γιά τήν ἀπαγόρευση ἀπομέρους τοῦ ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης Κέρενσκι τοῦ Πανουκρανικοῦ στρατιωτικοῦ συνεδρίου. Παρά τήν ἀπαγόρευση, τό συνέδριο συνῆλθε στίς 5-12 (18-25) τοῦ Ἰούνη 1917 στό Κίεβο. Πῆραν μέρος περίπου 2000 ἀντιπρόσωποι. Τό συνέδριο ψήφισε «τή Γενική πράξη» γιά τήν αὐτονομία τῆς Οὐκρανίας πού δημοσίευσε ἡ Κεντρική ράντα τῆς Οὐκρανίας.

Στά ἄρθρα του «Ἡ Οὐκρανία» καί «Ἡ Οὐκρανία καί ἡ ἥττα τῶν κυβερνητικῶν κομμάτων τῆς Ρωσίας» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 341-342, 350-352) ὁ Λένιν ὑπόβαλε σέ δριμύτατη κριτική τήν ἀντεπαναστατική πολιτική τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τῶν κομμάτων τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων ἀπέναντι στήν Οὐκρανία. — *285.*

111 *«Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ»* — καθημερινή ἐφημερίδα, ὄργανο τοῦ Γραφείου περιοχῆς Μόσχας, τῆς ἐπιτροπῆς Μόσχας, ἀργότερα καί τῆς περιφεριακῆς ἐπιτροπῆς Μόσχας τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Ἐκδιδόταν ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1917 ὡς τό Μάρτη τοῦ 1918. Στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας κατά περιόδους ἦταν ὁ Μ.Σ. Ὀλμίνσκι, Ι.Ι. Σκβορτσόφ-Στεπάνοφ, Α.Α. Σόλτς, Ε.Μ. Γιαροσλάβσκι καί ἄλλοι.

Στήν ἐφημερίδα «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» εἶχαν δημοσιευτεῖ μιά σειρά ἄρθρα καί ντοκουμέντα τοῦ Β.Ι. Λένιν: «Γράμματα ἀπό μακριά (Γράμμα 1ο)», «Γιά τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου στήν τωρινή ἐπανάσταση», «Προκή-

ρυξη πρός τούς στρατιῶτες ὅλων τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν», «Ὁμιλία γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση στίς 4 (17) τοῦ Ἰούνη» πού ἐκφωνήθηκε στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν κ.ἄ. (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 11-22, 113-118, 293-296· σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 263-276). Τό Μάρτη τοῦ 1918, μέ τή μεταφορά τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης καί τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος στή Μόσχα, ἡ ἐφημερίδα «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» συγχωνεύτηκε μέ τήν «Πράβντα». — *291.*

112 *«Vorwärts»* («Ἐμπρός») — καθημερινή ἐφημερίδα, Κεντρικό Ὄργανο τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας· ἔβγαινε στό Βερολίνο ἀπό τό 1891 μέ ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τοῦ Κόμματος, πού ἔγινε στή Χάλλη, σάν συνέχεια τῆς ἐφημερίδας «Berliner Volksblatt» («Λαϊκή ἐφημερίδα τοῦ Βερολίνου»), πού ἐκδιδόταν ἀπό τό 1884 καί μέ τόν τίτλο «Vorwärts. Berliner Volksblatt». Ἀπό τίς στῆλες τῆς ἐφημερίδας ὁ Φ. Ἔνγκελς καταπολεμοῦσε κάθε ἐκδήλωση ὀπορτουνισμοῦ. Ἀπό τό 1895, μετά τό θάνατο τοῦ Ἔνγκελς, ἡ Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Vorwärts» ἔπεσε στά χέρια τῆς δεξιᾶς πτέρυγας τοῦ Κόμματος καί δημοσίευε συστηματικά ἄρθρα τῶν ὀπορτουνιστῶν. Ἡ «Vorwärts», δίνοντας μεροληπτική εἰκόνα στό ζήτημα τῆς πάλης κατά τοῦ ὀπορτουνισμοῦ καί τοῦ ἀναθεωρητισμοῦ πού γινόταν στούς κόλπους τοῦ ΣΔΕΚΡ, ὑποστήριζε τούς «οἰκονομιστές» καί ἀργότερα, μετά τή διάσπαση τοῦ Κόμματος, τούς μενσεβίκους. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης ἡ «Vorwärts» δημοσίευε συκοφαντικά ἄρθρα τοῦ Τρότσκι, χωρίς νά δίνει στόν Λένιν, στούς μπολσεβίκους τή δυνατότητα νά τά ἀνασκευάζουν καί νά δίνουν μιά ἀντικειμενική εἰκόνα τῆς κατάστασης πού ἐπικρατοῦσε μέσα στό Κόμμα.

Στήν περίοδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἡ «Vorwärts» στεκόταν σέ σοσιαλσωβινιστικές θέσεις. Μετά τή Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἔκανε ἀντισοβιετική προπαγάνδα. Ἔβγαινε στό Βερολίνο ὡς τό 1933. — *295.*

113 *Τρετιεϊούντσι* — ἀστικοτσιφλικάδικα κόμματα (δεξιοί, ὀχτωβριστές, καντέτοι), πού εἶχαν μεγάλη ὑπεροχή στήν III καί IV Κρατική δούμα, σάν ἀποτέλεσμα τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ ἐκλογικοῦ νόμου πού ἔκδοσε ἡ τσαρική κυβέρνηση στίς 3 (16) τοῦ Ἰούνη 1917, ὁ ὁποῖος ἐλάττωσε πολύ τά ἐκλογικά δικαιώματα τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, πού καί χωρίς τό νόμο αὐτό ἦταν περιορισμένα.

Οἱ Τρετιεϊούντσι συγκεντρώνονταν περιοδικά στίς λεγόμενες «ἰδιαίτερες» συσκέψεις τῶν βουλευτῶν τῆς IV Κρατικῆς δούμας. Μιά τέτια σύσκεψη συνῆλθε στίς 3 (16) τοῦ Ἰούνη 1917 — τή μέρα πού ἄρχισε τίς ἐργασίες του τό Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Ἡ σύμπτωση αὐτή δέν ἦταν τυχαία· τά ἀντεπαναστατικά κόμματα τῆς ρωσικῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων προσπάθησαν φανερά νά ἐξασκήσουν πολιτική πίεση στούς μικροαστούς συμβιβαστές — στούς μενσεβίκους καί τούς ἐσέρους, πού εἶχαν τήν πλειοψηφία στό συνέδριο.

Θέμα τῆς σύσκεψης ἦταν ἡ συζήτηση τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Μίλησαν οἱ ἐπιφανεῖς ἡγέτες τῶν ὀχτωβριστῶν καί τῶν καντέτων Β.Α. Μακλάκοφ, Π.Ν. Μιλιουκόφ, Β.Β. Σούλγκιν κ.ἄ. Στίς ὁμιλίες τους ἀπαιτοῦσαν νά ἐκπληρωθοῦν δραστήρια οἱ ὑποχρεώσεις πού ἀναλήφθηκαν ἀπέναντι στούς συμμάχους καί νά μπεῖ τέρμα στήν ἐπανάσταση. Πάνω στό πνεῦμα αὐτό ψηφίστηκε καί ἡ ἀπόφαση τῆς σύσκεψης. — *297.*

114 *«Βόλια Ναρόντα»* («Ἡ θέληση τοῦ λαοῦ») — καθημερινή ἐφημερίδα, ὄργανο

τῆς δεξιᾶς πτέρυγας τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 29 τοῦ Ἀπρίλη 1917· κλείστηκε τό Νοέμβρη τοῦ 1917. Ἀργότερα ἔβγαινε καί μέ ἄλλους τίτλους. Ὁριστικά κλείστηκε τό Φλεβάρη τοῦ 1918. — *303*.

115 Πρόκειται γιά τό «Πρωτόκολλο τῆς συνέλευσης τῶν μελῶν τοῦ ΣΔΕΚΡ, τοῦ ἑνωμένου ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή, τῆς 8 τοῦ Ἀπρίλη (25 τοῦ Μάρτη) 1917», στό ὁποῖο ἐκτίθενται οἱ διαπραγματεύσεις τῶν ρώσων πολιτικῶν προσφύγων διαφόρων πολιτικῶν ρευμάτων μέ τόν ἐλβετό σοσιαλιστή Ρ. Γκρίμμ — πρόεδρο τῆς Διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς ἐπιτροπῆς καί μέ τόν γραμματέα τοῦ ἐλβετικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος, ἀριστερό τσιμμερβαλντινό Φ. Πλάττεν, γιά τό πέρασμα μέσω Γερμανίας.

Ὁ Λένιν ἄρχισε νά κάνει προσπάθειες γιά νά ἀναχωρήσει ἀπό τήν Ἐλβετία γιά τή Ρωσία μόλις ἐπιβεβαιώθηκαν οἱ πληροφορίες σχετικά μέ τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη. «Εἶμαι ἔξω φρενῶν πού δέν μπορῶ νά φύγω γιά τή Σκανδιναβία!! Δέν συγχωρῶ τόν ἑαυτό μου πού δέν ριψοκινδύνευσα νά φύγω τό 1915» — ἔγραφε ὁ Λένιν στήν Ι.Φ. Ἀρμάντ στίς 2 (15) τοῦ Μάρτη 1917 (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 35ος, σελ. 237). Τήν ἐπιστροφή ὅμως τῶν προσφύγων-διεθνιστῶν στή Ρωσία τήν ἐμπόδιζαν τόσο ἡ ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση τῆς Ρωσίας, ὅσο καί οἱ κυβερνήσεις τῶν «συμμάχων» — τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γαλλίας. Στούς διεθνεῖς στρατιωτικούς καταλόγους ἐλέγχου τῶν προσώπων πού ὑπόκεινται σέ κράτηση στά σύνορα, μέ ὑπόδειξη τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς ἀστυνομίας καταχωρήθηκαν κυρίως τσιμμερβαλντινοί, διεθνιστές, ἀντίπαλοι τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου· ἄφηναν νά περάσουν στή Ρωσία χωρίς ἐμπόδια μόνο τούς ἀμυνίτες. Ὁ Λένιν, προβλέποντας ὅτι ἡ ἐπιστροφή στή Ρωσία θά συναντήσει σοβαρά ἐμπόδια, ἔψαχνε νά βρεῖ δρόμους παράνομου περάσματος μέ ξένα ντοκουμέντα κι' ἀλληλογραφοῦσε γι' αὐτό τό ζήτημα μέ τόν Β.Α. Καρπίνσκι (Γενεύη) καί τόν Γ.Σ. Γκανέτσκι (Στοκχόλμη).

Στίς 6 (19) τοῦ Μάρτη, σέ ἰδιαίτερη σύσκεψη τῶν ρωσικῶν κομματικῶν κέντρων στή Βέρνη, ὁ Μάρτοφ πρότεινε ἕνα σχέδιο περάσματος μέσω Γερμανίας, μέ ἀνταλλαγή τῶν γερμανῶν πού ἦταν κλεισμένοι σέ στρατόπεδο στή Ρωσία. Τό σχέδιο αὐτό τό ὑποστήριξε θερμά ὁ Λένιν, πολύ περισσότερο πού στίς 11 (24) τοῦ Μάρτη ἡ ρωσική ἀποστολή στή Βέρνη καθυστεροῦσε τήν τακτοποίηση τῶν ντοκουμέντων πολλῶν προσφύγων γιά τήν ἐπιστροφή τους στή Ρωσία.

Τίς διαπραγματεύσεις μέ τόν Γερμανό ἐπιτετραμμένο στήν Ἐλβετία, σχετικά μέ τήν ἄδεια περάσματος τῶν ρώσων πολιτικῶν προσφύγων μέσω Γερμανίας στήν πατρίδα τους, τίς εἶχε ἀρχίσει ὁ Ρ. Γκρίμμ, ὅμως, ἐπειδή αὐτός κρατοῦσε διφορούμενη στάση (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 308) οἱ μπολσεβίκοι ἀνάθεσαν τήν ὑπόθεση τῆς ὀργάνωσης τῆς διάβασης στόν Φρ. Πλάττεν, ὁ ὁποῖος καί τήν τέλειωσε. Ἡ γερμανική κυβέρνηση δέχτηκε τούς ὅρους τοῦ περάσματος τῶν ρώσων προσφύγων μέσω Γερμανίας. Τούς ὅρους αὐτούς, ὅπως βεβαιώνει ὁ Φρ. Πλάττεν, τούς εἶχε ἐπεξεργαστεῖ ὁ Λένιν. Οἱ ὅροι ἐγγυῶνται τήν ἑτεροδικία τοῦ βαγονιοῦ κατά τή διαδρομή του μέσω Γερμανίας, τήν ἀπαλλαγή ἀπό τελωνειακό ἔλεγχο, ἀπό τόν ἔλεγχο τῆς πολιτικῆς τοποθέτησης τῶν διερχομένων καί τῶν διαβατηρίων τους, πρόβλεπαν ἡ ἐπικοινωνία τῆς γερμανικῆς διεύθυνσης μέ τούς διερχομένους νά γίνεται μόνο μέσω τοῦ Φρ. Πλάττεν πού τούς συνόδευε.

Ὅλοι οἱ ὅροι καί τά περιστατικά τῆς ἀναχώρησης εἶχαν πρωτοκολληθεῖ καί τό πρωτόκολλο εἶχε ἀνακοινωθεῖ στούς ἀντιπροσώπους τῶν ἀριστερῶν

τσιμμερβαλντινῶν τῆς Γερμανίας — Π. Λεβί (Π. Χαρτστάιν), τῆς Γαλλίας — Φ. Λοριό καί Α. Γκιλμπό, τῆς Πολωνίας — Μ. Μπρόνσκι καί τῆς Ἐλβετίας — Φρ. Πλάττεν.

Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ἐξονόματός τους ἑτοιμάστηκε ἕνα ντοκουμέντο γιά τόν Τύπο, πού τό ὑπόγραψαν ἐπίσης στή Στοκχόλμη οἱ ἀριστεροί σοσιαλδημοκράτες τῆς Σουηδίας (Κ. Λιντχάγκεν, Φ. Στριόμ, Κ.Ν. Κάρλσον, Κ. Τσίλμπουμ καί Τοῦρε Νέρμαν) καί τῆς Νορβηγίας (Α.Γκ. Χάνσεν), στό ὁποῖο οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἀναφερομένων παραπάνω κομμάτων δήλωναν τά ἀκόλουθα: «Σέ μᾶς, τούς παρακάτω ὑπογραμμένους εἶναι γνωστά τά ἐμπόδια, τά ὁποῖα οἱ κυβερνήσεις τῆς Συμφωνίας βάζουν στήν ἀναχώρηση τῶν ρώσων διεθνιστῶν. Μᾶς εἶναι γνωστοί οἱ ὅροι μέ τούς ὁποίους ἡ γερμανική κυβέρνηση ἐπέτρεψε τό πέρασμα γιά τή Σουηδία... Ἐμεῖς οἱ παρακάτω ὑπογραμμένοι διεθνιστές τῆς Γαλλίας, τῆς Ἐλβετίας, τῆς Πολωνίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Σουηδίας καί τῆς Νορβηγίας, νομίζουμε ὅτι οἱ ρῶσοι ὁμοϊδεάτες μας, ὄχι μόνο ἔχουν τό δικαίωμα, ἀλλά καί εἶναι ὑποχρεωμένοι νά χρησιμοποιήσουν τήν εὐκαιρία πού τούς παρουσιάστηκε γιά νά περάσουν στή Ρωσία. Τούς εὐχόμαστε τήν πιό καλή ἐπιτυχία στήν πάλη τους κατά τῆς ἰμπεριαλιστικῆς πολιτικῆς τῆς ἀστικῆς τάξης τῆς Ρωσίας, — στήν πάλη πού εἶναι μέρος τῆς γενικῆς πάλης μας γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς ἐργατικῆς τάξης, γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση». Ἡ δήλωση αὐτή δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα τῶν σουηδῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν «Politiken», ἀρ. φύλ. 86, τῆς 15 τοῦ Ἀπρίλη 1917.

Ἐπειδή στό γαλλικό Τύπο ἐμφανίστηκαν πληροφορίες ὅτι ὁ ὑπουργός Ἐξωτερικῶν Π.Ν. Μιλιουκόφ ἀπειλοῦσε τούς πολιτικούς πρόσφυγες, πού ταξιδεύουν μέσω Γερμανίας, μέ σύλληψη σάν προδότες τοῦ κράτους, ὅλοι οἱ πολιτικοί πρόσφυγες μ' ἐπικεφαλῆς τόν Λένιν, ἀνεξάρτητα ἀπό πολιτική τοποθέτηση, ἀνέλαβαν τήν παρακάτω γραπτή ὑποχρέωση:

«Ὁ παρακάτω ὑπογραμμένος βεβαιώνω μέ τήν ὑπογραφή μου:

1) ὅτι οἱ ὅροι πού καθορίστηκαν ἀπό τόν Πλάττεν μέ τή γερμανική πρεσβεία μοῦ ἀνακοινώθηκαν·

2) ὅτι ὑποτάσσομαι στίς ἐντολές τοῦ καθοδηγητῆ τοῦ ταξιδιοῦ Πλάττεν·

3) ὅτι μοῦ ἀνακοινώθηκε ἡ εἴδηση ἀπό τήν «Petit Parisien», σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ Προσωρινή κυβέρνηση τῆς Ρωσίας ἀπειλεῖ μέ παραπομπή στό δικαστήριο μέ τήν κατηγορία τῆς ἐσχάτης προδοσίας τῶν ρώσων ὑπηκόων πού θά περάσουν μέσω Γερμανίας·

4) ὅτι ἀναλαμβάνω ὅλη τήν πολιτική εὐθύνη γιά τό ταξίδι μου·

5) ὅτι ὁ Πλάττεν μοῦ ἐγγυήθηκε τό ταξίδι μόνο ὡς τή Στοκχόλμη. 9 τοῦ Ἀπρίλη 1917 Βέρνη - Ζυρίχη» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ἡ ἀναχώρηση ἔγινε στίς 27 τοῦ Μάρτη (9 τοῦ Ἀπρίλη)· στίς 31 τοῦ Μάρτη (13 τοῦ Ἀπρίλη) ὁ Λένιν μέ τήν ὁμάδα τῶν πολιτικῶν προσφύγων ἔφτασε στή Στοκχόλμη καί τήν ἴδια μέρα μέσω Φιλλανδίας ἀναχώρησε γιά τή Ρωσία. Μέ τήν ἄφιξή του στήν Πετρούπολη ὁ Β.Ι. Λένιν (μαζί μέ τόν Ζηνόβιεφ), μέ ἐντολή τῶν πολιτικῶν προσφύγων πού ἦλθαν ἀπό τήν Ἐλβετία, ἔκανε ἀνακοίνωση στή συνεδρίαση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 4 (17) τοῦ Ἀπρίλη 1917 γιά τό πέρασμα μέσω Γερμανίας. Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή ἀφοῦ ἄκουσε τήν ἀνακοίνωση ἀποφάσισε «νά ἀπευθυνθεῖ ἀμέσως στήν Προσωρινή Κυβέρνηση καί νά πάρει μέτρα γιά νά ἐπιτραπεῖ ἀμέσως σέ ὅλους τούς πολιτικούς πρόσφυγες νά ἔλθουν στή Ρωσία, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς πολιτικές τους ἀπόψεις καί τή στάση τους ἀπέναντι στόν πόλεμο». Στή συνεδρίαση αὐτή ὁ Β.Ι. Λένιν ἔγινε μέλος

τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.

Παρά τά ἐντελῶς ὁλοφάνερα καί ἀδιάψευστα αὐτά στοιχεῖα, ὁ Τύπος τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν ἐσερο-μενσεβίκων προσπάθησε νά χρησιμοποιήσει τό πέρασμα μέσω Γερμανίας μέ συκοφαντικούς σκοπούς γιά τήν πάλη ἐνάντια στό Μπολσεβίκικο κόμμα, ἐνάντια στή γοργά ἀναπτυσσόμενη ἐπιροή του στίς μάζες. — *303* .

116 Πρόκειται γιά τήν ἀπαγόρευση ἀπό τό I Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς διαδήλωσης πού ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τῶν μπολσεβίκων εἶχε ὁρίσει γιά τίς 10 (23) τοῦ Ἰούνη 1917.

Στίς ἀρχές τοῦ Ἰούνη ἡ κατάσταση στήν Πετρούπολη ὅλο καί γινόταν πιό ἐκρηκτική. Ἡ παράταση τοῦ πολέμου ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση, ἡ προετοιμασία τῆς ἐπίθεσης στό μέτωπο, οἱ δυσκολίες ἐπισιτισμοῦ — ὅλα αὐτά προκάλεσαν τή δυσφορία καί τήν ἀγανάκτηση τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν. Ἡ διαταγή τῆς κυβέρνησης γιά τήν κατάληψη τῆς ἔπαυλης τοῦ Ντουρνοβό ἀπό στρατιωτικό τμῆμα, καί τήν ἔξωση ἀπ' αὐτήν τῶν ἐργατῶν τῶν ὀργανώσεων τῆς συνοικίας Βίμποργκ προκάλεσε τήν ἀπεργία. Στίς 7 (20) τοῦ Ἰούνη ἀπεργοῦσαν 4 ἐργοστάσια, καί στίς 8 (21) — 28 ἐργοστάσια. Οἱ μάζες αὐθόρμητα κατέβαιναν στούς δρόμους.

Γιά νά ἀποφευχτοῦν ἐνδεχόμενες προβοκάτσιες καί ἄσκοπα θύματα στίς 8 (21) τοῦ Ἰούνη στή σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης, τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης μέ ἐκπροσώπους τῶν ἐργατῶν ἀπό τίς συνοικίες καί ἀπό τίς στρατιωτικές μονάδες, μέ πρόταση τοῦ Β.Ι. Λένιν ἀποφασίστηκε νά γίνει εἰρηνική, ὀργανωμένη διαδήλωση. Ἡ διαδήλωση ὁρίστηκε γιά τίς 10 (23) τοῦ Ἰούνη.

Ἡ ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος γιά τήν ὀργάνωση τῆς διαδήλωσης εἶχε ζωηρή ἀπήχηση στίς μάζες καί προξένησε μεγάλη ἀνησυχία τόσο τούς κυβερνητικούς κύκλους, ὅσο καί ἀνάμεσα στούς μενσεβίκους καί τούς ἐσέρους πού ἀποφάσισαν νά τή ματαιώσουν. Στίς 9 (22) τοῦ Ἰούνη τό βράδυ, τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ πού καθοδηγοῦνταν ἀπ' αὐτούς, πῆρε ἀπόφαση νά ἀπαγορευθοῦν γιά 3 μέρες ὁποιεσδήποτε ἐκδηλώσεις στούς δρόμους.

Ἡ ΚΕ τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος, γιά νά μήν ἀντιταχθεῖ στήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τοῦ Σοβιέτ, μέ πρόταση τοῦ Β.Ι. Λένιν, ἀργά τή νύχτα τῆς 9 πρός 10 τοῦ Ἰούνη ἀποφάσισε νά ἀναστείλει τή διαδήλωση. Στίς φάμπρικες, στά ἐργοστάσια καί στούς στρατῶνες στάλθηκαν μέλη τῆς ΚΕ, τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης, δραστήρια στελέχη τοῦ Κόμματος γιά νά πείσουν τούς ἐργάτες καί τούς στρατιῶτες νά μήν κατέβουν στή διαδήλωση. Ἡ διαφωτιστική δουλιά τῶν μπολσεβίκων ἔδοσε τά ἐπιθυμητά ἀποτελέσματα: οἱ ἐργάτες καί οἱ στρατιῶτες συμφώνησαν ὅτι δέν εἶναι σκόπιμη ἡ διαδήλωση στή δοσμένη στιγμή. Αὐτό ἔδειχνε ὅτι ἡ ἐπιροή τοῦ Κόμματος στίς μάζες μεγάλωσε, ὅτι τό Κόμμα ἔχει τήν ἱκανότητα νά συνδέεται μ' αὐτές, ἔδειξε τήν εὐλυγισία τῆς καθοδήγησης τῶν μπολσεβίκων. Μετά ἀπό δυό μέρες ἡ ἐσερο-μενσεβίκικη καθοδήγηση τοῦ I Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ πῆρε ἀπόφαση νά γίνει διαδήλωση στίς 18 τοῦ Ἰούνη (1 τοῦ Ἰούλη). Τήν ἡμέρα αὐτή εἶχε ὁριστεῖ νά ἀρχίσει ἡ ἐπίθεση τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ στό μέτωπο, καί οἱ καθοδηγητές τῶν συμβιβαστικῶν κομμάτων ἤθελαν νά διαδηλώσουν τήν ἐμπιστοσύνη τῶν μαζῶν ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση.

Κάτω ἀπό τήν ἄμεση καθοδήγηση τοῦ Β.Ι. Λένιν ἡ ΚΕ καί ἡ Ἐπιτροπή

Πετρούπολης ἔκαναν τεράστια δουλιά ὥστε ἡ διαδήλωση νά ἀντικαθρεπτίζει τίς πραγματικές διαθέσεις τῶν μαζῶν, καί γιά νά κερδιθεῖ ἡ σοβαρή αὐτή εἰρηνική μάχη ἐνάντια στούς μενσεβίκους καί τούς ἐσέρους γιά τήν ἐπιροή στίς μάζες. Ὁ Β.Ι. Λένιν πῆρε μέρος προσωπικά στήν προετοιμασία τῆς διαδήλωσης: διατύπωσε τά συνθήματα, ἔλεγξε τήν προετοιμασία τῶν πλακάτ καί τῶν σημαιῶν, ἔδοσε ὁδηγίες στούς ἀνταποκριτές, συνέτασσε τηλεγραφήματα πρός τίς τοπικές μπολσεβίκικες ὀργανώσεις, ἐνδιαφερόταν νά εἶναι ἀρκετοί οἱ μπολσεβίκοι ὁμιλητές καί γράφτηκε ὁ ἴδιος στόν κατάλογο τῶν ὁμιλητῶν, πῆρε μέρος στή συγκέντρωση στό πεδίο τοῦ Ἄρεως.

Στίς 18 τοῦ Ἰούνη (1 τοῦ Ἰούλη) στή διαδήλωση πῆραν μέρος 500 χιλιάδες περίπου ἐργάτες καί στρατιῶτες τῆς Πετρούπολης.

Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν διαδηλωτῶν ἀκολούθησε τά ἐπαναστατικά συνθήματα τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Μόνο μικρές ὁμάδες κρατοῦσαν συνθήματα τῶν συμβιβαστικῶν κομμάτων γιά ἐμπιστοσύνη πρός τήν Προσωρινή κυβέρνηση. Ἡ διαδήλωση ἔδειξε τήν αὐξανόμενη ἐπαναστατικότητα τῶν μαζῶν καί τήν τεράστια ἄνοδο τῆς ἐπιροῆς καί τοῦ κύρους τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Ταυτόχρονα ἔδειξε καί τήν πλήρη χρεοκοπία τῶν μικροαστικῶν συμβιβαστικῶν κομμάτων πού ὑποστήριζαν τήν Προσωρινή κυβέρνηση. Χαρακτηρισμό τῆς διαδήλωσης τοῦ Ἰούνη ὁ Β.Ι. Λένιν ἔδοσε στά ἄρθρα του «Ἡ δεκαοχτώ τοῦ Ἰούνη» καί «Τρεῖς κρίσεις» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 360-362, 428-432) καί σέ ἄλλα. — *321.*

117 Μετά τή νίκη τῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη οἱ ἐργάτες τῶν ὀργανώσεων τῆς συνοικίας Βίμπεργκ (τό συνδικάτο τῶν ἀρτοποιῶν, ἡ ὀργάνωση τῆς λαϊκῆς πολιτοφυλακῆς τῆς συνοικίας Βίμπεργκ κ.ἄ.) καθώς ἐπίσης καί οἱ ἀναρχικοί κατέλαβαν τήν ἀκατοίκητη ἔπαυλη τοῦ πρώην τσαρικοῦ ὑπουργοῦ Ντουρνοβό, μαζί καί τό μεγάλο (20 ἐκτάρια) κῆπο πού ἀνῆκε σ' αὐτήν, τόν ὁποῖο οἱ ἐργαζόμενοι τῆς συνοικίας αὐτῆς τόν χρησιμοποιοῦσαν γιά ἀνάπαυση.

Στίς 7 (20) τοῦ Ἰούνη ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, ἔχοντας τήν ὑποστήριξη τῆς ἐσερο-μενσεβίκικης πλειοψηφίας τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, καί σέ συνέχεια τοῦ Ι Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, ἔδοσε διαταγή γιά ἐκκένωση τῆς ἔπαυλης τοῦ Ντουρνοβό. Ἡ ἀπόφαση αὐτή προκάλεσε τίς διαμαρτυρίες τῶν ἐργατῶν τῆς Πετρούπολης, ἰδιαίτερα τῆς συνοικίας Βίμπεργκ. Πολλά ἐργοστάσια ἀπήργησαν. Ἡ κυβέρνηση ὑποχώρησε, ὅμως τή νύχτα πρός τίς 19 τοῦ Ἰούνη (2 τοῦ Ἰούλη) ἔστειλε ἔνοπλο τμῆμα κοζάκων καί στρατιωτῶν πού κατέλαβαν τήν ἔπαυλη μέ ἔφοδο, σκοτώνοντας δυό ἀναρχικούς καί συλλαμβάνοντας 59 ἄτομα. Ἐφόσον ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν συλληφθέντων δέν εἶχε τίποτε τό κοινό μέ τούς ἀναρχικούς, ἀναγκάστηκαν γρήγορα νά τούς ἀφήσουν ἐλεύθερους. Ἡ ἔνοπλη ἐπιδρομή τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης στήν ἔπαυλη τοῦ Ντουρνοβό προκάλεσε μεγάλη ἀγανάκτηση στούς ἐργάτες.

Ὁ Τύπος τῆς ἀστικῆς τάξης στή διάρκεια ὀκτώ ἑβδομάδων περιέγραφε μέ κάθε τρόπο τίς «φρικαλεότητες» πού δῆθεν διαπράχτηκαν στήν ἔπαυλη Ντουρνοβό, χρησιμοποιώντας πλατιά τά ἐπεισόδια αὐτά στήν πάλη ἐνάντια στίς μάζες πού εἶχαν ἐπαναστατικές διαθέσεις, στήν πάλη ἐνάντια στούς μπολσεβίκους. — *321.*

118 Οἱ βασικές θέσεις αὐτοῦ τοῦ σχεδίου μπῆκαν στή δήλωση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί τοῦ Γραφείου τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τοῦ Ι Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, ἀπ' ἀφορμή τήν ἀπαγόρευση ἀπό

τό Ι Παvρωσικό συνέδριο τοῦ Σοβιέτ τῆς εἰρηνικῆς διαδήλωσης, πού τό Μπολσεβίκικο κόμμα τήν εἶχε ὁρίσει γιά τίς 10 (23) τοῦ Ἰούνη. Ἡ δήλωση εἶχε δημοσιευτεῖ στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 80 τῆς 13 (26) τοῦ Ἰούνη 1917.

Στή 2η καί 3η ἔκδοση τῶν Ἁπάντων τοῦ Β.Ι. Λένιν τό ντοκουμέντο αὐτό δημοσιεύτηκε μέ τόν τίτλο πού τοῦ εἶχε βάλει ἡ Σύνταξη «Προσχέδιο ἄρθρου γιά τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν». Κατά τήν προετοιμασία τῆς 4ης ἔκδοσης ὁ τίτλος ἀλλάχτηκε σύμφωνα μέ τό περιεχόμενο τοῦ ντοκουμέντου. — *328*.

119 Πρόκειται γιά τό λόγο πού ἐκφώνησε ὁ ὑπουργός τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, μενσεβίκος Τσερετέλι, στίς 11 (24) τοῦ Ἰούνη 1917 στήν κοινή συνεδρίαση τοῦ Προεδρείου τοῦ Ι Παvρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν καί τῶν γραφείων ὅλων τῶν ὁμάδων τοῦ συνεδρίου. Οἱ ἐσερομενσεβίκοι ἡγέτες ἔκαναν τή συνεδρίαση αὐτή γιά νά ἐκμεταλλευθοῦν τήν πλειοψηφία πού εἶχαν σ' αὐτήν, μέ σκοπό νά καταφέρουν χτύπημα ἐνάντια στό Μπολσεβίκικο κόμμα. Στόν ὑστερικό του λόγο ὁ Τσερετέλι δήλωσε ὅτι ἡ διαδήλωση πού εἶχε ὁριστεῖ ἀπό τούς μπολσεβίκους γιά τίς 10 (23) τοῦ Ἰούνη ἦταν «συνωμοσία γιά τήν ἀνατροπή τῆς κυβέρνησης καί τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό τούς μπολσεβίκους». Ὅλος ὁ λόγος τοῦ Τσερετέλι ἦταν συκοφαντικός καί ἀντεπαναστατικός. Οἱ μπολσεβίκοι, σέ ἔνδειξη διαμαρτυρίας ἐνάντια στή συκοφαντία τοῦ Τσερετέλι καί τῶν ἄλλων ἡγετῶν τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, ἐγκατέλειψαν τή συνεδρίαση. Ὁ Β.Ι. Λένιν στή συνεδρίαση αὐτή δέν πῆρε μέρος καί ἦταν ἐνάντια στή συμμετοχή σ' αὐτήν. Σέ γράμμα του πρός τή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα» ὁ Λένιν ἀνακοίνωνε ὅτι «ὑποστήριξε τήν καταρχήν ἄρνηση συμμετοχῆς τῶν μπολσεβίκων στή σύσκεψη καί τήν ὑποβολή σ' αὐτή γραπτῆς δήλωσης: δέν θά μετάσχουμε σέ κανενός εἴδους συσκέψεις πού ἀσχολοῦνται μέ τέτια ζητήματα (ἀπαγόρευση διαδηλώσεων)» (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 334). — *330*.

120 Πρόκειται γιά τή δήλωση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί τοῦ Γραφείου τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τοῦ Ι Παvρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, πού διαβάστηκε στίς 11 (24) τοῦ Ἰούνη 1917 στήν κοινή συνεδρίαση τοῦ Προεδρείου τῶν Σοβιέτ καί τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν καί τῶν γραφείων ὅλων τῶν ὁμάδων τοῦ συνεδρίου. Σάν βάση στή δήλωση μπῆκε τό σχέδιο πού ἔγραψε ὁ Β.Ι. Λένιν (σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 328-329).

Στή δήλωση τονιζόταν ὅτι ἡ διαδήλωση στίς 10 (23) τοῦ Ἰούνη δέν ἔγινε ὄχι γιατί τήν ἀπαγόρευσε ἡ ἐσερο-μενσεβίκικη πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, ἀλλά γιατί ἡ ΚΕ τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος τήν ἀνέστειλε· ἀποκαλυπτόταν ἡ ἀνεκτικότητα πού ἔδειχναν οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι ἀπέναντι στίς δυνάμεις τῆς ἀντεπανάστασης καί τῆς ἀντίδρασης· ξεσκεπαζόταν ἡ συκοφαντία τοῦ ἐσερο-μενσεβίκικου συνασπισμοῦ πού κατηγοροῦσε τούς μπολσεβίκους γιά στρατιωτική συνωμοσία. «... Ἡ ἐπινόηση τοῦ στρατιωτικοῦ πραξικοπήματος — ἀναφερόταν στή δήλωση — προβλήθηκε ἀπό τό μέλος τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης (Τσερετέλι. *Ἡ Σύντ.*) γιά νά ἀφοπλίσει τό προλεταριάτο τῆς Πετρούπολης καί γιά νά διαλύσει τή φρουρά τῆς Πετρούπολης.

Τό νόημα καί ἡ σημασία τῶν μέτρων αὐτῶν φαίνονται ξεκάθαρα. Πρόκειται γιά ἀφοπλισμό τῆς ἐπαναστατικῆς πρωτοπορίας, — μέτρο στό ὁποῖο κατέφευγε πάντα ἡ ἀστική ἀντεπανάσταση, ὅταν ἔνιωθε τήν ἀνικανότητα νά τά βγάλει πέρα μέ τά καθήκοντα πού ἔβαζε ἡ ἐπανάσταση καί μέ τήν ὀγκούμενη ἀγανάκτηση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Ὁ πολίτης Τσερετέλι καί ἐκεῖνοι πού τόν κατευθύνουν δέν μποροῦν νά μήν ξέρουν ὅτι οἱ μάζες τῶν ἐργατῶν καμιά φορά στήν ἱστορία δέν ἐγκατέλειψαν χωρίς μάχη τά ὅπλα πού τά πῆραν ἀπό τά χέρια τῆς ἐπανάστασης. Συνεπῶς, ἡ ἄρχουσα ἀστική τάξη καί οἱ «σοσιαλιστές» της ὑπουργοί συνειδητά προκαλοῦν τόν ἐμφύλιο πόλεμο — πάνω στό θεμελιακό ἐκεῖνο ζήτημα, πάνω στό ὁποῖο ἡ ἀντεπανάσταση πάντα ἀναμετριόταν μέ τήν ἐργατική τάξη» («Πράβντα», ἀρ. φύλ. 80 ἀπό τίς 13 (26) τοῦ Ἰούνη 1917).

Οἱ μπολσεβίκοι ἤθελαν νά διαβάσουν τή δήλωση αὐτή στή συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ στίς 12 (25) τοῦ Ἰούνη, ὅμως ὁ προϊστάμενος τῆς συνεδρίασης ἀφαίρεσε τό λόγο ἀπό τόν ἀντιπρόσωπο τῶν μπολσεβίκων. Ἡ δήλωση κατατέθηκε στό προεδρεῖο τοῦ Σοβιέτ. Στήν ἴδια συνεδρίαση τοῦ προεδρείου, παρά τό γεγονός ὅτι οἱ μπολσεβίκοι ἀνέστειλαν τή διαδήλωση, ψηφίστηκε ἀπόφαση πού κατέκρινε τό Μπολσεβίκικο κόμμα. — *338*.

121 *Κεντρική ράντα τῆς Οὐκρανίας* — ἀντεπαναστατική, ἀστική ἐθνικιστική ὀργάνωση, πού δημιουργήθηκε τόν Ἀπρίλη τοῦ 1917 στό Πανουκρανικό ἐθνικό συνέδριο στό Κίεβο ἀπό τό συνασπισμό τῶν ἀστικῶν καί μικροαστικῶν ἐθνικιστικῶν κομμάτων καί ὁμάδων τῆς Οὐκρανίας. Πρόεδρος τῆς Ράντας ἦταν ὁ θεωρητικός τῆς οὐκρανικῆς ἀστικῆς τάξης Μ.Σ. Γκρουσέβσκι, ἀντικαταστάτης του ὁ Β.Κ. Βινιτσένκο. Στή σύνθεση τῆς Ράντας ἦταν οἱ Πετλιούρα, Ἐφρέμοφ, Ἀντόνοβιτς καί ἄλλοι ἐθνικιστές. Τήν κοινωνική της βάση ἀποτελοῦσαν ἡ ἀστική τάξη τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ, οἱ κουλάκοι καί ἡ μικροαστική ἐθνικιστική διανόηση. Ἡ Κεντρική ράντα προσπαθοῦσε νά δυναμώσει τήν ἐξουσία τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων τῆς Οὐκρανίας, νά δημιουργήσει οὐκρανικό ἀστικό κράτος, χρησιμοποιώντας γιά τό σκοπό αὐτό τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα τῆς Οὐκρανίας. Καλυπτόμενη πίσω ἀπό τή σημαία τοῦ ἀγώνα γιά ἐθνική ἀνεξαρτησία ἐπιδίωκε νά πάρει μέ τό μέρος της τίς λαϊκές μάζες τῆς Οὐκρανίας, νά τίς ξεκόψει ἀπό τό πανρωσικό ἐπαναστατικό κίνημα, νά τίς ὑποτάξει κάτω ἀπό τήν ἡγεμονία τῆς οὐκρανικῆς ἀστικῆς τάξης καί νά μήν ἐπιτρέψει τή νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στήν Οὐκρανία. Ἡ Ράντα ὑποστήριζε τήν Προσωρινή κυβέρνηση, παρά τίς διαφωνίες πού εἶχαν πάνω στό ζήτημα παραχώρησης αὐτονομίας στήν Οὐκρανία.

Μετά τή νίκη τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ἡ Ράντα αὐτοανακηρύχθηκε ἀνώτατο ὄργανο τῆς «Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας», πῆρε τό δρόμο τοῦ ἀνοιχτοῦ ἀγώνα κατά τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί ἔγινε ἕνα ἀπό τά κύρια κέντρα τῆς πανρωσικῆς ἀντεπανάστασης.

Τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 στό Ι Πανουκρανικό συνέδριο τοῦ Σοβιέτ πού ἔγινε στό Χάρκοβο, ἡ Οὐκρανία ἀνακηρύχθηκε Σοβιετική δημοκρατία. Τό συνέδριο ἀνακοίνωσε τήν ἀνατροπή τῆς ἐξουσίας τῆς Κεντρικῆς ράντας. Τό Σοβιέτ τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς ΣΟΣΔΡ ἀναγνώρισε τή Σοβιετική κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας σάν τή μοναδική νόμιμη κυβέρνηση τῆς Οὐκρανίας καί ἀποφάσισε νά τῆς δόσει ἄμεση βοήθεια στήν πάλη κατά τῆς ἀντεπαναστατικῆς Ράντας. Τό Δεκέμβρη τοῦ 1917 καί τό Γενάρη τοῦ 1918 σέ ὅλη τήν Οὐκρανία ἔγιναν ἔνοπλες ἐξεγέρσεις ἐνάντια στήν Κεντρική ράντα γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τό Γενάρη τοῦ 1918 τά σοβιετικά

στρατεύματα στήν Οὐκρανία πέρασαν στήν ἐπίθεση καί στίς 26 τοῦ Γενάρη (8 τοῦ Φλεβάρη) κατέλαβαν τό Κίεβο, ἀνατρέποντας τήν ἐξουσία τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἡ Κεντρική ράντα συντριμένη καί διωγμένη ἀπό τό ἔδαφος τῆς Σοβιετικῆς Οὐκρανίας, χωρίς νά ἔχει στήριγμα ἀνάμεσα στίς ἐργαζόμενες μάζες, ἔκανε συμμαχία μέ τούς γερμανούς ἰμπεριαλιστές μέ σκοπό νά ἀνατρέψει τή Σοβιετική ἐξουσία καί νά παλινορθώσει τό ἀστικό καθεστώς στήν Οὐκρανία. Στή διάρκεια τῶν εἰρηνικῶν διαπραγματεύσεων τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας μέ τή Γερμανία ἡ Ράντα ἔστειλε στό Μπρέστ-Λιτόβσκ δική της ἀντιπροσωπεία καί πίσω ἀπό τήν πλάτη τῆς Σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας ἔκλεισε χωριστή εἰρήνη μέ τή Γερμανία, σύμφωνα μέ τήν ὁποία παρέδινε στή Γερμανία σιτηρά τῆς Οὐκρανίας, κάρβουνο, πρῶτες ὕλες καί ἔπαιρνε στρατιωτική βοήθεια ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Τό Μάρτη τοῦ 1918 μαζί μέ τούς αὐστρογερμανούς κατακτητές ἡ Ράντα ἐπέστρεψε στό Κίεβο κι' ἔγινε ἀξιολύπητο ἀνδρείκελο στά χέρια τους. Οἱ γερμανοί, ἀφοῦ πείστηκαν γιά τήν πλήρη ἀνικανότητα τῆς Ράντας νά καταπνίξει τό ἐπαναστατικό κίνημα τῆς Οὐκρανίας καί νά τούς ἐξασφαλίσει μέ τίς ἀπαιτούμενες προμήθειες τροφίμων, στά τέλη τοῦ Ἀπρίλη τή διέλυσαν. — *341*.

122 *«Μάλενκαγια Γκαζέτα»* («Μικρή Ἐφημερίδα») — κίτρινη φυλλάδα μαυροεκατονταρχίτικης ἀπόχρωσης· ἐκδιδόταν στήν Πετρούπολη ἀπό τό Σεπτέμβρη τοῦ 1914 ὡς τόν Ἰούλη τοῦ 1917 ἀπό τόν Α.Α. Σουβόριν (γιό)· ἀπό τό Μάη τοῦ 1917, ἐκμεταλλευόμενη τίς συμπάθειες τῶν μαζῶν πρός τό σοσιαλισμό, ἔβγαινε μέ τόν ὑπότιτλο «ἐφημερίδα τῶν ἐξωκομματικῶν σοσιαλιστῶν». Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 πάλευε ἐνάντια στό Μπολσεβίκικο κόμμα καί ἔκανε τήν πιό μοχθηρή συκοφαντική προπαγάνδα ἐνάντια στόν Β.Ι. Λένιν. — *349*.

123 Πρόκειται γιά τήν Ἔκτακτη ἀνακριτική ἐπιτροπή πού ἔκανε ἡ Προσωρινή κυβέρνηση στίς 11 (24) τοῦ Μάρτη 1917 στό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, γιά τήν ἐξέταση τῶν παράνομων ἐνεργειῶν πρώην ὑπουργῶν, διευθυντῶν καί ἄλλων ἀνωτάτων δημοσίων ὑπαλλήλων, τόσο τῶν πολιτικῶν, ὅσο καί τῶν στρατιωτικῶν καί τῶν ναυτικῶν ὑπηρεσιῶν. Στίς 16 (29) τοῦ Ἰούνη στίς ἐφημερίδες «Ντιέν», «Μπιρζεβίγιε Βέντομοστι», «Νόβαγια Ζίζν» καί ἄλλες δημοσιεύτηκε τό πόρισμα τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ὑπόθεση τοῦ προβοκάτορα Μαλινόβσκι. — *353*.

124 Ὁ ὑφυπουργός Ἐσωτερικῶν τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης Τζουνκόβσκι τό 1914 ἔμαθε ὅτι ὁ βουλευτής τῆς IV Κρατικῆς δούμας Μαλινόβσκι εἶναι προβοκάτορας. Στίς 7 (20) τοῦ Μάη 1914 ὁ Τζουνκόβσκι τό ἀνακοίνωσε αὐτό μέ τό «λόγο τῆς τιμῆς» του στόν πρόεδρο τῆς Δούμας Ροντζιάνκο. Ἀποφάσισαν νά ἀπομακρύνουν τόν Μαλινόβσκι ἀπό τή Δούμα, ὅμως ἔτσι πού «νά μήν προκληθεῖ σκάνδαλο οὔτε γιά τή Δούμα, οὔτε γιά τούς ὑπουργούς». Ἔγινε πρόταση στόν Μαλινόβσκι νά παραιτηθεῖ ἀπό βουλευτής καί μέ τή βοήθεια τῆς ἀστυνομικῆς διεύθυνσης νά φύγει γιά τό ἐξωτερικό. Ὁ Μαλινόβσκι ξεσκεπάστηκε μόνο τό 1917, ὅταν ἡ Ἔκτακτη ἀνακριτική ἐπιτροπή γιά τήν ἐξέταση τῶν παραβάσεων τῆς παλιᾶς ἐξουσίας δημοσίευσε τά στοιχεῖα τοῦ ἀρχείου τῆς ἀστυνομικῆς διεύθυνσης πού ἀφοροῦσαν αὐτόν. Τό ξεσκέπασμα τοῦ προβοκάτορα Μαλινόβσκι τό ἐκμεταλλεύτηκε ὁ Τύπος τῆς ἀστικῆς τάξης, τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων γιά νά δυναμώσει τή βρώμικη συκοφαντία ἐνάντια στούς μπολσεβίκους. Τό 1918 ὁ Μαλινόβσκι παραπέμφθηκε σέ δίκη καί ὕστερα ἀπό ἀπόφαση τοῦ Ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου ἐκτελέστηκε. — *353*.

125 Τό ἄρθρο αὐτό γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τή δημοσίευση ἀπό τήν ἀνακριτική ἐπιτροπή τῆς «Κυβερνητικῆς ἀνακοίνωσης γιά τήν ὑπόθεση Μαλινόβσκι».

᾽Απ' ἀφορμή τήν ἐξέταση τῶν ἐγκληματικῶν ἐνεργειῶν τοῦ πρώην ὑπουργοῦ καί ἄλλων ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου ᾽Εσωτερικῶν καί τήν ἀποκάλυψη σχετικά μ' αὐτό τοῦ προβοκάτορα Μαλινόβσκι, ὁ δικηγόρος Ν.Α. Κολοκόλοφ στίς 26 τοῦ Μάη (8 τοῦ ᾽Ιούνη) 1917 κάλεσε τόν Β.Ι. Λένιν νά δόσει μαρτυρική κατάθεση. Στήν κατάθεσή του ὁ Β.Ι. Λένιν γιά τήν ὑπόθεση τοῦ προβοκάτορα Μαλινόβσκι ἔγραφε τά παρακάτω: «"Ακουσα ὅτι στή Μόσχα, περίπου κατά τό 1911, γεννιόνταν ὑποψίες ὡς πρός τήν πολιτική τιμιότητα τοῦ Μαλινόβσκι, καί οἱ ὑποψίες αὐτές σέ ἰδιαίτερη καθορισμένη μορφή μᾶς ἀνακοινώθηκαν μετά τήν ξαφνική ἀποχώρησή του ἀπό τήν Κρατική δούμα, τήν ἄνοιξη τοῦ 1914. Ὅσον ἀφορᾶ ὅμως τίς φῆμες τῆς Μόσχας, αὐτές ἀκούστηκαν τόν καιρό πού ἡ «χαφιεδομανία» ἔφτανε στό ζενίθ καί δέν ἀνακοινωνόταν οὔτε ἕνα γεγονός πού νά ἐπέτρεπε ὁποιονδήποτε ἔλεγχο.

Μετά τήν ἀποχώρηση τοῦ Μαλινόβσκι ὁρίσαμε μιά ἐπιτροπή νά ἐξετάσει τίς ὑποψίες (Ζηνόβιεφ, Γκανέτσκι κι' ἐγώ). ᾽Εξετάσαμε πολλούς μάρτυρες, τούς φέραμε σέ ἀντιπαράσταση μέ τόν Μαλινόβσκι, γεμίσαμε πάνω ἀπό μιά ἑκατοντάδα σελίδων μέ πρωτόκολλα αὐτῶν τῶν καταθέσεων (δυστυχῶς ἐξαιτίας τοῦ πολέμου πολλά χάθηκαν ἤ ἔμειναν στήν Κρακοβία). Οὔτε ἕνα ἀπό τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς δέν μπόρεσε νά ἀποκαλύψει κανένα ἀπολύτως ἀποδεικτικό. ῾Ο Μαλινόβσκι μᾶς ἐξήγησε τήν ἀποχώρησή του μέ τό ὅτι δέν μποροῦσε παραπέρα νά κρύβει μιά προσωπική του ἱστορία, πού τόν ἀνάγκασε νά ἀλλάξει τό ὄνομά του, ὅτι ἡ ἱστορία αὐτή ἦταν συνδεμένη δῆθεν μέ τήν τιμή μιᾶς γυναίκας, καί πώς ἡ ἱστορία αὐτή δημιουργήθηκε ἀκόμη πολύ πρίν τήν παντρειά του, μᾶς κατονόμασε μιά σειρά μάρτυρες στή Βαρσοβία καί στό Καζάν, ἀνάμεσα στούς ἄλλους θυμᾶμαι κι' ἕναν καθηγητή τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Καζάν. ῾Η ἱστορία μᾶς φάνηκε ἀληθοφανής, ἡ ὁρμητική ἰδιοσυγκρασία τοῦ Μαλινόβσκι προσέδιδε σ' αὐτήν ὄψη πιθανότητας, καί νά κοινοποιήσουμε μιά ὑπόθεση τέτιου εἴδους θεωρήσαμε πώς δέν εἶναι δική μας δουλιά. ᾽Αποφασίσαμε νά καλέσουμε τούς μάρτυρες στήν Κρακοβία, ἤ νά στείλουμε σ' αὐτούς στή Ρωσία ἀντιπροσώπους τῆς ἐπιτροπῆς. ῾Ο πόλεμος ἐμπόδισε νά γίνει αὐτό.

Ὅμως ἡ γενική πεποίθηση καί τῶν τριῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς κατάληγε στό ὅτι ὁ Μαλινόβσκι δέν εἶναι προβοκάτορας, κι' αὐτό τό ἀνακοινώσαμε στόν Τύπο (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ ᾽Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). ῾Η προβοκατόρικη δουλιά τοῦ Μαλινόβσκι ξεσκεπάστηκε τό 1917 ἀπ' ἀφορμή τήν ἐξέταση τῶν ἐγκληματικῶν ἐνεργειῶν τοῦ πρώην ὑπουργοῦ ᾽Εσωτερικῶν καί ἄλλων ἀνωτάτων ὑπαλλήλων.

Τό πόρισμα τῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς πού ἀναφέρεται στό κείμενο τοῦ τόμου, σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τοῦ προβοκάτορα Μαλινόβσκι, προσπάθησε νά τό ἐκμεταλλευτεῖ ἡ ἀντεπανάσταση στήν πάλη της ἐνάντια στήν αὐξανόμενη πολιτική ἐπιροή τῶν μπολσεβίκων στίς ἐργατικές, ἀγροτικές καί στρατιωτικές μάζες. Αὐτό φαίνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ ἔκθεση τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων τοῦ Β.Ι. Λένιν ἔγινε ἐντελῶς μέ κακή πρόθεση καί σέ ἐχθρικό τόνο· κατά τήν ἀνατύπωση τῆς «Κυβερνητικῆς ἀνακοίνωσης» οἱ ἐφημερίδες τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν ἐσερο-μενσεβίκων ἐσκεμμένα ἔκαναν ἀκόμη μιά σειρά χοντροκομμένες παραμορφώσεις καί διαστρεβλώσεις τῶν ἀποσπασμάτων ἀπό τίς μαρτυρικές καταθέσεις τοῦ Β.Ι. Λένιν. — *354*.

126 Στίς μαρτυρικές καταθέσεις τοῦ Β.Ι. Λένιν τό μέρος αὐτό ἐκτίθεται μ' αὐτόν τόν τρόπο:

«Προσωπικά μοῦ συνέβηκε πολλές φορές νά σκεφτῶ ἔτσι: ὕστερα ἀπό τήν περίπτωση Ἄζεφ τίποτε δέν μπορεῖ νά μέ ξενίσει. Δέν πιστεύω ὅμως, ἔλεγα, νά ὑπάρχει ἐδῶ χαφιεδισμός, ὄχι μόνο γιατί δέν βλέπω οὔτε ἀποδείξεις, οὔτε πειστήρια, ἀλλά καί γιατί ἄν ὁ Μαλινόβσκι ἦταν προβοκάτορας ἡ ὀχράνα δέν θά κέρδιζε ἔτσι, ὅπως κέρδισε τό Κόμμα μας ἀπό τήν «Πράβντα» κι᾽ ἀπ᾽ ὅλο τό νόμιμο μηχανισμό.

Εἶναι φανερό ὅτι, φέρνοντας τόν προβοκάτορα στή Δούμα, παραμερίζοντας γι᾽ αὐτό τούς ἀντίπαλους τοῦ μπολσεβικισμοῦ κτλ., ἡ ὀχράνα ὁδηγοῦνταν ἀπό μιά ἄσχημη ἀντίληψη γιά τόν μπολσεβικισμό, θά ἔλεγα: χυδαία γελοιογραφία γι᾽ αὐτόν: ὅτι τάχα οἱ μπολσεβίκοι θά «ὀργανώσουν ἔνοπλη ἐξέγερση». Γιά νά ἔχει στά χέρια της ὅλα τά νήματα τῆς προετοιμαζόμενης ἐξέγερσης, ἄξιζε — κατά τή γνώμη τῆς ὀχράνας — νά κάνει ὅ,τι τῆς ἦταν δυνατό γιά νά φέρει τόν Μαλινόβσκι στήν Κρατική δούμα καί στήν ΚΕ.

Καί ὅταν ἡ ὀχράνα πέτυχε καί τό ἕνα καί τό ἄλλο, τότε ἀποδείχτηκε ὅτι ὁ Μαλινόβσκι μετατράπηκε σέ ἕναν ἀπό τούς κρίκους μιᾶς μεγάλης καί γερῆς ἁλυσίδας, πού συνέδεε (καί μάλιστα ἀπό διάφορες πλευρές) τήν παράνομη βάση μας μέ τά δυό πιό μεγάλα ὄργανα ἐπίδρασης τοῦ κόμματος *στίς μάζες*, συγκεκριμένα, μέ τήν «Πράβντα» καί μέ τή σοσιαλδημοκρατική ὁμάδα τῆς Δούμας. Ὁ προβοκάτορας ἦταν ὑποχρεωμένος νά προφυλάει καί τά δυό αὐτά ὄργανα, γιά νά δικαιώσει τόν ἑαυτό του ἀπέναντί μας» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *354*.

127 Ἡ εἰσήγηση τοῦ Β.Ι. Λένιν κατεῖχε κεντρική θέση στίς ἐργασίες τῆς Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων τοῦ μετώπου καί τῶν μετόπισθεν τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Σύμφωνα μέ τίς ἀναμνήσεις τοῦ Μ.Σ. Κέντροφ τό Προεδρεῖο τῆς συνδιάσκεψης θεώρησε δυνατό νά ἐπιτρέψει νά παραβρεθεῖ στίς συνεδριάσεις τῆς συνδιάσκεψης ἀπό τούς ἐκπροσώπους τοῦ μή μπολσεβίκικου Τύπου μόνο ὁ ἀνταποκριτής τῆς ἐφημερίδας «Νόβαγια Ζίζν», μέ τόν ὅρο ὅτι θά γράψει ἀντικειμενικά γιά τίς ἐργασίες της.

Ἡ εἰσήγηση τοῦ Β.Ι. Λένιν διαφυλάχτηκε σέ δυό παραλλαγές κειμένου· στίς σημειώσεις τοῦ ἀνταποκριτῆ τῆς «Νόβαγια Ζίζν», πού τίς δημοσίευσε τήν ἑπόμενη μέρα — στίς 21 τοῦ Ἰούνη (4 τοῦ Ἰούλη) 1917 καί στίς σημειώσεις τοῦ Μ.Σ. Κέντροφ (βλ. τίς ἀναμνήσεις του «Ἡ Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν Πανρωσικῶν ὀργανώσεων τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ)» στό βιβλίο «Ἡ Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Συλλογή ἀναμνήσεων αὐτῶν πού πῆραν μέρος στήν ἐπανάσταση στήν Πετρούπολη καί τή Μόσχα». Μ., ρωσ. ἔκδ. 1957, σελ. 77-79).

Ἡ Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων τοῦ μετώπου καί τῶν μετόπισθεν τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) ἔγινε στήν Πετρούπολη στίς 16 (23) τοῦ Ἰούνη (29 τοῦ Ἰούνη - 6 τοῦ Ἰούλη) 1917. Πῆραν μέρος 167 ἀντιπρόσωποι ἀπό 43 στρατιωτικές μπολσεβίκικες ὀργανώσεις τοῦ μετώπου καί ἀπό 17 στρατιωτικές μπολσεβίκικες ὀργανώσεις τῶν μετόπισθεν, πού συνένωναν περίπου 26 χιλιάδες μέλη τοῦ Κόμματος. Ἡ συνδιάσκεψη συγκλήθηκε ἀπό τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης τῆς ΚΕ. Στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνδιάσκεψης ἦταν τά ζητήματα: εἰσηγήσεις τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων, ἡ στάση ἀπέναντι στίς ἀποφάσεις τῆς VII συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη)· ἡ τρέχουσα στιγμή· ἡ ὀργάνωση τῆς ἐξουσίας καί τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν· ὁ πόλεμος, ἡ εἰρήνη, ἡ ἐπίθεση· τό ἀγροτικό ζήτημα καί ἄλλα. Ὁ Β.Ι. Λένιν στή συνδιάσκεψη ἔκανε εἰσήγηση γιά τήν τρέχουσα στιγμή καί γιά τό ἀγροτικό ζήτημα. Στήν ἀπόφαση γιά τήν

τρέχουσα στιγμή, πού ψήφισε ἡ συνδιάσκεψη, τονιζόταν ὅτι καθῆκον τῆς στρατιωτικῆς ὀργάνωσης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) εἶναι ἡ μπολσεβίκικη προπαγάνδα καί ἡ ζύμωση ἀνάμεσα στούς στρατιῶτες, γινόταν ἔκκληση γιά πάλη ἐνάντια στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο, ἐνάντια στίς ἀπόπειρες μερικῶν ἀποδιοργανωτικῶν ἐκδηλώσεων· ὑποδειχνόταν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά προετοιμαστοῦν ὁλόπλευρα οἱ δυνάμεις τοῦ προλεταριάτου καί τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ γιά τό νέο στάδιο τῆς ἐπανάστασης. Πάνω στό ἀγροτικό ζήτημα ψηφίστηκε ἡ ἀπόφαση τῆς συνδιάσκεψης τοῦ Ἀπρίλη. Ἡ συνδιάσκεψη θεώρησε ἀναγκαῖο νά ἀντικατασταθεῖ ὁ τακτικός στρατός μέ τά ἔνοπλα ἐργατικά τάγματα τῆς Κόκκινης φρουρᾶς, πού βρίσκονταν κάτω ἀπό τίς ἐντολές τῶν ἐκλεγμένων ἐργατικῶν ὀργανώσεων, νά ἀντικατασταθεῖ ἡ ἀστυνομία μέ τή λαϊκή πολιτοφυλακή (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων, καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 354-367). Ἡ συνδιάσκεψη ἀποφάσισε ὅπως ἡ ἐφημερίδα «Σολντάτσκαγια Πράβντα» θεωρηθεῖ Κεντρικό Ὄργανο τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), ἐνέκρινε σχέδιο κανονισμοῦ τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης, καί ἐξέλεξε Πανρωσικό κεντρικό γραφεῖο τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων στό ὁποῖο μπῆκαν οἱ Μ.Σ. Κέντροφ, Ν.Β. Κριλένκο, Β.Ι. Νιέβσκι, Ν.Ι. Ποντβόισκι κ.ἄ. Ἡ συνδιάσκεψη εἶχε μεγάλη σημασία γιά τό δυνάμωμα τῆς σύνδεσης τοῦ προλεταριάτου μέ τίς στρατιωτικές μάζες, συνέβαλε στήν «ἀνάπτυξη τῆς δουλιᾶς τῶν μπολσεβίκων ἀνάμεσα στούς στρατιῶτες» («Ἱστορία τοῦ ΚΚΣΕ», ρωσ. ἔκδ. 1960, σελ. 215). — *363* .

128 Πρόκειται γιά τήν ἐπίθεση τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων στό μέτωπο τόν Ἰούνη τοῦ 1917, πού ἔκανε ἡ Προσωρινή κυβέρνηση μέ ἀπαίτηση τῶν ρώσων καί ἀγγλο-γάλλων ἰμπεριαλιστῶν. Ἡ διαταγή γιά τήν ἐπίθεση δόθηκε ἀπό τόν ὑπουργό Στρατιωτικῶν Κέρενσκι στίς 16 (29) τοῦ Ἰούνη. Στίς 18 Ἰούνη (1 Ἰούλη) τά ρωσικά στρατεύματα πέρασαν σέ ἐπίθεση στό νοτιοδυτικό μέτωπο. Στίς πρῶτες μέρες τῶν μαχῶν ἡ ἐπίθεση εἶχε ἐπιτυχία καί τά ρωσικά στρατεύματα προχώρησαν μπροστά, συλλαμβάνοντας μερικές χιλιάδες αἰχμαλώτους. Ὅμως, ἐπιτυχία εἶχαν μόνο οἱ πρῶτες μάχες. Ἡ κούραση τῶν στρατιωτῶν, ἡ μή κατανόηση ἀπ' αὐτούς τῶν σκοπῶν τῆς ἐπίθεσης, ἡ ἀδύνατη τεχνική προετοιμασία ὁδήγησαν στή διάσπαση τοῦ μετώπου ἀπό τά γερμανικά στρατεύματα καί στήν ἄτακτη ὑποχώρηση τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων. Ὁ ρωσικός στρατός ἔπαθε βαριά ἥττα μέ ἀποτέλεσμα νά χάσει στίς δεκαήμερες μάχες γύρω στίς 60 χιλιάδες στρατιῶτες.

Ἡ ἀποτυχία τῆς ἐπίθεσης στό μέτωπο ἦταν ταυτόχρονα καί ἀποτυχία ὅλης τῆς πολιτικῆς τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί τοῦ ἐσερο-μενσεβίκικου ἀμυνιτικοῦ συνασπισμοῦ πού τίς ὑποστήριζε. Ἀπ' ἀφορμή τήν ἥττα τῆς ἐπίθεσης τοῦ Ἰούλη δυνάμωσε σημαντικά ἡ ἐπιροή τῶν μπολσεβίκων στίς μάζες τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, πού ὅλο καί περισσότερο πείθονταν ἀπό τά γεγονότα ὅτι οἱ μπολσεβίκοι εἶχαν δίκιο. Οἱ εἰδήσεις γιά τίς τεράστιες ἀπώλειες κατά τήν ἐπίθεση προκάλεσαν ἕνα δυνατό κύμα ἀγανάκτησης τῶν ἐργαζομένων κι' ἐπιτάχυναν τήν ἀρχή τῆς νέας πολιτικῆς κρίσης στή χώρα (βλ. σημείωση 137). — *365*.

129 *Ἡ Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν συνδικάτων* (τρίτη) ἔγινε στήν Πετρούπολη στίς 21-28 τοῦ Ἰούνη (4-11 τοῦ Ἰούλη) 1917. Ἦταν ἡ πρώτη συνδιάσκεψη τῶν συνδικάτων τῆς Ρωσίας, πού γιά πρώτη φορά συνῆλθαν νόμιμα σέ κλίμακα ὅλης τῆς χώρας. Πῆραν μέρος 211 ἀντιπρόσωποι μέ θετική ψῆφο

πού ἀντιπροσώπευαν 1 400 000 μέλη τῶν συνδικάτων. Οἱ μπολσεβίκοι πού στάλθηκαν ἀπό τά μεγάλα βιομηχανικά κέντρα τῆς Ρωσίας (Πετρούπολη, Μόσχα, Κίεβο, Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ, Οὐράλ) ἦταν 73. Στή συνδιάσκεψη συζητήθηκαν τά ζητήματα: τά καθήκοντα τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος, ἡ ὀργάνωση τῶν συνδικάτων, ὁ οἰκονομικός ἀγώνας κ.ἄ.

Ἀπό τήν πρώτη μέρα τῆς συνδιάσκεψης διεξήχθηκε ὀξύτατη ἰδεολογική πάλη ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους, πού ἑνώθηκαν μέ μιά μικρή ὁμάδα μενσεβίκων-διεθνιστῶν, καί τούς μενσεβίκους, τούς ἐσέρους, τούς μπουντιστές κ.ἄ. πάνω σέ ὅλα τά βασικά ζητήματα τῆς ἡμερήσιας διάταξης. Στίς ὁμιλίες τους οἱ μενσεβίκοι, πού καλύπτονταν μέ τή σημαία τῆς «ἑνότητας τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος», κήρυσσαν τήν «οὐδετερότητα» τῶν συνδικάτων, ἀποσιωποῦσαν τήν ἀνάγκη τῆς ἀποφασιστικῆς ταξικῆς πάλης ἐνάντια στήν ἀστική τάξη καί ὑποστήριζαν τή συμβιβαστική πολιτική τῶν Σοβιέτ τῶν ἐσερομενσεβίκων. Στήν ἀπόφαση πού πρότειναν οἱ μπολσεβίκοι γιά τό ρόλο τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος στό συνδικαλιστικό κίνημα τονιζόταν ὅτι ἡ πάλη τῆς ἐργατικῆς τάξης μπορεῖ νά ἔχει ἐπιτυχία μόνο μέ τόν ὅρο ὅτι οἱ ἐνέργειες τῶν κομματικῶν καί τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων θά εἶναι συντονισμένες, ὅτι ἡ «οὐδετερότητα» τῶν συνδικάτων εἶναι ἐπιζήμια. Στήν ἀπόφαση γιά τά καθήκοντα τῶν συνδικάτων ἀναφερόταν ὅτι τά συνδικάτα μποροῦν νά ἐκπληρώσουν τό ρόλο τους μόνο μέ τόν ὅρο τῆς ἀνελέητης πάλης ἐνάντια στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο, ἐνάντια στήν «κοινωνική εἰρήνη» μέ τήν ἀστική τάξη καί τή συμμετοχή τῶν σοσιαλιστῶν σέ ἀστική κυβέρνηση. Ἡ συνδιάσκεψη μέ μιά ἀσήμαντη πλειοψηφία 10-12 ψήφων ψήφισε τίς ἀποφάσεις πού πρότειναν οἱ μενσεβίκοι-ἀμυνίτες. Κάτω ἀπό τήν πίεση τῆς μπολσεβίκικης μερίδας τῶν ἀντιπροσώπων ἡ συνδιάσκεψη ψήφισε τή διεκδίκηση γιά νά ἐκδοθεῖ ἀμέσως διάταγμα γιά 8ωρη ἐργάσιμη ἡμέρα, γιά τήν ἀπαγόρευση τῶν ὑπερωριῶν κ.ἄ.

Ἀπό τίς ἀναμνήσεις τοῦ ἐργάτη μπολσεβίκου Γκ.Κ. Κορολιόφ, πού ἦταν μέλος τῆς διοίκησης τοῦ συνδικάτου ὑφαντουργῶν τῆς ὑφαντουργικῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἰβάνοβο-Κίνεσμα, εἶναι γνωστό ὅτι ὁ Β.Ι. Λένιν καθοδηγοῦσε τήν πάλη τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας στή συνδιάσκεψη. «Στίς 21 τοῦ Ἰούνη — θυμᾶται ὁ Κορολιόφ — ἄρχισε ἡ Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν συνδικάτων, πού οἱ ἀποφάσεις της δέν μᾶς ἱκανοποίησαν καί τόσο· οἱ ἐλπίδες πού εἴχαμε δέν δικαιώθηκαν ἐντελῶς... Τήν καθοδήγηση τῆς ὁμάδας μας τήν εἶχε ὁ σύντρ. Λένιν. Ὁ Λένιν, ὄχι μόνο μᾶς καθοδηγοῦσε, ἀλλά κυριολεκτικά ἐμᾶς τούς ἐργάτες μᾶς δίδασκε πῶς νά ἐνεργοῦμε κατά τόπους ὅταν ἀναπτύσσεται ἡ ἐπανάσταση» (Γκ. Κορολιόφ «Οἱ ὑφαντουργοί τοῦ Ἰβάνοβο-Κίνεσμα τό 1917 (Ἀπό τίς ἀναμνήσεις ἑνός ὑφαντουργοῦ)». Μ. 1927, σελ. 32).

Ἡ συνδιάσκεψη ἐξέλεξε Προσωρινό Κεντρικό συμβούλιο τῶν συνδικάτων καί ἐνέκρινε κανονισμό γιά τό μελλοντικό συνέδριο. — *376.*

130 Πρόκειται γιά τό III συνέδριο τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν - ἐπαναστατῶν, πού ἔγινε στά τέλη τοῦ Μάη - ἀρχές τοῦ Ἰούνη 1917 στή Μόσχα. Στήν πορεία τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου ἐκδηλώθηκαν ὀξύτατες διαφωνίες ἀνάμεσα στή δεξιά καί τήν ἀριστερή πτέρυγα τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων πάνω σέ μερικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ ζητήματος σχετικά μέ τή στάση ἀπέναντι στόν πόλεμο· οἱ ἀριστεροί ἐσέροι ἦταν ἐνάντια στήν πολιτική παράτασης τοῦ πολέμου ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση. Ἡ ἐκλογή τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων ἔγινε στίς 2 (15) τοῦ Ἰούνη. Κατά τή δημοσίευση τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκλογῆς ἀνακοινώθηκε πώς πολλοί ἀντιπρόσωποι ψήφισαν κατά τῆς ἐκλογῆς τοῦ Α.Φ. Κέρενσκι στήν ΚΕ,

ἐπειδή ἦταν παραφορτωμένος μέ τή δουλιά στά Ὑπουργεῖα Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν, καθοδηγούμενοι ὄχι ἀπό πολιτικούς, ἀλλά ἀπό πρακτικούς λόγους.

Ἡ Ε. Μπρέσκο - Μπρεσκόβσκαγια — μιά ἀπό τούς ἱδρυτές καί ἀπό τά πιό παλιά μέλη τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων — ὅταν ἔμαθε ὅτι ὁ Κέρενσκι δέν ἐκλέχτηκε, εἶδε σ' αὐτό σκευωρία, καί σέ ἔνδειξη διαμαρτυρίας ἀρνήθηκε τόν τίτλο τοῦ μέλους τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, δημοσιεύοντας καί σχετική δήλωση στόν Τύπο. — *382*.

131 Στίς 6 (19) τοῦ Μάη οἱ ἀστικές καί οἱ ἐσερομενσεβίκικες ἐφημερίδες δημοσίευσαν καταλόγους τῶν ὀνομάτων τῆς ὁμάδας τῶν «σοσιαλιστῶν» ὑπουργῶν, πού μπῆκαν στήν Προσωρινή κυβέρνηση. Γιά τήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ βλ. σημείωση 20. — *390*.

132 *Ἡ Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἐμπορίου* συνῆλθε στίς 1-2 (14-15) τοῦ Ἰούνη 1917 στήν Πετρούπολη μέ τήν προεδρία τοῦ καντέτου Ν.Ν. Κοῦτλερ. Στή συνδιάσκεψη συζητήθηκε τό ζήτημα γιά τήν κατάσταση τῆς βιομηχανίας καί τά μέτρα γιά τήν πάλη ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος. Ἄν καί ἡ συνδιάσκεψη ἀπασχολήθηκε ἀποκλειστικά μέ οἰκονομικά ζητήματα, οἱ ἀποφάσεις πού πῆρε ἦταν γεμάτες μίσος ἐνάντια στήν ἐργατική τάξη, ἐνάντια στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Οἱ μεγάλοι βιομήχανοι ἀπειλώντας νά κλείσουν τά ἐργοστάσια καί τίς φάμπρικες, ἀπαιτοῦσαν ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση νά πάρει μέτρα ἐνάντια στήν ἐφαρμογή τῆς 8ης ἐργάσιμης μέρας καί τήν αὔξηση τοῦ ἡμερομίσθιου τῶν ἐργατῶν. Γιά τήν καλύτερη ὑπεράσπιση τῶν συμφερόντων τῶν βιομηχάνων, ἡ συνδιάσκεψη ἀποφάσισε νά δημιουργήσει ἐνιαῖο Πανρωσικό ἐμπορο-βιομηχανικό ὄργανο ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν πιό μεγάλων ἐμπορο-βιομηχανικῶν ἑνώσεων. — *391*.

133 *«Βέστνικ Φινάνσοφ, Προμίσλεννοστι ἰ Τοργκόβλι»* («Οἰκονομικός, βιομηχανικός καί ἐμπορικός ἀγγελιαφόρος») — ἑβδομαδιαῖο περιοδικό τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό Νοέμβρη τοῦ 1883 ὡς τό 1917 (μέχρι τό Γενάρη τοῦ 1885 μέ τόν τίτλο «Πίνακας τῶν κυβερνητικῶν διαταγῶν πού ἀφοροῦν τό Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν»). Στό περιοδικό δημοσιεύονταν κυβερνητικά διατάγματα, οἰκονομικά ἄρθρα καί ἀνασκοπήσεις. — *393*.

134 *Ἡ ἰδιαίτερη σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς IV Κρατικῆς δούμας* πού ἀναφέρει ὁ Β.Ι. Λένιν ἔγινε στίς 28 τοῦ Ἰούνη (11 τοῦ Ἰούλη) 1917 στά ἀνάκτορα τῆς Ταυρίδας μέ τήν προεδρία τοῦ Ροντζιάνκο. Στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς σύσκεψης, ὅπως ἐπίσημα ἀνακοινώθηκε, ἦταν νά συζητηθοῦν τά ζητήματα τῆς δημοσιονομικῆς καί οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης τῆς χώρας. Στήν πραγματικότητα ὅμως ἡ σύσκεψη εἶχε ἀποστολή νά ἐξασκήσει πίεση στήν Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ καί νά τήν ὑποχρεώσει νά μήν πάρει κανένα μέτρο γιά τό ἀγροτικό ζήτημα καί εἰδικά νά μήν ψηφίσει τό νόμο γιά τήν ἀπαγόρευση τῆς ἀγοραπωλησίας τῆς γῆς.

Ἡ ἰδιαίτερη σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς IV Κρατικῆς δούμας κινητοποίησε τίς δυνάμεις τῆς ἀντεπανάστασης γιά τήν πάλη ἐνάντια στίς ἐπαναστατικές διαθέσεις τῆς ἐργατικῆς τάξης, τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς, γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ἐπιροή τῶν μπολσεβίκων. — *401*.

135 Στίς 2 (15) τοῦ Ἰούλη, μετά τίς πρῶτες εἰδήσεις γιά τήν ἀποτυχία τῆς

ἐπίθεσης τοῦ Ἰούνη στό μέτωπο, οἱ καντέτοι ὑπουργοί Σινγκαριόφ, Μανουήλοφ, Σαχοβσκόι παραιτήθηκαν ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ, δικαιολογώντας ἐπίσημα τήν παραίτησή τους, μέ τό ὅτι δέν συμφωνοῦν μέ τή θέση τῆς κυβέρνησης πάνω στό οὐκρανικό ζήτημα· ἡ Προσωρινή κυβέρνηση στή διακήρυξή της πρός τήν Κεντρική ράντα τῆς Οὐκρανίας ὑποσχόταν νά διορίσει, ὕστερα ἀπό ἀμοιβαία συμφωνία, ἕνα ὄργανο διακυβέρνησης τῆς Οὐκρανίας — τή Γενική γραμματεία, ὅμως οἱ καντέτοι ἤθελαν νά λυθεῖ τό οὐκρανικό ζήτημα μόνο μέ τή Συντακτική συνέλευση.

Ἡ πραγματική ὅμως αἰτία τῆς παραίτησης τῶν καντέτων ἀπό τήν κυβέρνηση ἦταν γιατί ἤθελαν νά δημιουργήσουν κυβερνητική κρίση μέ σκοπό νά ἐξασκήσουν πίεση στούς «σοσιαλιστές» ὑπουργούς καί νά πετύχουν ἀπ' αὐτούς νά συμφωνήσουν γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ προγράμματος τῶν καντέτων — τόν ἀφοπλισμό τῆς Κόκκινης φρουρᾶς, τήν ἀποχώρηση τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ ἀπό τήν Πετρούπολη, τήν ἀπαγόρευση τῆς δράσης τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. — *406*.

136 *Ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή (ΚΕΕ)* ἐκλέχτηκε στό πρῶτο Πανρωσικό συνέδριο τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν πού ἔγινε τόν Ἰούνη τοῦ 1917 (βλ. σημείωση 101). Στή σύνθεση τῆς ΚΕΕ μπῆκαν 107 μενσεβίκοι, 101 ἐσέροι, 35 μπολσεβίκοι, 8 ἑνωμένοι σοσιαλδημοκράτες, 4 τρουντοβίκοι καί «λαϊκοί σοσιαλιστές» καί 1 μπουντιστής. Πρόεδρος τῆς ΚΕΕ ἐκλέχτηκε ὁ μενσεβίκος Ν.Σ. Τσχεΐτζε. Ἡ ΚΕΕ μέ τή σύνθεση αὐτή ὑπῆρχε μέχρι τό ΙΙ συνέδριο τῶν Σοβιέτ. — *410*.

137 Ὁ Λένιν ἐννοεῖ τίς μαζικές διαδηλώσεις πού ἔγιναν στήν Πετρούπολη στίς 3-4 (16-17) τοῦ Ἰούλη 1917. Ἀγανακτισμένοι ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση, ἡ ὁποία ἔστειλε τό στρατό σέ μιά ἐπίθεση ἐκ τῶν προτέρων καταδικασμένη, πού τέλειωσε, ὅπως ἔπρεπε νά περιμένει κανείς, μέ ἥττα, οἱ στρατιῶτες, οἱ ναῦτες καί οἱ ἐργάτες κατέβηκαν σέ διαδήλωση. Ἡ ἀρχή ἔγινε στίς 3 (16) τοῦ Ἰούλη στή συνοικία Βίμποργκ μέ τή διαδήλωση τοῦ 1ου συντάγματος πυροβολικοῦ. Ὑπῆρχε κίνδυνος νά μετατραπεῖ ἡ διαδήλωση σέ ἔνοπλη δράση ἐνάντια στήν Προσωρινή κυβέρνηση.

Ἐκείνη τή στιγμή τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων ἦταν ἐνάντια σέ μιά ἔνοπλη ἐνέργεια, γιατί θεωροῦσε ὅτι ἡ ἐπαναστατική κρίση δέν εἶχε ἀκόμη ὡριμάσει στή χώρα. Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ, πού ἔγινε στίς 3 (16) τοῦ Ἰούλη στίς 4 τό ἀπόγευμα, ἀποφασίστηκε νά ἀποφευχθεῖ ἡ διαδήλωση. Παρόμοια ἀπόφαση πῆρε καί ἡ δεύτερη μπολσεβίκικη συνδιάσκεψη τῆς Πετρούπολης πού γινόταν τόν ἴδιο καιρό. Ἀντιπρόσωποι τῆς συνδιάσκεψης πῆγαν στά ἐργοστάσια καί στίς συνοικίες γιά νά συγκρατήσουν τίς μάζες. Παρόλα αὐτά ἡ διαδήλωση ἄρχισε καί ἦταν πιά ἀδύνατο νά σταματήσει.

Παίρνοντας ὑπόψη τή διάθεση τῶν μαζῶν, ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή μαζί μέ τήν Ἐπιτροπή Πετρούπολης καί τή Στρατιωτική ὀργάνωση ἀποφάσισε ἀργά τό βράδυ τῆς 3 (16) τοῦ Ἰούλη νά πάρει μέρος στή διαδήλωση μέ σκοπό νά τῆς προσδόσει εἰρηνικό καί ὀργανωμένο χαρακτήρα. Ὁ Λένιν δέν βρισκόταν τότε στήν Πετρούπολη· ὄντας ἄρρωστος ἀπό τή συνεχή ὑπερκόπωση, πῆγε γιά μερικές μέρες νά ξεκουραστεῖ. Ὅταν πληροφορήθηκε τά γεγονότα ἔφτασε τό πρωΐ τῆς 4 (17) τοῦ Ἰούλη στήν Πετρούπολη καί ἀνέλαβε τήν καθοδήγηση τῶν γεγονότων πού ἐξελίσσονταν. Τήν ἡμέρα τῆς 4 (17) τοῦ Ἰούλη ὁ Λένιν ἔβγαλε λόγο ἀπό τό μπαλκόνι τοῦ κτιρίου τῆς Ξεσίνσκαγια στούς ναῦτες τῆς Κρονστάνδης (βλ. Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 25ος, σελ. 190). Ὁ λόγος τοῦ Β.Ι. Λένιν ἔπαιξε σοβαρό ρόλο, γιατί

καλοῦσε τίς μάζες τῶν ναυτῶν σέ αὐτοκυριαρχία, σταθερότητα κι' ἐπαγρύπνηση.

Στή διαδήλωση τῆς 4 (17) τοῦ Ἰούλη πῆραν μέρος πάνω ἀπό 500 χιλιάδες ἄτομα. Στή διαδήλωση κυριάρχησαν τά συνθήματα τῶν μπολσεβίκων «Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ!» καί ἄλλα. Οἱ διαδηλωτές ἀπαιτοῦσαν νά πάρει ἡ ΚΕΕ τῶν Σοβιέτ ὅλη τήν ἐξουσία στά χέρια της. Ὡστόσο, οἱ ἐσερο-μενσεβίκοι ἡγέτες ἀρνοῦνταν νά πάρουν τήν ἐξουσία.

Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, σέ γνώση καί μέ τή συγκατάθεση τῆς μενσεβικο-ἐσέρικης ΚΕΕ, ἔριξε ἐνάντια στήν εἰρηνική διαδήλωση τμήματα γιοῦνκερ καί κοζάκων. Τά τμήματα αὐτά ἄρχισαν νά βάλλουν ἐνάντια στούς διαδηλωτές. Ἀπό τό μέτωπο κλήθηκαν ἀντεπαναστατικά στρατιωτικά τμήματα γιά τή συντριβή τῆς διαδήλωσης.

Στή σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς ΚΕ καί ΕΠ, πού ἔγινε μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Β.Ι. Λένιν τή νύχτα τῆς 4 πρός 5 τοῦ Ἰούλη, ἀποφασίστηκε νά σταματήσει ἡ διαδήλωση ὀργανωμένα. Αὐτό ἦταν ἕνα μυαλωμένο βῆμα τοῦ Κόμματος, πού κατάφερε ἔγκαιρα νά ὑποχωρήσει καί νά διαφυλάξει τίς βασικές δυνάμεις τῆς ἐπανάστασης ἀπό τή συντριβή. Οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ἐσέροι ἀποδείχτηκαν στήν πράξη συμμέτοχοι καί συνεργοί τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ μακελειοῦ. Μαζί μέ τήν ἀστική τάξη ρίχτηκαν ἐνάντια στό Μπολσεβίκικο κόμμα. Οἱ μπολσεβίκικες ἐφημερίδες «Πράβντα», «Σολντάτσκαγια Πράβντα» καί ἄλλες κλείστηκαν ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση, κατάστρεψαν τά τυπογραφεῖα τῆς ἐφημερίδας «Τρούντ», πού ἀγοράστηκαν μέ χρήματα τῶν ἐργατῶν. Ἄρχισε ὁ ἀφοπλισμός τῶν ἐργατῶν, οἱ συλλήψεις, οἱ ἔρευνες καί τά πογκρόμ. Τά ἐπαναστατικά τμήματα τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης τά ἀπόσυραν ἀπό τήν πρωτεύουσα καί τά ἔστελναν στό μέτωπο.

Ὕστερα ἀπό τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη ἡ ἐξουσία στή χώρα πέρασε ὁλοκληρωτικά στά χέρια τῆς ἀντεπαναστατικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Τά Σοβιέτ ἔγιναν ἁπλῶς ἀνίσχυρο ἐξάρτημά της. Ἡ δυαδική ἐξουσία τέλειωσε. Τέλειωσε ἡ εἰρηνική περίοδος τῆς ἐπανάστασης. Μπροστά στούς μπολσεβίκους μπῆκε τό καθῆκον τῆς προετοιμασίας ἔνοπλης ἐξέγερσης γιά τήν ἀνατροπή τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Ὁ Β.Ι. Λένιν ἔδοσε χαρακτηρισμό τῶν γεγονότων τοῦ Ἰούλη στά ἄρθρα του «Τρεῖς κρίσεις», «Ἀπάντηση», «Ὁ μαρξισμός καί ἡ ἐξέγερση», «Ἡ ρωσική ἐπανάσταση καί ὁ ἐμφύλιος πόλεμος» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 428-432 · Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 25ος, σελ. 188-198· τόμ. 26ος, σελ. 4-9, 10-23) καί σέ ἄλλα ἔργα του. — *410*.

138 Ὁ Β.Ι. Λένιν ἐννοεῖ τό παρακάτω γεγονός: τόν Ἀπρίλη τοῦ 1917, μετά τήν ἐπιστροφή του ἀπό τό ἐξωτερικό, ὁ συκοφάντης καί μηχανοράφος Γκ.Α. Ἀλέξινσκι, πού ἔγινε συνεργάτης τῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας «Ρούσκαγια Βόλια» (ὅλες οἱ σοσιαλιστικές ἐφημερίδες ἀρνήθηκαν νά τόν καλέσουν), ἀπευθύνθηκε στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν καί πρότεινε τίς ὑπηρεσίες του. Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή σχετικά μ' αὐτό ψήφισε τήν παρακάτω ἀπόφαση: «Ἐπειδή ἐξακριβώθηκαν μιά σειρά στοιχεῖα γιά τή δράση τοῦ Γκ.Α. Ἀλέξινσκι, ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή δέν ἔχει τή δυνατότητα νά τόν δεχτεῖ στά ἱδρύματά της. Ἄν αὐτός θέλει νά ἀποκατασταθεῖ, τότε ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή δέν θά ἀρνηθεῖ νά συμμετάσχει στήν ἐξέταση». — *410*.

139 *«Ζιβόγε Σλόβο»* («Ζωντανός λόγος») — καθημερινή ἐφημερίδα κίτρινου - μαυροεκατονταρχίτικου τύπου· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τό 1916 μέ διευθυντή τόν Α.Μ. Οὐμάνσκι, στήν ἀρχή μέ τόν τίτλο «Νόβαγια Μάλενκα-

για Γκαζέτα», ὕστερα, ἀπό τίς 8 (21) τοῦ Μάρτη 1917 — «Ζιβόγε Σλόβο». Ἀπό τόν Αὔγουστο τοῦ 1917 ἐκδιδόταν μέ τόν τίτλο «Σλόβο», μετά «Νόβογε Σλόβο». Ἔκανε φανατική συκοφαντική ἐκστρατεία ἐνάντια στούς μπολσεβίκους. Κλείστηκε ἀπό τή Στρατιωτική ἐπαναστατική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917. — *413*.

140 *«Σογιούζ Ὀσβομποζντένιγια Οὐκραΐνι»* («Σογιούζ βισβολένιγια Οὐκραΐνι») («Ἕνωση ἀπελευθέρωσης τῆς Οὐκρανίας») — ἀστική ἐθνικιστική ὀργάνωση πού δημιουργήθηκε ἀπό μιά ὁμάδα οὐκρανῶν ἀστῶν ἐθνικιστῶν τό 1914, στίς ἀρχές τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου. Ἡ «Ἕνωση», ὑπολογίζοντας ὅτι θά συντριβεῖ ἡ τσαρική Ρωσία στόν πόλεμο, ἔβαζε σάν σκοπό τό χωρισμό τῆς Οὐκρανίας ἀπό τή Ρωσία, καί τή δημιουργία ἀστικοτσιφλικάδικης οὐκρανικῆς μοναρχίας, προτεκτοράτου τῆς Γερμανίας. — *414*.

141 *Τό συνέδριο τοῦ Λονδίνου* — τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ συνῆλθε στίς 17 (30) τοῦ Ἰούλη - 10 (23) τοῦ Αὐγούστου 1903. Οἱ πρῶτες 13 συνεδριάσεις τοῦ συνεδρίου ἔγιναν στίς Βρυξέλλες. Μετά, ἐξαιτίας τῶν διώξεων τῆς ἀστυνομίας, οἱ συνεδριάσεις τοῦ συνεδρίου μεταφέρθηκαν στό Λονδίνο.

Ἡ ἀποχώρηση τῶν πολωνῶν σοσιαλδημοκρατῶν, πού εἶχαν συμβουλευτική ψῆφο, ἀπό τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ συνδέεται μέ τό ὅτι δέν συμφώνησαν στό σημεῖο τοῦ προγράμματος τοῦ ΣΔΕΚΡ σχετικά μέ τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν. Στή συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς γιά τό πρόγραμμα οἱ πολωνοί σοσιαλδημοκράτες, θεωρώντας λαθεμένα ὅτι τό σημεῖο αὐτό τοῦ προγράμματος θά βοηθήσει τούς πολωνούς ἐθνικιστές, πρότειναν νά βγεῖ. Στή συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου δέν ὑπεράσπισαν ἀνοιχτά τίς προτάσεις τους, ὅμως, μή συμφωνώντας μέ τίς ἀποφάσεις του, ἐγκατέλειψαν τό συνέδριο. — *415*.

142 Τό κείμενο τοῦ ἄρθρου πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Λιστόκ «Πράβντι»», στό σημεῖο αὐτό κόβεται. Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ πού ἔχει καί τήν τελευταία φράση. Ἐπάνω, στήν πρώτη σελίδα τοῦ ἀντίγραφου τοῦ ἄρθρου, ἀπό ἄγνωστο χέρι γράφτηκε: «Προκήρυξη». Πιθανόν τό ἄρθρο νά εἶχε προετοιμαστεῖ γιά νά τυπωθεῖ καί νά κυκλοφορήσει σάν προκήρυξη, ὅμως ἐξαιτίας τῆς καταστροφῆς τοῦ μπολσεβίκικου τυπογραφείου «Τρούντ» ἡ ἔκδοσή της δέν πραγματοποιήθηκε. — *418*.

143 *Ὑπόθεση Ντρέυφους* — προβοκατόρικη δίκη, πού ὀργανώθηκε τό 1894 ἀπό τούς ἀντιδραστικούς - μοναρχικούς κύκλους τῆς γαλλικῆς στρατοκρατίας ἐνάντια στόν ἀξιωματικό τοῦ γαλλικοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου, ἑβραῖο Ντρέυφους, μέ τήν ψεύτικη κατηγορία τῆς κατασκοπείας καί τῆς ἐσχάτης προδοσίας. Ἡ σκηνοθετημένη ἀπό τήν ἀντιδραστική στρατοκρατία καταδίκη τοῦ Ντρέυφους, πού καταδικάστηκε σέ ἰσόβια δεσμά, χρησιμοποιήθηκε ἀπό τούς ἀντιδραστικούς κύκλους τῆς Γαλλίας γιά τήν ὑποδαύλιση τοῦ ἀντισημιτισμοῦ καί γιά τήν ἐπίθεση ἐνάντια στό δημοκρατικό πολίτευμα καί τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες. Τό 1898, ὅταν οἱ σοσιαλιστές καί οἱ πρωτοπόροι ἐκπρόσωποι τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας (ἀνάμεσα σ' αὐτούς ὁ Αἰμ. Ζολά, ὁ Ζ. Ζωρές, ὁ Α. Φράνς καί ἄλλοι) ἄρχισαν ἐκστρατεία γιά τήν ἀναθεώρηση τῆς δίκης τοῦ Ντρέυφους, ἡ ὑπόθεση πῆρε καθαρά πολιτικό χαρακτήρα καί χώρισε τή χώρα σέ δυό στρατόπεδα: στούς ρεπουμπλικάνους καί τούς δημο-

κράτες ἀπό τή μιά πλευρά, καί στό συνασπισμό τῶν μοναρχικῶν, τῶν κληρικοφρόνων, τῶν ἀντισημιτῶν καί τῶν ἐθνικιστῶν, ἀπό τήν ἄλλη. Τό 1899, κάτω ἀπό τήν πίεση τῆς κοινῆς γνώμης, ὁ Ντρέυφους ἀμνηστεύτηκε καί ἀπελευθερώθηκε· τό 1906, μέ ἀπόφαση τοῦ ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου, κηρύχθηκε ἀθῶος καί ἀποκαταστάθηκε στό στρατό. — *422*.

144 Στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ καί τῆς ΕΠ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τή νύχτα τῆς 4 πρός 5 (τῆς 17 πρός 18) τοῦ Ἰούλη 1917, ψηφίστηκε ἡ ἀπόφαση νά σταματήσει ἡ διαδήλωση τοῦ Ἰούλη καί συντάχτηκε ἔκκληση πρός τούς ἐργάτες καί τούς στρατιῶτες, στήν ὁποία ἀναφερόταν ὅτι ὁ σκοπός τῆς διαδήλωσης — νά φανεῖ ἡ δύναμη τῶν μπολσεβίκικων συνθημάτων, ἡ σημασία τους καί ἡ ἀνάγκη τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν λαῶν ἀπό τόν πόλεμο, ἀπό τήν πείνα, ἀπό τήν καταστροφή — ἐπιτεύχθηκε. Ἡ ἔκκληση καλοῦσε νά τελειώσει ἡ διαδήλωση εἰρηνικά καί ὀργανωμένα, καί νά ἑτοιμάζονται οἱ δυνάμεις γιά τόν παραπέρα ἀγώνα. Ἡ ἔκκληση δημοσιεύτηκε στίς 5 (18) τοῦ Ἰούλη στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 99, μέ τίς ὑπογραφές τῆς ΚΕ καί τῆς ΕΠ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), τῆς Διαχτιδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ, τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐργατικῆς ὁμάδας τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. — *423*.

145 *«Λιστόκ «Πράβντι»»* («Φυλλάδιο τῆς «Πράβντα»») — ἕνας ἀπό τούς τίτλους τῆς καθημερινῆς νόμιμης μπολσεβίκικης ἐφημερίδας «Πράβντα». Στίς 6 (19) τοῦ Ἰούλη 1917 βγῆκε ἕνα φύλλο (στή θέση τοῦ ἑπόμενου φύλλου τῆς «Πράβντα»), λόγω τῆς καταστροφῆς τῶν γραφείων τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς ἀπό τούς γιοῦνκερ καί τούς κοζάκους τή νύχτα τῆς 4 πρός 5 (τῆς 17 πρός 18) τοῦ Ἰούλη. Στό «Λιστόκ «Πράβντι»» δημοσιεύτηκε ἡ ἔκκληση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) μέ τόν τίτλο «Ἠρεμία καί αὐτοκυριαρχία», ὅπως ἐπίσης καί τά ἄρθρα τοῦ Β.Ι. Λένιν «Ποῦ βρίσκεται ἡ ἐξουσία καί ποῦ ἡ ἀντεπανάσταση;», «Σιχαμερές συκοφαντίες τῶν μαύρων ἐφημερίδων καί τοῦ Ἀλέξινσκι», «Κακολογία καί γεγονότα», «Κοντά στήν οὐσία τοῦ ζητήματος», «Καινούργια ὑπόθεση Ντρέυφους» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 410-417, 418, 419-420, 421, 422). — *425*.

146 *Ἀριστεροί σοσιαλιστές τῆς Σουηδίας* (ἤ Κόμμα τῶν νέων) — ἀριστερό ρεῦμα στή σοσιαλδημοκρατία τῆς Σουηδίας. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου «οἱ νέοι» κρατοῦσαν διεθνιστική στάση, ἔκλιναν πρός τήν Ἀριστερά τοῦ Τσίμμερβαλντ. Τό Μάη τοῦ 1917 ἵδρυσαν τό Ἀριστερό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τῆς Σουηδίας. Στό συνέδριό του τοῦ Κόμματος αὐτοῦ τό 1919 ψηφίστηκε ἀπόφαση γιά τήν προσχώρησή του στήν Κομμουνιστική Διεθνή. Ἡ ἐπαναστατική πτέρυγα τοῦ κόμματος τό 1921 ἵδρυσε τό Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Σουηδίας. — *425*.

147 Ἐπειδή ἡ ἐφημερίδα «Πράβντα» καταστράφηκε στίς 5 (18) τοῦ Ἰούλη 1917 ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση, τό ἄρθρο «Τρεῖς κρίσεις» δημοσιεύτηκε στό τεῦχ. 7 τοῦ περιοδικοῦ «Ραμπότνιτσα» στίς 17 Ἰούλη (1 Αὐγούστου). Ἡ Συντακτική ἐπιτροπή τοῦ περιοδικοῦ, ἐνδιαφερόμενη γιά τήν ὅσο τό δυνατό πλατύτερη κυκλοφορία ἀνάμεσα στίς μάζες τοῦ τεύχους αὐτοῦ τοῦ περιοδικοῦ «Ραμπότνιτσα», δημοσίευσε στό ἐξώφυλλο ἔκκληση πρός ὅλους τούς ἐργάτες, τίς ἐργάτριες, τά συνδικάτα, τίς ἐργοστασιακές ἐπιτροπές, τίς κολλεχτίβες καί τίς ἀχτίδες τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) μέ τή θερμή παράκληση νά πάρουν

δραστήρια μέτρα γιά τήν πιό πλατιά διάδοση αὐτοῦ τοῦ τεύχους..

«Ραμπότνιτσα» («Ἐργάτρια») — νόμιμο γυναικεῖο περιοδικό, ὄργανο τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ)· δημιουργήθηκε μέ πρωτοβουλία τοῦ Β.Ι. Λένιν· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό χρηματικές εἰσφορές τῶν γυναικῶν-ἐργατριῶν. Κυκλοφόρησε ἀπό τίς 23 τοῦ Φλεβάρη (8 τοῦ Μάρτη) ὡς τόν Ἰούνη τοῦ 1914. Βγῆκαν 7 τεύχη, ἀπό τά ὁποῖα τά 3 κατασχέθηκαν ἀπό τήν ἀστυνομία. Στή Συντακτική ἐπιτροπή τοῦ περιοδικοῦ ἔπαιρναν δραστήριο μέρος ἡ Ι.Φ. Ἀρμάντ, Α.Ι. Ἐλιζάροβα, Ν.Κ. Κρούπσκαγια, Π.Φ. Κουντέλλι, Λ.Ρ. Μενζίνσκαγια, Ε.Φ. Ροζμιρόβιτς, Κ.Ν. Σαμόιλοβα, Λ.Ν. Στάλ.

Ἡ ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ ἀνανεώθηκε στίς 10 (23) τοῦ Μάη 1917 καί συνεχίστηκε μέχρι τό Γενάρη τοῦ 1918.

Τό περιοδικό «Ραμπότνιτσα» ἔπαιξε μεγάλο ρόλο στήν πολιτική διαφώτιση τῶν γυναικῶν-ἐργατριῶν, στήν περίοδο τῆς προετοιμασίας τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία ἀπό τό Μπολσεβίκικο κόμμα. — *428*.

148 Δέν ἐξακριβώθηκε γιά ποιό ἄρθρο γίνεται λόγος. Στό τεῦχ. 7 τοῦ περιοδικοῦ «Ραμπότνιτσα», ὅπου δημοσιεύτηκε ἡ ἐργασία τοῦ Β.Ι. Λένιν «Τρεῖς κρίσεις», τέτιο ἄρθρο δέν ὑπάρχει. — *428*.

149 Πρόκειται γιά τήν παρουσίαση τοῦ Β.Ι. Λένιν στό δικαστήριο τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης μέ βάση τή συκοφαντική κατηγορία γιά κατασκοπεία πρός ὄφελος τῆς Γερμανίας.

Οἱ κατηγορίες γιά ἐσχάτη προδοσία πρός ὄφελος τῆς Γερμανίας, πού ἀποδίδονταν στούς μπολσεβίκους οἱ ὁποῖοι πάλευαν γιά τή μετατροπή τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου σέ πόλεμο ἐμφύλιο, καί πού κήρυσσαν τήν ἥττα τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης στόν πόλεμο, ἄρχισαν νά διαδίδονται ἀπό τίς πρῶτες μέρες τοῦ πολέμου ἀπό τήν τσαρική ὀχράνα.

Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917, ὅταν τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων χάραξε τή γραμμή γιά τήν προετοιμασία τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία, ἡ συκοφαντία ἐνάντια στούς μπολσεβίκους ξεσηκώθηκε ἀπό τόν ἀστικό καί τόν ἐσερο-μενσεβίκικο Τύπο ἐξαιτίας τοῦ περάσματος τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων μ' ἐπικεφαλῆς τόν Β.Ι. Λένιν μέσω Γερμανίας. Ἡ VII συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) στήν ἀπόφασή της «Γιά τόν πόλεμο» ξεσκέπασε ἀποφασιστικά τίς μεθόδους αὐτές τοῦ ἀστικοῦ Τύπου.

Ἐπειδή μεγάλωσε ἡ ἐπιροή τῶν μπολσεβίκων στίς μάζες τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, γιά τήν ὁποία μαρτυροῦν τά γεγονότα τοῦ Ἰούνη καί ἰδιαίτερα τοῦ Ἰούλη, ἡ συκοφαντική ἐκστρατεία ἐνάντια στούς μπολσεβίκους δυνάμωσε. Ἡ ἀντεπανάσταση, γιά νά ὑποσκάψει τήν πολιτική ἐπιροή τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀνάμεσα στούς ἐργάτες καί ἰδιαίτερα ἀνάμεσα στίς μάζες τῶν στρατιωτῶν, ἐπινόησε μέ τή βοήθεια τῆς ἀντικατασκοπείας τήν ὑπόθεση γιά διασυνδέσεις τοῦ Β.Ι. Λένιν μέ τό γερμανικό Γενικό ἐπιτελεῖο. Ἐπειδή ὅμως οἱ ἐργατικές μάζες ἔβλεπαν τήν τσαρική ἀντικατασκοπεία μέ καχυποψία, καί δέν τῆς εἶχαν ἐμπιστοσύνη, αὐτή ἀποφάσισε νά δημοσιεύσει στόν Τύπο, σέ γνώση της, ψεύτικη κατηγορία μέ τίς ὑπογραφές τοῦ πρώην βουλευτῆ τῆς II Κρατικῆς δούμας, βαμένου συκοφάντη καί ραδιούργου Γκ. Ἀλέξινσκι καί τοῦ Β. Πανγκράτοφ, τῆς ὀργάνωσης «Ναρόντναγια Βόλια».

Στίς 4 (17) τοῦ Ἰούλη ὁ Ἀλέξινσκι δήλωσε στήν ἐπιτροπή τῶν δημοσιογράφων ὅτι δῆθεν διαθέτει στοιχεῖα πού ἐπιβεβαιώνουν τήν κατηγορία ἐνάν-

τια στόν Λένιν, καί ἀπαίτησε νά δημοσιευτοῦν στόν Τύπο. Ἡ κατηγορία αὐτή ἦταν τόσο ἐξωφρενική καί τόσο ἀναληθοφανής, πού ἀκόμη καί ὁ πρόεδρος τῆς ΚΕΕ Τσχεΐτζε, μέ ἀπαίτηση τοῦ Ι.Β. Στάλιν, σάν μέλους τῆς ΚΕΕ, τηλεφώνησε στίς 4 (17) τοῦ Ἰούλη σέ ὅλες τίς μεγάλες ἐφημερίδες νά μήν ἐπιτρέψουν τή δημοσίευση τῆς συκοφαντίας αὐτῆς. Ὅμως, στίς 5 (18) τοῦ Ἰούλη ἡ κίτρινη μαυροεκατονταρχίτικη ἐφημερίδα «Ζιβόγε Σλόβο» δημοσίευσε τή δήλωση, ὑπογραμμένη ἀπό τούς Ἀλέξινσκι καί Πανγκράτοφ, καί τήν ἑπόμενη μέρα ἐμφανίστηκε καί στίς ἄλλες ἐφημερίδες (πιό λεπτομερειακά στοιχεῖα γι' αὐτό βλ. στό ἄρθρο «Ποῦ βρίσκεται ἡ ἐξουσία καί ποῦ ἡ ἀντεπανάσταση;» — σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 410-417).

Ὁ κατατρεγμός ἐνάντια στόν Λένιν δυνάμωσε ἀκόμη περισσότερο. Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ἔκδοσε διάταγμα γιά τή σύλληψη τοῦ Β.Ι. Λένιν.

Ἐπειδή ἡ κατηγορία ἦταν ἐντελῶς ἀσύστολη καί κατευθυνόταν ὁλοφάνερα ἀπό τήν ἀντεπανάσταση γιά νά συκοφαντήσει τόν πολιτικό της ἀντίπαλο, νά τοῦ στερήσει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν μαζῶν, ὁ Β.Ι. Λένιν, περνώντας στήν παρανομία στίς 5 (18) τοῦ Ἰούλη, εἶχε τή γνώμη ὅτι πρέπει νά ἐπιτύχει νά γίνει ἀνοιχτό δικαστήριο, καί ἀφοῦ παρουσιαστεῖ σ' αὐτό, νά ξεσκεπάσει τή συκοφαντία, νά τό μετατρέψει σέ δίκη ἐνάντια στήν ἀντεπαναστατική Προσωρινή κυβέρνηση.

Τό ζήτημα γιά τήν παρουσίαση τοῦ Β.Ι. Λένιν στό δικαστήριο εἶχε σημασία γιά ὅλο τό Κόμμα καί συζητήθηκε ἀρκετές φορές στά ἀνώτατα κομματικά ὄργανα. Στίς 7 (20) τοῦ Ἰούλη στό σπίτι τοῦ Σ.Γ. Ἀλληλοῦγεφ συζητήθηκε τό ζήτημα σέ σύσκεψη μελῶν τῆς ΚΕ καί κομματικῶν στελεχῶν. Σ' αὐτή πῆραν μέρος οἱ Β.Π. Νογκίν, Γκ.Κ. Ὀρτζονικίτζε, Ι.Β. Στάλιν, Ε.Ντ. Στάσοβα καί ἄλλοι. Τό ἄρθρο «Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς παρουσίασης στό δικαστήριο τῶν μπολσεβίκων ἡγετῶν» πού γράφτηκε στίς 8 (21) τοῦ Ἰούλη (καί πού δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά μόνο τό 1925), πιθανό νά ἀποτελεῖ τό γενικό συμπέρασμα τῆς σύσκεψης αὐτῆς. Τό ἴδιο ζήτημα συζητήθηκε καί στήν πλατιά σύσκεψη τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) μαζί μέ ἐκπροσώπους τῶν μπολσεβίκικων ὀργανώσεων τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας, πού ἔγινε στίς 13-14 (26-27) τοῦ Ἰούλη 1917. Σ' αὐτή πῆραν μέρος οἱ Μπόκι, Μπουμπνόφ, Μπουχάριν, Βολοντάρσκι, Μόλοτοφ, Νογκίν, Ποντβόισκι, Στάλιν, Σαβέλιεφ, Σβερντλόφ, Σοκόλνικοφ, Ρίκοφ καί ἄλλοι. Ἡ σύσκεψη ἀποφάσισε νά μήν παρουσιαστεῖ ὁ Λένιν στό δικαστήριο. Ὁ Β.Ι. Λένιν σέ γράμμα του πρός τή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Προλετάρσκογε Ντιέλο», πού δημοσιεύτηκε στίς 15 (28) τοῦ Ἰούλη, ἔγραφε: «Ἐγκαταλείψαμε τήν πρόθεσή μας νά ὑπακούσουμε στή διαταγή τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, σχετικά μέ τή σύλληψή μας... Στή Ρωσία δέν μπορεῖ σήμερα οὔτε λόγος νά γίνει γιά ὁποιαδήποτε βάση νομιμότητας, ἀκόμη καί γιά τέτιες συνταγματικές ἐγγυήσεις, πού ὑπάρχουν στίς εὐνομούμενες ἀστικές χῶρες. Τό νά παραδοθοῦμε σήμερα στά χέρια τῶν ἀρχῶν — θά σήμαινε νά παραδοθοῦμε στά χέρια τῶν Μιλιουκόφ, τῶν Ἀλέξινσκι, τῶν Περεβέρζεφ, στά χέρια τῶν λυσσαλέων ἀντεπαναστατῶν, γιά τούς ὁποίους ὅλες οἱ κατηγορίες ἐναντίον μας ἀποτελοῦν ἕνα ἁπλό ἐπεισόδιο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 25ος, σελ. 162-163).

Ἐπειδή ἀνάμεσα στά μέλη τοῦ Κόμματος ὑπῆρχαν δυό γνῶμες γιά τό παραπάνω ζήτημα, γι' αὐτό καί μπῆκε γιά συζήτηση στό ἀνώτατο ὄργανο τοῦ Κόμματος — στό VI συνέδριο τοῦ ΣΕΚΡ (μπ) πού συνῆλθε στίς 26 τοῦ Ἰούλη (8 τοῦ Αὐγούστου) - 3 (16) τοῦ Αὐγούστου 1917. Μιλώντας γιά τό ζήτημα αὐτό, ὁ Ι.Β. Στάλιν, στόν τελικό του λόγο πάνω στήν εἰσήγηση γιά

τήν πολιτική δράση τῆς ΚΕ, ἔκφρασε τή γνώμη νά παρουσιαστεῖ ὁ Λένιν στό δικαστήριο μέ τόν ὅρο ὅτι θά ὑπάρξει ἐγγύηση τῆς προσωπικῆς ἀσφάλειας καί ὅτι θά ὀργανωθεῖ δημοκρατικά τό δικαστήριο καί πρότεινε πάνω στό πνεῦμα αὐτό ἀπόφαση. Ὁ Ι.Β. Στάλιν εἶπε: «Στή δοσμένη περίπτωση τίποτε ἀκόμη δέν εἶναι ξεκάθαρο, σέ ποιανῶν τά χέρια βρίσκεται ἡ ἐξουσία. Δέν ὑπάρχει ἐγγύηση ὅτι ἄν τούς συλλάβουν (τόν Λένιν καί τόν Ζηνόβιεφ. *Ἡ Σύντ.*) δέν θά τούς ὑποβάλλουν σέ ὠμή βία. Ἄλλη ὑπόθεση, ἄν τό δικαστήριο θά ὀργανωνόταν δημοκρατικά καί θά δινόταν ἐγγύηση ὅτι δέν θά τούς καταξέσκιζαν. Στήν ἐρώτηση πού βάλαμε πάνω στό ζήτημα αὐτό στήν ΚΕΕ μᾶς ἀπαντοῦσαν: «Δέν ξέρουμε τί μπορεῖ νά συμβεῖ». Ἐφόσον ἡ κατάσταση δέν ξεκαθαρίστηκε ἀκόμη, ἐφόσον συνεχίζεται ἀκόμη μιά ἀκαθόριστη πάλη ἀνάμεσα στήν ἐπίσημη καί στήν πραγματική ἐξουσία, δέν ὑπάρχει κανένα νόημα γιά τούς συντρόφους νά παρουσιαστοῦν στίς ἀρχές. Ἄν ὅμως ἐπικεφαλῆς θά βρίσκεται ἐξουσία πού θά μπορέσει νά ἐγγυηθεῖ τούς συντρόφους μας ἀπό βιαιοπραγίες, πού θά ἔχει ἔστω καί κάποια ἐντιμότητα... αὐτοί θά παρουσιαστοῦν» («Τό Ἕκτο συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Πρακτικά», ρωσ. ἔκδ. 1958, σελ. 27-28).

Ὑπέρ τῆς παρουσίασης τοῦ Λένιν στό δικαστήριο (μέ τόν ὅρο ὅτι θά ὑπάρξει ἐγγύηση τῆς προσωπικῆς του ἀσφάλειας, τῆς δημόσιας διεξαγωγῆς τῆς ἀνάκρισης καί τή συμμετοχή σ' αὐτήν ἀντιπροσώπων τῆς ΚΕΕ τῶν Σοβιέτ, καί μέ τόν ὅρο δικαστηρίου ἐνόρκων) τάχτηκαν οἱ Β. Βολοντάρσκι, Ι. Μπεζραμπότνι (Ντ. Ζ. Μανουήλσκι) καί Μ. Λασέβιτς, καί πρότειναν δική τους ἀπόφαση (βλ. στό ἴδιο σελ. 32). Τρέφοντας συνταγματικές αὐταπάτες, μή βλέποντας τό γεγονός ὅτι ἡ δυαδική ἐξουσία τέλειωσε πρός ὄφελος τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης, θεωροῦσαν ὅτι τό Κόμμα μπορεῖ νά μετατρέψει τό δικαστήριο σέ ὑπόθεση Ντρέυφους, δηλ. ἀπό κατηγορούμενο νά μετατραπεῖ σέ κατήγορο τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης.

Ἀντίθετη ἄποψη — γιά νά μήν παρουσιαστεῖ ὁ Λένιν στό δικαστήριο κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε ἐγγυήσεις — ὑποστήριξαν στό συνέδριο οἱ Φ.Ε. Τζερζίνσκι, Ν.Α. Σκρίπνικ, Α.Γκ. Σλίχτερ καί ἄλλοι. Πρέπει, ἔλεγε ὁ Τζερζίνσκι, νά ποῦμε καθαρά καί σταράτα, ὅτι καλά ἔκαναν οἱ σύντροφοι ἐκεῖνοι πού συμβούλευσαν τόν Β.Ι. Λένιν νά μήν συλληφθεῖ. Πρέπει νά ἐξηγήσουμε στούς συντρόφους ὅτι δέν ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στήν Προσωρινή κυβέρνηση καί στήν ἀστική τάξη, ὅτι δέν θά παραδόσουμε τόν Λένιν ὡσότου δέν θριαμβεύσει ἡ δικαιοσύνη, δηλ. ὥσπου δέν ματαιωθεῖ ἡ αἰσχρή αὐτή δίκη. «Στήν ἀπόφαση πού πρότεινε ὁ σ. Στάλιν — εἶπε στήν ὁμιλία του ὁ Ν.Α. Σκρίπνικ — ὑπῆρχαν ὁρισμένοι ὅροι, σύμφωνα μέ τούς ὁποίους μποροῦσαν οἱ σύντροφοί μας νά βρεθοῦν στή φυλακή τῆς δημοκρατίας — αὐτό εἶναι μιά ἐγγύηση ἀσφάλειας. Θεωρῶ ὅτι στή βάση τῆς ἀπόφασης πρέπει νά μποῦν ἄλλες θέσεις. Ἐμεῖς ἐγκρίνουμε τή συμπεριφορά τῶν ἡγετῶν μας. Πρέπει νά ποῦμε ὅτι διαμαρτυρόμαστε ἐνάντια στή συκοφαντική ἐκστρατεία πού γίνεται κατά τοῦ Κόμματος καί τῶν ἡγετῶν μας. Δέν θά τούς παραδόσουμε στό ταξικό προκατειλημμένο δικαστήριο τῆς ἀντεπαναστατικῆς σπείρας» (στό ἴδιο, σελ. 31-32). Ὁ Σλίχτερ στήν ὁμιλία του εἶπε: «Εἶναι ἀνάγκη, ὅπως ὁ Λένιν, ζώντας στήν παρανομία, δίνει τίς ἐντολές του. Στήν ἀπόφαση πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἀποκρούουμε μέ περιφρόνηση τή συκοφαντία καί λέμε — ὄχι σάν μικροαστοί, φοβούμενοι τά μέτρα καταπίεσης, — δέν θά παραδόσουμε τόν Λένιν, ἀλλά σάν ἐκπρόσωποι τοῦ προλεταριάτου — δέν τόν παραδίνουμε, γιατί ὁ Λένιν μᾶς χρειάζεται» (στό ἴδιο, σελ. 35).

Ἔπειτα ἀπό τή συλλογική αὐτή συζήτηση τό VI συνέδριο τοῦ Κόμματος

ψήφισε παμψηφεί ἀπόφαση ἐνάντια στήν παρουσίαση τοῦ Β.Ι. Λένιν στό δικαστήριο, διατύπωσε «ἔντονη διαμαρτυρία ἐνάντια στόν εἰσαγγελικό-κατασκοπευτικό-ἀστυνομικό κατατρεγμό τῶν ἡγετῶν τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου πού προκαλεῖ τήν ἀγανάκτηση» καί ἔστειλε χαιρετιστήριο στόν Β.Ι. Λένιν. — *433*.

150 Ὁ Β.Ι. Λένιν σημειώνει σέ παρένθεση τίς παραγράφους τῆς ἀπόφασης «Πάνω στό ἀγροτικό ζήτημα», πού ψηφίστηκε στίς 28 τοῦ Ἀπρίλη (11 τοῦ Μάη) 1917 στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ(μπ). Ἡ ἀπόφαση γράφτηκε ἀπό τόν Β.Ι. Λένιν (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων καί τῶν συνδιασκέψεων τοῦ ΚΚΣΕ, καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος Ι, ρωσ. ἔκδ. 1954, σελ. 341-342 καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 428). — *440*.

151 Ἡ σημείωση τοῦ Λένιν *«((Β.Ο.))»*, ὅπως φαίνεται, σημαίνει συγκεκομμένα τίς λέξεις: «Βασιλιέβσκι Ὄστροφ». Τό καιρό αὐτό στό Βασιλιέβσκι Ὄστροφ ἔγιναν ἐπαναληπτικές ἐκλογές στά συνοικιακά Δημοτικά συμβούλια, καί μετά ἀπό αὐτές οἱ ἀμυνίτες πού ἔμειναν μειοψηφία δέν θέλησαν νά ὑποταχθοῦν στήν πλειοψηφία καί δυό φορές — στίς 28 τοῦ Ἀπρίλη καί στίς 2 τοῦ Μάη (11 καί 15 τοῦ Μάη) — ἀποχώρησαν ἀπό τίς συνελεύσεις, ματαιώνοντας ἔτσι τίς ἐργασίες. — *441*.

152 Τό προσχέδιο *«Πρός τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ»* εἶναι ἤ τό ἀρχικό σχέδιο τῆς ὁμιλίας τοῦ Β.Ι. Λένιν γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 263-276), ἤ εἶναι σχέδιο ἄρθρου πού δέν γράφτηκε. — *446*.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΗΓΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΙ Ή ΠΑΡΑΘΕΤΕΙ ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ ΤΟΥΣ Ο Β.Ι. ΛΕΝΙΝ

Ἀβίλοφ, Μπ. Β. «Οἰκονομικό χάος» στό Ὑπουργεῖο Ἐμπορίου. — «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 60, 28 τοῦ Ἰούνη (11 τοῦ Ἰούλη), σελ. 1. — *391-392.*

— [*Σχέδιο ἀπόφασης γιά τά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος, πού ὑποβλήθηκε στή συνδιάσκεψη τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν*]. — «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 36, 31 τοῦ Μάη (13 τοῦ Ἰούνη), σελ. 3. Μέ τό γενικό τίτλο: Ἡ συνδιάσκεψη τῶν Ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν. — *239-240, 247-249.*

Τό ἀγροτικό συνέδριο. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 110 (3852), 12 (25) τοῦ Μάη, σελ. 4. — *103.*

Τό ἀγροτικό συνέδριο. — «Ρούσκαγια Βόλια». Ἀπογευματινή ἔκδοση, Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 96, 4 τοῦ Μάη, σελ. 3. — *36.*

Ἀκύρωση τῶν διαταγῶν γιά τό σταμάτημα τῶν ἀγοραπωλησιῶν τῆς γῆς. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 75, 26 τοῦ Μάη, σελ. 5. Μέ τό γενικό τίτλο: Στήν Πανρωσική κυβέρνηση. — *401.*

Ἀνακοίνωση γιά τήν ὑποτιθέμενη ὁμιλία τοῦ Β. Ι. Λένιν στούς ἀντιπροσώπους τοῦ μετώπου. — «Μπιρζεβίγε Βέντομοστι», Πρωϊνή ἔκδ., Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16210, 30 τοῦ Ἀπρίλη (13 τοῦ Μάη), σελ. 6. Μέ τό γενικό τίτλο: Οἱ ὁμιλίες τῶν Α.Ι. Γκουτσκόφ, Α.Φ. Κέρενσκι καί Ι.Γκ. Τσερετέλι στό συνέδριο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ μετώπου. Ὑπογραφή: Α. Γκέσσεν. — *8.*

Ἀνακοίνωση γιά τήν ὑποτιθέμενη ὁμιλία τοῦ Β. Ι. Λένιν στούς ἀντιπροσώπους τοῦ μετώπου. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 100 (3842), 30 τοῦ Ἀπρίλη (13 τοῦ Μάη), σελ. 5. Μέ τό γενικό τίτλο: Τό συνέδριο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ μετώπου. — *8.*

Ἀνακοίνωση γιά τό σχηματισμό Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἀποκατάσταση καί

ἐξασφάλιση τῆς κανονικῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν στίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις. — «Βετσέρνιγε Βρέμια», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 1813, 5 (18) τοῦ Μάη, σελ. 1. — *37-39*.

Ἀνακοίνωση γιά τό σχηματισμό Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἀποκατάσταση καί ἐξασφάλιση τῆς κανονικῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν στίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις. — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 41, 5 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *37-39*.

Ἀνακοίνωση γιά τό σχηματισμό Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἀποκατάσταση καί ἐξασφάλιση τῆς κανονικῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν στίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 104 (3846), 5 (18) τοῦ Μάη, σελ. 1. — *37-39*.

Ἀνακοίνωση τῆς γαλλικῆς πρεσβείας στήν Πετρούπολη. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 123 (3865), 28 τοῦ Μάη (10 τοῦ Ἰούνη), σελ. 4. — *229*.

Ἀνακοίνωση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 93 (3835), 22 τοῦ Ἀπρίλη (5 τοῦ Μάη), σελ. 4. Μέ τό γενικό τίτλο: Οἱ ἀντίκτυποι τῆς διακοίνωσης τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. — *1*.

Ἀνακοίνωση τοῦ Τηλεγραφικοῦ πρακτορείου τῆς Πετρούπολης γιά τό Οὐκρανικό συνέδριο. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 126 (3868), 1 (14) τοῦ Ἰούνη, σελ. 3. Μέ τό γενικό τίτλο: Τό Οὐκρανικό συνέδριο. — *253, 254, 286*.

Ἡ ἀνάκριση γιά τήν ὑπόθεση Μαλινόβσκι..(Ἀπό τόν ὑπουργό Δικαιοσύνης). — «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 50, 16 (29) τοῦ Ἰούνη, σελ. 4. — *354*.

Ἡ ἀνάκριση γιά τήν ὑπόθεση Μαλινόβσκι. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 73, 17 (4) τοῦ Ἰούνη, σελ. 3. — *369*.

Οἱ ἀντίπαλοι τῆς νέας κυβέρνησης. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 60, 7 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *60, 96*.

Ἀντιπροσωπεία τῆς σ[οσιαλ][δημοκρατ]ίας τῆς Φιλλανδίας στήν Ὀργανωτ[ική] ἐπιτροπή. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 42, 28 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. — *4, 5-6*.

Ἀντιπρόσωποι τῆς Φιλλανδικῆς βουλῆς στήν Πετρούπολη. — «Μπιρζεβίγε Βέντομοστι». Πρωϊνή ἔκδοση. Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16206, 28 τοῦ Ἀπρίλη (11 τοῦ Μάη), σελ. 4. — *6*.

Ἀντρέγεφ, Γκ. Γιά τά κόμματα. — «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», Μόσχα, 1917, ἀρ. φύλ. 59, 1 τοῦ Ἰούνη (19 τοῦ Μάη), σελ. 3. — *291*.

— *Γιά τά κόμματα*. Γράμμα ἀγρότη. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 68, 10 τοῦ Ἰούνη (28 τοῦ Μάη), σελ. 1. — *291*.

Ἀπειλητικά συμπτώματα. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 82, 16 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2. — *348-349*.

Ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 88, 10 τοῦ Ἰούνη, σελ. 10. — *326, 445*.

Οἱ ἀποφάσεις τῆς Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας, πού ἔγινε στίς 24-29 τοῦ Ἀπρίλη 1917. — «Σολντάτσκαγια Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 13, 16 (3) τοῦ Μάη. Παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα», σελ. 1-4. — *48, 134, 257, 267, 440*.

* *Ἀποφάσεις τοῦ συνεδρίου [τῶν ἀγροτῶν τοῦ κυβερνείου τῆς Πένζας] πάνω στό ζήτημα γιά τά προσωρινά μέτρα σχετικά μέ τή λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς.* [Φυλλάδιο], Πένζα, λιθογραφ. Μάλκιν, [Ἀπρίλης τοῦ 1917]. 2 σελ. Ὑπογραφή: Τό Προεδρεῖο τοῦ Ἀγροτικοῦ συνεδρίου. — *180*.

Ἀπόφαση [γιά τήν ἐπίθεση, πού ψηφίστηκε στή συνδιάσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας. 3 (16) τοῦ Ἰούνη, 1916]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 129 (3871), 4 (17) τοῦ Ἰούνη, σελ. 4-5. Μέ τό γενικό τίτλο: Σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας. — *297-298*.

[*Ἀπόφαση γιά τή στάση τῆς Κρονστάνδης ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση*]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 74, 25 τοῦ Μάη, σελ. 5, στό ἄρθρο: Ἡ λήξη τῶν γεγονότων τῆς Κρονστάνδης. — *218-219, 220*.

Ἀπόφαση γιά τό ἀγροτικό ζήτημα. (25 τοῦ Μάη 1917). — «Ἰσβέστιγια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν Ἀγροτῶν Βουλευτῶν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 15, 26 τοῦ Μάη, σελ. 7. — *401, 402*.

Ἀπόφαση [γιά τό ἀγροτικό ζήτημα, πού ψηφίστηκε ἀπό τήν ἰδιαίτερη σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατ. δούμας]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 118 (3860), 21 τοῦ Μάη (3 τοῦ Ἰούνη), σελ. 5. Μέ τό γενικό τίτλο: Σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας. — *170*.

[*Ἀπόφαση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν γιά τά μέτρα σχετικά μέ τήν ἐπίλυση τῆς διένεξης στό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονιέτς*]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 68, 17 τοῦ Μάη, σελ. 3. Μέ τό γενικό τίτλο: Στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή. — *127-128* .

Ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γαιῶν — *βλ.* Διακήρυξη τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γαιῶν.

---

* Μέ ἀστερίσκο σημειώνονται τά βιβλία, οἱ ἐφημερίδες, τά ἄρθρα καί τά ντοκουμέντα πού ἔχουν σημειώσεις τοῦ Β.Ι. Λένιν καί φυλάγονται στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ.

[*Ἀπόφαση τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν γιά τά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος*]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 68, 17 τοῦ Μάη, σελ. 3. Μέ τό γενικό τίτλο: Στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή. — *117, 127.*

Ἀπόφαση τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν γιά τό μελλοντικό πολιτικό σύστημα τῆς Ρωσίας, πού ψηφίστηκε ὁμόφωνα στή βραδυνή συνεδρίαση τῆς 26 τοῦ Μάη. [1917]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν Ἀγροτῶν Βουλευτῶν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 17, 28 τοῦ Μάη, σελ. 2. Μέ τό γενικό τίτλο: Τό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. — *269.*

[*Ἀπόφαση τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν γιά τόν πόλεμο*]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν Ἀγροτῶν Βουλευτῶν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 8, 17 τοῦ Μάη, σελ. 3. Μέ τό γενικό τίτλο: Τό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. — *198, 199.*

[*Ἀπόφαση τοῦ πρώτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν γιά τά γεγονότα τῆς 9 καί 10 τοῦ Ἰούνη 1917*]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 90, 13 τοῦ Ἰούνη, σελ. 7-8. Μέ τό γενικό τίτλο: Τά γεγονότα τῆς 9 καί 10 τοῦ Ἰούνη. — *338-340, 357, 381.*

[*Ἀπόφαση τοῦ πρώτου Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν γιά τήν ἀπαγόρευση τῶν διαδηλώσεων γιά τρεῖς μέρες*]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 88, 10 τοῦ Ἰούνη, σελ. 10. Μέ τόν τίτλο: Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν ἀποφάσισε. — *322, 329, 330, 331, 429, 445.*

Ἀπόφαση τοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 88, 10 τοῦ Ἰούνη, σελ. 10. — *445.*

Ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ μετώπου τῆς 13 τοῦ Μάη — *βλ.* Ξεσκεπασμένοι ψεῦτες.

Ὁ ἀποχωρισμός τῆς Οὐκρανίας. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 81, 15 τοῦ Ἰούλη, σελ. 1-2. — *351-352.*

Ἡ αὐτονομία τῆς Οὐκρανίας. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 137 (3879), 14 (27) τοῦ Ἰούνη, σελ. 3. — *341-342.*

«Βέντομοστι Ὀμπστσέστβεννοβο Γκραντονατσάλστβα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 56 (101), 17 τοῦ Μάη. Δωρεάν παράρτημα τῆς ἐφημ. «Βέντομ. Ὀμπστσέστβ. Γκραντον.», ἀρ. φύλ. 56 (101), σελ. 1-12. Στό παράρτημα ἦταν γραμμένο κατά λάθος: ἀρ. φύλ. 57 (101). — *190-191, 193, 194.*

«Βέστνικ Φινάνσοφ, Προμίσλεννοστι ἰ Τοργκόβλι», Πετρούπολη, 1917, τεῦχ. 18, 7

(20) τοῦ Μάη, σελ. 228, στό παράρτημα: Ἰσολογισμοί πιστωτικῶν ἱδρυμάτων. — *393, 394.*

«Βετσέρνεγε Βρέμια», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 1813, 5 (18) τοῦ Μάη, σελ. 1. — *37-39.*

Via Τσίμμερβαλντ — Βερολίνο — Στοκχόλμη — Πετρούπολη. — «Βόλια Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 31, 4 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2. — *303, 308.*

«Βόλια Ναρόντα», Πετρούπολη. — *382.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 31, 4 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2. — *303-308.*

Βόλσκι, Σ. Ἡ αὐτονομία τῆς Οὐκρανίας. [Κύριο ἄρθρο]. — «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 49, 15 (28) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *347.*

Βοντοβόζοφ, Β. Β. Δημοσίευση τῶν μυστικῶν συμφώνων. — «Ντιέν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 52 (1613), 6 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *58-59.*

— *Σύμφωνο μέ τή Ρουμανία*. «Ντιέν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. (1620), 59, 14 τοῦ Μαη, σελ. 2. — *91, 92.*

«Βπεριόντ», Πετρούπολη. — *227.*

«Γεντίνστβο», Πετρούπολη. — *125, 192, 201-202, 214, 234, 293, 306, 307, 368, 382, 412.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 34, 9 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *192.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 42, 18 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *125.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 44, 20 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *216, 217, 306-307.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 83, 7 τοῦ Ἰούλη, σελ. 1. — *431.*

Γιά τή διαδήλωση [Ἀπόφαση γιά τή λήξη τῆς διαδήλωσης καί γιά τήν ἐπάνοδο στή δουλιά]. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 99, 18 (5) τοῦ Ἰούλη, σελ. 4. — *423, 428.*

Γιά τήν ἑνότητα καί τήν ἀποσύνδεση. — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 48, 13 τοῦ Μάη, σελ. 2, στή στήλη: Ὁ Τύπος καί ἡ ζωή. — *209-210, 306.*

Γιά τήν πάλη ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος. (Ἀπόφαση τοῦ Οἰκονομικοῦ τμήματος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν). — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 63, 11 τοῦ Μάη, σελ. 3-4. — *74-75, 76.*

Γκριμπογέντοφ, Α.Σ. Τό πολύ μυαλό βλάφτει. — *395.*

Δήλωση στό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 80, 26 (13) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *330, 338, 340.*

Δήλωση σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἐπίθεσης. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ.

φύλ. 75, 20 (7) τοῦ Ἰούνη, σελ. 2. Μέ τό γενικό τίτλο: Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. — *273, 275, 301.*

[*Δήλωση τῆς ἐργατικῆς ἀντιπροσωπείας σχετικά μέ τή μή ἀνάληψη εὐθυνῶν γιά ἐνδεχόμενες περιπλοκές στή νότια περιοχή τῆς ἐξορυκτικῆς βιομηχανίας*]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», ἀρ. φύλ. 73, 24 τοῦ Μάη, σελ. 7, στό ἄρθρο: Ἡ σύσκεψη γιά τή βιομηχανία τοῦ Ντονιέτς. — *232.*

Δήλωση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης γιά τόν πόλεμο. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 27, 29 τοῦ Μάρτη, σελ. 1. — *58.*

Τό δημοτικό πρόγραμμα τοῦ ΣΔΕΚΡ. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 39, 25 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2· ἀρ. φύλ. 40, 26 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2· ἀρ. φύλ. 41, 27 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. — *23-24.*

Διαβίβαση τῆς διακοίνωσης τοῦ πρεσβευτῆ τῆς Ἀγγλίας στόν ὑπουργό Ἐξωτερικῶν. — Πετρούπολη, 11 (24) τοῦ Μάη, 1917. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 123 (3865), 28 τοῦ Μάη (10 τοῦ Ἰούνη), σελ. 4. — *229.*

Ἡ διαθήκη τῆς 2ης Διεθνοῦς. (Ἡ στάση τοῦ προλεταριάτου ἀπέναντι στόν πόλεμο). — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 8, 14 τοῦ Μάρτη, σελ. 3· ἀρ. φύλ. 9, 15 τοῦ Μάρτη, σελ. 3. — *100.*

Διακήρυξη τῆς ἀνανεωμένης Προσωρινῆς κυβέρνησης. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 105 (3847), 6 (19) τοῦ Μάη, σελ. 4. Μέ τό γενικό τίτλο: Ἡ ἀνανεωμένη σύνθεση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. — *76, 88, 437-438.*

Διακήρυξη τῆς Βασιλείας — *βλ.* Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage.

Διακήρυξη τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς γαιῶν. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 118 (3860), 21 τοῦ Μάη (3 τοῦ Ἰούνη), σελ. 5. Μέ τό γενικό τίτλο: Στήν Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν. — *170, 446.*

Διακήρυξη τοῦ Διεθνοῦς σοσιαλιστικοῦ συνεδρίου τῆς Βασιλείας — *βλ.* Ἡ Διαθήκη τῆς ΙΙ Διεθνοῦς.

Διακοινώσεις τῆς γαλλικῆς καί τῆς ἀγγλικῆς κυβέρνησης. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 67, 28 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *229-230.*

Διακοίνωση τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. 18 τοῦ Ἀπρίλη, 1917, — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 91 (3833), 20 τοῦ Ἀπρίλη (3 τοῦ Μάη), σελ. 4, στή στήλη: Τελευταῖες εἰδήσεις. — *1, 58, 62, 94.*

Διάλυση 4-ων συνταγμάτων. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 76, 27 τοῦ Μάη, σελ. 5. Μέ τό γενικό τίτλο: Στήν Προσωρινή κυβέρνηση. — *215-216.*

Διάλυση 4-ων συνταγμάτων. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 122, (3864), 27 τοῦ Μάη (9 τοῦ Ἰούνη), σελ. 5. — *215*.

[*Ἡ εἴδηση γιά τή σύλληψη τοῦ ἀνθυπασπιστῆ Κροῦσσερ*]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 122 (3864), 27 τοῦ Μάη (9 τοῦ Ἰούνη) σελ. 4, στή στήλη: Τηλεγραφήματα. Μέ τό γενικό τίτλο: Διάφορα. — *215, 216*.

Ἔκθεση τοῦ ὑπουργοῦ Γεωργίας. — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 84, 25 τοῦ Ἰούνη, σελ. 4. — *387-389, 401, 406*.

Ἔκκληση γιά ἠρεμία. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 80, 14 τοῦ Ἰούνη, σελ. 2. — *343-346*.

Ἔκκληση τῆς 14 τοῦ Μάρτη — *βλ.* Πρός τούς λαούς ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἔκκληση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς — *βλ.* Πρός τούς σοσιαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν.

Ἔκκληση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν πρός τούς σοσιαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν — *βλ.* Πρός τούς σοσιαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν.

Ἔκκληση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν πρός τό στρατό — *βλ.* Πρός τό στρατό.

Ἔκκληση τοῦ ὑπουργοῦ Ἐργασίας πρός ὅλους τούς ἐργάτες τῆς Ρωσίας. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 149 (3891), 28 τοῦ Ἰούνη (11 τοῦ Ἰούλη), σελ. 3.

Οἱ ἐκλογές στά συνοικιακά Δημοτικά συμβούλια. — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 59, 27 τοῦ Μάη, σελ. 1. Μέ τό γενικό τίτλο: Πετρούπολη, 27 τοῦ Μάη (9 τοῦ Ἰούνη). — *214*.

Ἐμπαθής κριτική. — «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 41, 6 (19) τοῦ Ἰούλη, σελ. 1. — *313*.

Ἔνγκελς, Φ. Κριτική τοῦ σχεδίου τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ προγράμματος τοῦ 1891. Τέλη τοῦ Ἰούνη 1891. — *142, 219-220*.

— *Γράμμα πρός τόν Φ.Α. Ζόργκε.* 29 τοῦ Νοέμβρη 1886. — *266*.

— *Γράμμα πρός τήν Κέλλι - Βισνιέβσκαγια.* 27 τοῦ Γενάρη 1887. — *266*.

— *Ἡ ἐξέγερση τῆς Πράγας.* 17 τοῦ Ἰούνη 1848. — *115*.

Ἐπαναληπτικές ἐκλογές τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 68, 17 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *118-119*.

«Ζεμλιά ἰ Βόλια», Πετρούπολη. — *87, 382*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 36, 6 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *439*.

Ζηνόβιεφ, Γκ. Ε. Ἐρωτήσεις καί ἀπαντήσεις. Στούς συντρόφους ἀντιπροσώπους τοῦ Πανρωσικοῦ ἀγροτικοῦ συνεδρίου. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 56, 26 (13) τοῦ Μάη, σελ. 2. — *104.*

«Ζιβόγε Σλόβο», Πετρούπολη. — *413, 416, 418, 422, 424.*

Ἰβανόβιτς, Σ. Πρέπει νά φοβόμαστε ἄραγε τή νίκη; — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 93, 29 τοῦ Ἰούνη, σελ. 2-3. — *398-399.*

Ἰδιαίτερη σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 104 (3846), 5 (18) τοῦ Μάη, σελ. 3-4. — *33-35, 94, 110.*

Ἰδιαίτερη σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 150 (3892), 29 τοῦ Ἰούνη (12 τοῦ Ἰούλη), σελ. 4. — *401-402.*

Ἰλίν, Ι. Ἀπό τίς ἀνοιξιάτικες διαθέσεις. — «Ζεμλιά ἰ Βόλια», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 36, 6 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *439.*

«Ἰσβέστιγια τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 8, 17 τοῦ Μάη, σελ. 3. — *198, 199.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 10, 19 τοῦ Μάη, σελ. 4. — *131-134, 178, 179.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 15, 26 τοῦ Μάη, σελ. 7. — *401, 402.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 17, 28 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *269.*

«Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν». — *60, 74, 76, 114, 115, 118, 119, 127, 293, 431.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 15, 15 τοῦ Μάρτη, σελ. 1. — *198, 270, 272, 277, 278, 281, 285, 288, 290, 371.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 27, 29 τοῦ Μάρτη, σελ. 1. — *58.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 32, 5 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. — *73.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 55, 2 τοῦ Μάη, σελ. 1-2. — *1-13, 14-16.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 56, 3 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *18.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 59, 6 τοῦ Μάη, σελ. 1-2. — *36.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 60, 7 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *60, 96.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 62, 10 τοῦ Μάη, σελ. 3, 5. — *62, 63-64, 66, 91.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 63, 11 τοῦ Μάη, σελ. 2-4. — *74-75, 76.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 67, 16 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *114-115, 116, 198-199, 251, 269, 283, 285.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 68, 17 τοῦ Μάη, σελ. 2, 3. — *117, 118-119, 127-128.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 70, 19 τοῦ Μάη, σελ. 1-4. — *188, 205-208.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 73, 24 τοῦ Μάη, σελ. 7. — *232.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 74, 25 τοῦ Μάη, σελ. 5. — *218-219, 220.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 75, 26 τοῦ Μάη, σελ. 5. — *401.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 76, 27 τοῦ Μάη, σελ. 5. — *215-216*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 78, 30 τοῦ Μάη, σελ. 4. — *243-246*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 84, 6 τοῦ Ἰούνη, σελ. 4-10. — *263, 265, 266-267, 297-298, 300, 310-312*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 85, 7 τοῦ Ἰούνη, σελ. 11-16. — *315, 316, 317, 319, 357, 387*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 86, 8 τοῦ Ἰούνη, σελ. 10. — *321*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 88, 10 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-8, 10. — *286, 321, 322, 323, 324, 326, 329, 330, 331, 429, 445*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 90, 13 τοῦ Ἰούνη, σελ. 7-8. — *338-340, 357, 381*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 96, 20 τοῦ Ἰούνη, σελ. 6-7. — *365, 387, 388*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 104, 29 τοῦ Ἰούνη, σελ. 11. — *395-396*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 109, 5 τοῦ Ἰούλη, σελ. 1, 3. — *419, 431*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 110, 6 τοῦ Ἰούλη, σελ. 3-6. — *421*.

Ἰσολογισμός τῆς Τράπεζας Προεξοφλήσεως καί Δανείων τῆς Πετρούπολης τῆς 28 τοῦ Φλεβάρη 1917. — «Βέστνικ Φινάνσοφ Προμίσλεννοστι ἰ Τοργκόβλι», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. τεύχ. 18,7 (20) τοῦ Μάη, σελ. 228, στό παράρτημα: «Ἰσολογισμός τῶν πιστωτικῶν ἱδρυμάτων». — *393-394*.

Ἱστορική συνεδρίαση. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 80, 26 (13) τοῦ Ἰούλη, σελ. 1-2. — *330-331, 333, 343, 344-345, 348*.

[*Κανονισμός τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν γιά τήν ὀργάνωση Ἐπιτροπῆς σύγκλησης Διεθνοῦς συνδιάσκεψης*]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 62, 10 τοῦ Μάη, σελ. 5. Μέ τό γενικό τίτλο: Στή Διεθνή στήλη. — *66*.

Οἱ καντέτοι καί ἡ Προσωρινή κυβέρνηση. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ντιέν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. (1652) 91, 22 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *373*.

Καραμζίν, Ν.Μ. Ὁ εὐαίσθητος καί ὁ φλεγματικός. Δυό χαρακτῆρες. — *408*.

Ἡ κατάσταση τῆς Διεθνοῦς καί τά καθήκοντα τοῦ ΣΔΕΚΡ. [Ἀπόφαση πού ψηφίστηκε στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917]. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 46, 15 (2) τοῦ Μάη, σελ. 3. Μέ τό γενικό τίτλο: Ἡ Πανρωσική συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ. — *66*.

Κάτω τά χέρια! — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 66, 27 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *222*.

[*Κοζλόβσκι, Μ.Γ.*] *Τό γράμμα τοῦ σ. Κοζλόβσκι*. — «Λιστόκ «Πράβντι»», Πετρούπολη, 1917, 19 (6) τοῦ Ἰούλη, σελ. 2. — *424, 425*.

Κοινή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἀγροτῶν

βουλευτῶν στίς 4 τοῦ Ἰούλη. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 110, 6 τοῦ Ἰούλη, σελ. 3-6. — *421*.

Ἡ Κουρλανδία καί οἱ μπολσεβίκοι-λενινιστές. — «Γεντίνστβο», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 42, 18 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *125*.

Κριλόφ, Ι. Α. Ὁ γάτος καί ὁ μάγειρας. — *124, 212*.

Ἡ κρίση τῆς βιομηχανίας μετάλλου. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 104, 29 τοῦ Ἰούνη, σελ. 11. — *395-396*.

Ἡ Κρονστάνδη. Ἀπό τήν Προσωρινή κυβέρνηση. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 122 (3864), 27 τοῦ Μάη (9 τοῦ Ἰούνη), σελ. 5. — *215*.

Ἡ Κρονστάνδη. «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 122 (3864), 27 τοῦ Μάη (9 τοῦ Ἰούνη), σελ. 2. — *215*.

Ὁ Λ. Γκ. Ντέιτς στή συνδιάσκεψη τῶν μενσεβίκων. — «Γεντίνστβο», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 34, 9 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *192*.

[*Λένιν, Β. Ι.*] *Ἀπόφαση*. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 73, 17 (4) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2. Μέ τό γενικό τίτλο: Ἡ συνδιάσκεψη τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν. — *292, 293*.

— *Ἀπόφαση γιά τά οἰκονομικά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος* — *βλ.* Λένιν, Β.Ι. Ἀπόφαση.

— *Ἀπόφαση γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση* — *βλ.* Λένιν, Β.Ι. Γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση.

— *Ἀπόφαση γιά τήν τρέχουσα στιγμή* — *βλ.* Λένιν, Β.Ι. Γιά τήν τρέχουσα στιγμή.

— *Ἀπόφαση γιά τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν, [πού ψηφίστηκε στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη), τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917]*. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 46, 15 (2) τοῦ Μάη, σελ. 3. — *218, 441*.

— *Ἀπόφαση γιά τόν πόλεμο, πού ψηφίστηκε [στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917]*. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 44, 12 τοῦ Μάη (29 τοῦ Ἀπρίλη), σελ. 1. — *52-53, 97, 283, 414, 440*.

— *Ἀπόφαση πάνω στό ἀγροτικό ζήτημα, [πού ψηφίστηκε στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917]*. — «Σολντάτσκαγια Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 13, 16 (3) τοῦ Μάη. Παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα», σελ. 2. — *131-132, 133, 134, 168, 172, 440*.

— *Ἀπόφαση πάνω στό ἐθνικό ζήτημα, [πού ψηφίστηκε στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917]*. — «Σολντάτσκαγια

Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 13, 16 (3) τοῦ Μάη. Παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα», σελ. 3. — *6, 440.*

[*Λένιν, Β. Ι.*] *Ἀπόφαση σχετικά μέ τήν πρόταση τοῦ Μπόργκμπεργκ* — *βλ.* Λένιν, Β.Ι. Γιά τήν πρόταση τοῦ Μπόργκμπεργκ.

— *Ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου ἐξωτερικοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ, 18 (31) τοῦ Μάρτη, 1917* — *βλ.* Λένιν, Β.Ι. Πρακτικά τῆς συνέλευσης μελῶν τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἑνωμένου ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή, τῆς 8 τοῦ Ἀπρίλη 1917.

— *Γιά τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ κόμματος.* [Ἀπόφαση πού ψηφίστηκε στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917].— «Σολντάτσκαγια Πράβντα», Πετρούπολη 1917, ἀρ. φύλ. 13, 16 (3) τοῦ Μάη. Παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα», Πετρούπολη, σελ. 4. — *441.*

— *Γιά τήν «αὐθαίρετη κατάληψη» τῆς γῆς.* (Ἀβάσιμα ἐπιχειρήματα τῶν «σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν»).— «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 62,2 τοῦ Ἰούνη (20 τοῦ Μάη), σελ. 2. Ὑπογραφή: Ν. Λένιν. — *177.*

— *Γιά τήν ἕνωση τῶν διεθνιστῶν ἐνάντια στό μικροαστικό ἀμυνίτικο συνασπισμό.* [Ἀπόφαση πού ψηφίστηκε στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917].— «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 46,15 (2) τοῦ Μάη, σελ. 3 Μέ τό γενικό τίτλο: Ἡ Πανρωσική συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ. — *68, 112, 191, 441.*

— *Γιά τήν πρόταση τοῦ Μπόργκμπεργκ.* [Ἀπόφαση πού ψηφίστηκε στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917].— «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 41, 9 τοῦ Μάη (26 τοῦ Ἀπρίλη), σελ. 1. Μέ τό γενικό τίτλο: Ἀπόφαση τῆς Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης τοῦ ΣΔΕΚΡ. — *440.*

— *Γιά τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση.* Σχέδιο ἀπόφασης πού ψηφίστηκε ὁμόφωνα ἀπό τήν ἐπιτροπή ἡ ὁποία ἐκλέχτηκε στήν Πανρωσική συνδιάσκεψη.— «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 42, 1 τοῦ Μάη (27 τοῦ Ἀπρίλη), σελ. 1. — *333, 416, 440.*

— *Γιά τήν τρέχουσα στιγμή.* [Ἀπόφαση πού ψηφίστηκε στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917].— «Σολντάτσκαγια Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 13, 16 (3) τοῦ Μάη. Παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα», σελ. 3-4. — *95, 106, 314, 318, 411.*

— *Γιά τόν πόλεμο.* [Ἀπόφαση πού ψηφίστηκε στήν Ἕβδομη Πανρωσική συνδιάσκεψη (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917].— «Σολντάτσκαγια Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 13, 16 (3) τοῦ Μάη. Παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα», σελ. 1-2. — *114.*

— *Ἕνα ζήτημα ἀρχῆς.* («Λησμονημένα λόγια» σχετικά μέ τό δημοκρατισμό).— «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 68,10 τοῦ Ἰούνη (28 τοῦ Μάη), σελ. 3. — *142.*

— *Εὐχαριστίες.*— «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 74, 19 (6) τοῦ Ἰούνη, σελ. 3. — *303.*

— *Λόγος πάνω στό ζήτημα τοῦ ὀργάνου τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης στή συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τῆς 30 τοῦ Μάη (12 τοῦ Ἰούνη) 1917. — 237.*

— *Λουϊμπλανισμός.*— «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 27, 8 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. Ὑπογραφή: Ν. Λένιν. — *85-86, 125.*

— *Μᾶς ἀπειλεῖ οἰκονομική καταστροφή.*— «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 57, 27 (14) τοῦ Μάη, σελ. 1. — *105.*

*— *Μερικές θέσεις.* Ἀπό τή Συντακτική ἐπιτροπή.— «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», Γενεύη, 1915, ἀρ. φύλ. 47, 13 τοῦ Ὀχτώβρη, σελ. 2. — *71-72, 100, 439.*

— *Μήν ἔχοντας ἕνα καθαρό ὅπλο, ἕνα ὅπλο ἀρχῶν, ἁρπάζουν τό βρώμικο.* — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 68, 10 τοῦ Ἰούνη (28 τοῦ Μάη), σελ. 3-4. — *213.*

— *Τό οἰκονομικό χάος καί ἡ προλεταριακή καταπολέμησή του.* «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 73, 17 (4) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *313.*

*— *Τό παλιό καί τό νέο κείμενο τοῦ προγράμματος.*— Στό ἴδιο, σελ. 18-32. — *138.*

— *Πάνω στό σχέδιο τροποποίησης τοῦ προγράμματος. Τό παλιό καί τό νέο κείμενο τοῦ προγράμματος* — *βλ.* Λένιν, Β. Ι. Τό παλιό καί τό νέο κείμενο τοῦ προγράμματος.

— *Ποῦ βρίσκεται ἡ ἐξουσία καί ποῦ ἡ ἀντεπανάσταση;* — «Λιστόκ «Πράβντι»», Πετρούπολη, 1917, 19 (6) τοῦ Ἰούλη, σελ. 1-2. — *422, 424-425, 427-428.*

— *Πρακτικά τῆς συνέλευσης μελῶν τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἐνωμένου ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή, τῆς 8 τοῦ Ἀπρίλη 1917.* —«Βόλια Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 31, 4 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2. Μέ τό γενικό τίτλο: Via Τσίμμερβαλντ — Βερολίνο — Στοκχόλμη — Πετρούπολη. — *303, 308.*

— *Πῶς φτάσαμε;* «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 32, 5 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. — *73.*

— *Σκέψεις σχετικά μέ τίς παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης τοῦ Ἀπρίλη* — *βλ.* Λένιν, Β. Ι. Σκέψεις σχετικά μέ τίς προηγούμενες παρατηρήσεις.

*— *Σκέψεις σχετικά μέ τίς προηγούμενες παρατηρήσεις.* — Στό βιβλίο: Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ κόμματος. Μέ ἐπιμέλεια καί πρόλογο τοῦ Ν. Λένιν. Πετρούπολη, «Πριμπόι», 1917, σελ. 11-12. (ΣΔΕΚΡ). Ὑπογραφή: Ν. Λένιν. — *137.*

— *Ἡ στερεότητα τῆς ἁλυσίδας καθορίζεται ἀπό τή στερεότητα τοῦ πιό ἀδύνατου κρίκου της.* — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 67, 9 τοῦ Ἰούνη (27 τοῦ Μάη), σελ. 1. — *213.*

— *Στό ἔσχατο ὅριο.* — «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», Γενεύη, 1915, ἀρ. φύλ. 48, 20 τοῦ Νοέμβρη, σελ. 2. — *425.*

— *Σύγχυση φρενῶν.* (Καί πάλι γιά τίς προσαρτήσεις). — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 60, 31 (18) τοῦ Μάη, σελ. 2. — *199.*

— *Σχέδια ἀποφάσεων πού προτάθηκαν στή συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στίς 30 τοῦ Μάη (12 τοῦ Ἰούνη) 1917.* — *236, 237-238.*

— *Σχέδιο ἀπόφασης γιά τή στάση ἀπέναντι στά Κόμματα τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, τῶν σοσιαλδημοκρατῶν (μενσεβίκων), ἀπέναντι στό Κόμμα τῶν λεγόμενων «μή-φραξιονιστῶν» σοσιαλδημοκρατῶν καί στά ὑπόλοιπα συγγενικά πολιτικά ρεύματα*, [πού ὑποβλήθηκε στή συνδιάσκεψη τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). 1917]. — *68, 191.*

— *Σχέδιο ἀπόφασης γιά τό ἀγροτικό ζήτημα πού πρότεινε ὁ Ν. Λένιν στό Πανρωσικό Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν ἐξονόματος τῆς σοσιαλδημοκρατικῆς ὁμάδας.* [Προκήρυξη]. Χωρίς τόπο ἔκδοσης. [1917]. 1 σελ. — *168.*

— *Σχέδιο τροποποιήσεων τοῦ θεωρητικοῦ, τοῦ πολιτικοῦ καί μερικῶν ἄλλων μερῶν τοῦ προγράμματος, πού τό ἔγραψε ὁ Ν. Λένιν.* — Στό βιβλίο: Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος. Μέ ἐπιμέλεια καί πρόλογο τοῦ Ν. Λένιν. Πετρούπολη, «Πριμπόι», 1917, σελ. 4-8. (ΣΔΕΚΡ). — *137.*

— *«Ταχυδακτυλουργίες» καί τεχνάσματα πολιτικοῦ καιροσκοπισμοῦ.* — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 67, 9 τοῦ Ἰούνη (27 τοῦ Μάη), σελ. 2-3. — *213.*

— *Τί δηλώσεις σχετικά μέ τόν πόλεμο ἔκανε τό Κόμμα μας πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση.* — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 56, 26 (13) τοῦ Μάη, σελ. 1-2. — *100.*

«Λιστόκ «Πράβντι»», Πετρούπολη, 1917, 19 (6) τοῦ Ἰούλη, σελ. 1-2. — *422, 424-425, 427, 428.*

Ὁ Μ. Β. Ροντζιάνκο γιά τόν Μαλινόβσκι. — «Ρούσκαγια Βόλια», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 143, 18 τοῦ Ἰούνη, σελ. 5. — *369.*

Ὁ Μ. Ι. Τερεστσένκο γιά τά καθήκοντά του. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 62, 10 τοῦ Μάη, σελ. 3. — *62, 91.*

Μάθημα τῆς ρωσικῆς δημοκρατίας στή Φιλλανδική δημοκρατία. — «Μπιρζεβίγε Βέντομοστι». Ἀπογευματινή ἔκδοση. Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16207, 28 τοῦ Ἀπρίλη (11 τοῦ Μάη), σελ. 4. — *6.*

«Μάλενκαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη. — *349.*

Μάρξ, Κ. Γράμμα πρός τόν Φ. Ἔνγκελς. 2 τοῦ Νοέμβρη, 1867. — *115.*

— *Ἐμπιστευτική ἀνακοίνωση.* Περίπου στίς 28 τοῦ Μάρτη 1870. — *115.*

[*Μάσλοφ, Σ.Λ.*] *«Προσωρινές ὁδηγίες γιά τή χρησιμοποίηση τῶν γαιῶν».* — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 10, 19 τοῦ Μάη, σελ. 4. Μέ τόν τίτλο: Εἰσήγηση τοῦ Σ. Α. Μάσλοφ. — *131-134, 178, 179.*

Μήν ἀκοῦτε προβοκατόρικα συνθήματα! [Ἀπόφαση πού ψηφίστηκε στό πρῶτο Πανρωσικό συνέδριο τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν].— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 88, 10 τοῦ Ἰούνη, σελ. 10. — *322, 323, 324, 326, 329, 330, 445.*

Μπαζάροφ, Β. Ἡ σύγκρουση στό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονιέτς.— «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 24, 16 (29) τοῦ Μάη, σελ., 1. — *109.*

— *Ἡ σύγχρονη ἀναρχία καί ὁ μελλοντικός Ναπολέοντας.*— «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 30, 24 τοῦ Μάη (6 τοῦ Ἰούνη), σελ. 1. — *203-204.*

— *Τί θά γίνει παραπέρα;* — «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 40, 4 (17) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *271.*

«Μπιρζεβίγε Βέντομρστι», Πετρούπολη. — *234.*

— Ἀπογευματινή ἔκδοση, Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16195, 21 τοῦ Ἀπρίλη (4 τοῦ Μάη), σελ. 2-3. — *310.*

— Πρωϊνή ἔκδοση. Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16206, 28 τοῦ Ἀπρίλη (4 τοῦ Μάη), σελ. 4. — *6.*

— Ἀπογευματινή ἔκδοση, Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16207, 28 τοῦ Ἀπρίλη (11 τοῦ Μάη), σελ. 4. — *6.*

— Πρωϊνή ἔκδοση. Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16210, 30 τοῦ Ἀπρίλη (13 τοῦ Μάη), σελ. 6. — *8.*

— Πρωϊνή ἔκδοση. Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16286, 16 (29) τοῦ Ἰούνη, σελ. 4. — *534.*

— Ἀπογευματινή ἔκδοση. Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16317,4 (17) τοῦ Ἰούλη, σελ. 2-3. — *420.*

Μστισλάβσκι, Σ.Ντ. Σημειώματα.— «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 44, 9 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *209.*

«Νάσα Ζαριά», Πετρούπολη. — *71.*

«Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη. — *68, 293, 313, 442.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 17, 7 (20) τοῦ Μάη, σελ. 3. — *52, 53-54, 56.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 24, 16 (29) τοῦ Μάη, σελ. 1. — *109.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 30, 24 τοῦ Μάη (6 τοῦ Ἰούνη), σελ. 1. — *203-204.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 36, 31 τοῦ Μάη (13 τοῦ Ἰούνη), σελ. 3. — *239-240, 247-249.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 40, 4 (17) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *271.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 41, 6 (19) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *313.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 49, 15 (28) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *347.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 50, 16 (29) τοῦ Ἰούνη, σελ. 4. — *354.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 60, 28 τοῦ Ἰούνη (11 τοῦ Ἰούλη), σελ. 1. — *391-392.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 61, 29 τοῦ Ἰούνη (12 τοῦ Ἰούλη), σελ. 1. — *396-397.*

«Νόβογε Βρέμια», Πετρούπολη. — *58, 209, 211, 234, 309, 349.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 14787, 27 τοῦ Μάη (9 τοῦ Ἰούνη), σελ. 5. — *211.*

«Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη. — *127, 193, 250, 259, 273, 368.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 39, 3 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *23-24.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 41, 5 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *37-39.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 44, 9 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *209.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 48, 13 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *209-210, 306.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 51, 17 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *116, 199.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 57, 25 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *209, 210, 250-252.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 59, 27 τοῦ Μάη, σελ. 1, 2. — *214, 245-246.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 60, 28 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *230.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 63, 1 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *259, 273.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 75, 15 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *347, 350-352.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 84, 25 τοῦ Ἰούνη, σελ. 4. — *387-389, 401, 406.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 92, 5 τοῦ Ἰούλη, σελ. 1. — *428.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 93, 6 τοῦ Ἰούλη, σελ. 1. — *429, 430-431.*

«Ντιέν», Πετρούπολη. — *234, 373, 382, 383.*

— 1917, ἀρ. φύλ. (1604) 33, 14 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. — *18-20, 170, 172, 173, 176, 177, 178, 179.*

— 1917 ἀρ. φύλ. (1613) 52, 6 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *58-59.*

— 1917, ἀρ. φύλ. (1620) 59, 14 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *90-92.*

— 1917, ἀρ. φύλ. (1647) 86, 16 τοῦ Ἰούνη, σελ. 3. — *354.*

— 1917, ἀρ. φύλ. (1652) 91, 22 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *373.*

Ντνιεβνίτσκι, Π.Ν. Οἱ ἐχθροί τοῦ λαοῦ.— «Γεντίνστβο», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 84, 25 τοῦ Ἰούνη, σελ. 4. — *206, 217, 306, 307.*

Ντοκουμέντα γιά τό πέρασμα μέσω Γερμανίας — *βλ.* Via Τσίμμερβαλντ — Βερολίνο — Στοκχόλμη — Πετρούπολη.

Νυχτερινή συνεδρίαση τῶν τριῶν ἀνωτάτων ἐπιτροπῶν.— «Μπιρζεβίγε Βέντομοστι». Ἀπογευματινή ἔκδοση, Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 16195, 21 τοῦ Ἀπρίλη (4 τοῦ Μάη), σελ. 2-3. Ὑπογραφή: Α. Γκέσσεν. — *310.*

Ξεσκεπασμένοι ψεῦτες.— «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 57, 27 (14) τοῦ Μάη, σελ. 1. — *103.*

Ἡ ὁμιλία τοῦ Α.Φ. Κέρενσκι — *βλ.* Τελευταῖες εἰδήσεις.

Ἡ πάλη ἀνάμεσα στήν ἐργασία καί τό κεφάλαιο.— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρού-

πολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 70, 19 τοῦ Μάη, σελ. 1-2. — *205-206*.

Ἡ πάλη ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος.— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 70, 19 τοῦ Μάη, σελ. 2-4. — *205-208*.

Παλιό τραγούδι.— «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 35, 20 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 1. — *210*.

[*Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν*].— Συνεδρίαση τῆς 4 τοῦ Ἰούνη.— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 84, 6 τοῦ Ἰούνη, σελ. 4-10. — *263, 265-266, 267, 297-298, 300, 310, 312*.

[*Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν*] — Συνεδρίαση τῆς 5 τοῦ Ἰούνη.— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 85, 7 τοῦ Ἰούνη, σελ. 11-16. — *315, 316, 317, 319, 357, 387*.

Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Συνεδρίαση τῆς 8 τοῦ Ἰούνη.— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 88, 10 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-5. — *321*.

[*Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν*].— Συνεδρίαση τῆς 9 τοῦ Ἰούλη.— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 88, 10 τοῦ Ἰούνη, σελ. 5-8. — *286*.

Τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. Συνεδρίαση τῆς 19 τοῦ Ἰούνη.— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 96, 20 τοῦ Ἰούνη, σελ. 6-7. — *365, 387, 388*.

Παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς πού συγκροτήθηκε στή συνδιάσκεψη τῆς 24-29 τοῦ Ἀπρίλη 1917, γιά τό γενικό (θεωρητικό) μέρος τοῦ προγράμματος. — Στό βιβλίο: Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος. Μέ ἐπιμέλεια καί πρόλογο τοῦ Ν. Λένιν. Πετρούπολη, «Πριμπόι», 1917, σελ. 9-11. (ΣΔΕΚΡ). — *137, 145-146*.

Περίεργη ἐνημερότητα.— «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 112 (3854), 14 (27) τοῦ Μάη, σελ. 2. — *103, 104*.

Πετρούπολη, 31 τοῦ Μάρτη [Κύριο ἄρθρο].— «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 76 (3818), 31 τοῦ Μάρτη (13 τοῦ Ἀπρίλη), σελ. 1. — *85, 89*.

Πετρούπολη, 5 τοῦ Μάη. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 104 (3846), 5 (18) τοῦ Μάη, σελ. 2. — *33*.

Πετρούπολη, 9 τοῦ Μάη. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 107 (3849), 9 (22) τοῦ Μάη, σελ. 2. — *55-56*.

Πετρούπολη, 14 τοῦ Μάη. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 112 (3854), 14 (27) τοῦ Μάη, σελ. 2. — *109*.

Πετρούπολη, 17 τοῦ Μάη. [Κύριο ἄρθρο]. — «Φινάνσοβαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 468, 17 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *120-122*.

Πετρούπολη, 25 τοῦ Μάη (7 τοῦ Ἰούνη). Τρεῖς ἀπαντήσεις. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, 25 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *209, 210, 250-252*.

Πετρούπολη, 28 τοῦ Μάη (10 τοῦ Ἰούνη). Τελεσίγραφο. [Κύριο ἄρθρο]. —«Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 60, 28 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *230*.

Πετρούπολη, 1 τοῦ Ἰούνη. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 126 (3868), 1 (14) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *258-259*.

Πετρούπολη, 1 (14) τοῦ Ἰούνη. «Ἡ αὐτοδιάθεση» τῆς Ἑλλάδας. [Κύριο ἄρθρο]. —«Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 63, 1 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *259, 273*.

Πετρούπολη, 3 τοῦ Ἰούνη. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 128 (3870), 3 (16) τοῦ Ἰούνη, σελ. 2. — *295, 296*.

Πετρούπολη, 14 τοῦ Ἰούνη. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 137 (3879), 14 (27) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *342*.

Πετρούπολη, 18 τοῦ Ἰούνη. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 141 (3883), 18 τοῦ Ἰούνη (1 τοῦ Ἰούλη), σελ. 1. — *373-374*.

Πετρούπολη, 6 (19) τοῦ Ἰούλη. Ἡ στιγμή ὑποχρεώνει. [Κύριο ἄρθρο]. —«Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 93, 6 τοῦ Ἰούλη, σελ. 1. — *429, 430-431*.

Πλεχάνοφ, Γκ. Β. Δυό ἑβδομάδες γιά νά σκεφτοῦν. — «Γεντίνστβο», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 83, 7 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *431*.

«Πράβντα», Πετρούπολη. — *8, 52-53, 60, 69, 85, 92, 103, 112, 114, 126, 138, 168, 169, 236, 308, 316, 416, 418, 419, 420, 425*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 8, 14 τοῦ Μάρτη, σελ. 3· ἀρ. φύλ. 9, 15 τοῦ Μάρτη, σελ. 3. — *99*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 27, 8 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. — *85-86, 125*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 33, 15 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. — *18-20*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 41, 9 τοῦ Μάη (26 τοῦ Ἀπρίλη), σελ. 1. — *440*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 42, 10 τοῦ Μάη (27 τοῦ Ἀπρίλη), σελ. 1. — *383, 416, 440*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 44, 12 τοῦ Μάη (29 τοῦ Ἀπρίλη), σελ. 1. — *52-53, 97, 283, 414, 440.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 46, 15 (2) τοῦ Μάη, σελ. 3. — *66, 68, 112, 191, 218, 441.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 56, 26 (13) τοῦ Μάη, σελ. 1. — *99, 104.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 57, 27 (14) τοῦ Μάη, σελ. 1. — *103, 105.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 60, 31 (18) τοῦ Μάη, σελ. 2. — *199.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 62, 2 τοῦ Ἰούνη (20 τοῦ Μάη), σελ. 2. — *177.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 67, 9 τοῦ Ἰούνη (27 τοῦ Μάη), σελ. 1, 2-3. — *213.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 68, 10 τοῦ Ἰούνη, (28 τοῦ Μάη), σελ. 1, 3-4. — *142, 213, 291.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 73, 17 (4) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2, 3. — *292, 293, 313, 369.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 74, 19 (6) τοῦ Ἰούνη, σελ. 3. — *308.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 75, 20 (7) τοῦ Ἰούνη, σελ. 2. — *273, 275, 301.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 78, 23 (10) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *322, 330, 429, 445.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 80, 26 (13) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2. — *330-331, 333, 338, 340, 343, 344-345, 348.*

— 1917, ἀρ. φύλ. 99, 18 (5) τοῦ Ἰούλη, σελ. 4. — *423, 428.*

Πρόγραμμα καί ὀργανωτικό καταστατικό τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, πού ψηφίστηκαν στό πρῶτο συνέδριο τοῦ Κόμματος. Ἔκδοση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν. Χωρίς τόπο ἔκδοσης, τυπογρ. τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν, 1906, 32 σελ. (Τό Κόμμα τῶν σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν). — *371.*

* *Τό πρόγραμμα τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας.* Στό βιβλίο: Τό πρόγραμμα καί τό καταστατικό τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας, πού ψηφίστηκε στό 2ο συνέδριο τοῦ Κόμματος μέ τίς τροποποιήσεις πού ψηφίστηκαν στό Ἑνωτικό συνέδριο πού ἔγινε στή Στοκχόλμη τό 1906. Πετρούπολη, «Πριμπόι», χωρίς χρόνο ἔκδοσης, σελ. 3-13. ΣΔΕΚΡ. — *4-5, 72, 139, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147-150, 152-153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 168, 169, 280, 371, 377.*

Τό πρόγραμμα τῶν μενσεβίκων — *βλ.* Τό δημοτικό πρόγραμμα τοῦ ΣΔΕΚΡ.

Τό πρόγραμμα τῶν ναρόντνικων — *βλ.* Σχετικά μέ τίς ἐκλογές γιά τά συνοικιακά Δημοτικά συμβούλια.

Πρός ὅλα τά τμήματα ἐργασίας τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 70, 19 τοῦ Μάη, σελ. 1. Ὑπογραφή: Τό τμῆμα ἐργασίας τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. — *188, 205.*

Πρός ὅλους τούς ἐργαζόμενους, πρός ὅλους τούς ἐργάτες καί τούς στρατιῶτες τῆς Πετρούπολης. [Ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) γιά τήν ἀπαγόρευση τῆς

διαδήλωσης]. — «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 78, 23 (10) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *322, 330, 429, 445*.

Πρός τό στρατό. [Ἔκκληση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 55, 2 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *14-16*.

Πρός τούς κατοίκους τῆς Πετρούπολης! Πρός τούς ἐργάτες! Πρός τούς στρατιῶτες! Πρός ὅλους τούς τίμιους πολίτες! Ἡ συκοφαντία πρέπει νά ξεσκεπαστεῖ! Στό δικαστήριο τούς συκοφάντες! [Προκήρυξη]. Χωρίς τόπο ἔκδοσης. [1917]. 1 σελ. Ὑπογραφή: Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΣΔΕΚΡ. — *427*.

Πρός τούς λαούς ὅλου τοῦ κόσμου.— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, 15 τοῦ Μάρτη, σελ. 1. Ὑπογραφή: Τό Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. — *198, 270, 272, 277-278, 281, 285, 288, 290, 371*.

Πρός τούς σοσιαλιστές ὅλων τῶν χωρῶν. [Ἔκκληση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν].— «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 55, 2 τοῦ Μάη, σελ. 1-2. — *11-13*.

«Προσβεστσένιγε», Πετρούπολη. — *113*.

Ἡ πρόταση τοῦ σ. Σμίλγκα — βλ. Στήν Κεντρική Ἐπιτροπή γαιῶν.

Πυροβολισμοί στό Νιέβσκι. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 109, 5 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 3. — *431*.

Πυροβολισμοί στό Νιέβσκι. — «Μπιρζεβίγε Βέντομοστι». Ἀπογευματινή ἔκδοση, 1917, ἀρ. φύλ. 16317, 4 (17) τοῦ Ἰούλη, σελ. 2-3. — *410*.

«Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη. — *127, 193, 213, 222, 229, 293, 313, 318, 347, 368, 381, 398, 400*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 35, 20 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 1. — *210*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 39, 25 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2· ἀρ. φύλ. 40, 26 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2· ἀρ. φύλ. 41, 27 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. — *23-24*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 42, 28 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2. — *4, 5-6*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 56, 14 τοῦ Μάη, σελ. 1-2. — *232-234, 266, 312, 316*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 57, 16 τοῦ Μάη, σελ. 1-2. — *210*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 63, 24 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *213-214*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 66, 27 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *222*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 67, 28 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *229-230*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 80, 14 τοῦ Ἰούνη, σελ. 2. — *343-346*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 81, 15 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2. — *351-352*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 82, 16 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2. — *348-349*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 83, 17 τοῦ Ἰούνη, σελ. 2-3. — *369*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 93, 29 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-3. — *398-399, 404-405*.

«Ρέτς», Πετρούπολη. — *18, 33, 56, 57, 61, 86, 94, 95, 103, 125, 127, 214, 215, 221, 234, 293, 295, 381, 413*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 76 (3818), 31 τοῦ Μάρτη (13 τοῦ Ἀπρίλη), σελ. 1. — *85, 89*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 91 (3833), 20 τοῦ Ἀπρίλη (3 τοῦ Μάη), σελ. 4. — *1, 58, 62, 91*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 93 (3835), 22 τοῦ Ἀπρίλη (5 τοῦ Μάη), σελ. 4. — *1*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 100 (3842), 30 τοῦ Ἀπρίλη (13 τοῦ Μάη), σελ. 5. — *8*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 104 (3846), 5 (18) τοῦ Μάη, σελ. 1, 2, 3-4. — *33-35, 37-39*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 105 (3847), 6 (19) τοῦ Μάη, σελ. 4. — *76, 88, 437-438*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 106 (3848), 7 (20) τοῦ Μάη, σελ. 3. — *61, 255*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 107 (3849), 9 (22) τοῦ Μάη, σελ. 2. — *55-56, 61*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 110 (3852), 12 (25) τοῦ Μάη, σελ. 4. — *103*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 112 (3854), 14 (27) τοῦ Μάη, σελ. 2, 5. — *94, 95, 103, 104, 105-106, 108, 109, 312, 315, 357, 387, 388*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 117 (3859), 20 τοῦ Μάη (2 τοῦ Ἰούνη), σελ. 3. — *168-169, 171, 173, 178*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 118 (3860), 21 τοῦ Μάη (3 τοῦ Ἰούνη), σελ. 5. — *170, 446*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 122 (3864), 27 τοῦ Μάη (9 τοῦ Ἰούνη), σελ. 2, 4, 5. — *215, 216*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 123 (3865), 28 τοῦ Μάη (10 τοῦ Ἰούνη), σελ. 4. — *229*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 126 (3868), 1 (14) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1, 3. — *253, 254, 258-259, 286*.

«Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 128 (3870), 3 (16) τοῦ Ἰούνη, σελ. 2. — *295, 296*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 129 (3871), 4 (17) τοῦ Ἰούνη, σελ. 3-5. — *297-298, 300, 301-302, 311-312, 318*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 137 (3879), 14 (27) τοῦ Ἰούνη, σελ. 1, 3. — *341-342*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 141 (3883), 18 τοῦ Ἰούνη (1 τοῦ Ἰούλη), σελ. 1. — *373-374*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 149 (3891), 28 τοῦ Ἰούνη (11 τοῦ Ἰούλη), σελ. 3. — *390-391*.
— 1917, ἀρ. φύλ. 150 (3892), 29 τοῦ Ἰούνη (12 τοῦ Ἰούλη), σελ. 4. — *401-402*.

Ροστόφ. Ν. Οἱ δυό πόλοι. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 93, 29 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1-2. — *404-405*.

«Ρούσκαγια Βόλια», Πετρούπολη. — *36, 125, 209, 214, 234, 349*.
— Ἀπογευματινή ἔκδοση, Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 96, 4 τοῦ Μάη, σελ. 3. — *36*.

— 1917, ἀρ. φύλ. 143, 18 τοῦ Ἰούνη, σελ. 5. — *369*.

«Ρούσκαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη. — *226*.

Σαλτικόφ-Στσεντρίν, Μ.Ε. Καλοπροαίρετοι λόγοι. — *214*.

Σαντομίρσκι, Α. Ἡ πάλη γιά τήν ὀργάνωση τῆς βιομηχανίας. (Ἀπό τό λεκανοπέδιο τοῦ Ντονιέτς). — «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 61, 29 τοῦ Ἰούνη (12 τοῦ Ἰούλη), σελ. 1. — *396-397*.

[*Σινγκαριόφ, Α.Ι. Τηλεγράφημα στόν ἔπαρχο τῆς ἐπαρχίας Ράνενμπουργκ, σχετικά μέ τή λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς*]. «Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 33, 15 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2, στό ἄρθρο: [Λένιν, Β.Ι.] «Προαιρετική συμφωνία», ἀνάμεσα στούς τσιφλικάδες καί στούς ἀγρότες. — *18-20*.

— [*Τηλεγράφημα στόν ἔπαρχο τῆς ἐπαρχίας Ράνενμπουργκ σχετικά μέ τή λύση τοῦ ζητήματος τῆς γῆς*]. — «Ντιέν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. (1604) 33, 14 τοῦ Ἀπρίλη, σελ. 2, στό ἄρθρο: Πονομαριόφ, Κ. «Αὐθαίρετο μοίρασμα». — *18-20, 170, 172, 173, 176, 177, 178, 179*.

Ἡ σιωπή εἶναι χρυσός. — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 59, 27 τοῦ Μάη, σελ. 2, στή στήλη: Τύπος καί ζωή. — *214, 245-246*.

«Σολντάτσκαγια Πράβντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 13, 16 (3) τοῦ Μάη. Παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Σολντάτσκαγια Πράβντα», σελ. 1-4. — *6, 48, 95, 106, 114, 131-132, 133, 134, 168, 172, 257, 267, 314, 318, 440, 441*.

«Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», [Βίλνα — Πετρούπολη] — Παρίσι – Γενεύη. — *71*.

*— Γενεύη, 1915, ἀρ. φύλ. 47, 13 τοῦ Ὀχτώβρη, σελ. 2. — *71, 72, 100, 439*.

— 1915, ἀρ. φύλ. 48, 20 τοῦ Νοέμβρη, σελ. 2. — *425*.

«Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», Μόσχα, 1917, ἀρ. φύλ. 59, 1 τοῦ Ἰούνη (19 τοῦ Μάη), σελ. 3. — *291*.

Στατιστική τῆς γαιοκτησίας γιά τό 1905. Συλλογή στοιχείων γιά 50 κυβερνεῖα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, Πετρούπολη, τυπογρ. Μινκόφ, 1907, 199 σελ.· 1 σελ. πίνακες. (Κεντρική στατιστική ἐπιτροπή τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν). — *173, 174, 176, 182, 186*.

Στήν Κεντρική ἐπιτροπή γαιῶν. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 117 (3859), 20 τοῦ Μάη (2 τοῦ Ἰούνη), σελ. 3. — *168-169, 171, 173, 178*.

Στήν Προσωρινή κυβέρνηση. Διαταγή γιά τήν ἐκκένωση τῆς βίλας Ντουρνοβό. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 86, 8 τοῦ Ἰούνη, σελ. 10. — *321*.

Στό Διεθνές τμῆμα. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 78, 30 τοῦ Μάη, σελ. 4. — *243-246*.

Στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 62, 10 τοῦ Μάη, σελ. 3. — *63-64*.

Στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 112 (3854), 14 (27) τοῦ Μάη, σελ. 5. — *94, 95, 105-106, 108, 109, 312, 315, 357, 387, 388*.

Στό χεῖλος τῆς καταστροφῆς. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 107 (3849), 9 (22) τοῦ Μάη, σελ. 2. — *61*.

Συζητήσεις γιά «εἰρήνη χωρίς προσαρτήσεις». — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 51, 17 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *231*.

Συνδυασμοί τῶν ὑποψηφίων πού προτάθηκαν γιά τά αἱρετά Δημοτικά συνοικιακά συμβούλια. — «Βέντομοστι Ὀμπστσέστβεννοβο Γκραντονατσάλστβα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 56 (101), 17 τοῦ Μάη. Δωρεάν παράρτημα τῆς ἐφημ. «Βέντομ. Ὀμπστσέστβ. Γκραντον.», ἀρ. φύλ. 56, (101), σελ. 1-12. Στό παράρτημα λαθεμένα ἀναφέρεται: ἀρ. φύλ. 57 (101). — *190-191, 193, 194*.

Σύντροφοι ἐργάτες καί στρατιῶτες! [Ἔκκληση τῶν Ἐκτελεστικῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν σχετικά μέ τή διαδήλωση τῆς 3 καί τῆς 4 τοῦ Ἰούλη]. — «Ἰσβέστια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 109, 5 τοῦ Ἰούλη, σελ. 1. — *419*.

Σύντροφοι ἐργάτες καί στρατιῶτες τῆς Πετρούπολης! [Προκήρυξη γιά εἰρηνική καί ὀργανωμένη διαδήλωση. 4 (17) τοῦ Ἰούλη 1917. Προκήρυξη. Χωρίς τόπο ἔκδοσης. 1917]. — 1 σελ. Ὑπογραφές: Ἡ ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἡ Ἐπιτροπή Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἡ διαχτιδική ἐπιτροπή τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἡ Στρατιωτική ὀργάνωση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἡ Ἐπιτροπή τοῦ ἐργατικοῦ τμήματος τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν βουλευτῶν. — *428*.

[*Σύντροφοι ἐργάτες καί στρατιῶτες τῆς Πετρούπολης!* Προκήρυξη γιά εἰρηνική καί ὀργανωμένη διαδήλωση. 4 (17) τοῦ Ἰούλη. 1917]. — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 92, 5 τοῦ Ἰούλη, σελ. 1. Μέ τό γενικό τίτλο: Ντοκουμέντα. — *428*.

Σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 118 (3860), 21 τοῦ Μάη (3 τοῦ Ἰούνη), σελ. 5. — *446*.

Σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς δούμας. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 129 (3871), 4 (17) τοῦ Ἰούνη, σελ. 3-5. Ὑπογραφή: Γιακ. Λιβ. — *300, 301-302, 311-312, 318*.

Τά σχέδια τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ. — «Νόβαγια Ζίζν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 17, 7 (20) τοῦ Μάη, σελ. 3. — *52, 53-54, 56*.

Σχέδιο διακήρυξης τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 59, 6 τοῦ Μάη, σελ. 1-2. Μέ τό γενικό τίτλο: Μέ ποιούς ὅρους οἱ σύντροφοί μας μπῆκαν στήν κυβέρνηση. — *36*.

Σχέδιο τροποποίησης τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος-μίνιμουμ. — Στό ἴδιο, σελ. 13-16. — *137*.

Σχέδιο τροποποίησης τῶν σημείων τοῦ προγράμματος πού σχετίζονται μέ τή δημόσια ἐκπαίδευση. — Στό βιβλίο: Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ κόμματος. Μέ θεώρηση καί πρόλογο τοῦ Ν. Λένιν. Πετρούπολη, «Πριμπόι», 1917, σελ. 16-18. (ΣΔΕΚΡ). — *137*.

Σχετικά μέ τή δημιουργία ἐπαναστατικῆς ἐξουσίας. [Κύριο ἄρθρο]. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 56, 3 τοῦ Μάη, σελ. 1. — *18*.

Σχετικά μέ τήν ὑπόθεση Μαλινόβσκι. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 83, 17 τοῦ Ἰούνη, σελ. 2-3. — *369*.

Σχετικά μέ τίς ἐκλογές Δημοτικῶν συνοικιακῶν συμβουλίων. — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 39, 3 τοῦ Μάη, σελ. 1. Μέ τό γενικό τίτλο: Τό ζήτημα τῶν Δήμων στό πρόγραμμα τῶν ἐσέρων. — *23-24*.

Τελευταῖες εἰδήσεις. — «Ρέτς», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 106 (3848), 7 (20) τοῦ Μάη, σελ. 3. — *61, 255*.

Τί θέλει ἡ νέα Προσωρινή κυβέρνηση. 3. Πάλη ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος. — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 63, 11 τοῦ Μάη, σελ. 2-3. — *74-75*.

Τσερεβάνιν, Ν. Ἡ πάλη γιά τήν εἰρήνη καί ἡ ἄμυνα. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 57, 16 τοῦ Μάη, σελ. 1-2. — *210*.

Τσερνόφ, Β.Μ. Λαθεμένο συμπέρασμα ἀπό σωστή προϋπόθεση. — «Ντιέλο Ναρόντα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 75, 15 τοῦ Ἰούνη, σελ. 1. — *347, 350-352*.

* *Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος.* Μέ ἐπιμέλεια καί πρόλογο τοῦ Ν. Λένιν. Πετρούπολη, «Πριμπόι», 1917, 32 σελ. (ΣΔΕΚΡ). — *137-138, 145-146*.

Ἡ ὑπόθεση Μαλινόβσκι. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 63, 24 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *213-214*.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ προβοκάτορα Μαλινόβσκι. Οἱ καταθέσεις τοῦ Λένιν καί τοῦ Ζηνόβιεφ. — «Μπιρζεβίγε Βέντομοστι», Πρωϊνή ἔκδοση. Πετρούπολη 1917, ἀρ. φύλ. 16286, 16 (29) τοῦ Ἰούνη, σελ. 4. — *354*.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ Ρ. Β. Μαλινόβσκι. — «Ντιέν», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. (1647) 86, 16 τοῦ Ἰούνη, σελ. 3. — *354.*

«Φινάνσοβαγια Γκαζέτα», «Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 468, 17 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *122.*

Χέρτσεν, Α. Ι. Τό μοιρολόγι. — *253-254.*

Ἡ χώρα σέ κίνδυνο. — «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 56, 14 τοῦ Μάη, σελ: 1-2. — *232-234, 266, 312, 316.*

«Χωρίς προσαρτήσεις». — «Ἰσβέστιγια τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν Ἐργατῶν καί Στρατιωτῶν Βουλευτῶν», 1917, ἀρ. φύλ. 67, 16 τοῦ Μάη, σελ. 2. — *114-115, 116, 198-199, 251, 269, 283, 285.*

Ψηφίστε τούς ὑποψήφιους τοῦ Κόμματος τῆς λαϊκῆς ἐλευθερίας! [Ἔκκληση τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς]. — «Νόβογε Βρέμια», Πετρούπολη, 1917, ἀρ. φύλ. 14787, 27 τοῦ Μάη (9 τοῦ Ἰούνη), σελ. 5. — *211.*

Abgeordnetenhaus. 27. Sitzung. 16. März. — «Vorwärts», Berlin, 1916, Nr. 76, 17. März. Beilage zu Nr. 76 des «Vorwärts», S. 2. — *272.*

*«*Appeal to Reason*», Girard, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — *100—101.*

Clausewitz, K. Hinterlassene Werke über Krieg und Kriegführung. Bd. 1, T. 1. Vom Kriege. Berlin, Dümmler, 1832. XXVIII, 371 S. — *78—79, 82.*

**Debs, E. When I shall Fight.* — «Appeal to Reason», Girard, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — *100—101.*

«L'Humanité», Paris. — *83.*

Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Außerordentlichen Internationalen Sozialistenkongreß zu Basel]. — In: Außerordentlicher Internationaler Sozialistenkongreß zu Basel. Berlin, Buchh. «Vorwärts», 1912, S. 23—27. — *284.*

Programm der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands, beschlossen auf dem Parteitag zu Erfurt 1891. — In: Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Erfurt vom 14. bis 20. Oktober 1891. Berlin, «Vorwärts», 1891, S. 3—6. — *219.*

«Vorwärts», Berlin. — *238, 295, 333.*

— 1916, Nr. 76, 17. März. Beilage zu Nr. 76 des «Vorwärts», S. 2. — *272.*

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Α

Ἀβίλοφ, Μπ. Β. (1874-1938) — σοσιαλδημοκράτης, δημοσιογράφος καί στατιστικός. Ἀντιπρόσωπος στό III συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ ἀπομέρους τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας «Βπεριόντ» τοῦ Χαρκόβου· στό συνέδριο κράτησε συμφιλιωτιστική στάση ἀπέναντι στούς μενσεβίκους. Τό 1905 πῆρε ἐνεργό μέρος στήν ἔνοπλη ἐξέγερση στό Χάρκοβο. Τό 1917 βγῆκε ἀπό τό Κόμμα, συνεργαζόταν μέ τή μισομενσεβίκικη ἐφημερίδα «Νόβαγια Ζίζν» καί σέ συνέχεια μπῆκε στήν ὀργάνωση τῶν σοσιαλδημοκρατῶν διεθνιστῶν. Ἀπό τό 1918 ἀποχώρησε ἀπό τήν πολιτική δράση. Μέχρι τό 1928 ἐργαζόταν στήν Κεντρική διεύθυνση στατιστικῆς τῆς ΕΣΣΔ, ἀπό τό 1929 — στήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου τῆς ΣΟΣΔΡ, ἀργότερα — στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν. — *206, 239-240, 247-249, 292-294, 391.*

Ἄζεφ, Ε. Φ. (1869-1918) — ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων καί ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς «μαχητικῆς ὀργάνωσής» του, μυστικός πράκτορας τῆς Διεύθυνσης ἀστυνομίας ἀπό τό 1892. Γιά νά ἀποκτήσει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἐσέρων καθοδηγητῶν προετοίμασε καί διέπραξε μερικές τρομοκρατικές πράξεις. Ταυτόχρονα πολλές φορές πρόδινε στήν ἀστυνομία μέλη τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων καί τῆς «μαχητικῆς ὀργάνωσής» του. Τό 1906 ἀπότρεψε ἀπόπειρα κατά τοῦ ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν Ντουρνοβό καί τό 1907 κατά τοῦ Νικολάου Β΄. Τό 1908 ὁ Ἄζεφ ξεσκεπάστηκε. — *292, 354.*

Ἀλέξανδρος Α΄ (Ρομάνοφ) (1777-1825) — ρῶσος αὐτοκράτορας (1801-1825). — *5, 6.*

Ἀλέξανδρος Γ΄ (Ρομάνοφ) (1845-1894) — ρῶσος αὐτοκράτορας (1881-1894). — *21.*

Ἀλέξινσκι, Γκ. Α. (γεν. τό 1879) — στίς ἀρχές τῆς πολιτικῆς του δράσης ἦταν σοσιαλδημοκράτης. Στήν περίοδο τῆς πρώτης ρωσικῆς ἐπανάστασης προσχώρησε στούς μπολσεβίκους. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης ἦταν ὀτζοβιστής, ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς ἀντικομματικῆς ὁμάδας «Βπεριόντ». Τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου — σοσιαλσωβινιστής, συνεργάτης πολλῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων. Τό 1917 μπῆκε στήν ὁμάδα τοῦ Πλεχάνοφ «Γεντίνστβο». Ὑποστήριζε ἀντεπαναστατικές θέσεις. Τόν Ἰούλη τοῦ 1917, ἀφοῦ σκάρωσε μαζί μέ τή στρατιωτική κατασκοπεία πλαστά ντοκουμέντα, συκοφαντοῦσε τόν Β.Ι. Λένιν καί τούς μπολσεβίκους. Τόν Ἀπρίλη τοῦ 1918 κατέφυγε στό ἐξωτερικό. Στήν

ἐμιγκράτσια προσχώρησε στό στρατόπεδο τῆς πιό μαύρης ἀντίδρασης. — *410-413, 415, 416, 418, 434.*

Ἄντλερ (Adler), *Φρίντριχ* (1879-1960) — αὐστριακός σοσιαλδημοκράτης, ἕνας ἀπό τούς θεωρητικούς τοῦ λεγόμενου «αὐστρομαρξισμοῦ», πού σκέπαζε μέ μαρξιστική φρασεολογία τήν ἄρνηση τοῦ ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ, τῆς ταξικῆς πάλης τοῦ προλεταριάτου. Στά 1910-1911 — διευθυντής τῆς ἐφημερίδας «Volksrecht» («Τό Δίκαιο τοῦ Λαοῦ»), ὀργάνου τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Ἑλβετίας, κατόπιν ἔγινε γραμματέας τοῦ αὐστριακοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος. Στίς 21 τοῦ Ὀχτώβρη 1916 ἔκανε μιά τρομοκρατική πράξη — πυροβόλησε καί σκότωσε τόν πρωθυπουργό τῆς Αὐστρίας κόμητα Στύργκχ. Ὁ Ἄντλερ ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς κεντριστικῆς (II^1/$_2$) Διεθνοῦς (1921-1923), καί σέ συνέχεια ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐργατικῆς Διεθνοῦς. — *97, 332-333.*

Αὐξέντιεφ, Ν. Ντ. (1878-1943) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, μέλος τῆς ΚΕ του. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν φανατικός σοσιαλσωβινιστής· συνεργαζόταν στίς ἀμυνίτικες ἐκδόσεις «Ζά ρουμπεζόμ», «Νόβοστι», «Πριζίβ». Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν· ὑπουργός Ἐσωτερικῶν στή δεύτερη Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ τοῦ Κέρενσκι, ἀργότερα πρόεδρος τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ «Προσωρινοῦ Συμβουλίου τῆς Ρωσικῆς Δημοκρατίας» (Προκοινοβουλίου). Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῶν ἀντεπαναστατικῶν κινημάτων. Τό 1918 πρόεδρος τοῦ λεγόμενου «Διευθυντηρίου τῆς Οὐφά»· μετά κατέφυγε στό ἐξωτερικό, ὅπου συνέχισε νά παλεύει δραστήρια ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. — *396.*

Β

Βαντερβέλντε (Vandervelde), *Αἰμίλ* (1866-1938) — ἡγέτης τοῦ Ἐργατικοῦ κόμματος τοῦ Βελγίου, πρόεδρος τοῦ Διεθνοῦς σοσιαλιστικοῦ γραφείου τῆς II Διεθνοῦς, ὑποστήριζε ἀκραῖες ὀπορτουνιστικές θέσεις. Τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν σοσιαλσωβινιστής, πῆρε μέρος στήν ἀστική κυβέρνηση. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 πῆγε στή Ρωσία γιά νά προπαγανδίσει τή συνέχιση τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Τήρησε ἐχθρική στάση ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, βοήθησε ἐνεργά τήν ἔνοπλη ἐπέμβαση ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία· κατέβαλε πολλές προσπάθειες γιά τήν ἀνασυγκρότηση τῆς II Διεθνοῦς. Στά 1925-1927 ἦταν ὑπουργός Ἐξωτερικῶν στή βασιλική κυβέρνηση τοῦ Βελγίου, πῆρε μέρος στήν ὑπογραφή τῶν συμφωνιῶν τοῦ Λοκάρνο (1925), πού στρέφονταν κατά τῆς ΕΣΣΔ, καταπολεμοῦσε δραστήρια τή δημιουργία ἑνιαίου ἀντιφασιστικοῦ μετώπου τῶν κομμουνιστῶν καί τῶν σοσιαλιστῶν. Ἔγραψε μιά σειρά βιβλία καί μπροσοῦρες, στίς ὁποῖες, ὅπως τόνιζε ὁ Β.Ι. Λένιν, «ὁ μικροαστικός ἐκλεκτικισμός» στρέφεται «ἐνάντια στό μαρξισμό, ἡ σοφιστεία ἐνάντια στή διαλεκτική, ὁ φιλισταϊκός ρεφορμισμός ἐνάντια στήν προλεταριακή ἐπανάσταση» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 28ος, σελ. 302). — *245, 250, 295.*

Βενιζέλος, Ἐλευθέριος (1864-1936) — ἕλληνας κρατικός καί πολιτικός παράγοντας. Πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδας στά 1910-1915, 1917-1920, 1924, 1928-1932 καί τό 1933· ἦταν ὁ ἱδρυτής (1910) καί ὁ ἡγέτης τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων πού ἀντιπροσώπευε τά συμφέροντα τῆς μεγάλης ἀστικῆς τάξης, ἡ ὁποία συνδεόταν

μέ τό ἀγγλογαλλικό κεφάλαιο. Ὁ Βενιζέλος, ὅταν ἦλθε στήν ἐξουσία τό 1917, μέ τήν ὑποστήριξη τῶν ἀγγλο-γάλλων ἰμπεριαλιστῶν πού ἔδιωξαν ἀπό τήν Ἑλλάδα τό βασιλιά Κωνσταντίνο, ὁ ὁποῖος εἶχε φιλογερμανικό προσανατολισμό, παρέσυρε τή χώρα στόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο μέ τό μέρος τῆς Ἀντάντ. — *258.*

Βιχλιάγεφ, Π. Α. (1869-1928) — στατιστικός καί γεωπόνος, μέλος τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Διηύθυνε τό Τμῆμα οἰκονομικῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν ζέμστβο τοῦ Τβέρ, καί ἀπό τό 1907 ὡς τό 1917 καθοδηγοῦσε τό Τμῆμα στατιστικῆς τοῦ Συμβουλίου τῶν ζέμστβο τῆς Μόσχας. Στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση ἦταν ὑφυπουργός Γεωργίας. Ὕστερα ἀπό τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἐργαζόταν στήν Κεντρική διεύθυνση στατιστικῆς καί ἦταν καθηγητής σέ ἀνώτερα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα τῆς Μόσχας. — *192.*

Βόλσκι, Σ. Α. (Σοκολόφ, Α.Β.)* (γεν. τό 1880) — σοσιαλδημοκράτης. Μετά τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ προσχώρησε στούς μπολσεβίκους. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῶν ὀτζοβιστῶν, πῆρε μέρος στήν ὀργάνωση καί τή λειτουργία τῶν φραξιονιστικῶν σχολῶν τοῦ Κάπρι καί τῆς Μπολώνια (Ἰταλία) καί ἀνῆκε στήν ἀντικομματική ὁμάδα «Βπεριόντ». Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 δούλευε στό στρατιωτικό τμῆμα τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης. Ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κράτησε ἐχθρική στάση καί κατέφυγε στό ἐξωτερικό, γρήγορα ὅμως γύρισε στή Σοβιετική Ρωσία. Δούλευε στούς δασικούς συνεταιρισμούς, στήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου καί στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐμπορίου. Ἀπό τό 1927 ἀσχολήθηκε μέ συγγραφική δουλιά. — *347.*

Βοντοβόζοφ, Β. Β. (1864-1933) — δημοσιολόγος φιλελεύθερης ναροντνικιστικῆς κατεύθυνσης. Ἀπό τό 1904 ἦταν μέλος τῆς Σύνταξης τῆς ἐφημερίδας «Νάσα Ζίζν»· τό 1906 ἦταν συνεργάτης τῆς ἐφημερίδας τῶν ἀριστερῶν καντέτων «Τοβάριστς», στήν περίοδο τῆς ἐκλογικῆς καμπάνιας γιά τήν II Κρατική δούμα προσχώρησε στούς τρουντοβίκους. Τό 1912 δημοσίευσε τά ἔργα του στό περιοδικό «Ζαπρόσι Ζίζνι», ὅπου συνεργάζονταν οἱ καντέτοι, οἱ «λαϊκοί σοσιαλιστές» καί οἱ μενσεβίκοι-λικβιναριστές. Τό 1917 ὁ Βοντοβόζοφ μπῆκε στή Σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ «Μπίλογε», συνεργαζόταν στή φιλελευθερο-ἀστική ἐφημερίδα «Ντιέν». Κράτησε ἐχθρική στάση ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Τό 1926 κατέφυγε στό ἐξωτερικό. — *58-59, 90, 91-92.*

Γ

Γερμόλενκο, Ντ. Σ. (γεν. τό 1874) — ἀνθυπασπιστής, ὑπηρετοῦσε στήν ἀντικατασκοπεία, στρατιωτικός κατάσκοπος. — *413-414, 424-425.*

Γκανέτσκι (Φιούρστενμπεργκ), Γ. Σ. (1879-1937) — ἐπιφανής παράγοντας τοῦ πολωνικοῦ καί τοῦ ρωσικοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Μέλος τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος ἀπό τό 1896. Πῆρε μέρος σέ μιά σειρά συνέδρια τῆς Σοσιαλδημοκρατίας τοῦ Βασιλείου τῆς Πολωνίας καί τῆς Λιθουανίας, καθώς καί στό II, IV καί V συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ. Στό V συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ ἐκλέχτηκε μέλος τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος. Μέλος τῆς Κεντρικῆς Διοίκησης τῆς ΣΔΒΠ καί Λ. Στό VI

---

* Τά ὑπογραμμισμένα στήν παρένθεση εἶναι τά πραγματικά ὀνοματεπώνυμα.

συνέδριο τῆς ΣΔΒΠ καί Λ (1908), ἐπειδή διαφώνησε σέ μιά σειρά ἐσωκομματικά ζητήματα, βγῆκε ἀπό τήν Κεντρική Διοίκηση καί μετά τή διάσπαση τῆς πολωνικῆς σοσιαλδημοκρατίας τό 1912 ἦταν ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς λεγόμενης «ροζλαμοβικῆς» ἀντιπολίτευσης πού βρισκόταν πιό κοντά στούς μπολσεβίκους. Τήν περίοδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν μέ τό μέρος τῆς Ἀριστερᾶς τοῦ Τσίμμερβαλντ. Ἐπανειλημμένα πιάστηκε καί ἐξορίστηκε. Τό 1917 ἦταν μέλος τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἐργάστηκε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν καί μετά σέ διπλωματικές ὑπηρεσίες, ἦταν μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐμπορίου καί τοῦ ΑΣΛΟ. Ἀπό τό 1935 — ἦταν διευθυντής τοῦ Κρατικοῦ Μουσείου τῆς Ἐπανάστασης τῆς ΕΣΣΔ. — *414-415, 416, 425.*

Γκέλφαντ, Α. Λ. — *βλ.* Πάρβους.

Γκέντ (Cuesde), *Ζύλ (Μπαζίλ, Ματιέ)* (1845-1922) — ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί καθοδηγητές τοῦ γαλλικοῦ σοσιαλιστικοῦ κινήματος καί τῆς II Διεθνοῦς. Ἄρχισε τήν πολιτική του δράση στά χρόνια 1865-1870. Κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῶν ἐργασιῶν τοῦ Κ. Μάρξ καί τοῦ Φ. Ἔνγκελς πέρασε στίς θέσεις τοῦ μαρξισμοῦ. Τό 1901 ὁ Γκέντ καί οἱ ὀπαδοί του δημιούργησαν τό Σοσιαλιστικό κόμμα τῆς Γαλλίας, πού τό 1905 συγχωνεύτηκε μέ τό ρεφορμιστικό Γαλλικό σοσιαλιστικό κόμμα καί πῆρε τόν τίτλο τοῦ Ἑνωμένου γαλλικοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Ὁ Γκέντ ἔκανε πολλά γιά τή διάδοση τῶν ἰδεῶν τοῦ μαρξισμοῦ καί τήν ἀνάπτυξη τοῦ σοσιαλιστικοῦ κινήματος στή Γαλλία.

Ὡστόσο ὁ Γκέντ, παλεύοντας ἐνάντια στήν πολιτική τῶν δεξιῶν σοσιαλιστῶν, ἔκανε λάθη σεχταριστικοῦ χαρακτήρα τόσο στά ζητήματα τῆς θεωρίας, ὅσο καί τῆς τακτικῆς. Ἀπό τήν ἀρχή τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου κρατοῦσε στάση σοσιαλσωβινιστική καί μπῆκε στήν ἀστική κυβέρνηση τῆς Γαλλίας. Τό 1920 ὁ Γκέντ δέν ἀκολούθησε τήν πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου τοῦ Γαλλικοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος στήν Τούρ πού ἀποφάσισε νά προσχωρήσει στήν Κομμουνιστική Διεθνή. — *295* .

Γκιλμπό (Guilbeaux), *Ἀνρί* (1885-1938) — γάλλος σοσιαλιστής, δημοσιογράφος. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν κεντριστής, ἔβγαζε τό περιοδικό «Demain» («Αὔριο»), τασσόταν ὑπέρ τῆς ἀποκατάστασης τῶν διεθνιστικῶν δεσμῶν. Τό 1916 πῆρε μέρος στή συνδιάσκεψη τοῦ Κίνταλ. Ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1920-1930 ζοῦσε στή Γερμανία, ἦταν ἀνταποκριτής τῆς ἐφημερίδας «L' Humanité» («Ἡ Ἀνθρωπότητα»).

Κατόπιν πέρασε στίς τροτσκιστικές θέσεις, συνεργαζόταν στόν ἐθνικιστικό Τύπο, κρατοῦσε ἐχθρική στάση ἀπέναντι στήν ΕΣΣΔ. — *103-104.*

Γκόλντμαν, Μ. Ι. — *βλ.* Λίμπερ, Μ.Ι.

Γκουζόν, Γ. Π. — μεγαλοβιομήχανος, ἀπό τό 1900 ἦταν διευθυντής τοῦ συμβουλίου τῆς ἑταιρίας μεταλλικοῦ ἐργοστασίου τῆς Μόσχας (ὡς τά μέσα τοῦ 1917), μέλος τῆς «Γαλλικῆς ἑταιρίας ἀλληλοβοήθειας», πρόεδρος τοῦ «Συλλόγου ἐργοστασιαρχῶν τῆς περιοχῆς τῆς Μόσχας». — *395-396, 397.*

Γκούρβιτς, Φ. Ι. — *βλ.* Ντάν, Φ. Ι.

Γκουτσκόφ, Α. Ι. (1862-1936) — μεγαλοκαπιταλιστής, ὀργανωτής καί ἡγέτης τοῦ Κόμματος τῶν ὀχτωβριστῶν. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς πολεμικῆς βιομηχανίας καί μέλος τοῦ Εἰδικοῦ συμβουλίου ἄμυνας. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ

Φλεβάρη 1917 ἔγινε ὑπουργός Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν στήν πρώτη ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Τόν Αὔγουστο τοῦ 1917 πῆρε μέρος στήν ὀργάνωση τοῦ πραξικοπήματος τοῦ Κορνίλοφ. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καταπολέμησε τή Σοβιετική ἐξουσία· λευκός ἐμιγκρές. — *1, 7, 15, 245, 311, 332, 348, 364, 366.*

Γκρίμμ (Grimm), *Ρόμπερτ* (1881-1958) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Ἑλβετίας, στά 1909-1918 ἦταν γραμματέας του καί διευθυντής τῆς ἐφημερίδας «Berner Tagwacht» («Ὁ Φρουρός τῆς Βέρνης»). Ἀπό τό 1911 — μέλος τοῦ ἑλβετικοῦ Κοινοβουλίου. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν κεντριστής, πρόεδρος τῶν συνδιασκέψεων τοῦ Τσίμμερβαλντ καί τοῦ Κίνταλ, πρόεδρος τῆς Διεθνοῦς Σοσιαλιστικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς κεντριστικῆς (II^1/$_2$) Διεθνοῦς. Στά 1945-1946 πρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ συμβουλίου τῆς Ἑλβετίας. — *295, 303, 308.*

Γκρόμαν, Β. Γκ. (γεν. τό 1874) — σοσιαλδημοκράτης, μενσεβίκος. Συντάκτης ἑνός σχεδίου ἀγροτικοῦ προγράμματος, ἀπό ἐκεῖνα πού ὑποβλήθηκαν στό IV (Ἑνωτικό) συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ. Μετεῖχε στή Σύνταξη τοῦ μενσεβίκικου περιοδικοῦ «Νάσε Ντιέλο». Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης ἦταν λικβιναριστής. Ἀπό τίς ἀρχές τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν προϊστάμενος τοῦ ἐπισιτισμοῦ στήν Πετρούπολη. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση γιά κάμποσα χρόνια δούλευε στό διοικητικό καί οἰκονομικό τομέα. Τό 1931 καταδικάστηκε γιά ἀντεπαναστατική δράση. — *208.*

Γουλιέλμος Β΄ (Χοεντζόλλερν) (1859-1941) — γερμανός αὐτοκράτορας καί βασιλιάς τῆς Πρωσίας (1888-1918). — *11, 15-16, 45-46, 48-49, 103, 244, 303-304.*

Ε

Ἔνγκελς (Engels), *Φρίντριχ* (1820-1895) — ἕνας ἀπό τούς θεμελιωτές τοῦ ἐπιστημονικοῦ κομμουνισμοῦ, ἀρχηγός καί δάσκαλος τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου, φίλος καί συνεργάτης τοῦ Κ. Μάρξ (βλ. τό ἄρθρο τοῦ Β.Ι. Λένιν «Φρίντριχ Ἔνγκελς». Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 2ος, σελ. 1-14). — *115, 119, 142, 159-160, 219-220, 266.*

Ζ

Ζασλάβσκι, Ντ. Ι. (1880-1965) — ἐπιφανής δημοσιογράφος, λογοτέχνης. Προσχώρησε στό ἐπαναστατικό κίνημα τό 1900. Τό 1903 μπῆκε στήν Μπούντ. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν ἀμυνίτης. Τό 1917 ἐκλέχτηκε στήν ΚΕ τῆς Μπούντ. Στά 1917-1918 καταπολεμοῦσε ἔντονα τούς μπολσεβίκους. Τό 1919, ἀφοῦ ἀναθεώρησε τίς πολιτικές του ἀπόψεις καί τίς ἀναγνώρισε σάν λαθεμένες, ἄρχισε νά ὑποστηρίζει τή Σοβιετική ἐξουσία. Ἦταν συνεργάτης τῆς «Λενινγκράτσκαγια Πράβντα», τῆς «Κράσναγια Γκαζέτα», τῆς «Ἰσβέστιγια», ἀπό τό 1928 ἔγινε μόνιμος συνεργάτης τῆς «Πράβντα». Μέλος τοῦ ΚΚΣΕ ἀπό τό 1934. — *381.*

Ζηνόβιεφ (Ραντομίσλσκι), Γκ. Ε. (1883-1936) — μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1901. Ἀπό τό 1908 ὡς τόν Ἀπρίλη τοῦ 1917 βρισκόταν ἐκπατρισμένος στό ἐξωτερικό, ἦταν μέλος τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐφημερίδας «Προλετάρι» καί τοῦ ΚΟ τοῦ Κόμματος, τῆς «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ». Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης κράτησε συμβιβαστική στάση ἀπέναντι στούς λικβιντα-

ριστές, στούς ὀτζοβιστές καί στούς τροτσκιστές. Τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἀκολουθοῦσε διεθνιστικές θέσεις. Στήν περίοδο τῆς προετοιμασίας καί τῆς διεξαγωγῆς τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης παρουσίασε ταλαντεύσεις, ἦταν ἐνάντια στήν ἔνοπλη ἐξέγερση. Ἡ δημοσίευση ἀπό τόν Κάμενεφ ἐξονόματός του καί ἐξονόματος τοῦ Ζηνόβιεφ στή μισομενσεβίκικη ἐφημερίδα «Νόβαγια Ζίζν» δήλωσης ὅτι δέν συμφωνοῦν μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ γιά τήν ἔνοπλη ἐξέγερση, ἦταν ἀποκάλυψη τῶν σχεδίων τοῦ Κόμματος. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κατεῖχε μιά σειρά ὑπεύθυνες θέσεις. Ἐπανειλημμένα τάχθηκε κατά τῆς λενινιστικῆς πολιτικῆς τοῦ Κόμματος· τό Νοέμβρη τοῦ 1917 ἦταν ὀπαδός τῆς δημιουργίας κυβέρνησης συνασπισμοῦ μέ συμμετοχή τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων· τό 1925 ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς «νέας ἀντιπολίτευσης»· τό 1926 ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ ἀντικομματικοῦ τροτσκιστικοζηνοβιεφικοῦ συνασπισμοῦ. Τό Νοέμβρη τοῦ 1927 διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα γιά τή φραξιονιστική του δράση. Τό 1928 ἀποκαταστάθηκε, ὅμως τό 1932 διαγράφηκε ξανά ἀπό τό Κόμμα. Τό 1933 ἀποκαταστάθηκε καί πάλι. Τό 1934 διαγράφηκε γιά τρίτη φορά ἀπό τό Κόμμα γιά τήν ἀντικομματική του δράση. — *71, 73, 103, 104, 427.*

Ζιτομίρσκι, Ι. Α. («Ὀτσόφ») (γεν. τό 1880) — προβοκάτορας, γιατρός. Συνεργαζόταν ἀπό τό 1902 μέ τούς πράκτορες τῆς ἀστυνομικῆς διεύθυνσης στό ἐξωτερικό, δίνοντας στοιχεῖα κυρίως γιά τή δράση τῶν ὀργανώσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ τῶν μπολσεβίκων. Τό 1917 ξεσκεπάστηκε σάν προβοκάτορας. — *222.*

Ι

Ἰλίν, Ι. — συνεργάτης τῆς ἐφημερίδας τῶν ἐσέρων «Ζεμλιά ἰ Βόλια», ἔγραψε τό ποίημα «Ἀπό τίς ἀνοιξιάτικες διαθέσεις», πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ζεμλιά ἰ Βόλια», ἀρ. φύλ. 36, 6 τοῦ Μάη, 1917. — *439.*

Ἰόνοφ (Κόιγκεν, Φ. Μ.) (1870-1923) — σοσιαλδημοκράτης, ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς Μπούντ, ἀργότερα μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Ἀπό τό 1893 δούλευε στούς σοσιαλδημοκρατικούς ὁμίλους τῆς Ὀδησσοῦ. Τό 1903 ἐκλέχτηκε μέλος τῆς ΚΕ τῆς Μπούντ. Τό Δεκέμβρη τοῦ 1908 πῆρε μέρος στίς ἐργασίες τῆς V συνδιάσκεψης τοῦ ΣΔΕΚΡ, στά βασικά ζητήματα ἀκολουθοῦσε τήν πλατφόρμα τῶν κομματικῶν μενσεβίκων· ἀργότερα κρατοῦσε συμφιλιωτιστική στάση ἀπέναντι στούς λικβιναριστές. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἀνῆκε στή διεθνιστική πτέρυγα τῆς Μπούντ πού ἀκολουθοῦσε θέση παραπλήσια πρός τόν κεντρισμό. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση μπῆκε στό ΚΚΡ (μπ), δούλευε στήν κομματική ἐπιτροπή περιοχῆς Βότσκ. — *222.*

Ἰορντάνσκι, Ν. Ι. (1876-1928) — σοσιαλδημοκράτης, μενσεβίκος. Στήν περίοδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου τασσόταν ὑπέρ τοῦ πολέμου. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ἐπίτροπος τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης στίς στρατιές τοῦ Νότιου-Δυτικοῦ μετώπου. Τό 1921 μπῆκε στίς γραμμές τοῦ ΚΚΡ (μπ)· τό 1922 ἐργαζόταν στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν καί στό Κρατικό ἐκδοτικό, ἔπειτα ἦταν πρεσβευτής στήν Ἰταλία. Ἀπό τό 1924 ἀσχολήθηκε μέ τή λογοτεχνία. — *192.*

Κ

Καβενιάκ (Cavaignac), *Λουί Ἐζέν* (1802-1857) — γάλλος στρατηγός, ἀντιδραστικός πολιτικός παράγοντας. Πῆρε μέρος στήν κατάκτηση τοῦ Ἀλγερίου

(1831-1848), διακρινόταν γιά τίς βάρβαρες μεθόδους διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου. Μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1848 ἔγινε διοικητής τοῦ Ἀλγερίου· τό Μάη τοῦ 1848, μετά τήν ἐκλογή του στή Συντακτική συνέλευση, ἔγινε ὑπουργός Στρατιωτικῶν· τόν Ἰούνη τοῦ 1848 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς στρατιωτικῆς δικτατορίας, ἔπνιξε μέ ἐξαιρετική σκληρότητα τήν ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν τοῦ Παρισιοῦ, πού ἔγινε τόν ἴδιο μήνα. Ἀπό τόν Ἰούλη ὡς τό Δεκέμβρη τοῦ 1848 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ὁ Καβενιάκ, ὅπως τόνιζε ὁ Κ. Μάρξ, ἦταν ἡ προσωποποίηση τῆς «δικτατορίας τῆς ἀστικῆς τάξης μέ τή βοήθεια τοῦ ξίφους» (Ἅπαντα, 2η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 7ος, σελ. 39). — *333, 343-346, 352.*

Κάμενεφ (Ρόζενφελντ), Λ. Μπ. (1883-1936) — μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1901. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης κρατοῦσε συμβιβαστική στάση ἀπέναντι στούς λικβιναριστές, τούς ὀτζοβιστές καί τούς τροτσκιστές. Ὅταν τό 1915 πιάστηκε, μπροστά στό τσαρικό δικαστήριο ἀποκήρυξε τό μπολσεβίκικο σύνθημα τῆς ἥττας τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης στόν ἱμπεριαλιστικό πόλεμο. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 τάχθηκε κατά τῆς λενινιστικῆς γραμμῆς τοῦ Κόμματος γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1917 ἐξονόματός του καί ἐξονόματος τοῦ Ζηνόβιεφ δημοσίευσε στή μισομενσεβίκικη ἐφημερίδα «Νόβαγια Ζίζν» τή δήλωση ὅτι δέν εἶναι σύμφωνος μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ γιά τήν ἔνοπλη ἐξέγερση, πράγμα πού ἀποκάλυψε τά σχέδια τοῦ Κόμματος. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ὁ Κάμενεφ κατεῖχε μιά σειρά ὑπεύθυνες θέσεις. Τάχθηκε ἐπανειλημμένα ἐνάντια στή λενινιστική πολιτική τοῦ Κόμματος: τό Νοέμβρη τοῦ 1917 ἦταν ὀπαδός τοῦ σχηματισμοῦ κυβέρνησης συνασπισμοῦ μέ τή συμμετοχή τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων, τό 1925 — ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς «νέας ἀντιπολίτευσης», τό 1926 — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ ἀντικομματικοῦ τροτσκιστικο-ζηνοβιεφικοῦ συνασπισμοῦ. Τό 1927 τό XV συνέδριο τοῦ ΠΚΚ (μπ) τόν διέγραψε ἀπό τό Κόμμα σάν δραστήριο παράγοντα τῆς τροτσκιστικῆς ἀντιπολίτευσης. Τό 1928 δήλωσε ὅτι ἀναγνωρίζει τά σφάλματά του καί ἀποκαταστάθηκε στό Κόμμα, ὡστόσο δέν σταμάτησε τήν ἀντικομματική του δράση καί τό 1932 διαγράφηκε καί πάλι ἀπό τό ΠΚΚ (μπ). Τό 1933 ἀποκαταστάθηκε ξανά στό Κόμμα. Τό 1934 γιά ἀντικομματική δράση διαγράφηκε γιά τρίτη φορά ἀπό τό Κόμμα. — *427.*

Καμκόφ (Κάτς), Μπ. Ντ. (1885-1938) — μέλος τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί ἡγέτες τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Τό 1918 τάχθηκε κατά τῆς συνθήκης εἰρήνης τοῦ Μπρέστ, ἦταν ἕνας ἀπ' αὐτούς πού πῆραν τήν πρωτοβουλία γιά τή δολοφονία τοῦ γερμανοῦ πρεσβευτῆ Μίρμπαχ, καί ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς ἐξέγερσης τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων στή Μόσχα. Γιά τήν ἀντεπαναστατική του δράση πιάστηκε καί καταδικάστηκε ἀπό τό Στρατοδικεῖο. Ἀργότερα δούλευε στόν τομέα τῆς στατιστικῆς. — *245.*

Κατιλίνας (Catilina), *Λεύκιος Σέργιος* (περίπου στά χρόνια 108-62 π.χρ.) — ρωμαῖος πολιτικός παράγοντας, πατρίκιος, ὀργανωτής συνωμοσίας κατά τῆς ἀριστοκρατικῆς δημοκρατίας. — *324.*

Κατκόφ, Μ. Ν. (1818-1887) — τσιφλικάς, ἀντιδραστικός δημοσιολόγος. Ἄρχισε τήν πολιτική του δράση σάν ὀπαδός τοῦ μετριοπαθοῦς φιλελευθερισμοῦ τῶν εὐγενῶν. Στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1860-1870 πέρασε στό ἀντιδραστικό στρατόπεδο. Στά 1863-1887 ἦταν διευθυντής καί ἐκδότης τῆς ἐφημερίδας «Μοσκόβσκιγε Βέντομοστι», πού ἔγινε τό φερέφωνο τῆς μοναρχικῆς ἀντίδρασης. Ὁ ἴδιος ὁ Κατκόφ ἀποκαλοῦσε τόν ἑαυτό του «πιστό μαντρόσκυλο τῆς ἀπολυταρχίας». Τό ὄνομα τοῦ Κατκόφ ἔγινε σύμβολο τῆς πιό ἀφηνιασμένης ἀντίδρασης. — *347.*

Κάτς, Μπ. Ντ. — *βλ.* Καμκόφ, Μπ. Ντ.

Κέρενσκι, Α.Φ. (1881-1970)— ἐσέρος, βουλευτής τῆς IV Κρατικῆς δούμας. Στή Δούμα ἕνα ὁρισμένο διάστημα προσχώρησε στήν ὁμάδα τῶν τρουντοβίκων καί ἦταν πρόεδρός της. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν φανατικός ἀμυνίτης. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ὑπουργός Δικαιοσύνης, ὑπουργός Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν καί σέ συνέχεια Πρωθυπουργός τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί ἀρχιστράτηγος. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πάλευε ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, τό 1918 κατέφυγε στό ἐξωτερικό. Στήν ἐμιγκράτσια ἔκανε ἀντισοβιετική προπαγάνδα. — *61, 209, 214, 242, 250-251, 253-254, 255, 259, 264, 269, 286, 301, 302, 311, 345, 364, 368, 382, 383, 399-400, 415-416, 418, 422, 434, 447.*

Κλάουζεβιτς (Clausewitz), *Κάρολος* (1780-1831) — πρῶσος στρατηγός, μεγάλος ἀστός στρατιωτικός θεωρητικός. Πῆρε μέρος στούς πολέμους ἐνάντια στή Γαλλία τοῦ Ναπολέοντα σάν ἐπιτελικός ἀξιωματικός τοῦ πρωσικοῦ (1806, 1814, 1815) καί τοῦ ρωσικοῦ (1812-1814) στρατοῦ. Στά 1818-1830 ἦταν διοικητής τῆς Στρατιωτικῆς ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου. Ὁ Κλάουζεβιτς ἔγραψε μιά σειρά ἐργασίες γιά τήν ἱστορία τῶν πολέμων τοῦ Ναπολέοντα καί ἄλλων πολέμων. Στή βασική του ἐργασία «Γιά τόν πόλεμο» ἔκφρασε τή βαθυστόχαστη θέση ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι συνέχιση τῆς πολιτικῆς μέ ἄλλα μέσα. Ὡστόσο ὁ Κλάουζεβιτς, ξεκινώντας ἀπό τήν ἰδεαλιστική θεωρία ὅτι τό κράτος στέκεται «πάνω ἀπό τίς τάξεις», δέν καταλάβαινε τήν ταξική φύση τῆς πολιτικῆς καί τοῦ πολέμου· θεωροῦσε τήν πολιτική σάν ἔκφραση τῆς «ἁρμονίας» τῶν συμφερόντων τῶν διαφόρων τάξεων μέσα στό κράτος, ἀποσποῦσε μεταφυσικά τήν ἐξωτερική πολιτική ἀπό τήν ἐσωτερική, ἀπολυτοποιοῦσε τόν πόλεμο σάν «αἰώνιο» μέσο ἐπίλυσης τῶν ἀντιθέσεων ἀνάμεσα στά κράτη. Αὐτές καί ἄλλες παρόμοιες μ' αὐτές θέσεις τῆς θεωρίας τοῦ Κλάουζεβιτς γιά τόν πόλεμο πάρθηκαν σάν βάση ἀπό τούς γερμανούς τοῦ Κάιζερ καί τούς φασίστες μιλιταριστές στήν ἐπεξεργασία τῶν ἐπιθετικῶν-τυχοδιωκτικῶν πολεμικῶν τους θεωριῶν. — *87-79, 82.*

Κόγκαν, Ι. Μ. — *βλ.* Ροστόφ, Ν.

Κοζλόβσκι, Μ. Γ. (1876-1927) — παράγοντας τοῦ πολωνικοῦ καί τοῦ ρωσικοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Μέλος τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος ἀπό τή δεκαετία 1900-1910, μπολσεβίκος. Ἦταν μέλος τῆς Κεντρικῆς διοίκησης τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Πολωνίας καί τῆς Λιθουανίας. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης καί τῆς ΚΕΕ τῆς πρώτης περιόδου, πρόεδρος τοῦ συνοικιακοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου τοῦ Βίμπεργκ. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πρόεδρος τῆς Ἔκτακτης ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς στήν Πετρούπολη, σέ συνέχεια μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης, πρόεδρος τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων. Τό 1919 λαϊκός ἐπίτροπος Δικαιοσύνης τῆς Λιθουανικῆς - Λευκορωσικῆς δημοκρατίας. Στά 1923-1927 χρημάτισε γενικός νομικός σύμβουλος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν. — *413-414, 415, 424, 425*.

Κόιγκεν, Φ. Μ. — *βλ.* Ἰόνοφ.

Κονοβάλοφ, Α. Ι. (γεν. τό 1875) — μεγαλοβιομήχανος ὑφαντουργίας τῆς Ρωσίας. Βουλευτής τῆς IV Κρατικῆς δούμας, ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τοῦ λεγόμενου προοδευτικοῦ συνασπισμοῦ. Στά 1915-1916 ἦταν ἀντιπρόεδρος τῆς Κεντρι-

κῆς Ἐπιτροπῆς πολεμικῆς βιομηχανίας. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ὑπουργός Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας, καί σέ συνέχεια — ἀναπληρωτής τοῦ Πρωθυπουργοῦ Κέρενσκι στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση λευκός ἐμιγκρές. — *31, 76, 92, 93, 255, 312, 391.*

Κουκοβέτσκι (Μπουκοβέτσκι), Α. Ι. (γεν. τό 1881) — μέλος τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῆς πρώτης περιόδου τό 1917. — *207.*

Κοῦτλερ, Ν. Ν. (1859-1924) — ἐπιφανής παράγοντας τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων· ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν· στά 1905-1906 ὑπουργός Γεωργίας καί Γαιορύθμισης· μέλος τῆς II καί τῆς III Κρατικῆς δούμας, ἕνας ἀπό τούς συντάκτες τοῦ σχεδίου ἀγροτικοῦ προγράμματος τῶν καντέτων. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ὁ Κοῦτλερ, ἔχοντας στενές σχέσεις μέ τούς τραπεζικούς καί βιομηχανικούς κύκλους πῆρε μέρος σέ διάφορες ἐπιτροπές τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας, ἀντιπροσωπεύοντας τά συμφέροντα τῶν βιομηχάνων τοῦ νότου τῆς Ρωσίας. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἐργάστηκε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν. — *74.*

Κριλένκο, Ν. Β. (1885-1938) — μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπ᾽ τό 1904, ἐπιφανής σοβιετικός κρατικός παράγοντας.Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917, δούλεψε στήν ἐφημερίδα «Σολντάτσκαγια Πράβντα», πῆρε μέρος στήν Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων τοῦ μετώπου καί τῶν μετόπισθεν τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Ἦταν ἀντιπρόσωπος στό I Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Πῆρε ἐνεργό μέρος στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Συμμετεῖχε στήν πρώτη Σοβιετική κυβέρνηση σάν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς γιά τίς ὑποθέσεις τοῦ στρατοῦ καί τοῦ στόλου, ἀργότερα ἦταν ἀνώτατος στρατιωτικός διοικητής. Ἀπό τό 1918 δούλευε στά ὄργανα τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης — πρόεδρος τοῦ Ἀνώτατου ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου τῆς ΠΚΕΕ, ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτρόπου Δικαιοσύνης, εἰσαγγελέας τῆς Δημοκρατίας, ἀπό τό 1931 — Λαϊκός Ἐπίτροπος Δικαιοσύνης τῆς ΣΟΣΔΡ, καί ἀπό τό 1936 Λαϊκός Ἐπίτροπος Δικαιοσύνης τῆς ΕΣΣΔ. Στό XV καί στό XVI συνέδριο τοῦ Κόμματος ἐκλέχτηκε μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου. — *256-257.*

Κρούπσκαγια, Ν. Κ. (1869-1939) — ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτρια, ἐπιφανής παράγοντας τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος καί τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους· συνεργάτης, σύζυγος καί φίλη τοῦ Β.Ι. Λένιν. Μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1898. Ἄρχισε τήν ἐπαναστατική της δράση τό 1890 στούς μαρξιστικούς φοιτητικούς ὁμίλους τῆς Πετρούπολης, σέ συνέχεια ἔκανε σοσιαλδημοκρατική προπαγάνδα ἀνάμεσα στούς ἐργάτες· τό 1895 μπῆκε στήν «Ἕνωση ἀγώνα γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς ἐργατικῆς τάξης» τῆς Πετρούπολης. Τόν Αὔγουστο τοῦ 1896 πιάστηκε καί καταδικάστηκε σέ 3 χρόνια ἐξορία πού τήν πέρασε στό χωριό Σούσενσκογε καί σέ συνέχεια στήν Οὐφά. Τό 1901 ἔφυγε στό ἐξωτερικό, δούλευε γραμματέας τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς «Ἴσκρα». Μετά τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ ἔγινε γραμματέας τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῶν μπολσεβίκικων ἐφημερίδων «Βπεριόντ» καί «Προλετάρι»· στήν περίοδο τῆς πρώτης ρωσικῆς ἐπανάστασης (1905-1907) δούλευε γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος στή Ρωσία, τό 1907 ἔφυγε ξανά στό ἐξωτερικό. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης πάλευε ἐνεργά ἐνάντια στούς λικβιναριστές καί στούς ὀτζοβιστές· μετά τή συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ (1912),

πού ἔγινε στήν Πράγα, βοηθοῦσε τόν Β.Ι. Λένιν νά ὀργανώσει τή σύνδεση μέ τίς κομματικές ὀργανώσεις στή Ρωσία, μέ τήν ἐφημερίδα «Πράβντα» καί μέ τήν μπολσεβίκικη κοινοβουλευτική ὁμάδα στήν IV Κρατική δούμα.

Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 γύρισε μαζί μέ τόν Λένιν στή Ρωσία, δούλευε στή γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος· πῆρε ἐνεργό μέρος στήν προετοιμασία καί τή διεξαγωγή τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Μετά τήν ἐπανάσταση ἦταν μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας, ἀπό τό 1921 καθοδηγοῦσε τή Γενική πολιτική ἐκπαίδευση· τό 1929 ἔγινε ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτρόπου Παιδείας. Ἔγραψε μιά σειρά ἔργα γιά τά ζητήματα τῆς λαϊκῆς παιδείας, τῆς κομμουνιστικῆς διαπαιδαγώγησης, τοῦ κινήματος τῶν γυναικῶν καί τῆς νεολαίας. Ἔγραψε τό βιβλίο: Ἀναμνήσεις γιά τόν Β.Ι. Λένιν. Ἀπό τό 1924 ἔγινε μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου καί ἀπό τό 1927 μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΠΚΚ (μπ). Ἦταν μέλος τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΕΣΣΔ ὅλων τῶν περιόδων, βουλευτής καί μέλος τοῦ Προεδρείου τοῦ Ἀνωτάτου Σοβιέτ τῆς ΕΣΣΔ τῆς πρώτης περιόδου. — *73, 137.*

Κροῦσσερ — ἀνθυπασπιστής. Πιάστηκε ἀπό τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση γιά τό λόγο του στή συγκέντρωση τό Μάη τοῦ 1917 στό μάχιμο στρατό στό Σκουλένι (Βεσσαραβία). Στό λόγο του ὁ Κροῦσσερ καλοῦσε τό στρατό νά μήν ἔχει ἐμπιστοσύνη στήν Προσωρινή κυβέρνηση, νά ἀρνηθεῖ νά πάρει μέρος στήν ἐπίθεση στό μέτωπο, ἀπόδειχνε ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά γίνει συναδέλφωση μέ τούς γερμανούς. — *215, 216.*

Κωνσταντίνος Α΄ (1868-1923) — βασιλιάς τῆς Ἑλλάδας στά 1913-1917, 1920-1922. — *258.*

Λ

Λάριν, Γ. (Λουριέ, Μ. Α.) (1882-1932) — σοσιαλδημοκράτης, μενσεβίκος. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῶν λικβιναριστῶν. Πῆρε μέρος στόν ἀντικομματικό συνασπισμό τοῦ Αὐγούστου πού ἵδρυσε ὁ Τρότσκι τό 1912. Στά χρόνια τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου προσχώρησε στούς κεντριστές. Ὕστερα ἀπό τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 μπῆκε ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδας τῶν μενσεβίκων - διεθνιστῶν, πού ἔβγαζαν τό περιοδικό «Ἰντερνατσιονάλ». Τόν Αὔγουστο τοῦ 1917 ἔγινε μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἐργαζόταν σέ σοβιετικές καί οἰκονομικές ὑπηρεσίες. — *442.*

Λβόφ, Γκ. Ε. (1861-1925) — πρίγκιπας, μεγαλοτσιφλικάς, παράγοντας τῶν ζέμστβο, καντέτος. Μέλος τῆς I Κρατικῆς δούμας. Στήν περίοδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν πρόεδρος τῆς Πανρωσικῆς ἕνωσης τῶν ζέμστβο καί σέ συνέχεια ἕνας ἀπό τούς προέδρους τῆς ἑνιαίας Ἕνωσης τῶν ζέμστβο καί τῶν πόλεων (Ζεμγκόρ) — ὀργανώσεων τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 — ἀπό τό Μάρτη ὡς τόν Ἰούλη πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καί ὑπουργός Ἐσωτερικῶν τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Ἕνας ἀπό τούς πρωτεργάτες τοῦ ματοκυλίσματος τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν τῆς Πετρούπολης στίς μέρες τοῦ Ἰούλη 1917. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση λευκός ἐμιγκρές· πῆρε μέρος στήν ὀργάνωση τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης

κατά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. — *16, 52, 57, 204, 244-245, 254, 310, 312, 352, 388, 389, 399-400, 406, 447.*

Λένιν, Β. Ι. (Οὐλιάνοφ, Β. Ι., Λένιν, Ν.) (1870-1924) — βιογραφικά στοιχεῖα. — *1, 8, 21, 43, 47, 67, 71, 73, 77, 88, 92, 94, 95, 97, 100, 101, 105, 108, 112-113, 126, 134, 137-138, 168, 169, 177, 180, 183, 185, 213, 220, 227, 236-238, 263, 267, 303, 308, 334, 354, 378, 414-415, 418, 427, 433-434.*

Λεταγιέρ, Ε. — *βλ.* Λιζίς.

Λῆμπκνεχτ (Liebknecht), *Βίλχελμ* (1826-1900) — ἐπιφανής παράγοντας τοῦ γερμανικοῦ καί τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος, ἕνας ἀπό τούς ἱδρυτές καί ἡγέτες τοῦ γερμανικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος. Ἀπό τό 1875 καί ὡς τό τέλος τῆς ζωῆς του ὁ Λῆμπκνεχτ ἦταν μέλος τῆς ΚΕ τοῦ γερμανικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος καί διευθυντής τῆς ἐφημερίδας «Vorwärts» («Ἐμπρός»),Κεντρικοῦ Ὀργάνου τοῦ Κόμματος. Ἀπό τό 1867 ὡς τό 1870 ἦταν βουλευτής τοῦ βορειογερμανικοῦ Ράιχσταγκ καί ἀπό τό 1874 ἐπανειλημμένα ἐκλεγόταν βουλευτής τοῦ Ράιχσταγκ τῆς Γερμανίας· χρησιμοποιοῦσε μέ τέχνη τό βῆμα τῆς Βουλῆς γιά νά ξεσκεπάσει τήν ἀντιδραστική ἐξωτερική καί ἐσωτερική πολιτική τῶν πρώσων γιοῦνκερ. Γιά τήν ἐπαναστατική του δράση φυλακίστηκε ἐπανειλημμένα. Πῆρε ἐνεργό μέρος στή δράση τῆς Ι καί στήν ὀργάνωση τῆς ΙΙ Διεθνοῦς. Ὁ Κ. Μάρξ καί ὁ Φ. Ἔνγκελς ἐκτιμοῦσαν πολύ τόν Λῆμπκνεχτ. Ταυτόχρονα ὅμως ἔκαναν κριτική σέ ὁρισμένα του λάθη συμφιλιωτιστικοῦ χαρακτήρα, βοηθώντας τον ἔτσι νά πάρει σωστή θέση. — *238.*

Λῆμπκνεχτ (Liebknecht), *Κάρλ* (1871-1919) — ἐπιφανής παράγοντας τοῦ γερμανικοῦ καί τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος· ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς ἀριστερῆς πτέρυγας τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας· γιός τοῦ Βίλχελμ Λῆμπκνεχτ, δικηγόρος.

Πάλεψε δραστήρια μέσα ἀπό τίς γραμμές τῆς σοσιαλδημοκρατίας ἐνάντια στόν ὀπορτουνισμό καί τό μιλιταρισμό. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου τάχθηκε ἐνάντια στήν ὑποστήριξη τῆς κυβέρνησης τῆς «χώρας του» στό ληστρικό πόλεμο. Στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1914 ἦταν ὁ μόνος ἀπ' ὅλο τό Ράιχσταγκ πού καταψήφισε τίς πολεμικές πιστώσεις. Ὁ Κ. Λῆμπκνεχτ ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί τούς καθοδηγητές τῆς ὁμάδας «Διεθνής», πού μετέπειτα μετονομάστηκε σέ «Σπάρτακος» καί σέ συνέχεια σέ «Ἕνωση τοῦ Σπάρτακου». Τό 1916 γιά τήν ἀντιμιλιταριστική του προπαγάνδα καταδικάστηκε σέ καταναγκαστικά ἔργα. Τόν καιρό τῆς ἐπανάστασης τοῦ Νοέμβρη 1918 στή Γερμανία μαζί μέ τή Ρ. Λούξεμπουργκ ἦταν ἐπικεφάλῆς τῆς ἐπαναστατικῆς πρωτοπορίας τῶν γερμανῶν ἐργατῶν. Διηύθυνε τήν ἐφημερίδα «Die Rote Fahne» («Ἡ Κόκκινη Σημαία»). Ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἱδρυτές τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας καί ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς ἐξέγερσης τῶν ἐργατῶν τοῦ Βερολίνου τό Γενάρη τοῦ 1919. Μετά τήν κατάπνιξη τῆς ἐξέγερσης δολοφονήθηκε ἄγρια ἀπό τίς συμμορίες τοῦ Νόσκε. Χαρακτηρίζοντας τή δράση τοῦ Κ. Λῆμπκνεχτ ὁ Λένιν ἔγραψε ὅτι «τό ὄνομα αὐτό εἶναι σύμβολο ἀφοσίωσης ἑνός ἀρχηγοῦ στά συμφέροντα τοῦ προλεταριάτου, σύμβολο πίστης στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση... Τό ὄνομα αὐτό ἐἶναι σύμβολο ἀνειρήνευτης πάλης ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό ὄχι στά λόγια, ἀλλά στήν πράξη» (Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 28ος, σελ. 410-411). — *97, 101, 103-104, 242, 272, 295, 332-333.*

Λιάχοφ, Β. Π. (1869-1919) — συνταγματάρχης τοῦ τσαρικοῦ στρατοῦ· ἔγινε γνωστός ἐξαιτίας τοῦ ὅτι κατέπνιξε τό ἐθνικοεπαναστατικό κίνημα τοῦ Καυκά-

σου καί τοῦ Ἰράν. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν γενικός διοικητής τῆς ζώνης τῶν τουρκικῶν παρακτίων τῆς Μαύρης Θάλασσας. Τό Φλεβάρη τοῦ 1919 ὁ Λιάχοφ διορίστηκε γενικός ἀρχηγός καί διοικητής τῶν στρατευμάτων τοῦ Ντενίκιν στήν περιοχή Τέρσκο-Νταγκεστάν. Σκοτώθηκε κατά τίς σκληρές μάχες τοῦ «Ἐθελοντικοῦ στρατοῦ» μέ τούς ὀρεινούς λαούς. — *92, 94, 268.*

Λιζίς (Lysis) [*Λεταγιέρ* (Letailleur), *Εὐγένιος*] — γάλλος ἀστός οἰκονομολόγος, ἔγραψε μιά σειρά ἐργασίες πάνω σέ δημοσιονομικά καί πολιτικά ζητήματα. — *83.*

Λίμπερ (Γκόλντμαν), Μ. Ι. (1880-1937) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς Μπούντ. Στήν περίοδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου σοσιαλσωβινιστής. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί τοῦ Προεδρείου τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς πρώτης περιόδου· ἀκολουθοῦσε μενσεβίκικες θέσεις, ἦταν ὀπαδός τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ. Δέχτηκε ἐχθρικά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Ἀργότερα ἐργάστηκε σέ οἰκονομικές ὑπηρεσίες. — *329.*

Λίπκιν, Φ. Α. — *βλ.* Τσερεβάνιν, Ν.

Λοριό (Loriot), *Φερντινάντ* (1870-1930) — γάλλος σοσιαλιστής· στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου διεθνιστής, στή συνδιάσκεψη τοῦ Κίνταλ (1916) προσχώρησε στήν Ἀριστερά τοῦ Τσίμμερβαλντ. Στά 1920-1927 ἀνῆκε στό Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Γαλλίας. Ἀντιπρόσωπος στό III συνέδριο τῆς Κομμ. Διεθνοῦς. Τό Γενάρη τοῦ 1925 στό V συνέδριο τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Γαλλίας τάχθηκε κατά τῶν ἀποφάσεων τοῦ V συνεδρίου τῆς Κομμ. Διεθνοῦς· τό 1927 διαγράφηκε ἀπό τό Κομμουνιστικό κόμμα σάν δεξιός ὀπορτουνιστής. — *103-104.*

Λουνατσάρσκι, Α. Β. (1875-1933) — ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτης, ἐπιφανής σοβιετικός κρατικός παράγοντας. Στό ἐπαναστατικό κίνημα μπῆκε στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1890-1900. Μετά τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ μπολσεβίκος. Ἦταν μέλος τῶν Συντακτικῶν ἐπιτροπῶν τῶν μπολσεβίκικων ἐφημερίδων «Βπεριόντ», «Προλετάρι» καί ἀργότερα τῆς «Νόβαγια Ζίζν» (1905). Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης ἀπομακρύνθηκε ἀπό τό μαρξισμό, συμμετεῖχε στήν ἀντικομματική ὁμάδα «Βπεριόντ», ζητοῦσε τή συνένωση τοῦ μαρξισμοῦ μέ τή θρησκεία. Τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἀκολουθοῦσε διεθνιστικές θέσεις. Μετά τήν ἐπιστροφή του στή Ρωσία τό 1917 ὁ Λουνατσάρσκι προσχώρησε στήν ὁμάδα τῶν «μεζραγιόντσι» καί μαζί μ᾽ αὐτήν ἔγινε δεκτός στό Κόμμα στό VI συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί ὡς τό 1929 ἦταν Λαϊκός Ἐπίτροπος Παιδείας, ἔπειτα πρόεδρος τῆς Ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ. Τό 1930 ἔγινε ἀκαδημαϊκός. Τόν Αὔγουστο τοῦ 1933 διορίστηκε πρεσβευτής τῆς ΕΣΣΔ στήν Ἱσπανία. Δημοσιολόγος, δραματουργός, ἔγραψε μιά σειρά ἔργα γιά τά ζητήματα τῆς τέχνης καί τῆς λογοτεχνίας. — *241.*

Λόυντ-Τζώρτζ (Lloyd George), *Ντάβιντ* (1863-1945) — ἄγγλος κρατικός παράγοντας καί διπλωμάτης, ἀρχηγός τοῦ Κόμματος τῶν φιλελευθέρων. Ἀπό τό 1890 ἦταν μέλος τοῦ Κοινοβουλίου. Στά 1905-1908 ὑπουργός Ἐμπορίου· στά 1908-1915 ὑπουργός Οἰκονομικῶν. Ἔπαιζε μεγάλο ρόλο στόν καθορισμό τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τῆς κυβέρνησης τῆς Ἀγγλίας, πολιτικῆς πού ἀπόβλεπε στήν

προετοιμασία τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Μέ κολακεῖες, μέ ψέματα καί ὑποσχέσεις πρός τούς ἐργάτες προσπαθοῦσε νά καθυστερήσει ἤ νά ἀναχαιτίσει τή δημιουργία ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῆς ἐργατικῆς τάξης στήν Ἀγγλία. Στά 1916-1922 ἦταν πρωθυπουργός καί ἐπεδίωκε νά ἐδραιώσει τίς θέσεις τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στήν Ἐγγύς καί Μέση Ἀνατολή, στά Βαλκάνια, κατέπνιγε σκληρά τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα στίς ἀποικίες καί στίς ἐξαρτημένες χῶρες. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Ρωσία, ὁ Λόυντ-Τζώρτζ ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἐμπνευστές καί ὀργανωτές τῆς στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐνάντια στό Σοβιετικό κράτος. Τό 1922, ὕστερα ἀπό μιά σειρά πολιτικές ἀποτυχίες, παραιτήθηκε, ὡστόσο μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του διατηροῦσε μιά ὁρισμένη πολιτική ἐπιροή. — *365-366.*

Λουριέ, Μ. Α. — *βλ.* Λάριν, Γ.

Μ

Μακλάκοφ, Β. Α. (1870-1957) — δεξιός καντέτος, τσιφλικάς, δικηγόρος, πῆρε μέρος σέ πολλές πολιτικές δίκες. Βουλευτής τῆς II, III καί IV Κρατικῆς δούμας ἀπό τή Μόσχα, μέλος τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη, ἀπό τόν Ἰούλη τοῦ 1917 ἦταν πρεσβευτής τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης στό Παρίσι, κατόπιν λευκός ἐμιγκρές. — *34-35, 268-269, 278, 300-302, 311-312.*

Μάκλιν (Maclean), *Τζών* (1879-1923) — ἐπιφανής παράγοντας τοῦ ἀγγλικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, δάσκαλος. Πρίν ἀπό τόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο προσχώρησε στήν ἀριστερή πτέρυγα τοῦ Βρετανικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος καί ἔγινε ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες του στή Σκωτία. Τόν καιρό τοῦ πολέμου ἀκολουθοῦσε διεθνιστικές θέσεις, ἔκανε δραστήρια ἐπαναστατική ἀντιπολεμική προπαγάνδα, ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί καθοδηγητές τῶν μαζικῶν διαδηλώσεων καί ἀπεργιῶν τῶν ἐργατῶν (μαζί καί τῶν ἀπεργιῶν στά πολεμικά ἐργοστάσια) καί γι' αὐτό διώχτηκε ἐπανειλημμένα ἀπό τήν ἀγγλική κυβέρνηση. Τόν Ἀπρίλη τοῦ 1916 ἐκλέχτηκε στήν καθοδήγηση τοῦ Βρετανικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Στά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του ἀποσύρθηκε ἀπό τήν ἐνεργό πολιτική. — *272.*

Μακντόναλντ (MacDonald), *Τζέιμς Ράμσεϋ* (1866-1937) — ἄγγλος πολιτικός παράγοντας, ἕνας ἀπό τούς ἱδρυτές καί τούς ἡγέτες τοῦ Ἀνεξάρτητου Ἐργατικοῦ κόμματος καί τοῦ Ἐργατικοῦ κόμματος. Ἐφάρμοζε ἀκραία ὀπορτουνιστική πολιτική, προπαγάνδιζε τήν ἀντιδραστική θεωρία τῆς ταξικῆς συνεργασίας καί τῆς βαθμιαίας μετεξέλιξης τοῦ καπιταλισμοῦ σέ σοσιαλισμό. Στίς ἀρχές τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου κρατοῦσε πασιφιστική στάση, μετά πέρασε σέ ἀνοιχτή ὑποστήριξη τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης. Στά 1918-1920 προσπάθησε νά ἐμποδίσει τήν πάλη τῶν ἄγγλων ἐργατῶν πού τάχθηκαν κατά τῆς ἀντισοβιετικῆς ἐπέμβασης· ἐφάρμοζε πολιτική διάσπασης τῆς ἐργατικῆς τάξης. Τό 1924 καί στά 1929-1931 ὁ Μακντόναλντ ἦταν πρωθυπουργός. Ἡ ἐργατική κυβέρνηση τοῦ Μακντόναλντ ἐφάρμοζε ἀντεργατική πολιτική, κατέπνιγε τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα στίς ἀγγλικές ἀποικίες. Στά 1931-1935 ὁ Μακντόναλντ ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς λεγόμενης «ἐθνικῆς κυβέρνησης» πού τήν πολιτική της τήν καθόριζαν οἱ συντηρητικοί. — *271-272.*

Μαλινόβσκι, Α. Α. — *βλ.* Μπογκντάνοφ, Α. Α.

Μαλινόβσκι, Ρ. Β. (1876-1918) — προβοκάτορας, μυστικός συνεργάτης τῆς

Διεύθυνσης τῆς Ὀχράνας τῆς Μόσχας. Τό 1906 προσχώρησε στό ἐργατικό κίνημα γιά ἰδιοτελεῖς σκοπούς. Ἀπό τό 1907 ἔδινε ἐθελοντικά πληροφορίες στήν ἀστυνομία, καί τό 1910 ἡ τσαρική Ὀχράνα τόν προσέλαβε μυστικό πράκτορα. Στό Μπολσεβίκικο κόμμα κατεῖχε μιά σειρά σημαντικές θέσεις, τό 1912 στή συνδιάσκεψη τῆς Πράγας τοῦ ΣΔΕΚΡ ἐκλέχτηκε μέλος τῆς ΚΕ. Μέ τή βοήθεια τῆς τσαρικῆς Ὀχράνας βγῆκε βουλευτής τῆς IV Κρατικῆς δούμας ἀπό τήν ἐργατική κουρία τοῦ κυβερνείου τῆς Μόσχας. Τό 1914, μέ τήν ἀπειλή ξεσκεπάσματός του, κατάθεσε τήν ἐντολή τοῦ μέλους τῆς Κρατικῆς δούμας καί κρύφτηκε στό ἐξωτερικό. Τό 1918 ἐπέστρεψε στή Σοβιετική Ρωσία, συνελήφθη, παραπέμφθηκε σέ δίκη καί ἐκτελέστηκε μέ ἀπόφαση τοῦ Ἀνώτατου δικαστηρίου τῆς ΠΚΕΕ. — *213-214, 222, 353, 354, 369, 402.*

Μανουῆλοφ, Α. Α. (1861-1929) — ρῶσος ἀστός οἰκονομολόγος, ἐπιφανής παράγοντας τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων, ἕνας ἀπό τούς διευθυντές τῆς ἐφημερίδας «Ρούσκιγε Βέντομοστι». Στά 1905-1911 ἦταν πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μόσχας, στά 1907-1911 μέλος τοῦ Κρατικοῦ συμβουλίου, τό 1917 ὑπουργός Ἐθνικῆς Παιδείας στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἔγινε ἐμιγκρές. Ὁ Μανουῆλοφ μετά τήν ἐπιστροφή του ἀπό τό ἐξωτερικό παρέδινε μαθήματα σέ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα. Ἔγραψε μιά σειρά ἔργα πάνω σέ οἰκονομικά ζητήματα. — *348, 406.*

Μάρκοφ, Ν. Ε. (Μάρκοφ 2ος) (γεν. τό 1876) — μεγαλοτσιφλικάς, ἀντιδραστικός πολιτικός παράγοντας τῆς τσαρικῆς Ρωσίας, ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τῶν μαυροεκατονταρχίτικων πογκρομιστικῶν ὀργανώσεων «Ἕνωση τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ» καί «Τάγμα τοῦ Ἀρχάγγελου Μιχαήλ». Βουλευτής τῆς III καί IV Κρατικῆς δούμας ἀπό τό κυβερνεῖο Κούρσκ. Στή Δούμα ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς ἄκρας δεξιᾶς. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση — λευκός ἐμιγκρές. — *182, 183.*

Μάρξ (Marx), *Κάρλ* (1818-1883) — θεμελιωτής τοῦ ἐπιστημονικοῦ κομμουνισμοῦ, μεγαλοφυής στοχαστής, ἀρχηγός καί δάσκαλος τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου (βλ. τό ἄρθρο τοῦ Β.Ι. Λένιν «Κάρλ Μάρξ (Σύντομο βιογραφικό σημείωμα μέ ἔκθεση τοῦ μαρξισμοῦ)». Ἅπαντα, 5η ἔκδ. τόμ. 26ος, σελ. 43-91). — *115, 119, 266.*

Μάρτοφ, Λ. (Τσεντερμπάουμ, Γ.Ο.) (1873-1923) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ μενσεβικισμοῦ. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου λικβιναριστής, διηύθυνε τήν ἐφημερίδα «Γκόλος Σοτσιάλ-Ντεμοκράτα», πῆρε μέρος στήν ἀντικομματική συνδιάσκεψη τοῦ Αὐγούστου (1912). Στήν περίοδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἀκολουθοῦσε κεντριστικές θέσεις. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδας τῶν μενσεβίκων - διεθνιστῶν. Ὕστερα ἀπό τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση τάχθηκε κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Τό 1920 κατέφυγε στή Γερμανία, ἔβγαζε στό Βερολίνο τό ἀντεπαναστατικό μενσεβίκικο περιοδικό «Σοτσιαλιστίτσεσκι Βέστνικ». — *73, 112, 245, 383, 442.*

Μασλόβσκι, Σ. Ντ. — *βλ.* Μστισλάβσκι, Σ. Ντ.

Μάσλοφ, Σ. Λ. (γεν. τό 1873) — δεξιός ἐσέρος. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. Ἀπό τό Σεπτέμβρη ἔγινε ὑπουργός Γεωργίας στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσια-

λιστική ἐπανάσταση δούλευε σέ οἰκονομικές ὀργανώσεις καί σέ ἐπιστημονικά ἱδρύματα. Ἔγραψε μιά σειρά ἔργα πάνω στό ἀγροτικό ζήτημα. Ὁ Β.Ι. Λένιν τό 1921 ὑπόβαλε σέ αὐστηρή κριτική τό βιβλίο τοῦ Μάσλοφ «Τό ἀγροτικό νοικοκυριό». — *131-134*.

Μένσικοφ, Μ.Ο. (1859-1919) — ἀντιδραστικός δημοσιολόγος, συνεργάτης τῆς μαυροεκατονταρχίτικης ἐφημερίδας «Νόβογε Βρέμια». Ὁ Β. Ι. Λένιν ἀποκάλεσε τόν Μένσικοφ «πιστό μαντρόσκυλο τῆς τσαρικῆς μαυροεκατονταρχίας» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 20ός, σελ. 146). Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πάλευε δραστήρια κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας· τό 1919 τουφεκίστηκε γιά ἀντεπαναστατική δράση. — *347*.

Μιλιουκόφ, Π.Ν. (1859-1943) — ἡγέτης τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων, ἐπιφανής θεωρητικός τῆς ρωσικῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης, ἱστορικός καί δημοσιολόγος. Τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1905 ὑπῆρξε ἕνας ἀπό τούς ἱδρυτές τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων, σέ συνέχεια πρόεδρος τῆς ΚΕ του καί διευθυντής τοῦ Κεντρικοῦ Ὀργάνου του, τῆς ἐφημερίδας «Ρέτς». Βουλευτής τῆς ΙΙΙ καί τῆς IV Κρατικῆς δούμας. Τό 1917 ἔγινε ὑπουργός Ἐξωτερικῶν στήν πρώτη ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση· ἐφάρμοζε πολιτική συνέχισης τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου «ὡς τήν τελική νίκη». Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ὑπῆρξε ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης κατά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας· δραστήριος παράγοντας τῶν λευκῶν ἐμιγκρέδων. — *2-3, 7, 15, 33, 56, 61, 62, 82, 90-93, 104, 217, 245, 258, 268-269, 273-274, 278, 282, 300, 301, 311, 312, 318, 332, 348, 352, 366*.

Μουζίκ βρέντνι — *βλ.* Μπέντνι, Ντεμιάν (Πριντβόροφ, Ε.Α.).

Μπαζάροφ, Β. (Ρούντνιεφ, Β. Α.) (1874-1939) — φιλόσοφος καί οἰκονομολόγος, συμμετεῖχε στό σοσιαλδημοκρατικό κίνημα ἀπό τό 1896. Στά 1905-1907 συνεργαζόταν σέ μιά σειρά μπολσεβίκικες ἐκδόσεις. Στήν περίοδο τῆς ἀντίδρασης ἀποχώρησε ἀπό τόν μπολσεβικισμό, προπαγάνδιζε τή «θεοπλασία» καί τόν «ἐμπειριοκριτικισμό», ἦταν ἕνας ἀπό τούς κύριους ἐκπρόσωπους τῆς μαχιστικῆς ἀναθεώρησης τοῦ μαρξισμοῦ. Τό 1917 ἦταν μενσεβίκος - διεθνιστής, ἕνας ἀπό τούς συντάκτες τῆς μισομενσεβίκικης ἐφημερίδας «Νόβαγια Ζίζν»· τάχθηκε ἐνάντια στή Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Ἀπό τό 1921 δούλευε στήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου (Γκοσπλάν)· τά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του ἀσχολήθηκε μέ μεταφράσεις λογοτεχνικῶν καί φιλοσοφικῶν ἔργων. — *203, 206-207, 271, 292-294*.

«Μπάμπουσκα» — *βλ. Μπρέσκο* - Μπρεσκόβσκαγια, Ε.Κ.

Μπέμπελ (Bebel), *Ἄουγκουστ* (1840-1913) — ἕνας ἀπό τούς πιό ἐπιφανεῖς παράγοντες τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας καί τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος. Ἄρχισε τήν πολιτική του δράση στά 1860-1865· ἦταν μέλος τῆς Ι Διεθνοῦς. Τό 1869 μαζί μέ τόν Β. Λῆμπκνεχτ ἵδρυσε τό Σοσιαλδημοκρατικό Ἐργατικό κόμμα τῆς Γερμανίας («ἀϊζεναχικοί»)· ἐκλέχτηκε ἐπανειλημμένα βουλευτής τοῦ Ράιχσταγκ. Στά 1890-1900 καί στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1900-1910 πάλευε ἐνάντια στό ρεφορμισμό καί τόν ἀναθεωρητισμό στίς γραμμές τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας. Ὁ Β.Ι. Λένιν θεωροῦσε τούς λόγους τοῦ Μπέμπελ ἐνάντια στούς μπερνσταϊνικούς «ὑπόδειγμα ὑπεράσπισης τῶν μαρξιστικῶν ἀπόψεων καί πάλης γιά τόν πραγματικά σοσιαλιστικό χαρακτήρα τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 23ος, σελ. 369-370). — *100*.

Μπέντνι, Ντεμιάν (Πριντβόροφ, Ε.Α., Μουζίκ βρέντνι·) (1883-1945) — διάσημος σοβιετικός ποιητής, μέλος τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων ἀπό τό 1912. Ἀπό τό 1911 συνεργαζόταν στίς μπολσεβίκικες ἐφημερίδες «Ζβεζντά» καί «Πράβντα». Οἱ στίχοι του καί οἱ ἀλληγορικές ἱστορίες του διαπνέονται ἀπό τό πνεῦμα τῆς ταξικῆς πάλης κατά τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος καί τῶν ὑπερασπιστῶν του. Στήν περίοδο τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου δούλεψε στό μέτωπο σάν ποιητής διαφωτιστής. Τά ποιήματα, οἱ ἱστορίες, τά τραγούδια καί τά χρονογραφήματα τοῦ Μπέντνι καθρέφτιζαν τή ζωή τῶν σοβιετικῶν ἀνθρώπων στά χρόνια τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης. Στά χρόνια τοῦ Μεγάλου Πατριωτικοῦ πολέμου ὁ Μπέντνι δημοσίευσε στήν «Πράβντα» στίχους γιά τό σοβιετικό πατριωτισμό. — *117.*

*Μπέτμαν-Χόλβεγκ (*Bethmann Hollweg), *Θεοβάλδος* (1856-1921) — ἀντιδραστικός γερμανός κρατικός παράγοντας. Στά 1905-1907 ἦταν ὑπουργός Ἐσωτερικῶν τῆς Πρωσίας, στά 1907-1909 — αὐτοκρατορικός ὑπουργός Ἐσωτερικῶν καί ἀντικαγκελάριος, στά 1909-1917 — καγκελάριος τῆς Γερμανίας. Ἐφάρμοζε πολιτική κατάπνιξης τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ἔπαιξε δραστήριο ρόλο στήν ἐξαπόλυση τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου. Τόν Ἰούλη τοῦ 1917 παραιτήθηκε καί ἀποχώρησε ἀπό τήν πολιτική. — *11.*

Μπινστόκ, Γκ. Ο. — ἐπιφανής μενσεβίκος, συνεργάτης τοῦ μενσεβίκικου περιοδικοῦ «Ἡ Διεθνής», τασσόταν ἐνάντια στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, ἐχθρός τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Γιά τήν ἀντεπαναστατική του δράση τοῦ ἀφαιρέθηκε ἡ σοβιετική ὑπηκοότητα. — *442.*

Μπισσολάτι (Bissolati), *Λεονίντα* (1857-1920) — ἕνας ἀπό τούς ἱδρυτές τοῦ Ἰταλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος καί τούς ἡγέτες τῆς ἄκρας δεξιᾶς ρεφορμιστικῆς του πτέρυγας. Στά 1896-1904 καί στά 1908-1910 ἦταν διευθυντής τοῦ Κεντρικοῦ Ὀργάνου τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος — τῆς ἐφημερίδας «Avanti!» («Ἐμπρός!»). Ἀπό τό 1897 μέλος τοῦ Κοινοβουλίου. Τό 1912 διαγράφηκε ἀπό τό Ἰταλικό Σοσιαλιστικό κόμμα καί ἔγινε ἕνας ἀπό τούς ἱδρυτές τοῦ ὀνομαζόμενου «Σοσιαλιστικοῦ ρεφορμιστικοῦ κόμματος» τό ὁποῖο, σύμφωνα μέ ὁρισμό τοῦ Λένιν, στήν πραγματικότητα ἦταν κόμμα «τῶν φιλελευθέρων - μοναρχικῶν «ἐργατικῶν» πολιτικῶν» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 21ος, σελ. 423). Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν σοσιαλσωβινιστής, ὑποστήριζε τή συμμετοχή τῆς Ἰταλίας στόν πόλεμο στό πλευρό τῆς Ἀντάντ. Στά 1916-1918 συμμετεῖχε στήν κυβέρνηση σάν ὑπουργός χωρίς χαρτοφυλάκιο. — *295.*

Μπλάν (Blanc), *Λουί* (1811-1882) — γάλλος μικροαστός σοσιαλιστής, ἱστορικός. Δέν παραδεχόταν ὅτι οἱ ταξικές ἀντιθέσεις στόν καπιταλισμό εἶναι ἀγεφύρωτες, καί γι' αὐτό ἦταν πολέμιος τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί θιασώτης τῆς συνεννόησης μέ τήν ἀστική τάξη. Στήν περίοδο τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1848, μπαίνοντας στήν Προσωρινή κυβέρνηση καί ὄντας ἐπικεφαλῆς τῆς ἐπιτροπῆς γιά τή «μελέτη τοῦ ἐργατικοῦ ζητήματος», ὁ Μπλάν μέ τή συμβιβαστική του τακτική βοηθοῦσε τήν ἀστική τάξη νά ἀποσπᾶ τούς ἐργάτες ἀπό τήν ἐπαναστατική πάλη. Ὁ Μπλάν, ἐκλεγμένος τό 1871 στήν Ἐθνική Συνέλευση, παρέμεινε στίς γραμμές τῶν ἐχθρῶν τῆς Κομμούνας τοῦ Παρισιοῦ.

Ὁ Λένιν λέγοντας «λουϊμπλανισμό» ἐννοοῦσε τήν ὀπορτουνιστική, συμβιβαστική τακτική τῶν μενσεβίκων, τῶν καουτσκιστῶν καί τῶν ἄλλων προδοτῶν τῆς ἐπανάστασης καί τῶν συμφερόντων τῆς ἐργατικῆς τάξης. — *117, 294, 310-311, 343-344, 345, 346.*

Μπλανκί (Blanqui), *Λουί Ὀγκύστ* (1805-1881) — διάσημος γάλλος ἐπαναστάτης, ἐπιφανής ἐκπρόσωπος τοῦ οὐτοπικοῦ κομμουνισμοῦ, πῆρε μέρος στίς ἐξεγέρσεις καί στίς ἐπαναστάσεις πού ἔγιναν στό Παρίσι στήν περίοδο 1830-1870 καί ἦταν ἐπικεφαλῆς πολλῶν μυστικῶν ἐπαναστατικῶν ἑταιριῶν. Πάνω ἀπό 36 χρόνια ὁ Μπλανκί ἔκανε στίς φυλακές. Ἐπιδιώκοντας νά καταλάβει τήν ἐξουσία μέ μιά μικρή ὁμάδα ἐπαναστατῶν-συνωμοτῶν, δέν καταλάβαινε τόν ἀποφασιστικό ρόλο τῆς ὀργάνωσης τῶν μαζῶν στήν ἐπαναστατική πάλη. Ὁ Μάρξ καί ὁ Λένιν ἐκτιμοῦσαν ἰδιαίτερα τίς ἐπαναστατικές ὑπηρεσίες τοῦ Μπλανκί, ταυτόχρονα ἔκαναν αὐστηρή κριτική στά λάθη του καί στήν ἐσφαλμένη τακτική τῶν συνωμοσιῶν. «Ὁ μπλανκισμός, ἔγραφε ὁ Λένιν, εἶναι μιά θεωρία πού ἀρνιέται τήν ταξική πάλη. Ὁ μπλανκισμός περιμένει τήν ἀπαλλαγή τῆς ἀνθρωπότητας ἀπό τή μισθωτή σκλαβιά ὄχι μέ τήν ταξική πάλη τοῦ προλεταριάτου, ἀλλά μέ τή συνωμοσία μιᾶς μικρῆς μειοψηφίας διανοουμένων» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 13ος, σελ. 77). — *50*.

Μπογκντάνοφ (Μαλινόβσκι), Α. Α. (1873-1928) — σοσιαλδημοκράτης, φιλόσοφος, κοινωνιολόγος, οἰκονομολόγος, γιατρός. Μετά τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ προσχώρησε στούς μπολσεβίκους. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου ἦταν ἐπικεφαλῆς τῶν ὀτζοβιστῶν καί ἡγέτης τῆς ἀντικομματικῆς ὁμάδας «Βπεριόντ». Στά ζητήματα τῆς φιλοσοφίας προσπαθοῦσε νά δημιουργήσει ἕνα δικό του σύστημα — τόν «ἐμπειριομονισμό», μιά παραλλαγή τῆς ὑποκειμενικῆς - ἰδεαλιστικῆς φιλοσοφίας τοῦ Μάχ, πού τήν ἐπέκρινε δριμύτατα ὁ Β.Ι. Λένιν στό ἔργο του «Ὑλισμός καί ἐμπειριοκριτικισμός». Στή σύσκεψη τῆς πλατιᾶς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐφημερίδας «Προλετάρι» τόν Ἰούνη τοῦ 1909 ὁ Μπογκντάνοφ διαγράφηκε ἀπό τίς γραμμές τῶν μπολσεβίκων. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί καθοδηγητές τῆς «Προλετκούλτ». Ἀπό τό 1926 διευθυντής τοῦ Ἰνστιτούτου μετάγγισης αἵματος πού ἵδρυσε ὁ ἴδιος. — *227*.

Μπόργκμπεργκ (Borgbjerg), *Φρεντερίκ* (1866-1936) — δανός ρεφορμιστής, ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Δανίας, ἀπό τό 1892 μέλος τῆς ΚΕ του, στά 1911-1924 διευθυντής τῆς ἐφημερίδας «Social-Demokraten» («Σοσιαλδημοκράτης») — Κεντρικοῦ Ὀργάνου τοῦ Κόμματος. Ἀπό τό 1898 βουλευτής τῆς δανικῆς Βουλῆς. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου σοσιαλσωβινιστής. Τήν ἄνοιξη τοῦ 1917 ἦλθε στήν Πετρούπολη καί ἔκανε πρόταση νά ὀργανωθεῖ συνδιάσκεψη τῶν σοσιαλιστῶν τῶν ἐμπόλεμων χωρῶν. Ὁ Β.Ι. Λένιν ξεσκέπασε τόν ἰμπεριαλιστικό χαρακτήρα τῆς πρότασης αὐτῆς καί ἀποκάλεσε τόν Μπόργκμπεργκ «πράκτορα τῆς γερμανικῆς κυβέρνησης». Ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κράτησε ἐχθρική στάση. Τό 1919 ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς (II) Διεθνοῦς τῆς Βέρνης. Στά 1924-1926 ἦταν ὑπουργός Κοινωνικῆς Προνοίας, στά 1929-1935 ὑπουργός Παιδείας στή βασιλική κυβέρνηση τῆς Δανίας. — *440*.

Μπρέσκο-Μπρεσκόβσκαγια, Ε. Κ. («Μπάμπουσκα») (1844-1934) — ἀπό τούς ὀργανωτές καί καθοδηγητές τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, ἀνῆκε στήν ἄκρα δεξιά πτέρυγά του. Ἄρχισε τήν πολιτική της δράση στή δεκαετία 1870-1880 μέ τήν «πορεία πρός τό λαό», πιάστηκε καί ἐξορίστηκε πολλές φορές (τό 1878 μέ τή δίκη τῶν 193). Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ὑποστήριζε ἐνεργά τήν Προσωρινή κυβέρνηση. Στό III συνέδριο τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων (τέλη τοῦ Μάη μέ ἀρχές τοῦ Ἰούνη 1917) ἀρνήθηκε νά μπεῖ στήν Κεντρική ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων σέ ἔνδειξη διαμαρτυρίας γιατί δέν ἐκλέχτηκε σ' αὐτήν ὁ Κέρενσκι. Ἦταν ὀπαδός τῆς συνέχισης τοῦ πολέμου «ὡς

τήν τελική νίκη». Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πάλεψε δραστήρια ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Τό 1919 ἔφυγε στίς ΕΠΑ, μετά ζοῦσε στή Γαλλία. Στό ἐξωτερικό ἔκανε συκοφαντική καμπάνια ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, προπαγάνδιζε τήν προετοιμασία μιᾶς νέας ἐπέμβασης, συμμετεῖχε στό ὄργανο τῶν λευκῶν ἐμιγκρέδων στό Παρίσι «Ντνί». — *382.*

Μστισλάβσκι (Μασλόβσκι), Σ. Ντ. (1876-1943) — ρῶσος συγγραφέας, ἀπό τό 1904 ἦταν μέλος τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 συνεργαζόταν στήν ἐσέρικη ἐφημερίδα «Ντιέλο Ναρόντα». Ἦταν μέλος τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Ὕστερα ἀπό τή δολοφονία τοῦ Μίρμπαχ βγῆκε ἀπό τό κόμμα τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, ἦταν μέλος τῆς ΚΕ τοῦ μικροαστικοῦ ἐθνικιστικοῦ κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων τῆς Οὐκρανίας. Ἀπό τό 1921 ἐξωκομματικός. Στά 1922-1926 ἦταν διευθυντής τῶν μή περιοδικῶν ἐκδόσεων τῆς Συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς. Στά ἑπόμενα χρόνια δούλευε στή ΜΣΕ καί σέ μιά σειρά ἄλλα σοβιετικά ἐκδοτικά. — *209.*

Ν

Ναπολέων Α΄ (Βοναπάρτης) (1769-1821) — αὐτοκράτορας τῆς Γαλλίας στά 1804-1814 καί τό 1815. — *5, 6, 61, 64.*

Νατανσόν, Μ. Α. (1850-1919) — ἐκπρόσωπος τοῦ ἐπαναστατικοῦ ναροντνικισμοῦ, ἀργότερα ἐσέρος. Πῆρε μέρος στό ἐπαναστατικό κίνημα ἀπό τό 1869. Ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἱδρυτές τοῦ Κόμματος «Ζεμλιά ἰ Βόλια», τό 1893 πῆρε ἐνεργό μέρος στή δημιουργία τοῦ Κόμματος «Ναρόντνογε Πράβο». Ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1900-1910 ἦταν μέλος τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων, ἀνῆκε στήν ΚΕ του. Τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου δέν κρατοῦσε συνεπή διεθνιστική στάση, παρουσίαζε ταλαντεύσεις πρός τόν κεντρισμό. Ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί ἡγέτες τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων. Τό 1918 καταδίκασε τήν ἐξέγερση τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. — *73.*

Νεκράσοφ, Ν. Β. (γεν. τό 1879) — βουλευτής τῆς III καί IV Κρατικῆς δούμας ἀπό τό κυβερνεῖο Τόμσκ, καθηγητής, καντέτος. Τό 1917 συμμετεῖχε στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση σάν ὑπουργός Συγκοινωνιῶν, ὑπουργός χωρίς χαρτοφυλάκιο καί σάν ὑπουργός Οἰκονομικῶν. Βγῆκε ἀπό τό Κόμμα τῶν καντέτων τό καλοκαίρι τοῦ 1917. Στά χρόνια τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἐργαζόταν στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν. — *352.*

Νικόλαος Β΄ (Ρομάνοφ) (1868-1918) — ὁ τελευταῖος ρῶσος αὐτοκράτορας, βασίλευσε ἀπό τό 1894 ὡς τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917. Στίς 17 τοῦ Ἰούλη 1918 ἐκτελέστηκε στό Αἰκατερινμπούργκ (Σβερντλόβσκ) μέ ἀπόφαση τοῦ Σοβιέτ τῆς περιοχῆς Οὐραλίων τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν. — *5, 15, 16, 40, 45-46, 48-49, 58, 59, 62, 90, 92, 96, 97, 101, 120, 172, 173, 178, 182, 186, 242, 254, 268, 280, 281, 282, 297, 300, 302, 356-357, 384, 385.*

Νόβιχ, Γκ. Ε. — *βλ.* Ρασπούτιν, Γκ.Ε.

Ντάν (Γκούρβιτς), Φ. Ι. (1871-1947) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῶν μενσεβίκων. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν ἀμυνίτης. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη ἔγινε μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτρο-

πῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης καί μέλος τοῦ Προεδρείου τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς πρώτης περιόδου, ὑποστήριζε τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν πολέμιος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Στίς ἀρχές τοῦ 1922 ἀπελάθηκε στό ἐξωτερικό σάν ἐχθρός τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους. — *383, 396.*

Ντέιτς, Λ. Γκ. (1855-1941) — πῆρε μέρος στό κίνημα τῶν ναρόντνικων καί σέ συνέχεια στό σοσιαλδημοκρατικό κίνημα. Μέλος τῆς ὀργάνωσης «Ζεμλιά ἰ Βόλια» καί κατόπιν τῆς «Τσόρνι Περεντέλ». Τό 1883 πῆρε μέρος στήν ἵδρυση τῆς ὁμάδας «Ἀπελευθέρωση τῆς δουλιᾶς», δούλευε στήν ἔκδοση καί τή μεταφορά τοῦ μαρξιστικοῦ Τύπου στή Ρωσία. Στό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ ἦταν ἀντιπρόσωπος τῆς ὁμάδας «Ἀπελευθέρωση τῆς δουλιᾶς», ἰσκριστής τῆς μειοψηφίας· ὕστερα ἀπό τό συνέδριο μενσεβίκος καί στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης λικβινταριστής. Στή διάρκεια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου σοσιαλσωβινιστής. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 διηύθυνε μαζί μέ τόν Πλεχάνοφ τήν ἐφημερίδα τῶν δεξιῶν μενσεβίκων-ἀμυνιτῶν «Γεντίνστβο». Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἀποχώρησε ἀπό τήν πολιτική, δούλεψε γιά τήν ἔκδοση τῆς φιλολογικῆς κληρονομιᾶς τοῦ Γκ.Β. Πλεχάνοφ, ἔγραψε μιά σειρά ἄρθρα γιά τήν ἱστορία τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος τῆς Ρωσίας. — *192.*

Ντέμπς (Debs), *Γιούτζιν Βίκτορ* (1855-1926) — ἐπιφανής παράγοντας τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος τῶν ΕΠΑ. Τό 1893 ὀργάνωσε τήν ἀμερικανική ἕνωση τῶν σιδηροδρομικῶν, πού πρόεδρός της ἦταν ὡς τό 1897. Ὁ Ντέμπς ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος πού ἀποτέλεσε τό βασικό πυρήνα τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος, τό ὁποῖο διαμορφώθηκε στά 1900-1901. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἀκολουθοῦσε διεθνιστικές θέσεις, ἐπέκρινε τήν προδοσία τῶν σοσιαλσωβινιστῶν, ἔκανε προπαγάνδα ἐνάντια στήν εἴσοδο τῶν ΕΠΑ στόν πόλεμο. Ὁ Ντέμπς χαιρέτισε τή νίκη τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Τό 1918 καταδικάστηκε 10 χρόνια φυλακή γιά ἀντιϊμπεριαλιστική δράση, ὅμως τό 1921 ἀμνηστεύθηκε. — *100-101.*

Ντζουγκασβίλι, Ι. Β. — *βλ.* Στάλιν, Ι. Β.

Ντζουνκόβσκι, Β.Φ. (γεν. τό 1865) — τό 1905 ἦταν κυβερνήτης τοῦ κυβερνείου Μόσχας, στά 1913-1915 ἔγινε ὑφυπουργός Ἐσωτερικῶν καί διοικητής εἰδικοῦ σώματος χωροφυλακῆς, ἀπό τόν Αὔγουστο τοῦ 1915 — στόν ἐνεργό στρατό. — *353, 369.*

Ντομπροσκόκοφ (Ντομπροσκόκ), Ι. Β. — προβοκάτορας, ἀπό τό 1901 πράκτορας τῆς Ὀχράνας τοῦ Χαρκόβου, ἀπό τό 1904 τῆς Ὀχράνας τῆς Πετρούπολης. Στά 1904-1905 βρισκόταν στό ἐξωτερικό, δούλευε γιά λογαριασμό τῆς Διεύθυνσης ἀστυνομίας κυρίως ἀνάμεσα στούς μενσεβίκους καί τούς ἐσέρους. Ὕστερα ἀπό τό ξεσκέπασμά του τό 1905 ἔγινε ὑπάλληλος τῆς Ὀχράνας τῆς Πετρούπολης, τό 1914 διορίστηκε διοικητής τῆς ἀστυνομίας τῆς πόλης Πετροζαβότσκ. — *222.*

Ντρέυφους (Dreyfus), *Ἀλφρέντ* (1859-1935) — ἀξιωματικός τοῦ γαλλικοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου, ἑβραῖος πού τό 1894 καταδικάστηκε ἄδικα σέ ἰσόβια καταναγκαστικά ἔργα μέ βάση τήν ἐντελῶς ψεύτικη κατηγορία τῆς ἐσχάτης προδοσίας. Χάρη στήν πάλη τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς προοδευτικῆς διανόησης γιά τήν ὑπεράσπιση τοῦ Ντρέυφους, τό 1899 ὁ Ντρέυφους πῆρε χάρη καί τό 1906 ἀποκαταστάθηκε. — *422, 424.*

Ο

Οὐλιάνοφ, Α. Ι. (1866-1887) — ἐπαναστάτης, μέλος τῆς ὀργάνωσης «Ναρόντναγια Βόλια». Εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός τοῦ Β.Ι. Λένιν. Τό 1883 μπῆκε στό πανεπιστήμιο τῆς Πετρούπολης στό τμῆμα φυσικῆς τῆς φυσικομαθηματικῆς σχολῆς, ὅπου παρουσίασε θαυμάσιες ἱκανότητες. Ὄντας φοιτητής τοῦ πανεπιστημίου, μπῆκε στό ἐπαναστατικό κίνημα, μελετοῦσε τά ἔργα τοῦ Κ. Μάρξ, ἔκανε πολιτική προπαγάνδα ἀνάμεσα στούς ἐργάτες. Ἀπό ἰδεολογική ἄποψη βρισκόταν στό πέρασμα ἀπό τή «Ναρόντναγια Βόλια» στό μαρξισμό. Πάλευε μέ αὐτοθυσία ἐνάντια στόν τσαρισμό. Τό 1886 μαζί μέ τόν Π.Ι. Σεβιριόφ μπῆκε ἐπικεφαλῆς μιᾶς ὁμάδας πού ἀκολουθοῦσε τίς παραδόσεις τῆς ὀργάνωσης «Ναρόντναγια Βόλια». Ὁ Οὐλιάνοφ μαζί μέ τούς ὁμοϊδεάτες του ἀπό τήν ὁμάδα αὐτή προετοίμαζε τήν ἀπόπειρα δολοφονίας τοῦ Ἀλεξάνδρου Γ΄, ὅμως συνελήφθη τήν 1 τοῦ Μάρτη 1887. Στό δικαστήριο κράτησε ἡρωϊκή στάση, δέν δέχτηκε ὑπεράσπιση γιά νά μπορεῖ νά βγάλει πολιτικό λόγο. Καταδικάστηκε σέ θάνατο μέ ἀπαγχονισμό καί ἐκτελέστηκε στό φρούριο τοῦ Σλίσσελμπουργκ. — *21.*

Οὐμάνσκι, Α. Μ. — δημοσιογράφος, διευθυντής-ἐκδότης τῆς μαυροεκατονταρχίτικης ἐφημερίδας «Ζιβόγε Σλόβο», τῆς πρώτης ἀπό τίς ἐφημερίδες τῆς Πετρούπολης πού δημοσίευσαν τή συκοφαντική ἀνακοίνωση τοῦ Ἀλέξινσκι καί τοῦ Πανκράτοφ, ἡ ὁποία στρεφόταν κατά τοῦ Β.Ι. Λένιν καί τῶν μπολσεβίκων στίς μέρες τοῦ Ἰούλη 1917. — *413.*

«Ὀτσόφ» — *βλ.* Ζιτομίρσκι, Ι.Α.

Π

Παλτσίνσκι, Π. Ι. (1875-1929) — μηχανικός, ὀργανωτής τοῦ καπιταλιστικοῦ συνδικάτου «Προντούγκολ». Ἦταν στενά συνδεμένος μέ τούς τραπεζικούς κύκλους. Μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἔγινε ὑφυπουργός Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση, ἐμπνευστής τοῦ σαμποτάζ τῶν βιομηχάνων, ἀγωνίστηκε ἐνάντια στίς δημοκρατικές ὀργανώσεις καί μ᾽ αὐτό «ἀπόκτησε... τήν πιό θλιβερή καί τήν πιό πλατιά φήμη σ᾽ ὅλη τή Ρωσία» (Β.Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 4η ρωσ. ἔκδ., τόμ. 25ος, σελ. 324). Ἀρχηγός τῆς ἄμυνας τῶν χειμερινῶν ἀνακτόρων στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη (7 τοῦ Νοέμβρη) 1917. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τοῦ σαμποτάζ στή σοβιετική βιομηχανία. Τό 1929 τουφεκίστηκε. — *391, 392, 396-397.*

Πάρβους (Γκέλφαντ, Α. Λ.) (1869-1924) — στά τέλη τῆς δεκαετίας 1890-1900 καί τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1900-1910 συμμετεῖχε στό σοσιαλδημοκρατικό κίνημα τῆς Ρωσίας καί τῆς Γερμανίας, ἀνῆκε στή ἀριστερή πτέρυγα τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας. Ὕστερα ἀπό τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ μενσεβίκος. Ὁ Πάρβους διατύπωσε τήν ἀντιμαρξιστική «Θεωρία τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης», πού κατόπιν ὁ Τρότσκι τή μετάτρεψε σέ ὅπλο πάλης κατά τοῦ λενινισμοῦ. Ὁ Πάρβους ἀργότερα ἀποχώρησε ἀπό τή σοσιαλδημοκρατία· τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν σωβινιστής, πράκτορας τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἔκανε μεγάλες κερδοσκοπικές ἐπιχειρήσεις καί πλούτισε ἀπό τίς στρατιωτικές προμήθειες. Ἀπό τό 1915 ἔβγαζε τό περιοδικό «Die Glocke» («Καμπάνα»). — *424, 425.*

Περεβέρζεφ, Π. Ν. — δικηγόρος, τρουντοβίκος, συγγένευε πολιτικά μέ τούς

ἐσέρους. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ὑπουργός Δικαιοσύνης στήν πρώτη ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση συνασπισμοῦ. Τόν Ἰούλη τοῦ 1917 δημοσίευσε τά πλαστά ντοκουμέντα, πού τά σκάρωσε ὁ Ἀλέξινσκι μαζί μέ τή στρατιωτική ἀντικατασκοπεία, ἐνάντια στόν Λένιν καί τούς μπολσεβίκους. — *321, 401, 434.*

Πεσεχόνοφ, Α. Β. (1867-1933) — ἀστός κοινωνικός παράγοντας καί δημοσιολόγος. Στή δεκαετία 1890-1900 φιλελεύθερος ναρόντνικος, καί ἀπό τό 1904 μέλος τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ περιοδικοῦ «Ρούσκογε Μπογκάτστβο»· συνεργαζόταν στό φιλελευθερο-μοναρχικό περιοδικό «Ὀσβομποζντένιγε» καί στήν ἐφημερίδα τῶν ἐσέρων «Ρεβολιουτσιόνναγια Ροσσίγια». Ἀπό τό 1906 ἦταν ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τοῦ μικροαστικοῦ Κόμματος τῶν «λαϊκῶν σοσιαλιστῶν» (ἐνέσων). Τό 1917 ἔγινε ὑπουργός Ἐπισιτισμοῦ τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πάλευε ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία· ἀπό τό 1922 λευκός ἐμιγκρές. — *27, 28-29, 204, 244-245, 315-316, 317, 319, 357, 387-388, 403.*

Πλεχάνοφ, Γκ. Β. (1856-1918) — ἐπιφανής παράγοντας τοῦ ρωσικοῦ καί τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος, ὁ πρῶτος προπαγανδιστής τοῦ μαρξισμοῦ στή Ρωσία. Τό 1883 δημιούργησε στή Γενεύη τήν πρώτη ρωσική μαρξιστική ὀργάνωση, τήν ὁμάδα «Ἀπελευθέρωση τῆς δουλιᾶς». Ὁ Πλεχάνοφ πάλευε ἐνάντια στό ναροντνικισμό καί καταπολεμοῦσε τόν ἀναθεωρητισμό στό διεθνές ἐργατικό κίνημα. Στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1900-1910 ἦταν μέλος τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐφημερίδας «Ἴσκρα» καί τοῦ περιοδικοῦ «Ζαριά».

Ἀπό τό 1883 ὡς τό 1903 ὁ Πλεχάνοφ ἔγραψε πολλά ἔργα, πού ἔπαιξαν μεγάλο ρόλο στήν ὑπεράσπιση καί τήν προπαγάνδιση τῆς ὑλιστικῆς κοσμοθεωρίας. Ὅστόσο ὁ Πλεχάνοφ ἀπό τότε ἀκόμη ἔκανε σοβαρά λάθη πού ἀποτέλεσαν τό ἔμβρυο τῶν μελλοντικῶν μενσεβίκικων ἀπόψεών του. Μετά τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ ὁ Πλεχάνοφ τάχθηκε ὑπέρ τῆς συμφιλίωσης μέ τόν ὀπορτουνισμό καί σέ συνέχεια προσχώρησε στούς μενσεβίκους. Στήν περίοδο τῆς πρώτης ρωσικῆς ἐπανάστασης σέ ὅλα τά βασικά ζητήματα ὑποστήριζε μενσεβίκικες θέσεις. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου τάχθηκε κατά τῆς ἀναθεώρησης τοῦ μαρξισμοῦ ἀπό τόν Μάχ καί κατά τοῦ λικβινταρισμοῦ, ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδας τῶν κομματικῶν μενσεβίκων. Τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ὑποστήριζε τίς θέσεις τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 γύρισε στή Ρωσία καί μπῆκε ἐπικεφαλῆς τῆς ἄκρας δεξιᾶς ὁμάδας τῶν μενσεβίκων-ἀμυνιτῶν — «Γεντίνστβο», πάλευε ἐνάντια στούς μπολσεβίκους καί ἐνάντια στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, θεωρώντας ὅτι ἡ Ρωσία δέν ὡρίμασε γιά τό πέρασμα στό σοσιαλισμό.

Ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κράτησε ἀρνητική στάση, ὅμως δέν πῆρε μέρος στήν πάλη κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Ὁ Λένιν ἐκτιμοῦσε πολύ τίς φιλοσοφικές ἐργασίες τοῦ Πλεχάνοφ καί τό ρόλο του στή διάδοση τοῦ μαρξισμοῦ στή Ρωσία· ταυτόχρονα ἔκανε αὐστηρή κριτική στόν Πλεχάνοφ γιά τίς παρεκκλίσεις του ἀπό τό μαρξισμό καί γιά τά μεγάλα λάθη στήν πολιτική του δράση. — *13, 15, 71, 209-210, 214, 216, 217, 245, 252, 295, 368, 370, 425, 431.*

Πόλοβτσεφ, Π. Α. (γεν. τό 1874) — στρατηγός, διοικητής τῶν στρατευμάτων τῆς στρατιωτικῆς περιοχῆς τῆς Πετρούπολης τό καλοκαίρι τοῦ 1917. Στίς μέρες τοῦ Ἰούλη καθοδηγοῦσε τό ματοκύλισμα τῆς εἰρηνικῆς διαδήλωσης στήν Πετρούπολη καί τήν καταστροφή τῶν γραφείων τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς

«Πράβντα». Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση λευκός ἐμιγκρές. — *416, 419, 420.*

Πότρεσοφ, Α. Ν. (1869-1934) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ μενσεβικισμοῦ. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου ἦταν θεωρητικός τοῦ λικβινταρισμοῦ. Τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου σοσιαλσωβινιστής. Τό 1917 διηύθυνε τήν ἐφημερίδα «Ντιέν», πού ἔκανε λυσσαλέα καμπάνια κατά τῶν μπολσεβίκων. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κατέφυγε στό ἐξωτερικό, ὅπου συνεργαζόταν στό ἑβδομαδιαῖο περιοδικό τοῦ Κέρενσκι «Ντνί», καταφερόταν ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία. — *382-383.*

Πουανκαρέ (Poincaré), *Ραϋμόνδος* (1860-1934) — γάλλος ἀστός πολιτικός καί κρατικός παράγοντας, δικηγόρος. Τό 1887 ἐκλέχτηκε στή Βουλή τῶν ἀντιπροσώπων. Ἀπό τό 1893 ἐπανειλημμένα μπῆκε στή γαλλική κυβέρνηση, ἦταν ἐκφραστής τῶν πιό ἐπιθετικῶν κύκλων τῆς γαλλικῆς ἀστικῆς τάξης. Τό 1912 ἔγινε πρωθυπουργός καί ἀπό τό 1913 ὡς τό 1920 ἦταν πρόεδρος τῆς Γαλλίας. Στά ἀξιώματα αὐτά ἐκδηλώθηκε σάν δραστήριος ὀπαδός τῆς προετοιμασίας τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου καί γι' αὐτό πῆρε τό παρατσούκλι «Πουανκαρέ-πόλεμος». Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία. Στά 1922-1924 καί στά 1926-1929 ἦταν πρωθυπουργός τῆς Γαλλίας. Ἡ πολιτική του διακρινόταν γιά τήν ἔντονη ἀντισοβιετική κατεύθυνση, τήν ἐπίθεση ἐνάντια στά ζωτικά δικαιώματα καί τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες τῶν γάλλων ἐργαζομένων, γιά τίς διώξεις τῶν γάλλων κομμουνιστῶν. — *244.*

Πριντβόροφ, Ε. Α. — *βλ.* Μπέντνι, Ντεμιάν.

Ρ

Ρακόβσκι, Χ. Γκ. (1873-1941) — ἀπό τήν ἀρχή τῆς δεκαετίας 1890-1900 ἔπαιρνε μέρος στό σοσιαλδημοκρατικό κίνημα τῆς Βουλγαρίας, τῆς Ρουμανίας, τῆς Ἑλβετίας, τῆς Γαλλίας. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου — ἦταν κεντριστής. Ἀπό τό 1917 ἦταν μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἐργαζόταν σέ δουλιά κομματική καί στά σοβιέτ. Ἀπό τό 1918 ἦταν πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς Οὐκρανίας, ἀπό τό 1923 — σέ διπλωματική ὑπηρεσία στήν Ἀγγλία καί στή Γαλλία. Ἕνας ἀπό τούς δραστήριους παράγοντες τῆς τροτσκιστικῆς ἀντιπολίτευσης, γι' αὐτό τό 1927 στό XV συνέδριο τοῦ ΠΚΚ (μπ) διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα. Τό 1935 ἀποκαταστάθηκε καί τό 1938 διαγράφηκε ξανά ἀπό τό Κόμμα γιά ἀντικομματική δράση. — *295.*

Ράντεκ, Κ. Μπ. (1885-1939) — ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας 1900-1910 ἔπαιρνε μέρος στό σοσιαλδημοκρατικό κίνημα τῆς Γαλικίας, τῆς Πολωνίας καί τῆς Γερμανίας· συμμετεῖχε στίς ἐκδόσεις τῶν γερμανῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἀκολουθοῦσε διεθνιστικές θέσεις, παρουσιάζοντας ὡστόσο ταλαντεύσεις πρός τόν κεντρισμό· στό ζήτημα τοῦ δικαιώματος αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν κρατοῦσε λαθεμένη θέση. Ἀπό τό 1917 ἦταν μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Τήν περίοδο πού κλείστηκε ἡ εἰρήνη τοῦ Μπρέστ ἦταν «ἀριστερός κομμουνιστής». Ἀπό τό 1923 ἔγινε δραστήριος παράγοντας τῆς τροτσκιστικῆς ἀντιπολίτευσης, πού γι' αὐτό τό 1927 στό XV συνέδριο τοῦ ΠΚΚ (μπ) διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα· τό 1930 ἀποκαταστάθηκε καί τό 1936 διαγράφηκε ξανά ἀπό τό Κόμμα γιά ἀντικομματική δράση. — *103.*

Ρασπούτιν (Νόβιχ), Γκ. Ε. (1872-1916) — τυχοδιώκτης πού ἀσκοῦσε μεγάλη ἐπιροή στήν αὐλή τοῦ Νικολάου Β΄. Καταγόταν ἀπό ἀγρότες τοῦ κυβερνείου Τομπόλσκ. Τό 1907 μέ τή μορφή τοῦ «ἅγιου πατέρα» καί τοῦ «προφήτη» ἀπόκτησε τήν ἐμπιστοσύνη τῆς τσαρικῆς οἰκογένειας. Στό «ρασπουτινισμό» βρῆκαν τήν πιό ὁλοφάνερη ἔκφραση ὁ σκοταδισμός, ὁ θρησκευτικός φανατισμός, ὁ ἠθικός ἐκφυλισμός, πού χαρακτήριζαν τίς ἰθύνουσες κορυφές τῆς τσαρικῆς Ρωσίας. Ὁ Ρασπούτιν σκοτώθηκε στήν Πετρούπολη ἀπό μιά ὁμάδα μοναρχικῶν πού μ᾽ αὐτή τους τήν πράξη προσπάθησαν νά σώσουν τή δυναστεία καί νά καταστείλουν τήν ἀναπτυσσόμενη ἐπανάσταση. — *97*.

Ρίκοφ, Α. Ι. (1881-1938) — μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1899. Ἦταν ἀντιπρόσωπος στό III καί IV (Ἑνωτικό) συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ. Στήν περίοδο τῆς ἀντίδρασης κρατοῦσε συμβιβαστική στάση ἀπέναντι στούς λικβιναριστές, τούς ὀτζοβιστές καί τούς τροτσκιστές. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 πάλευε ἐνάντια στή λενινιστική γραμμή τοῦ Κόμματος γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Ὕστερα ἀπό τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κατεῖχε μιά σειρά ὑπεύθυνες θέσεις. Τάχτηκε ἐπανειλημμένα κατά τῆς λενινιστικῆς πολιτικῆς τοῦ Κόμματος: τό Νοέμβρη τοῦ 1917 ἦταν ὀπαδός τοῦ σχηματισμοῦ κυβέρνησης συνασπισμοῦ μέ τή συμμετοχή τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, μαζί μέ ἄλλους ὀπορτουνιστές ὑπόγραψε τή δήλωση γιά τήν ἔξοδο ἀπό τήν ΚΕ καί τό Σοβιέτ τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων· τό 1928 ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς δεξιᾶς ὀπορτουνιστικῆς παρέκκλισης στό Κόμμα. Τό 1937 διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα γιά τήν ἀντικομματική του δράση. — *222*.

Ριμπό (Ribot), *Ἀλεξάντρ Φέλιξ Ζοζέφ* (1842-1923) — γάλλος κρατικός παράγοντας, δικηγόρος, ἔκφραζε τά συμφέροντα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης. Στά 1892-1893, 1895 καί 1917 ἔγινε πρωθυπουργός, ἦταν ἐπανειλημμένα ὑπουργός στίς διάφορες κυβερνήσεις τῆς Γαλλίας. Ἐπιδίωκε δραστήρια τή δημιουργία ρωσογαλλικῆς συμμαχίας. — *365-366*.

Ρολλάν (Rolland), *Ρομαίν* (1866-1944) — ἐπιφανής γάλλος συγγραφέας καί κοινωνικός παράγοντας. Στά ἔργα του ἔκανε αὐστηρή κριτική στήν ἀστική κοινωνία καί τόν πολιτισμό της τῆς παρακμῆς. Ξεκινώντας ἀπό πασιφιστικές θέσεις ταssόταν κατά τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου. Ὁ Ρολλάν χαιρέτισε τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί ἦταν φίλος τῆς χώρας τῶν Σοβιέτ· τό 1935 ἐπισκέφθηκε τή Σοβιετική Ἕνωση. Στά χρόνια τοῦ δεύτερου παγκόσμιου πολέμου ὑποστήριζε τό ἀντιφασιστικό κίνημα ἀντίστασης τῆς Γαλλίας. — *103-104*.

Ρομάνοφ — δυναστεία τσάρων καί αὐτοκρατόρων τῆς Ρωσίας, πού βασίλευαν ἀπό τό 1613 ὥς τό 1917. — *172, 182, 291*.

Ροντζιάνκο, Μ. Β. (1859-1924) — μεγαλοτσιφλικάς, ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Κόμματος τῶν ὀχτωβριστῶν, μοναρχικός. Ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1911 ἦταν πρόεδρος τῆς III καί σέ συνέχεια τῆς IV Κρατικῆς δούμας. Στήν περίοδο τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη 1917 ὀργάνωσε τό ἀντεπαναστατικό κέντρο — τήν Προσωρινή ἐπιτροπή τῆς Κρατικῆς δούμας καί μετά τήν «ἰδιαίτερη σύσκεψη» τῶν μελῶν τῆς Δούμας. Ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἀρχηγούς τοῦ πραξικοπήματος τοῦ Κορνίλοφ. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κατέφυγε στόν Ντενίκιν, προσπαθοῦσε νά συνενώσει ὅλες τίς ἀντεπαναστατικές δυνάμεις γιά τόν ἀγώνα ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία, ἀργότερα ἔφυγε στό ἐξωτερικό. — *348, 352, 353, 369, 401, 403*.

Ροντίτσεφ, Φ.Ι. (γεν. τό 1856) — τσιφλικάς τοῦ Τβέρ καί παράγοντας τῶν ζέμστβο, ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων, μέλος τῆς ΚΕ του. Βουλευτής τῆς I, II, III καί IV Κρατικῆς δούμας. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ἐπίτροπος τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Φιλλανδίας. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση λευκός ἐμιγκρές. — *6*.

Ροστόφ, Ν. (Κόγκαν, Ι.Μ.) — συνεργάτης τῆς μενσεβίκικης ἐφημερίδας «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» τό 1917. — *404*.

Ρούντνιεφ, Β. Α. — *βλ.* Μπαζάροφ, Β.

Σ

Σάββιν, Ν. Ν. — ὑφυπουργός Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση τό 1917, ἐκπρόσωπος τῶν βιομηχανικῶν κύκλων, ἀντιπρόεδρος τοῦ Κεντρικοῦ οἰκονομικοῦ συμβουλίου. — *391-392*.

Σάιντεμαν (Scheidemann), *Φίλιππ* (1865-1939) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς ἄκρας δεξιᾶς ὀπορτουνιστικῆς πτέρυγας τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας. Ἀπό τό 1903 ἀνῆκε στή σοσιαλδημοκρατική ὁμάδα τοῦ Ράιχσταγκ. Ἀπό τό 1911 μέλος τῆς Διοίκησης τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου φανατικός σοσιαλσωβινιστής. Τόν καιρό τῆς ἐπανάστασης τοῦ Νοέμβρη 1918 στή Γερμανία, ἦταν μέλος τοῦ λεγόμενου Συμβουλίου τῶν λαϊκῶν πληρεξουσίων καί ἐμπνευστής τῆς ἐμπρηστικῆς προπαγάνδας ἐνάντια στούς σπαρτακιστές. Τό Φλεβάρη-Ἰούνη 1919 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ τῆς Δημοκρατίας τῆς Βαϊμάρης καί ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς αἱματηρῆς κατάπνιξης τοῦ γερμανικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος στά 1918-1921. Ἀργότερα ἀποχώρησε ἀπό τήν ἐνεργό πολιτική. — *13, 15, 246, 252, 295*.

Σαμπά (Sembat), *Μαρσέλ* (1862-1922) — ἕνας ἀπό τούς ρεφορμιστές ἡγέτες τοῦ γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος, δημοσιογράφος. Ἀπό τό 1893 ἦταν μέλος τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου σοσιαλσωβινιστής. Ἀπό τόν Αὔγουστο ὡς τό Σεπτέμβρη τοῦ 1917 ἦταν ὑπουργός Δημοσίων ἔργων στήν ἰμπεριαλιστική «κυβέρνηση ἐθνικῆς ἄμυνας» τῆς Γαλλίας. Τό Φλεβάρη τοῦ 1915 συμμετεῖχε στή συνδιάσκεψη τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν τῆς Ἀντάντ, πού συνῆλθε στό Λονδίνο μέ σκοπό τή συνένωσή τους, μέ βάση τό πρόγραμμα τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ. — *295*.

Σαντομίρσκι, Α. — μενσεβίκος-διεθνιστής τό 1917, συνεργάτης τῆς ἐφημερίδας «Νόβαγια Ζίζν». — *396*.

Σινγκαριόφ, Α. Ι. (1869-1919) — καντέτος, παράγοντας τῶν ζέμστβο, γιατρός. Ἀπό τό 1907 μέλος τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων. Βουλευτής τῆς II καί III Κρατικῆς δούμας ἀπό τό κυβερνεῖο Βορόνεζ καί τῆς IV Δούμας ἀπό τήν Πετρούπολη· ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας τῶν καντέτων στή Δούμα. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἔγινε ὑπουργός Γεωργίας στήν πρώτη καί ὑπουργός Οἰκονομικῶν στή δεύτερη ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. — *18-20, 31, 76, 170, 172-173, 176, 204, 311, 312, 348, 352, 388, 399-400, 406, 447*.

Σκόμπελιεφ, Μ. Ι. (1885-1939) — ἀπό τό 1903 ἔπαιρνε μέρος στό σοσιαλδημο-

κρατικό κίνημα στίς γραμμές τῶν μενσεβίκων. Τό 1906 κατέφυγε στό ἐξωτερικό, συνεργαζόταν στίς μενσεβίκικες ἐκδόσεις, ἦταν μέλος τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς «Πράβντα» τοῦ Τρότσκι πού ἔβγαινε στή Βιέννη. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν κεντριστής. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ἀντιπρόεδρος τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, ἀντιπρόεδρος τῆς ΚΕΕ τῆς πρώτης περιόδου· ἀπό τό Μάη ὡς τόν Αὔγουστο τοῦ 1917 ἦταν ὑπουργός Ἐργασίας στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἀποχώρησε ἀπό τούς μενσεβίκους, ἐργάστηκε στόν τομέα τῶν συνεταιρισμῶν, σέ συνέχεια στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Ἀπό τό 1922 ἦταν μέλος τοῦ ΚΚΡ (μπ), δούλευε σέ ὑπεύθυνη οἰκονομική δουλιά, στά 1936-1937 ἐργαζόταν στήν Πανενωσιακή ἐπιτροπή Ραδιοφωνίας. — *28-29, 62, 94, 105-106, 108, 109, 118, 204, 218, 219, 220, 221, 234, 242, 244-245, 250-252, 255, 259, 302, 312, 315, 357, 368, 383, 387-388, 390-391, 392, 403.*

Σκόροπις-Γιολτουχόβσκι, Α.Φ. (γεν. τό 1880) — οὐκρανός ἀστός ἐθνικιστής. Στήν περίοδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές καί καθοδηγητές τῆς ἀστικοεθνικιστικῆς ὀργάνωσης — «Ἕνωση ἀπελευθέρωσης τῆς Οὐκρανίας». Ἦταν ἐξουσιοδοτημένος ἀντιπρόσωπος τῆς Ἕνωσης στό Βερολίνο καί μέ ἐντολή τοῦ γερμανικοῦ ἐπιτελείου στρατοῦ ἔκανε ἐθνικιστική προπαγάνδα ἀνάμεσα στούς οὐκρανούς - αἰχμαλώτους πολέμου πού βρίσκονταν στά γερμανικά στρατόπεδα συγκέντρωσης. — *414.*

Σμίλγκα, Ι. Τ. (1892-1938) — μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1907. Ἔκανε κομματική δουλιά στή Μόσχα καί στήν Πετρούπολη. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Κρονστάνδης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς περιοχῆς τοῦ στρατοῦ, τοῦ στόλου καί τῶν ἐργατῶν τῆς Φιλλανδίας. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν πληρεξούσιος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτροπῶν τῆς ΣΟΣΔΡ στή Φιλλανδία, μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, ἀντιπρόδερος τοῦ ΑΣΛΟ. Τόν καιρό τῆς συζήτησης γιά τά συνδικάτα στά 1920-1921 ἦταν ὀπαδός τοῦ Τρότσκι. Τό 1927 στό XV συνέδριο τοῦ ΠΚΚ (μπ) διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα σάν δραστήριος παράγοντας τῆς τροτσκιστικῆς ἀντιπολίτευσης. Τό 1930 ἀποκαταστάθηκε στό Κόμμα. Μετέπειτα διαγράφηκε ξανά ἀπό τό Κόμμα γιά τήν ἀντικομματική του δράση. — *168-169, 173.*

Σοκολόφ, Α. Β. — *βλ.* Βόλσκι, Σ.Α.

Σοννίνο (Sonnino), *Τζόρτζο Σίδνεϋ* (1847-1924) — ἰταλός πολιτικός παράγοντας, διπλωμάτης. Στά 1906 καί 1900-1910 ἦταν πρωθυπουργός, στά 1914-1919 ὑπουργός Ἐξωτερικῶν. Τό 1915 ἔκλεισε μέ τήν Ἀντάντ τή συμφωνία τοῦ Λονδίνου, πού πρόβλεπε προσαρτήσεις οἱ ὁποῖες ἐξασφάλιζαν στήν Ἰταλία μεγάλες ἐδαφικές ἐπανορθώσεις κυρίως σέ βάρος τῶν νοτιοσλαβικῶν κτήσεων τῆς Αὐστροουγγαρίας. Τό 1917 ἔκλεισε συμφωνία μέ τήν Ἀγγλία καί τή Γαλλία πού πρόβλεπε τήν κατάληψη ἀπό τήν Ἰταλία σημαντικῶν ἐδαφῶν καί τήν ἀπόκτηση σφαίρας ἐπιροῆς στή Μικρά Ἀσία. — *365-366.*

Σούλγκιν, Β. Β. (1878-1976) — τσιφλικάς, βουλευτής τῆς II, III καί IV Κρατικῆς δούμας ἀπό τό κυβερνεῖο Βολυνίας. Φανατικός μοναρχικός καί ἐθνικιστής, διευθυντής τοῦ «Κιεβλιάνιν» — ὀργάνου τῶν ρώσων ἐθνικιστῶν. Τό 1917 ὑποστήριζε δραστήρια τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσια-

λιστική ἐπανάσταση ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἱδρυτές τοῦ «ἐθελοντικοῦ στρατοῦ» τῶν λευκοφρουριτῶν, βοηθοῦσε τούς ἀντεπαναστάτες στρατηγούς Ἀλεξέγεφ, Ντενίκιν, Βράγκελ· ἀργότερα κατέφυγε στό ἐξωτερικό ὅπου ἐξακολουθοῦσε νά διεξάγει πάλη ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Στά 1920-1930 ἀποχώρησε ἀπό τήν πολιτική καί ἔγινε σοβιετικός πολίτης. — *34, 94, 110, 348.*

Σούμπ, Γκ. Β. — μέλος τοῦ Οἰκονομικοῦ τμήματος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῆς πρώτης συνόδου τό 1917. — *207.*

Σπυριντόνοβα, Μ. Α. (1884-1941) — ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Τό 1906 καταδικάστηκε καί στάλθηκε σέ κάτεργα γιά τήν ἀπόπειρα δολοφονίας κατά τοῦ Λουζενόβσκι, ἀρχηγοῦ τῶν μαυροεκατονταρχίτικων πογκρόμ στό κυβερνεῖο Ταμπόφ. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς ἀριστερῆς πτέρυγας τῶν ἐσέρων, καί μετά τή δημιουργία τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1917 μπῆκε στήν ΚΕ του. Τασσόταν ἐνάντια στή σύναψη τῆς εἰρήνης τοῦ Μπρέστ, πῆρε ἐνεργό μέρος στήν ἀντεπαναστατική ἀνταρσία τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων πού ἔγινε τόν Ἰούλη τοῦ 1918, κι' ὕστερα ἀπ' αὐτό συνέχιζε τήν ἐχθρική της δράση ἐνάντια στή Σοβιετική ἐξουσία. Ἀργότερα ἀποσύρθηκε ἀπό τήν πολιτική. — *430.*

Στάλιν (Τζουγκασβίλι), Ι. Β. (1879-1953) — ἕνας ἀπό τούς ἐπιφανεῖς παράγοντες τοῦ ρωσικοῦ καί τοῦ διεθνοῦς ἐπαναστατικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καί τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους. Μπῆκε στό ΣΔΕΚΡ τό 1898· μετά τό II συνέδριο τοῦ Κόμματος, μπολσεβίκος. Ἔκανε κομματική δουλιά στήν Τυφλίδα, στό Βατούμ, στό Μπακοῦ στήν Πετρούπολη. Τό Γενάρη τοῦ 1912 μπῆκε στήν ΚΕ πού εἶχε ἐκλεγεῖ στήν VI συνδιάσκεψη (τῆς Πράγας) τοῦ ΣΔΕΚΡ· ἔπαιρνε μέρος στή Σύνταξη τῆς μπολσεβίκικης ἐφημερίδας «Πράβντα». Στήν περίοδο τῆς προετοιμασίας καί τῆς διεξαγωγῆς τῆς Ὀχτωβριανῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης ἦταν μέλος τοῦ Στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ κέντρου πού εἶχε δημιουργηθεῖ ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος γιά τήν προετοιμασία τῆς ἐξέγερσης. Στό II Πανρωσικό συνέδριο τοῦ Σοβιέτ ἐκλέχτηκε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί ἀνάλαβε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐθνοτήτων. Στήν περίοδο τῆς ξένης στρατιωτικῆς ἐπέμβασης καί τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἦταν μέλος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας καί βρισκόταν σέ μιά σειρά μέτωπα. Τό 1922 ἐκλέχτηκε γενικός γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ).

Ὁ Στάλιν ἔπαιξε μεγάλο ρόλο στήν πραγματοποίηση τοῦ λενινιστικοῦ σχεδίου ἐκβιομηχάνισης τῆς ΕΣΣΔ καί τῆς κολλεκτιβοποίησης τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, στήν πάλη γιά τήν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ γιά τήν ἀνεξαρτησία τῆς Σοβιετικῆς χώρας, γιά τήν ἐδραίωση τῆς εἰρήνης. Ὁ Στάλιν σάν θεωρητικός καί μεγάλος ὀργανωτής ἦταν ἐπικεφαλῆς στήν πάλη τοῦ Κόμματος ἐνάντια στούς τροτσκιστές, στούς δεξιούς ὀπορτουνιστές, στούς ἀστούς ἐθνικιστές, ἐνάντια στίς ἐπιβουλές τοῦ καπιταλιστικοῦ περίγυρου. Ἀπό τό 1941 ὁ Στάλιν ἦταν πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί μετά τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς ΕΣΣΔ. Στά χρόνια τοῦ Μεγάλου Πατριωτικοῦ πολέμου (1941-1945) ἦταν Πρόεδρος τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς Ἄμυνας, Λαϊκός Ἐπίτροπος Ἄμυνας καί Ἀνώτατος Διοικητής τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς ΕΣΣΔ.

Στή δράση τοῦ Στάλιν παράλληλα μέ τή θετική πλευρά ὑπῆρχε καί ἡ ἀρνητική. Ὁ Στάλιν, κατέχοντας σπουδαιότατες θέσεις στό Κόμμα καί στό Κράτος, ἔκανε κατάφωρες παραβιάσεις τῶν λενινιστικῶν ἀρχῶν τῆς συλλογικῆς καθοδήγησης καί τῶν κανόνων τῆς κομματικῆς ζωῆς, παραβιάσεις τῆς σοσιαλιστικῆς νομιμό-

τητας, ἀστήρικτες μαζικές διώξεις ἐπιφανῶν κρατικῶν, πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν παραγόντων τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί ἄλλων τίμιων σοβιετικῶν πολιτῶν.

Τό κόμμα καταδίκασε ἀποφασιστικά καί ἔβαλε τέρμα στήν ξένη πρός τό μαρξισμό-λενινισμό προσωπολατρεία τοῦ Στάλιν καί στίς συνέπειές της, ἐνέκρινε τή δουλιά τῆς ΚΕ γιά τήν ἀποκατάσταση καί τήν ἀνάπτυξη τῶν λενινιστικῶν ἀρχῶν καθοδήγησης καί τῶν κανόνων τῆς κομματικῆς ζωῆς σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς κομματικῆς, κρατικῆς καί ἰδεολογικῆς δουλιᾶς, πῆρε μέτρα γιά τήν ἀποτροπή παρόμοιων λαθῶν καί διαστρεβλώσεων στό μέλλον. — *413*.

Στεπάνοφ, Β. Α. (γεν. τό 1872) — μηχανικός ὀρυχείων, καντέτος, μέλος τῆς III καί IV Κρατικῆς δούμας. Ὑφυπουργός Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση τό 1917. — *391, 392*.

Στολίπιν, Π. Α. (1862-1911) — κρατικός παράγοντας τῆς τσαρικῆς Ρωσίας, μεγαλοτσιφλικάς. Ἀπό τό 1906 ὡς τό 1911 πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καί ὑπουργός Ἐσωτερικῶν. Μέ τό ὄνομά του συνδέεται ἡ ἐποχή τῆς πιό ἄγριας πολιτικῆς ἀντίδρασης καί τῶν πολυάριθμων θανατικῶν ἐκτελέσεων πού ἀπέβλεπαν στήν κατάπνιξη τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος (ἀντίδραση τοῦ Στολίπιν 1907-1910). Ὁ Στολίπιν πραγματοποίησε τήν ἀγροτική μεταρύθμιση μέ σκοπό νά δημιουργήσει στό πρόσωπο τῶν κουλάκων ἕνα στήριγμα τῆς τσαρικῆς ἀπολυταρχίας στό χωριό. Ὡστόσο ἡ προσπάθειά του νά ἐδραιώσει τήν ἀπολυταρχία μέ τήν ἐφαρμογή μερικῶν μεταρυθμίσεων ἀπό τά πάνω πρός τό συμφέρον τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων ἀπότυχε. Τό 1911 ὁ Στολίπιν δολοφονήθηκε στό Κίεβο ἀπό τόν πράκτορα τῆς Ὀχράνας ἐσέρο Μπογκρόφ. — *297, 300, 301, 402*.

Στρουβε, Π.Μπ. (1870-1944) — ἀστός οἰκονομολόγος καί δημοσιολόγος, ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων. Στή δεκαετία 1890-1900 ἦταν ὁ ἐπιφανέστερος ἐκπρόσωπος τοῦ «νόμιμου μαρξισμοῦ», ἔκανε «συμπληρώσεις» καί «κριτική» στήν οἰκονομική καί φιλοσοφική διδασκαλία τοῦ Κ. Μάρξ, ἐπιδίωκε νά προσαρμόσει τό μαρξισμό καί τό ἐργατικό κίνημα στά συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης. Ὁ Στρουβε ἦταν ἕνας ἀπό τούς θεωρητικούς καί τούς ὀργανωτές τῆς φιλελευθερο-μοναρχικῆς ὀργάνωσης «Ἕνωση ἀπελευθέρωσης» (1903-1905) καί διευθυντής τοῦ ἔντυπου ὀργάνου της, τοῦ περιοδικοῦ «Ὀσβομποζντένιγε». Μέ τή δημιουργία τό 1905 τοῦ Κόμματος τῶν καντέτων, ἔγινε μέλος τῆς ΚΕ του. Ἦταν ἕνας ἀπό τούς θεωρητικούς τοῦ ρωσικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση φανατικός ἐχθρός τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, μέλος τῆς ἀντεπαναστατικῆς κυβέρνησης τοῦ Βράγκελ, λευκός ἐμιγκρές. — *293*.

Τ

Τερεστσένκο, Μ. Ι. (1888-1956) — ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους ἰδιοκτῆτες ἐργοστασίων ζάχαρης τῆς Ρωσίας, ἑκατομμυριοῦχος. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν ὑπουργός Οἰκονομικῶν καί μετά ὑπουργός Ἐξωτερικῶν στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση, ἐφάρμοζε δραστήρια τήν ἰμπεριαλιστική πολιτική τῆς συνέχισης τοῦ πολέμου «ὡς τήν τελική νίκη». Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση λευκός ἐμιγκρές· ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς ἀντεπανάστασης καί τῆς στρατιωτικῆς ἐπέμβασης ἐνάντια στό Σοβιετικό κράτος. — *52, 62, 76, 90-91, 92, 94, 204, 244-245, 255, 269, 273-274, 311, 312, 352, 399-400, 447*.

Τομά (Thomas), *Ἀλμπέρ* (1878-1932) — γάλλος πολιτικός παράγοντας, σοσιαλρεφορμιστής. Ἀπό τό 1910 ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου σοσιαλσωβινιστής. Μπῆκε στήν ἀστική κυβέρνηση τῆς Γαλλίας σάν ὑπουργός Ἐξοπλισμῶν. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦλθε στή Ρωσία γιά νά κάνει προπαγάνδα ὑπέρ τῆς συνέχισης τοῦ πολέμου. Τό 1919 ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς (II) Διεθνοῦς τῆς Βέρνης. Στά 1919-1932 ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. — *246, 250, 251, 295.*

Τόμσκι, Μ. Π. (1880-1936) — μέλος τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἀπό τό 1904. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου κρατοῦσε συμβιβαστική στάση ἀπέναντι στούς λικβιναριστές, τούς ὀτζοβιστές καί τούς τροτσκιστές. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦταν μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κατεῖχε μιά σειρά ὑπεύθυνες θέσεις. Τάχτηκε ἐπανειλημμένα ἐνάντια στή λενινιστική γραμμή τοῦ Κόμματος. Τό 1928 μαζί μέ τόν Μπουχάριν καί τόν Ρίκοφ ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς δεξιᾶς ὀπορτουνιστικῆς παρέκκλισης στό ΠΚΚ (μπ). — *227, 237.*

Τρότσκι (Μπρονστέιν), Λ. Ντ. (1879-1940) — ἄσπονδος ἐχθρός τοῦ λενινισμοῦ. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου, καλυπτόμενος πίσω ἀπό τή μάσκα τῆς «μή συμμετοχῆς σέ φράξιες», στήν οὐσία ὑπεράσπιζε τίς θέσεις τῶν λικβιναριστῶν. Τό 1912 ἦταν ὀργανωτής τοῦ ἀντικομματικοῦ συνασπισμοῦ τοῦ Αὐγούστου. Στήν περίοδο τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ὑποστήριζε κεντριστικές θέσεις, πάλευε ἐνάντια στόν Β.Ι. Λένιν στά ζητήματα τοῦ πολέμου, τῆς εἰρήνης καί τῆς ἐπανάστασης. Ὅταν γύρισε ἀπό τό ἐξωτερικό, μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917, μπῆκε στήν ὁμάδα τῶν «μεζραγιόντσι» καί μαζί μ᾽ αὐτούς στό VI συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) ἔγινε δεκτός στό Μπολσεβίκικο κόμμα. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κατεῖχε μιά σειρά ὑπεύθυνες θέσεις. Τό 1918 τάχθηκε κατά τῆς συνθήκης τοῦ Μπρέστ, στά 1920-1921 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ἀντιπολίτευσης στή συζήτηση γιά τά συνδικάτα, ἀπό τό 1923 ἔκανε λυσσαλέα φραξιονιστική πάλη ἐνάντια στή γενική γραμμή τοῦ Κόμματος, ἐνάντια στό λενινιστικό πρόγραμμα οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ, καί ὑποστήριζε ὅτι εἶναι ἀνέφικτη ἡ νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν ΕΣΣΔ. Τό Κομμουνιστικό κόμμα, ἀφοῦ ξεσκέπασε τόν τροτσκισμό σάν μικροαστική παρέκκλιση μέσα στό Κόμμα, τόν τσάκισε ἰδεολογικά καί ὀργανωτικά. Τό 1927 ὁ Τρότσκι διαγράφηκε ἀπό τό Κόμμα, τό 1929 ἀπελάθηκε ἀπό τήν ΕΣΣΔ γιά τήν ἀντισοβιετική του δράση καί τό 1932 τοῦ ἀφαιρέθηκε ἡ σοβιετική ὑπηκοότητα. Στό ἐξωτερικό συνέχισε τήν πάλη κατά τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους καί τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος, ἐνάντια στό διεθνές κομμουνιστικό κίνημα. — *225, 226, 442.*

Τσαϊκόβσκι, Ν. Β. (1850-1926) — ναρόντνικος, μετέπειτα ἐσέρος, «λαϊκός σοσιαλιστής». Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἀμυνίτης. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἔγινε μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ἑνιαίου Λαϊκοσοσιαλιστικοῦ κόμματος ἐργασίας, ἦταν μελος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ὀπαδός τῆς ἔνοπλης ἐπέμβασης κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί ὀργανωτής τῶν ἀντισοβιετικῶν κινημάτων, ἐγκάθετος τῶν ἀμερικανῶν καί ἀγγλογάλλων ἐπεμβασιῶν στή Βόρεια Ρωσία. Τό 1918 ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς ἀντεπαναστατικῆς ὀργάνωσης «Ἕνωση ἀναγέννησης τῆς Ρω-

σίας». Ἀπό τόν Αὔγουστο τοῦ 1918 ἦταν ἀρχηγός τῆς ἐσέρικης ἀντεπαναστατικῆς «Προσωρινῆς κυβέρνησης τῆς Βόρειας περιοχῆς» στό Ἀρχάγγελσκ. Τό 1919 κατέφυγε στό Παρίσι, ὑποστήριζε δραστήρια τόν Ντενίκιν καί τόν Βράγκελ. — *421*.

Τσεντερμπάουμ, Γ.Ο. — *βλ.* Μάρτοφ, Λ.

Τσερεβάνιν, Ν. (Λίπκιν, Φ. Α.) (1868-1938) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ μενσεβικισμοῦ, φανατικός λικβινταριστής. Μετά τήν ἀντικομματική συνδιάσκεψη τοῦ Αὐγούστου 1912 μέλος τοῦ μενσεβίκικου κέντρου (ΟΕ). Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου σοσιαλσωβινιστής. Τό 1917 ἦταν ἕνας ἀπό τούς διευθυντές τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα», Κεντρικοῦ Ὀργάνου τῶν μενσεβίκων, καί μέλος τῆς μενσεβίκικης ΚΕ. Ἀπέναντι στήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση κράτησε ἐχθρική στάση. — *206, 210, 396*.

Τσερετέλι, Ι. Γκ. (1882-1959) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ μενσεβικισμοῦ. Στά χρόνια τῆς ἀντίδρασης καί τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου λικβινταριστής. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἦταν κεντριστής. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἔγινε μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, ἀμυνίτης. Τό Μάη τοῦ 1917 μπῆκε στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση σάν ὑπουργός Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων, μετά τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη ἔγινε ὑπουργός Ἐσωτερικῶν καί ἦταν ἕνας ἀπό τούς ἐμπνευστές τοῦ ἄγριου πογκρόμ κατά τῶν μπολσεβίκων. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ὁ Τσερετέλι ἦταν ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τῆς ἀντεπαναστατικῆς μενσεβίκικης κυβέρνησης τῆς Γεωργίας. Ὕστερα ἀπό τή νίκη τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Γεωργία, λευκός ἐμιγκρές. — *16-17, 27-29, 31, 33, 34, 35, 45, 52, 54, 57, 61, 62, 76, 204, 218, 219, 220, 221, 234, 244-245, 249, 250-251, 259, 266-267, 297-299, 300, 302, 311, 312, 316, 330-331, 333, 343, 344-345, 348, 365, 366-367, 368, 373, 374, 383, 386, 387-388, 392, 396-397, 399-400, 403, 407, 413, 416*.

Τσερνόφ, Β. Μ. (1876-1952) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες καί θεωρητικούς τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων. Στά 1902-1905 ἦταν διευθυντής τοῦ Κεντρικοῦ Ὀργάνου τῶν ἐσέρων, τῆς ἐφημερίδας «Ρεβολιουτσιόνναγια Ροσσίγια». Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου, καλυπτόμενος μέ ἀριστερή φρασεολογία, ὑπεράσπιζε στήν οὐσία τίς θέσεις τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ. Τό Μάη μέ Ἰούνη τοῦ 1917 ἦταν ὑπουργός Γεωργίας στή ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση, ἐφάρμοζε πολιτική σκληρῶν διωγμῶν κατά τῶν ἀγροτῶν πού εἶχαν καταλάβει τή γῆ τῶν τσιφλικάδων. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῶν ἀντισοβιετικῶν κινημάτων. Τό 1920 κατέφυγε στό ἐξωτερικό ὅπου συνέχισε τήν ἀντισοβιετική του δράση. — *16-17, 27-29, 31, 33, 34, 35, 45, 52, 54, 57, 61, 76, 118, 173, 192, 204, 209, 214, 222, 244-245, 249, 250-251, 259, 297-299, 302, 312, 316, 333, 345, 347, 350, 365, 366-367, 368, 373, 374, 382, 383, 386, 387-389, 392, 396, 397, 401, 403, 406, 407*.

Τσχεΐτζε, Ν. Σ. (1864-1926) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ μενσεβικισμοῦ. Βουλευτής τῆς III καί IV Κρατικῆς δούμας ἀπό τό κυβερνεῖο Τυφλίδας, ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας τῶν μενσεβίκων στήν IV Δούμα. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου κεντριστής. Τόν καιρό τῆς ἀστικοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη 1917 μέλος τῆς Προσωρινῆς ἐπιτροπῆς τῆς Κρατικῆς δούμας, ἀμυνίτης. Ὁ Τσχεΐτζε ἦταν πρόεδρος τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, πρόεδρος τῆς ΚΕΕ τῆς πρώτης

περιόδου, καί ὑποστήριζε δραστήρια τήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση. Μετά τήν Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση πρόεδρος τῆς Συντακτικῆς συνέλευσης τῆς Γεωργίας, ἀντεπαναστατικῆς μενσεβίκικης κυβέρνησης. Τό 1921, μετά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στή Γεωργία, κατέφυγε στή Γαλλία. — *16-17, 71, 413, 416, 418.*

Φ

Φιούρστενμπεργκ, Γ. Σ. — *βλ.* Γκανέτσκι, Γ.Σ.

Χ

Χέντερσον (Henderson), *Ἄρτούρ* (1863-1935) — ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Ἐργατικοῦ κόμματος καί τοῦ ἀγγλικοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος. Στά 1908-1910 καί 1914-1917 ἦταν πρόεδρος τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας τῶν ἐργατικῶν. Τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου σοσιαλσωβινιστής, μπῆκε στήν κυβέρνηση συνασπισμοῦ τοῦ Ἄσκουϊθ, καί μετά στήν πολεμική κυβέρνηση τοῦ Λόυντ- Τζώρτζ. Μετά τήν ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917 ἦλθε στή Ρωσία γιά νά προπαγανδίσει τή συνέχιση τοῦ πολέμου. Τό 1919 ἦταν ἕνας ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς II Διεθνοῦς τῆς Βέρνης, ἀπό τό 1923 ἦταν πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑνωμένης (II) Σοσιαλιστικῆς Ἐργατικῆς Διεθνοῦς. Ἐπανειλημμένα μπῆκε στίς ἀστικές κυβερνήσεις τῆς Ἀγγλίας. — *246, 250, 251, 252, 295.*

Χέρτσεν, Α. Ι. (1812-1870) — μεγάλος ρῶσος ἐπαναστάτης-δημοκράτης, ὑλιστής φιλόσοφος, δημοσιολόγος καί συγγραφέας· θεμελιωτής τοῦ «ρωσικοῦ», τοῦ «ἀγροτικοῦ» σοσιαλισμοῦ. Ὁ Χέρτσεν μπῆκε στό ἀπελευθερωτικό κίνημα σάν εὐγενής ἐπαναστάτης πού συνέχισε τίς παραδόσεις τῶν δεκεμβριστῶν. Τό 1852 ἵδρυσε στό Λονδίνο ρωσικό τυπογραφεῖο καί ἔβαλε τίς βάσεις τοῦ ἐλεύθερου ρωσικοῦ Τύπου στό ἐξωτερικό. Ἀφοῦ ἔβγαλε μιά σειρά ἐπαναστατικές προκηρύξεις, μπροσοῦρες καί ἄρθρα, ἄρχισε νά ἐκδίδει τό 1855 τό ἡμερολόγιο «Πολιάρναγια Ζβεζντά» καί ἀπό τό 1857 μαζί μέ τόν Ν.Π. Ὀγκαριόφ — τό περιοδικό «Κόλοκολ».

Ἐκτίμηση τοῦ ρόλου τοῦ Χέρτσεν στήν ἱστορία τοῦ ρωσικοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος δίνει ὁ Β.Ι. Λένιν στό ἄρθρο του «Στή μνήμη τοῦ Χέρτσεν» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 21ος, σελ. 266-273). — *253-254.*

Χόφμαν (Hoffmann), *Ἄρτούρ Γκέρμαν* (1857-1927) — ἐλβετός κρατικός καί πολιτικός παράγοντας, ἕνας ἀπό τούς καθοδηγητές τοῦ Φιλελεύθερου κόμματος· δικηγόρος. Ἀπό τό 1911 ἦταν μέλος τῆς κυβέρνησης τῆς Ἐλβετίας — τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἕνωσης, στά 1914-1917 πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἕνωσης, καθοδηγοῦσε τήν ἐξωτερική πολιτική τῆς Ἐλβετίας. Τόν Ἰούνη τοῦ 1917 παραιτήθηκε καί ἀσχολήθηκε μέ τή δικηγορία. — *308.*

Χούισμανς (Huysmans), *Καμίλ* (1871-1968) — ἕνας ἀπό τούς πιό παλιούς παράγοντες τοῦ βελγικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος· καθηγητής τῆς φιλολογίας, δημοσιογράφος. Στά 1904-1919 ἦταν γραμματέας τοῦ Διεθνοῦς Σοσιαλιστικοῦ Γραφείου τῆς II Διεθνοῦς· τόν καιρό τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἀκολουθοῦσε κεντριστικές θέσεις, οὐσιαστικά ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ ΔΣΓ. Πῆρε ἐπανειλημμένα μέρος στή βελγική κυβέρνηση, στά 1946-1947 ἔγινε πρωθυπουργός. Ἀπό τό 1910 ἐκλεγόταν βουλευτής· στά 1936-1939, 1954-1959 ἦταν πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Στά τελευταῖα χρόνια τάχθηκε ὑπέρ τῆς ἀποκατάστασης ἐπαφῶν τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων μέ τό ΚΚΣΕ καί ὑπέρ τῆς ἑνότητας τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος. — *243.*

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Β.Ι. ΛΕΝΙΝ

(Μάης-Ἰούλης 1917)

Μάης-Ἰούλης. Ὁ Λένιν ζεῖ στήν Πετρούπολη, καθοδηγεῖ τή δουλιά τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ ΚΟ τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων — τήν ἐφημερίδα «Πράβντα».

Μάης, 2 (15). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Κρίση ἐξουσίας», «Φιλλανδία καί Ρωσία» καί «Γράμμα πρός τή Συντακτική ἐπιτροπή» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 46.

Μάης, 3 (16). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ὑπεράσπιση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καμουφλαρισμένη μέ ὡραῖες φράσεις» καί «Θλιβερό ντοκουμέντο» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 47.

Σέ παράρτημα τῆς «Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 13, δημοσιεύονται οἱ ἀποφάσεις τῆς Ἕβδομης Πανρωσικῆς Συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) μέ εἰσαγωγή γραμμένη ἀπό τόν Λένιν.

Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Ἐκφοβισμός τοῦ λαοῦ μέ ἀστικά φόβητρα». Τό ἄρθρο δημοσιεύτηκε στίς 17 (4) τοῦ Μάη στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 48.

Ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 4 (17) τοῦ Μάη. Ὁ Λένιν γράφει τίς θέσεις ἀπ' ἀφορμή τή διακήρυξη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης γιά τήν ἐξωτερική καί τήν ἐσωτερική πολιτική της.

Ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 4 (17) τοῦ Μάη. Ὁ Λένιν γράφει τήν ἀπάντηση στό γράμμα τῆς ἐπιτροπῆς στρατιωτῶν τῆς 8ης ἔφιππης πυροβολαρχίας (τῶν μάχιμων δυνάμεων) μέ ἔκθεση τῆς βιογραφίας του («Μιά ὄχι ὁλοκληρωμένη αὐτοβιογραφία»).

Μάης, 5 (18). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Παραμονές» καί «Ξέχασαν τό κυριότερο (Τό δημοτικό πρόγραμμα τοῦ κόμματος τοῦ προλεταριάτου)» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 49.

Μάης, 6 (19).

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ταξική συνεργασία μέ τό κεφάλαιο ἤ ταξική πάλη ἐνάντια στό κεφάλαιο;», «Σταθερή ἐπαναστατική ἐξουσία», «Δῶρο στή νεογέννητη... «νέα» κυβέρνηση» καί «Ἡ «νέα» κυβέρνηση ἔμεινε κιόλας πίσω ὄχι μόνο ἀπό τούς ἐπαναστάτες ἐργάτες, μά καί ἀπό τή μάζα τῆς ἀγροτιᾶς» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 50.

Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Πᾶνε νά μᾶς προλάβουν». Τό ἄρθρο δημοσιεύτηκε στίς 20 (7) τοῦ Μάη στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλ. 51.

Μάης, ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 6 (19), ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 8 (21).

Ὁ Λένιν γράφει τό σχέδιο τῆς εἰσήγησης γιά τά συμπεράσματα τῆς Ἕβδομης Πανρωσικῆς Συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στή συνέλευση τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης.

Νωρίτερα ἀπό τίς 7 (20) τοῦ Μάη.

Ὁ Λένιν γράφει τήν «Ἐντολή στούς βουλευτές πού ἐκλέγονται στά ἐργοστάσια καί στά συντάγματα γιά τό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν».

Μάης, 7 (20).

Ὁ Λένιν γράφει τό «Ἀνοιχτό γράμμα πρός τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν». Τό γράμμα δημοσιεύτηκε στίς 24 (11) τοῦ Μάη στήν ἐφημερίδα «Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 19.

Μάης, 8 (21).

Ὁ Λένιν κάνει εἰσήγηση στή γενική συνέλευση τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης, πού ἔγινε στό κτίριο τῆς σχολῆς τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ γιά τά συμπεράσματα τῆς Ἕβδομης Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης (τοῦ Ἀπρίλη) τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ).

Ὁ Λένιν στέλνει τηλεγράφημα στόν Γ.Σ. Γκανέτσκι (Φιούρστενμπεργκ) στή Στοκχόλμη σχετικά μέ τήν ἀποστολή ἰδιαίτερου ἀντιπροσώπου στή διεθνή συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ.

Μάης, 9 (22).

Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν ««Ἔμπρακτη ἀνακωχή»» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 52.

Μάης, 10 (23).

Δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» ἀρ. φύλ. 53 τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Τά μυστικά τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς», «Ἕνα ἀπό τά μυστικά σύμφωνα», «Ὑπουργικό ὕφος» καί «Ζητεῖται Ναπολέοντας».

Ὁ Λένιν μιλάει στή συνδιάσκεψη τῶν μεζραγιόντσι γιά τούς ὅρους τῆς συνένωσης τῶν σοσιαλδημοκρατικῶν ὁμάδων καί ρευμάτων, πού ἀκολουθοῦν τό διεθνισμό, μέ τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων.

Ὁ Λένιν γράφει τά ἄρθρα «Θλιβερή ὑποχώρηση ἀπό τό

δημοκρατισμό» καί «Γιά τή σύγκληση διεθνοῦς δῆθεν σοσιαλιστικῆς συνδιάσκεψης μέ τή συμμετοχή τῶν σοσιαλσωβινιστῶν». Τά ἄρθρα δημοσιεύτηκαν στίς 12 (25) τοῦ Μάη στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 55.

Μάης, 11 (24). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Τίποτε δέν ἄλλαξε» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 54.

Μάης, 12 (25). Ὁ Λένιν μιλάει σέ συγκέντρωση τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου καί τοῦ ναυπηγείου Πουτίλοφ, γιά τήν τρέχουσα στιγμή καί τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου.

Ὁ Λένιν μιλάει σέ συγκέντρωση πολλῶν χιλιάδων ἐργατῶν τοῦ ναυπηγείου Ἀντμιραλτέισκι, τοῦ Γαλλορωσικοῦ καί ἄλλων ἐργοστασίων γιά τήν τρέχουσα στιγμή καί τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου. Ἡ συγκέντρωση ἔγινε μέ τό σύνθημα διαμαρτυρίας ἐνάντια στήν καταδίκη τοῦ Φρίντριχ Ἄντλερ.

Νωρίτερα ἀπό τίς 13 (26) τοῦ Μάη. Ὁ Λένιν κάνει τροποποιήσεις καί προσθῆκες στό κείμενο τοῦ ἄρθρου τῆς Ν.Κ. Κρούπσκαγια «Μιά μικρή σελίδα ἀπό τήν ἱστορία τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας». Τό ἄρθρο δημοσιεύτηκε στίς 13 (26) τοῦ Μάη στήν ἐφημερίδα «Σολντάτσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 21.

Μάης, 13 (26). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου στίς ἐκλογές γιά τά Δημοτικά συνοικιακά συμβούλια» καί «Τί δηλώσεις σχετικά μέ τόν πόλεμο ἔκανε πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση τό Κόμμα μας» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 56.

Μάης, 14 (27). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Μᾶς ἀπειλεῖ οἰκονομική καταστροφή» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 57.

Ὁ Λένιν κάνει διάλεξη μέ θέμα «Πόλεμος καί ἐπανάσταση» σέ συγκέντρωση πολλῶν χιλιάδων ἀκροατῶν, πού ἔγινε στήν αἴθουσα τελετῶν τῆς σχολῆς Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ.

Πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Μάη. Ὁ Λένιν μιλάει γιά τήν τρέχουσα στιγμή σέ μαζική συγκέντρωση τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου Ὀμπούχοφ μαζί μέ τούς ἐργάτες τῶν ἐργοστασίων Σεμιάννικοφ, Ἀλεξάντροφ καί ἄλλων ἐπιχειρήσεων τῆς συνοικίας Ζαστάβα τοῦ Νιεβά.

Ὁ Λένιν μιλάει γιά τήν τρέχουσα στιγμή σέ συγκέντρωση πολλῶν χιλιάδων ἐργατῶν τοῦ κεντρικοῦ ἁμαξοστασίου τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Νικολάγεβσκαγια μαζί μέ τούς ἐργάτες τοῦ ἐργοστασίου μηχανουργίας Ἀλεξάντροφ, τοῦ ναυπηγείου τῆς συνοικίας Νιεβά καί τοῦ μηχανολογικοῦ ἐργοστασίου (Σεμιάννικοφ), τῶν

φάμπρικων Πάλ, Τορντόν, Βαργκούνιν καί ἄλλων ἐπιχειρήσεων τῆς συνοικίας Ζαστάβα τοῦ Νιεβά.

Μάης, 16 (29). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Σιχαμερές μέθοδοι» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 58.

Μάης, 16 καί 17 (29 καί 30). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Ἀναπόφευκτη καταστροφή καί ὑπέρμετρες ὑποσχέσεις» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 58 καί 59.

Μάης, 17 (30). Ὁ Λένιν μιλάει γιά τήν τρέχουσα στιγμή σέ προεκλογική συγκέντρωση τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου σωλήνων (γιά τήν ἐκλογή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί τῆς ἐργοστασιακῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐργοστασίου σωλήνων) καί ἄλλων ἐπιχειρήσεων τοῦ Βασιλιέβσκι-Ὄστροφ.

Ὁ Λένιν μιλάει στό Πολυτεχνεῖο τῆς Πετρούπολης γιά τήν τρέχουσα στιγμή καί τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου σέ συγκέντρωση ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου «Ἀϊβάζ» καί τῶν φοιτητῶν τοῦ Πολυτεχνείου.

Μάης, 18 (31). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἕνωσης τῶν διεθνιστῶν», «Σύγχυση φρενῶν (καί πάλι γιά τίς προσαρτήσεις)», «Πάλη ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος μέ τόν πολλαπλασιασμό τῶν ἐπιτροπῶν» καί «Ἀκόμη μιά ὑποχώρηση ἀπό τό δημοκρατισμό» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 60.

Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Ψέμα καί πάλι ψέμα» καί «Γράμμα πρός τή Συντακτική ἐπιτροπή».

Μάης, 19 (Ἰούνης, 1). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Πῶς προσπαθοῦν νά φοβίσουν τό λαό οἱ καπιταλιστές;», «Ἀκόμη ἕνα ἔγκλημα τῶν καπιταλιστῶν», «Ψέμα καί πάλι ψέμα» καί «Γράμμα πρός τή Συντακτική ἐπιτροπή» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 61.

Μάης, 20 (Ἰούνης, 2). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ἐξαφανίστηκε ἡ δυαδική ἐξουσία;» καί «Γιά τήν «αὐθαίρετη καταλληψη» τῆς γῆς (ἀβάσιμα ἐπιχειρήματα τῶν «σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν»)», δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 62.

Ὁ Λένιν γράφει τόν πρόλογο γιά τήν μπροσούρα «Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος».

Μάης, 21 (Ἰούνης, 3). Ὁ Λένιν κάνει εἰσήγηση γιά τήν τρέχουσα στιγμή καί τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου σέ συγκέντρωση τῶν ἐργατῶν τῆς φάμπρικας «Σκοροχόντ» καί ἄλλων ἐπιχειρήσεων τῆς συνοικίας τῆς Πετρούπολης Μοσκόβσκαγια ζαστάβα.

Μάης, 22 (Ἰούνης, 4). Ὁ Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν γιά τό ἀγροτικό ζήτημα καί προτείνει σχέδιο ἀπόφασης ἐξονόματος τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τοῦ συνεδρίου γραμμένο ἀπ' αὐτόν.

Ἀνάμεσα στίς 23 καί 27 τοῦ Μάη (5 καί 9 τοῦ Ἰούνη). Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Δυό ἐλλείψεις». Τό ἄρθρο αὐτό δέν τό τέλειωσε.

Μάης, 24 (Ἰούνης, 6). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Τά κόμματα στίς ἐκλογές γιά τά Δημοτικά συνοικιακά συμβούλια τῆς Πετρούπολης» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 64.

Νωρίτερα ἀπό τίς 25 τοῦ Μάη (7 τοῦ Ἰούνη). Ὁ Λένιν γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης καί τήν ἀπόφαση γιά τά οἰκονομικά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος, γιά νά ὑποβληθοῦν στήν Ι συνδιάσκεψη τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης. Ἡ ἀπόφαση δημοσιεύτηκε στήν μπολσεβίκικη ἐφημερίδα τῆς Μόσχας «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», ἀρ. φύλ. 64 τῆς 25 τοῦ Μάη (7 τοῦ Ἰούνη) μέ τήν ὑπογραφή: Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος τῶν μπολσεβίκων.

Μάης, 25 (Ἰούνης, 7). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Συναλλαγή μέ τούς καπιταλιστές ἤ ἀνατροπή τῶν καπιταλιστῶν; (Πῶς νά τερματιστεῖ ὁ πόλεμος)», δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 65.

Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο ««Ταχυδακτυλουργίες» καί τεχνάσματα πολιτικοῦ καιροσκοπισμοῦ».

Ἀργότερα ἀπό τίς 25 τοῦ Μάη (7 τοῦ Ἰούνη). Ὁ Λένιν γράφει προσχέδιο ἄρθρου ἤ ὁμιλίας του στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.

Μάης, 27 (Ἰούνης, 9). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ἡ στερεότητα τῆς ἁλυσίδας καθορίζεται ἀπό τή στερεότητα τοῦ πιό ἀδύνατου κρίκου της», «Πρέπει νά ξεσκεπάζουμε τούς καπιταλιστές», «Λόγοι σχετικά μέ τό οἰκονομικό χάος» καί ««Ταχυδακτυλουργίες» καί τεχνάσματα πολιτικοῦ καιροσκοπισμοῦ» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 67.

Μάης, 28 (Ἰούνης, 10). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Οἱ μαῦροι ὑπέρ τῶν καντέτων, οἱ μενσεβίκοι καί οἱ ναρόντνικοι σέ μιά κυβέρνηση μέ τούς καντέτους», «Ὁ ἐπαίσχυντος συνασπισμός τῶν μενσεβίκων καί τῶν ναρόντνικων μέ τή «Γεντίνστβο»», «Ἡ ἀντεπανάσταση περνάει σέ ἐπίθεση («Γιακωβίνοι χωρίς τό λαό»)», «Ἕνα ζήτημα ἀρχῆς («Λησμονημένα λόγια» σχετικά μέ τό δημοκρατισμό)» καί «Μή ἔχοντας ἕνα καθαρό ὅπλο, ἕνα ὅπλο ἀρχῶν, ἁρπάζουν τό βρωμερό» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 68.

Ὁ Λένιν γράφει τόν ἐπίλογο τῆς μπροσούρας «Τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου στήν ἐπανάστασή μας».

Μάης, 29 (Ἰούνης, 11). Ὁ Λένιν γράφει γράμμα στόν Κ. Ράντεκ στή Στοκχόλμη, γιά τήν ἀνάγκη ἄμεσης διακοπῆς κάθε σχέσης μέ τήν Ἕνωση τοῦ Τσίμμερβαλντ καί ἐπιτάχυνσης τῆς σύγκλησης διεθνοῦς σύσκεψης τῶν ἀριστερῶν σάν προϋπόθεση γιά τή δημιουργία ΙΙΙ Διεθνοῦς· τόν παρακαλεῖ νά τόν πληροφορήσει ἄν ἔχει εἰδήσεις ἀπό τόν Β.Α. Καρπίνσκι σχετικά μέ τήν ἀποστολή ἀπ' αὐτόν στόν Λένιν τῶν «συμπερασμάτων» γιά τό βιβλίο «Τό ἀγροτικό πρόγραμμα τῆς σοσιαλδημοκρατίας στήν πρώτη ρωσική ἐπανάσταση τοῦ 1905-1907» καί τοῦ ἄρθρου «Σχετικά μέ τή γελοιογραφία τοῦ μαρξισμοῦ καί τόν «ἰμπεριαλιστικό οἰκονομισμό»».

Μάης, 30 (Ἰούνης, 12). Ὁ Λένιν μιλάει στή συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί προτείνει σχέδια ἀποφάσεων γιά τό ζήτημα τοῦ ἰδιαίτερου δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης· κάνει κατηγορηματική δήλωση σχετικά μέ τήν ἐπιτροπή Τύπου ἀπό ἐργάτες τῆς ἐφημερίδας «Βπεριόντ» τό 1906 (τῆς ἐπιτροπῆς γιά τά ἔντυπα ὄργανα).

Μάης, 31 (Ἰούνης, 13). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Γιά τή βλαβερότητα τῶν φράσεων» καί «Ἐμπαιγμός τοῦ λαοῦ ἀπό τούς καπιταλιστές» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 69.

Ὁ Λένιν κάνει ὁμιλία στήν Ι συνδιάσκεψη τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν τῆς Πετρούπολης σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου στή βιομηχανία. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Λένιν γιά τά μέτρα πάλης ἐνάντια στό οἰκονομικό χάος ψηφίζεται ἀπό τή συνδιάσκεψη.

Ὁ Λένιν κάνει ὁμιλία γιά τήν τρέχουσα στιγμή στή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τοῦ Ι Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

Ὁ Λένιν γράφει τό «Γράμμα πρός τίς ἀχτιδικές ἐπιτροπές τῆς ὀργάνωσης Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπολσεβίκων)» σχετικά μέ τήν ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) νά ἐκδόσει ἰδιαίτερο δημοσιογραφικό ὄργανο ἀνεξάρτητο ἀπό τήν ΚΕ.

Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Μικροαστική θέση στό ζήτημα τοῦ οἰκονομικοῦ χάους».

Τέλη τοῦ Μάη ἀρχές τοῦ Ἰούνη. Ὁ Λένιν δίνει εἰδική ἀποστολή στήν Α.Μ. Κολλοντάι νά παραβρεθεῖ στό συνέδριο τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Φιλλανδίας, πού θά γινόταν στό Ἔλσινγκφορς, καί νά πετύχει ὥστε νά περάσει ἡ ἀπόφαση γιά τήν ἀποχώρηση ἀπό τή ΙΙ Διεθνή καί τήν προσχώρηση στήν Ἀριστερά τοῦ Τσίμμερβαλντ· ἐπιμελεῖται τό σχέδιο ἀπόφασης πού ἔγραψε ἡ Κολλοντάι.

Μάης. Ὁ Λένιν ἑτοιμάζει γιά δημοσίευση τήν μπροσούρα «Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος». Ἡ μπροσούρα βγῆκε τό πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἰούνη 1917.

Μάης-Ἰούνης. Ὁ Λένιν γράφει τόν ἐπίλογο γιά τήν μπροσούρα του «Τά πολιτικά κόμματα τῆς Ρωσίας καί τά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου».

Ἰούνης, 1 (14). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Δικαιολόγηση τοῦ αἴσχους», «Μικροαστική θέση στό ζήτημα τοῦ οἰκονομικοῦ χάους» καί «Βλέπουν τό κάρφος στό μάτι τοῦ ἄλλου» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 70.

Ἰούνης, 2 (15). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Αὐτό δέν εἶναι δημοκρατικό, πολίτη Κέρενσκι!» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 71.

Ἰούνης, 3 (16). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ὁ μπολσεβικισμός καί ἡ «ἀποσύνθεση» τοῦ στρατοῦ» καί «Ποιόν κοροϊδεύετε; Τόν ἑαυτό σας κοροϊδεύετε!» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 72.

Ἰούνης, 3-24 (Ἰούνης, 16 – Ἰούλης, 7). Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στίς ἐργασίες τοῦ Ι Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.

Ἰούνης, 4 (17). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Τό οἰκονομικό χάος καί ἡ προλεταριακή καταπολέμησή του» καί «Τό χιλιοστό πρῶτο ψέμα τῶν καπιταλιστῶν» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 73.

Στή συνεδρίαση (τή βραδινή) τοῦ Ι Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, ἀπ' ἀφορμή τά λόγια τοῦ Τσερετέλι ὅτι δέν ὑπάρχει δῆθεν στή Ρωσία πολιτικό κόμμα, πού θά συμφωνοῦσε νά πάρει αὐτό μόνο του ὅλη τήν ἐξουσία τῆς χώρας στά χέρια του, ὁ Λένιν ἀπό τή θέση του δήλωσε κατηγορηματικά: «Ὑπάρχει!», ἐννοώντας τό Κόμμα τῶν μπολσεβίκων.

Ὁ Λένιν στή συνεδρίαση αὐτή κάνει ὁμιλία σχετικά μέ τή στάση ἀπέναντι στήν Προσωρινή κυβέρνηση.

Ἰούνης, 6 (19). Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στήν πλατιά συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί κάνει πρόταση γιά νά ὀργανωθεῖ στίς 10 (23) τοῦ Ἰούνη στήν Πετρούπολη εἰρηνική διαδήλωση τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν μέ τά μπολσεβίκικα συνθήματα: ἐνάντια στούς ἀστούς ὑπουργούς, ἐνάντια στίς συμφωνίες μέ τούς καντέτους, γιά τό πέρασμα τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ.

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Οἱ βόνασοι τῆς 3ης τοῦ Ἰούνη ὑπέρ τῆς ἄμεσης ἐπίθεσης», «Συμμαχία γιά τό σταμάτημα τῆς ἐπανάστασης» καί «Εὐχαριστίες» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 74.

Ἰούνης, 7 (20). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ὑπάρχει ἄραγε δρόμος πρός μιά δίκαιη εἰρήνη;», «Οἱ ἐχθροί τοῦ λαοῦ», «Σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τοῦ Γκρίμμ» καί «Σημείωση» δημοσιεύτηκαν στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 75.

Ἰούνης, 8 (21). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Μεγάλη ἀποχώρηση», «Ἡ ὠφελιμότητα τῆς πολεμικῆς πάνω στήν οὐσία», «Ἐπιδημία εὐπιστίας» καί «Κάλλιο πέντε καί στό χέρι, παρά δέκα καί καρτέρει» δημοσιεύτηκαν στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 76.

Ὁ Λένιν κάνει ὁμιλία στήν πλατιά σύσκεψη τῆς ΚΕ, τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης, τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης, τῶν ἀχτιδικῶν ἐπιτροπῶν τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) μαζί μέ ἀντιπροσώπους τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων καί τῶν ἐργοστασίων γιά τήν εἰρηνική διαδήλωση καί τίς διαθέσεις τῶν μαζῶν τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

Ἰούνης, 9 (22). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Εἰσαγωγή τοῦ σοσιαλισμοῦ ἤ ἀποκάλυψη τῆς ληστείας τοῦ δημοσίου;» δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 77.

Ὁ Λένιν ἐκφωνεῖ λόγο γιά τόν πόλεμο στό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.

Ἰούνης, νύχτα τῆς 9 πρός τήν 10 (τῆς 22 πρός τήν 23). Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης ὁμάδας τοῦ Ι Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί ἔπειτα στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ). Μέ πρόταση τοῦ Λένιν ἡ ΚΕ παίρνει ἀπόφαση ἀναστολῆς τῆς διαδήλωσης πού εἶχε ὁριστεῖ γιά τίς 10 (23) τοῦ Ἰούνη.

Ὁ Λένιν, μαζί μέ ἄλλα μέλη τῆς ΚΕ ἑτοιμάζει τά ὑλικά γιά τήν «Πράβντα» σχετικά μέ τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ γιά τήν ἀναστολή τῆς διαδήλωσης. Τά ὑλικά αὐτά δημοσιεύτηκαν στίς 23 καί 24 (10 καί 11) τοῦ Ἰούνη στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 78 καί 79 μέ τήν ὑπογραφή: Ἡ ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ).

Ἰούνης, 10 (23). Ὁ Λένιν γράφει τό σχέδιο ἀπόφασης πού ψηφίστηκε στήν πλατιά σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς ΚΕ, τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης καί τῆς Στρατιωτικῆς ὀργάνωσης μαζί μέ ἀντιπροσώπους τῶν ἀχτιδικῶν ἐπιτροπῶν καί τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων· ἡ σύσκεψη ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ γιά ἀναστολή τῆς διαδήλωσης πού εἶχε ὁριστεῖ γιά τίς 10 (23) τοῦ Ἰούνη καί κάλεσε σέ πάλη ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση πού σήκωσε κεφάλι.

Ἰούνης, 11 (24).

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Συγχυσμένοι καί τρομαγμένοι», «Ὑπαινιγμοί», ««Φῆμες πού προκαλοῦν ἀνησυχία στόν πληθυσμό»» καί «Αἴνιγμα» δημοσιεύονται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 79.

Ὁ Λένιν γράφει τό «Σχέδιο δήλωσης τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί τοῦ γραφείου τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων στό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἀπ' ἀφορμή τήν ἀπαγόρευση τῆς διαδήλωσης».

Ὁ Λένιν κάνει ὁμιλία στή συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) γιά τήν ἀναβολή τῆς διαδήλωσης.

Ἰούνης, 13 (26).

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Στή στροφή» καί «Γράμμα πρός τή Συντακτική ἐπιτροπή» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 80.

Ἰούνης, 14 (27).

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ἡ ἐξωτερική πολιτική τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης» καί «Ἀντιφατική θέση» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 81.

Ἰούνης, 14-18 (Ἰούνης, 27 - Ἰούλης, 1).

Ὁ Λένιν παίρνει δραστήριο μέρος στήν προετοιμασία τῆς διαδήλωσης τοῦ Ἰούνη.

Ἰούνης, 15 (28).

Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Ἡ Οὐκρανία» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 82.

Ἰούνης, 16 (29).

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ἀπό ποιά ταξική πηγή ἔρχονται καί «θά ἔλθουν» οἱ Καβενιάκ;» καί «Αἶσχος!» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 83.

Ὁ Λένιν στέλνει τηλεγράφημα στό Γραφεῖο Ἐξωτερικοῦ τῆς ΚΕ στή Στοκχόλμη, γιά τήν ἐπικείμενη στίς 18 τοῦ Ἰούνη διαδήλωση τῶν δυνάμεων τῆς ἐπανάστασης ἐνάντια στίς δυνάμεις τῆς ἀντεπανάστασης μέ τά συνθήματα: «Κάτω ἡ ἀντεπανάσταση!», «Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ!», «Ἐνάντια στήν πολιτική τῶν ἐπιθέσεων!» κ.ἄ.

Ἰούνης, 16-23 (Ἰούνης, 29 – Ἰούλης, 6).

Ὁ Λένιν παίρνει δραστήριο μέρος στίς ἐργασίες τῆς Πανρωσικῆς συνδιάσκεψης τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τοῦ μετώπου καί τῶν μετόπισθεν, πού γινόταν στή λέσχη τοῦ στρατιώτη «Πράβντα» (μέγαρο Ξεσίνσκαγια). Ἡ συνδιάσκεψη ἐκλέγει τόν Λένιν στό προεδρεῖο.

Ἰούνης, 17 (30).

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Πῶς νά ἀντιπαλέψουμε τήν ἀντεπανάσταση», «Ἡ Οὐκρανία καί ἡ ἥττα τῶν κυβερνητικῶν κομμάτων τῆς Ρωσίας», «Νά παραπεμφθοῦν σέ δίκη ὁ Ροντζιάνκο καί ὁ Τζουνκόβσκι γιά ἀπόκρυψη προβοκάτορα!» καί «Παράδοξη διαστρέβλωση ἀποσπασμάτων»,

δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 84.

Ἰούνης, 18 (Ἰούλης, 1).

Ὁ Λένιν γράφει γράμμα πρός τό Γραφεῖο Ἐξωτερικοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στή Στοκχόλμη, μέ τό ὁποῖο ἀπαιτεῖ νά ξεκόψουν ἀποφασιστικά ἀπό τήν Ἕνωση τοῦ Τσίμμερβαλντ καί νά παλέψουν γιά τή δημιουργία τῆς ΙΙΙ Διεθνοῦς μόνο ἀπό τούς ἀριστερούς καί ἐνάντια στούς καουτσκιστές.

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Κυβερνητικά καί ὑπεύθυνα κόμματα» καί «Ἀκόμη μιά ἐπιτροπή» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 85.

Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συγκέντρωση τῶν διαδηλωτῶν στό πεδίο τοῦ Ἄρεως.

Ὁ Λένιν κάνει ἰδιαίτερη σύσκεψη τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) μέ θέμα τά ἀποτελέσματα τῆς διαδήλωσης τῆς 18 τοῦ Ἰούνη (1 τοῦ Ἰούλη).

Στήν «Πράβντα» δημοσιεύτηκε τό ψηφοδέλτιο τῶν αἱρετῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου Πετρούπολης. Στό ψηφοδέλτιο τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος ἦταν καί ὁ Β.Ι. Λένιν.

Ἰούνης, 20 (Ἰούλης, 3).

Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Ἡ δεκαοχτώ τοῦ Ἰούνη» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 86.

Ὁ Λένιν κάνει εἰσήγηση γιά τήν τρέχουσα στιγμή στήν Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τοῦ μετώπου καί τῶν μετόπισθεν.

Τό Ι Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν ἐκλέγει τόν Λένιν μέλος τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀνάμεσα στίς 20 καί 23 τοῦ Ἰούνη (3 καί 6 τοῦ Ἰούλη).

Ὁ Λένιν κάνει εἰσήγηση γιά τό ἀγροτικό ζήτημα στήν Πανρωσική συνδιάσκεψη τῶν στρατιωτικῶν ὀργανώσεων τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) τοῦ μετώπου καί τῶν μετόπισθεν.

Ἰούνης, 21 (Ἰούλης, 4).

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ἡ ἐπανάσταση, ἡ ἐπίθεση καί τό Κόμμα μας», «Κατά τί λοιπόν διαφέρετε ἀπό τόν Πλεχάνοφ, κύριοι ἐσέροι καί μενσεβίκοι;» καί «Πῶς δικαιολογεῖται ὁ Ροντζιάνκο» δημοσιεύονται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 87.

Ἰούνης, 22 (Ἰούλης, 5).

Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Ποῦ ὁδήγησαν τήν ἐπανάσταση οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι;» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 88.

Ἰούνης, 24 (Ἰούλης, 7).

Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Μπορεῖ νά φοβίσει κανείς τήν ἐργατική τάξη μέ τό «γιακωβινισμό»;» καί «Γιά τήν ἀνάγκη νά ἱδρυθεῖ ἕνωση ἐργατῶν γῆς τῆς Ρωσίας» (ἄρθρο πρῶτο) δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 90.

Ἰούνης, 25 (Ἰούλης, 8). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Γιά τήν ἀνάγκη νά ἱδρυθεῖ ἕνωση τῶν ἐργατῶν γῆς τῆς Ρωσίας» (ἄρθρο δεύτερο) καί «Πλαδαρή ἐπανάσταση» δημοσιεύονται στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 91.

Ἰούνης, 27 (Ἰούλης, 10). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ταξικές ἀνακατατάξεις» καί «Θαύματα ἐπαναστατικῆς δραστηριότητας» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 92.

Ἰούνης, 29 (Ἰούλης, 12). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Λόγια καί γεγονότα» καί «Πῶς κρύβουν τά κέρδη οἱ κύριοι καπιταλιστές (Σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ ἐλέγχου)» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 94.

Ἰούνης, 29 - Ἰούλης, 4 (Ἰούλης, 12-17). Λόγω ἀρώστιας ὁ Λένιν περνάει μερικές μέρες στό ἐξοχικό τοῦ Β.Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς στό χωριό Νεϊβόλα, κοντά στό σταθμό Μουσταμιάκι (Φιλλανδία, σήμερα περιφέρεια Ρόστσινο τῆς περιοχῆς Λένινγκραντ).

Ἰούνης, 30 (Ἰούλης, 13). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Ἡ κρίση ἐπέρχεται, τό οἰκονομικό χάος μεγαλώνει» καί «Πῶς λοιπόν νά τό κάνουμε αὐτό;» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 95.

Ἰούλης, 1 (14). Τά ἄρθρα τοῦ Λένιν «Πῶς καί γιατί ἐξαπάτησαν τούς ἀγρότες;» καί «Ποιοί εὐθύνονται;» δημοσιεύονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 96.

Ἰούλης, 3 (16). Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Σέ τί μποροῦσαν νά ὑπολογίζουν οἱ καντέτοι, ἀποχωρώντας ἀπό τήν κυβέρνηση;».

Ἰούλης, 4 (17). Ὁ Λένιν ἐπιστρέφει (τό πρωί) ἀπό τή Φιλλανδία, ὅπου ἀναπαυόταν μερικές μέρες στό ἐξοχικό τοῦ Β.Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς στήν Πετρούπολη, ἐπειδή ἄρχισαν οἱ ταραχές τοῦ Ἰούλη στήν πρωτεύουσα.

Ὁ Λένιν ἐκφωνεῖ σύντομο λόγο στούς διαδηλωτές ἀπό τόν ἐξώστη τοῦ μεγάρου τῆς Ξεσίνσκαγια.

Ἰούλης, νύχτα τῆς 4 πρός τήν 5 (τῆς 17 πρός τήν 18). Ὁ Λένιν παίρνει μέρος στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) πού πῆρε τήν ἀπόφαση γιά τό σταμάτημα τῆς διαδήλωσης· στή συνεδρίαση συντάχθηκε προκήρυξη πρός τούς ἐργάτες καί στρατιῶτες πού τούς καλοῦσε εἰρηνικά καί ὀργανωμένα νά βάλουν τέλος στή διαδήλωση καί νά ἑτοιμάσουν τίς δυνάμεις γιά τήν παραπέρα πάλη.

Ὁ Λένιν γιά λίγη ὥρα πέρασε ἀπό τή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα», πού τά γραφεῖα της, μόλις ἔφυγε ὁ Λένιν, τά κατάστρεψαν οἱ γιοῦνκερ.

Ἰούλης, 5 (18). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν «Ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ!» δημοσιεύεται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 99.

Ἰούλης, 5 - Ὀχτώβρης, 24 (Ἰούλης, 18 - Νοέμβρης, 6).

Ὁ Λένιν, βρισκόμενος στήν παρανομία (Πετρούπολη — σταθμός Ραζλίφ — Φιλλανδία — Πετρούπολη) κρατάει στενή σύνδεση μέ τήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) καί κατευθύνει τή δράση της, συνεχίζει τή συνεργασία του στίς μπολσεβίκικες ἐφημερίδες, οἱ ὁποῖες δημοσιεύουν μιά σειρά καθοδηγητικά πολιτικά ἄρθρα καί σημειώματά του.

Ἰούλης, 5 (18).

Ὁ Λένιν, συνοδευόμενος ἀπό τόν Γ. Μ. Σβερντλόφ νωρίς τό πρωί περνᾶ στό παράνομο διαμέρισμα τῆς Μ.Λ. Σουλίμοβα (Πετρογκράντσκαγια στορονά, παρόχθια τοῦ ποταμοῦ Καρπόβκα, σπίτι 25, διαμέρισμα 18), ὅπου παραμένει ὡς τό πρωί τῆς 6 (19) τοῦ Ἰούλη.

Ὁ Λένιν γράφει τά ἄρθρα «Ποῦ βρίσκεται ἡ ἐξουσία καί ποῦ ἡ ἀντεπανάσταση;», «Σιχαμερές συκοφαντίες τῶν μαύρων ἐφημερίδων καί τοῦ Ἀλέξινσκι», «Κακολογία καί γεγονότα», «Κοντά στήν οὐσία τοῦ ζητήματος» καί «Καινούργια ὑπόθεση Ντρέυφους». Τά ἄρθρα αὐτά δημοσιεύτηκαν στίς 6 (19) τοῦ Ἰούλη στήν ἐφημερίδα «Λιστόκ «Πράβντι»».

Ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 5 (18), ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 7 (20) τοῦ Ἰούλη.

Ὁ Λένιν γράφει σημείωμα στόν Λ.Μπ. Κάμενεφ, μέ τό ὁποῖο τόν παρακαλεῖ νά ἐκδόσει τήν ἐργασία του «Ὁ μαρξισμός γιά τό κράτος» σέ περίπτωση πού θά σκοτωθεῖ ὁ ἴδιος.

Ἰούλης, 6 (19).

Ὁ Λένιν τό πρωί περνᾶ ἀπό τό διαμέρισμα τῆς Μ.Λ. Σουλίμοβα στή Βίμπορσκαγια στορονά, στό διαμέρισμα τοῦ ἐργάτη Β.Ν. Καγιοῦροφ (πάροδος Γιαζικόβ, σπίτι ἀρ. 2), ὅπου παραμένει μερικές ὧρες.

Ὁ Λένιν τήν ἡμέρα παίρνει μέρος στή σύσκεψη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), πού ἔγινε στό θυρωρεῖο τοῦ ἐργοστασίου «Ρωσικό Ρενώ», ἐκφράζεται κατηγορηματικά ἐνάντια στή γενική πολιτική ἀπεργία· προτείνει τό σχέδιο ἔκκλησης, πού ὁ ἴδιος ἔγραψε πρός τούς ἐργάτες, καλώντας τους νά ἐπιστρέψουν στίς ἐργασίες τους τό πρωί τῆς 7 (20) τοῦ Ἰούλη.

Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή ἐγκρίνει τήν ἔκκληση τοῦ Λένιν.

Ὁ Λένιν τό βράδυ ὀργανώνει στενή σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ) στό διαμέρισμα τῆς Μ.Β. Φοφάνοβα (Βίμπορσκαγια στορονά, ὁδός Σερντομπόλσκαγια, σπίτι ἀρ. 1/92, διαμέρισμα 41) σχετικά μέ τά γεγονότα τοῦ Ἰούλη.

Ὁ Λένιν ἀργά τό βράδυ περνάει στό διαμέρισμα τοῦ Ν.Γκ. Πολετάγεφ (ὁδός Μιτνίνσκαγια, σπίτι ἀρ. 33/19, διαμέρισμα 1), ὅπου παραμένει ὡς τό πρωί τῆς 7 (20) τοῦ Ἰούλη.

Ἰούλης, νύχτα τῆς 6 πρός τήν 7 (τῆς 19 πρός τήν 20). Στό διαμέρισμα τῆς οἰκογένειας Ἐλιζάροφ, ὅπου ζοῦσε ὁ Β.Ι. Λένιν καί ἡ Ν.Κ. Κρούπσκαγια (Πετρογκράντσκαγια στορονά, ὁδός Σιρόκαγια, σπίτι ἀρ. 48/9, διαμέρισμα 24), οἱ γιοῦνκερ κάνουν ἔρευνα.

Ἰούλης, 6-7 (19-20). Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Ντρεϋφουσιάδα».

Ἰούλης, 7 (20). Ἡ Προσωρινή κυβέρνηση διατάσσει τή σύλληψη τοῦ Λένιν.

Ὁ Λένιν τό πρωί περνάει ἀπό τό διαμέρισμα τοῦ Ν.Γκ. Πολετάγεφ στό διαμέρισμα τοῦ Σ.Γ. Ἀλληλοῦγεφ (10η ὁδός Χριστουγέννων, σπίτι ἀρ. 17-α, διαμέρισμα 20), ὅπου παραμένει περίπου τρία εἰκοσιτετράωρα (ὡς ἀργά τό βράδυ τῆς 9 (22) τοῦ Ἰούλη).

Ὁ Λένιν γράφει γράμμα πρός τό Γραφεῖο τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανρωσικοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, μέ τό ὁποῖο διαμαρτύρεται γιά τήν ἔρευνα πού ἔγινε στό διαμέρισμά του.

Ὁ Λένιν γράφει τά ἄρθρα «Διάψευση σκοτεινῶν διαδόσεων» καί «Τρεῖς κρίσεις».

Ὁ Β. Ι. Λένιν συσκέπτεται μέ τόν Β. Π. Νογκίν, Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε, Β. Ι. Στάλιν, τήν Ε. Ντ. Στάσοβα κ.ἄ. σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς παρουσίασής του στό δικαστήριο τῆς ἀστικῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης.

Ἰούλης, 8 (21). Ὁ Λένιν γράφει τό ἄρθρο «Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς παρουσίασης τῶν μπολσεβίκων ἡγετῶν στό δικαστήριο».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος VII

1917

«ΚΡΙΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ» 1–3

ΦΙΛΛΑΝΔΙΑ ΚΑΙ ΡΩΣΙΑ..... 4–7

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ..... 8

ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ, ΚΑΜΟΥΦΛΑΡΙΣΜΕΝΗ ΜΕ ΩΡΑΙΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ 11–13

ΘΛΙΒΕΡΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ..... 14–17

ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΕ ΑΣΤΙΚΑ ΦΟΒΗΤΡΑ..... 18–20

*ΜΙΑ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΓΡΆΦΤΗΚΕ ΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ 21

ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ 22

ΞΕΧΑΣΑΝ ΤΟ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟ *(Τό δημοτικό πρόγραμμα τοῦ κόμματος τοῦ προλεταριάτου)* 23–26

ΤΑΞΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΆΗ ΤΑΞΙΚΗ ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ;..... 27–29

ΣΤΑΘΕΡΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ..... 30–32

ΔΩΡΟ ΣΤΗ ΝΕΟΓΕΝΝΗΤΗ...«ΝΕΑ» ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ 33–35

Η «ΝΕΑ» ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΕΜΕΙΝΕ ΗΔΗ ΠΙΣΩ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΖΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΑΣ..... 36

---

*Μέ ἀστερίσκο σημειώνονται οἱ τίτλοι πού ἔβαλε τό Ἰνστιτοῦτο μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ.

ΠΑΝΕ ΝΑ ΜΑΣ ΠΡΟΛΑΒΟΥΝ 37–39

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΠΟΥ ΕΚΛΕΓΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ 40–42

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ 43–47

*ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ VII ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ (ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ) ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ(μπ) ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ 8(21) ΤΟΥ ΜΑΗ 1917 48–51

«ΕΜΠΡΑΚΤΗ ΑΝΑΚΩΧΗ» 52–54

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 55–57

ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΣΥΜΦΩΝΑ 58–59

ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΥΦΟΣ 60

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑΣ 61

ΤΙΠΟΤΕ ΔΕΝ ΑΛΛΑΞΕ 62

ΘΛΙΒΕΡΗ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟ 63–65

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΗΘΕΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΣΟΣΙΑΛΣΩΒΙΝΙΣΤΩΝ 66

*ΛΟΓΟΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΠΟΥΤΙΛΟΦ 12 (25) ΤΟΥ ΜΑΗ 1917. *Σύντομη δημοσιογραφική περίληψη* . 67

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ 68–70

ΤΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ 71–72

*ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ Ν.Κ. ΚΡΟΥΠΣΚΑΓΙΑ «ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΣΕΛΙΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ» 73

ΜΑΣ ΑΠΕΙΛΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ 74–76

ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. *Διάλεξη στίς 14 (27) τοῦ Μάη 1917* 77–102

ΣΙΧΑΜΕΡΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ 103–104

ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΥΠΕΡΜΕΤΡΕΣ ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ..... 105–111

(Ἄρθρο πρῶτο)..... 105

(Ἄρθρο δεύτερο) 108

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΙΣΤΩΝ 112–113

ΣΥΓΧΥΣΗ ΦΡΕΝΩΝ *(Καί πάλι γιά τίς προσαρτήσεις)* 114–116

ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ 117

ΑΚΟΜΗ ΜΙΑ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟ. 118–119

ΠΩΣ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΝΑ ΦΟΒΙΣΟΥΝ ΤΟ ΛΑΟ ΟΙ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ; 120–122

ΑΚΟΜΗ ΕΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΩΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΩΝ 123–124

ΨΕΜΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΨΕΜΑ 125

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ..... 126

ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΗΚΕ Η ΔΥΑΔΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ;..... 127–130

ΓΙΑ ΤΗΝ «ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΚΑΤΑΛΗΨΗ» ΤΗΣ ΓΗΣ *(Ἀβάσιμα ἐπιχειρήματα τῶν «σοσιαλιστῶν-ἐπαναστατῶν»)* 131–134

ΥΛΙΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ 135–162

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ 137
2. ΣΧΕΔΙΟ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ, ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΩΝ ΑΛΛΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ..... 139

*3. ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ VII ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ(μπ) 145

*4. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 147

**ΤΟ Ι ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ 4-28 τοῦ Μάη (17 τοῦ Μάη– 10 τοῦ Ἰούνη) 1917* 163–189

1. ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ. 165

*2. ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 22 ΤΟΥ ΜΑΗ (4 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ) 1917 168

ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ 190–193

ΔΥΟ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ 194

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΑΛΗΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ 195–197

ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ ΄Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΩΝ; *(Πῶς νά τερματιστεῖ ὁ πόλεμος)* 198–200

Η ΣΤΕΡΕΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΚΑΘΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΕΡΕΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΙΟ ΑΔΥΝΑΤΟΥ ΚΡΙΚΟΥ ΤΗΣ 201–202

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΣΚΕΠΑΖΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ..... 203–204

ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ..... 205–208

«ΤΑΧΥΔΑΚΤΥΛΟΥΡΓΙΕΣ» ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΣΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΑΙΡΟΣΚΟΠΙΣΜΟΥ 209–210

ΟΙ ΜΑΥΡΟΙ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΚΑΝΤΕΤΩΝ, ΟΙ ΜΕΝΣΕΒΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΝΑΡΟΝΤΝΙΚΟΙ ΣΕ ΜΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΝΤΕΤΟΥΣ 214–212

Ο ΕΠΑΙΣΧΥΝΤΟΣ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΝΣΕΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΑΡΟΝΤΝΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗ «ΓΕΝΤΙΝΣΤΒΟ»..... 213–214

Η ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΝΑΕΙ ΣΕ ΕΠΙΘΕΣΗ *(«Γιακωβίνοι χωρίς τό λαό»)* 215–217

ΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑ ΑΡΧΗΣ *(«Λησμονημένα λόγια» σχετικά μέ τό δημοκρατισμό)* 218–221

ΜΗ ΕΧΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΚΑΘΑΡΟ ΟΠΛΟ, ΕΝΑ ΟΠΛΟ ΑΡΧΩΝ, ΑΡΠΑΖΟΥΝ ΤΟ ΒΡΩΜΙΚΟ 222

**Η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) 30 τοῦ Μάη (12 τοῦ Ἰούνη) 1917* 223–228

*1. ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ 225

*2. ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΒΠΕΡΙΟΝΤ» 227

*3. ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ..... 228

Πρώτη ἀπόφαση 228

Δεύτερη ἀπόφαση 228

ΓΙΑ ΤΗ ΒΛΑΒΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΡΑΣΕΩΝ 229–231

ΕΜΠΑΙΓΜΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ.... 232–235

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΧΤΙΔΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ) . 236–238

*ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ Ι ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ 31 ΤΟΥ ΜΑΗ (13 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ) 1917. *Σύντομη δημοσιογραφική περίληψη* 239–240

*ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΤΟΥ Ι ΠΑΝΡΩΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΣΤΙΣ 31 ΤΟΥ ΜΑΗ (13 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ) 1917. *Σύντομη δημοσιογραφική περίληψη* 241–242

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΑΙΣΧΟΥΣ 243–246

ΜΙΚΡΟΑΣΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΧΑΟΥΣ..... 247–249

ΒΛΕΠΟΥΝ ΤΟ ΚΑΡΦΟΣ ΣΤΟ ΜΑΤΙ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ..... 250–252

ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ, ΠΟΛΙΤΗ ΚΕΡΕΝΣΚΙ! 253–254

Ο ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η «ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ» ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ 255–257

ΠΟΙΟΝ ΚΟΡΟΪΔΕΥΕΤΕ; ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΑΣ ΚΟΡΟΪΔΕΥΕΤΕ! 258–260

**ΤΟ Ι ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ 3 – 24 τοῦ Ἰούνη (16 τοῦ Ἰούνη – 7 τοῦ Ἰούλη) 1917* 261–291

*1. ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ 4 (17) ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ 263

*2. ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ 9 (22) ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ..... 277

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ 292–294

ΤΟ ΧΙΛΙΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΨΕΜΑ ΤΩΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΩΝ..... 295–296

ΟΙ ΒΟΝΑΣΟΙ ΤΗΣ 3 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ 297–299

ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΑΜΑΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ 300–302

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ..... 303

ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΑΓΕ ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΔΙΚΑΙΗ ΕΙΡΗΝΗ; 304–305

ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΤΟΥ ΛΑΟΥ 306–307

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΓΚΡΙΜΜ 308

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 309

«ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ» 310–312

Η ΩΦΕΛΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ 313–314

ΕΠΙΔΗΜΙΑ ΕΥΠΙΣΤΙΑΣ..... 315–316

ΚΑΛΙΟ ΠΕΝΤΕ ΚΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ, ΠΑΡΑ ΔΕΚΑ ΚΑΙ ΚΑΡΤΕΡΕΙ..... 317

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ ΆΗ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ;..... 318–320

ΣΥΓΧΥΣΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΤΡΟΜΑΓΜΕΝΟΙ 321–323

ΥΠΑΙΝΙΓΜΟΙ 324–325

«ΦΗΜΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ» 326

ΑΙΝΙΓΜΑ 327

*ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΣΤΟ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗΣ 328–329

*ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΣΤΙΣ 11 (24) ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ 1917 ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗΣ..... 330–331

ΣΤΗ ΣΤΡΟΦΗ..... 332–333

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ..... 334

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ 335–337

ΑΝΤΙΦΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ..... 338–340

Η ΟΥΚΡΑΝΙΑ..... 341–342

ΑΠΟ ΠΟΙΑ ΤΑΞΙΚΗ ΠΗΓΗ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΘΑ «ΕΛΘΟΥΝ» ΟΙ ΚΑΔΕΤΣΚΙΚ; 343–346

ΑΙΣΧΟΣ! 347

ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΤΙΠΑΛΕΨΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ.... 348–349

Η ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΚΑΙ Η ΗΤΤΑ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ 350–352

ΝΑ ΠΑΡΑΠΕΜΦΘΟΥΝ ΣΕ ΔΙΚΗ Ο ΡΟΝΤΖΙΑΝΚΟ ΚΑΙ Ο ΤΖΟΥΝΚΟΒΣΚΙ ΓΙΑ ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΠΡΟΒΟΚΑΤΟΡΑ!..... 353

ΠΑΡΑΔΟΞΗ ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΣΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ..... 354

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΑ ΚΟΜΜΑΤΑ 355–357

ΑΚΟΜΗ ΜΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 358–359

Η ΔΕΚΑΟΧΤΩ ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ..... 360–362

*ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΣΤΙΓΜΗ ΣΤΗΝ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ) ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΟΠΙΣΘΕΝ ΣΤΙΣ 20 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ (3 ΤΟΥ ΙΟΥΛΗ) 1917. *Σύντομη δημοσιογραφική περίληψη* 363–364

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ, Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΣ..... 365–367

ΚΑΤΑ ΤΙ ΛΟΙΠΟΝ ΔΙΑΦΕΡΕΤΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΕΧΑΝΟΦ ΚΥΡΙΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΕΣΕΡΟΙ ΚΑΙ ΜΕΝΣΕΒΙΚΟΙ;..... 368

ΠΩΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Ο ΡΟΝΤΖΙΑΝΚΟ 369

ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΟΙ ΕΣΕΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΝΣΕΒΙΚΟΙ; 370–372

ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΦΟΒΙΣΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΜΕ ΤΟ «ΓΙΑΚΩΒΙΝΙΣΜΟ»;..... 373–375

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΙΔΡΥΘΕΙ ΕΝΩΣΗ ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΗΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ 376–380

Πρῶτο ἄρθρο 376

Δεύτερο ἄρθρο 378

ΠΛΑΔΑΡΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ..... 381–383

ΤΑΞΙΚΕΣ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ..... 384–386

ΘΑΥΜΑΤΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ..... 387–389

ΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ 390–392

ΠΩΣ ΚΡΥΒΟΥΝ ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ
(Σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ ἐλέγχου) 393–394

Η ΚΡΙΣΗ ΕΠΕΡΧΕΤΑΙ, ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΑΟΣ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ 395–397

ΠΩΣ ΛΟΙΠΟΝ ΝΑ ΤΟ ΚΑΝΟΥΜΕ ΑΥΤΟ;..... 398–400

ΠΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΕΞΑΠΑΤΗΣΑΝ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ;..... 401–403

ΠΟΙΟΙ ΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ;..... 404–405

ΣΕ ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΥΝ ΟΙ ΚΑΝΤΕΤΟΙ, ΑΠΟΧΩΡΩΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ;..... 406–407

ΟΛΗ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΣΟΒΙΕΤ!..... 408–409

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΥ Η ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ;..... 410–417

ΣΙΧΑΜΕΡΕΣ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΕΣ ΤΩΝ ΜΑΥΡΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΛΕΞΙΝΣΚΙ 418

ΚΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ 419–420

ΚΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ..... 421

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΗ ΝΤΡΕΫΦΟΥΣ; 422

*ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ (μπ)..... 423

ΝΤΡΕΫΦΟΥΣΙΑΔΑ 424–426

ΔΙΑΨΕΥΣΗ ΣΚΟΤΕΙΝΩΝ ΔΙΑΔΟΣΕΩΝ 427

ΤΡΕΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ 428–432

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΗΓΕΤΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ..... 433–434

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

*ΘΕΣΕΙΣ ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ 437–438

*ΣΧΕΔΙΟ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ VII ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ (ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ) ΤΟΥ

ΣΔΕΚΡ (μπ) ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ 8 (21) ΤΟΥ ΜΑΗ 1917 439–442

*ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΑΛΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΧΑΟΥΣ 443–444

*ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΨΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΑΧΤΙΔΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ, ΜΑΖΙ ΜΕ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΗΣ ΚΕ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠ 10 (23) ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ 1917 .. 445

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ 446–447

Κατάλογος ἐργασιῶν τοῦ Β.Ι. Λένιν πού δέν βρέθηκαν ὥς τώρα *(Μάης – Ἰούλης 1917)* 451

Κατάλογος ἐκδόσεων καί ἐργασιῶν, πού στή σύνταξή τους πῆρε μέρος ὁ Β.Ι. Λένιν 452–453

Κατάλογος ἐργασιῶν πού πιθανόν ἀνήκουν στόν Β.Ι. Λένιν..... 454–455

Σημειώσεις..... 456–517

Εὑρετήριο φιλολογικῶν ἐργασιῶν καί πηγῶν πού ἀναφέρει ἤ παραθέτει περικοπές τους ὁ Β.Ι. Λένιν:..... 518–541

Εὑρετήριο ὀνομάτων 542–571

Ἡμερομηνίες ἀπό τή ζωή καί τή δράση τοῦ Β.Ι. Λένιν 572–584

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Ἡ πρώτη σελίδα τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 47, τῆς 16 (3) τοῦ Μάη 1917 μέ τά ἄρθρα τοῦ Β.Ι. Λένιν «Ὑπεράσπιση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, καμουφλαρισμένη μέ ὡραῖες φράσεις» καί «Θλιβερό ντοκουμέντο» 9

Ἡ πρώτη σελίδα τοῦ χειρογράφου τοῦ Β.Ι. Λένιν «Σχέδιο ἀπόφασης γιά τό ἀγροτικό ζήτημα».— 1917 162–163

Τό ἐξώφυλλο τῆς μπροσούρας «Ὁμιλία τοῦ Λένιν γιά τό ἀγροτικό ζήτημα», ἡ ὁποία ἐκδόθηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή Σμολένσκ τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ).— 1917 170–171

Ἡ πρώτη σελίδα τῆς ἐφημερίδας «Λιστόκ «Πράβντι» », τῆς 19 (6) τοῦ Ἰούλη 1917, μέ τό ἄρθρο τοῦ Β.Ι. Λένιν «Ποῦ βρίσκεται ἡ ἐξουσία καί ποῦ ἡ ἀντεπανάσταση;» 411

Τυπώθηκε τόν Ἰούνη τοῦ 1981
σέ 5.000 ἀντίτυπα
Τυπογραφικά φύλλα 38 1/2

Copyright: Ἐκδόσεις «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ»
Σόλωνος 130. Ἀθήνα
Τηλ. 3620.835 – 3623.649

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

ΛΕΝΙΝ

•

ΑΠΑΝΤΑ

32